الجلد الثاني من ترجمة صد وكشهيه

قد وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الاعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين

خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي

محمود خان وقفا صحيحا شرعيا لمن طالع واستفاد وتعلم وافاد

اعظم الله تعالى اجره يوم التناد حرره الفقير احمد شيخ زاده

المفتش باوقاف الحرمين الشريفين

غفر لهما

بسم الله الرحمن الرحيم كتاب النكاح

بو کتاب مسائل نکاحك بياننده در ● هو ● اول نکاح ● عقد موضوع لملك المتعة ● متعه ملکی ایچون وضع اولنمش عقددر ● ای حل استمتاع الرجل من المرأة ● یعنی عقد نکاح ارك خاتوندن اویمك و قوچمق کبی نسنه لر ایله انتفاع و متاع لنمسینك حلال اولمسی ایچون وضع اولنمش عقددر ● فالعقد ربط اجزاء التصرف ای الایجاب والقبول شرعا ● پس امدی مطلق عقدك معناسی شرعا تصرفك اجزاسی یعنی ایجاب و قبولی بری برینه تعلقدر ● لکن هنا ارید بالعقد الحاصل بالمصدر وهو الارتباط ● ولکن نکاحده واقع اولان عقد ایله حاصل بالمصدر مراد اولندی یعنی لفظ عقدکه مصدر متعدیدر

بونکله حاصل اولان معنا مراد اولنورکه اول معنا ارتباطدر حاصلی عقد شرعی ایله تعلقمق مراد اولنور یوخسه مجرد تعلق مراد اولنماز ● لکن النکاح هو الایجاب والقبول مع ذلك الارتباط ● ولکن نکاح یالکز ارتباط دکلدر بلکه اول ارتباط ایله معا ایجاب و قبولدر ● وانما قلنا هذا ● و بز دیدك النکاح ارتباط ایله ایجاب و قبولدر دیدك ● لان الشرع یعتبر الایجاب والقبول ارکان عقد النکاح ● زیرا شرع ایجاب و قبولی عقد نکاحك ارکانی اعتبار ایدر ● لا امورا خارجیة کالشرائط ونحوها ● یوخسه شرطلر کبی و بونلره بکزینلر کبی امور خارجیه اعتبار ایلمز حاصلی ایجاب و قبول عقد نکاحك ارکانیدر یوخسه شرائط کبی امور خارجیه دکلدر ● وقد ذکرت فی شرح التنقیح فی فصل النهی کالبیع ● و تحقیق بن کتاب تنقیحك شرحنده یعنی توضیحك نهی فصلنده کالبیع دیو ذکر ایلدم یعنی وجود حسی و وجود شرعیسی اولانك مثالی بیع کبیدر دیو انده ذکر ایلمشمدر ● فان الشرع یحکم بان الایجاب والقبول الموجودین حسا یرتبطان ارتباطا حکمیا ● زیرا شرع حکم ایدرکه حسا یعنی سویلمك واشتمکله موجود و حاصل اولان ایجاب و قبول یعنی مثلا بعت واشتریت لفظلری ارتباط حکمی ایله تعلنور ● فیحصل معنی شرعی ● پس اول ایجاب و قبول ارتباط حکمی ایله تعلقنجه معنای شرعی حاصل اولور ● یکون ملك المشتری اثر اله ● یعنی انجلین معنای شرعیکه مشترینك

صاتون آلدوغی نسنه یه مالك اولمسی اكا اثر و علامت اولور ۰ فذلك المعنی
هو البیع ۰ پس اول معنا بیعدر ۰ فالمراد بذلك المعنی المجموع المركب من الایجاب
والقبول مع ذلك الارتباط الشرعی ۰ پس اول معنا ایله مراد اول ارتباط شرعی
ایله معا ایجاب و قبولدن مركب اولان معنانك مجموعیدر ۰ لا ان البیع هو مجرد
ذلك المعنی الشرعی والایجاب والقبول آلة له ۰ یوخسه بیع مجرد اول معنای
شرعی اولوب ایجاب و قبول انك آلتی اولمق دكل ۰ كما توهم البعض ۰ نیتكم
بیعك بویله اولماسین بعض علما توهم و ظن اتمشدر ۰ لان كونهما اركانا ینافی
ذلك ۰ زیرا ایجاب و قبولك اركان اولمقلری آلت اولمقلرینی منافی اولور
ولا شك ان له عللا اربعا ۰ وشبهه یوقدر كه نكاح ایچون دورت
علت واردر كه اول علتلر فاعلیه و مادیه و صوریه و غائیه در ۰ فالعلة
الفاعلیة المتعاقدان ۰ پس نكاحك علت فاعلیه سی نكاح قیانلردر ۰ والمادیة
الایجاب والقبول ۰ و علت مادیه سی ایجاب و قبولدر ۰ والصوریة هو
الارتباط المذكور الذی یعتبر الشرع وجوده ۰ و علت صوریه سی اول شرعك
وجودنی اعتبار ایلدوكی ارتباط مذكوردر ۰ والغایة المصالح المتعلقة
بالنكاح ۰ و علت غائیه سی نكاحه متعلق اولان مصلحتلردر مباضعه و توالد
و تناسل كبی ۰ وانما قلنا عقد موضوع ۰ و بز دیدك النكاح ملك متعه
ایچون وضع اول[illegible] عقددر دیدك ۰ لان البیع والهبة ونحوهما یثبت به ملك

المتعة لكن غیر موضوع له ۰ زیرا بیع و هبه و بونلره بكزه ین اسباب ملك ایله
ملك متعه ثابت اولور لكن بونلر ملك متعه ایچون وضع اولنمامشلردر ۰
فلهذا یصح البیع ونحوه فی محل لا یحل الاستمتاع بخلاف النكاح ۰ پس بو اجلدن
بیع و بوكه بكزر لفظ كاهیجه شونیله یرده صحیح اولور كه اندن استمتاع حلال
اولمز نكاحك خلافنجه یعنی استمتاع حلال اولمین یرده نكاح صحیح اولمز مثلا
جاریه مجوسیه یی صاتون المق جائزدر ولكن انی نكاحلنمق جائز دكلدر و
هو ینعقد بایجاب و قبول اول نكاح شرعا ایجاب و قبول ایله بغلنوب
متحقق اولور لفظهما ماض انجلین ایجاب و قبولكه لفظلری ماضیدر
كزوجت و تزوجت اول لفظی ماضی اولان ایجاب و قبولك مثالی زوجت
و تزوجت كبیدر او ماض و مستقبل یاخود انجلین ایجاب و قبولكه لفظلری
ماضی و مستقبلدر یعنی بریسنك لفظی ماضی اولوب اول بریسنكدخی
مستقبل اوله كه كزوجنی فقال زوجت مثالی زوجنی لفظی كبیدر كه مثلا
عورت اره بویله دینجه اردخی اكا زوجت دیر وان لم یعلما معناه اگر ایكی
متعاقد بو لفظلرك معناسی نه اولدوغنی بلمزلرسه ده یعنی زوجت و تزوجت
لفظلری نه دیمك اولدوغنی بلمزلرایسه ده همان مثلا زوجت و تزوجت
دیدكلری كبی اره لرنده نكاح منعقد اولور ۰ الانعقاد هو الارتباط الشرعی
المذكور ۰ انعقاد ایله مراد اول مذكور اولان ارتباط شرعیدر ۰ والمراد

بالمستقبل الامر ● ومستقبل ايله مراد امردر ● وقوله زوجني حذف مفعوله
نحو زوجني بنتك او نفسك ● ومصنفك يا خود عاقدك زوجني قولنك
مفعولي حذف اولنمشدركه تقديري زوجني بنتك يا خود نفسك ديمكدر
وزوجني بنتك نك معناسي قزكي بكا عورتلكه ويردي ديمكدر ● واعلم ان
زوجني ليس في الحقيقة ايجابا بل هو توكيل ● معلومك اولهكه زوجني لفظي
حقيقتده ايجاب دكلدر بلكه توكيلدر يعني مثلا زوجني بنتك ديمك قزكي
بكا عورتلكه ويرمكده بن سني وكيل قلدم ديمكدر ● ثم قوله زوجت ايجاب
وقبول ● واولنمك استين كشي مثلا قزك باباسنه زوجني بنتك ديدكندن
صكره اول بابانك دخي زوجت ديمسي ايجاب وقبولدر يعني ويرمك والمق
در ● فان الواحد يتولى طرفي النكاح ● زيرا بر كشي عقد نكاحك ايكي طرفنه
يعني ايجاب وقبولنه تولي ايدر يعني شخص واحد هم ار وهم عورت طرفندن
عقد نكاح ايدر ● بخلاف البيع ● عقد بيعك خلافنجه يعني شخص واحد
بيعك ايكي طرفنده متولي اولمز حاصلي عقد بيعك ايجاب وقبولي يالكز
بر كشيدن متحقق اولمز بلكه اول ايجاب وقبولك هر بري بر كمسنه دن
واقع اولمق لازمدر ● فانه اذا قال بعني هذا الشيء ● زيرا مشتري بايعه
شونسنه يي بكا صات ديديكه ● فقال بعت ● بايع دخي صاتدم ديسه
لا ينعقد ● اره لرنده بيع منعقد ومتحقق اولمز ● الا ان يقول اشتريت

مكر كم بايعك بعت قولندن صكره مشتري اشتريت ديه پس بو تقديرجه بيع
متحقق اولور ● فان الواحد لا يتولى طرفي البيع ● زيرا بر كشي بيعك ايكي
طرفنده تولي ايدهمز ● وذلك لان حقوق العقد ترجع الى العاقد في باب
البيع ● وشخص واحد بيعك ايكي طرفنه يعني ايجاب وقبولنه تولي وتصرف
ايدهمدوكي باب بيعده عقدك حقوقي عاقده راجع اولدوغيچوندر ● واما
النكاح فحقوقه ترجع الى الزوج والزوجة ● واما نكاحك حقوقي زوج
وزوجه يه يعني اره وعورته راجع اولور ● والعاقد ان كان غيرهما فهو
سفير محض ● ونكاحي عقد ايدن اكر اولنن اردن وعورتدن غيري اولورسه
يعني بونلرك مثلا وكيللري اولورسه اول كشي انجق محضا وكيل اولور بونك
نكاح قيماسي انلر ايچون اولمش اولور ● وقولهما داد وپذيرفت بلا ميم
بعد دادي وپذيرفتي ودخي نكاح منعقد ومتحقق اولور نكاحي قصد ايدن
ار ايله عورتك ميمسز داد وپذيرفت ديمكلري ايله عورته دادي واره
پذيرفتي ديندكدن صكره ● اي اذا قيل للمرأة خويشتن را بزني بفلان دادي
● يعني بر عورته كندوكي فلانه كمسنه يه عورتلكه ويردكمي ديندكده
فقالت داد ● پس عورت دخي ويردي ديسه ● ثم قيل للآخر پذيرفتي
وصكره اره دخي دنلسه كه قبول اتدكمي ● فقال پذيرفت بحذف الميم يصح النكاح
● پس ار دخي قبول اتدي ديسه يعني ميمك حذفي ايله ار وعورتدن بريسي داد

وبرسی یذبرفت دیسه بو ایکی لفظله نکاح صحیح اولوب منعقد اولور کبیع
وشراء نتکیم بیع وشرا صحیح اولور • ای لو قیل للبایع فروختی • یعنی اکر
بایعه فروختی دینلوب یعنی صاتدکمی دینوب • فقال فروخت • اول دخی
فروخت دیسه یعنی بایع دخی صاتدی دیسه • ثم قیل للمشتری • بعده
مشتری یه • خریدی • دنسه یعنی صاتون الدکمی دنسه ده • فقال
خرید • مشتری دخی خرید دیسه یعنی الدی دیسه • یصح البیع • بو بیع
صحیح اولور لا بقولهما عند الشهود یوخسه نکاح منعقد اولمزا ایله عورتك
شاهدلری یاننده مازن وشویم بز عورت وار ز دیمکلری ایله ویصح وعقد
نکاح صحیح ومنعقد اولور بلفظ نکاح نکاح لفظی ایله مثلا زوجك عورته
نکحتك یعنی سنی نکاح ایله الدم دیمسیله وتزویج وتزویج لفظی ایله مثلا قزك
باباسی کویه کواینجکی کمسنیه زوجت بنتی ایاك یعنی قزمی سکا زوجه لکه
ویروب انی سنك عورتك قلدم دیمسی ایله وهبة وهبه لفظی ایله وتملیك
وتملیك لفظی ایله وصدقة وصدقه لفظی ایله وبیع وشراء وبیع وشرا لفظی
ایله حاصلی بو الفاظك هر برسیله عقد نکاح حاصل ومتحقق اولور لا بلفظ
اجارة واعارة ووصیة ونکاح منعقد اولمز اجاره واعاره و وصیت لفظلری
ایله • ولفظ المختصر هذا • ومختصرك لفظی بودر • ویصح بلفظ نکاح
وتزویج وما وضع لتملیك العین حالا • وعقد نکاح صحیح اولور نکاح و

تزویج لفظلری ایله ودخی فی الحال تملیك عین ایچون وضع اولنان لفظ ایله
که • هذا هو الضابط • عقد نکاحك جوازی ایچون وضع اولنان قاعده
بودر • فلا یصح بلفظ الاجارة والاعارة • پس عقد نکاح اجاره واعاره
لفظلری ایله صحیح اولمز • لانهما لم توضعا لتملیك العین • زیرا که اجاره و
اعاره لفظلری تملیك عین ایچون وضع اولنمامشلردر • ولا بلفظ الوصیة
• ودخی عقد نکاح وصیت لفظی ایله ده منعقد ومتحقق اولمز • لانها وضعت
لتملیك العین لا فی الحال • زیرا که وصیت لفظی کرچك تملیك عین ایچون
وضع اولنمشدر ولکن فی الحال دکل یعنی وصیت لفظی متکلمدن صادر اولدوغی
کبی موصی له ایچون ملك عین وجوده کلمیوب وصیت ایدننك موتندنصکره
حاصل اولور • فاللفظ الذی وضع لتملیك العین اذا اطلق وتکون القرینة
دالة علی ان الموضوع له غیر مراد بان تکون الزوجة حرة یثبت هذا المعنی المجازی
وهو ملك المتعة • پس شول لفظ که تملیك عین ایچون وضع اولنمشدر اطلاق
اولنوب وزوجه حره اولمغین موضوع لهی مراد اولنمدوغی اوزره دلالت
ایدر قرینه اولنجه شو معنای مجازی ثابت وحاصل اولور که اول معنا ملك
متعه در یعنی اول زوجه نك بضعنه مالك اولمقدر • فان ملك العین سبب
لملك المتعة • زیرا ملك عین ملك متعه یه سببدر • فیکون اطلاق لفظ السبب علی
المسبب • پس امدی اول ملك عین ایچون وضع اولنان الفاظك هر برسی اطلاق

ایلمك سبب لفظنی مسببی اوزره اطلاق اولور یعنی سببی ذكر ایدوب مسببی
مراد ایلمك اولور كه بو مقامده ملك عین سبب وملك متعه مسببدر
وعند الشافعی لا ینعقد بهذه الالفاظ وشافعی رحمه الله تعالینك قتنده بو الفاظ
ایله عقد نكاح منعقد اولمز وانعقاده بلفظ الهبة مختص بالنبی صلی الله علیه
وسلم ونكاحك لفظ هبه ایله منعقد اولمسی انجق حضرت رسالت پناهه
مخصوصدر لقوله تعالی خالصة لك الله تعالینك خالصة لك قول
شریفی دلیلی ایله ولنا قوله تعالی وبزم انجون دلیل الله سبحانه وتعالی
نك ان وهبت نفسها للنبی قول شریفیدر والمجاز لا یختص بحضرة
الرسالة ومعنای مجازینك استعمالی ایسه رسالت پناه حضرتلرینه مختص
اولمز یعنی امتنده دخی اول مجاز استعمال اولنور وقوله تعالی والله
تعالینك خالصة لك قول شریفی فی عدم وجوب المهر انلره مهری
واجب اولمامسنده وارد اولمشدر او احللنا هن خالصة لك یاخود اول
آیۀ كریمه نك معناسی ای حبیبم سكا مخصوص اولدقلری حالده اول خاتونلری
سكا حلال قلدق دیمكدر ای لا یحل لاحد نكاحهن یعنی سندن صكره هیچ
بركمسنه انلرك نكاحی حلال اولمز وشرط ودخی نكاحك صحتی ایچون شرط
قلندی سماع كل منهما لفظ الآخر زوج وزوجه نك هر برسی اول برسنك
لفظ وكلامنی اشتمسی حاصلی عقد نكاح ایدن كمسنه لر اگر ار وعورت اولور

بری برینك سوزنی اشتمكلری شرطدر واگر نكاح قیان وكیللر اولورسه
بنه انلرك دخی بری برینك كلامنی اشتمكلری شرطدر وحضور حرین
او حر وحرتین وهم دخی نكاح صحیح اولمغیچون ایكی آزاد ارككشینك یاخود بر
آزاد اركشی ایله ایكی آزاد خاتون كشینك نكاح قیلدقلری حاضر اولمقلری شرط
قلندی خلافا للشافعی امام شافعینك خلافنجه اذ عنده زیرا شافعی
قتنده لا یصح نكاح صحیح اولمز الا بشهادة الرجال الا انجق اركشی
لرك شهادت وحضورلری ایله یعنی امام شافعی قتنده نكاح قیلدقلری ایكی
اركشی شاهد وحاضر اولورسه نكاح منعقد اولور واگر اول ایكی شاهدك
برسی اركشی اولوب ایكنجی سی برینه ایكی حره خاتون كشی اولورسه اول نكاح
صحیح اولمز مكلفین مسلمین سامعین معا لفظهما انجلین شاهدلر كه ایكیسیده
مكلف ومسلمان اولوب ایكیسی معا عقد نكاح ایدنلرك لفظ وكلاملرین
اشیده لر لا عدالتهما یوخسه اول ایكی شاهدك پرهیزكار وصالح اولمقلری
شرط قلنمدی فلا یصح ان سمعا متفرقین پس نكاح صحیح اولمز اگر اول شاهد
لر نكاح قیانلرك كلامنی باشقه باشقه اشیدرلر ایسه كما اذا نكحا بحضور
واحد ثم غاب هو وحضر آخر فاعادا بحضوره نتكم نكاح قیان كمسنه لر
بر شاهدك حضورنده نكاح قیدقدنصكره اول شاهد غائب اولوب آخری
حاضر اولنجه انك حضورنده بنه عقد نكاحی اعاده ایلسه لر بو نكاح صحیح اولمز

وصح دخی عقد نکاح صحیح و متحقق اولور عند فاسقین او محدودین فی
قذف ایکی فاسق کمسنه نک قتنده یاخود قذف ایلدوکیچون محدود اولان
ایکی کمسنه نک قتنده وعند اعمیین وایکی کورک حضورنده وابنی الزوجین
وزوج و زوجه نک ایکی اوغللری حضورنده وابنی احدهما لا من الاخر واول
برسینک اوغلی اولمقسزن ایکی زوجک برسینک ایکی اوغلی حضورنده لکن
لا یظهر بهما ان ادعی القریب لکن زوجک یا زوجه نک ایکی اوغللرینک
شهادتلری ایله نکاح ظاهر اولمز قریبی اولان کمسنه نکاح دعواسنی ایلدسه
ای اذا انکحا بحضور ابنی الزوج • یعنی مثلا زوجک ایکی اوغلی یاننده نکاح
قیدقلرنده • فان ادعی هو لم تقبل شهادة ابنیه له • اگر نکاحی عورت
انکار ایدوبده زوج دعوا ایدرسه انک حقنده اوغلینک شهادتی مقبول
اولمز • اما اذا ادعت المرأة تقبل شهادتهما لها • اما بو صورتده نکاحی
ار انکار ایدوبده عورت دعوا ایدنجه اول زوجک ایکی اوغلینک شهادتی
عورت حقنده مقبول اولور • واذا انکحا عند ابنی الزوجة ان ادعت لا تقبل
شهادتهما لها وان ادعی الزوج تقبل • و زوج و زوجه نکاحی زوجه
نک ایکی اوغلی قاتنده قینجه اول ایکی اوغلک شهادتلری مقبول اولمز اگر
نکاحی زوج انکار ایدوبده زوجه دعوا ایدرسه واگر نکاحی عورت
انکار ایدوبده ار دعوا ایدرسه شهادتلری مقبول اولور کما صح نکاح مسلم

ذمیة عند ذمیین ولم یظهر بهما ان جحد یعنی نکاح ایکی فاسقک یا ایکی
محدود قذفک ویا ایکی اعمانک یاخود زوج و زوجه نک ایکی اوغللری
قتلرنده صحیح اولور نتکم مسلمانک ایکی ذمی قتنده ذمیه اولان عورتی
نکاحی صحیح اولور ولکن اول نکاحی ذمیه اقرار ایدوبده زوجی انکار
ایدرسه انلرک شهادتلری ایله نکاح ظاهر و ثابت اولمز • فان شهادة
الکافر علی المسلم لا تقبل • زیرا کافرک مسلمانه اوزره شهادتی مقبول اولمز
یعنی مسلمانک علیهنه کافرک شهادتی مقبول دکلدر • وان ادعی المسلم
تقبل له • واگر دعوای مسلمان ایدرسه انوکیچون کافرک شهادتی
قبول اولور یعنی مسلمانک لهنه کافرک شهادتی مقبول اولور وامر آخر
ان ینکح صغیرته فنکح عند فرد ان حضر ابوها صح والا فلا برکشی کندوسنک
کوچک قزینی انکاح ایلمکه آخر کمسنه یه امر ایلیوب اول مأمور اولان وکیل
دخی یالکز بر کمسنه قتنده یعنی انجق بر شاهد یاننده نکاح قیمق استدوکنده
اگر قزک باباسی مجلس عقدده حاضر اولور ایسه اول نکاح صحیح اولور واگر حاضر
اولمز ایسه صحیح اولمز • فان الاب اذا کان حاضرا ینتقل عبارة الوکیل الی الاب
فصار کان الاب عاقد والوکیل مع ذلک الفرد شاهدان • زیرا قزک باباسی
مجلس عقدده حاضر اولنجه وکیلک عبارتی اول بابایه نقل ایدر پس گویا که
عقد نکاحی ایدن قزک باباسیدر ده اول فرد ایله وکیل ایکی شاهد اولمش اولور

كاب ينكح بالغته عند فردان حضرت صح والا فلا بر شخص يانینده بالغ اولمش
قزینی اره ویرن باباکبی که اول قز وقت نکاحده حاضر اولورسه نکاح صحیح
اولور حاضر اولمزسه نکاح صحیح اولمز ● فصار كان البالغة عاقدة والاب
وذلك الفرد شاهدان ● پس كویا كه بالغه كندوسی عقد نكاح ایدوب
باباسی ایله اول شخص واحد ایکی شاهد اولدی ● وعبارة المختصر هذا ● ومختصرك
عبارتی شودر ● والوكيل شاهد ان حضر موكله كالولي ان حضرت موليته بالغة
● وکیل اولان شاهد در انی وکیل ایدن کمسنه مجلس عقد نکاحده حاضر اولورسه
نتکم قزک ولیسی شاهد در اول قز بالغه ایکن عقد نکاحه حاضر اولورسه وحرم
على المرء وکشیه حرام اولمشدر اصله اصلی یعنی طوغمش اناسینک نکاحی واناسینک
اناسی نکاحی تا یوقاری چقوب کیدنجه یه دک وفرعه ودخی فرعی یعنی قزینک
نکاحی وتورنلرینک نکاحی هرنه کلو اشغه مرتبه ده اولورلرسه ده واخته
ودخی قز قرنداشینک نکاحی وبنتها واول قز قرنداشینک قزی نکاحی وبنت
اخیه وار قرنداشینک قزی نکاحی وعمته ودخی تیه زه سی یعنی باباسینک
قز قرنداشینک نکاحی وخالته ودخی خاله سی یعنی اناسینک قز قرنداشینک
نکاحی وبنت زوجة وطئت ودخی وطی اولنان عورتینک غیری اردن
اولان قزینک نکاحی وام زوجته وان لم توطأ واکر وطی اولنمدیسه ده حاصلی
موطوءه سی کلسه ده عورتینک اناسی نکاحی وزوجة اصله وفرعه واصلنک

وفرعنک زوجه سی نکاحی یعنی باباسینک واوغللرینک عورتلری نکاحی ه
حاصلی کشیه حرامدر بو مذکوراتی نکاح ایله الموقتی بونلری نکاح ایله الورسه
اول نکاح باطلدر ● ولفظ المختصر ● ومختصرک لفظی شودر ● وحرم
اصله وفرعه وفرع اصله القريب وصلبية اصله البعيد ● ورجله حرام اولمشدر
کندو اصلی وفرعی واصل قریبنک فرعی واصل بعیدنک صلبیه سی ● فالاصل
القريب الاب والام ● واصل قریب دیدیکمز بابا وانادر ● وفرعهما الاخوة
والاخوات وبنات الاخوة والاخوات وان سفلن ● وبابانک واناتک فرعلری
ایله مراد کشینک ار قرنداشلری وقز قرنداشلریدر ودخی ار قرنداشلرک
وقز قرنداشلرک قزلریدر انلرک قزلری هرنه کلو اشغه درجه ده اولورلرسه ده
● فیحرم جميع هؤلاء ● پس بو مذکوراتک هپسی کشیه حرام اولور
● والاصل البعيد الاجداد والجدات ● واصل بعید ایله مراد دده لر وانه لردر
● فیحرم بنات هؤلاء الصلبية ● پس کشیه بونلرک صلبندن اولان قزلری
حرام اولور ● ای العمات والخالات لاب وام اولاب اولام ● یعنی کشیه حرام
اولور تیه زه لری وخاله لری انکلین عمات وخالاتکه کشینک بابا واناسیله
انا بابا بر یاخود بابا بر انا ایرو یاخود انا بر بابا ایرودر ● وکذا عمات الاب و
الام وعمات الجد والجدة ● کذلک کشیه حرام اولور باباسینک واناسینک
تیه زه لری ودده سینک وانه سینک تیه زه لری ● لکن بنات هؤلاء ان

لم تكن صلبية لا تحرم كبنت العم والعمة والخال والخالة ● لكن شو اجداد وجداتك
قزلري اكر صلبيه اولمزسه كشيه حرام اولمزكه مثالي عموجه نك وتيه زه نك
ودايينك وخاله نك قزلري كبيدر وكل هذه رضاعا ودخي شو مذكوراتك
هيچسي رضاع جهتندن كشيه حرام اولور ● هذا يشمل عدة اقسام ● و
مصنفك بو قولي برنجه قسمه شامل اولور ● كبنت الاخت مثلا تشمل البنت
الرضاعية للاخت النسبية ● مثلا قز قرنداشك قزي كبي كه كشينك نسبدن
قز قرنداشينك سود قزينه شامل اولور ● والبنت النسبية للاخت الرضاعية
ودخي كشينك سود قز قرنداشينك اوز قزينه شامل اولور ● والبنت
الرضاعية للاخت الرضاعية ● ودخي كشينك سود قز قرنداشينك سود قزينه
شامل اولور وفرع مزنيته ودخي كشيه حرام اولمشدر زنا ايله وطي ايلدوكي
عورتك فرعي يعني قزي وقزينك قزي واوغلونك قزي وممسوسته وشهوت
ايله حائل سز عضونه ياپشدوغي عورتك وماسته وكندوسنه شهوت ايله
ياپشن عورتك ومنظور الى فرجها الداخل بشهوة واچ فرجنه شهوت ايله
باقلان عورتك فرعي يعني مذكوراتك اولادندن اولان قزلر واصلهن وانلرك
اصللري دخي اول ياپشه نه وياپشلانه وفرجنه بقه نه حرام اولمشدر ●
المس بشهوة عند البعض ان يشتهي بقلبه ويتلذذ به ● بعض علما قتنده شهوتله
ياپشمق قلبي ايله اشتها ايلمك وانكله لذتلنمكدر ● في النساء لا يكون الا هذا ●

بس خاتونلرده اولمز الا انجق شو اولور ● واما في الرجال ● اما ارکرده شهوت
ايله ياپشمق ● فعند البعض ● بس بعض علما قتنده ● ان ينتشر الآلة ● التي متحرك
اولمقدر ● او تزداد انتشارا ● ياخود حركتي دخي زياده اولمقدركه ● هو
الصحيح ● صحيح اولان قول دخي بودر وما دون تسع سنين ليست بمشتهاة و
طقوز ياشندن اشغه اولان قز اشتها اولنجق دكلدر وبه يفتى وبونكله فتوى
ويرلور ● اعلم ان بنت تسع سنين او اكثر قد تكون مشتهاة وقد لا ● بيلكه طقوز
ياشنده كه قز يا دخي زياده جه ياشلي قز كاهيجه مشتهات اولور وكاهيجه اولمز
● وهذا يختلف بعظم الجثة وصغرها ● وبو ايسه كوده سنك بيوكلوكي و
كوچكلوكي ايله مختلف اولور ● واما قبل ان تبلغ تسع سنين فالفتوى على انها
ليست بمشتهاة ● ولكن طقوز ياشنه ايرمدين فتوى انك مشتهات اولمدوغي
اوزره در والجمع بين الاختين نكاحا وعدة ولو من باين وايكي قز قرنداشي نكاح
وعدت جهتندن جمع ايلمك حرام اولمشدر اكر اول عدت طلاق باينده
اولورسه ده ووطأ بملك يمين ودخي ملك يمين ايله ايكي قز قرنداشك اره
سين وطئ جهتندن جمع ايلمك حرام اولمشدر وبين امرأتين ايتهما فرضت
ذكرا لم تحل له الاخرى وشول ايكي عورتك اره سن دخي نكاح وعدت يا وطئ ايله
جمع ايلمك حرام اولمشدركه هر قنقيسي اركك تقدير اولنورسه اول برسي اكا
حرام اولوركه مثالي بر عورت ايله خاله سنك اره سين نكاحده يا وطئ ده

جمع ایلمك كبیدر زیرا بونك برسی ارككك اعتبار اولنجه اول برسی بوكه حرام
اولور • عبارة المختصر هذا • مختصرك عبارتی شودر • ویحرم نكاح امرأة
وعدتها نكاح امرأة ایتهما فرضت ذكرا لم تحل له الاخرى • بر عورتك نكاحی وعدتی
شول عورتك نكاحنی حرام قلارکه انلردن هر قنقسی ارکك تقدیر اولنورسه
اول برسی اول ارککه حلال اولمز • ووطئها ملكا • واول بر عورتك
ملك یمین ایله ده وطئنی حرام قلار • وكذا وطؤها ملكا وطئها نكاحا وملكا •
كذلك اول عورتی ملك یمین ایله وطئ ایلمك اول برسنی نكاح ایله ده وملك یمین
ایله ده وطئ ایلمكی حرام قلار • لا نكاحها • یوخسه اول برسنك نكاحنی حرام
قلمز • فان نكحها لا یطاء واحدة حتی یحرم الاخرى • پس اكر كشی بر جاریه یی
ملك یمین ایله وطئ ایلدوكندنصكره اول برسنی نكاحله الورسه هیچ برسنی
وطئ ایلیه مز تا اول برنی اعتاق یا تزویج ایله كندوسنه حرام قلنجیه دك •
ای كون المرأة فی نكاح الرجل او فی عدته ولو من طلاق باین یحرم نكاح امرأة
ایتهما فرضت ذكرا لم تحل له الاخرى • یعنی بر عورتك بر كشینك نكاحنده یا خود
طلاق باینده ن اولورسه ده عدتنده اولمسی شول عورتك نكاحنی حرام قلارکه
هر قنقسی ارکك تقدیر اولنورسه اول برسی اكا حلال اولمز • وایضا یحرم وطؤ
هذه المرأة بملك یمین • وانك كبی بنه بر عورتك بر رجلك نكاحنده یا عدتنده
اولمسی اول بر عورتی ملك یمین ایله وطئ ایلمسنی حرام قلار • واما وطؤ احدهما

بملك یمین فیحرم وطئ الاخرى نكاحا وملك یمین • واما اول ایكی عورتك
برسین ملك یمین ایله وطئ ایلمك اول برسنك نكاح ایله ده ملك یمین ایله ده
وطئ ایلمكنی حرام قلار • لكن لا یحرم نكاحها • لكن نكاحنی حرام قلمز • حتی
اذا نكحها لا یطاء واحدة حتی یحرم علیه الاخرى • حتی اول برسنی نكاحله النجه هیچ
برسنی وطئ ایده مز ایكسندن برنی كندوسنه حرام قلنجه • وهذا معنى ما قال
وبزم شو بیان اتدیكمز مصنفك شمدنصكره دینه جكی الفاظك معناسیدركه
اول بودر فان تزوج اخت امة وطئها لا یطاء واحدة حتی یحرم احدیهما علیه
پس اكر كشی كندونك وطئ ایلدوكی جاریه سنك قزقرنداشنی نكاحله الورسه
هیچ برسنی وطئ ایده مز اوزرینه ایكسندن برنی حرام قلنجیه دك • اما
بازالة الملك عن كلها او عن بعضها او بالتزویج • یا جاریه نك جمله سندن
ملكنی كیدرمكله یا بعضی سندن ویا خود جاریه سنی غیره نكاحله ویرمكله
حاصلی بو معنالرك بریله اول ایكی جاریه دن برسنی كندو اوزرینه حرام قلنجه
اول برسنی وطئ ایده مز وان تزوجهما بعقدین ونسی الاولى فرق واكر ایكی
قزقرنداشی ایكی عقد ایله یعنی هر برنی باشقه باشقه عقد ایله تزوج ایلسه ده
اول قنقسنه نكاح قلدوغی اونداولوب مقدم قنقسی تزوج اولندوغی بلنمزسه
اول رجل ایله اول ایكی قزقرنداشك اره سنی تفریق اولنور ولهما نصف مهر
واول ایكی قزقرنداشه ایچون بر بتون مهرك نصفی وار در • لان النكاح الاخ

باطل غير موجب للمهر ● زيرا صكره كي نكاح باطل اولوب مهري اقتضا ايلمز
● والنكاح الاول صحيح ● واولكي نكاح ايسه صحيحدر ● وقد فارق
الاولى قبل الوطء ● وحال بوكه رجل اولكي عورتدن وطئدن مقدم مفارقت
ايلدي ● فيجب نصف المهر ● پس بو تقديرجه اكا نصف مهر ويرمك واجب
اولور ● ولا يدرى لمن هو ● واول نصف مهر قنقسي ايچون اولدوغي بيلنمز
● فنصف بينهما ● پس اول نصف مهر ايكي قزقرنداشك آرهسنده تنصيف
اولنوب هر برينه ربع مهر دوشر ● وانما قال بعقدين ● ومصنف ايكي عقد
ايله تزوج ايلدسه ددي ● حتى لو تزوجهما بعقد واحد يبطل نكاحهما ●
حتى اگر ايكي قزقرنداشي عقد واحد ايله تزوج ايلدسه ايكيسنكده نكاحي باطل اولور
● فلا يجب عليه شيء من المهر ● پس بو صورتده اول رجل اوزره مهردن هيچ
نسنه واجب اولمز **لا بين امرأة وبنت زوجها لا منها** يوخسه بر عورت ايله اوكي
قزي آرهسني جمع ايلمك حرام دگلدر ● لان بنت الزوج لو فرضت ذكرا كان ابن
الزوج وهو حرام ● زيرا كه اگر اولكي كوجه سنك قزي يعني عورتك اوكي
قزي ارككك تقديرا اولنورسه زوجنك اوغلي اولوب عورته حرام اولور
● واما المرأة الاخرى لو فرضت ذكرا لا يحرم عليه تلك المرأة ● واما اوكي
بر عورت اركك تقديرا اولنورسه اول اوكي قزي اولان عورت اكا حرام
اولمز **وصح نكاح الكتابية** وكتابيه اولان عورتي نكاح ايله المق صحيحدر ●

والصابئة المؤمنة بنبي المقرة بكتاب وصابئه اولوب پيغامبرلردن برينه
عليهم السلام ايمان گتورمش وكتابلردن برينه اقرار ايتمش عورتي دخي نكاح
ايله المق صحيحدر **لا عابدة كوكب لا كتاب لها** يوخسه كتابي اولمين يلدزه طپان
كافره يي نكاح ايله المق صحيح دگلدر ● واعلم ان نكاح الصابئة يحل عند ابي
حنيفة لا عندهما ● معلوم اوله كه صابئه اولان عورتي نكاح ايله المق
امام اعظم قتنده حلال اولور يوخسه امامين قتلرنده حلال اولمز ●
فقيل هذا الخلاف بناء على تفسير الصابئ ● پس دنلديكه بو خلاف صابئك
تفسير وبياننده واقع اولان خلافه مبنيدر ● فابو حنيفة رحمه الله تعالى
زعم ان الصابئ من اهل الكتاب فان كان كذلك يجوز نكاح الصابئة ● پس
ابو حنيفه رحمه الله تعالى بويورمشدركه صابئه قومي اهل كتابدندر پس
بويله اولورسه صابئه اولان عورتي نكاح ايله المق جائز اولور ●
وهما زعما انه من عبدة الكواكب ولا كتاب لهم ● وابي يوسف ايله امام محمد
رحمهما الله تعالى ديمشلردر كه صابئه يلدزلره طپان قومدندر وانلرك
كتابلري يوقدر ● فلو كان كذلك لا يحل نكاحها ● پس بويله اولنجه صابئه عورتي
نكاح ايله المق حلال اولمز ● ثم عطف على نكاح الكتابية قوله ● بعده مصنف رحمه
الله تعالى كتابيه نك نكاحي اوزره عطف ايلدي **ونكاح المحرم والمحرمة** قولني
يعني حج يا خود عمره نيتي ايله احرامه گيرن اركك كشينك وخاتون كشينك محرملر

ایکن عقد نکاح ایلمکلری صحیح اولور کرک زوج و زوجه نک ایکیسیده
محرم اولسون و کرک بری محرم بری حلال اولسون والامة المسلمة والكتابية
و دخی مسلمان اولان جاریه و کتابیه اولان جاریه نک نکاحی صحیحدر یعنی انلری
نکاحله المق جائزدر ● وفيه خلاف الشافعي ● و مسلمان اولمیان جاریه
کتابیه یی نکاحله المقده شافعینک خلافی واردر ● بناء على ان التخصيص بالوصف
يوجب نفي الحكم عما عداه عنده لا عندنا ● شوکه بناء که بر حکمی وصف ایله تخصیص
ایلمک اندن غیریدن حکمک نفینی ایجاب و اقتضا ایدر انک قتنده یوخسه بزم
قتمزده اقتضا ایلمز ● فقوله تعالى ● بس الله سبحانه و تعالینک ● من فتياتكم
المؤمنات ● قول شریفی ● ينفي جواز نكاح الكتابية عنده ● انک قتنده مسلمان
اولمیان جاریه کتابیه نک نکاحنک جوازینی نفی و منع ایدر ولو مع طول الحرة
یعنی جاریه یی نکاحله المق جائزدر حره خاتونی المغه قدرت ایله معا ● المراد
بطول الحرة القدرة على نكاحها بان يكون قادرا على مهر الحرة و نفقتها ●
و طول حره ایله مراد حره عورتک مهرینه و نفقه سنه قادر اولمغله حره
نک نکاحنه قدرتی اولمقدر ● وفيه خلاف الشافعي ● یعنی طول حره
جاریه نک نکاحنی منع ایلمکده شافعینک خلافی واردر ● بناء على ان التعليق
بالشرط يوجب العدم عند عدم الشرط ● شوکه بناء که بر حکمی شرطه تعلیق
ایلمک اول مشروطک عدمنی اقتضا ایدر شرطک عدمی قتنده ● فقوله تعالى

بس الله سبحانه و تعالینک ● ومن لم يستطع منكم طولا ● قول شریفی ● دل
على انه لو كان له طول الحرة لم يجز نكاح الامة ● دلالت ایلدیکه اکر کشینک طول
حره سی اولورسه اکا نکاح امه جائز اولمز ● اما عندنا فهو ساكت عن هذا
الحكم ● اما بزم قتمزده مشروطی شرطه تعلیق ایلمک بو حکمدن ساکتدر یعنی شرط
بولنمدوغی صورتده مشروطک دخی بولنمامسنه دلالت ایلمز ● فيبقى الحكم على
تقدير طول الحرة على الحل الاصلي ● پس حره یه قدرت اولدوغی تقدیرا اوزره
حکم حل اصلی اوزره قالور ● وكذا في الامة الكتابية ● و انک کبیدر کتابی
اولان جاریه ده دخی یعنی اهل کتابدن اولان نامسلمان جاریه نک نکاحی
جائز اولمق حل اصلی اوزره باقیدر والحرة على الامة و دخی جاریه اوزره
آزاد خاتونی نکاح ایله المق صحیحدر واربع من حرائر واماء وحره لردن و جاریه
لردن دورت عورتک نکاحی صحیحدر یعنی کرک آزاد و کرک آزادسز دورت
عورت بر کشی نک تحت نکاحنده اولمق صحیح و جائزدر فحسب انجق یعنی نکاح
ایله دورت عورتدن زیاده یی جمع ایلمک جائز دکلدر وللعبد نصفها و کوله نجون
انک نصفی واردر یعنی کوله یه ایکی عورتدن زیاده اولوب جمع اتمک جائز
دکلدر وحبلى من زنا و زنادن یوکلی عورتک نکاحی صحیحدر یعنی زنادن
یوکلی اولان عورتی نکاح ایله المق جائزدر ولا توطأ حتى تضع ولکن وطی
اولنماز تا وضع حمل ایدنجیه دک حاصلی زنادن یوکلی عورتی زانی سندن

غیری کمسه قبول ایدوبده انی نکاحله الورسه دوغرمینجه انی وطئ ایدمز
اما اول عورتی زانیسی الورسه وضع حملندن اول وطئ جائزدر وموطوءة
سیدها او زان وافندیسی وطئ ایلدوکی جاریهنك و زانینك وطئ ایلدوکی
عورتك نکاحی صحیحدر • ای یجوز نکاح امة وطئها سیدها ولا یجب علی
الزوج الاستبراء • یعنی شول جاریه که افندیسی وطئ ایلمشدر انی آخر کمسنه
نکاح ایله المق جائزدر واول زوجی اوزرینه استبراسی واجب دکلدر •
وکذا نکاح من وطئها رجل بالزنا ولا یجب علی الزوج الاستبراء • وبونك
کبی جائزدر شول عورتك نکاحی کیم انی بر رجل زنا ایله وطئ ایلمشدر واول
زانیه عورتی نکاح ایله الان زوج اوزره استبراء واجب اولمز ولکن بر
حیض ایله استبراسی مستحبدر ومن ضمت الی محرمة ودخی حرام قلنمش عورته
قوشولن عورتك نکاحی صحیحدر • ای اذا تزوج امرأتین بعقد واحد واحدیهما
محرمة علیه صح نکاح الاخری • یعنی کشی بر عقد ایله شول ایکی عورتی تزوج
ایلسه کیم انلرك برسی انك اوزرینه حرام اولمشدر اول برینك نکاحی صحیحدر
لا نکاح امته وسیدته کشی کندو جاریهسنی نکاح ایله المق صحیح دکلدر وقول
دخی کندو افندیسی اولان قاطینی نکاح ایله المق صحیح دکلدر والمجوسیة والوثنیة
ودخی مجوسی اولان عورتك وبوته طپان عورتك نکاحی صحیح دکلدر و
خامسة فی عدة رابعة وتطلیق اولنان دوردنجی عورتك عدتی چیقمدین بشنجی

عو

عورتك نکاحی صحیح اولمز • هذا للحر واما للعبد فلا یجوز الثالثة فی عدة الثانیة
• وبو کچن مسئله حر حقنده در واما عبدك حقنده ایکنجی عورتك عدتنده
ایکن اوچنجی عورتی نکاح ایله المق جائز اولمز وامة علی حرة او فی عدتها وحره
اوزره یا حرهنك عدتی اوزره جاریهنك نکاحی صحیح دکلدر وحامل من
سبی ودخی اسیر اولان یوکلی عورتك نکاحی صحیح دکلدر وحامل ثبت
نسب حملها وقرنندهکی اوشاغینك نسبی ثابت اولان یوکلی عورتك نکاحی
صحیح اولمز ولو هی ام ولد حملت من سیدها واکر اول یوکلی عورت افندیسندن
یوکلی ام ولد ایسه دخی نکاحی صحیح اولمز • تزوج مسبیة حاملا لا یجوز
النکاح لان حملها ثابت النسب • کشی اسیر اولان یوکلی عورتی تزوج ایلسه
جائز اولمز زیرا حملینك نسبی ثابتدر یعنی دار حربده اولان قوجهسندن
ثابتدر قرنندهکی اوشاغینك نسبی • وانما افردها بالذکر وان کانت داخلة
تحت قوله وحامل ثبت نسب حملها • مصنف اول مسئلهیی بشقجه ذکر ایلدی
وحامل ثبت نسب حملها قولینك تحتنده داخل ایکن • لانه قد یشتبه ان
ولدها ثابت النسب ام لا • زیرا کاهیجه شبهه کلورکه انك ولدینك نسبی ثابت
میدر دکلمیدر • فلا یعلم حکم نکاحها فافردها بالذکر • پس انك نکاحینك
حکمی بلنمز ایمدی انوکیچون انی یالکزجه ذکر ایلدی • وقوله • ومصنفك
• ولو هی ام ولد • قولی • انما قال کذلك ومثل هذا الکلام یستعمل فی

مقام محتاج الى المبالغة ● ومصنف ولو هي ام ولد دیدی و بونك کبی کلام
ایسه یعنی جمله شرطیه وصلیه اولان کلام شولك یرده استعمال اولنور که
مبالغه یه احتیاج اولنور ● لان الحامل التی ثبت نسب حملها ● زیرا شول
یوکلی عورتکه حملینك نسبی ثابت اولمشدر ● اما منکوحة ● یا نکاحلنمشدر
او مستولدة ● یا خود ام ولددر ● والمنکوحة هی الفراش القوی ● ومنکوحه
(الحکم بالفراش القوی)
ایسه فراش قویدر ● فلدفع توهم اختصاص هذا ● پس شو حکمك یعنی یوکلی
عورتك نکاحی باطل اولمق حکمینك فراش قویه مخصوص اولمق توهمنی دفع
ایچون مصنف ● قال بطل نکاح حامل ثبت نسب حملها وان کان الفراش غیر قوی
● حملینك نسبی ثابت اولان یوکلی عورتك نکاحی باطل اولمشدر اکر فراشی
قوی اولمیوب ضعیف اولورسه ده دیدی ● وایضا قد ذکر ان نکاح
موطوءة السید صحیح ● وینه مصنف ذکر ایلمش ایدیکه افندیسینك موطوءه‌سی
اولان جاریه‌نك نکاحی صحیحدر دیو ● فهذا المعنی اوهم صحة نکاح الحامل
من السید ● و بو معنا ایسه افندیسندن یوکلی اولان جاریه‌نك نکاحنك
صحیح اولماسنی وهم ایتدردی ● فانها موطوءة السید ● زیرا اول یوکلی جاریه
افندیسینك موطوءه‌سیدر ● فقال بطل نکاح حامل ثبت نسب حملها وان
کانت هذه الحامل موطوءة السید ● پس مصنف دیدیکه حملینك نسبی ثابت
اولان یوکلی جاریه‌نك نکاحی باطل اولمشدر اکر شو حامل افندیسینك

موطوءه‌سی اولدیسه ده ● فان هذا المعنی یوجب صحة النکاح ● زیرا شو
معنا یعنی افندیسنك مجرد موطوءه‌سی اولمق اول جاریه‌نك نکاحنك
صحیح اولماسنی اقتضا ایدر ● فمع ذلك بطل نکاحها باعتبار ثبوت نسب حملها
● و بونك برله انك نکاحی باطل اولمشدر حملینك نسبی ثابت اولدوغی
اعتبار ایله ونکاح المتعة والموقت ودخی متعه نکاحی و بر قچ کونه دك قلنمش
نکاح صحیح دکلدر ● صورة المتعة ان یقول اتمتع بك کذا مدة بکذا من المال
نکاح متعه‌نك صورتی رجلك بر عورته سنکله شو قدر زمان انتفاع
لنورم مالدن شو قدر ایله دیمسیدر ● وصورة الموقت ● ونکاح موقتك
صورتی ● ان یقول تزوجتك بکذا الی شهر ● رجلك بر عورته شو قدر
مال ایله سنی بر آیه دك تزوج ایلدم دیمسیدر

باب الولی والکفوء

بو باب ولینك وکفؤك بیاننده در نفذ نکاح حرة
مکلفة ولو من غیر کفو بلا ولی مکلف اولان حره‌نك یعنی بالغ وعاقل اولان
آزاده قزك وعورتك نکاحی نافذ اولور اکر کفوندن غیریسنه و ولیسز عقد نکاح
ایدرسه ده وله الاعتراض هنا وعورتك ولیسی ایچون اعتراض ایلمك واردر
کفوندن غیری یه واردوغی صورتده ● ای للولی الاعتراض فی غیر الکفو
● یعنی ولیسی دلرسه اول عورتك نکاحی فسخ ایدر بکدشی اولمینه واردوغی
تقدیرجه وروی الحسن عن ابی حنیفة عدم جوازه ● ای النکاح من غیر کفوء

وحسن بن زیاد امام اعظمدن جائز اولماسنی روایت ایلدی یعنی عورتك
كفوا اولمیانه نكاحی جائزدر دكلدر دیو روایت ایلدی وعلیه فتوى قاضیخان
وقاضیخانك فتواسی اولی غیر كفوه نكاحك جائز اولماسی اوزره در ●
اعلم ان الحرة العاقلة البالغة اذا زوجت نفسها فعند ابی حنیفة وابی یوسف ینعقد
معلومك اوله كی عاقل وبالغ اولان آزاد قز وعورت كندو نفسنی كفوء ●
اولمیانه تزویج ایلسه امام اعظم ایله ابی یوسف قتنده منعقد ونافذ اولور
وفی روایة عن ابی یوسف لا ینعقد الا بولی ● وابی یوسفدن بر روایتده منعقد
ونافذ اولمز الا ولی ایله ● وعند محمد ینعقد موقوفا على اجازة الولی ● واما
محمد قتنده ولیسنك اجازتی اوزره دوردوغی حالده جائز اولوب اكر ولیسی
قائل اولورسه منعقد اولوب رضا ویرمزسه اولماز ● وعند مالك والشافعی
لا ینعقد بعبارة النساء ● وامام مالك وشافعی قتنده عورتلرك كلاملریله
نكاح متحقق اولمز یعنی خاتون كشی كندی نفسنی ایچون یاخود غیری عورت
ایچون نكاح قیارسه بو ایكی امامك مذهبلرنده اول نكاح صحیح اولمز ●
واما مسئلة الكفوء ففی ظاهر الروایة النكاح من غیر كفوء ینعقد لكن للولی
الاعتراض ان شاء فسخ وان شاء اجاز ● واما كفو مسئله سی پس ظاهر روایتده
كفوا اولمیانه نكاح منعقد وصحیح اولور ولكن ولی اولانك اعتراض اتمسیه
اولوب دلرسه اول نكاحی بوزر ودلرسه اجازت ویرر ● وفی روایة

الحسن عن ابی حنیفة لا ینعقد ● وحسنك امام اعظمدن روایتنده اول
نكاح متحقق وحاصل اولمز ولا یجبر ولی بالغة ولو بكرا واكر قز اوغلان
اولورسه ده بالغ اولان خاتونی ولیسی جبر ایله كندو دلدوكی كمسنیه
ویرهمز ● اعلم ان ولایة الاجبار ثابتة على الصغیرة دون البالغة ●
معلومك اوله كه ولینك جبر ایله قزنی آره ویرمسی نابالغ اولان قزی
اوزره ثابت اولوب بالغ اولانی اوزره اولمز ● وعند الشافعی ثابتة
على البكر دون الثیب ● وشافعی قتنده قز اوغلان اوزره ولایت اجبار
ثابت اولوب قزلغی كتمش اوزره ثابت اولمز ● فالبكر الصغیرة تجبر اتفاقا
● پس نابالغ اولان قز اوغلان بالاتفاق جبر ایله آره ویریلور ● لا الثیب
البالغة ● یوخسه بالغ اولان قزلغی كتمش عورت بالاتفاق جبر اولنمز ●
والبكر البالغة لا تجبر عندنا وتجبر عنده ● وبالغ اولان قز اوغلان بزم
قتمزده جبر اولنمیوب شافعی قتنده جبر اولنور ● والثیب الصغیرة تجبر
عندنا لا عنده ● وقزلغی كتمش كوچك قز بزم قتمزده جبر اولنوب انك قتنده
جبر اولنمز ● ثم ان عندنا كل ولی فله ولایة الاجبار ● یعنی اول مسئله
بی بلدكدن صكره بو دخی معلومك اوله كه بزم قتمزده هر بر ولی ایچون
اجبار ولایتی واردر ● وعند الشافعی الولی المجبر لیس الا الاب والجد
وشافعی قتنده جبر ایدیجی ولی دكلدر الا انجق قزك باباسی ودده سیدر

وصمتها وضحكها وبكاؤها بلا صوت اذن وبالغ اولان قزدن اجازت قصدیله
انك ایسم اولوب هیچ سویلهمسی وكولمسی وسسز چقارمقسزین اغلمهسی
اذندر ومعه رد وصوت ایله اغلمهسی رد ایلمكدر یعنی اذن ویرمكدر حین
استیذانه او بلوغ الخبر الیها یعنی اول قزك طنمهمسی وكولمسی وبلا صوت
اغلمسی اذن اولوب صوتله اغلمسی رد اولدوغی ولیسنك اندن اذن طلب
ایتدوكی وقتده یاخود اول قزه اینی اره ویردكلرینك خبری ایردوكی
وقتده معتبردر بشرط تسمیة الزوج لا المهر فیهما هو الصحیح یعنی قزدن
اذن استنلدكده یاخود اكا خبر ایرشدكده صمت وضحك وبلا صوت بكاسی
اذن اولدوغی ویرلهجكی زوجك آدنی كوب سنی فلانه كمسنیه ویرملمی دیو
سویلنمسی شرطیله در بوخصه استیذان وبلوغ خبرده مهری تسمیه ایتمك شرط
دكلدركه قول صحیح بودر ❁ الضمیر فی صمتها راجع الی البكر البالغة ❁ صمتها
ده كی ضمیر بالغه اولان قزه راجعدر ❁ فاذا استأذنها الولی فسكتت كان
رضا ❁ پس اندن ولیسی اذن طلب ایدنجه سكوت ایدوب هیچ طنمزسه نكاحه
رضا اولور ❁ واذا بلغها خبر نكاحها فسكتت فهو رضا ❁ ودخی اول
قزه نكاحنك خبری یتشدوكنده سكوت ایدنجه بودخی رضادر ❁ لكن
یشترط تسمیة الزوج ❁ اما ویرهجكلری زوجك آدنی ذكر ایدوب
بلدرمك شرطدر ❁ حتی لو لم یذكر الزوج فسكوتها لا یكون رضا ❁

حتی اكر استیذان وبلوغ خبر قتنده زوجك اسمی ذكر اولنمزسه قزك
سكوتی رضا اولمز ❁ ولا یشترط ذكر المهر ❁ ومهرك تسمیه وذكری
شرط قلنمز ❁ ولو استأذن غیر ولی اقرب فرضاها بالقول كالثیب واكر اول
بكر بالغهدن اذنی یك یقین اولان ولیسندن غیری كمسنه طلب ایدرسه
انك نكاحه رضا ویرمسی صمت وضحك وبكا ایله اولمیوب انجق لسانیله
سویلمسی ایله اولور قزلغی كتمش دول عورت كبی ❁ ای لو استأذنها
الاجنبی او ولی بعید فالرضا لا یكون الا بالقول كما فی الثیب ❁ یعنی اكر
اندن اجنبی كمسنه یاخود اقرب اولمین ایراق ولیسی اذن طلب ایدرسه
رضا اولمز الا انجق قول ایله اولور نتكیم ثیبده حكم بویلهدر والزائل بكارتها
وقزلغی كتمش عورت بوثبة صچرهمغله او حیض یاخود حیض كورمكله او
جراحة یاخود فرجنده یاره پیدا اولمغله او تعنیس یاخود اوده چوق دوروب
ارهكج وارمغله او زنا یاخود زنا ایله حاصلی بو علتلردن بری ایله قزلغی
كتمش عورت بكر حكما حكم جهتندن قز اوغلاندر ❁ ای لها حكم البكر
فی ان سكوتها رضا ❁ یعنی انك سكوتی رضا اولمقده انوكیچون قز اوغلان
حكمی واردر وقولها وقزك رددت قولی اولی من قوله زوجنك سكت
قولندن (اولی دور) ❁ ای اذا قال الزوج للبكر البالغة بلغك النكاح فسكت وقالت بل رددت
فالقول قولها ❁ یعنی بالغ اولان قزه اری دیسه كیم نكاحك خبری سكا ایرشوب

سکوت اتمش ایدك وعورت دیسه که یوق رد ایلمشدم دیمش بس سوز عورتك سوزیدر یعنی عورتك سوزی طوتلوب آرهلرنده نکاح اولمامش اولور وتقبل بینته علی سکوتها ولا تحلف هی ان لم یقم البینة وعورتك سکوتی اوزره زوجك بینه وشاهدلری مقبول اولور ولکن اگر زوج بینه اقامت ایدمزسه عورته یمین ویرلمز • وهذا عند ابی حنیفة رحمه الله تعالی بناء علی انه لا یحلف فی النکاح • وشو عدم تحلیف امام اعظم قتنده دعوای نکاحده کمسنهیه اند ویرلمدوکی اوزره بناء وللولی انکاح الصغیر والصغیرة ولو ثیبا ودخی ولی ایچون واردر نابالغ اوغلان اوغلانجغی وقزجغزی اوره‌مك اگر اول قز ثیب اولورسهده • هذا احتراز عن قول الشافعی کما مر • و شول قول شافعینك قولندن احترازدر نتکیم بیانی کچمشدر ثم ان زوجهما الاب او الجد لزم بعده اگر اول صغیر وصغیره‌یی باباسی یاخود دده‌سی اورهرسه اول نکاح لازم اولوب آرتق آنی حین بلوغده فسخ ایدهمزلر و فی غیرهما فسخ الصغیر ان حین بلغا او علما بالنکاح بعده وآب وجدك انکاحندن غیرسنده اول ایکی کوچکلر بالغ اولدقلری حینده یاخود بلوغدن صکره نکاحی بلدکلری حینده نکاحی فسخ ایدهلر • ای ان کانا عالمین بالنکاح فلهما الفسخ عند البلوغ • یعنی اگر بلوغلری قتنده نکاحی بیلورلرسه انلر ایچون نکاحی فسخ اتمك واردر حاصلی استرلرسه نکاحی فسخ ایدهلر • وان لم یکونا عالمین فلهما الفسخ حین علما بعد البلوغ • واگر اول صغیر وصغیره بلوغلرندن اول نکاحی بلمزلر ایسه بینه انلر ایچون واردر بلوغدنصکره نکاحی بلدکلری وقتده فسخ ایلمك • وفیه خلاف الشافعی فان تزویج غیر الاب والجد قبل البلوغ لا تصح عنده لما ذکرنا ان الولی المجبر عنده لیس الا الاب او الجد • وانده شافعینك خلافی واردر زیرا کوچکلری بالغ اولمدین بابادن ودده‌دن غیری کمسنه‌نك اورمسی آنك قتنده صحیح اولمز یوقاریده ذکر ایلدیکمز ایچون نکه ولی مجبر آنك قتنده دکلدر الا انجق بابا یاخود دده‌در و سکوت البکر رضاها هنا وبونده بکرك سکوتی رضادر • ای عند البلوغ او العلم بالنکاح بعد البلوغ • یعنی بلوغی قتنده یاخود بلوغندنصکره نکاحی بلدوکی وقتده بکرك سکوتی رضادر ولا یمتد خیارها الی آخر المجلس وان جهلت به • ای بالخیار • واول بکرك بلوغندنصکره خیاری مجلسنك آخرینه دك اوزانمز اگر مخیر اولدوغنی بلمزسه‌ده • فان البکر اذا سکتت بعد البلوغ او العلم بناء علی انها لم تعلم ان لها الخیار یبطل خیارها • زیرا بکر کندو سیچون خیار اولدوغنی بلمدوکی اوزره بناء بلوغندن یاخود نکاحی بلدوکندنصکره سکوت ایدرسه خیاری باطل اولور • فان سکوتها بالجهل والجهل لیس بعذر فی حقها • زیرا آنك سکوتی جهل سببی ایله‌در وجهل ایسه آنك حقنده عذر وبهانه دکلدر بخلاف المعتقة اول بکر

فان سکوتها رضی ولا تتعذر بالجهل اذ الجهل لیس بعذر فی حقها

آزاد اولان جاریه نك خلافنجه در ● ای اذا اعتقت الامة ولها زوج
یثبت لها الخیار فان لم تعلم ان لها الخیار فجهلها عذر ● یعنی بر جاریه
نك اری وار ایکن آزاد قلنسه انك ایچون مخیرلك ثابت اولور پس اول
جاریه آزاد اولدوغنده کندوسی ایچون مخیرلك اولدوغنی بلمزسه انك
جهلی عذردر ● لانها لاتتفرغ للتعلم ● زیرا جاریه افندیسنك خدمتنده
اولمغله مسائل نکاحی اوکرنمکه فراغ وقت بوله مز ● بخلاف الحرائر ● حره
اولنلر جاریه نك خلافنجه در یعنی آزاد اولنلر مسائل شرعیه یی اوکرنمکه
قادردرلردر ● فان طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة ● زیرا علمی
طلب ایدوب اوکرنمك هر بر ارکشی وخاتون کشی اوزره فرضدر ●
وبالتقصیر لا تعذر ● وحره اولنلر تعلم علومده قصور ایدوب بلممکله
معذور اوله مزلر ● فان قیل کلامنا فی البکر حال بلوغها ● اکر سؤال
اولنورسه که بزم کلاممز بلوغ حالنده بکر حقنده در ● وهی قبل
البلوغ غیر مکلفة بالشرایع ● واول حره اولان قز ایسه بالغ اولمدین
احکام شرعیه ایله مکلف دکلدر ● قلنا انا راهق الصبی والصبیة ●
بز دیرز که صبی وصبیه مراهق اولدقلرنده یعنی بالغ اولمغه یقلشدقلرنده
فاما ان یجب علیهما تعلم الایمان واحکامه او وجب علی ولیهما التعلیم
ولا ینبغی ان یترکا سدی ● یا انلرا وزره ایمانی واحکامنی اوکرنمك

واجب اولور یاخود ولیلری اوزره انلره تعلیم ایتمك واجب اولوب انلر
شویله مهمل ومعطل ترك اولنمق لایق اولمز ● قال النبی صلی الله علیه
وسلم مروا صبیانکم بالصلوة اذا بلغوا سبعا واضربوهم علیها اذا بلغوا
عشرا ● حضرت عالیه رسول الله علیه صلوات الله تعالی وسلامه
بیورمشدرکه صبیلریکزه نماز قلمغله امر ایدك یدی یاشلرینه ایردکلرنده
واون یاشلرینه ایرشدکلرنده نماز قلمق استمزلرسه دوکه دوکه
قلدرك وخیار الغلام والثیب لایبطل بلا رضا صریح او دلالته واوغلانك
وقولغی کتمش عورتك خیاری صریح رضاسز یاخود رضایه دلالت ایدر
نسنه سز باطل اولمز ● الصریح ان یقول رضیت ● وصریح اولان رضا
بو نکاحه راضی اولدم دیمسیدر ● والدلالة ان یفعل ما یدل علی الرضا
کالقبلة واللمس واعطاء الغلام المهر وقبول الثیب المهر ● ورضا اوزره
دلالت ایتمك رضایه دلالت ایدر بر نسنه ایشلمکدر اوپمك ویاپشمق کبی
واوغلانك مهر ویرمسی وثیبك مهری قبول ایتمسی کبی ولا بقیامهما عن المجلس
ودخی اوغلان ایله ثیبك خیاری مجلسلرندن قالقمق ایله ده باطل اولمز و
شرط القضاء لفسخ من بلغ لا من عتقت وبالغ اولان صغیر وصغیره نك نکاحی
فسخ ایچون قاضینك حکمی شرط قلندی یوخسه آزاد اولان جاریه نك نکاحی
فسخ ایچون شرط قلنمدی ● فان الاول الزام الضرر علی الزوج بخلاف فسخ

المعتقة ● زيرا اوتلكی زوج اوزره ضررلازم قلمق وارد. معتقه نك فسخ
نكاحنك خلافنجه ● فانه منع زيادة الملك للزوج عليها ● زيرا معتقه نك
فسخ نكاحی زوجينك انك اوزرینه زيادهٔ ملكنی منع اتمكدر ● فان اعتبار
الطلاق عندنا بالنساء ● زيرا طلاقك اعتباری بزم قتمزده نسا ايله در ●
فاذا اعتقت صار الملك عليها بثلاث تطليقات بعدما كان بتطليقتين ● بر جاريه
آزاد اولنجه زوجك ملكی انك اوزره ايكی طلاق ايله ايكن اوچ طلاق ايله
اولور ● ويكون الفسخ امتناعا عن هذا ● واول نكاحك فسخی شو اوچ طلاق
ايله زوجينك مملوكی اولمقدن قچمق اولور ● فلا يحتاج الى قضاء القاضی
● پس معتقه نك نكاحی فسخ اولنمق قاضينك حكمنه محتاج اولمز زيرا بو
فسخ كندوسندن ضرری دفع ايچوندر وان مات احدهما قبل التفريق واكر
اول صغير وصغيره دن بريسی تفريقدن اول كيدين اولور سه يعنی نكاحنی
قاضی فسخ اتمزدن مقدم اولور سه بلغ اولا ورثه الآخر كرك بالغ اولسون
وكرك اولمسون اول برسی يعنی صاغ قالانی اكا وارث اولور ● لصحة النكاح
بينهما ● ايكسنك اره سنده نكاح صحيح اولدوغيچون والولی العصبة وذكر
اولنان ولی ايله مراد عصبه در ● المراد العصبة بنفسه ● اول عصبه
ايله مقصود بنفسه عصبه اولاندر ● ای ذكر يتصل بلا توسط انثی ●
يعنی اول عصبه بنفسه شول اركك دركه كندی ايله انك اره سنه خاتون كشی

دخول اتمكسزين اكا متصل اولور مثلا باباسی كبی ● اما العصبة بالغير
كالبنت اذا صارت عصبة بالابن ● اما عصبه بالغير اولانك مثالی كشينك
قزی كبی در اوغلی سببيله عصبه اولدوغی زمانده ● فلا ولاية لها على
امها المجنونة ● پس اول قز ايچون دلی اولان اناسی اوزره ولايت يوقدر
وكذا العصبة مع الغير كالاخت مع البنت ● عصبه مع الغير دخی بويله دركه
مثالی بنت ايله عصبه اولان قز قرنداش كبيدركه ● لا ولاية لها على اختها
المجنونة ● انوكيچون ولايت يوقدر ديوانه اولان قز قرنداشی اوزره على
ترتيب الارث والحجب يعنی اول ولی ايله مراد عصبه بنفسه در وارثا ومعك
وارثدن ممنوع ومحروم اولمغك ترتيبی اوزره ● ای قدم الجزؤ وان
سفل ● يعنی عصبات اره سندن جزؤ تقديم اولنور سافل اولور سه ده
● ثم الاصل وان علا ● واندن صكره اصل تقديم اولنور اكر عالی اولور سه
يعنی هر نه كلو يوقاری درجه ده اولور سه ده ● ثم جزؤ الاصل القريب
كالاخ ثم بنيه وان سفلوا ● واندن صكره اصل قريبك جزؤی تقديم
اولنور كه مثالی كشينك قرنداشی كبيدر و قرنداشندن صكره بونك اوغلی
در اكر اشغی درجه ده اولور سه ده ● ثم جزؤ الاصل البعيد كالعم
ثم بنيه وان سفلوا ● واندن صكره اصل بعيدنك جزؤی تقديم اولنور كه
مثالی كشينك عموجه سی كبيدر بعده عموجه سنك اوغلاريدر هر نه كلو اشغی

درجه ده اولورلر ایسه ده • ثم عم ابیه ثم بنیه • بعده باباسنك
عموجه سی کبی بعده انك اوغللری در • ثم عم جده ثم بنیه • بعده دده
سنك عموجه سی کبی بعده بونك اوغللری کبی در • الاقرب فالاقرب
• یعنی ابتدا بك یقین اولان تقدیم اولنور واندن کچنجه اکا بك یقین اولان
تقدیم اولنور که هیچ بری بوکه کوره در • ثم الترجیح بقوة القرابة
بعده بو ذکر اولنلر بری بری اوزره قرابت یعنی یقینلق قوتی ایله ترجیح
اولنور • ای قدم الاعیانی علی العلاتی • یعنی اعیانی علاتی اوزره
تقدیم اولنور یعنی انا و بابا بر اولنلری بابا بر انا ایرو اولنلر اوزره تقدیم
اولنور بشرط حریة وتکلیف واسلام فی ولد مسلم دون کافر یعنی انلرك
ولی اولمقلری ازاد اولمق دخی عاقل و بالغ اولمق و مسلمان اولان ولد حقنده
مسلمان اولمق شرطیله در یوخسه کافر اولان ولدی اوزره کافرك ولینك
اسلامی شرط دکلدر ثم الام وعصبه لردن صکره یقین اولان ولی انادر
ثم ذو الرحم وانادن صکره رحم صاحبی اولاندر قرنی واوغلینك قرنی کبیدر
الاقرب فالاقرب یعنی بك یقین اولان تقدیم اولنوب اندن صکره اکا یقین
اولان تقدیم اولنور ثم مولی الموالاة وبونلردن صکره اولان ولی موالات
مولاسی اولاندر • ای من لا وارث له و والی غیره علی انه ان جنی فارشه
علیه وان مات فمیراثه له • یعنی موالاة ایلین شول کمسه در که انك

وارثی یوقدر وغیری کمسنه یی کندوسنه ولی قلار شونك اوزرینه
کیم اکر بر جنایت ایدرسه جریمه سی انك اوزرینه اوله و اکر کندوسی
اولورسه اول کندوسنه افندی قلدوغی کشی اکا وارث اوله دیو
ثم قاض فی منشوره ذلك واندن صکره ولی شول قاضی درکه انك
براتنده ولیسی اولمیانلری تزویج اتمسنه اذن سلطان یازلمشدر • ای
کتب فی منشوره ان له ولایة التزویج • یعنی امرنده یازلمشکه اول قاضی
ایچون تزویج ولایتی واردر وللابعد التزویج بغیبة الاقرب مالم ینتظر
الکفوء الخاطب الخبر منه وقرك ایراغ اولان ولیسی ایچون واردر انی اره
ویرمك یقین اولان ولیسنك شول مدت قدر غائب اولمسیله که اول
قری دلین کفو یعنی بکدش غائب اولان یقین ولیسندن اجازت خبری
کلمکه قاتلمز وعلیه الاکثر یعنی یقین اولان ولینك اول بیان اولنان مدت
مقداری غائب اولمسی اوزره در اکثر علما ومدة السفر عند جمع من المتأخرین
وعلماء متأخرین دن بر جماعتك قتنده قرك یقین اولان ولیسی مدت
سفر مقداری غائب اولنجه ایراغ اولان ولیسی انی اره ویرر • اعلم ان
للابعد ولایة التزویج عند غیبة الاقرب غیبة منقطعة • معلومك
اوله که ولی ابعد ایچون ولایت تزویج واردر یقین اولان ولینك غیبت
منقطعه ایله غائب اولمسی قتنده • وتفسیرها عند الاکثر ما ذکر • واول

غيبت منقطعه نك تفسير وبيانى اكثر علما قتنده اول ذكر اولنان دركه

وهو اول • قوله • مصنفك • ما لم ينتظر • قوليدر

اى مدة لم ينتظر الكفوء الخاطب • يعنى شول مدت مقدارى غائب

اولمشدركه اندن خبر كلنجيه دك قرىء دلين بكدشش قالممز • ثم عطف

على ما لم ينتظر • صكره مصنف ما لم ينتظر اوزره عطف ايلدى • قوله و

مدة السفر عند جمع من المتأخرين • قولنى • وولى المجنونة ابنها ولو مع

ابيها وولى اولان عورتك وليسى اكرانك باباسى بولنورسه دخى

اوغليدر يعنى ديوانه عورتك باباسى وارسه ده انى اره ويرمكه ولى

اوغلى اولور باباسى اولمز • بناء على ما ذكر ان الابن مقدم فى العصوبة على

الاب • عصبه لكده بابا اوزره اوغل مقدمدر ديو ذكر اولندوغى اوزره

بناء وتعتبر الكفاءة فى النكاح نسبا ونكاحده نسب جهتندن بكدشلك اعتبار

اولنور يعنى ار عورته نسبده مثل اولمق معتبردر فقريش بعضهم كفو لبعض

پس قريش طائفه سنك بعضيسى بعضيسنه كفودر والعرب بعضهم لبعض

وعربك دخى بعضلرى بعضلرينه كفودر • اى العرب الذين لم يكونوا

من قريش بعضهم اكفاء لبعض • يعنى قريشدن اولميان عربك بعضيسى

بعضيسنه كفولردر • اعلم ان كل من هو من اولاد نضر بن كنانة قريش

• معلومك اوله كه كنانه اوغلى نضرك اولادندن اولنلر هپ قريشدر

واما

وامّا اولاد من هو فوق النضر فلا • ولكن نضرك اوستنده اولانك

اولادى يعنى نضردن يوقارى درجه ده اولان اتانك اولادى قريش

دكلدر • وانما خص الكفاءة فى النسب بالعرب لان العجم ضيعوا انسابهم

• نسبده كفاءة عربه مخصوص اولدى زيرا عجم يعنى عربدن غيرى قوم

نسبلرنى ايوجه كوده ميوب ضايع قلديلر وفى العجم اسلاما وعجمده كفاءة

اسلام جهتندن معتبردر فذو ابوين فى الاسلام كفوء لذى آباء فيه پس

اسلامده ايكى بابالى كشى اسلامده نيجه بابالى اولان قزه بكدشدر ومسلم

بنفسه غير كفوء لذى اب فيه وياليكز كندوسى مسلمان اولان كشى اسلامده

بر باباسى اولانه كفو دكلدر ولا ذو اب فيه لذى ابوين فيه ودخى اسلامده

بر بابالى ايكى بابالى يه كفو اولمز وحرية ودخى نكاحده حر اولمق جهتندن

كفاءت معتبردر فليس عبد او معتق كفوءا لحرة اصلية پس قول اولان ياخود

ياليكز كندوسى آزاد اولان اصلنده حره اولان عورته يعنى باباسى حر آزاد

اولانه كفو دكلدر ولا معتق ابوه كفوا لذات ابوين حرين ودخى باباسى

آزاد اولان كشى باباسى ودده سى آزاد اولانه كفو دكلدر وديانة ودخى

صلاح وتقوى جهتندن كفو اولمق معتبردر فليس فاسق كفوا لبنت صالح

پس فاسق كمسنه صالحك قزينه كفو دكلدر وان لم يعلن فى اختيار الفضلى

اكر اول فاسق فسقنى آشكاره قلمزسه ده فضلينك اختيارنده صالحك

قرينه كفو دكلدر • وعند بعض المشايخ الفاسق اذا لم يعلن يكون
كفوا لبنت الرجل الصالح • وبعض علما قتنده فاسق كمسنه فسقني
اشكاره قلماينجه صالح كشينك قزينه كفؤ اولور وما لا ودخى نكاحده
مال جهتندن كفاءة معتبردر فالعاجز عن المهر المعجل والنفقة ليس
كفوا للفقيرة پس عورتك مهر معجلندن ونفقه سندن عاجز كشى فقير
اولان عورته كفؤ دكلدر • انما قال للفقيرة لدفع من توهم ان الفقير
يكون كفوا للفقيرة • يعنى مصنف للفقيرة ديدى فقير كشى كندوسى
كبى فقير اولان عورته كفؤ اولماسنى توهم ايدن كمسنك بو توهمنى
دفع ايچون • وكذا للغنية بالطريق الاولى • فقير كشى فقير عورته كفو
اولمدوغى كبى بطريق الاولى مالدار عورته دخى كفو اولمز • لان العجز
عن اداء المهر والنفقة الواجبين متحقق مع زيادة التعيير • زيرا ار
اوزره واجب اولان مهر ونفقه دن انك عاجز اولماسى محققدر مالدار
اولان عورتى زياده جه عاره دوشورمسيله بله يعنى مالدار اولان
خاتونه عار كلور فقير كمسنه وارمسى والقادر عليهما كفؤ لذات
اموال عظيمة هو الصحيح وعورتك مهر ونفقه سن ويرمكه قادر اولان
كشى اموال عظيمه لى خاتونه بكدشدركه قول صحيح بودر • لان المال
غاد ورائح • زيراكه مال كلجى وكيدجى اولوب برقرار اولمز • فلا يعتبر

بعدمه الا ان يكون بحيث لا يقدر على اداء الواجب وهو المهر والنفقة
پس امدى مالك اولماسنه اعتبار اولنمز مكر شول حيثيت ايله اولميه كه
كشى اوزرينه واجب اولان نسنه نى ادا قلميه كه اول واجب عورتك مهر
ونفقه سيدر وحرفة ودخى نكاحده صنعت جهتندن كفاءت معتبردر فحائك
او حجام او كناس او دباغ ليس بكفؤ لعطار او براز او صراف به يفتى پس امدى
جولاهلق ايدن كشى ياخود حجام وجراح وياخود سپرندجى وياخود دباغ
عطاره يابزازه ياصرافه كفؤ اولمزلركه بونكله فتوى ويرلور وان نكحت باقل
من مهرها • اى باقل من مهر مثلها • فللولى الاعتراض حتى يتم او يفرق واكر
عورت مهرندن آز ايله يعنى كندى مثلنك مهرندن آز مهر ايله اره وارسه
انك وليسى ايچون اعتراض ايلمك واردر حتى يا مهرنى تمام ايتدردر ياخود
ارا ايله عورتك ايكسنى بربرندن آيرر ووقف نكاح فضولى وفضوليين
على الاجازة وبر فضولينك ياخود ايكى فضولينك قيدوغى نكاح زوج وزوجه
نك ياخود برسنك اجازتنه موقوف اولور پس اجازت تصكره اول نكاح
لازم كلور • اى يجوز ان يكون من جانب الزوج فضولى ومن جانب المرأة
فضولى • يعنى جائز اولور كه ارك جانبندن فضولى اولوب عورتك
جانبندن دخى آخر فضولى اوله • فيتوقف على اجازتهما • پس اول فضولى
لرك قيدقلرى نكاح ارو عورتك اجازتنه دورركه استرلرسه جائز

کوردکر واسترلرسه رد ایدرلر وسوتولی طرفی النکاح واحد لیس بفضولی
من جانب وهیچ بر جانبدن فضولی اولمین کشی نکاحک ایکی طرفنه ده تولی
ومباشرت ایدر ● ای یتولی واحد الایجاب والقبول ولا یشترط ان یتکلم
بهما ● یعنی بر کشی نکاحک ایجاب وقبولنه متولی ومباشر اولوب ایجاب و
قبول ایله تکلم اتمسی شرط قلنمز ● فان الواحد اذا کان وکیلا منهما فقال زوجتها
ایاه کان کافیا ● زیرا بر کشی اردن وعورتدن وکیل اولنجه اول عورتی اول
فلاندن کمسنیه تزویج ایلدم دیسه کفایت ایدوب عقد نکاح صحیح ومتحقق
اولور ● وهو علی اقسام اما ان یکون اصیلا وولیا ● وبر کشی نکاحک ایکی
طرفنه ده تولی اتمکی بر قج قسم اوزره در که یا اصیل وولی اولمقدر که مثالی
● کابن العم تزوج بنت عمه الصغیرة ● عموجه اوغلی کبیدر که عمیسنک
کوچک قزین کندو تزوج ایلدی یعنی کندوسی الدی ● او اصیلا ووکیلا
● یاخود اصیل ووکیل اولمقدر که مثالی کما اذا وکلت رجلا ان یزوجها
نفسه ● بر خاتونک بر رجلی کندوسنی اکا تزویج اتمکه وکیل قلمسی کبیدر ●
او ولیا من الجانبین ● یاخود ایکی جانبدنده ولی اولمقدر که مثالی کشی
قرنداشینک کوچک قزین کندوسنک اوغلنه الیویرمک کبیدر ● او وکیلا
من الجانبین ● یاخود ایکی جانبدنده وکیل اولمقدر که ارکدن عورتدن وکیلی
اولمق کبیدر ● او ولیا من جانب ووکیلا من جانب ● یاخود بر جانبدن

ولی آخر جانبدن وکیل اولمقدر ● ولا یجوز ان یکون فضولیا فیما اذا کان
اصیلا وفضولیا ● وجائز اولمز که بر کشی فضولی اوله بر جانبدن اصل و
بر جانبدن فضولی اولدوغی صورتده ● او ولیا من جانب وفضولیا
من جانب ● یاخود بر جانبدن ولی واول بر جانبدن فضولی اولدوغی
صورتده ● او وکیلا من جانب وفضولیا من جانب ● یاخود بر جانبدن وکیل
اول بر جانبدن فضولی اولدوغی صورتده ● او فضولیا من الجانبین ●
یاخود ایکی جانبدنده فضولی اولدوغی صورتده پس بو درت صورتده
بر جانبده فضولی اولمغین نکاحلری صحیح ومتحقق اولمز وصح نکاح امة وشول
جاریه نک نکاحی صحیح اولور که زوجها اول جاریه یی تزویج ایلدی من
شول کشی که امرا اول کشی امر اولنمش ایدی بنکاح امرأة بر عورتی نکاح
قیمق ایله لامره یعنی اول جاریه یی تزویج صحیح اولورا اول وکیله امر ایلین
آمر ایچون حاصلی اول امه آمرک زوجه سی اولور ● ای وکل ان یزوجه
امرأة فزوجه امة صح ● یعنی بر کشی آخری وکیل قلدیکه اکا بر عورتی
تزویج ایلیه پس اول مأمور دخی واروب اکا بر جاریه یی تزویج ایلیسه
بو نکاح صحیح اولور ونکاح الاب والجد الصغیر والصغیرة بغبن فاحش
او من غیر کفؤ ودخی بابانک ودده نک صغیر وصغیره لرین غبن
فاحش ایله یاخود بکدشلری اولمینه تزویج اتمکلری صحیح اولور لا لغیرهما

یوخسه اب وجددن غیریلری ایچون جائز اولمز ● ای لو فعل الاب
او الجد عند عدم الاب لا یکون للصغیر والصغیرة حق الفسخ بعد البلوغ ●
یعنی اول ایکی معنانك بریله نکاحی بابا یاخود بابا اولمدیغنده دده قیارسه
بالغ اولدقلرندنصکره صغیر وصغیره ایچون نکاحی فسخ ایتمك حقی یوقدر
وان فعل غیرهما فلهما ان یفسخا بعد البلوغ ● واکر بو معنایی بابادن
ودده دن غیری ولی ایدرسه بلوغلرندنصکره انلر ایچون واردرکه
نکاحلرین فسخ ایدهلر ولا نکاح واحدة من اثنین ودخی ایکی عورتدن هیچ
برینك نکاحی صحیح اولمز زوجهما المأمور بواحدة بالامر انجلاین ایکی عورتکه
آمر بنه بر عورت آلیویرمکله مأمور اولان کشی انك ایکسنی ده عقد واحد
ایله آمره ایچون تزویج ایلدی ● ای امر آخر ان یزوجه امرأة ● یعنی
بر کشی آخره امر ایلدیکه اکا انجق بر عورت آلیویره ● فزوجه ● پس
مأمور دخی واروب آمره ● امرأتین بعقد واحد ● بر عقد ایله ایکی
عورت آلیویردی ● لا یصح نکاح کل واحدة منهما ● اول ایکی عورتدن
هر برینك نکاحی صحیح اولمز ● اما اذا زوج بعقدین ● اما اول وکیل
ایکی عورتی ایکی عقد ایله تزویج ایدرسه یعنی هر برنی باشقه باشقه
عقد ایله انکاح ایدرسه ● فالاول صحیح دون الثانی ● اولکی عقد
صحیح اولوب ایکنجیسی صحیح اولمز یعنی اول نکاح قیدوغی

عورتك نکاحی صحیح ومتحقق اولوب صکره کی نك نکاحی درست اولمز

باب المهر

بو باب مهرك مقداری وسائر مسائلی
بیانندهدر اقله عشرة دراهم مهرك آز مقداری اون درهمدر
یعنی اون درهم آغرلغنجه اولان کمشدرکه ● هذا عندنا ● بو بزم قتمز
ده در ● وعند الشافعی ● وشافعی قتنده ● کل ما یصلح ثمنا یصلح مهرا
سواء کان عشرة او اقل منها ● هر نسنه که ثمن وبها اولمغه یارار مهر اولمغه
دخی یارار برابردرکه اول مقدار اون درهم اوله یاخود اندن دخی
آز ● فیجب هی ان سمی دونها ● یعنی چونکه اقل مهر اون درهم اولدی اکر
عقد نکاحده اندن آز مهر تسمیه اولنورسه اون درهم مهر واجب اولور
وان سمی غیره ● واکر غیریسی تسمیه اولنورسه ● ای غیر ما دون عشرة
دراهم وهو اما العشرة او ما فوقها ● یعنی اکر اون درهمدن اشغه مقداردن
غیریسی تسمیه اولنورسهکه اول مقدارك غیری یا اوندر یاخود اندن دخی
یوقاری اولان عدددر ● فالمسمی ● یعنی اون درهمدن اشغه مرتبهده اولان
عدددن غیریسی تسمیه اولندوغی صورتده که یا عشره یا دخی زیاده ایدی
اول تسمیه اولنان مقدار واجب اولور یعنی عشره یاخود عشرهنك ما فوقی
واجب اولور ● عند الوطء او موت احدهما ● یعنی اون درهم اولان مهرك
وتسمیه اولنان مهرك جملهسی واجب اولور وطء یاخود زوج وزوجه

دن برينك وفاتي قيتنده **ونصفه بطلاق قبل وطئ وخلوة صحت** اي
الخلوة الصحيحة • واول مسمينك ياريسي واجب اولور وطئ دن
اوكدين ودخي خلوتدن يعني خلوة صحيحه دن اوكدين عورتنه طلاق ويرمكله
ومسيجئ تفسيرها • ويقيدده اول خلوة صحيحه نك تفسير وبياني
كلور • فان قلت لم لم يكتف • اكر سؤال ايدوب ديرسك كيم مصنف نيچون
اكتفا ايلمدي • بقوله قبل خلوة صحت • قولي ايله • فانه اذا كان قبل
الخلوة كان قبل الوطئ • زيرا طلاق خلوتدن اول اولنجه مقرردركه
وطئ دن اول اولور • قلنا لانسلم • بز ديرزكه خلوة صحيحه سز وطئ
بولنمامغي تسليم ايتمرز • فانه يمكن ان يكون قبل الخلوة الصحيحة ولا يكون
قبل الوطئ • زيرا ممكن اولوركه طلاق خلوة صحيحه دن اوكدين اولوب
وطئ دن اوكدين اولميه • نحو ان وطئ مع وجود مانع شرعي كصوم
رمضان ونحوه • كشي عورتني خلوة صحيحه سز وطئ ايتمكله كه مثالي
مانع شرعينك وجودي ايله عورتي وطئ ايلمكدركه اول مانع شرعي صوم
رمضان وبوكه بكزركيدر **وصح النكاح بلا ذكر مهر** ومهري اكمو
سزين نكاح صحيح اولور يعني عقد نكاحده مهر هيچ اكلمزسه ده اول نكاح
صحيح ومتحقق اولور **ومع نفيه** ومهري نفي ايتمكله بيله نكاح صحيح اولور
يعني زوج و زوجه اراسنده مهرا ولماموق شرطي اوزره نكاح قيلورسه ده

ينه اول نكاح صحيح اولور **وبخمر او خنزير** ودخي شراب يا خود خنزير
مهر اولمغله نكاح قيلورسه اول نكاح صحيح اولور يعني مسلمان اولان
ار الاجنبي عورتنه خمر يا خنزير مهر اولمق اوزره عقد نكاح ايلسه
اول نكاح صحيح اولور **وبهذا الدن من الخل فهو خمر** ودخي شو ايچنده
سركه اولان كوپ مهر اولمغله نكاح قيلوب انك ايچنده كه سركه
اولميوب شراب اولورسه اول نكاح صحيح اولور ينه حاصلي شو
سركه ايله طلو كوپ مهر اولمق شرطيله عقد نكاح ايليوب بعده اول كوپده
كه سركه چقميوب شراب چقرسه اول نكاح صحيحدر **وبهذا العبد فهو
حر** وشو كوله مهر اولمغله نكاح قيلوب اول مهر اولسون ديلن
كوله چقميوب آزاد چقنجه ينه اول نكاح صحيح اولور **وبثوب وبدابة
لم يبين جنسهما** وجنسلري بيان اولنمين بركيه سي يا خود برحيوان
مهر اولمق اوزره قيلان نكاح اولور **وبتعليم القران** ودخي ارعورته
قرآن عظيم اوكرتمسي مهر اولمق شرطيله قيلان نكاح صحيح اولور **و
بخدمة الزوج الحر لها سنة** وازاد اولان ارك عورته بريل خدمت ايلمسي
اكا مهر اولمق شرطيله قيلان نكاح صحيح • وانما قيد بالحر • مصنف
اول خدمتي ارك آزاد اولمسيله قيد ايلدي • لانه لو كان عبدا تجب
الخدمة • زيرا كه اكر مهر برينه خدمت ايليه يم دين زوج بركمسنه نك

كوله سبی اولورسه عورتی ایچون اول مدتده خدمت ایلمسی واجب اولور
وفی تزویج بنته منه علی تزویج بنته او اخته منه ودخی مثلا عمرو زیده
قزینی یاخود قز قرنداشینی ویرمك شرطی اوزره زید قزینی عمرو‌یه ویردکی
صورتده نکاح صحیح اولور **معاوضة بالعقدین** یعنی ایکی عقد ایله عوض
لشمق جهتندن بربرینه قز ویرنجه اول نکاح صحیحدر ای صح النکاح
فی صورة تزویج بنته منه یعنی برکشی آخره قزینی ویروب اندن عوض
انك قزین الدوغی صورتده نکاح صحیح اولور وقوله ومصنفك
معاوضة قولی یمکن ان یکون تمییزا او حالا عن التزویج یمکن
اولورکه تزویج کلمه سندن تمییز یاخود حال اوله ای حال کون
التزویج تعویضا لهذا العقد بذلك العقد ولذلك العقد بهذا یعنی اول
نکاح صحیح اولور تزویجلری شو عقدی اول بر عقده عوض واول بر
عقدی شو عقده عوض قلمق اولدوغی حالده **ولزم مهر مثلها فی الجمیع عند
وطء او موت** واول ذکر اولنان صورتلرك جمله سنده نکاح صحیح اولور
وطء یاخود زوج وزوجه دن برینك موتی قتنده اول عورتك مماثل
ومشابهی یعنی بکدشی اولان خاتونك مهری قدر مهر زوجی اوزره واجب
اولور اکتفی بذکر الوطء ولم یذکر الخلوة مصنف رحمه الله تعالی
یالیکز وطء ذکر ایتمکله اکتفا ایدوب خلوة صحیحه قتنده دخی مهر مثل

واجب

واجب اولور دیو اکتمادی لانه اراد الوطء حقیقة او دلالة زیرا
مصنف حقیقت جهتندن یاخود دلالت جهتندن اولان وطء مراد ایلدی
فی الخلوة دلالة الوطء پس خلوتده وطئه دلالت ایدر حال وارد ر
اقامة للداعی مقام المدعو سببی مسبب مقامنه قائم قلدوغی ایچون
خلوتی ذکر ایتمیوب انجق وطء ایله اکتفا ایلدی وقوله ومصنفك
او موت قولینك تفسیری ای موت الزوج او الزوجة دریعنی ارك
یا عورتك موتی قتنده مهر مثل واجب اولور دیمکدر وعبارة المختصر
هذا ومختصرك عبارتی بودر وصح النکاح بلا ذکر مهر ومع نفیه
وبشیء غیر مال متقوم وبمجهول جنسه ویجب مهر المثل او صفته فالوسط
او قیمته ای صح بمجهول صفته فیجب الوسط او قیمته ونکاح صحیح اولور
مهری ذکر ایتمك سوزین ومهری نفی ایتمکله ومال متقوم اولمیان شیء
ایله وجنسی نامعلوم اولان شیء ایله وبو صورتلرده مهر مثل واجب
اولور یاخود صفتی نامعلوم اولان شیء ایله پس بو صورتده اول شیئك
اورته حاللوسی یاخود انك قیمتی واجب اولور **ومتعة** واول ذکر اولنان
صورتلرده متعه واجب اولور **لا تزید علی نصفه** لکن اول متعه مهر
مثلك نصفی اوزره زیاده اولمیه **ولا تنقص عن خمسة** ودخی اول متعه
بش درهمدن اکسك اولمیه ای لا تزید علی نصف مهر المثل ولا تنقص

والاخته صح

من خمسة دراهم ● يعنی اول متعه نك قيمتی مهر مثلك يارسندن نه زياده
اوله ونه بش درهم كمشدن اكسك اوله وتعتبر بحاله فی الصحيح ومتعه
قول صحيحده ارلك حالنه كوره يعنی فقر وغناده انجق ارك حالنه اعتبار اولنور
لقوله سبحانه وتعالی ● الله جل وعلانك ● علی الموسع قدره وعلی
المقتر قدره ● قول شريفی دليلی ايله وهی واول متعه درع بر كوملك
وخمار وبرباش اورتوسی وملحفة وبرچاردر بطلاق قبل الوطء والخلوة
يعنی اول متعه واجب اولور وطئ دن اوكدين وهم خلوة صحيحه دن
اوكدين عورته طلاق ويرمكله ● ای فی الصور المذكورة وهی قوله
بلا ذكر المهر الخ ● يعنی اول ذكر اولنان صورتلرده كه مصنفك بلا ذكر
المهر قوليدر تا آخرنه دك وطئ دن وخلوتدن اوكدين طلاق ايله متعه
واجب اولور وبخدمة الزوج العبد لها هی ودخی كوله اولان ارك عورته
خدمت ايتمسی مهر اولمغله نكاح صحيح اولوب اول خدمت ارا اوزره واجب
اولور ● ای تجب هی ● متنده كی هی نك تقديری تجب هی ديمكدر
يعنی الخدمة فی النكاح بخدمة الزوج العبد لها ● يعنی كوله اولان زوجك
خدمتی مهر اولمق ايله قيلان نكاحده اول عبدك خدمتی واجب اولور و
للمفوضة ومفوضه اولان خاتون ايچون واردر ما فرض لها انوكيچون تقدير
اولنان مهر ان وطئت او ماتت اكر اول مفوضه وطئ اولنورسه ياخود انك

صاغلغنده اری اولورسه والمتعة ان طلقت قبل الوطء ودخی وطئ دن
اوكدين تطليق اولنورسه متعه واجب اولور ● المفوضة هی التی نكحت
بلا ذكر مهر او علی ان لا مهر لها ● مفوضه شول خاتوندركه مهر اكمق سزين
ياخود انوكيچون مهر اولمق اوزره نكاح اولنديغی ● ثم ان تراضيا
علی مقدار فلها ذلك المفروض ان وطئها او مات عنها ● يعنی اول منوال
اوزره نكاحلندقدن صكره اكر ار ايله عورت بر مقدار معين اوزره
راضی اولورلرسه بس اول خاتون ايچون اول تقدير اولنان مقدار واجب
اولور اكر وطئ اولنورسه ياخود خاتون صاغ ايكن اری اولورسه
والمتعة ان طلقها قبل الوطء ● ودخی اول خاتون ايچون متعه واجب
اولور اكر اری انی وطئدن اوكدين تطليق ايدرسه ● وعند ابی يوسف
وهو قول الشافعی لها نصف المفروض ● وابی يوسف قتنده كه بو شافعينك
قوليدر اول خاتون ايچون نصف مفروض واردر يعنی تقدير اولنان
مقدارك نصفی واجب اولور وما زيد علی المهر يجب ومهر اوزره زياده
قلنان واجب اولور ويسقط بالطلاق قبل الوطء واول مهر اوزره زياده
قلنان وطئ دن اوكدين طلاق ويرمكله ساقط اولوب واجب اولمز و
صح حطها عنه ● ای حط المرأة عن الزوج ● يعنی عورتك مهری طرح
ايتمسی حاصلی ارينه بغشلمه سی صحيح اولور ● ولم يذكر مفعول الحط ليدلك

على العموم ومصنف حطك مفعولنى ذكر ايلمدى تركيب عموم معنا اوزره

دلالت ايتمك ايچون كما فى قوله نتكم قائلك فلان يعطى ويمنع

قولنده ايكى فعلكده مفعولى حذف اولندى ويره جكى ومنع ايده جكى نسنه نك

عمومى اوزره دلالت ايتمك ايچون پس بو تركيبك معناسى اول فلان كمسنه

هر قادر اولدوغى نسنه يى ويرر وهر قادر اولدوغى نسنه يى منع ايدر

ديمكدر فيدل على حط كل المهر وبعضه والزيادة فى صورة زاد على المهر

پس مصنفك صح حطها عنه قولندن مفعول حذف اولنوب عموم اوزره

دلالت ايتمكله اول تركيب مهرك جملهسنى اتدرمكه ده وبومقدارين اندرمكه

ده ومهر اوزره زياده اولدوغى صورتده اول زياده يى اندرمكه ده

دلالت ايدر اما مفعول ذكر اولنايدى برينه مخصوص اولوب بو معنالره

شامل اولمزدى وخلوة بلا مانع وطئ حسا او شرعا او طبعا وحس ياشرع و

ياخود طبيعت جهتندن وطئ مانع سز اولان خلوت كمرض يمنع الوطئ

هذا نظير المانع الحسى واول وطئ منع ايلين نسنه نك مثالى زوج وزوجه

دن برسى جماعى منع ايده جك قدر خسته اولمقدركه مانع حسينك مثالى

بودر وصوم رمضان واحرام لفرض او نفل هذا نظير المانع الشرعى

وجماعى مانعك برمثالى دخى رمضان اوروجى كبى وفرض يا نفل ايچون احرامده

اولمق كبى دركه بو مانع شرعينك مثاليدر وحيض ونفاس هذا نظير المانع

الطبيعى وجماعى منع ايده نك برمثالى دخى حيض ونفاسدركه بو مانع

طبيعينك مثاليدر ولايضر ان يكون المانع الشرعى موجودا فيهما و

مانع شرعينك حيض ونفاسده موجود اولمسى ضرر ويرمز يعنى حيض ونفاس

هم مانع طبعى وهم مانع شرعى اولور تؤكده اى المهر يعنى اول خلوت

مهرى بكشدرر فخلوة مبتداء وتؤكد خبره پس لفظ خلوت مبتدا وتؤكد

جملهسى انك خبريدر واعلم ان المراد بالخلوة ومعلومك اولاكه خلوت

ايله مراد اجتماعهما ار ايله عورتك جمع اولمقلريدر بحيث

شول حيثيت ايله كه لايكون معهما عاقل انلرله بله عقللى كوچك اولميه

فى مكان لايطلع عليهما احد بغير اذنهما شول يرده جمع اولمقلريدركه

ايكسنك حالنه كندولرينك اذنسز هيچ كمسنه مطلع اولميه اولايطلع

عليهما احد للظلمة ويكون الزوج عالما بانها امرأته ياخود قراكولقده

اولدقلرى ايچون انلرك حالنه هيچ كمسنه مطلع اولميوب ار دخى اول يانندهكى بولنان

خاتون كندو عورتى اولدوغنى بلورسه اولخلوة كخلوة مجبوب او عنين او خصى

او صائم قضاء فى الاصح اول خلوت مهرى تأكيد ايدر نتكم مجبوبك ودخى

سست آلتك ودخى ايتمشك ودخى اصح قولده قضا ايله اوروجلينك خلوتى

مهرى تأكيد ايدر ونذرا فى رواية ودخى نتكم نذر اوروجن طوتانك خلوتى

مهرى تأكيد ايدر ومع احدى الخمسة المتقدمة لا واولكن پس علتك

برسی ایله خلوت صحیح اولمز والصلوة كالصوم فرضا ونفلا و فرض ونافله
نمازدخی صوم کبیدر • ای لا تکون الخلوة صحیحة مع الصلوة المفروضة كما
في الصوم المفروض • یعنی فرض نماز ایله خلوت صحیح اولمز نتکه فرض اوروج ایله
خلوت صحیح اولمز • وتکون صحیحة في صلوة النفل كما في الصوم النفل • ونافله
نمازده خلوت صحیح اولور نتکه نفل اوروجده خلوت صحیح اولور • وتجب العدة
في الكل احتياطا • وامثالك جمله سنده احتياطا عدت واجب اولور • ای في
جميع ما ذكر من اقسام الخلوة سواء وجد المانع كالمرض ونحوه اولم يوجد
یعنی اول خلوتك اقسامندن ذکر اولنانك جمله سنده عدت واجب اولور
برابردر که مرض کبی وانك کبی مانع بولنسون یا بولنمسون • وتجب المتعة
لمطلقة لم توطأ ولم يسم لها مهر • ومتعه واجب اولور شول تطلیق اولنان
خاتون ایچونکه اری انی نه وطی اتمشدر ونه انوکیچون مهر تسمیه اولنمشدر
ویستحب لمن سواها الا لمن سمي لها وطلقت قبل وطء • ودخی متعه مستحب
اولور اول خاتوندن غیرسی ایچون الا شول خاتون ایچون مستحب اولمز
که انوکیچون مهر تسمیه اولنوب وطی دن اوکدین انکا طلاق ویرلدی
المطلقات اربع • طلاق ویرلن عورتلر درت قسمدر که اولکیسی
مطلقة لم توطأ ولم يسم لها مهر • شول طلاق ویرلن عورتدر که
نه وطی اولنمشدر ونه انوکیچون مهر تسمیه اولنمشدر • فتجب لها المتعة

پس اول خاتون ایچون متعه واجب اولور • ومطلقة لم توطأ وقد سمي
لها مهر • وایکنجیسی شول مطلقه در که وطی اولنمدی ولکن انوکیچون
مهر تسمیه اولندی • فهي التي لم يستحب لها المتعة • پس اول شول خاتوندر که
انوکیچون متعه مستحب اولمدی • ومطلقة قد وطئت ولم يسم لها مهر
واوچنجیسی شول مطلقه در که وطی اولندی ولکن انوکیچون مهر تسمیه
اولنمدی • ومطلقة قد وطئت وسمي لها مهر • ودوردنجیسی شول
مطلقه در که وطی اولندی وانوکیچون مهر دخی تسمیه اولندی •
فهاتان يستحب لهما المتعة • پس بو ایکسنه متعه ویرمك مستحب اولور
فالحاصل انه اذا وطئها تستحب لها المتعة سمي لها مهر اولا • پس حاصل کلام اول
عورتی وطی ایلدوکندنصکره بوشایجه انوکیچون متعه مستحب اولور گرك
انوکیچون مهر تسمیه اولنمش اولسون وگرك اولمسون • لانه اوحشها
بالطلاق بعد ما سلمت اليه المعقود عليه وهو البضع • زیرا اری انی طلاقله
وحشت وهجرانه دوشوردی اول خاتون بضعنی ولان معقود علیهی انکا تسلیم
ایلدوکندنصکره • فيستحب ان يعطيها شيئا زائدا على الواجب وهو المسمى
في صورة التسمية ومهر المثل في صورة عدم التسمية • پس مستحبدر که
اول خاتونه اری واجب اولاندن زیاده نسنه ویره که اول واجب مهرك
تسمیه سی صورتنده مسمادر وتسمیه اولنمدوغی صورتده مهر مثلدر •

وان لم یطأها ● واگر اول عورتی وطء ایتمدین بوشارسه ● ففی صورة
التسمیة ● پس مهر تسمیه اولندوغی صورتده ● تأخذ نصف المسمی من غیر
تسلیم البضع ولا یستحب لها شیء آخر ● اول خاتون بضعنی تسلیم ایتمکسزن مسمانك
نصفنی الور انوکیچون بر آخر نسنه دخی مستحب اولمز ● وفی صورة عدم
التسمیة تجب المتعة ● ومهر تسمیه اولنمادوغی صورتده متعه واجب اولور
لانها لم تأخذ شیئا وابتغاء البضع لا ینفك عن المال ● زیرا اول خاتون
هیچ برنسنه المدی و زوجك اول خاتونك بضعنی نکاحله طلب ایتمسی ایسه
اکا مالدن خالی اولمز وان قبضت الفا سمی ثم وهبته له وطلقت قبل
وطء رجع بنصفه واگر خاتون تسمیه اولنان بیك درهمی قبض ایلسه ده
صکره زوجنه هبه ایدوب وطءدن اوکدین اکا طلاق ویرلسه زوجی
رجوع ایدوب عورتدن مهرك یاروسنی الور ● لانها قبضت تمام المسمی
ولم یجب الا النصف فترد النصف ● زیرا اول خاتون تسمیه اولنان مهرك
جملهسنی قبض ایلدی حالبوکه وطءدن اوکدین تطلیق اولنمغله انوکیچون
واجب اولدی الا مهرینك نصفی پس اول نصفیکه بشیوز درهمدر کیرو
رد ایدوب ارینه ویرر ● والالف الذی وهبته لم یتعین انه الف المهر
● واول خاتونك طلاقدن مقدم ارینه بغشلدوغی بیك درهم ایسه
مهر اولان بیك درهم ایدوکی معین اولمامشدر حاصلی بغشلدوغی مهرینك

عینی دکلدر ● لان الدراهم والدنانیر لا تتعین فی العقود والفسوخ
زیرا دراهم ودنانیر الش ویرشلرده وانلری بوزمقلرده متعین اولمز
وان لم تقبضه واگر اول خاتون مسماسی اولان الفی قبض ایلمدی ایسه
او قبضت نصفه ثم وهبت الکل او ما بقی یا خود نصفنی قبض ایلیوب صکره
جملهسنی یا خود نصفندن قلانی بغشلهسه او وهبت عرض المهر قبل
قبضه او بعده لا ای لا یرجع علیها بشیء ● یا خود اکا مهر دیو ویرلن متاعی
قبضدن مقدم یا صکره ارینه بغشلهسه هیچ برنسنه ایله ار عورتنه رجوع
ایدهمز ● وصور المسائل ● وبونجه مسائلك صورتلری بودرکه
انها ان لم تقبض شیئا ثم وهبت الکل ای حطته عن ذمة الزوج ثم طلقها
قبل الوطء ● اول خاتون مهرندن هیچ برنسنه قبض ایتمیوب صکره جمله
مهرنی بغشلهسه یعنی زوجنك ذمتندن کیدرسه حاصلی مهرینك جمله
سندن وازکلسه ده صکره زوجی انی وطءدن مقدم تطلیق ایلسه
فلا شیء علیها ● پس بوصورتده خاتون اوزره هیچ برنسنه یوقدر
یعنی ار عورتدن اصلا برنسنه الامز ● لان حکم الطلاق قبل الدخول
زیرا دخولدن مقدم طلاقك حکمی ● ان یسلم له نصف المهر ● زوج ایچون
مهرك نصفی قورتلمقدر یعنی مهرك نصفی زوجك اولمقدر ● وقد حصل
بل زیاده ● حال بوکه اول نصف مهر زوج ایچون حاصل اولدی بلکه

نصفدن زیاده بله حاصل اولدی ● والمرأة لم تأخذ شيئاً لترده اليه ●
وخاتون ایسه مهرندن هیچ بر نسنه المادیکه انی ارینه رد ایلیه ●
بخلاف المسئلة الاولى ● وبو ذکر ایلدوکمز مسئله اولکی مسئله نك خلافنجه
درکه ● وهي التي قبضت الالف ثم وهبته له وطلقت قبل وطئ ● اول مسئله
شول مسئله درکه اول خاتون مسماسی اولان الفی الوب قبض ایلدوکندن
صکره ارینه بغشلدی بعده وطئ دن مقدم تطلیق اولندی ● وان قبضت
نصف المهر ثم وهبت الكل له او وهبت الباقي ثم طلقها قبل الوطئ ●
واکر مهرك نصفنی قبض ایلدوکندن صکره جمله سنی یاخود باقیسنی بغشلسه ده صکره اری انی وطئدن مقدم تطلیق ایلسه ● فانه لا شئ عليها
● پس بو صورتده عورت اوزره هیچ بر نسنه یوقدر یعنی ارعورتدن
بر نسنه الامز ● لما ذكرنا ● مقدم بیان ایلدوکمز علتدن ایچون ● ولو كان
المهر عرضاً فقبضته ثم وهبته له او لم تقبضه فحطت عن ذمته ثم
طلقها قبل الوطئ ● واکر مهر نقوددن اولمیوب متاع اولوبده خاتون
انی قبض ایلدوکندن صکره ارینه بغشلسه یاخود متاع اولان مهرنی
دخی قبض ایتمدین ارینك ذمتندن کیدردوکندنصکره وطئدن مقدم
اری انی تطلیق ایلسه ● فلا شئ عليها ● پس بو صورتده دخی عورت
اوزرینه بر نسنه یوقدر یعنی اری آندن اصلا بر نسنه الامز ●

● اما في صورة عدم القبض فلما مر ● اما خاتون متاع اولان مهرنی
قبض ایتمدوکی صورتده عورت اوزره هیچ بر نسنه لازم کلمدوکی مرورلندوکی
ایدن علت ایچوندر ● واما في صورة القبض فكذلك ● اما متاع اولان
مهرنی قبض ایلدوکی صورتده دخی عورت اوزره هیچ بر نسنه لازم کلمدوکی
بنه اول بحثده کچن علت ایچوندر ● لانها وهبت العرض له ● زیرا اول
خاتون مهری اولان قماشی ارینه بغشلدی ● فانتقض قبض المهر ● پس عورتك
مهرین قبض ایلمسی بوزلدی ● لان العروض متعينة ● بو صورتده قبض بوزلدیکی
زیرا که عروض عقود وفسوخده متعینه در ● بخلاف المسئلة الاولى ●
وبو ایسه اولکی مسئله نك خلافنجه در ● فان الدراهم غير متعينة ● زیرا
دراهم متعین دکلدر **وان نكح بالف على ان لا يخرجها او لا يتزوج عليها**
واکر بر کشی عورتی شهرندن چقارمامق یاخود اوزرینه بر غیری عورت
المامق شرطی اوزره بیك درهم مهر ایله نکاحلنسه **او بالف ان اقام بها**
وبالفين ان اخرجها یاخود اکر عورتك یاننده مقیم اولورسه بیك درهم
ایله واکر عورتی شهرندن چقاروب آخر دیاره ایله تورسه ایکی بیك
درهم ایله نکاحلنورسه **فان وفى** ● ای فيما نكحها على ان لا يخرجها او لا
يتزوج عليها ● پس اکر قولنه وفا ایدرسه یعنی شهرندن چقارمامق شرطی
اوزره یاخود اوزرینه بر غیری عورت المامق شرطی اوزره نکاحلندوغی

صورتده سوزنه دورسه واقام • اى فيما نكحها بالف ان اقام و
بالفين ان اخرج • دخى اكر اقامت ايدرسه يعنى عورتك قاتنده دورر
بيك درهم مهر ايله و اكر شهرندن چقاررسه ايكى بيك درهم مهر ايله نكاح
صورتده عورتك يانندە مقيم اولوب انى شهرندن چقارمزسه فلها الالف
پس اول ايكى صورتده خاتون ايچون بيك درهم مهر واجب اولور والا
و اكر بويله اولمزسه يعنى اوكلى صورتده خاتونى شهرندن چقاررسه
ياخود اوزرينه قومه الورسه و ايكنجى صورتده عورتك يانندە اقامت
اتميوب انى شهرندن اخراج ايدرسه فمهر مثلها پس اول خاتون ايچون
مهر مثل واجب اولوركه • هذا • شو حكم يعنى عدم وفا و اقامت
قاتنده خاتون ايچون مهر مثل واجب اولمق • عند ابى حنيفة • امام
اعظم رحمه الله تعالى نك قاتنده در • فعنده • زيرا انك قتنده
الشرط الاول صحيح دون الثانى • اوكى شرط صحيح اولوب ايكنجيسى اولمز
• وعندهما الشرطان صحيحان • و امامين قاتنده اول ايكى شرطك ايكى
صحيح اولوب اكر وفا و اقامت ايدرسه مهرى بيك درهم اولوب ايلمزسه
ايكى بيك درهم اولور • وعند زفر كل منهما فاسد • و امام زفر
قاتنده اول ايكى شرطدن هر برسى فاسد ايكى صورتده ده اول خاتون ايچون
مهر مثل واجب اولور لكن فى الثانية لا يزاد على الفين ولا ينقص عن الف

لكن

لكن ايكنجى مسئله ده مهر مثلى نه ايكى بيك اوزره زياده قلنور و نه بيك
درهمدن اكسك اولور • المراد بالثانية المسئلة الثانية • و مصنفك
ثانيه قولى ايله مرادى ايكنجى مسئله در كه • وهى • اول ايكنجى مسئله
قوله • مصنفك • بالف ان اقام بها و بالفين ان اخرجها • قوليدر
• فانه ان اخرجها يجب مهر المثل • زيرا اول كشى اول خاتونى شهرندن
اخراج ايدرسه مهر مثلى واجب اولور • لكن ان كان مهر المثل اكثر من
الفين لا يجب الزيادة • لكن اول خاتونك مهر مثلى ايكى بيكدن زياده اولورسه
اولى زياده واجب اولمز • وان كان اقل من الف يجب الالف ولا ينقص منه
• و اكر مهر مثلى بيكدن آز اولورسه ينه تمام بيك درهم واجب اولوب بيكدن
اكسك اولمز • لاتفاقهما على ان المهر لا يزيد على الفين ولا ينقص عن الف •
اول زوج و زوجه اتفاق ايلدوكلرى ايچونكه مهرنه ايكى بيك اوزره
زياده اوله و نه بيكدن اكسك اوله ديو • وان نكح بهذا او بهذا فلها مهر المثل
ان كان بينهما و اكر كشى شو ياخود بو مهر اولمق ايله نكاح قيارسه اول خاتون
ايچون مهر مثل واجب اولور اكر مهر مثل اول اشارت اولنان ايكى نسنه نك
قيمتى آره سنده اولورسه والاخس لو دونه والاعز لو فوقه و اول اشارت
اولنان ايكى نسنه نك كمى واجب اولور اكر مهر مثلى انك قيمتندن اشغه اولورسه
و اول ايكى نسنه نك اك زياده قيمتلوسى واجب اولور اكر مهر مثلى انك قيمتندن

يقادر اولورسه • اي ان نكح بهذا العبد او بذاك • يعني اكر بر كمسنه
حضورنده اولان ايكي عبده بر بر اشارت ايدوب بو عبد يا خود شو
عبد مهر اولمق شرطيله نكاح قيارسه • واحدهما اكثر قيمة من الآخر •
حال بوكه اول ايكي عبددن برينك قيمتي اول برسنك قيمتندن چوق اولسه
• يجب مهر المثل • اول خاتون ايچون مهر مثل واجب اولور • ان كان
بين قيمة العبدين • اكر اول مهر مثل اول ايكي عبدك قيمتي آره سنده اولورسه
• ويجب العبد الاقل قيمة • وقيمتي آز اولان عبد مهر برينه واجب اولور
• ان كان مهر المثل دون قيمة هذا العبد • اكر مهر مثل شو آز بهالي عبدك
قيمتندن اشغه اولورسه • ويجب العبد الاكثر قيمة • ومهر برينه
قيمتي چوق اولان عبد واجب اولور • اذا كان مهر المثل فوق قيمته • مهر
مثل شو بهالي عبدك قيمتي اوستنده اولنجه • فعلم منه انه اذا كان مهر المثل
مساويا لقيمة احدهما يجب هذا العبد • واول تقرير وبياندن بلنديكي
مهر مثل اول ايكي عبددن برينك قيمتيله برابر اولدقده اول قيمتده برابر
اولدوغي عبد واجب اولوب خاتونك مهري اول كوله اولور ولو طلقت
قبل وطء فنصف الاخس اجماعا واكر اول كيفيت مذكوره ايله نكاح اولنان
خاتون وطئدن اوكدين تطليق اولنورسه بالاتفاق آنك مهري الحق بهالي
عبدك قيمتنك ياروسي اولور وان نكح بهذين العبدين واكر حضورنده اولان

ايكي عبده اشارت ايدوب شو ايكي كوله مهر اولمغله نكاح قيارسه واحدهما
حر حال بوكه اول ايكي عبددن بوا اشارت ايتدوكنك برسي آزاد چقسه فلها
العبد فقط ان ساوى عشرة پس اول خاتون ايچون مهر انجق اول بر كوله اولور
اكر اول كوله اون درهمه دكرسه والا فمهر مثلها واكر اول كوله اون
درهمه دكمزسه اول خاتونك مهري مهر مثلي اولور وان شرط البكارة
ووجدها ثيبا لزمه الكل واكر نكاح قياركن قز اوغلان اولماسني شرط
ايدوبده قزلقسز بولورسه تسميه اولنان مهرك جمله سي لازم اولور و
صح امهار فرس ودخي آتي مهر قلمق صحيحدر يعني خاتونك مهري ديو آت
ويرمك جائزدر وثوب هروي ودخي هروي ثوبي مهر قلمق صحيحدر حالا
جنسي معلوم اولان ثوبي مهر قلمق جائزدر بالغ في وصفه اولا برابردركه
اول ثوبي وصف وبيان ايتمكده مبالغه ايتسون يا خود ايتمسون ومكيل وموزون
مبينا جنسه لا صفته ودخي صفتي بيان اولنمقسزين انجق جنسي بيان اولنان
اولچيه كيرن وطارتيه كلن نسنه يي مهر قلمق صحيحدر يعني بك ايو يا خود
الچق اولمغله وصف اولنميوب جنسي معلوم مكيل وموزوني مهر قلمق جائزدر
ويجب الوسط او قيمته اول ذكر اولنان نسنه لرك اكيلكده واوچلقده اورته
حاللي اولاني واجب اولور يا خود اول وسط حالك بهاسي واجب اولور و
ان بين جنس المكيل والموزون واكر اول مكيل وموزونك جنسي بيان ايلدرسه

ووصفه واول مكيل وموزونك صفتلرين دخی بيان ايدرسه **فذاك**
پس اول خاتونك مهری اول جنس وصفتی بيان اولنان مكيل وموزوندر
ولا يجب شیء فی عقد فاسد بلا وطیء وان خلا بها وفاسد اولان نكاحده
وطئسز هيچ برنسنه واجب اولمز يعنی نه مهر مثل ونه متعه ونه عدت ونه
نفقه واجب اولور واكر اول عورتله خلوتده اولورسه ده **وان وطیء فمهر**
المثل لا يزاد علی ما سمی واكر اول عقد فاسد ايله نكاح قيلنان عورتی اری
وطیء ايدرسه پس انجق مهر مثلی واجب اولور كه تسميه اولنان مقداردن
زياده اولميه ● ای ان كان مهر المثل مساويا للمسمی او اقل ● يعنی اكر انك
مهر مثلی تسميه اولنان مهر ايله برابر يا خود مهر مثلندن از اولورسه ●
فمهر المثل واجب ● پس مهر مثلی واجب اولور ● وان كان اكثر ● واكر مهر
مثلی مسماسندن چوق اولورسه ينه مهر مثلی مقداری نجه واجب اولوب
لا يجب الزيادة ● زياده سی واجب اولمز **ويثبت النسب** واول نكاح
فاسدده نسب ثابت اولور **ومدته من وقت دخوله عند محمد وبه يفتی**
واول نكاح فاسددن كلن ولدك نسبنك ابتدای مدتی عورته ارك
داخل اولدوغی وقتدندر امام محمد قتنده كه بونكله فتوی ويرلور ●
ای ان كان من وقت الدخول الی وقت الوضع ستة اشهر يثبت النسب وان
كان اقل لا ● يعنی عورته دخول وقتندن طغوردوغی وقته دك التی آی

مقداری

مقداری اولورسه ولدك نسبی اول كشيدن ثابت اولور اولوب التی آيدن از
اولورسه نسب ثابت اولمز ● وعند ابی حنيفة وابی يوسف رحمهما الله
تعالی يعتبر من وقت النكاح كما فی النكاح الصحيح ● وامام اعظم ايله ابی يوسف
قتلرنده كه الله تعالی انلره چوق چوق رحمتلر ايليه بو نسبك ثابت اولمسی وقت
نكاحدن اعتبار اولنور نتكم نكاح صحيحده ده حكم بويله در **ومهر مثلها**
مهر مثلها من قوم ابيها وهر خاتونك مهر مثلی باباسی قومندن كندوسنه
بكزين خاتونك مهريدر **وقت العقد** ● ای تثبت مهر مثلها ● يعنی اول خاتون
ايچون وقت نكاحنده اكا مماثل اولان خاتونك مهری ثابت اولور ● ثم بينه
بعده مصنف مهر مثلی بيان ايلدی ● بقوله مهر مثلها ● قولی ايله ● فيراد
بالاول المعنی المصطلح شرعا ● پس اولكی مهر مثلها لفظی ايله شرعا اصطلاح
اولنان معنا مراد اولنور ● وبالثانی المعنی اللغوی ● وايكنجی مهر مثلها قولی
ايله لغت معناسی مراد اولنور كه معناسی ● ای مهر امرأة مماثلة لها وهی من
قوم ابيها ● ديمكدر يعنی اول خاتونك مهر مثلی باباسی قومندن كندوسنه
بكزين خاتونك مهريدر ● ثم بين ما به المماثلة ● اندن صكره مصنف رحمه
الله تعالی ايكی عورت بری برينه نه شیء ايله بكزه دوكنی بيان ايلدی ●
بقوله ● **سنا وجمالا ومالا وعقلا ودينا وبلدا وعصرا وبكارة وثيابة** قولی
ايله يعنی هر عورتك مهر مثلی باباسی قومندن شول عورتك مهريدر كه ياشده

وگوزللکده ومال الده ولقده وعقللی لکده ودیانت وصلاحده وبر شهردن
اولمقده وبر عصرک قزلری اولمقده وقز اوغلان اولمقده وقز لقسز اولمقده
اکا مشابهدر حاصلی اول ایکی خاتون بو ذکر اولنان احوالده بری برینه بکزمک
لازمدر تا که اولکی خاتونک مهر مثلی ایکنجی خاتونک مهری مقدارنجه اولمسی
اعتبار اولنه فان لم توجد منهم فمن الاجانب پس اگر اول خاتونک باباسی قومندن
بو اوصافده کندوسنه بکزر عورت بولنمزسه اجنبی عورتلردن اول اوصافده
کندوسنه بکزر عورتک مهری اکا مهر مثل اعتبار اولنور یوخسه لا مهر امها
وخالتها اناسنک وخالهسینک مهری اکا مهر مثل اولمغه اعتبار اولنمز الا اذا
کانتا من قوم ابیها مگر اول خاتونک اناسیله خالهسی کندوسینک باباسی قومندن
اولنجه ای اذا کانت امها بنت عم ابیها • یعنی اول خاتونک اناسی باباسینک
عموجهسی قزی اولنجه اناسینک مهری اکا مهر مثل اعتبار اولنور وصح ضمان
ولیها مهرها ولو صغیرة وعورتک مهرنی ولیسی ضامن وکفیل اولمق صحیحدر
اول خاتون نابالغ اولورسه ده وتطالب ایا شائت واول خاتون هر قنقسندن
دیلرسه مهرنی طلب ایلر یعنی خاتون مهرنی استرسه ولیسندن واسترسه
زوجندن طلب ایلر ولو ادی واگر ولی مهری ادا ایلدوب عورته ویرمسه
رجع علی الزوج اول ولی رجوع ایلدوب عورتک ارندن الور وان ضمن بامره
اگر اول ولی زوجک امری ایله مهری عورته ویرمکی التزام ایلدی ایسه

والا فلا واگر زوج امر ایتمکسزین ولی ضامن اولمش ایسه رجوع ایدهمز
• وانما قال • ومصنف دیمدی الا • ولو صغیرة • دیدی • لانها •
زیرا اول خاتون • اذا کانت صغیرة • نابالغ اولنجه • فطالب المهر لیس الا
ولیها • انک مهرنی طلب ایدیجی دگلدر الا ولیسیدر • فیوهم انه لا یجوز
الضمان • پس نابالغ قزک مهرنی طالبی انجق انک ولیسی اولمق ایهام ایدرکه
اول ولینک مهرنی ضامن اولمسی جائز اولمیه • لانه • زیرا ولی • باعتبار
الضمان • مهرنی ضامن اولمسی اعتبار یله • یکون مطالبا • مهر ایله طلب
اولنمش اولور • فیکون الشخص الواحد مطالبا ومطالبا • پس بو تقدیرجه
بر کشی هم مطالبه ایدیجی وهم مطالبه اولنمش اولور • لکن لا اعتبار لهذا
الوهم • ولکن بو وهمه هیچ اعتبار یوقدر • لان حقوق العقد هنا راجعة
الی الاصیل • زیرا شو عقد نکاحده عقدک حقلری اصیله یعنی زوج و
زوجهیه راجع اولور • والولی سفیر ومعبر • وولی ایسه انجق ارالقده
واسطه اولوب گویا که ارله عورتک کلاملرنی بری برینه نقل ایدیجیدر
بخلاف فی البیع • وعقد نکاح عقد بیعک خلافنجهدر • فانه اذا باع الاب
مال الصغیر • زیرا باباسی نابالغک مالنی صاتنجه • لا یجوز ان یضمن الثمن •
صاتدوغی نسنهنک بهاسنی ضامن اولمسی جائز اولمز • لان الحقوق راجعة
الی العاقد • زیرا بیعک حقلری بالذات ایدنه راجعدر ولها منعه من الوطء

والسفر بها واول عورت ایچون وارد را ارنی جماعدن وکندو سیله سفره
کتمکدن منع ایتمك **والنفقة لو منعت** ای لها النفقة علی تقدیر المنع وانك
ایچون نفقه وارد راکر منع ایلدرسه یعنی عورت ارنی وطئدن ویلسنجه
سفره کتمکدن منع ایتدوکی تقدیرجه بینه انوکیچون نفقه اری اوزرینه
لازمدر **ولو بعد وطئ او خلوة برضاها** وخاتونك اول ایکی معنادن منعی
کندو رضاسیله بر کره وطئدن یاخود خلوتدن صکره اولورسه ده منع
ایدر احترازا عن قولهما ومصنفك برضاها قولی امامینك قوللرندن
احترازدر فانه اذا وطئها او خلا بها مرة برضاها لا یبقی لها حق المنع
زیرا بونلرك قوللرنده ار عورتی کندو رضاسیله بر کره وطئ ایدنجه یاخود
انکله خلوت ایدنجه اول عورت ایچون اول ایکی معنادن ارنی منع ایلمك حقی
قالمز لانها سلمت الیه المعقود علیه زیرا عورت ارینه معقود علیه اولان
بضعینی تسلیم ایلمشدی فلا یکون لها حق الاسترداد پس انوکیچون کیرو
رد ایتدرمك یعنی تسلیم ایتدوکی بضعینی کیرو المق حقی اولمز حاصلی بر کره تسلیم
ایتدوکدنصکره ارتق منع ایلیمز ولابی حنیفة رحمه الله تعالی وامام
اعظم رحمه الله تعالی ایچون بو دلیل واردرکه ان کل وطئة معقود
علیها تحقیقا هر بر کره که جماع باشقه باشقه معقود علیهادر فتسلیم
البعض لا یوجب تسلیم الباقی پس هر بر وطئ معقود علیه اولنجه بعضینی

تسلیم ایلمك باقیسنی تسلیم ایتمکی اقتضا ایلمز **قبل اخذ ما بین تعجیله** یعنی اول
خاتون ایچون وارد رکه ارنی وطئدن وانکله سفر ایتمکدن منع ایلیه مهر
بیان اولنان مهر معجلنی المزدن اوکدین **کلا او بعضا** برابردرکه اول تعجیلی
بیان اولنان مهرینك جمله سی یا بعضیسی اولسون الظرف وهو قبل
متعلق بقوله وظرف زمانکه لفظ قبلدر مصنفك ولها منعه
قولنه متعلقدر ثم عطف علی قوله بعده مصنف ما بین تعجیله
قولنه عطف ایلدی قوله **او قدر ما یعجل لمثلها من مهر مثلها عرفا** قولنی
یعنی اول عورت ایچون ارنی وطئدن وانکله سفره کتمکدن منع ایلمك وار
در مهر معجلنی المزدن اوکدین یاخود اول اوصاف مذکوره ده کندوسنه
بکزین عورته عرف ناسده تعجیل اولنان مقداری مهر مثلنی المزدن اوکدین
غیر مقدر بالربع او الخمس اول مقدار مهرینك ربعی یا خمسی ایله تقدیر اولنمقسزین
یعنی کندوسنه مشابه خاتونك مهر معجلی قدر مهر معجل الور یوخسه
بتون مهرینك دورتدن برسنی یا بش بلوکندن بر بلوکنی المز **ان لم یبین**
یعنی اول خاتون کندوسنه بکزین عورته تعجیل اولنان مهر مقداری
الور اکر بو که مهر معجل بیان اولنمامش ایسه لفظ المختصر هذا
ومختصر وقایه نك لفظی بودر والمعجل والمؤجل ان بینا فذاك والا
فالمتعارف وعقد نکاحده اکر مهر معجل ومؤجل بیان اولنورسه یعنی

مهرك جملهسی یوخسه بعضسی معجل یا مؤجل دردیو یاخود بعضسی معجل
وبعضسی مؤجل دردیو بیان اولنورسه اول واجب اولور واکر بیان
اولنمزسه انك مهر معجلی اقرانی اره سنده عادت اولان آغرلق مقدار دیدی
والسفر والخروج للحاجة وزيارة اهلها بلا اذنه قبل قبضه ودخی اول خاتون
ایچون واردر اریندن اذنسز سفره کتمك ومصلحتی ایچون اوندن چقمق
واهلن وخصملرین زیارت ایچون کتمك مهر معجلنی بتون قبض اتمکدن
مقدم • ای لها السفر الی آخره قبل قبض المعجل • یعنی اول خاتون ایچون
واردر اریندن اذنسز سفره کتمك یعنی تا آخر مسئلهیه دك بو معنالر
واردر مهر معجلنی تمامجه قبضندن مقدم لا بعده یوخسه مهر معجلنی
الدقدنصکره یوقدر یعنی معجل اولان مهرنی قبضندن صکره نه سفره
کیده بیلور ونه اوندن چقه بیلور ونه اقرباسنی زیارته کیده بیلور
اذینك اذنی اولمینجه ولا لها المنع لقبض الكل في المختار ودخی اول عورت
ایچون یوقدر مهرینك جملهسنی تعجیلا قبض ایلمك ایچون ارینی وطئدن
وسفردن منع ایلمك فتوایه اختیار اولنان قولده • ای ان لم یبین
المعجل والمؤجل لا یکون لها ولایة منع النفس لاخذ کل المهر • یعنی اکر مهر
معجل ومؤجلی عقد نکاحده بیان اولنمزسه جمیع مهری المق ایچون کندو
نفسنی وطئدن وسفردن منع اتمك ولایتی یوقدر • فهذا الحکم قد فهم

مما تقدم • پس بو حکم کچن مسئلهدن فهم اولنمش ایدی • فانه قال
او قدر ما یعجل الی قوله ان لم یبین • زیرا مصنف او قدر ما یعجل دیدی
ان لم یبین قولنه دك • فتقیید ولایة المنع بقدر المعجل یدل بطریق
المفهوم على ان ليس لها المنع لقبض الزائد على هذا • پس امدی ولایت منعی
معجل مقدارینی الغله قید ایلمك مفهوم طریقی ایله دلالت ایدر اول عورتك
شو مقدارا اوزره زیادهده اولانی قبض اتمسی ایچون منعه ولایت اولمدوغی
اوزره • ولا خلاف في ان التخصيص بالذكر في الروايات يدل على نفي
الحكم عما عداه • وروایاتده بر حکمی ذکر ایله تخصیص اتمك غیر سندن یعنی
مسکوت عنه اولانلردن حکمی نفی اتمك اوزره دلالت اتمکنده هیچ خلاف یوقدر
پس مصنفك کلامی روایات قبیلندن اولوب مقدار معجلی قبض ایدنجهیه دك
منع ایلر دیمسندن فهم اولنمش ایدیکه مهر معجل بیان اولنمدوغی صورتده الحق
اول مقداری الوب جملهسنی المق ایچون ولایت منعی اولمیه • لکن اراد
التصريح بهذا ليدل على انه مختلف فيه والمختار هذا • لکن مصنف ولا لها المنع
لقبض الکل قولی ایله تصریح وبیان مراد ایلدی تا کیم اول حکمك مختلف فیه
اولوب قول مختار بو اولدوغی اوزره یعنی جمله مهری تعجیلا المق ایچون
ولایت منعی اولمامق قول مختار اولدوغی اوزرینه دلالت ایلیه • فان المتاخرين
اختاروا هذا بناء على المتعارف • زیرا علماء متاخرون عرف ناسه بناء بو قولی

اختيار ايلديلر • وان كان اصل المذهب ان لها ولاية المنع لاخذ كل المهر اذا لم
يبين مقدار المعجل والمؤجل • يعنى متأخرون بونى اختيار ايلديلر اگرچه معجل
ومؤجلڭ مقدارى بيان اولنمدوغى وقتده جمله مهرنى الماسيچون اول خاتونڭ
ولايت منعى اولمق اصل مذهب اولديسه ده • لان المهر عوض البضع • زيرا
مهر بضعنڭ عوضيدر • فما لم تقبض كل العوض لا يجب عليها تسليم البضع •
پس اول خاتون بضعنڭ عوضى اولان مهرنى قبض ايتمينجه اڭا بضعنى تسليم ايتمك
واجب اولمز ولا لو اجل كله ودخى مهرڭ جملهسى مؤجل قلنورسه اول
خاتون ايچون منع ايلمك ولايتى يوقدر • فانه ان اجل الكل فقد سقط حقها •
زيرا مهرڭ جملهسى مؤجل قلنورسه اول خاتون ايچون طلب ايتمك حقى
ساقط اولور • فلا يكون لها منع النفس لاخذه • پس اول خاتون ايچون اولمز
مهرنى المق ايچون كندو نفسينى زوجندن منع ايلمك وله السفر بها بعد ادائه
فى ظاهر الرواية وار ايچون خاتونى ايله سفر ايتمك واردر مهرنى ادا ايلدوكندن
صڭره ظاهر روايتده • اى اداء ما بين تعجيله او قدر ما يعجل لمثلها فى ظاهر
الرواية • يعنى تعجيلى بيان اولنان مهرڭ مقدارينى ادا ايلدوكندن صڭره اول
خاتون ايله ارى ايچون سفر ايتمك واردر ظاهر روايتده حاصلى بو صورتده
ارعورتنى استرسه جبر ايله سفره كتوردر وقيل لا وبه افتى الفقيه ابو الليث ودخى
دنلمشكه يعنى بعضلر ديمشكه ارى ايچون عورتى ايله سفر ايتمك يوقدر مهر معجلين

يا خود اول خاتونڭ مثلنه
تعجيل اولنور مهرڭ مقدارينى

ادا ايلدى ايسه ده وفقيه ابو الليث بونڭله فتوى ويردى وله ذلك فيما دون
مدته وار ايچون سفر ايتمك واردر مدت سفردن آز مدتده • اى له نقلها
فيما دون مدة السفر • يعنى ار ايچون واردركه عورتنى مدت سفردن يعنى
اوچ كونلك يولدن آز اولان يره نقل ايدوب كتوره وان اختلفا فى المهر واگر
ار ايله عورت مهرده اختلاف ايلدلرسه فى اصله يجب مهر المثل اجماعا پس
اصل مهرده اختلاف ايلدلرسه بالاتفاق مهر مثل واجب اولور • اى اختلفا
فقال احدهما لم يسم مهر وقال الآخر قد سمى • يعنى زوج ايله زوجه اختلاف
ايدوب برسى مهر تسميه اولنمدى ديوب اول برسى تسميه اولندى ديسه
• فان اقام البينة • پس اگر ايكسندن برسى بينه اقامت ايلدسه • لا
شك فى قبولها • اول بينهنڭ مقبول اولمسنده شك يوقدر • وان لم
يقم فعندهما يحلف • واگر زوج وزوجهنڭ هيچ برسى بينه اقامت ايلمز
ايسه امامين قاتنده منكر اولان تحليف اولنور • فان نكل ثبت دعوى التسمية
• پس اگر منكر اولان آندن ايچميوب يميندن قاچنورسه مهر تسميه اولندوغى
دعوا ايدنڭ دعواسى ثابت اولور • وان حلف يجب مهر المثل • واگر مهر
تسميه اولندوغنى انكار ايدن يميندن قاچميوب آند ايچرسه مهر مثل ثابت
اولور يعنى خاتونڭ ايچون مهر مثلى واجب اولور • واما عند ابى حنيفة ينبغى
ان لا يحلف • ولكن امام اعظم رحمه الله تعالى نڭ قتنده اول منكره آند ويرلممك

لايقا اولور يعني اكا اندن ويرمك كركدر لانه لا يحلف في النكاح زيرا امام
اعظم نكاحده هيچ كمسنه يه آند ويرمز فيجب مهر المثل پس امدى منكر اولانه
آند ايچرسه اول خاتون ايچون مهر مثل واجب اولور وفي قدره حال قيام
النكاح القول لمن شهد له مهر المثل مع يمينه وارله عورتك آره لرنده نكاح قائم
ايكن يعني آره لرنده نكاح وار ايكن مهرك مقدارنده اختلاف ايدرلرسه
سوز عورتك مهر مثلي اكا شاهد ايده نكدر آند ايچمسيله بله اى ان كان
مهر المثل مساويا لما يدعيه الزوج او اقل منه فالقول له مع اليمين يعني مهر
مثل اركك دعوا ايلدوكيله برابر يا خود اندن دخي آز اولورسه سوز اركك
آند ايچمسيله معا وان كان مساويا لما تدعيه المرأة او اكثر منه فالقول لها
مع اليمين واكر مهر مثل عورتك دعوا ايلدوكي مقدار ايله برابر يا اندن زياده
اولورسه سوز عورتكدر آند ايچمسيله بله يعني بو سوزي اوزرينه يمين
ايدرسه مقبول اولور واي اقام بينة قبلت شهد مهر المثل له او لها وارله
عورتدن هر قنقيسي دعواسي اوزرينه شاهد دورغورسه حجتي مقبول اولور
برابردركه مهر مثلي اركك دعوا ايلدوكي مقداره شهادت ايليه يا خود عورتك
دعوا قلدوغي مقداره وذلك لان المرأة تدعي الزيادة فان اقامت بينة
قبلت وشو يعني سوزني اثبات ايدنك قولي مقبول اولور زيرا عورت
زياده يي دعوا ايدر پس اكر اول دعواسنه شاهد دورغورسه مقبول اولور

وان

وان اقام الزوج وحده تقبل ايضا واكر عورت بينه دورغورميوب
انجق يالكز زوجي كندي دعواسنه بينه دورغورسه عورتك كبي
بونك دخي بينه سي مقبول اولور لان البينة تقبل لدفع اليمين زيرا بينه
وشاهد يمين دفع ايدوب آند ايچمكه ايچون مقبول اولور كما اذا اقام المودع
بينة على رد الوديعة الى المالك تقبل نتكيم يانندن امانت قونلان كشي امانتي
صاحبنه رد ايدوب ويردوكي اوزره بينه اقامت ايلدوكنده بينه سي قبول
اولور وان اقاما فبينتها ان شهد له واكر ارله عورتك ايكيسي ده دعوالري اوزره
بينه اقامت ايدرلرسه عورتك بينه سي مقبول اولور اكر مهر مثل اركك دعوا
ايلدوكي مقداره شهادت ايدرسه وبينته ان شهد لها واركك بينه سي مقبول
اولور اكر مهر مثل عورتك دعوا ايلدوكنه شهادت ايدرسه لان البينات
شرعت لاثبات ما هو خلاف الظاهر زيرا بينه وشاهد كه ظاهره مخالف
اولان حكمي اثبات ايچون شرع اولنمشدر واليمين شرعت لابقاء الاصل على
اصله ويمين ايسه اصل اولان حكمي كندو اصلي اوزره ابقا ايچون
شرع اولنمشدر قال يعني رسول الله صلى الله عليه وسلم بويورمشدركه
البينة على المدعي واليمين على من انكر يعني شاهد كتورمك مدعي اوزرهدر
وآند ايچمك انكار ايدن اوزرهدر حاصلي دعوا ايدنه بينه وشاهد دوشر
انكار ايدنه آند ايچمك دوشر والاصل في النكاح ان يكون بمهر المثل

ونكاحدن اصل ایسه عورتك مهر مثلی ایله اولمقدر • فالذی یدعی خلاف
ذلك فبینته اقوی • پس اول مهر مثلك خلافن دعوا ایدننك بینه سی اول
برسندن زیاده جه قوی اولور وان كان بینهما تحالفا واكر مهر مثل ایكسینك
دعوا ایتدوكنك آره سنده اولورسه ایكسیده آنده ایچشورلر یعنی ایكسنه ده
آنده ویرلور • ای ان كان مهر المثل بین ما یدعیه الزوج والمرأة ولا بینة
لاحدهما تحالفا • یعنی اكر مهر مثل آرایله عورتك دعوالری آره سنده اولوب
هیچ برینك بینه سی اولمزسه ایكسیده آنده ایچشورلر یعنی ایكسینه ده آنده ویرلور
فان حلفا او اقاما قضی به • ای بمهر المثل • پس اكر ایكسیده آنده ایچرلرسه
یاخود بینه اقامت ایدرلرسه انكله یعنی مهر مثل ایله حكم اولنور • فان
حلفا قضی بمهر المثل • یعنی اكر ایكسیده آنده ایچرلرسه مهر مثل ایله حكم اولنور
• وكذا ان اقام كل منهما البینة • كذلك آر ایله عورتدن هر برسی
بینه اقامت ایدرسه مهر مثل ایله حكم اولنور • وان اقام احدهما
فقط تقبل بینته • واكر انجق برسی بینه اقامت ایدرسه انك بینه سی
مقبول اولور • ولم یذكر هذا القسم لظهوره • ومصنف بو قسمی اكر چه
ظاهر اولدوغیچون • هذا الذی ذكرنا هو فی حال قیام النكاح
شو بزم ذكر ایلدیكمز حكم آر ایله عورت آره سنده نكاحك قیامی حالنده
كی اختلافه كوره در • فاراد ان یبین الاختلاف بعد وقوع الطلاق

فقال • پس مصنف رحمه الله تعالی طلاق واقع اولدوغندن صكره كی
اختلافی بیان اتمكی مراد ایدوب وفی الطلاق قبل الوطئ حكم متعة المثل
دیدی یعنی كشی عورتنی وطئ ایتمدین اكا طلاق ویردوكی حالده تسمیه
اولنان مهرك مقدارنده اختلاف ایدرلرسه عورت ایچون متعه
مثل حكم قلنور • ای ان كان متعة المثل مساویة لنصف ما یدعیه الزوج
او اقل منه فالقول له • یعنی اكر متعه مثل ارك دعوا ایلدوكی مقدارك
نصفی ایله برابر ایسه یاخود اندن آز ایسه سوز رجلكدر • وان كانت
مساویة لنصف ما تدعیه المرأة او اكثر فالقول لها • واكر متعه مثل
عورتك دعوا ایلدوكی مقدارك یارسی ایله برابر یاخود اندن زیاده
ایسه سوز عورتكدر • وای اقام بینة قبلت • وهر قنقیسی دعواسی
اوزره بینه اقامت ایدرسه مقبول اولور • وان اقاما فبینتها ان
شهدت له • واكر ار له عورتك ایكسیده دعوا ایتدكلری مقدار
اوزره بینه اقامت ایدرسه عورتك بینه سی مقبول اولور اكر
متعه مثل رجلك دعوا ایتدوكی مقداره شهادت ایدرسه • وبینته
ان شهدت لها • ورجلك بینه سی مقبول اولور اكر متعه مثل عورتك
دعوا ایلدوكنه شهادت ایدرسه یعنی اكر متعه مثل رجلك دعوا ایتدوكی
مقداره ایسه عورتك شاهدلری طوتلور واكر متعه مثل عورتك

دعوا ایلدوکی مقدارجه ایسه رجلك بینه سی مقبول اولور **وان كانت**
بينهما تخالفا واكر متعهٔ مثل ایکسنك دعوا ایلدوکی مقدارك آره سنده
اولورسه یعنی ایکسنکده دعوا ایلدوکی عدده موافق کلمیوب بلکه اول
ایکی عددك آره سنده اولورسه آر ایله عورت آنده ایچشورلر یعنی
ایکسنه ده یمین ویریلور فان حلفا تجب متعة المثل بس ایکسیده آنده
ایچرسه متعهٔ مثل واجب اولور **وموت احدهما كحيوتهما في الحكم** وآر ایله
عورتدن برینك موتی همان حال حیاتلرنده کی کبیدر اول ذکر اولنان
حکمده یعنی زوج وزوجه دن برسینك وفاتندن صکره صاغ قلانی ایله
وفات ایدنك وارثلری اصل مهرده ویا مقدار مهرده اختلاف ایدرلرسه
بونده دخی جواب همان حال حیوتلرنده کی جواب کبیدر **وبعد موتهما ففي القدر**
القول لورثته وآر ایله عورتك ایکسنکده موتندن صکره بونلرك وارثلری
اختلاف ایدرلرسه بس اکر اختلافلری مهرك مقدارنده ایسه سوز رجلك
وارثلرینکدر یعنی عورتك وارثلرینك دعوا ایتدوکی مقدار ثابت اولمیوب
رجلك وارثلری اقرار ایتدوکی مقدار ثابت اولور **وفي اصله لم يقض للمنكر بشيء**
واکر وارثلرینك اختلافی اصل مهرده اولورسه یعنی رجلك وارثلری
مهر تسمیه اولنمامش ایدی دیوب عورتك وارثلری تسمیه اولنمش ایدی
دیدکلرنده سوز تسمیهٔ مهری انکار ایدنك اولوب عورت ایچون هیچ

بر نسنه ایله حکم اولنمز **وقالا قضى بمهر المثل وبه يفتى** وابو یوسف ایله امام محمد
رحمهما الله تعالى دیدیلرکه مهر مثل ایله حکم اولنورکه بونلرك قولی ایله
فتوی ویریلور **وان بعث اليها شيئا فقالت هو هدية وقال هو مهر فالقول**
له الا فيما هو للاكل واکر ار عورتنه عقد نکاحدن صکره برنسنه کوندرسه
ده صکره اختلاف ایدوب عورت دیسه که اول بکا کوندردیکك نسنه
ارمغان دیو کوندرمش ایدك ورجل دیسه بن انی سکا مهر دیو کوندرمشدم
ایدیم بس امدی سوز رجلك سوزیدر یعنی اول کوندردوکی نسنه عورتك
مهری اولمش اولور الا یمك ایچون مهیا وحاضرلنمش اولان نسنه ده سوز
عورتکدر بس بو تقدیرجه مهر اولمیوب هدیه اولمش اولورکه **كالخبز**
اول یمك ایچون مهیا اولان نسنه نك مثالی اتمك کبیدر حاصلی اکر
ار عورتنه کوندردوکی نسنه یمك ایچون حاضرلنمش طعام اولورسه
مهر اولمیوب ارمغان اولمش اولور **بخلاف الحنطة** واول یمکه مهیا
اولان طعام بغدایك خلافنجه در یعنی اکر کوندردوکی نسنه بغدای کبی
حبوباتدن اولورسه ارمغان اولمیوب مهر اولور زیرا بغدای هنوز
یمك ایچون مهیا اولمامشدر **فان نكح ذمي ذمية او حربي حربية ثمة**
اي في دار الحرب **بميتة او بلا مهر وذا جائز عندهم** ودخی اکر ذمی
ذمیه یی یاخود آنده یعنی دار حربده حربی اولان کافر حربیه یی لش ایله

یعنی مهر یرینه لش ویرمکله نکاحلنسه یاخود مهرسز نکاحلنسه و بویله
نکاح ایسه انلرک یانلرنده جائز اولسه ● ای والحال ان النکاح بلا مهر
یجوز عندهم ولا یجب شیء ● یعنی حال بوکه مهرسز نکاح انلرک قتنده
جائز اولوب عورتلری ایچون هیچ برنسنه واجب اولمز اولسه ● وانما قال
هذا ● ومصنف دیمدی الاشونی دیدی یعنی حال بوکه مهرسز نکاح
انلرک یاننده جائز اولسه دیدی ● لانه ان لم یجز هذا فی دینهم ● زیرا اگر
انلرک دینلرنده مهرسز نکاح جائز اولمزسه ● او یجب المهر عندهم
● یاخود انلرک قتلرنده مهر واجب اولور اولسه ● لا یکون حکم المسئلة
عدم وجوب المهر ● مسئلهنک حکمی مهر واجب اولمامق اولمز فوطئت
او طلقت قبله او مات فلا مهر لها ● پس امدی اول ایکی صورتده یعنی لش
ایله یاخود مهرسز نکاحلندقلری صورتده عورت وطء اولنسه یاخود
وطئدن اوکدین تطلیق اولنسه یاخود رجل اولسه عورت ایچون اصلا
مهر یوقدر وان نکح بخمر او خنزیر بعینه ثم اسلما او اسلم احدهما فلها ذلک
واکر ذمی ذمیهیی یاخود حربی حربیهیی معین شراب ایله یاخود معین
خنزیر ایله نکاحلنورسه یعنی عورتنه بونلردن برین مهر دیو تعیین
وتسمیه ایلدسه ده صکره ایکیسیده یاخود برسی مسلمان اولورسه
اول عورت ایچون اول تسمیه اولنان شراب یاخود خنزیر مهر اولور

وفی غیر عین فقیمة الخمر فیها ومعین تسمیه اولنمین خمر و خنزیرده یعنی
شرابک مثلا کوپنی و خنزیرک ذاتی تسمیه و تعیین اتمدوکی صورتده
حاصلی مثلا اون طولم شراب مهرک اولسون دیدوکی صورتده اول
قدر خمرک قیمتی واجب اولور ومهر المثل فی الخنزیر و خنزیرده یعنی
مثلا اون خنزیر مهرک اولسون دیدوکی صورتده عورت ایچون مهر
مثل واجب اولور ● لان الخمر عندهم مثلی کالخل عندنا ● زیرا انلرک
قتنده شراب مثلی در بزم قتمزده سرکه مثلی اولدوغی کبی ● ولا یحل
اخذها ● ومسلمانه ایسه حلال دکلدر خمری المق ● فایجاب القیمة یکون
اعراضا عن الخمر ● پس خمرک قیمتنی واجب قلمق خمردن قاچمقدر ● واما
الخنزیر فمن ذوات القیم عندهم کالشاة عندنا ● واما خنزیر کاورلرک
یاننده قیمت صاحبلرندندر بزم قتمزده قیون کبی ● فایجاب القیمة لا
یکون اعراضا عنه ● پس خنزیرک قیمتنی واجب قلمق اندن قاچمق اولمز
فیجب مهر المثل اعراضا عن الخنزیر ● پس امدی عورت ایچون مهر مثل واجب
اولور خنزیری المقدن یوز چویروب قاچمق ایچون زیرا مسلمانه حلال
دکلدر خنزیری المق نتکه خمری دخی المق حلال دکلدر

باب نکاح الرقیق والکافر

بو باب کوله و جاریهنک
وکافرک نکاحلری بیاننده در نکاح القن والمکاتب صرف کولهنک

نكاحی دخی مكاتبك والمدبر دخی مدبرك والامة دخی صرف جاریه نك
وام الولد دخی ام ولدك نكاحی یعنی بو مذكوراتك اولنمكلری بلا اذن
السید افندیلرینك اذنسز موقوف افندیلرینك اجازتنه موقوفدر
كه ان اجاز نفذ اگر افندیلری اجازت ویررسه یعنی انلرك اولندكلرینه
قائل اولورسه نكاحلری نافذ ومتحققدر اولور وان رد بطل واگر انلرك
اولندقلرینه افندیلری راضی اولمیوب رد ایدرسه نكاحلری باطل
اولور فان نكحوا بالاذن فالمهر علیهم پس اگر اول مذكورلر یعنی قن ومكاتب
ومدبر افندیلرك اذنی ایله اولنورلرسه الدقلری عورتك مهری كندولری
اوزره واجب اولور وبیع القن فیه وصرف كوله اولان عورتنك مهری
ایچون صاتلور لا الاخوان اول برلری دكل ای المكاتب والمدبر
یعنی مكاتب ایله مدبر عورتلرینك مهری ایچون صاتلمزلر بل یسعیان
بلكه مهرك تحصیلنه سعی ایدوب یعنی عورتلرینك مهرنی قزانوب
ادا ایدرلر وقوله طلقها رجعیة اجازة وافندیسنك اذنی یوغیكن
اولنن كوله یه الدوغك عورتی رجعی طلاق بوشا دیمسی نكاحنه اجازتدر
لا طلقها او فارقها یوخسه افندیسنك الدوغك عورتی بوشا یاخود
اندن مفارقت ایله دیمسی اجازت دكلدر ای اذا تزوج عبد بغیر اذن
مولاه فقال المولی طلقها رجعیة فهو اجازة یعنی افندیسنك اذنسز

مكاتب دیو بهایه كسلن كوله و جاریه یه دیرلر

تزوج ایدن كوله یه افندیسنك الدوغك عورتی رجعی طلاق بوشا
دیمسی اجازتدر لان الطلاق الرجعی زیرا رجعی طلاق یقتضی سبق
النكاح اندن مقدم نكاح اولمغی اقتضا ایدر بخلاف طلقها
یعنی رجعی طلاق بوشا دیمسی مطلق بوشا دیمسنك خلافنجه در یعنی اگر
صورتده اجازت اولور اما صكره كی صورتده اولمز اذ یمكن ان یكون
المراد اتركها زیرا ممكن اولور كه افندیسنك طلقها دیمسیله مرادی
اتركها دیمك اوله یعنی اول عورتی ترك ایله دیمك اولور وهذا المعنی
الیق بالعبد المتمرد ومولانك طلقها قولندن شو معنا مراد اولنمق بو یله
متمرد ومعاند اولان كوله نك حالنه [زیاده جه] لایق ومناسبدر واما فارقها فهو
اظهر فی هذا المعنی اما مولانك اول كوله سنه فارقها دیمسی شو معنای
تركده زیاده جه ظاهردر كه البتده انی ترك ایله دیمك مراد اولنور و
اذنه لعبده بالنكاح وافندینك كوله سنه نكاح ایله اذنی یعنی اولنمسنه
اجازت ویرمسی یعم جائزه وفاسده اول نكاحك جائزنه ده فاسدنه ده شاملدر
اولور فیباع للمهر من نكحها فاسدا بعد اذنه فوطئها پس اول كوله افندیسنك
اذنندن صكره نكاح فاسد ایله اولنوب وطی ایلدوكی عورتنك مهرندن
اوتوری صاتلور یعنی كوله بیع اولنوب اول عورت مهرنی كوله نك
بهاسندن الور ولو نكحها ثانیا او اخری بعدها صحیحا وقف علی الاجازة واگر

تزوج

واكر اول كوله نكاح فاسد ايله الدوغى عورتى تكرار نكاح صحيح ايله الورسه
ياخود اندن صكره بر آخر عورتى نكاح صحيح ايله الورسه افنديسنك تكرار
اجازتنه موقوف اولور ● اى لو نكحها نكاحا ثانيا صحيحا ● يعنى اول ماذون
اولان كوله نكاح فاسد ايله الدوغى عورتى تكرار نكاح صحيح ايله نكاح ايلدسه
● او نكح امرأة اخرى بعد تلك المرأة نكاحا صحيحا ● ياخود اول عورتدن
صكره بر آخر عورتى نكاح صحيح ايله نكاح ايلدسه ● يوقف على الاجازة ●
بو ايكى صورتده نكاحنك صحيح اولمسى تكرار افنديسنك اجازتنه موقوف اولور
● لان الاجازة قد انتهت بذلك النكاح الفاسد ● زيرا مولاسنك اوكى
اجازتى اول نكاح فاسد ايله نهايت بولوب صكره كى نكاحلره شامل اولمز
ولو زوج عبدا مديونا له صح واكر مولا كندوسنك بيع وشرايه ماذون
اولان بورجلى كوله سنى اولنديررسه صحيح اولور وساوت غرماءه فى مهر
مثلها واول عورت كوله نك بورجلولريله برابر اولور مهر مثلنده
اى ساوت المرأة غرماءه فى مقدار مهر المثل ● يعنى كوله نك عورتى سائر
حق صاحبلريله برابر اولور مهر مثلنك مقدارنده ● اى ان بيع العبد
يقسم ثمنه بين المرأة والغرماء بالحصة ● يعنى اول كوله صاتلورسه ثمن وبهاسى
عورت ايله غريملرك آره سنده پايلشلور هر كسك حصه سى مقدارى ايله
● فتأخذ بحصة مهرها ان كان المهر اقل من مهر المثل او مساويا ● پس مهرينك

حصه

حصه سى مقدارنجه الور اكر عورتك مهر مسماسى مهر مثلندن آز ياخود
انكله برابر اولورسه ● اما اذا كان زائدا فلا تأخذ بحصة ما زاد ● اما
مهر مسماسى مهر مثلندن زياده اولنجه زياده اولانك پايني المز ومن
زوج امته تخدمه وشول افنديكه جاريه سنى آره ويررا اول جاريه سى
اكا خدمت ايلدر يعنى جاريه سنى آره ويرمكله كندوسنك خدمتندن ايرلمز
ويطأها الزوج ان ظفر واول جاريه يى قوجه سى نره ده ظفر بولورسه وطئ
ايلدر ولا تجب التبوئة وافنديسنه تبوئه واجب اولمز يعنى افنديسنه لازم
دكلدركه آره ويردوكى جاريه سينى ارينك اوينه كوندروب اكا تسليم
ايليه لكن لا نفقة ولا سكنى الا بها ولكن اركك اوزرينه اول عورتك نفقه
وسكناسى يوقدر الا تبوئه سببى ايله ● اى لا تجب على الزوج نفقتها و
سكناها الا بالتبوئة ● يعنى اول جاريه نك ارى اوزره نفقه وسكناسى
واجب اولمز الا انجق تبوئه ايله يعنى اكر افنديسى جاريه سنى اوينه تسليم ايدرسه
بو تقديرجه زوجه واجب اولوركه عورتنه هم نفقه ويره وهم بر مسكن
بولوب عورتينى انده ساكن قله وهى ان يخلى بينها وبينه ● اى بين الزوج
فى منزله ولا يستخدمها ● اى المولى ● واول تبوئه نك معناسى جاريه نك
افنديسى جاريه سيله انك ارى آره سنى زوجك منزلنده واونده خالى
قووب يعنى جاريه يى ارينه طپشروب جاريه دن اصلا خدمت استمكدر

فان بوأها ثم رجع صح ● اى الرجوع ● ودخى جاريه نك افنديسى انى
ارينه تسليم ايلدوكندن صكره رجوع ايدوب جاريه سنى اوينه كتورب
خدمت ايتدرمك استرسه رجوعى صحيح اولور وسقطت ● اى النفقة
عن الزوج برجوع المولى عن التبوئة ● وزوجك اوزرندن نفقه دوشر
جاريه نك افنديسى تبوئه دن رجوع اتمسيله يعنى جاريه يى افنديسى اوينه
الوب انى استخدام اتدوكندنصكره جاريه نك زوجندن نفقه وسكنى
دوشر ولو خدمته بلا استخدامه لا واكر جاريه افنديسنك اوينه كلوب
افنديسى اندن خدمت استمكسزن جاريه افنديسنه كندوكندوسندن
خدمت ايدرسه ارندن نفقه نك وجوبى دوشمز ● اى ان خدمت المولى
بلا استخدامه مع وجود التبوئة لا تسقط النفقة عن الزوج ● يعنى اكر
جاريه دن افنديسى خدمت طلب اتمكسزن تبوئه وار ايكن كلوب افنديسنه
كندولكيله خدمت ايدرسه زوجندن نفقه دوشمز ● والتبوئة
ولفظ تبوئه ● مصدر بوأته منزلا وبوأت له منزلا اذا هيأت له منزلا
تركيبلرندهكى بوأت كلمه سنك مصدريدر يعنى بوأت كلمه سنك
معناسى برمنزل ومكان حاضرلدم ديمكدر ● والمولى وان لم يهيئ المنزل
فالتبوئة تسند اليه باعتبار انه يمكن الزوج من ذلك ● واول جاريه
نك مولاسى اكرچه انوكچون برمنزل ومسكن مهيا قلمز امانه تبوئه

مولايه

مولايه اسناد اولنور شول اعتبارله كه مولا جاريه نك زوجنه عورتن
الوب منزلنه كوتورمكه قدرت ورخصت ويرد بس كويا كه جاريه
ايچون منزلى حاضرليان افنديسيدر ولة انكاح عبده وامته كرها ● اى
تزويج كل واحد بلا رضاه ● ودخى افندى اولان ايچون واردركه كوله
وجاريه سن كوجله يعنى هر برنى رضالرى يوغيكن اوره والحرة قتلت
نفسها قبل الوطئ المهر ودخى وطئ اولنمدين كندوسين قتل ايدن حره
خاتون ايچون مهر واردر لا لمولى امة قتلها قبله ● اى قبل الوطئ ●
يوخسه غيرك منكوحه سى اولان جاريه سنى وطئ اولنمدين انى قتل ايدن
افنديسى ايچون مهر يوقدر ● لانه عجل بالقتل اخذ المهر فجوزى بالحرمان
● زيرا اول جاريه نك افنديسى انى اولدرمكله مهرين المغه اودى بس
انك مهردن محروم اولمغله جزا اندى ● اما فى الصورة الاولى فالقاتلة
لا تاخذ شيئا فكمل المهر بالموت ● اما اولكى صورتده كندونفسنى قتل ايدن
عورت برنسنه الميوب وارثى الور بس موت سببيله مهرى كامل و
تمام اولور ● وانما قال قبل الوطئ ● ومصنف قبل الوطئ ددى ● لان بعد
الوطئ المهر واجب فى الصورتين ● زيرا وطئ اولندوغندن صكره ايكى
صورتده بله بتون مهر واجب اولور وزوج الامة يعزل باذن سيدها
وجاريه نك ارى اول جاريه نك افنديسنك اذنى ايله عزل ايدر ●

فان العزل منع عن حدوث الولد وهو ملك مولاها . زیرا عزل ایلمك ولد
حاصل اولمقدن منع ایلمکدر وجاریه نك ولدی ایسه افندیسنك مملوکیدر
وخیرت امة ومكاتبة عتقت تحت حر او عبد حرك یاخود عبدك نكاحی
آلتنده ایكن آزاد اولان جاریه ومكاتبه مخیردرکه استرلرسه زوجلرینی
قبول ایدرلر واسترلرسه ارلرندن ایرلشورلر . فان كانت تحت العبد
فلها الخیار اتفاقا دفعا للعار . پس اكر آزاد اولان جاریه ومكاتبه
قوله نك تحت نكاحنده اولورسه بالاتفاق انلر ایچون مخیرلك واردر
كندوسندن عاری دفع ایلمك ایچون . وهو ان یكون الحرة فراشا
للعبد . واول عار حره اولان خاتونك قوله نك فراشی اولمقدر .
فان كانت تحت الحر ففیه خلاف الشافعی . واكر آزاد اولان جاریه
حرك تحت نكاحنده بولنورسه بونده امام شافعینك خلافی واردر
یعنی انك قتنده بو صورتده اول جاریه ایچون مخیرلك یوقدر .
وهذا بناء على مسئلة اعتبار الطلاق فانه عندنا بالنساء . زیرا طلاقك
اعتباری بزم قتمزده خاتونلر ایله در حتی اكر زوجه حره اولورسه
اكا زوجی اوچ طلاق ایله مالك اولور وزوجه حره اولمزسه
زوجی اكا ایكی طلاق ایله مالك اولور . فلها الخیار منعا لزیادة الملك
علیها پس امدی اول امه ومكاتبه ایچون مخیرلك واردر زوجی

وشو خلاف كما لا فات
مسئله سی
اعتباری
اوزرینه مبنیدر

اوزرینه

اوزرینه زیاده ملك ایله مالك اولماسینی منع ایتمك ایچون زیرا
اكر زوجنی قبول ایدرسه مقدما ایكی طلاق ایله مالك ایكن اوچ طلاق
ایله مالك اولمق لازم كلور . وعنده بالرجال وامام شافعی قتنده طلاقك
اعتباری ارلر ایله در یعنی عورتك اری حر اولنجه عورتینه اوچ
طلاق ایله مالك اولور كرك عورتی آزاد اولسون وكرك آزاد اولمسون
فلم توجد علة الفسخ وهو العار او زیادة الملك پس امدی حرك تحت
نكاحنده ایكن آزاد اولان امه ده نكاحنی فسخ ایتمكك علتی بولنمدیكه
اول علت قوله نك فراشی اولمقدن عارلنمق یاخود اری اكا زیاده
ملك ایله یعنی اوچ طلاق ایله مالك اولمقدر تاكیم مخیر اولوب دلرسه
زوجنی قبول ایده وداكرسه رد ایده . امة نكحت بلا اذن فعتقت نفذ
ولم تخیر . لانها قد رضیت . بر جاریه كه افندیسنك اذننسز اره
وارد قدنصكره آزاد اولسه نكاحی نافذ وثابت اولوب مخیر اولمز زیرا
كندوسی راضی اولوب كندو ارادتیله اره وارمش ایدی . وما سمی
للسید وان زاد على مهر مثلها لو وطئت فعتقت یعنی افندیسنك اذنسز
اره كیدوب وطی اولندقدنصكره آزاد اولان جاریه نك
مهر مسمی سی اكر مهر مثلی اوزرینه زیاده ایسه ده افندیسنكدر
وان عتقت اولا فلها واكر اول جاریه وطی اولنمدن مقدم آزاد اولورسه

مهری کندوسنک اولوب افندیسنه عاید اولمز ومن وطئ امة ابنه
فولدت فادعاه ثبت نسبه وهی ام ولده ووجبت قیمتها وشول باباکه اوغلنك
جاریه‌سنی وطئ ایلیوبده جاریه اندن طوغربجه بندندر دیو دعوی
ایلسه ولدك نسبی اندن ثابت اولوب اول جاریه انك ام ولدی
اولور واول جاریه‌نك قیمتی اوزرینه واجب اولوب اوغلنه اداقلار
فان قوله علیه السلام ذیرا رسول الله صلی الله علیه وسلمك
انت ومالك لابیك قولی یعنی سنده مالکده باباکك سین دیوسوردوغی
اوجب ولایة تملك الاب مال الابن عند الحاجة احتیاج قتنده بابانك
اوغلی مالینه تملکنی یعنی مالك اولمسنی ایجاب واقتضا ایلدی فقبل الوطئ
تصیر ملکاله لئلا یکون الوطئ حراما پس امدی بابا اوغلینك جاریه‌سنی
وطئدن مقدم جاریه انکا ملك اولور تاکیم انی وطئ اتمسی حرام اولمق
لازم کلمیه فیجب قیمتها علی الاب پس اول جاریه‌نك قیمتی بابا اوزره
واجب اولوب اوغلنه ویرر لامهرها لانه وطئ مملوکته یوخسه
اوبله بابا اوزره اول جاریه‌نك مهری واجب اولمز زیرا حکما کندو
جاریه‌سنی وطئ ایلمشدر ولا قیمة ولدها لانه ولد فی ملك الاب
وبابا اوزره جاریه‌نك اول ولدینك قیمتی دخی واجب اولمز زیرا اول
ولد بابانك ملکنده طوغمشدر والجد کالاب بعد موته فیه ای بعد موت

الاب

الاب فی الحکم المذکور واول حکم مذکورده دده یعنی بابانك باباسی
باباکبیدر بابانك وفاتندنصکره یعنی ترکشینك جاریه‌سنی باباسی وفات
اتدوکندنصکره دده‌سی وطئ ایدرسه انك حکمی بعینه بابادہ‌کی حکم
کبیدرکه بیانی کجدی لاقبله ای لاقبل موت الاب یوخسه اندن اوکدن
دکل یعنی بابا اولمدین دده‌نك حکمی اویله دکلدر پس کشی اوغلی صاغ ایکن
تورینك جاریه‌سنی اصلا وطئ ایدەمز وان نکحها صح ای ان نکح امة
الابن واکر بابا اوغلینك جاریه‌سنی نکاح ایله الورسه صحیحدر یعنی بابایه
جائزدرکه اوغلینك جاریه‌سنی نکاحلیه‌الا ولم تصر ام ولده وبوصورتده اکر
جاریه طوغرسه بابانك ام ولدی اولمز ویجب مهرها لا قیمتها وبابا اوزره
اول جاریه‌نك مهری واجب اولوب قیمتی واجب اولمز وولدها حر بقرابته
وجاریه‌نك ولدی یعنی بابانك اول جاریه‌دن کلن ولدی حر وآزاد اولور
اسکی اوغلونه قریب وخصم یعنی قرداشی اولمق سببی ایله ای بقرابة الابن
فان الامة ملك الابن فیتبعها الولد فیعتق علی اخیه یعنی اول بابانك اول
جاریه‌دن کلن ولدی حر اولور جاریه‌نك افندیسی اولان اوغلنه قرابتله
زیرا اول جاریه اول اوغلك مملوکیدر پس اول جاریه‌نك ولدی کندوسنه
تبعیت ایله مملوك اولور ولکن قرداشی اوزره آزاد اولور زیرا ذی رحم
محرمنه مالك اولمغین قرداشی آزاد اولور وفسد نکاح حرة وشول حره‌نك

نكاحی فاسد اولورکه قالت لسید زوجها اربنك افندیسنه اعتقه عنی بالف
انی بندن بیك درهم مقابله سیله آزاد ایله دیدی ففعل بس كوله نك افندیسی
انی ایشلدی یعنی اول شرطله آزاد ایلدی ای حرة تحت عبد قالت لسید
زوجها اعتقه عنی بالف ففعل صح الامر ویعتق الزوج علی امرأته ویفسد
النكاح یعنی كوله نك تحت نكاحنده اولان حره خاتون اول كوله اولان
زوجنك افندیسنه دیكه انی بندن بیك درهم ایله آزاد ایله بس افندیسی
دخی اویله ایلدی اول امر صحیح اولوب زوج عورتی اوزره آزاد اولور
یعنی عورتنك ملكندن آزاد اولوب آره لرنده كه نكاح فاسد اولور
خلافا لزفر اول صورة مذكوره ده اول كوله نك عورتی اوزره آزاد
اولمه سی امام زفرك خلافنجه در فانه لا یعتق علی امرأته عنده لعدم
الملك زیرا انك قتنده اول كوله عورتی اوزره آزاد اولمز عورت اربنه
مالك اولمدوغیچون ونحن نقول بالاقتضاء یثبت الملك وبز دیرزكه اول
صورتده عورتك اری اوزرینه ملكی اول كلامنك اقتضاسیله ثابت
اولور فصار كما لو قالت بعه منی بكذا ثم اعتقه عنی بس عورتك اعتقه
عنی بالف دیدوكی كلام شو بها ایله انی بكا صات صكره وكیلم اولوب انی
بنم ملكمدن آزاد ایله دیمك كبی اولدی وقول المولی اعتقت وصكره
اول كوله نك افندیسنك آزاد ایلدم دیمسی صار كما قال بعته منك

ثم

ثم اعتقته عنك انی سكا صاتدم اندن صكره سندن آزاد ایلدم دیمسی
كبی اولدی فلما ثبت الملك اقتضاء فسد النكاح بس وقتاكه اول خاتونك
اول ارینه مالك اولمسی اقتضا ایله ثابت اولدیسه آره لرنده كه نكاح فاسد
اولدی یرد علیه اول تقریر اوزره اعتراض وارد اولور یعنی
عورتك اعتقه عنی بالف قولی بعه منی بكذا ثم اعتقه عنی دیمك كبی
اولوب صكره مولانك اعتقت قولی بعته منك ثم اعتقته عنك قولی كبی
اولمسی اوزره سؤال وارد اولوركه ان غایة ما فی الباب بونجه ده
كه تقدیر وبیانك غایتی بو اولدیكه انه صار كقوله بع عبدك منی
بالف وقال آخر بعت لا ینعقد البیع اول خاتون كویا كه كوله كی بیكله
بكا صات دیوب اول بری دخی صاتدم دیمك اولدی وبونكله بیع
منعقد ومتحقق اولمز لا یتولی طرفی البیع زیرا بر كشی بیعك ایكی طرفنه
یعنی ایجاب وقبولنه متولی اولیمز بخلاف النكاح وبیع نكاحك
خلافنجه در یعنی نكاحك ایجاب وقبولنه بر كشی متولی اوله بیلوركه
بیانی كتاب نكاحك اوایلنده مرور ایلدی وایضا واولكی سؤال
كبی بو دخی وارد اولوركه الملك الذی یثبت بطریق الاقتضاء ملك
ضروری فیثبت بقدر الضرورة ولا ضرورة فی ثبوته فی حق النكاح
حتی یفسد النكاح شول ملك كیم اقتضا ایله ثابت اولور ضروری

لان الواحد

ملکدر پس اول ملك ضروری اولنجه انجق ضرورت مقدارنجه ثابت
اولور و نکاح حقنده ثابت اولمسنده ایسه هیچ ضرورت یوقدر تاکم
نکاح فاسد اوله حاصلی اول کوله نك آزاد اولوب بنده لکدن خلاصی ایچون
ملکك ثبوتنده ضرورت واردر اما نکاحك فاسد اولمسی ایچون ملکك
ثبوتنده ضرورت یوقدر ایمدی کوله آزاد اولور ولکن نکاح فاسد اولمز
والجواب عن الاول ● واولکی سؤالدن جواب بودر که ● ان البیع
الثابت بالاقتضاء مستغن عن القبول ● اقتضا ایله ثابت اولان بیع قبولدن
مستغنی اولوب مشتریسندن الدم دیمکه احتیاجی یوقدر ● لانه قد
عرف فی اصول الفقه ● زیرا اصول فقهده بلنمشدر که ● ان المقتضی لیس
کالملفوظ بل هو امر ضروری فیسقط من الارکان والشروط ما یحتمل
السقوط ● مقتضی ملفوظ کبی دکلدر بلکه بر امر ضروریدر پس امدی
رکنلردن و شرطلردن سقوطه احتمالی اولنلر ساقط اولور ایمدی
مبحثمزده دخی مشتریدن قبول ساقط اولوب بیع متحقق اولمشدر ●
وعن الثانی ● وایکنجی سؤالدن جواب بودر که ● ان الثابت
بالاقتضاء ● تحقیقا اقتضا ایله ثابت اولان حکم ● وان کان ضروریا
یثبت به لوازمه التی لا یحتمل السقوط ● اکر ضروری اولورسه ده
انوکله ثابت اولور سقوطه محتمل اولمیان لازملری ● کما سیاتی

فی مسئلة الهبة ان الهبة الاقتضائیة لا بد لها من القبض ● نتکه یقینده
بخشیش مسئله سنده کلور که هبهٔ اقتضائیه یعنی اقتضا ایله ثابت اولان
بخشیش ایچون قبض بولنمق لازمدر تاکیم هبه متحقق اوله ● فبطلان
ملك النکاح من لوازم ثبوت ملك الیمین بحیث لا ینفك عنه ● پس ملك
نکاحك فاسد اولمسی ملك یمینك ثابت اولمسنك لوازم و توابعندندر
شول حیثیت ایله کیم نکاحك باطل اولمسی ثبوت ملکدن آیرلمز والولاء
لها ● لانه عتق علیها ● واول کوله نك ولاسی اول عورتکدر زیرا
کندو اوزرینه آزاد اولمشدر ویقع عن کفارتها لو نوت به ● ای
لو نوت بهذا الاعتاق الاعتاق عن الکفارة ● ودخی اول خاتونك
کفارتندن واقع اولور اکر انکله یعنی شونی آزاد اتمسیله کفارتندن
اوتوری آزاده اعتکنی نیت ایدرسه وان قالت ذلك بلا بدل لم یفسد
والولاء له ● ای للسید وهذا عند ابی حنیفة ومحمد ● واکر اول خاتون
زوجی اولان کوله نك افندیسنه انی بندن آزاد ایله دیسه بدلسز یعنی
بندن آزاد ایت دیوب ولکن بدلنه بیك درهم یا غیری نسنه ویره
یم دیمدوکی صورتده نکاحی فاسد اولمز و اول کوله افندیسندن
آزاد اولوب ولاسی دخی افندیسنك اولور که بو امام اعظم ایله
امام محمد قتنده در ● اما عند ابی یوسف هذا والاول سواء ● اما

ابی یوسف رحمه الله تعالینك قتنده شو یعنی اعتقه عنی دیوب بدل ذكر
ایلمدوكی واو كلی یعنی بدل ذكر ایلدوكی ایكسنده اول عورتك ثبوت
ملك وبطلان نكاحنده برابردر ● فیثبت الملك هنا بطریق الهبة وتستغنی
الهبة عن القبض وهو شرط كما یستغنی البیع عن القبول وهو ركن ● پس
بونده دخی عورتك ملكی ثابت اولور هبه طریقیله وهبه ایسه قبضدن
مستغنی اولور حال بوكه هبه ده قبض شرطدر نتكیم بیع قبولدن مستغنی
اولور حال بوكه قبول عقد بیعك ركنیدر ● فقول القبول ركن یحتمل
السقوط ● پس ابی یوسف رحمه الله تعالینك هبه ده قبضك ساقط اولمسی
بیعده قبولك ساقط اولمسنه قیاس ایلدوكنده دیرز كه عقد بیعده قبول
بر ركندر كه دوشمكه محتملدر یعنی قبول بولنمقسزن بیع صحیح ومتحقق اولور
كما فی التعاطی ● نتكیم بیع تعاطی ده عقد بیعك ركنی اولان قبول ساقط
اولدی ● زیرا كم بایع ایله مشتری اره سنده بعت واشتریت لفظی بولنمقسزن
مشتری ثمنی ویروب بایع مبیعی ویررسه بیع صحیح اولور ● اما القبض
فلا یحتمل السقوط فی الهبة بحال ● اما هبه ده قبض هیچ بر حالله ساقط اولمغه
محتمل اولمز یعنی هبه اولنان نسنه قبض اولنمایجه اول هبه صحیح وتمام اولمز
حاصلی ابی یوسف رحمه الله تعالینك بو مسئله ده كی قیاسی صحیح اولمز وان
اسلم المتزوجان بلا شهود او فی عدة كافر معتقدین ذلك اقرا علیه واكر

شاهد

شاهدسز یاخود آخر كافرك عدتنده ایكن تزوج ایدن ار ایله عورت
مسلمان اولورلرسه حال بوكه كندو دینلرنده شاهدسز یاخود آخر
كافرك عدتنده ایكن نكاحك جائز اولمسنی اعتقاد ایدر اولسه لر اسكی نكاحلر
اوزره قرار قلنورلر یعنی اسلامه كلمكله نكاحلری بوزلمز وان اسلم
الزوجان المحرمان فرق بینهما واكر بری برینه محرم اولان ار ایله عورت
مسلمان اولورلرسه اسلامه كلدوكلرنده اره لری تفریق اولنور مثلا
آتش پرست اولان كافر كندو اناسنی یاخود قزنی نكاحله الوب بعده ایكیسی
بله مسلمان اولسه لر اره لرنده كی نكاح فسخ اولنور والطفل مسلم ان كان
احد ابویه مسلما او اسلم احدهما وكوچك ولد یعنی نابالغ اولان اولاد مسلمدر
اكر اناسیله باباسندن برسی مسلمان ایسه یاخود ایكیسی ده كافر ایكن برسی
مسلمان اولسه وكتابی ان كان بین مجوسی وكتابی وطفل كتابیدر یعنی اهل
كتابدن اولور اكر مجوسی ایله كتابی اره سنده وجوده كلورسه یعنی مثلا
بر مجوسی نصرانیه اولان عورتی نكاح ایله الوب اره لرنده ولد حاصل اولوب
اول ولده نصرانی اولمغله حكم اولنور ● لان الطفل یتبع خیر الابوین دینا
● زیرا طفل اناسیله باباسندن دین جهتندن خیرلی اولانه تابع اولور وفی
اسلام زوج المجوسیة او امرأة الكافر ومجوسیه اولان عورتك اری یاخود
كافرك عورتی مسلمان اولدوغنده ● ای سواء كان مجوسیا او كتابیا ●

يعني برابردركه اول كافر مجوسي ياكتابي اولسون يعرض الاسلام على الآخر
اول برسي اوزره اسلام عرض اولنور يعني اري مسلمان اولان مجوسيه
عورته وعورتي اسلامه كلن كافره مسلمان اولكز ديناور فان اسلم فهي
له بس اول آخر مسلمان اولورسه اوكي نكاحلري بوزلميوب عورتي كنديننك
اولور والا فرق واكر اول برسي مسلمان اولمزسه آره لري تفريق اولنور
وهو اي التفريق طلاق لواب واول يعني آره لري تفريق اتمك طلاق
باينددر اكر اري ابا ايدوب اسلامي قبول اتمزسه لا لوابت يوخسه عورت
ابا اتسه اول تفريق طلاق اولمز لان الطلاق لا يكون من النساء زيرا
بوشه مق عورتلردن اولمز ولا مهر هنا اي في ابائها الا للموطوءة
وبونده يعني عورتيك تجنوب اسلامي قبول اتمدوكنده مهر يوقدر الا
وطء اولنان عورت ايچون مهر واردر اما في صورة اباء الزوج
اما اركك اسلام عرض اولنوبده قبول اتمدوكي صورتده فان كانت موطوءة
فكل المهر بس اسلامه كلن عورتي وطء اولنمش اولورسه جمله مهري
لازم اولور وان لم تكن فنصفه واكر وطء اولنمش دكل ايسه مهرينك
ياروسي لازم اولور لان التفريق هنا طلاق قبل الدخول زيرا بونده
كي تفريق وطئدن مقدم طلاق قدر ولو كان ذلك في دارهم واكر بو معنا
دارلرنده اولورسه اي اسلام زوج المجوسية او امرأة الكافر في

دارهم يعني مجوسيه نك اري ايله كافرك عورتنك مسلمان اولمقلري
كندولرك دارلرنده اولورسه لم تبن حتى تحيض ثلاثا قبل اسلام الآخر
اول عورت باين اولمز يعني نكاحي بوزلمز اول برسينك اسلامندن
اوكدين اوچ حيض كورنجيه دك ولو اسلم زوج الكتابية فهي له واكر كتابيه
اولان عورتك اري مسلمان اولورسه اول عورت ينه اريننكدر يعني
كتابيه نك اري اسلامه كلمكله نكاحلري بوزلمز وتبين بتباين الدارين
لا بالسبي وعورت ارندن باين اولور يعني نكاحندن آيريلور دارلري
آيرلمغله يوخسه اسير قلنمغله دكل فلو خرج احدهما الينا مسلما بس اكر ارايله
عورتدن برسي مسلمان اولوبده بزه چقارسه يعني دار اسلامه كلورسه
او اخرج مسبيا ياخود برسي اسير قلنوب دار حربدن چقاريلورسه
بانت بو ايكي صورتده عورت ارندن باين اولوب نكاحلري بوزلور
وان سبيا معا لا واكر ارايله عورت ايكيسي معا اسير قلنوب دار اسلامه
چقاريلورسه آره لرنده بينونت واقع اولمز يعني نكاحلري بوزلمز
ومن هاجرت الينا بانت بلا عدة ودار حربدن ديار اسلامه كلن عورت
ارندن باين اولور عدت لازم اولمقسزين الا الحامل الا يوكلي ايكن هجرت
ايدن عورت چقدوغي كبي باين اولمز بلكه وضع حمل اتمكله باين اولور
وارتداد كل منهما فسخ عاجل وارايله عورتدن برسينك عياذا بالله تعالى

مرتد اولمقلری عاجلاً فسخ نكاحدر یعنی فی الحال نكاحلری بوزلور ثم للموطوءة كل مهرها ولغیرها نصفه لو ارتد نكاحلری فسخ اولدقدن صكره مرتد اولان زوج ایسه وطئ ایلدوكی عورتی ایچون جمله مهری وغیریسی ایچون مهرك یاروسی واردر ولا شیء لو ارتدت واكر عورت مرتد اولدی ایسه انوكیچون هیچ برنسنه یوقدر یعنی اصلا مهر المز وبقی النكاح ان ارتدا معا ثم اسلما معا وار ایله عورتك ایكیسی معا مرتد اولوب صكره ینه ایكیسی معا مسلمان اولورلرسه اره لرنده نكاح قالور وفسد ان اسلم احدهما قبل الاخر واكر ایكیسی معا مرتد اولدقلرندن صكره برسی اول برندن اوكدین مسلمان اولورسه نكاحلری بوزولور

باب القسم

بو باب ار ك نكاحلی خاتونلری آره سنده ماكول ومشروب وملبوس وبیتوته ده هر برینك آره لرنی برابر اتمكنك بیاننده در یجب العدل فیه قسمده عدل اتمك واجب اولور یعنی ازاوزره واجبدركه اول معنالرده خاتونلرینك هب برابر طوته والبكر قز اوغلان والثیب طول عورت والجدیدة یكی عورتی والعتیقة واسكی عورتی والمسلمة ومسلمان اولان عورتی والكتابیة وكتابیه اولان عورتی سواء هب برابردر وللامة والمكاتبة وام الولد والمدبرة نصف الحرة ودخی جاریه ومكاتبه وام ولد ومدبره اولان نكاحلی عورتی ایچون وار در حره اولان عورتی ایچون واجب اولانك یاروسی یعنی

انلروك

انلروك هر برینه حره یه ویردوكنك نصفنی ویرر ولا قسم فی السفر ویسافر بمن شاء وسفره كوتورمكده عورتلری آره سنده قسم اولمیوب انلردن هرقنقیسنی دلرسه انكله سفر ایدر والقرعة اولی وانلروك آره سنده قرعه اتمق افضلدر وان تركت قسمها لضرتها صح واكر انلردن برسی باین قومه سنه ترك ایدوب اكا بغشلرسه صحیح اولور وان رجعت جاز واكر بغشلدوغندن صكره رجوع ایدرسه جائزدر

كتاب الرضاع

بو كتاب رضاعه متعلق احكامك بیاننده در ورضاعك اصطلاح فقهاده معناسی وقت مخصوصده صبینك آدمیه اولان خاتونك ممه سندن سود امه سی وانك سودنی ایچمه سیدر یثبت بمصة بر كره اممك ایله ثابت اولور فی حولین ونصف ایكی بچق ییل ایچنده لا بعده یوخسه اندن صكره ده اممكله دكل امومة المرضعة للرضیع امزردن خاتونك سود انالغی انی امن صبی ایچون و ابوة زوج مرضعة ودخی مرضعه نك شول ارینك سود بابالغی ثابت اولوركه لبنها منه اول خاتونك سودی اول كشی دندر كه ای للرضیع اول خاتونی امن طفل ایچون حاصلی هم اول خاتونك سود انالغی وهم اول ارینك سود بابالغی انی امن طفل ایچون ثابت ومتحقق اولور فالحولان ونصف قول ابی حنیفة رحمه الله تعالی پس رضاع ایچون تقدیر اولنان مدتك ایكی بچق ییل اولمسی امام اعظم رحمه الله تعالینك قولیدر واما عند غیره واما

اندن غيرينك قتنده يعني اما منك قتلرنده • مدته حولان • رضاعك مدتي
انجق ايكي ييلدر • وعند الشافعي يثبت بخمس مصات • وامام شافعي رحمه الله
تعالينك قتنده رضاعك حكمي انجق بر كره امزمك ايله ثابت اولميوب بش دفعه
دونجه امزمكله ثابت ومتقرر اولور فيحرم منه ما يحرم من النسب الا ام اخته و
اخيه بس امدي رضاعدن حرام اولور نسبدن حرام اولان خصملر الا كشينك
رضاعدن قز قرنداشنك واركك قرنداشينك اناسي اول كشيه حرام اولمز يعني
كشيه جائزدركه سود قز قرنداشينك يا خود ار قرنداشينك اناسني تزوج
ايليه اماكه نسبدن قرنداشلرينك اناسني تزوج ايدهمز بر خوشجه تامل
اولنه • فان ام الاخت والاخ من النسب هي الام او موطوءة الاب • زيرا
كشينك نسبدن قز قرنداشينك وار قرنداشينك اناسي يا كندو اناسيدر
يا خود اوكي اناسي اولوب باباسنك وطئ ايلدوكي خاتوندر • وكل منهما
حرام ولا كذلك من الرضاع • وانلردن هر برسي ايسه اول كشيه حرامدر
اما رضاعدن بويله دكلدر يعني اول خاتون نه كندوسينك اناسيدر ونه
اوز باباسينك وطئ اولنمشيدر • وهي شاملة لثلث صور • واول سود
قرداشك اناسي اوچ صورته شاملدر يعني سود قرداشك اناسني تزوج
ايلمك اوچ صورتده جائزدركه اوكيسي • الام رضاعا للاخت والاخ
نسبا • نسب جهتندن قز قرداشك يا ار قرداشك سود اناسيدر يعني

لحيته

كشيه جائزدركه اوز قز قرنداشينك يا اوز ار قرنداشينك سود اناسي
نكاحلندره وده وداخي اول اوچ صورتك ايكنجيسي • الام نسبا للاخت والاخ
رضاعا • سود قز قرنداشك ويا سود ار قرداشك نسب جهتندن اولان
اناسيدر يعني كشيه جائز اولوركه سود قرداشينك اوز اناسني تزوج
ايليه حاصلي شول سود قرداشينك اوز اناسني تزوج ايدركه اول خاتونك
سودني امميوب ايكيسيده مثلا آخر عورتدن امشمكله سود قرداش اولمشلر
دراي بوجه تفكر اولنه • و • داخي اول اوچ صورتك اوچنجيسي • الام
رضاعا للاخت او الاخ رضاعا • سود قز قرنداشك يا خود سود ار قرداشك
سود اناسيدر يعني جائزدركه كشي سود قرداشينك سود اناسني نكاحلنه
حاصلي كشينك سود قرداشي بر خاتوندن سود اموب وبر سود
اناسندن آخر طفل داخي اموب ايكيسي سود قرداش اولدقده اول آخر طفل
اول معا امدكلري سود اناسني تزوج ايدهمز ولكن اول سود قرداشينك
اول بر سود اناسني تزوج ايدر بوده خوشجه تامل اسنتر • فان قيل •
اكر دينور سه كه يعني اكر سؤال اولنور سه كه • قوله • مصنف رحمه الله
تعالينك • الا ام اخته • قولنده كي ام ايله • ان اريد بالام الام رضاعا •
رضاع جهتندن اولان انا مراد اولنوب • وبالاخت • واخته ده كي اخت
ايله • الاخت رضاعا • سود قز قرداشي مراد اولنور سه • لا يشمل ما اذا

كانت احديهما فقط بطريق الرضاع ● اول امّ ايله اختدن انجق برىسى رضاع
طريقيله اولدوغنده كى صورته شامل اولمز ● وان اريد بالامّ الامّ
نسبًا وبالاخت الاخت رضاعًا او بالعكس لا يشمل الصورتين الاخريين ●
واكر امّ ايله نسب جهتندن اولان انا مراد اولنوب اخت ايله دخى رضاع
جهتندن اولان قز قرداش مراد اولنورسه ياخود بونك عكسنجه مراد
اولنورسه يعنى امّ ايله رضاعًا امّ مراد اولنوب اخت ايله نسبًا اخت مراد اولنورسه
اول بر ايكى صورته شامل اولمز حاصلى اكر بونكله سؤال اولنورسه
قلنا ● بر جواب ويروب ديرزكه ● المراد ما اذا كانت احديهما
بطريق الرضاع اعمّ من ان يكون احديهما فقط او كلّ منهما ● اول امّ
واخت ايله مراد ايكسندن برىسى رضاع طريقيله اولمقدركه بو معنا ايكى
سندن برىسى رضاعًا ياخود انلردن هر برىسى رضاعًا اولمقدن اعمّدر
حاصلى بينه اول اوج صورته شاملدر واخت ابنه وكشيه حرام دكلدر
سود اوغلينك قز قرنداشى ● اخت الابن من النسب امّا البنت وامّا ربيبة
قد وطئت امّها ولا كذلك من الرضاع ● كشينك نسبدن اوغلينك قز قرداشى
ياكندو سينك قزيدر ياخود اناسى وطئ اولنان عورتمك قزيدر يعنى
كندوسى وطئ ايلدوكى خاتونك غيرى ارندن اولان قزيدر حاصلى
اول كشينك اوكى قزيدر وبونلرك ايكى سيده اول كشيه حرامدر اماكه

رضاعدن

رضاعدن بويله دكلدر بودخى اوج صورته شامل اولوركه بر
مقدار فكره رياضيت ويرنجه فهم اولنور وجدّة ابنه ودخى سود
اوغلينك آبه سى حرام اولمز ● جدّة الابن نسبًا امّ موطوئته ولا كذلك
من الرضاع ● كشيه نسبدن اوغلينك آبه سى موطوءه سينك اناسيدر
كه انى تزوّج ايتمسى حرامدر امّا رضاعدن بويله دكلدر بودخى اوج
صورته شاملدر وامّ عمّه وعمّته وامّ خاله وخالته ودخى كشيه رضاع
دن عمّه سينك وتيه زه سينك ودايى سنك وخاله سينك اناسى حرام
دكلدر ● اعلم انّ امّ هؤلاء موطوءة الجدّ الصحيح او الجدّ الفاسد ● معلومك
اولاكه شويله كه اوكلرك اناسى كشينك يا جدّ صحيحك موطوءه سيدر يعنى
باباسنك باباسينك ياخود جدّ فاسدك موطوءه سيدر يعنى انانك باباسنك
پس بونلرى المق اول كشيه حلال دكلدر ● ولا كذلك من الرضاع
اماكه رضاعدن بويله دكلدر پس امدى كشيه حلالدركه سود عموجه
سينك ياخود سود تيه زه سينك ياخود سود دايى سينك ياخود
سود خاله سينك اناسينى تزوّج ايليه ● ولا تنس الصور الثلث فى جميع
ما ذكر ● واى طالب صقين اونتمه بوذكر اولنان مسائلك جمله سنده
اول اوج صورتى امدى بر خوشجه تأمّل وتدبّر اولنمق كركدر للرجل
اى هذه النساء المذكورة لا تحرم للرجل اذا كانت من الرضاع ● يعنى

شو ذکر اولنان خاتونلر رضاعدن اولد قلرندن ارکشیه حرام اولمز واخا
ابن المرأة لها رضاعا ودخی رضاع جهتندن اولان اوغلینک قرداشی عورته
حرام اولمز • ای لا یحرم اخو ابن المرأة لها اذا کان من الرضاع • یعنی عورتک
اوغلینک قرداشی حرام اولمز اول عورته اول ابن ویا خود اخ رضاعدن
اولنجه یعنی عورته حرام اولمز سود اوغلینک قرداشنه نکاحله وارمق •
واعلم ان هذا مکرر لانه ذکر ام الاخ ولما کانت المرأة ام اخ رجل کان الرجل
اخا ابن تلک المرأة • معلومک اوله که مصنفک شوانک صکره ذکر ایلدوکی
مسئله تکرار واقع اولمشدر زیرا ام اخی مقدم ذکر ایتمش ایدی واول خاتون
کشینک سود قرداشینک اناسی اولنجه اول رجل دخی اول عورتک سود اوغلی
نک قرداشی اولور • وعبارة المختصر کانت کذلک • ومختصرک عبارتی
ابتداء تألیفنده بویله • فیحرم منه ما یحرم من النسب الا ام اولاد اصوله واخت
ابنه وجدته • ایدی یعنی کشیه نسبدن حرام اولان رضاعدن دخی حرام
اولور الا کندو سینک اصولینک اولادی ناسی وسود اوغلینک قز قرداشی
وابه سی حرام اولمز • فاولاد الاصول • پس اصولک اولادی • الاخ والاخت
والعم والعمة والخال والخالة • قرداش و قز قرداش و عمی و تیه زه و دایی
وخاله درلر • فام هؤلاء تحرم من النسب لا من الرضاع • پس بونلرک
اناسی نسبدن حرام اولوب رضاعدن اولمز • ثم غیرت العبارة الی هذا

واندن صکره مختصرک اول عبارتنی بوکه تغییر ایلدم یعنی اول عبارتی
بوزوب بو عبارته نقل ایلدمکه اول بودر • فیحرمان مع قومهما
علیه کالنسب • پس اول مرضعه و زوجی حرام اولورلر جمیع قوملریله
یعنی اقاربلریله معا حرام اولورلر اول رضیع اوزره نسب کبی یعنی بونلر
نسبده حرام اولدوغی کبی • وفروعه • ودخی رضیعک فروعی حرام اولور
• والزوجان • ودخی امن طفلک زوجی ویا خود زوجه سی حرام اولور
علیهما • اول سود اناسی وسود باباسی اوزره • ای یحرم المرضعة و
زوجها علی الرضیع • یعنی کوچوکی امزردن خاتون و بونک زوجی اول
رضیع اوزره حرام اولور • ویحرم قومهما علی الرضیع • ودخی اول مرضعه
و زوجینک قومی دخی رضیع اوزره حرام اولور • کما فی النسب • نتکه
نسبده بونلر حرام اولور • ویحرم فروع الرضیع علی المرضعة و زوجها
• ودخی رضیعک اولادی حرام اولور مرضعه و زوجی اوزره • ویحرم
زوجا الرضیع علی المرضعة و زوجها • ودخی رضیعک ایکی زوجلری هم
مرضعه یه وهم ارینه حرام اولور • ای الرضیع ان کان ذکرا یحرم زوجته
علی زوج مرضعته • یعنی اگر رضیع ارکک اولورسه انک عورتی انی امزردن
خاتونک ارینه حرام اولور یعنی سود باباسنه • وان کان الرضیع انثی
یحرم زوجها علی مرضعتها • واگر رضیع ارکک اولمیوب انثی اولورسه

انک اری حرام اولور انی امزرن خاتونه یعنی سود اناسنه ● وضابطه
فی هذا البیت الفارسی ● و بو ذکر و بیان اولنان تقریرک ضابطه و قاعده سی
بو فارسی بیتده موجوددر ● بیت ● از جانب شیرده همه خویش شوند ●
وز جانب شیرخواره زوجان و فروع ● سود ویرجی یعنی امزرجی حاصلی
سود انا جانبندن اولانک هپسی خصم اولورلر رضیعه و سود ایچجی یعنی سود
امن جانبندن ایکی زوج ایله انلرک اولادی خصم اولور سود اناسنه و سود
باباسنه که تفصیلی یقاروده بر وجه بیان اولنمشدر وتحل اخت اخیه
رضاعا کما تحل نسبا و کشینک سود قرداشینک قز قرداشی کندوسنه حلال
اولور نتکه نسبدن دخی حلال اولور که مثالی کالاخ من الاب له اخت من
امه تحل لاخیه من ابیه شول بابا بر قرداش کبیدر که انک اناسندن قرنداشی
واردر امدی اول قز قرنداش بابا بر اولان قرداشنه حلال اولور یعنی ●
کشیه حلالدر که بابا بر قرداشنک انا بر قز قرداشنی تزوج ایلیه ورضیعا
ثدی کالاخ والاخت ار قرداش و قز قرداش کبی بر ممه دن امن ایکی کمسنه بری ●
برینه حرام اولور یعنی بر خاتونک ممه سندن امن اوغلانلر و قزلر هب
بری برینه سود قرداشی اولوب بری برنی تزوج ایتمکلری حرام اولور
نتکه نسبدن دخی بویله در لا شارب لبن شاة یوخسه بر قیونک سودنی
ایچن ایکی طفل بر برینه حرام اولمز یعنی سود قرداش اولمزلر وحکم خلط ●

لبنها بماء او دواء او لبن اخری او شاة بالغلبة و بر خاتونک سودنی صو ایله
یا دوا ایله یا غیری عورتک سودی ایله یاخود قیونک سودی ایله قارشدرمغک
حکمی غلبه ایله در یعنی صو یا دوا ایله قارشن سود غالب اولورسه اول ●
سود قنقی خاتوندن ایسه انی ایچن طفله سود انا اولور و اگر صو یا دوا سوده
غالب ایسه یعنی صو سوددن چوق اولورسه سود انالق حکمی ثابت اولمز
کذلک ایکی خاتونک سودلری بری برینه قارشدرد قدنصکره بر طفله
ایچورسه لر هر قنقی خاتونک سودی زیاده یعنی غالب ایسه سود اناسی
اول اولور قیونک سودنه قارشنجه دخی حکم غالب اولانکدر وبطعام الحل
● ای حکم خلط لبنها بطعام الحل ● و طعام ایله حلال اولمقدر یعنی بر
● خاتونک سودنی یمکه قاتوبده انی طفله یدردکلرینک حکمی حلال
اولمقدر یعنی اول سود صاحبی اولان عورت اول طفله سود انا اولمز
کما فی لبن رجل نتکه ار کشینک سودندن دخی حکم بویله در ● ای اذا
نزل للرجل لبن فشربه صبی لا یتعلق به حرمة الرضاع ● یعنی ار کشینک
ممه سندن سود کلوبده انی بر صبی ایچرسه انکله حرمت رضاع ثابت
اولمز حاصلی اول کشی اول طفله سود بابا اولمز واحتقان صبی بلبنها و دخی
نتکه بر طفله بر عورتک سودنی دبرندن احتقان ایله ادخال ایتدکلرنده
حرمت رضاع ثابت اولمز یعنی اول سود صاحبی اولان عورت انک سود

آناسی اولمز وحرم بلبن البكر والمیتة وقراوغلانك سودنی واولوعورتك
سودنی ایچمكله حرام اولور یعنی حرمت رضاع ثابت اولور وان ارضعت
ضرتها رضیعة حرمتا واكر برعورت سودامن قومه سین كندوسی امزردرسه
اری اوزره ایكیسیده حرام اولور • ای ان ارضعت امرأة ضرتها حال
كون الضرة رضیعة حرمتا على الزوج • یعنی برعورت قومه سی سود امر
طفل اولدوغی حالده انی امزردرسه ایكیسیده زوجی اوزره حرام اولور
ولا مهر للكبیرة ان لم توطأ وبیوك عورت ایچون مهر یوقدر اكر وطئ
اولنمدیسه وللرضیعة نصفه وسودامن طفل زوجه ایچون نصف مهر
واردر ورجع به على المرضعة ان قصدت الفساد وزوج طفل اولان
زوجه سنه نصف مهرنی ویردوكندن صكره رجوع ایدوب انی بیوك عورتدن
الور اكر انی امزرمكله فسادی قصد ایلمش ایسه یعنی اول كوجك زوجنی
امزردیكده ارینه حرام اولمسنی مراد ایتمش ایسه والا فلا واكر اول فسادی
قصد ایتمیوب بلكه اول طفلی اوتمق ایچون امزردی ایسه زوجی رجوع
ایدوب اندن كوچوكك نصف مهرنی المز وحجته رجلان او رجل
وامرأتان ورضاعك حجتی ایكی ار كشی یاخود بر ار كشی ایله ایكی خاتون
كشیدر یعنی فلان فلانه دن سود امشدر دیو ایكی ار كشی یاخود
بر ار كشی ایله ایكی خاتون كشی شهادت ایدرلرسه ثابت اولوب

سود اوغلنوق • وسود انالق ثابت وحاصل اولور والله اعلم

كتاب • الطلاق •

بو كتاب كشی تحت نكاحنده اولان عورتنك نكاحی باغنی قالدروب انی صالیویرمكك بیانندهدر
احسنه طلقة فقط فی طهر لا وطئ فیه طلاقك اك كوكچكی عورتنی انجق
بر طلاق قله بوشه مقدر بر طهرده كه اندن وطئ بولنمیه یعنی كشی عورتنی
بوشه مق مراد ایدنجه مستجد دركه حیض ونفاسدن پاك ایكن اول طهرده
وطئ ایتمیوبده بر طلاق قله بوشه یه وحسنه وهو السنی طلقة لغیر الموطوءة
ولو فی حیض وطلاقك كوكچكی كه اول طلاق سنی در موطوءه اولمین عورتی
حیض ایچره اولورسه ده بر طلاق بوشه مقدر وللموطوءة تفریق الثلاث
فی اطهار لا وطئ فیها فیمن تحیض ودخی طلاقك كوكچه كی وطئ اولنوب حیض
اولور عورتنه اوچ طلاقی اوچ طهرده ویرمكدركه اول طهرلرك
هیچ برسنده اول عورت وطئ اولنمامش اولا یعنی عورت ارینك موطوءه
سی اولوب حیض كوررسه انوكیچون طلاق حسن هر بر طلاقی بر طهرده
ویرمكدركه اول طهرلرك هیچ برسنده انی وطئ ایتمامش اولا وأشهر فی
الآیسة والصغیرة والحامل واوچ طلاقی اوچ آیده ویرمك حسندر بویله
عورتك ونابالغ اولان قزك وحیض كورمكدن امیدی كسلن عورتك
حقنده یعنی بونلره دخی اوچ طلاقك هر برین بر آیده ویرمك حسندر

فقوله واشهر عطف على اطهار • پس مصنفك واشهر قولی علی اطهار
قولی اوزرینه معطوفدر وحل طلاقهن عقيب الوطء واول اوچ عورتی
یعنی حامله وصغیره وآیسه‌نك طلاقلری هر برسنی وطئك عقبنجه بوشه‌مق
حلال اولوب سنی اولور وبدعیه ثلاث او ثنتان بمرة او مرتین •
وطلاقك بدعیسی یعنی سنته مخالف اولانی بر لفظله یاخود ایکی لفظله اوچ
طلاقی یاخود ایکی طلاقی ویرمکدر فی طهر لا رجعة فیه بر طهرده که
انده اول عورته ارینك رجوع ایتمسی بولنمیه او واحدة فی طهر وطئت فیه
یاخود انده وطئ اولندوغی طهرده بر طلاقدر یعنی اول عورتی اری جماع
ایلدوکی طهرده بر طلاق ایله بوشه‌مق دخی طلاق بدعیدر او حیض موطوءة
یاخود موطوءه اولان عورتی حیضنده ایکن بر طلاقله بوشه‌مقدر یعنی بودخی
طلاق بدعیدر ویجب رجعتها فی الاصح واول موطوءه اولوب حیضنده ایکن
تطلیق اولنان عورته رجوع ایتمك قول اصحده واجب اولور • وعند بعض
مشایخنا یستحب • ومشایخمزك بعضلری قتنده بو صورتده اول عورته
ارینك رجوع ایتمسی مستحب اولور یوخسه واجب اولمز • واعلم ان الطلاق
ابغض المباحات • معلومك اولا كه طلاق جمله مباح اولان نسنه‌لرك زیاده
مبغوض ومذمومیدر یعنی الله تعالینك اك سومدوكی مباح كشی عورتنه
ضرورتسز طلاق ویرمكدر • فلا بد ان یكون بقدر الضرورة • پس ار

عورتنی تطلیق ایدرسه لازمدر كه اول طلاق ضرورت مقداری نجه اولوب
اندن زیاده اولمیه • فاحسنه الواحدة فی طهر لا وطئ فیه • پس اول طلاقك
زیاده گوزلجه‌سی انده وطئ اولنمدوغی طهرده بر طلاق ایله بوشه‌مقدر •
اما الواحدة فلانها اقل • اما بر طلاقك احسن اولماسی جمله طلاقلرك اك آزی
اولدوغی ایچوندر • واما فی الطهر فلانه ان كان فی الحیض یمكن ان یكون لنفرة
الطبع لا لاجل المصلحة • واما اول طلاقك طهرده اولنجه احسن اولماسی
انوكیچوندركه اگر اول عورت حیضنده ایكن تطلیق اولنورسه ممكن اولوركه
اول طلاق ارینك طبیعتی اندن ییكرندوكی ایچون اولوب مصلحت شرعیه
ایچون اولمیه • واما عدم الوطئ لئلا یكون شبهة العلوق • واما وطئ
اتمدین بوشامق احسن اولدوغی علوق شبهه‌سی اولمامق ایچوندر یعنی
عورتك یوكلو اولمق شبهه‌سی اولمامق ایچوندر فاذا طهرت طلقها
ان شاء پس حیضنده ایكن تطلیق ایتدوكی عورته رجوع ایدوب حیضدن پاك
اولنجه دیلرسه تطلیق ایلسون وان قال لموطوءته واگر موطوءه‌سی اولان عورته
انت طالق ثلاثا للسنة دیرسه یعنی طلاق سنی وقتنده اوچ طلاقله طالق
سین دیرسه بلا نیة اوچ طلاقك واقع اولمسنی نیت ایلمكسزین یقع عند
كل طهر طلقة اوچ طهرك هر برسنده بر طلاق واقع اولور • لان الطلاق
السنی هذا • زیرا طلاق سنی بودر یعنی وطئدن خالی اولان اوچ طهرك

هر برسنه بر طلاق واقع اولمقدر وان نوى الكل الساعة صحت • اى النية
واكر اول ساعتده جمله سنك واقع اولمسنى نيت ايدرسه اول نيتى صحيح اولور
• حتى يقع الثلث فى الحال • حتى اول حالده يعنى انت طالق ثلثا للسنة ديدوكى
كبى اوج طلاق واقع اولور • خلافا لزفر • امام زفرك خلافنجه يعنى انك
قتنده نيت ايدرسه ده اوج طلاق واقع اولمز • لانه بدعى وهو ضد السنى
• زيرا براوغوردن اوج طلاق واقع اولمق بدعيدركه اول طلاق
سنينك مخالفيدر • وعندنا الثلث دفعة سنى الوقوع • وبزم قتمزده
ايسه دفعة اوج طلاقك واقع اولمسى سنيدر • اى وقوعها مذهب اهل
السنة • يعنى اول اوج طلاقك براوغوردن واقع اولمسى اهل سنت
وجماعتك مذهبيدر ويقع طلاق كل زوج عاقل بالغ حر او عبد و
هر عاقل وبالغ وحر ياخود كوله اولان ارك طلاقى واقع اولور ولو سكران
اكر سرخوش اولورسه ده • اى وان كان الزوج سكران • يعنى ار
عورتنى تطليق ايتدوكى وقتده اول ار كجكين سرخوش اولورسه ده ويردكى
طلاق صحيح اولور • خلافا للشافعى • امام شافعينك خلافنجه يعنى انك
قتنده سكرانك ويردوكى طلاق واقع اولمز طايع او مكره انجلين عاقل
وبالغ اولان زوجكه كوكل خوشلوغى ايله ياخود زور ايله بوشار يعنى
كشيه بركمسه زور ايله عورتكى بوشه ديسه بنه طلاق واقع اولور

او اخرس ياخود دلسز اولان زوجك طلاقى واقع اولور باشارته المعهودة
طلاق ويرمكه معهود اولان اشارتى ايله لا طلاق صبى ومجنون ونائم و
مغمى عليه يوخسه نابالغك ودلينك واويوقليه نك واوصى كيمسنك طلاقى
ويرمكلرى واقع اولمز وسيد على زوجة عبده ودخى افندينك طلاقى
كوله سينك عورتى اوزره واقع اولمز يعنى اكر بركشى اولندركى كوله
سينك عورتنى بنه كوله سنه بوشاتدرميوب ده كندوسى بوشارسه
اول كوله نك عورتى بوشندوشمز وطلاق الحرة والامة ثلثة واثنان
وحره اولان خاتون ايله جاريه نك طلاقى اوجدر دخى ايكيدر •
اى طلاق الحرة ثلث وطلاق الامة اثنان • يعنى آزاد خاتون كشينك
طلاقى اوجدر وجاريه نك ايكيدر ولو زوجهما خلافهما اكر اول
حره وجاريه نك اركرى كندولرك خلافنجه اولورسه ده يعنى آزاد
خاتونك ارى كوله اولوب جاريه نك آزاد اولورسه ده بنه طلاقلرى
ذكر اولندوغى اوزره در • فان اعتبار الطلاق عندنا بالنساء •
زيرا بزم قتمزده طلاقك اعتبارى عورتلر ايله در • وعند الشافعى
بالرجال • وامام شافعينك قتنده طلاقك اعتبارى ارلر ايله در
• فاذا كان زوج الامة حرا فالطلاق عندنا اثنان وعنده ثلثة •
پس جاريه نك ارى آزاد اولنجه بزم قتمزده اول جاريه نك طلاقى

ایکیدر وشافعینک قتنده اوچدر ● وان کان زوج الحرة عبدا فالطلاق
عندنا ثلثة وعنده اثنان ● واکر آزاد خاتونک اری کوله اولورسه
اول خاتونک طلاقی بزم قتمزده اوچدر وشافعینک قاتنده ایکیدر

باب ایقاع الطلاق

بو باب ایقاع طلاقک یعنی ار عورتنک طلاقنی دوشورمکلکنک بیانندهدر
صریحه اول طلاقک صریحی ونیته محتاج اولمینی ما استعمل فیه دون
غیره شول لفظدرکه انجق طلاقده استعمال اولنوب غیرسنده استعمال
اولنمیه مثل انت طالق طلاق صریحک مثالی زوجک عورتنه سن طالقسن
دیمسی کبیدر ومطلقة دخی بوشانمش سن دیمسی کبیدر وطلقتک دخی سنی
تطلیق ایدم دیمسی کبیدر وتقع بها واحدة رجعیة وبونلرک هر برسی
ایله بر رجعی طلاق واقع اولور وان نوی ضدها اکر انک خلافنی نیت
ایدرسه ده ● ای ضد الواحدة الرجعیة وهو الواحدة البائنة او اکثر من
الواحدة ● یعنی واحدهٔ رجعیهنک ضدنی نیت ایدرسه ده بر رجعی طلاق
واقع اولورکه انک ضدی بر طلاق باین یاخود بردن زیاده طلاقدر
● ولفظ المختصر ● ومختصر وقایهنک لفظی بودر ● ویقع بها رجعیة
اول طلاق صریح ایله رجعی طلاق واقع اولور ● ابدا ● هر حالده
● ای سواء لم ینو شیئا او نوی واحدة رجعیة او باینة او اکثر من الواحدة

یعنی

یعنی برابردرکه اول اوچ لفظله هیچ برنسنهیه نیت اتمسون یاخود بر رجعی
طلاقی یا بر باین طلاقی ویاخود بردن زیاده نیت اتسون او لم ینو شیئا
یاخود هیچ برنسنهیی نیت اتمز ایسه ده یعنی هیچ اصلا طلاق اولمسنی نیت اتمزسه
ده ینه بر رجعی طلاق واقع اولور وفی انت الطلاق وکشی عورتنه سن
طلاقسن او طالق الطلاق یاخود بوشانمغله بوش سن او طالق طلاقا
یاخود طالق اولمغله طالق سن دیدوکنده تقع واحدة رجعیة بر رجعی طلاق
واقع اولور ان لم ینو شیئا اکر هیچ برنسنهیه نیت اتمزسه یعنی بردن یا ایکیدن
یا اوچدن هیچ برینی نیت اتمزسه او نوی واحدة او اثنتین یاخود بر طلاق یا
ایکی طلاق نیت ایدرسه ینه بر طلاق رجعی واقع اولور وان نوی ثلثا
واکر اول الفاظدن بری ایله اوچ طلاق نیت ایدرسه فثلث پس نیتنه کوره
عورتی اوچ طلاق بوش اولور ● هذا فی الحرة ● شو یعنی اول الفاظک
بری ایله ایکی طلاق نیت اتدوکنده ینه بر رجعی طلاق اولمق حره خاتون
حقندهدر ● اما فی الامة فثنتان بمنزلة الثلث فی الحرة ● اما جاریه اولان
منکوحه حقنده ایکی طلاق آزاد خاتون حقنده اوچ طلاق یرندهدر یعنی
اول الفاظک برسی ایله جاریه عورتی تطلیق ایدرکن ایکی طلاقی نیت ایدرسه
ایکیسیده واقع اولور ● وذکر فی اصول الفقه ● واصول فقهده
ذکر وبیان اولندیکه ● ان لفظ المصدر ● تحقیقا مصدر لفظی یعنی مثلا

بو محلده مصدردر اولان طلاق لفظی • واحد لا يدل على العدد • بر لفظدر كه عدده یعنی ایكی یه یا دخی زیادہ یه دلالت ایتمیوب انجق بره دلالت ایدر •
فالثلث واحد اعتبار من حيث انه مجموع • پس اوج طلاق مجموعی حیثیتی ایله یعنی اوجدن زیادہ طلاق اولمیوب مجموع طلاق اوج اولدوغی جهتدن واحد اعتبار ایدر یعنی جمله سی بر اعتبار اولنمشدر امدی بو اعتبار ایله اوج طلاق عدد اولمیوب واحد اولور • فيصح نيته • پس چونكه اوج طلاق واحد اعتباری اولدی اول واحد اعتباری قصد ایتمك صحیح اولور • وان لم ينو • واكر نیت ایلمزسه یعنی اكر اول واحد اعتباری نیت ایتمزسه حاصلی اول الفاظی تكلم قتنده حره نك اوج طلاقینك مجموعنی نیت ایتمزسه • يقع الواحد الحقيقي • انجق واحد حقیقی اولان بر طلاق واقع اولور • اما الاثنان في الحرة فعدد محض لا دلالة للفظ الفرد عليه • اما حره حقنده ایكی طلاق صرف عدددر كه لفظ فردك انك اوزره دلالتی یوقدر زیرا حره نك طلاقی انجق ایكی دكلدر كه واحد اعتباری اولوب نیت اولنجه لفظ فرد اكا دلالت ایلیه • وباضافة الطلاق الى كلها • ودخی طلاقی عورتك كلیسنه اضافتله یعنی طلاقی بتون ذاتنه قوشمغله • او الى ما يعبر به عن الكل • یاخود جمیع بدندن تعبیر اولنان نسنه سنه قوشمغله • كانت طالق • كشی عورتنه انت طالق دیمك كبی كه بو مثال طلاقی عورتك بتون ذاتنه مضاف قلدوغنك مثالیدر

او رأسك • یاخود باشك طالقدر • او رقبتك • یاخود كردنك طالقدر • او عنقك • یاخود بیونك طالقدر • او روحك • یاخود جانك طالقدر • او بدنك • یاخود تنك طالقدر • او جسدك • یاخود كودك طالقدر • او وجهك • یاخود یوزك طالقدر • او فرجك • یاخود كسك طالقدر دیمك كبی كه بونلر طلاقی عورتك بتون ذاتندن تعبیر وكنایت اولنان نسنه لره مضاف قلدوغنك مثالیدر • او الى جزء شايع • ویاخود طلاقی عورتك بتون ذاتنده شایع اولان بلوكنه مضاف قلمغله كه مثالی • كنصفك • یاروك طالقدر • او ثلثك • یاخود اوج بلوكدن بر بلوككك طالقدر دیمك كبیدر • يقع رجعي • رجعی طلاق واقع اولور یعنی اول ذكر اولنان الفاظك هر برسیله طلاق رجعی واقع اولور • والى يدها او رجلها لا • ودخی طلاقی عورتك النه یاخود ایاغنه قوشمغله یعنی الك یاخود ایاغك طالقدر دیمكله طلاق واقع اولمز • وكذا الظهر والبطن هو الاظهر • واردقه ایله قارن دخی ال ایله ایاق كبیدر كه زیادہ ظاهر اولان بودر یعنی كشی عورتنه اردقك یاخود قارنك طالقدر دینجه طلاق واقع اولمز • لانه لا يعبر بهما عن الكل • زیرا كه ارقه وقارن ایله جمیع بدندن تعبیر وكنایت اولنمز • وعند البعض يقع • وبعض علما قتنده انلر ایله ده طلاق واقع اولور • وبنصف طلقة • وبادم طلاق ایله • او ثلثها • یاخود بر طلاقك اوج بلوكندن بر بلوكیله یعنی كشی خاتوننه سنی یارم

طلاق بوشه دم یاخود بر طلاقك مثلا اوج بلوکندن بر بلوکیله بوشه دم
دیمسیله ومن واحدة الی ثنتین ودخی بر طلاقدن ایکی طلاقه دك بوشه دم
دیمسیله اوما بین واحدة الی ثنتین یاخود بر طلاقك آره سندن ایکی طلاقه
دك بوشه دم دیمسیله واحدة انجق بر طلاق واقع اولور یعنی بو درت
صورتده ایکی طلاق واقع اولمیوب انجق بر طلاق دوشر • فقوله •
بس مصنفك • واحدة • قولی • مبتداء خبره • مبتدا دکه خبری
• بنصف طلقة • قولیدر معلوم اوله که بو درت مسئله نك ترکیبی
ترجمه ایلدوکمز اوزره اعراب اولنمق دخی صحیحدر وفی من واحدة الی ثلث
ودخی کشی عورتنه سنی بر طلاقدن اوج طلاقه دك بوشه دم دیمسیله
اوما بین واحدة الی ثلث یاخود بر طلاقك آره سندن اوج طلاقه دك
بوشه دم دیمسیله ثنتان انجق ایکی طلاق واقع اولور وبثلثة طلقتین انصاف
ثلث وکشی عورتنه سن ایکی طلاقك اوج نصفی ایله طالقسن دیدوکنده
اوج طلاق واقع اولور وبثلثة انصاف طلقة طلقتان وبر طلاقك
اوج نصفی ایله طالقسن دیدوکنده ایکی طلاق واقع اولور وقیل ثلاث
ودنلدیکه بوصکره کی صورتده اوج طلاق واقع اولور • وجه الاول
• اولکی صورتك یعنی ایکی طلاق واقع اولدوغنك علتی بودرکه •
ان ثلاثة انصاف طلقة تکون طلقة ونصفا • بر طلاقك اوج نصفی بر

طلاقله

طلاقله یارم طلاق اولور یعنی بر بحق طلاق اولور • فیتکامل النصف
فحصل طلقتان • بس اول یارم طلاق کندو نفسنده تمام بر طلاق اولور
ایکی طلاق حاصل اولدی • ووجه الثانی • وایکنجی صورتك یعنی اوج
طلاق واقع اولدوغنك علتی بودرکه • ان کل نصف یتکامل فحصل ثلث
• اول اوج یارمدن هر برسی بتدن اوج طلاق حاصل اولور وفی
انت طالق واحدة فی ثنتین واحدة وار عورتنه سن ایکی طلاق ایجنده بر طلاقله
طالقسن دیدوکنده انجق بر رجعی طلاق واقع اولور نوی الضرب اولا
کرك بو لفظله زوج اهل حسابك اعتبار ایتدکلری ضربی قصد ایتسون وکرك
ایتمسون • قالوا • علما دیدیلرکه زوج بو یله دیمکله بر طلاقدن زیاده
واقع اولمز • لان عمل الضرب فی تکثیر الاجزاء لا فی زیادة المضروب •
زیرا ضربك عملی یعنی مثلا بری ایکی یه ضرب ایتمکنك تأثیری اول ضرب
اولنان نسنه نك اجزاسنی چوغلتمقده در یوخسه اول مضروب اولان
نسنه نك ذاتنی ارتدرمقده دکل وان نوی واحدة وثنتین واکر زوج اول
قولی ایله یعنی انت طالق واحدة فی ثنتین دیدوکی ایله بر طلاق وایکی
طلاق نیت ایدرسه فثلاث اوج طلاق واقع اولور وفی غیر الموطوءة
واحدة وموطوءه سی اولمین عورتده بر طلاق واقع اولور مثل واحدة
وثنتین انت واحدة وثنتین دیدوکنده بر طلاق واقع اولدوغی کبی • ای اذا

قال لغير الموطوءة انت طالق واحدة في ثنتين • يعنی زوج موطوءه سی اولمین
عورتنه سن ایکی طلاق ایچنده بر طلاقله طالقسن دیو بدن • ونوى واحدة
وثنتين • بر طلاق وایکی طلاق نیت ایدنجه • يقع واحدة • انجق بر
طلاق واقع اولور • كما اذا قال لغير الموطوءة انت طالق واحدة وثنتين
يقع واحدة • نتکم کشی موطوءه سی اولمین عورتنه سن بر طلاقله دخی ایکی
طلاقله طالقسن دینجه بر طلاق واقع اولور وان نوى مع ثنتين فثلاث
واکر انت طالق واحدة في ثنتين قولیله بر طلاقی ایکی طلاقله معا نیت ایدر ایسه
اوچ طلاق واقع اولور برابردر که بو قولی موطوءه سنه یا خود غیر
موطوءه سنه دیمش اولسون وفي ثنتين في ثنتين ونوى الضرب ثنتان
ودخی کشی عورتنه ایکی طلاق ایچره ایکی طلاق بندن بوش اول دیو بدن هر
ایکی ایکیده ضرب اتمکی نیت ایلدوکنده ایکی طلاق واقع اولور وفي من هنا الى
الشام واحدة رجعية ودخی کشی عورتنه بوندن تا شام دیارینه دك بوش
اول دیدوکنده بر طلاق رجعی واقع اولور ونجز الطلاق في بمكة او في
مكة او في الدار ودخی طلاق في الحال واقع اولور اراك عورتنه انت
طالق بمكة او في مكة دیسنده یعنی مکه ده بوش اول یا خود اوده بوش
اول دیسنده • اي اذا قال انت طالق بمكة او في مكة او في الدار فهو تنجيز
• يعنی کشی عورتنه سن بندن مکه ده یا خود اوده ده بوش اول دینجه

همان

همان اول وقتده طلاق واقع اولوب عورتك اول مکانلره وارمغنه
توقف ایلمز وعلق في اذا دخلت مكة وفي دخولك الدار ودخی طلاق
تعلیق اولندی زوجك عورتنه مکه یه یا خود اوه کیردوککده بوش
اول دیسنده یعنی کشی خاتوننه مکه شهرینه یا خود فلان اوه کیردوکك
وقتده بندن بوش اول دینجه عورتی مکه یه یا خود اول اوه کیرمینجه بو
سوزله بوش اولمیوب همان مکه یه یا اول داره کیردوکی کبی بوش اولور
ويقع عند الفجر ودخی طلاق صبح صادق قتنده واقع اولور في انت طالق
غدا او في غد اراك عورتنه سن یارین بندن بوش اول دیدوکی صورتده
لفظ غد کرك في ایله وکرك في سز ذکر اولنسون ایکیسنکده معناسی بردر
اکر غیری وقت نیت اولنمزسه پس بو صورتلرده همان طاك یری اغارمغه
باشلدوغی کبی طلاق واقع اولور ويصح بنية العصر في الثاني فقط وانجق ایکنجی
سنده یعنی لفظ غدی في ایله ذکر ایدوب انت طالق في غد دیدوکی صورتده
ایکندی وقتنی نیت ایلمك صحیح اولور پس بو صورتده تا ارته نك ایکندیسی وقتی
کلینجه طلاقی واقع اولمز • فانه اذا قال انت طالق غدا يقتضي ان تكون موصوفة
بالطلاق في كل الغد فيقع عند الفجر ولا يصح نية العصر • زيرا کشی عورتنه انت
طالق غدا عبارتی ایله بوشاینجه بو کلام اقتضا ایدر که عورتی ارته سی کون
طاك یری اغاردوغندن تا اخشامه دك بتون کون طلاق ایله یعنی بوشانمق

ایله صفتلنمش اوله • فیقع عند الفجر ولا یصح نیة العصر • پس بو صورتده
همان طاڭ یری آغارمغه بشلدوغی کبی طلاق واقع اولوب وقت عصری
نیت ایتمك صحیح اولمز • کما اذا قال • یعنی غد لفظی فی سز ذکر اولنوب
انت طالق غدا دینلدوکی صورتده عورت آرته سی کوننك جمیعنده تا
آخشامه دك طلاقله موصوف اولور نتکه کشی • صمت السنة • دیدوکنده
یعنی سنه یی فی سز استعمال ایتدوکنده • یدل علی انه صائم کلها • بو کلامی
دلالت ایدرکه اول کشی بتون یل اوروج طوتمش اولوب اصلا آره سنده
هیچ بر کونی یمیش اوله • بخلاف صمت فی السنة • اماکه سنه یی فی سز
تلفظ ایتدوکی فی ایله استعمال ایدوب صمت فی السنة دیدوکنك خلافنجه
در یعنی سنه یی فی ایله استعمال ایدنجه اول کلامڭ معناسی سنه ده اوروج
طوتدم دیمك اولوب بتون یلی طوتمق اوزره دلالت ایلمز • وفی قوله
وارك عورتنه • انت طالق فی غد • دیدوکی سوزنده یعنی غد
لفظنی فی ایله استعمال ایلدوکنده • یقتضی وقوع الطلاق فی جزء من
الغد • آرته کوننده بر جزءده طلاقك واقع اولمسنی اقتضا ایدر •
ولیس جزء منه اولی من الجزء الآخر • واول آرته سی کوننك بر جزئی اول
بر جزئندن اولی دکلدرکه بری بری اوزره ترجیح اولنه • فیقع عند الفجر
پس فی سز استعمال ایدوب نیت ایتمدوکی صورتده طاڭ یری آغارنجه •

طلاق

طلاق واقع اولور • لئلا یلزم الترجیح من غیر مرجح • تا کیم مرجح سز
ترجیح لازم کلمیه • اما اذا نوی جزءاً معیناً صح نیته • اما لفظ غدی
فی ایله استعمال ایتدوکی صورتده ظهر یا عصر کبی معین جزئی نیت ایدنجه
اول نیتی صحیح اولور وعند اولهما فی الیوم غدا او غدا الیوم ودخی طلاق
واقع اولور یومله غد لفظلرندن قنقیسی اول سویلنورسه • کشی
عورتنه انت طالق الیوم غدا یاخود انت طالق غدا الیوم دیدوکنده که
اولکینك معناسی سن بندن بوش اول بو کون یا یارین دیمك اولوب
ایکنجی سنك معناسی سن بندن بوش اول یارین بو کون دیمك اولور • ففی
ای ان قال انت طالق الیوم غدا یقع فی الیوم • یعنی کشی عورتنه
بو کون یارین طالقسن دیدوکنده طلاق همان اول کونده واقع اولور
زیرا یوم لفظی غد لفظندن مقدم سویلدی • وان قال انت غدا الیوم
یقع فی الغد • واکر کشی عورتنه یارین بو کون طالقسن دیدوکنده
ایرته سی کون طاڭ یری آغردوغی کبی طلاق واقع اولور زیرا
غد لفظنی یوم لفظندن مقدم سویلدی ولغا ودخی لغو اولوب وقوع
طلاقده تأثیر ایلمز انت طالق قبل ان اتزوجك کشینك بر عورته
سن بندن بوش اول بن سنی تزوج ایتمكدن مقدم دیدوکی کلامی •
وانت طالق امس ودخی لغو اولوب طلاق واقع اولمقده تأثیر ایلمز

کشینك سن بندن دون طالقسن دیدوکی کلامی لمن نکحها الیوم
شول خاتونه که انی بوکون نکاح ایلدی یعنی کشی بوکون نکاح ایلدوکی
خاتونه دون بندن بوش سین دینجه بوکلامی ایله طلاق واقع اولمز
ویقع الآن ودخی طلاق فی الحال واقع اولور فیمن نکح قبل امس
دونکی کوندن مقدم نکاح ایلدوکی عورته سویلدوکنده ● ای ان
قال انت طالق امس لمن نکحها قبل الامس یقع فی الحال ● یعنی کشی دونکی
کوندن مقدم نکاح قیلدوغی عورتنه سن بندن دون بوش سین
دیرسه همان بوسوزی سویلدوکی حالده طلاق واقع اولور ●
اذ لاقدرة له علی الایقاع فی الزمان الماضی ● زیراکه اول زوجك
قدرتی یوقدر عورت ملك نکاحنده اولمدوغی کچمش زمانده طلاق
دوشورمکه وفی انت کذا ما لم اطلقك ودخی ارك عورتنه سن
شویله سین یعنی سن بندن طالقسن مادامکه سنی بوشه میم او متی لم
اطلقك یاخود سن بندن بوش سین سنی بوشه مدوغم وقتده او
متی ما لم اطلقك یاخود سنی هیچ بوشه مینجه دیوبده وسکت یقع لها
سکوت ایلدوکنده همان اول حالده طلاق واقع اولور حاصلی لم
اطلقك اولنه ما یاخود متی ویاخود متی ما لفظلرین کتوردوکی
صورتده حکم اولیله در وولم اطلقك اولنه ان لفظنی کتوردوکك

حکمی

حکمی بیان اتمکه شروع ایدوب مصنف وفی ان لم اطلقك آخر عمره دکـ
یعنی کشی عورتنه سن بندن طالقسن اکر سنی بوشه مزسم دیدوکی
صورتده طلاق اول کشینك آك آخر که عمرنده واقع اولور یعنی اول
رجلك روحی چقمزدن مقدمجه که آخر عمرنده عورت اندن بوش
اولمغله حکم اولنور واذا ودخی اذا لفظنك حکمی واذا ما ودخی اذا
ما لفظنك حکمی بلا نیة مثل ان هیچ نیت سز سویلنجه همان ان لفظنك
حکمی کبیدر عند ابی حنیفة امام اعظم رحمه الله تعالی نك قتنده ● و
عندهما وامامین رحمهما الله تعالی نك قتلرنده کمتی اذا وهم اذاما
لفظلرینك حکمی متی لفظینك حکمی کبیدر که بیانی مقدمجه مرور ایلدی
ومع نیة الوقت او الشرط فکنیته ودخی وقت نیتی یاخود شرط نیتی ایله
سویلنجه همان نیتی کبیدر یعنی کشی عورتنه سن بندن طالقسن اذا لم
اطلقك یاخود اذا ما لم اطلقك دیدوکنده اذا واذا ما ایله وقت معناسنی
قصد ایدرسه همان بوسوزی سویلیوبده سکوت ایتدوکی کبی فی الحال
طلاق واقع اولور واکر وقتیتی مراد ایتمیوبده شرط معناسنی مراد
ایدرسه اول حالده طلاق واقع اولمیوب آخر عمرینه سوردر حاصلی
بونیتنه کوره عمرینك آك صوکنده طلاق واقع اولور ● وهذا بناء
علی ان اذا عند ابی حنیفة مشترك بین الظرف والشرط وعندهما حقیقة

في الظرف وقد يجي للشرط بطريق المجاز • وشويله كه اختلاف لفظ اذا
امام اعظم قتنده ظرف ايله شرط اره سنده مشترك اولوب امامين
قتلرنده ظرف معناسنده اولمسي حقيقت اولوب كاهيجه مجاز طريقيله شرط
ايجون كلدوكي يعني استعمال اولندوغي اوزره مبنيدر • فقوله •
يعني جونكه امامين قتنده اذانك حقيقت معناسي وقتدر كشينك •
اذا لم اطلقك • قولي • يكون بمعنى متى اذا لم اطلقك • حقيقة متى لم
اطلقك معناسنه اولور • كما اذا قال • نتكه اري عورتنه • طلقي
نفسك اذا شئت • سن كندو نفسكي بوشه دلدكك زمانده ديجه
• فانه بمعنى متى شئت • بو تركيب بعينه متى شئت معناسنه در •
وعند ابي حنيفة • وامام اعظم رحمه الله تعالينك قتنده • لما كان
مشتركا بين المعنيين • وقتا كه اذا لفظي ايكي معنا بيننده يعني ظرفله شرط
معنالرينك اره سنده مشترك اولديسه • في قوله • رجلك • اذا لم اطلقك
قولنده • ان كان بمعنى متى • اكر اذا لفظي متى معناسنه اولورسه • يقع
في الحال • طلاق همان اول حالده واقع اولور • وان كان بمعنى ان يقع
في آخر عمره • واكر اذا لفظي ان معناسنه اولورسه طلاق آخر عمرنده
دوشر • فوقع الشك في وقوعه في الحال فلا يقع بالشك • پس امدي في
الحال واقع اولمسنده شبهه دوشوب شك ايله طلاق واقع اولمز • واما

مسئلة المشية فان الطلاق تعلق بمشيتها • واما اول مشيت مسئله سنده
طلاق خاتونك ارادتنه معلق اولدي • فان كان بمعنى ان • پس اكر اذا
ان معناسنه اولورسه • انقطع تعلقه بمشيتها بانقضاء المجلس طلاقك
عورتك ارادتنه متعلق اولمسي مجلس توكنمكله كسلدي • وان كان بمعنى
متى • واكر اذا متى معناسنه اولورسه • لم ينقطع • طلاقك عورتك
مشيتنه تعلقي كسلمدي • فلا ينقطع بالشك • پس امدي شك ايله كسلميوب
استدوكي زمانده كندوسني ارندن بوشار • وفي ما لم اطلقك انت طالق
تطلق بالاخيرة • وار عورتنه سن بندن طالقسن سني تطليق اتمدوكم وقتده
طالقسن ديدوكنده صكره كه كلمه ايله طلاق واقع اولور • اي اذا قال
انت طالق ما لم اطلقك انت طالق تطلق بالاخيرة • يعني كشي عورتنه
سن بندن بوش سين سني بوشه مدوغم وقتده سن بندن بوش سين ديجه
صكره كه عبارت ايله بوش اولور كه • وهي • اول صكره كه عبارت
• قوله انت طالق • زوجك انت طالق ديمسيدر • حتى لو قال انت
طالق ثلاثا ما لم اطلقك انت طالق يقع واحدة • حتى اكر عورتنه سن بندن
اوج طلاق بوش سين سني بوشامدوغم وقتده سن بوش سين ديرسه
اوج طلاق اولميوب انجق بر طلاق واقع اولور • واليوم للنهار مع فعل
ممتد • ودخي يوم لفظي كوندز معناسنه در فعل ممتد مقارن اولغله

المطلق مع فعل لا يمتد ودخی مطلق زمان معناسنه در ممتد اولمين فعله
مقارن اولمغله فعند الشرط ليلاً بس شرط كيجه بولندوغی وقتده لا تتخير عورت
مختار اولمز في أمرك بيدك يوم يقدم زيد اری اكا طلاقنی تفويض ايدوب
زيد كلدوكی كونده امرك الكده در ديدوكنده يعنی كشی عورتنه ديسه كه
فلان كمسنه سفردن كلدوكی كونده ايشك الكده در دلرسك اول كونده
كندوكی بندن بوشه ديدوكنده عورتك الندة خيار اولمز اكر اول فلان
كشی كيجه ده كلورسه وتطلق في يوم اتزوجك فانت طالق ودخی عورت
بوش دوشر كشی اكا سنی تزوج ايلدوكم كونده بندن بوش سين ديدوكنده اكر اول
عورتی كيجه ايله تزوج ايلدرسه • اعلم ان اليوم اذا قرن بفعل ممتد يراد به
النهار واذا قرن بفعل غير ممتد يراد به الوقت • معلومك اوله كه يوم لفظی
فعل ممتده مقرون اولنجه انكله انجق كوندز مراد اولنور وممتد اولمين
فعله مقرون اولنجه انكله مطلق وقت مراد اولنور • لان ظرف الزمان
زيرا ظرف زمان اولان اولان اسم كه بو مقامده يوم لفظيدر • اذا تعلق
بالفعل بلا لفظة في • فعله لفظۀ في سز متعلق اولنجه • يكون معيارا له •
اول ظرف زمان فعله معيار ومقدار اولور يعنی فعل اول ظرف زمانك
جملهسنی استيعاب ايدر كه مثالی • كقولنا • برزم • صمت السنة • قوليمز
كبيدر كه معناسی بتون يل طوتدم ديمكدر وصمت السنة قوليمز • بخلاف

قولنا

قولنا • برزم • صمت في السنة • قوليمزك خلافنجه در كه بونك معناسی
يل ايچنده اوروج طوتدم ديمكدر • فاذا كان الفعل ممتدا كالامر باليد
بس امر باليد كبی فعل ممتد اولنجه • كان المعيار ممتدا • اول فعلك
معياری ده ممتد اولور • فيراد باليوم النهار هنا • بس بونده يعنی معيارك
فعل ممتده مقارن اولدوغی عندنده لفظ يوم ايله انجق كوندز مراد اولنور •
وان كان الفعل غير ممتد كوقوع الطلاق • واكر فعل وقوع طلاق كبی غير
ممتد اولورسه • كان المعيار غير ممتد • انك معياری اولان ظرف زمان
دخی غيری ممتد اولور • فيراد باليوم الوقت • بس امدی يوم لفظيله
مطلق زمان مراد اولنور • واعلم انه قد وقع خبط واضطراب في ان
المعتبر في الامتداد وعدمه الفعل الذی تعلق به اليوم او الفعل الذی اضيف
اليه اليوم • بو دخی معلومك اوله كه فعلك امتداد وعدم امتدادنده
معتبر اولان يوم لفظنك متعلق اولدوغی فعلميدر يوخسه مضاف
اولدوغی فعلميدر ديو بونده اختلاف واضطراب واقع اولمشدر •
فالمذكور في الهداية في هذا الفصل • بس هدايه ده بو ايقاع طلاق
فصلنده مذكور اولان بودر كه • ان اليوم يحمل على الوقت اذا قرن
بفعل لا يمتد • لفظ يوم مطلق زمان معناسنه حمل اولنور ممتد اولمين
فعله مقارن اولنجه • والطلاق من هذا القبيل • وطلاق ايسه بو قبيلدندر

یعنی ممتد اولمین فعل قبیلندندر • فینتظم اللیل والنهار • بو تقدیرجه
لفظ یوم لیل ونهاره شامل اولور • فهذا دلیل علی ان المعتبر الفعل
الذی تعلق به الیوم • پس هدایه نڭ بو تقریری امتداده معتبر اولان
اکا یوم متعلق اولدوغی فعل اولدوغنه دلیلدر • وهو الطلاق فی قوله
یوم اتزوجك فانت طالق • و یومڭ متعلق اولدوغی فعل طلاقدر ادك
عورتنه سنی تزوج ایلدوگم کونده طالقسن دیدوکی قولنده • والمذکور
فی ایمان الهدایة • و هدایه نڭ کتاب ایماننده ذکر اولنان بودرکه
انه اذا قال یوم اکلم فلانا فانت طالق یتناول اللیل والنهار • اول کشی
عورتنه فلان کمسنه یه سویلدوگم کونده سن طالقسن دینجه بو کلامنده
که یوم لفظی هم کیجه یه وهم کونذه شامل اولور • لان الیوم اذا قرن
بفعل لایمتد یراد به مطلق الوقت والکلام لایمتد • زیرا یوم لفظی ممتد اولمین
فعله مقرون اولنجه انکله مطلق وقت مراد اولنور وکلام ایسه ممتد
اولمز • فهذا یدل علی ان المعتبر الفعل الذی اضیف الیه الیوم • پس امدی
صاحب هدایه نڭ بو مقامده که تقریری امتداد و عدمنده اعتبار اولنان
یومڭ مضاف اولدوغی فعل اولمق اوزره دلالت ایدر • اذا عرفت هذا
فان کان کل واحد منهما غیر ممتد کقوله انت طالق یوم یقدم زید یراد
بالیوم مطلق الوقت • صاحب هدایه نڭ شو ایکی محلده که تقریرنڭ

بری برینه مغایرتنی بلدکسه بونی دخی بلکه اگر یومڭ متعلق ومضاف
اولدوغی ایکی فعلدن هر برسی ممتد اولمین فعل اولورسه که مثالی ادك
عورتنه انت طالق یوم یقدم زید قولنده که طالق ایله یقدم در اول
لفظ یوم ایله مطلق زمان معناسی مراد اولنوب کیجه یه وکونذه شامل
اولور • وان کان کل واحد منهما ممتدا نحو امرك بیدك یوم اسکن هذه
الدار یراد بالیوم النهار • واگر اول ایکی فعلدن هر بری ممتد اولورسه که
مثالی امرك بیدك یوم اسکن هذه الدار ترکیبیدرکه امر ایله اسکن در
اول یوم ایله کونذز مراد اولنور • وان کان الفعل الذی تعلق به الیوم
غیر ممتد والفعل الذی اضیف الیه الیوم ممتدا • واگر لفظ یومڭ متعلق
اولدوغی فعل ممتد اولمیوب انجق مضاف اولدوغی فعل ممتد اولورسه که
مثالی نحو انت طالق یوم اسکن هذه الدار کبیدر • او بالعکس
یاخود انڭ عکسنجه اولورسه یعنی یوم لفظنڭ متعلق اولدوغی فعل
ممتد اولوب مضاف اولدوغی فعل ممتد اولمزسه که مثالی • نحو امرك
بیدك یوم یقدم زید کبیدر • ینبغی ان یراد بالیوم النهار ترجیحا
لجانب الحقیقة • لایق اولورکه یوم لفظی ایله کونذز مراد اولنه معنای
حقیقتڭ جانبنی معنای مجاز اوزره ترجیح وتفضیل ایچون زیرا حقیقت
ایله مجاز جمع اولدوغی مقامده حقیقت ترجیح اولنوب معنای مجازی مراد

اولنمز • وانما قلنا ان الطلاق غير ممتد • وبز ديمدك الاطلاق ممتد دكلدر
ديدوك يعني طلاق ممتد اولميان فعلدر ديدك • لان المراد ايقاع
الطلاق • زيرا مراد اولان طلاقك كندوسي دكل بلكه اول طلاقي دوشورمكدر
يعني عورتي بوشه مقدر • فلا يقال ان كون المرأة ممتد لان الطلاق
اذا وقع تكون المرأة طالقا وهو امر مستمر • پس چونكه كچن مسئله ده كه
طلاقله كندوسي مراد اولميوب ايقاعي مراد اولدي امدي دنلمزكه عورتك
طالق اولمسي ممتددر يعني بوشاندقدنصكره بوش اولماسي اوزانوردر زيرا
طلاق واقع اولنجه عورت طالق اولور وعورتك طالق اولمسي ايسه
مستمر اولوب زماني اوزانور نسنه در • فلا فائدة في تعلق اليوم به
پس چونكه عورتك طالق اولمسي امر مستمر اولدي امدي لفظ يومك
آكا متعلق اولمسنده هيچ فائده يوقدر • فيكون اليوم متعلقا بايقاع
الطلاق لا تكون المرأة طالقا • پس امدي يوم لفظي ايقاع طلاقه متعلق
اولور يوخسه عورتك بوش اولمسنه متعلق اولمز • واعلم ان المراد
بالامتداد امتداد يمكن ان يستوعب النهار لا مطلق الامتداد • بودخي
معلومك اولاكه فعلك اوزانمسي ايله مراد شول قدر اوزانمسيدركه
طاڭ يري اغردوغندن تا اخشامه دك بتون كوني قبليه يوخسه
مطلق اوزانمسي دكلدر • لانهم جعلوا التكلم من قبيل غير الممتد ولاشك

ان التكلم ممتد زمانا طويلا لكن لا يمتد بحيث يستوعب النهار • زيرا علما
رحمهم الله تعالى سوز سويلمكي ممتد اولمين فعل قبيلندن قلديلر وشبهه
يوقدركه سويلمك بر زمان طويله دك اوزانور ولكن بتون
كوني احاطه ايتمك حيثيتيله اوزانمز يعني تا صباحدن اخشامه دك
سويلمك اولا كلما مشددر • وراجع في انت طالق ثنتين مع عتق سيدك
لك لو اعتق وار عورتنه مراجعت ايدر عورتنه سن بندن ايكي طلاق
بوش سين افندك سني آزاد ايتمكله ديدوكنده اكر في الواقع اول جاريه
بي افنديسي آزاد ايدرسه • رجل تزوج امة غيره فقال لها انت طالق
ثنتين مع اعتاق مولاك اياك فاعتقها المولى فطلقت ثنتين فالزوج
يملك الرجعة • اول مسئله نك صورتي بودركه بركشي آخر كمسنه نك
جاريه سن تزوج ايلدي بعده اول جاريه اولان عورتنه ديديكه
افندك سني آزاد ايتمسيله معا بندن ايكي طلاق بوش اول ديدوكندن
صكره اول جاريه بي افنديسي آزاد ايدرسه جاريه زوجندن ايكي
طلاق بوش اولوب زوجي آكا مراجعت ايتمكه مالك اولور • لان
اعتاق المولى شرط للتطليق فيكون مقدما عليه فالعتق يكون مقدما
على وقوع الطلاق فيقع الطلاق وهي حرة فيصير طلاقها ثلثا فيملك
الرجعة • زيرا جاريه بي افنديسنك آزاد ايتمسي اني اربنك بوشامغنك

شرطیدر پس انی افندیسنك آزاد قلماسی انی ارینك بوشه مسی اوزره
مقدم اولوب جاریه نك آزاد اولمسی دخی وقوع طلاقی اوزره
مقدم اولور پس امدی جاریه آزاد اولدوغی حالده طلاق واقع اولور
انك طلاقی اولدن ایکی ایکن شمدی اوچ اولور امدی بو تقدیرجه
زوجی اکا مراجعت اتمکه مالك اولور ● فان قيل كلمة مع للقران
قلنا جاءت للتأخر نحو ان مع العسر يسرا ● اگر مع کلمه سی مقارنت
ایچوندر دیو سؤال اولنورسه بز جوابنده دیرز که مع کلمه سی
تأخر ایچون دخی کلمشدرکه اکا دلیل الله سبحانه وتعالینك ان مع
العسر يسرا قول شریفیدر یعنی بوندن که معه تأخیر ایچون اولور مقارنت
ایچون دگلدر زیرا عسر ایله یسر ایکیسی حالت واحده ده جمع اولنموب
لا بد بری مقدم اولنجه اول بری مؤخر اولور که بوندن عسردن
صکره یسرك مقرر اولمسی مراد در وعند مجيء غد بعد تعليق عتقها
وتطليقها بمجيئه لا خلافا لمحمد وطاگله کلدوکی کبی هم عتق وهم طلاق
واقع اولوب جاریه نك اری رجعه یه مالك اولمز اول جاریه نك
آزاد اولمسنی و بوش دوشمسنی طاگله نك کلمسنه تعلیق ایلدوکلرندن
صکره امام محمدك خلافنجه یعنی بونك قتنده بو صورتده دخی اول
کشی اول عورتنه مراجعت ایدر ● یعنی قال المولى اذا جاء الغد فانت

حرة وقال الزوج اذا جاء الغد فانت طالق ثنتين فجاء الغد وقع العتق
والطلاق ولا يملك الزوج الرجعة ● یعنی جاریه نك افندیسی اکا دیسه
که یارین کلنجه سن آزادسین حاصلی یارین کلدوکی کبی آزاد اول دیوب
اری دخی اکا یارین کلنجه سن طالقسین حاصلی یارین کلنجه بندن ایکی طلاق
بوش اول دیسه پس طاگله کلدوکی کبی عتق ده طلاق ده واقع اولور حاصلی
جاریه هم آزاد اولور وهم بوش دوشوب اری رجعه یه مالك اولمز
لان وقوع العتق مقارن لوقوع الطلاق ● زیرا آزادلغك وقوعی
طلاقك وقوعنه مقارندر ● فيقع الطلاق وهي امة ● پس اول عورت
جاریه ایکن طلاق واقع اولور که بو بخلاف المسئلة الاولى ● اول کی
مسئله نك خلافنجه در ● فان وقوع الطلاق متوقف على وقوع العتق
فاعتبر التقدم والتأخر بالرتبة ● زیرا اول کی طلاقك وقوعی عتقك وقوعنه
متوقف ومترتبدر پس انده تقدم وتأخر رتبه ایله اعتبار اولندی ● وعند
محمد يملك الرجعة لان العتق اسرع وقوعا لانه رجوع الى الحالة الاصلية و
هو امر مستحسن بخلاف الطلاق فانه ابغض المباحات فيكون في وقوعه
بطوء وتأخر ● وامام محمد رحمه الله تعالینك قتنده اول جاریه نك اری
اکا مراجعت اتمکه مالك اولور زیرا که عتق وقوع جهتندن زیاده جه سرعت
ایدیجیدر یعنی طلاقك وقوعندن عتقك وقوعی سرعتلیدر زیرا که مملوکك

آزاد اولمسی حالت اصلیه سنه دونمکدر واول اسکی حالنه یعنی آزاد لکنه
رجوعی استحسان اولنمش معنادرکه بو طلاقك خلافنجه در یعنی طلاقك
وقوعی عتقدن اسرع دکلدر زیرا طلاق مباح اولنلرك ابغض ومامقبولیدر
پس امدی طلاقك وقوعنده اکلنمکلك وقلنمقلق واردر وتعتد کالحرة
بالاتفاق اخذا بالاحتیاط • ودخی اول آزاد وطالق اولان عورت
بالاتفاق حره خاتون کبی عدت چکرکه بونك عدتی حره کبی عدت چکمسی
احتیاطی المقدر یعنی حره کبی عدت چکمسی احتیاط ایچوندر ویقع بانا منك بائن
ودخی طلاق واقع اولور ارك عورتنه بن سندن بائنم یعنی ایرلیم دیمسیله
او علیك حرام یاخود بن سکا حرامم دیمسیله ان نوی اگر اول سوز ایله
طلاقی نیت ایدرسه لا بانا منك طالق طلاق واقع اولمز ار عورتنه بن
سندن طالقم یعنی بوشم دیمسیله وان نوی واگر بو سوز ایله عورتنه
طلاق ویرمکی نیت ایدرسه ده وانت طالق واحدة اولا ودخی ار عورتنه
سن بندن بر طلاق بوش سین یا بوش دکلسن دیمسی ایله طلاق واقع اولمز
او مع موتی او مع موتك یاخود ار عورتنه سن بوش سین بن اولمکله معا
یاخود سن اولمکله معا دیمسیله طلاق واقع اولمز ولا طلاق بعد ما ملك
احدهما صاحبه او شقصه ودخی طلاق واقع اولمز زوج ایله زوجه نك
برسی اول برینك جمله سنه یاخود بعضیسنه مالك اولدوغندنصکره

یعنی مثلا کشی غیرك جاریه سی اولان عورتنه مالك اولدوغندنصکره اول
عورتنه طلاق ویررسه واقع اولمز کذلك بر حره خاتون آخر کمسنه نك
کوله سنه نکاح ایله وارورب واول زوجی اولان کوله یه مثلا صاتون
المغله مالك اولدوغندنصکره اول کوله بو خاتونی بوشرسه طلاق واقع
اولمز • لانه وقع الفرقة بینهما بملك الرقبة والطلاق یستدعی قیام النکاح
• زیرا زوج وزوجه دن برسی اول برینك رقبه سنه یعنی ذاتنه
مالك اولمغله آره لرنده فرقت واقع اولوب اول زوجك طلاقنه اعتبار
اولنمز طلاقك وقوعی نکاحك قیام وبقاسنی اقتضا ایدروکیچون حاصلی طلاق
واقع اولمز الا زوج و زوجه نك آره لرنده ملك نکاح قالمغله بس
چونکه نکاح قالمدی طلاق دخی واقع اولمز وبانت طالق هکذا یشیر
بالاصبع وار عورتنه برمق ایله اشارت ایدوب شو قدر بوش سین
دیمسی ایله یقع بعدده • ای بعدد الاصبع • انك عددنجه یعنی اشارت
ایتدوکی برمقلرك صاغشنجه طلاق واقع اولور • والاصبع یذکر ویؤنث
• ولفظ اصبع مذکر ومؤنث قلنور یعنی کاهیجه مذکر وکاهیجه مؤنث
استعمال اولنور وتعتبر المنشورة واول اشارت اولنان برمقلرك
آچغی اعتبار اولنور ولو اشار بظهورها فالمضمومة واگر برمقلرینك
آرقه سیله اشارت ایدرسه یوملمش برمغنه اعتبار اولنور • لانه اذا

أُشِيرَ بِالأَصَابِعِ المَنْشُورَةِ فَالعَادَةُ أَنْ يَكُونَ بَطْنُ الكَفِّ فِي جَانِبِ المُخَاطَبِ

وَإِذَا عَقَدَ بِالأَصَابِعِ يَكُونُ بَطْنُ الكَفِّ فِي جَانِبِ العَاقِدِ • زيرا اچق برمقلر
ايله اشارت اولنجه عادت بودركه الك آيه سي مخاطبك جانبنده اولور
و برمقلر يوملنجه الك آيه سي برمقلرى يومه نك جانبنده اولوب ارقه سي
مخاطبك جانبندن اولور پس امدى عورتنه انت طالق ديوب برمقلر
ايله طلاقك عددنه اشارت ايلينك اگر الينك آيه سي كندونك جانبنده
اولوب ارقه سي عورتك جانبنده اولورسه طلاقك عددنده يوموق
اولان برمقلره اعتبارا اولنوب قچ برمغين يومدى ايسه عورت اول
برمقلر صاغشنجه بوش اولور يعني بر برمغين يا ايكي برمغين يا اوچ
برمغين يومدى ايسه اول يومدوغى قدر عورت بوش اولور واگر
عورتنه طلاق ويردكن برمقلرى ايله اشارت ايدوب الينك ارقه سي
كندونك جانبنده اولوب آيه سي عورتك جانبنده اولورسه عدد
طلاقده آچق برمقلره اعتبارا اولنوب قچ برمغين آچدى ايسه عورت
اول برمقلر صاغشنجه بوش اولورنتكه بيان اولندى وبانت طالق
باين ودخى اركك عورتنه سن بندن باين طلاق بوش سين ديمسله
او انت طالق اشد الطلاق ياخود اك زياده قتى طلاقله طالقسن
ديمسله او افحشه ياخود زياده فاحش وحددن ارتق طلاق ايله

بوش سين ديمسله او اخبثه ياخود زياده خبيث طلاقله طالقسن ديمسي
ايله او طلاق الشيطان ياخود شيطانك طلاقيله طالقسن ديمسله او
البدعة ياخود بدعت طلاقله طالقسن ديمسله او كالجبل ياخود طاغ قدر
طلاقله بوش سين ديمسله او كالف ياخود هزار طلاق كبي طالقسن
ديمسله او ملء البيت ياخود اوك طلوسنجه بوش سين ديمسله او
تطليقة شديدة او طويلة او عريضة ياخود شديد طلاقله يا اوزون
طلاقله يا يصى طلاقله طالقسن ديمسله بلا نية ثلث يعني بو مذكورات
اوچ طلاق نيت اتمكسزين ديمسله واحدة باينة بر باين طلاق واقع
اولور ومعها ثلث واول مذكوراتدن بريني اوچ طلاق نيتي ايله سويلك
ايله نيتنه كوره اوچ طلاق واقع اولور • قوله بلا نية ثلث يشمل
ما اذا لم ينو عددا او نوى واحدة او ثنتين • مصنف رحمه الله تعالى
نك بلا نية ثلث قولي اول رجلك هيچ بر عددى نيت اتمدوكنه ده
يا بر طلاقي يا ايكي طلاقي نيت ايتدوكنه ده شامل اولور • وهذا
في الحرة • وشول بيان اولنان آزاد خاتون حقنده دره • اما في الامة
فثنتان بمنزلة الثلث في الحرة • اما جاريه عورتك حقنده ايكي
طلاقي نيت ايلمك حره عورت حقنده اوچ طلاقي نيت ايتمك مرتبه
سنده در يعني كشي جاريه اولان نكاحلوسنه اول مذكوراتدن

برسن دیدوکنده اکر ایکی طلاق بوش اولمسن نیت ایدرسه ایکی طلاق واقع اولور نتکه حره ده اوج طلاقی نیت ایتدوکنده اوجیده واقع اولوردی **ومن طلقها ثلثا قبل الوطئ وقعن** وعورتن وطئ ایتمدین اوج طلاقله بوشه یانک اوج طلاقیده واقع اولور **فان فرق بانت بالاولی ولم یقع الثانیة** واکر اول عورتن وطئ ایتمدین بوشه یان کشی اوج طلاقی تفریق ایدرسه یعنی برا وعورتدن اوج طلاق بوش اول یا اولسون دمیوبده ابتدا برطلاق بوش اولسون دیرسه اول ویردوکی طلاق ایله باین اولوب ایکنجی کره ویردوکی طلاق واقع اولمز **ففی انت طالق واحدة وواحدة یقع واحدة** پس چونکه غیر موطوءه اولان عورتک طلاقن تفریق ایدنجه انجق اوکی طلاق واقع اولوب صکره کیلر واقع اولمز ایمدی کشی وطئ ایتدوکی عورتنه سن بندن طالقسن برطلاق ایله دخی برطلاق ایله دیدوکنده ینه انجق برطلاق واقع اولوب ایکی طلاق واقع اولمز **ویقع بعدد قرن بالطلاق لا به** ودخی طلاق واقع اولور شول عدد ایله که طلاقه مقارندر یوخسه نفس طلاق ایله دکل یعنی مثلا کشی عورتنه انت طالق واحدة دیدوکنده انت طالق عبارتی ایله طلاق واقع اولمیوب واحدة کلمه سیله واقع اولور زیرا طلاقه عدد مقارن اولنجه وقوع طلاقده اعتبار عدده در

طلاقه دکل **فیلغو انت طالق لو ماتت قبل ذکر العدد** پس ایمدی رجلک وطئ ایتمدوکی عورتنه انت طالق دیمسی لغو اولوب وقوع طلاقده فائده سی اولمز اکر کشی عددین ذکر وبیان ایتمدین عورت اولورسه یعنی مثلا کشی عورتنه انت طالق واحدة دیمک استیوب همان انت طالق دیدوکی کبی عورتی اولوب عقبنجه واحدة دیرسه یعنی عورتک موتی انت طالق عبارتی ایله واحدة کلمه سینک آره سنده فاصله سز واقع اولورسه عورت بوش اولمز زیرا بو مسئله ده طلاقه عدد مقارن اولمغله طلاق واقع اولمز الا عددک ذکری قیدنده و بوندہ عورتک موتی ایسه عددی ذکر ایتمدنجه واقع اولمشدر پس انت طالق عبارتی ایله طلاق واقع اولمز **وبانت طالق واحدة قبل واحدة او بعدها واحدة واحدة** ودخی کشی وطئ ایتمدوکی عورتنه سن بندن طالقسن شول برطلاقله که برطلاقدن مقدمدر یاخود شول برطلاقله که اندن صکره برطلاق وار دردیسیله انجق بر طلاق واقع اولور **لان الواحدة الاولی وصفت بالقبلیة فلما وقعت لم یبق للثانیة محل** زیرا اوکی برطلاق مقدم اولمقله وصف اولندی پس اول صفت ایله متصف اولان طلاق واقع اولنجه ایکنجی سی ایچون محل قالمدی زیرا غیر موطوءه اولان عورت همان اوکی طلاق ایله باین اولوب ایکنجی طلاقه محل قالمز **وبانت طالق واحدة قبلها واحدة او بعده واحدة**

او مع واحدة ومعها واحدة ثنتان ودخی کشی وطئ ایتمدوکی عورتنه سن
بندن طالقسن شول برطلاق ایله که اندن مقدم برطلاق وار در یاخود
شول برطلاق قله طالقسنکه برطلاقدن صکره در یاخود سن طالقسن
شول برطلاق قله که برآخر طلاق قله بله در یاخود سن طالقسن شول بر
طلاق قله که انکله برطلاق واردر دیمسیله ایکی طلاق واقع اولور •
اما فی قبلها وبعد واحدة • دیدوکنده ایکی طلاق واقع اولور • فلان
الواحدة الاولی وهی التی یوقعها فی الحال وصفت بالبعدیة فاقتضت
وقوع واحدة متقدمة علیها لکن لاقدرة له علی الایقاع فی الزمان الماضی
فیقع فی الحال فیکون الواحدة الاولی والثانیة متقارنتین • زیرا اولکی بر
طلاقکه زوجك فی الحال واقع قلدوغیدر صکره اولمغله وصف اولندی
بس کندوسندن مقدم اولان برطلاقك وقوعنی اقتضا ایلدی ولکن اول
کیشینك کچمش زمانده طلاقی دوشورمك اوزره قدرتی یوقدر بس
امدی همان سویلدوکی حالده واقع اولور اولکی برطلاق وایکنجی اولان
برطلاق بری برینه مقارن اولور یعنی ایکیسده براوغوردن واقع اولور
وامافی مع ومعها ظاهر • واما مع ومعها لفظلری ایله ایکی طلاق
واقع اولدوغی ظاهردر وفی الموطوءة ثنتان فی کلها وموطوءه اولان عورتده
ایکی طلاق واقع اولور اول کچن الفاظك هر برنده وبانت طالق واحدة

وواحدة

وواحدة ان دخلت الدار ثنتان لو دخلت ودخی ارك وطئ ایلمدوکی عورتنه
سن طالقسن برطلاق ودخی برطلاق اگر فلان اوه کیررسك دیمسیله
ایکی طلاق واقع اولور اگر اول عورت اول اوه کیررسه وواحدة ان
قدم شرطه • ای قال ان دخلت الدار فانت طالق واحدة وواحدة • و
ایکنجی برطلاق واقع اولور اگر شرطن تقدیم ایلدسه یعنی زوج عورتنه
اگر داره کیررسك بوش اول برطلاق ودخی برطلاق دینجه ایکنجی برطلاق
بوش اولور • فعند تقدم الشرط یقع واحدة • بس امدی شرط متقدم
اولدقده ایکنجی برطلاق واقع اولور • وهذا فی غیر الموطوءة • وبو یعنی
ایکنجی برطلاق واقع اولمق وطئ اولنمین عورت حقنده در • فان الواحدة
الثانیة • زیرا ایکنجی واحده • تعلقت بالشرط بواسطة الاولی • اولکی
واحده نك واسطه سیله شرطه تعلق ایتمشدر • فاذا وجد الشرط یقع
بهذا الترتیب • بس شرط بولنجه یعنی عورت داره داخل اولنجه بو ذکر
اولنان ترتیب اوزره طلاق واقع اولور لکن اولکه برطلاق واقع
اولدقدن صکره که طلاقه محل قالمغین صکره که واقع اولمز • وهذا
عند ابی حنیفة • وبو یعنی ایکنجی برطلاق واقع اولمق امام اعظم قتنده در
واما عندهما فیقع ثنتان • اما ابی یوسف ایله امام محمد قتنده ایکی
طلاق واقع اولور گرك شرط مقدم وگرك مؤخر ذکر اولنسون •

وتحقيقه في اصول الفقه في حروف المعاني • وبو بحثك تحقيق وبياني
اصول فقهده حروف معاني محلنده ذكر اولنمشدر وكنايته ما لم يوضع له
واحتمله وغيره وطلاقك الفاظ كنايتي شول لفظدركه طلاق ايچون
وضع اولنميوب هم طلاقه وهم غيري معنايه احتمالي اولاندر فلا تطلق الا
بنية او دلالة الحال پس امدي كنايت لفظي ايله طلاق واقع اولمز الا طلاقي نيت
اتمكله ياخود طلاق اوزره زوج وزوجه نك حالي دلالت اتمكله ومنها
• واول الفاظ كنايه دندر اعتدي واستبرئي رحمك وانت واحدة كلمه لري
وبها يقع واحدة رجعية واول اوچ كلمه ايله بر طلاق رجعي واقع اولور
وبباقيها واول الفاظ كنايه نك سائري ايله يعني اول اوچ كلمه دن ما عدا
كنايه لفظلري ايله كه مثالي كانت باين بتلة بتة حرام حبلك على غاربك
لحقي باهلك وهبتك لاهلك سرحتك فارقتك امرك بيدك انت حرة تقنعي
تخمري استتري اغربي اخرجي اذهبي قومي ابتغي الازواج كبيلردر تقع واحدة
باينة ان نواها او ثنتين انجق بر طلاق واقع اولور اگر كشي بو كلماتدن برين
سويلركن عورتنك بر طلاق يا ايكي طلاق بوش اولمسين نيت ايدرسه
حاملي اولوردن برين ديدجه عورتك كرك بر طلاق بوش اولمسين وكرك
• ايكي طلاق بوش اولمسين نيت ايلسون ايكي صورتده دخي انجق بر طلاق
واقع اولور وثلث ان نواه ودخي اول الفاظ كنايتدن برسين سويلركن

اوج طلاق بوش اولمسني نيت ايدرسه اوج طلاق واقع زيرا كه اوج
طلاق واحد اعتبار بيدر وفي اعتدي ثلث مرات لو نوى بالاول طلاقا
وبغيره حيضا صدق ودخي رجلك عورتنه اوچ كره اعتدي ديمسنده
يعني اعتدي اعتدي اعتدي ديدوكنده اگر اولكي ايله طلاق نيت ايدوب
اول برلري ايله يعني ايكنجي واوچنجي ايله عورتك حيضني نيت ايدرسه
تصديق اولنور يعني ايكنجي واوچنجي اعتدي ايله عورتنه حيضلركي صاي
ديمكني مراد ايتدم ايدي ديرسه بو كلامنه اينانلور يعني عورتي انجق بر باين
طلاق بوش اولور وان لم ينو بغيره شيأ فثلاث واگر زوجك عورتنه
اوچ كره اعتدي ديدوكنده اولكسي ايله طلاق نيت ايدوب ما عداسيله
هيچ برنسنه يي نيت اتمزسه اوچ طلاق واقع • وعبارة المختصر • ومختصر
وقايه نك عبارتي بودر • ونحو اخرجي • ودخي اخرجي كبي يعني زوجك
عورتنه چيق ديمسي كبي • واذهبي • وكيت ديمسي كبي • وقومي • و
قالق ديمسي كبي الفاظ • يحتمل ردا • عورتك طلاق استدوكني رد ايلمكه
محتمل اولوب طلاقه دخي احتمالي واردر • ونحو خلية • ودخي اركك
عورتنه خاليسن • برية • بريسن • بتة • منقطع اولمش سكدر
• حرام • حرام اولمش سكدر • باين • ايرلجيسن ديمكي كبي الفاظ
• يصلح سبا • عورتي سوكمكه صالح اولور يعني بونلره الفاظ ايله

عورتنی سوکمکی مراد اتمسنه احتمال وار در • ونحو اعتدی • ودخی
ارکك عورتنه صای دیمکی واستبرئی رحمك • واوشاق یاتاغکی استبراء
ایله دیمکی • انت واحدة وسن برسین دیمکی • انت حرة • سن آزادسین
دیمکی • واختاری • اختیار ایله دیمکی • امرك بیدك • ایشك الکده در
دیمکی • سرحتك • سنی صالیویردم دیمکی • فارقتك • سندن ایرلدم
دیمکی کبی لفظلر • لا یحتمل الرد والسب • نه عورتینك طلاق استمسنی رد
اتمکه محتمل اولور ونه عورتن سوکمکه محتمل اولور • ففی الرضا یتوقف
الکل علی النیة • پس امدی اول الفاظی کشی یاوشلغی حالنده سویلرسه
جملهسی نیتنه توقف ایدر یعنی یقاردودن بر و تفصیل اولنان کلماتی
سویلدوکنده اگر عورتله چکشدوکی حالنده وطلاق مذاکرهسی حالنده
اولمیوب یاوشلغی وساکنلکی حالنده اولورسه نیتنه موقوف اولوب اگر
اول کلماتك بریله عورتنه طلاق ویرمکی مراد ایدرسه انکله عورتی
اندن باین طلاق بوش اولور • وفی الغضب الاولان • وغضب واوکه
سی حالنده سویلرسه اینجق ایکی اول کیلر نیتنه توقف ایدر یعنی اوکلکی
نوع که رده محتمل اولاندر وایکنجی نوع که سبه محتمل اولاندر اگر بو الفاظدن
برسین وجل غضب حالنده سویلرسه نیتنه موقوف اولوب انلرله عورتنه
طلاق ویرمکی قصد ایدرسه عورتی اندن باین طلاق بوش اولور

وفی مذاکرة الطلاق الاول فقط • واراله عورت طلاق مذاکره
سنده یعنی بری بریله طلاق سویلشدکلری حالده اولورسه اینجق اوکلکی
نیته توقف ایدر یعنی عورت اندن طلاق استیوب بری بریله طلاق
سویلشدکلری حالده اول اك اوکلکی نوعدن اولان الفاظدن برین
سویلرسه یعنی رده محتمل اولان الفاظدن برسی که اخرجی واذهبی و
قومی کبیلردر سویلرسه نیتنه توقف ایدوب اگر انکله عورتنه طلاق
ویرمکی قصد ایدرسه عورتی اندن باین طلاق بوش اولور •
المراد بحالة الرضا ان لا یکون له غضب ولا مذاکرة طلاق فحینئذ یتوقف
الاقسام الثلثة علی النیة • ارك رضا حالنده اولمسیله مراد انك اوکه
سی اولمیوب طلاق مذاکرهسنده دخی اولمامسیدر پس بو تقدیرجه
یعنی ارك اوکهسی حالنده وطلاق مذاکرهسی حالنده اولمدیغی اول
اوچ اقسامدن هر برسی نیتنه توقف ایدر پس اگر انلرك برسیله عورتنه
طلاق ویرمکی نیت ایدرسه بوش اولور • وفی حالة الغضب یتوقف
الاولان ای ما یصلح ردا وما یصلح سبا علی النیة ان نوی الطلاق
یقع الطلاق وان لم ینو لا یقع • وارك غضبی حالنده ایکی اوکلکیلر
نیتنه موقوف اولور یعنی رده صالح اولان الفاظ ایله سبه صالح
اولان الفاظ ارك نیتنه توقف ایدوب اگر انلر ایله عورتنه طلاق

ویرمکی قصد ایدرسه انکله طلاق واقع اولوب اگر طلاقی قصد ایتمزسه
واقع اولمز ● اما القسم الآخر وهو ما لا یصلح ردا ولا سبا یقع به الطلاق
وان لم ینو ● اما آخرک قسمیکه نه رده وسبه یارامیندر غضبی حالنده
انکله طلاق واقع اولور اگر انی سویلرکن طلاقی نیت ایتمزسه ده ●
وفی حالة مذاکرة الطلاق یتوقف الاول ای ما یصلح ردا علی النیة ●
وطلاقک مذاکره سی حالنده اولدقلرنده اولکی نیته توقف ایدر یعنی
رده صالح اولان قسم ارکک نیتی اوزره موقوف اولوب اگر طلاقی
نیت ایدرسه واقع اولور ● اما الآخران وهما ما یصلح سبا وما لا یحتمل
الرد والسب فیقع بهما الطلاق وان لم ینو ● اما ایکی آخرکیلرکه سبه
صالح اولان ایله رده وسبه صالح ومحتمل اولمیان قسملردر طلاقی
سویلشدکلری حالده انلرله طلاق واقع اولور اگر طلاقی نیت ایتمزسه ده

باب التفویض

● بو باب کشی عورتنه طلاق ویرمکی
اکا تسلیم ایتمکک بیاننده در ولمن قیل لها طلقی نفسک وشول عورت
ایچون وار درکه اکا کندی نفسکی بوشه دینلور او امرک بیدک
او اختاری بنیة الطلاق یاخود طلاق نیتی ایله اکا امرک الکده در یا
کندی نفسکی اختیار ایله دینلور تطلیقها فی مجلس علمت به وان طال کندی
نفسنی بوشامق یعنی اول عورتا ایچون وار درکه کندی نفسنی تطلیق
ایلیه ارینک اکا طلاقی تفویض ایلدوکنی بلدوکی مجلسده اگر اول مجلس
اوزانورسه ده ● قوله تطلیقها مبتداء ولمن قیل خبره ● مصنف
رحمه الله تعالی نک تطلیقها قولی مبتدادر ولمن قیل قولی خبریدر ●
ثم فسر المجلس بقوله ● بعده مصنف اول مجلسی نه مقدار اولدوغن تفسیر
ایتمکه شروع ایدوب ما لم تقم او لم تعمل ما یقطعه لا بعده قولی ایله بیان
ایلدی یعنی اول کندوسی ارندن بوشه مقلقده مخیر اولان عورت ایچون
وار در اکا طلاقی تفویض اولندوغنی بلدوکی مجلسنده ایکن کندوسن بوشمق
مادامکه اول مجلسده ایکن تطلیقدن اوکدین یرندن قالقمیه یاخود اول
مجلسی قطع ایدهجک بر نسنه ایشلمیه یوخسه اندن صکره انوکیچون کندوسن
بوشه مقلق یوقدر حاصلی اول مجلس متبدل اولنجه الندن خیاری کیدوب
اندن صکره کندوسین تطلیق ایدرسه طلاقی واقع اولمز ● فان المجلس
یتبدل باحد الامرین بالقیام او بعمل لا یکون من جنس ما مضی ● زیرا مجلس
ایکی نسنه نک بریله متغیر اولور اندن قالقوب اوریدورمغله ده
متبدل اولور وتفویض وقتنده کچن عملینک جنسندن اولمین عمله مشغول
اولمغله ده متبدل اولور وجلوس القائمة وایاغ اوزره دورن عورتک
اوتورمسی واتکاء القاعدة واوتورن عورتک سوکینمسی وقعود المتکئة
وسوکینن عورتک اوتورمسی ودعاء الاب للشوری ودخی عورتک

باباسنی مشاوره ایچون چاغرمسی وشهود تشهدهم ودخی عورتك
طلاقی اوزره شاهد طوتاجغی کمسنه لری چاغرمسی ووقف دابته هی
راکبتها ودخی عورتك بندوکی طواری یوردکن الیقومسی لا یقطع
اول مجلسی قطع ایتمیوب بنه خیاری الندە اولور وفلکها کبیتها واول
عورتك کمیده اولمسی اوندە اولمسی کبیدر وسیر دابتها کسیرها وطوارینك
یورمسی کندوسینك یورمسی کبیدر • حتی لا یتبدل المجلس بجری الفلك
• حتی اول عورتك بندوکی کمی یورمکله مجلس متبدل اولمیوب بنه
مخیرلکی النده اولور • ویتبدل بسیر الدابة • وبندوکی طواری یورمکله
مجلس متبدل اولوب خیاری الندن کیدر وفی اختاری لا یصح نیة الثلث
• وزوجك عورتنه اختیار ایله دیدوکنده اوچ طلاقی نیت ایتمسی صحیح
اولمز بل تبین ان قالت اخترت نفسی او اختار نفسی بلکه اول عورت
باین طلاق بوش اولور اکر نفسمی اختیار ایتدم یا اختیار ایدرم دیرسه
وشرط ذکر النفس من احدهما وزوج وزوجه نك برندن نفس لفظنی ذکر
ایلمك شرط قلندی یعنی یا زوجی نفسکی اختیار ایله دیمك کرك یاخود
عورت نفسمی اختیار ایتدم یا ایدرم دیمك کرك اکر زوجی نفس لفظنی
اکمزسه تاکیم عورت اختیار ایتدم دیدوکنده طلاق واقع اولە وفی
اختاری اختیارة لو قالت اخترت تبین وزوجك عورتنه بر اختیار ایتمکله

اختیار ایله دیدوکنده اکر عورتی اختیار ایتدم دیرسه اندن باین طلاق
بوش اولور • ای لم یذکر احدهما النفس بل قال الزوج اختاری
اختیارة یقع ان قالت اخترت • یعنی زوج وزوجه دن هیچ بری
نفس لفظنی ذکر ایتمیوب بلکه اری بر کره اختیار ایتمکله اختیار ایله دیدوکنده
اکر عورتی نفسی ذکر ایتمکسزن اختیار ایتدم دیرسه بنه طلاق واقع اولور
یعنی بوصورتده اردن عورتدن هیچ برسی لفظ نفسی ذکر ایتمزسه دە طلاق
واقع اولور عورت اختیار ایتدم دیمکله ولو کرر اختاری ثلاثا فقالت
اخترت اختیارة او اخترت الاولی او الوسطی او الاخیرة یقع ثلثا بلا نیة
واکر زوج اختاری کلمه سنی اوچ کره تکرار ایدرسه یعنی اختیار ایت
اختیار ایت اختیار ایت دیسه دە عورتی دخی عقبنجه بر کره اختیار ایتمکله
اختیار ایتدم دیسه یاخود اولکی اختیار ایتدم دیسه یاخود اورته کین اختیار
ایتدم دیسه یاخود صکره کی اختیار ایتدم دیسه بنه اوچ طلاق واقع اولور
زوجینك اول تکرار ایتدوکی اختاری کلمه سیله اوچ طلاقی نیت ایتمکسزین
یعنی اوچ کره اختاری دینجه اوچ طلاق نیت ایتمزسه دە عورت اختیار
ایتدم دیدوکنده اوچ طلاق واقع اولور • وهذا عند ابی حنیفة لانه
اجتمع فی ملکها الطلقات الثلث بلا ترتیب کالمجتمع فی المکان فاذا بطل الاولیة
والاوسطیة والاخریة بقی مطلق الاختیار فصار کما لو قالت اخترت •

وبو صورتده اوچ طلاق واقع اولمق امام اعظم رحمه الله تعالينك
قتنده در زيرا كه اول صورتده عورتك ملكنده ترتيب سز اوچ طلاق
جمع اولدي بر مكانده جمع اولمش نسنه كبي پس چونكه اوللك واورته لق
وصكره لق باطل اولدي يعني انده ابتدالك واورته لق وصكره لق معتبر
اولمدي امدي عورت ايچون مطلق اختيار قالوب اوكلكي يا اورته كي
ويا صكره كي اختيار ايتدم ديمسي همان يالكز اختيار ايتدم ديمسي كبي اولدي
ولو قالت طلقت نفسي او اخترت نفسي بتطليقة بانت بواحدة في الاصح واكر
زوجك عورتنه اوچ كره اختيار ايت ديدوكنده عورتي دخي نفسمي بوشادم
ديرسه ياخود نفسمي بر تطليقه ايله اختيار ايتدم ديرسه ارندن بر باين طلاق
ايله بوش اولور اصح اولان قولده يعني عورت بويله ديمكله نفسني اختيار ايدوب
ارندن بوش اولنجه اري اكا مراجعت ايتمكه اصح اولان قوله كوره قادر اولمز
ذكر في الهداية انه يقع واحدة يملك الرجعة • وهدايه كتابنده ذكر
اولنديكه اكر ار عورتنه اوچ كره نفسكي اختيار ايت ديدوكي صورتده
عورت نفسمي بوشادم ويا خود نفسمي بر طلاق ايله اختيار ايتدم ديرسه
بر طلاق واقع اولوب زوجي اكا رجعيه مالك اولور • وقيل هذا غلط
وقع من الكاتب والصواب انه لا يملك الرجعة • وبعض علما ديمشدركه
هدايه نك بو مسئله سنده زوج عورتنك رجعه سنه مالك اولور ديدوكي

كاتبدن

كاتبدن واقع اولمه غلطدر وصوابي بودركه اول كشي اول عورتنه
مراجعت ايتمكه مالك اولميه • وقيل فيه روايتان احديهما انه يقع واحدة
رجعية لان لفظها صريح والاخرى انه بائنة وهذا اصح • وبعض علما
دخي ديمشدركه بو مسئله ده ايكي روايت اولوب برسي بودركه اول
صورتده بر طلاق رجعي واقع اولوب زيرا عورتك طلقت نفسي ياخود
اخترت نفسي بتطليقة ديدوكي طلاقك لفظ صريحيدر واول بر روايت
بودركه اول صورتده اول عورته بر باين طلاق واقع اولوركه اصح
اولان قول بودر ولو قال امرك بيدك في تطليقة او اختاري تطليقة
فاختارت نفسها يقع رجعية واكر ار عورتنه ديرسه كه امرك الكده در
بر طلاق ويرمكده ياخود انجق بر طلاق ويرمككي اختيار ايت ديدوكده
عورت دخي نفسني اختيار ايلسه بر طلاق رجعي واقع اولور ولو قال
امرك بيدك ونوى الثلث فقالت اخترت نفسي بواحدة او بمرة واحدة
يقعن واكر ار عورتنه اوچ طلاقي نيت ايتدوكي حالده ديسه كه امرك
الكده در پس عورت دخي نفسمي بر اختيار ايتمكله اختيار ايتدم ديسه
ياخود بر كره اختيار ايتمكله اختيار ايتدم ديسه اوچ طلاق واقع اولور
يعني اول صورتده عورت ارندن اوچ طلاق بوش دوشر وان
قالت طلقت نفسي واحدة او اخترت نفسي بتطليقة فواحدة باينة واكر اول

صورتده عورت نفسنی بر طلاق بوشه دم یاخود بر کره طلاق
ویرمکمله نفسنی اختیار ایتدم دیرسه انجق بر باین طلاق واقع اولور
ولو قال امرك بیدك الیوم وبعد غد لا یدخل اللیل فیه واکر عورتنه بو کون وبارن دکل اول
بر کون امر الکده در دیرسه انده کیجه داخل اولمز یعنی اول بو تفویضی انجق
کوندوزه شامل اولور کیجه یه اولمز وبطل امر الیوم ان ردته وبقی الامر
بعد غد واکر عورته بو کون وبارین دکل اوبر کون امرك الکده در
دیدوکنده اکر عورت اول کونده امری الندە اولمغنی رد ایدرسه
اول کونده امری النده اولمسی باطل اولوب انجق یارن دکل اول بر کونده
امری النده اولمق قالور وفی امرك بیدك الیوم وغدا دخل اللیل ولا یبقی
الامر فی غد ان ردته فی یومها واکر عورتنه هم بو کون وهم یارین
امرك الکده در دیدوکنده اول کونك کیجه دخی داخل اولور واکر عورت
ارتنك اول سوزنی قبول ایتمیوب اول کونده رد ایدرسه ایرتسی
کونده دخی امر النده قالمز لان اللیل یصیر تابعا ههنا فیصیر المجموع تفویضا
واحدا فاذا ردته فی البعض بطل المجموع بخلاف الفصل الاول لانه یصیر
تفویضین واذا ردت احدهما بقی الاخر زیرا که بو صکره که صورتده
کیجه کوندوزه تابع اولوب کوندزله کیجه نك وایرتسی کونك جمله سی
بر تفویض اولمش اولور که بو صورت فصل اولك یعنی اوکی صورتك

خلافنجه

خلافنجه در زیرا انده ایکی تفویض اولوب عورت برینی رد ایدنجه
اول برسی یرنده قالور ولو قال طلقی نفسك ولم ینو او نوی واحدة
فطلقت نفسها یقع رجعیة واکر ار عورتنه کندو نفسکی بوشه دیوبده
بو لفظی ایله هیچ طلاق نیت ایتمیوب یاخود بر طلاقی نیت ایدوب عورت
نفسنی تطلیق ایلسه بر رجعی طلاق واقع اولور وان طلقت ثلاثا ونواه
صح واکر عورتنه نفسکی بوشه دیدوکنده مصکره اول عورت اوچ طلاق
ایله کندو نفسنی بوشادسه حال بوکه زوج دخی اوچ طلاقی نیت
ایتمش اولسه صحیح اولور یعنی عورتك اوچ طلاق ایله نفسنی بوشه مسی
صحیح اولوب اوچیده واقع اولور ونیة الثنتین لا وبو صورتده زوجك
ایکی طلاقی نیت ایتمسی صحیح اولمز لان قوله طلقی معناه افعلی فعل الطلاق
زیرا زوجك عورتنه طلقی دیمسنك معناسی سن طلاق فعلنی ایشله
دیمکدر فالطلاق مصدر وهو لفظ فرد یحتمل الواحد الاعتباری وهو
الثلاث فلا یدل علی العدد بس طلاق لفظی مصدردر ومصدر
ایسه لفظ فرد اولوب واحد اعتباری یه محتمل اولور که اول واحد
اعتباری اوچ طلاقدر بس عدد اولان ایکی طلاقه دلالت ایلمز ویقع
بابنت نفسی رجعیة وعورتك نفسنی باین قلدم دیمسیله بر رجعی طلاق
واقع اولور لانها قالت فی جواب طلقی نفسك فلیس لها ایقاع البائن

بل مطلق الطلاق ففي قولها ابنت نفسي بطلت صفة الابانة وبقي مطلق
الطلاق وهو رجعي • زيرا اول عورت اول كلامني اكا ارينك كندو
نفسكي بندن بوشه ديدوكينك جوابنده ديمشدر پس اول عورت ايچون
باين طلاقي واقع قلمق يوقدر بلكه انجق مطلق طلاقي دوشورمسي
واردر امدي نفسمي باين قلدم ديمسنده كندوسني باين قلمق صفتي باطل
اولوب مطلق طلاق قالمشدر كه اول طلاقي مطلق رجعي طلاقدر پس
بوصورتده عورت باين طلاق بوش اولميوب رجعي طلاق بوش اولور
وباخترت نفسي لايقع شيء ودخي عورتك نفسمي اختيار ايتدم ديمسيله هيچ
برنسنه واقع اولمز يعني عورته ارى نفسكي بندن بوشه ديدوكنده عورت
دخي نفسمي بوشه دم ديميوب نفسمي اختيار ايتدم ديرسه بوسوز ايله
هيچ برطلاق واقع اولمز زيرا عورتك نفسمي اختيار ايتدم ديمسي طلاقك
صريح الفاظندن دكلدر ولايصح الرجوع عن طلقي نفسك وتقيد بالمجلس ودخي
كشي عورتنه كندو نفسكي بندن بوشه ديدوكندنصكره بوسوزندن دونمسي
صحيح اولمز واول عورتك مخير اولمسي اول مجلس ايله مقيد اولوب پس اول
مجلسني تبديل وتغيير ايلدوكندنصكره مخيرلكي قالمز وفي طلقي ضرتك وطلق
امرأتي خلافهما ودخي ايكي عورتلي اولان كشي عورتنك برينه قومه كي
بندن بوشه ديدوكنده ودخي بركمسنه نك آخره عورتمي بندن بوشا

دیدوکنده

ديدوكنده اولكه مسئله ده ذكر اولنان ايكي نسنه نك خلافي واردر •
اي يصح الرجوع عنه ولايتقيد بالمجلس لان طلقي نفسك ليس بتوكيل بل هو يمين لانه
تعليق الطلاق بتطليقها واليمين تصرف لازم فلايقبل الرجوع ثم هو تمليك
لانه تعمل لنفسها وتتقيد بالمجلس واما طلقي ضرتك وطلق امرأتي فتوكيل فيقبل
الرجوع ولايتقيد بالمجلس • يعني بوايكي صورتده زوجك عورتنه قومه كي
بندن بوشا ديدوكندن وآخر كمسنيه عورتمي بندن بوشا ديدوكندن
رجوعي صحيح اولور وهم اول سوزي وكيلك مجلسي ايله مقيد اولمز زيرا
اولكي صورتده زوجك عورتنه نفسكي بندن بوشا ديدوكي عورتني وكيل
قلمق دكلدر بلكه اول سوزي همان يميندر زيرا زوجك طلقي نفسك
كلامي عورتك كندو نفسني بوشامقلغنه تعليقدر يمين ايسه سويلندوكي
كبي لازم وثابت اولور تصرفدر پس اول يمين رجوعي قبول ايلمز بعده
زوجك طلقي نفسك قولي عورته طلاقي ملك قلمقدر زيرا عورت بوايشي
كندو نفسي ايچون ايشلر پس عورتك مخير اولمسي مجلس ايله بغلنور واما زوجك
عورتنه قومه كي بندن بوشا ديمسي وآخر كمسنيه عورتمي بندن بوشا
ديمسي انجق توكيلدر يعني بوكلامي يمين دكلدر بلكه عورتني بوشامق ايچون
آخري وكيل قلمقدر پس امدي توكيلدن رجوع صحيح اولور وهم اول مجلسه
مخصوص اولمز اول وكيلك تصرفي وفي طلقي نفسك متى شئت لايتقيد • اي

بالمجلس ● ودخي ارك عورتنه نفسكي بندن بوشا ديلديككك وقتده ديدوكنده
مقيد اولمز يعني بو صورتده اول عورتك مخيرا اولمسي اول مجلسه مخصوص
اولمز **وفي طلقها ان شئت يتقيد ولا يرجع** ودخي زوجك آخر كمسنيه اسنك
عورتمي بوشا ديدوكنده بو كلامي اول مجلس ايله مقيد اولوب واندن
رجوع ايدهمز ● اي قال لاحد طلق امرأتي ان شئت يتقيد بالمجلس لانه علقه
بمشيته فصار تمليكا لا توكيلا فيتقيد بالمجلس ولا يرجع عنه كما في طلقي نفسك
● يعني كشي بر آخر كمسنيه عورتمي بوشا دلرسك ديدوكي كلامك حكمي
اول مجلس ايله بغلنور زيرا زوج عورتك طلاقني اول آخرك مراد اتمسنه
تعليق ايلدي پس بو كلام طلاقي اول آخره ملك قلمق اولور يوخسه اني وكيل
قلمق اولمز پس امدي بو كلامك حكمي مجلس ايله مقيد اولوب اندن رجوع
ايدهمز نتكيم طلقي نفسك ديدوكنده حكم بويله ايدي **ولو قال طلقي نفسك ثلاثا**
فطلقت واحدة فواحدة واكر كشي عورتنه نفسكي بندن اوچ طلاق بوشا
ديوب عورت دخي اوچ طلاق بوشامیوب بر طلاق بوشارسه انجق
بر طلاق واقع اولور **ولا يقع شيء في عكسه** ● اي قال طلقي نفسك واحدة
فطلقت ثلاثا لا يقع شيء عند ابي حنيفة لانه فوض اليها ايقاع واحدة قصدا
لا في ضمن الثلاث وعندهما يقع واحدة ● واول كلامك عكسنده هيچ بر نسنه
واقع اولمز يعني كشي عورتنه نفسكي بندن بر طلاق بوشا ديوب عورت

دخي

دخي بر طلاق بوشامیوبده اوچ طلاق بوشارسه هيچ بر نسنه واقع اولمز
حاصلي نه بر ونه ايكي ونه اوچ طلاق واقع اولور امام اعظم رحمه
الله تعالينك قتنده زيرا اول كشي عورتنه قصد ايله بر طلاقي دوشورمسني
اصمرلدي يوخسه اوچ طلاق ضمننده اولان بر طلاقي تفويض اتمدي
اما ابي يوسف وامام محمد رحمهما الله تعالينك قتنده عورت نفسني اوچ
طلاق بوشادم ديرسه ده ينه بر طلاق واقع اولور **ولو امرت بالباين**
او الرجعي فعكست وقع ما امر به واكر عورت باين طلاق ياخود رجعي طلاق
ايله نفسني بوشامغله امر اولنوب عكسنجه ايلرسه زوجك اكا امر ايلدوكي
طلاق واقع اولور يعني اكر عورتنه كندوكي بندن باين طلاق بوشا ديوب
عورتي دخي باين طلاق بوشامیوبده رجعي طلاق ايله بوشارسه اكا
ارينك امر ايلدوكي اوزره باين طلاق واقع اولور عكسي دخي بوكا
قياس اولنه **ولا يقع في طلقي نفسك ثلاثا ان شئت لو طلقت واحدة** ودخي
هيچ طلاق واقع اولمز زوجك عورتنه نفسكي بندن اوچ طلاق بوشه
دلرسك ديدوكنده اكر عورت نفسني بر طلاق بوشارسه **وعكسه** ●
اي ان قال لها طلقي نفسك واحدة ان شئت فطلقت ثلاثا لا يقع شيء
● واول اوكي كلامك عكسنده دخي هيچ بر نسنه واقع اولمز يعني
كشي عورتنه نفسكي بندن بر طلاق بوشا دلرسك ديوبده عورت

دخی نفسنی بر طلاق بوشامیوب اوج طلاق بوشارسه هیچ برنسنه
واقع اولمز یعنی نه بر ونه اوج طلاق واقع اولور • ففی الاول لا
یقع شیء لان المراد ان شئت الثلاث ولم یوجد مشیة الثلاث وفی الثانیة
لا یقع شیء عند ابی حنیفة لان المراد طلقی نفسک واحدة قصدیة ان شئت
ولم توجد مشیة الواحدة قصدا وعندهما یقع واحدة • پس اوکنده یعنی
نفسکی اوج طلاق بوشا استرسک دیدوکنده هیچ بر نسنه واقع اولمز
زیرا اول کلامله مراد اوج طلاقی دلرسک بوشا دیمکدر وعورتدن
ایسه براوغردن اوج طلاقی دلهمک بولنمدی امدی بو اولکی صورتده
عورت نفسنی اوج طلاق بوشارسه هیچ بر طلاق واقع اولمز وایکنجی
مسئله ده یعنی نفسکی بر طلاق بوشا دلرسک دیوبدم عورت اوج
طلاق بوشادوغی صورتده دخی هیچ بر طلاق واقع اولمز امام اعظم
رحمه الله تعالینک قتنده زیرا طلقی نفسک واحدة ان شئت کلامیله مراد
نفسکی بندن قصد ایله اولان بر طلاق بوشا دلرسک دیمکدر وقصد
ایله اول بر طلاقی مراد اتمک ایسه عورتدن بولنمدی پس بو صورتده
دخی هیچ بر طلاق واقع اولمز وامامین رحمهما الله تعالینک قتنده
بو صورتده بر طلاق واقع اولور ولا فی انت طالق ان شئت فقالت
شئت ان شئت فقال شئت ودخی طلاق واقع اولمز زوجک عورتنه

سن طالقسین دلرسک دیوب عورت دخی دلدم دلرسک دیوب
عقبنجه زوج دخی دلدم دیدوکنده • لانه علق الطلاق بمشیتها الموجودة
فی الحال ولم یوجد ذلک • زیرا زوج طلاقی عورتک اول حالده موجود
اولان مشیتنه تعلیق ایلدی اول حالده ایسه عورتک مشیتی بولنمدی
• لانها علقت وجود مشیتها بوجود مشیته ولا علم لها بوجود مشیته
زیرا اول خاتون دخی کندو مشیتنک وجودنی زوجینک مشیتنک
وجودینه تعلیق ایلدی وعورتک ایسه ارینک مشیتنک وجودینه
علمی یوقدر یعنی ارینک دلدوکنی بلمز • وذلک لان قوله انت طالق
انشاء فهو ایقاع فی الحال لکن بشرط مشیتها فمشیتها لا بد من وجودها
فی الحال ولم یوجد ذلک • وشو مشیت صورتنده طلاق واقع اولمز
زیرا زوجک عورتنه انت طالق قولی اول عورتک طلاقنی فی الحال
انشاء واثبات ایتمکدر وانشانک معناسی ایسه همان سویلندوکی حالده
مراد اولنان نسنه‌یی واقع قلمقدر که بو محلده وقوع طلاق مراددر
ولکن اول طلاقی دوشورمک عورتک انی دلهمسی شرطیله‌در پس
اول عورتک دلهمسینک اول حالده بولنماسی لازمدر یعنی اول انت
طالق دیدوکی حالده عورت دخی فی الحال دلهدم دیوب آخر نسنه‌یه
تعلیق اتمسی لازمدر وبو معنا ایسه بولنمدی • وان نوی الطلاق • ای ان

نوى الطلاق بقوله شئت ● اول عورتك مشيتى صورتنده اگر رجل شئت
ديدوكى وقتده نيت ايدرسه ده يعنى رجل عورتك جوابنده شئت ديمسيله
طلاق ويرمكى نيت ايدرسه مجرد شئت ديمسيله طلاق واقع اولمز ● قال
في الهداية لانه ليس في كلام المرأة ذكر الطلاق ليصير الزوج شائيا طلاقها
والنية لا تعمل في غير المذكور حتى لو قال شئت طلاقك يقع اذا نوى لانه
ايضاح ... مبتداء لان المشية تنبئ عن الوجود ● هدايه ده مصنفى ديديكه بو مشيت
صورتنده طلاق واقع اولمز زيرا عورتك كلامنده يعنى شئت ديدوكنده
طلاق ذكرى يوقدر تاكم زوجى شئت ديمسيله عورتك طلاقنى ديلمش
اوله بس بو صورتده زوج شئت ديمسيله طلاقى نيت ايدرسه ده مادام كه
طلاقى تلفظ ايتميه واقع اولمز زيرا نيت مذكور اولميان نسنه ده عمل و تأثير
ايتمز حتى اگر اول كشى عورتك جوابنده طلاقكى ديلهدم ديوبدى بونكله
طلاقى نيت ايدرسه واقع اولور زيرا زوجك شئت طلاقك ديمسى طلاقى
يكى باشدن دوشورمكدر يعنى بوندن اولكى كلامه مترتب اولميوب يكيله
طلاق ويرمكدر زيرا زوجك شئت طلاقك قولنده كه مشيت وجود معناسنده
خبر ويرر حاصلى شئت طلاقك قولنك معناسى اوجدت طلاقك ديمكدر
كه بونكده حاصل معناسى سكا يكيله طلاق ويردم ديمكدر بس اگر زوج
عورتنه نيت ايله شئت طلاقك ديرسه طلاق واقع اولور ● اقول اذا قال

الزوج

الزوج انت طالق ان شئت فمعناه ان شئت طلاقك فقالت شئت ان شئت
اى شئت طلاقى ان شئت طلاقى فقال الزوج شئت اى شئت طلاقك فلما
كان الطلاق مقدرا تعمل النية فيه ● هدايه نك تقريرى اوزره بن دير مكه
زوج عورتنه سن طالقسين دلرسك ديسه بونك معناسى سن طالقسن
اگر طلاقكى دلرسك ديمكدر بس عورتك دخى ديلهدم ديلهدكسه ديديكنك
معناسى طلاقمى ديلهدم ديلهدكسه طلاقمى ديمك اولوب زوجك
دخى ديلهدم ديديكنك معناسى ديلهدم طلاقكى ديمكدر بس وقتاكم طلاق
اول ذكر اولنان تركيبلرده مقدر اولدى ايسه زوجك شئت ديدوكنده
نيت عمل و تأثير ايدر يعنى اول شئت ديمسيله طلاقى نيت ايدرسه واقع
اولمق لازم گلور ديو سؤال ايدرم ● فيمكن ان يجاب عنه ان المقدر هو
الطلاق الذى هو مفعول المشية واذا قال الزوج شئت قدر له مفعول
وهو الطلاق فهذا هو الطلاق الذى جعل مفعولا للمشية لا الطلاق الذى
جعل جزاء للمشية وتقدير ذلك الطلاق لا يوجب الوقوع لانه علق الطلاق
بمشيتها الطلاق مشية موجودة ولم توجد تلك بل علقت المرأة وجودها
بوجود مشيته وهو غير معلوم لها ● واول ايراد ايلديكم سؤالدن بوجهله
جواب ويرلمك ممكن اولور كه رجلك شئت قولنه تقدير اولنان شول
طلاق لفظيدر كه عورتك شئت قولنك مفعوليدر و زوجى شئت ديديكه

اکا بر مفعول تقدیرا اولنور که اول مفعول طلاق لفظیدر بو زوجك کلامنده
تقدیرا اولنان طلاق عورتك شئت قولنه مفعول قلنان طلاقدر یوخسه
عورتك مشیتنه جزا قلنان طلاق دکلدر واول مشیتك مفعولی اولان
طلاقك تقدیری ایسه طلاقك و قوعنی اقتضا ایلمز زیرا که رجل طلاقی
عورتنك فی الحال موجود اولان مشیتی ایله طلاقنی دیله مسنه تعلیق ایلمشدر
و عورتك ایسه اول فی الحال موجود اولاجق مشیتنی بولنمدی بلکه عورت
کندو مشیتنك وجودنی ارینك مشیتنك وجودینه تعلیق ایلدی وزوجنك
طلاقنی دیله مسی ایسه عورته معلوم دکلدر پس ایمدی اول مشیت صورتنده
عورتینك جوابنده ارنك مجرد شئت دیمسیله طلاق واقع اولمز مادامکه
نیت ایله شئت طلاقك دیمیه • اما اذا قال شئت الطلاق و نوی یقع
لان هذا انشاء مبتداء وانما احتاج الی النیة لانه یمکن ان یراد بالطلاق
ما هو مفعول المشیة فان نوی هذا لا یقع وان نوی طلاقا ابتدائیا یقع
فلا بد من النیة • اما زوج عورتنه طلاقکی دیله دیو نیت دخی
ایدنجه طلاق واقع اولور زیرا زوجك بو شئت الطلاق دیمسی یکی
باشدن طلاقی اثباتدر و بو صورتده زوج طلاقی نیت ایلمکه محتاج اولدی
زیرا ممکن اولور که شئت الطلاق دیمسیله مشیتنك مفعولی اولان
طلاق مراد اولنه پس اکر زوج بو مشیتك مفعولی اولان طلاقی نیت ایدرسه

طلاق واقع اولمز و اکر یکیدن طلاقی نیت ایدرسه واقع اولور پس بو
تقدیرجه نیت لازمدر تا کم طلاق واقع اوله وکذا کل تعلیق بمعدوم و دخی
رجلك عورتنه انت طالق ان شئت دیوبده عورت دخی شئت ان شئت ددکده
طلاق واقع اولمدوغی کبیدر اول عورتك هر بر معدوم اولان نسنه یه
تعلیق ایلدوکی طلاق مثلا کشی عورتنه انت طالق ان شئت دیدوکنده عورت
دخی طلاقمی دیله دم بابام دیله مدیسه دینجه طلاق واقع اولمز زیرا باباسنك
طلاقی دیله مسی انك معلومی دکلدر ویقع لو علقت بموجود واکر اول عورت
طلاقنی دیله مسن موجود اولان نسنه یه تعلیق ایدرسه طلاق واقع اولور
کما لو قالت شئت ان کانت السماء فوق الارض • مثلا اول عورت زوجنك
جوابنده طلاقمی دیله دم اکر کوك یر اوستنده اولورسه دینجه طلاق
واقع اولدوغی کبی وفی انت طالق اذا شئت و کشی عورتنه انت طالق اذا
شئت دیدوکنده واذا ما شئت و دخی انت طالق اذا ما شئت دیدوکنده ومتی
شئت و دخی انت طالق متی شئت دیدوکنده ومتی ما شئت و دخی انت طالق
متی ما شئت دیدوکنده که معنالری سن بندن طالقسن دیلدیکك وقتده
دیمکدر لا یرتد الامر بردها وتطلق متی شائت واحدة لا غیر عورتك رد ایلیسی
ایله ارینك اول امری رد اولنمز یعنی اول دورت صورتك بر سیله کشی
عورتنك طلاقنی عورتك کندوسنه تفویض ایدوب دیله دیکك وقتده

سن طالقسن دیو بنم عورت ارینك اول كلامنی مجلسده رد ایدوب بوشانمق
استمم دیمكله بو كلامی كندوسینك مختر لكن رد وابطال ایمیوب هر نه زمان
استرسه كندوسنی ارندن انجق بر طلاق بوشایوب بر طلاقدن غیری طلاق
ایله بوشایامز یعنی اول صورتده عورت كندوسیچون انجق بر طلاق
ویرمكه مالك اولوب بردن زیاده طلاق ویره مز وفی كلما شئت لها
ایقاع واحدة ثم وثم ودخی ارینك عورتنه انت طالق كلما شئت دیدوكده
یعنی سن بندن بوش اول هر بار كه بندن بوشانمغی دلیه سین حاصلی كشی
عورتنه هر بوشانمق استدكجه بندن بوش اول دیدوكده اول عورت
ایچون واردر كه كندوسیچون بر طلاق دوشوره واندنصكره بر دخی
دلرسه بر طلاق دخی ویره وبوندنصكره دلرسه بر طلاق دخی ویروب
كندوسنی ارندن بر بر بر اوچ طلاق ایله بوش دوشوره ولا ایقاع
الثلاث جمیعا یوخسه اول عورت ایچون اول صورتده كندوسنه بر
اوغوردن اوچ طلاق ویرمك یوقدر یعنی اری اكا هر بار كه بندن
بوشانمق دلیه سین بوش اول دیدوكده عورت كندوسنی انجق بر
طلاق ایله تطلیق ایدوب بوندنصكره بر دخی و بر دخی تطلیق ایدرك تا
اوچ طلاقی تمام اولنجیه دك یوخسه اوچ طلاقیده برا وغوردن
ایقاع ایدهمز یعنی كندومی ارمدن اوچ طلاق بوشادم دیه مز واگر اول

صورتده

صورتده كندوسنی برا وغوردن اوچ طلاق ایله تطلیق ایلدرسه جمیعا
هیچ بر طلاق واقع اولمز امام اعظم رحمه الله تعالینك قتنده وامامین
قتنده انجق بر طلاق واقع اولوب اوچی واقع اولمز ولا التطلیق بعد زوج
آخر ودخی اول عورت ایچون یوقدر بر آخر اره واردوغندنصكره كندوسنی
تطلیق ایلمك • قوله • مصنف رحمه الله تعالینك • ولا التطلیق •
قولی • بالرفع عطف علی الایقاع المضاف بالثلاث • رفع ایله مضموم
اولوب لفظ ثلاثه مضاف اولان ایقاع لفظنه معطوفدركه • تقدیره
انك تقدیری • لیس لها ایقاع الثلاث جمیعا ولا التطلیق • تركیبیدر
یعنی اول خاتون ایچون یوقدر برا وغوردن اوچ طلاقك جمله سنی
دوشورمك ودخی اول خاتون ایچون یوقدر اول زوجندن بوشاندقدن
صكره آخر زوجه واروب اندن دخی بوشاندقدنصكره ینه اولكی زوجندن
بر یا ایكی طلاقله كندوسنی بوشامق وفی حیث شئت واین شئت یتقید
بالمجلس ودخی كشی عورتنه سن بندن بوش اول قنقی مكانده دلرسك
یاخود قنده دلرسك دیدوكده بو تفویض عورتك اول حالده اولدوغی
مجلس ایله مقیدا ولوب اول مجلسی تغییر وتبدیل ایلدوكندنصكره مخیر
اولمز وفی كیف شئت یقع رجعیة وان لم تشاء ودخی زوجك عورتنه
سن بندن بوش اول نیجه دلرسك دیدوكده بر رجعی طلاق بوش اولور

اكر عورت هيچ بر طلاقى ديله مزسه ده فان شاءت كالزوج باينة
او ثلاثا وقع پس اول صورتده يعنى زوجنك اكا نجه ديلرسك
بندن بوش اول ديدوكنده اكر اول عورت ارينك باين طلاقى
يا اوچ طلاقى ديله دوكى كبى ديلرسه اول منوال اوزره طلاق
واقع اولور وان نوت ثلاثا والزوج واحدة باينة او بالقلب فرجعية
واكر عورت اوچ طلاقى نيت و زوجى بر باين طلاقى نيت ايدرسه
ياخود بونك عكسنجه اولورسه يعنى زوجى اوچ طلاق نيت ايدوب
عورت بر باين طلاق نيت ايدرسه انجق بر رجعى طلاق واقع اولور
وان لم ينو شيئا فما شاءت ● هذا قول ابى حنيفة ● واكر اول صورتده
يعنى كشى عورتنه بندن بوش اول نجه دلرسك ديدوكنده بو سوزى
ايله اكر هيچ بر دورلو طلاقى نيت ايتمش ايسه عورتك ديله دوكى طلاق
واقع اولوركه بو امام اعظم رحمه الله تعالينك قوليدر ● وحاصله
ان الكيفية مفوضة اليها لا اصل الطلاق فيقع رجعية ان لم تشأ المرأة
● وامام اعظم حضرتلرينك بو قولنك حاصل و نتيجه سى بودركه
اول صورتده طلاقك كيفيتى يعنى نجه لكى عورتك كندوسنه تفويض
و تسليم اولنمشدر يوخسه طلاقك اصلى اكا تسليم اولنمامشدر پس
عورت طلاق باين و رجعيدن هيچ برسين ديله مزسه انجق بر رجعى

طلاق واقع اولور ● اما ان شاءت فان وافق مشيته مشيتها فى البائن
او الثلاث وقع ما اتفقا عليه ● اما اكر اول عورت طلاقى ديلرسه
پس باين طلاقدن ياخود اوچ طلاقدن ارينك ديله دوكى انك ديله دوكنه
موافق اولورسه يعنى ايكسنكده ديله دوكى بر دورلو طلاق اولورسه
اتفاق ايتدوكلرى طلاق واقع اولور ● وان خالفتها يقع رجعية ●
و عورت طلاقى ديله دوكى تقديرجه اكر ارينك ديله دوكى انك
ديله دوكنه مخالفت ايدرسه يعنى ايكسنك ديله دوكى بر دورلو اولميوب
برى باين و برى اوچ طلاق اولورسه انجق بر رجعى طلاق واقع اولور
● لانه لا بد من اعتبار مشيتها لان الزوج فوض اليها ● زيرا بو صورتده
اول عورتك ديله مسنى اعتبار ايتمك لازمدر زوجى اكا طلاقك
كيفيتنى تفويض ايتدوكيچون ● ولا بد ايضا من اعتبار مشيته لان مشيتها
مستفادة من الزوج ● و عورتك ديله مسنه اعتبار لازم اولدوغى
كبى ارينك دخى ديله مسنه اعتبار ايلمك لازمدر زيرا عورتك ديله مسى
زوجندن استفاده اولنمشدر ● فاذا تعارضتا تساقطتا فبقى الاصل
اى الواحدة الرجعية ● پس چونكه زوجك مشيتنه دخى اعتبار اولنور
ايمدى عورتك مشيتى ايله زوجنك مشيتى بر برينه مخالفت ايدرسه
يعنى عورتك ديلدوكى ارينك ديله دوكنه راست كلمزسه ايكسنكده

مشیئتلری ساقط اولوب اصل اولان طلاق یعنی بر رجعی طلاق قالور
انجق اول واقع اولور ● وان لم توجد مشیئة الزوج تعتبر مشیئة
المرأة فی الکیفیة ● واکر زوجنک هیچ بر دورلو طلاق دیله مسی بولنمز ایسه
واقع اولان طلاقک کیفیتنده عورتک دیله دوکی اعتبار اولنور انک
مراد ایتدوکی طلاق واقع اولور ● واما عندهما فکما ان الکیفیة مفوضة
الیها فاصل الطلاق مفوض الیها ایضا ● اما ابی یوسف ومحمد رحمهما
الله تعالینک قتنده بنکم اول صورتده طلاقک کیفیتی عورته تفویض
وتسلیم اولنمشدر اصل طلاق دخی اکا تسلیم اولنمشدر پس امدی عورت
طلاقی نیت ایتمیجه اصل طلاق یعنی رجعی طلاق دخی واقع اولمز **وفی**
کم شئت او ما شئت طلقت ما شائت فی مجلسها وان ردت ارتد ودخی
زوجک عورتنه سن بندن بوش اول هر نقدر دیلرسک یاخود هر نه دکلو
دیلرسک دیدوکنده اول عورت مجلسنده ایکن دیله دوکی طلاق
مقدارنجه نفسنی تطلیق ایدر واکر زوجنک اول سوزنی قبول ایتمیوب رد
ایدرسه زوجنک اول کلامی کیرو دونوب عورتک الندن مخیرلک کیدر
وفی طلقی نفسک من ثلاث ما شئت لها ان تطلق ما دونها لا ثلاثا ● هذا عند
ابی حنیفة رحمه الله تعالی لان من للتبعیض ● وکشی عورتنه اوچ طلاقدن
دیله دوکک قدر نفسکی بندن بوشا دیدوکنده اول عورت ایچون

لابعده

واردر کندوسنی اوچ طلاقدن اشغی طلاقله بوشامق یوخسه بو صورتده
انوکیچون کندوسنی اوچ طلاق بوشامق یوقدر که بو امام اعظم رحمه
الله تعالینک قتنده در زیرا زوجک من ثلاث قولنده که لفظ من تبعیض
ایچوندر پس اول لفظ ایله طلاقک بعضیسی مراددر یوخسه جمله سی
دکل ● وعندهما لها ان تطلق نفسها ثلاثا فیکون من للبیان ● واما مین
قتنده اول عورت ایچون کندو نفسنی اوچ طلاق بوشامق واردر پس
بو ایکی امامک قولنه کوره من ثلاثده که من لفظی بیان ایچون اولور
● قلنا الکل محتمل والبعض متیقن فیحمل علیه ● وبز امام اعظمک جانبندن
امامینه جواب ویروب دیرزکه زوجک من ثلاث دیمسیله طلاقک
جمله سی مراد اولنمق احتمالی واردر ولکن بعضیسی مراد اولنمق یقین ایله
معلومدر پس اول کلام متیقن اولان بعض طلاقه حمل اولنوب محتمل
اولان جمله طلاقه حمل اولنمز

باب الحلف بالطلاق

بو باب طلاقه آند ایچمکک بیاننده در **شرط صحته الملک او الاضافة**
الیه طلاقه آند ایچمک صحیح اولماغک شرطی یعنی طلاقه آند ایچمکله عورتک
بوش اولمسینک شرطی کشی عورتک طلاقنه آند ایچدوکی وقتده اول
عورتک طلاقنه مالک اولمقدر یاخود آندنی عورتک طلاقنه مالک
اولمسنه قوشمقدر مثلا فلان عورتی تزوج ایدرسم بندن بوش اولسون

واردر

دیمك كبی فلا تطلق اجنبية قال لها ان كلمتك فانت كذا فنكحها وكلمها پس
چونكه كشی عورتك طلاقه انده ایجدوكنده اول عورتك طلاقنه مالك
اولمسی طلاقه انده ایجمكك صحتنك شرطی اولدی امدی شول یبانجی عورتی
بوش اولمزكه كشی انی تزوج ایتمدین اكا اگر سكا سویلرسم بندن بوش
اول دیدی صكره انی نكاحله آلوب اكا سویلدی وتطلق بعد الشرط ان
قاله لزوجته ثم كلمها ● بوجود الملك وقت التعليق ● وشرط بولندقدن
صكره عورتی بوش اولور اگر اول سوزی كشی عورتنه دیوبده
صكره اكا سویلرسه یعنی بر كمسنه عورتنه اگر سكا سویلرسم بندن
بوش اول دیدوكنده فی الواقع اكا سویلرسه همان اكا تكلم ایلدوكی كبی
عورتی بوش اولور تعليق وقتنده یعنی اول انی ایجدوكی وقتده عورتك
انك ملك نكاحنده بولندوغی ایچون او قال لاجنبية ان نكحتك فانت كذا
فنكحها ● بوجود الاضافة الى الملك ● ویاخود بر كشی یبانجی عورته
دیكه اگر سنی نكاحله آلورسم سن شویله سن یعنی بندن طالقسن صكره
اول عورتی نكاحله آلدی پس بو صورتده دخی اول عورت اندن بوش
اولور عورتك طلاقنه اكا مالك اولماسنه قوشدوغیچون حاصلی
سنی تزوج ایدرسم بوش اول دیمكله همان اكا نكاح قلدوغی كبی بوش
دوشر ● وعند الشافعي لا يقع ● وامام شافعی رحمه الله تعالینك

قتنده بو طلاق واقع اولمز یعنی كشی اجنبی عورته سنی نكاحله آلورسم
بوش اول دیدوكنده انی تزوج ایدرسه طلاق واقع اولمز دیدی
امام شافعی رحمه الله تعالى والمراد بالاضافة الى الملك تعليق الطلاق
بالملك ● وطلاقی ملكه قوشمغله مراد اول طلاقی ملكه تعليق ایلمكدر
یعنی اجنبی عورتك طلاقنی اكا مالك اولماسنه آصه قومقدر نكحن مثالی
كبی پس همان اكا مالك اولدوغی كبی طلاق واقع اولور والفاظ الشرط
ان واذا واذا ما وكل وشرطه دلالت ایدن كلمه لر ان دخی اذا دخی اذا ما
دخی كل لفظلریدر یعنی بو كلمه لر شرط ایچون وضع اولنمشلردر كه
كل لفظینك مثالی بر ار كشینك ● نحو كل امرأة لي تدخل الدار
فهي طالق ● دیدوكی كبیدر یعنی هر بر عورتمكه فلان اوه كیررسه اول
بندن طالقدر حاصل معناسی عورتلرمدن هر قنغیسی فلان اوه كیررسه
اول بوش اولسون دیمكدر پس اول اوه قنغی عورتی كیررسه اول
بوش اولور واگر جمله عورتلری كیررسه جمله سی بوش اولور
وكلما ومتى ومهما ودخی شرطك الفاظی كلما دخی متی دخی مهما كلمه
لریدر یعنی بو اوچ كلمه دخی شرط اوزره دلالت ایدن الفاظدندر
وفيها تنحل اليمين اذا وجد الشرط مرة الا في كلما فانها تنحل بعد الثلث واول
ذكر اولنان الفاظ شرطده بر كره شرط بولنجه یمین چوزلور الا كلما

کلمه سنده دکل زیرا کلما کلمه سیله شرط ایدنجه یمین اول شرطك
اوچ کره بولندقدنصکره چوزلور • المراد بانحلال الیمین
بطلان الیمین ببطلان التعلیق • ویمینك چوزلمسیله مراد تعلیقك
باطل اولمسیله یمینك باطل اولماسیدر یعنی شرط بولندقدن
صکره یمین دخی نهایت بولور **فلا یقع ان نکحها بعد زوج آخر الا
اذا دخلت علی التزوج** پس چونکه کلما کلمه سنده اوچ طلاقدن
صکره یمین چوزلور امدی طلاق واقع اولمز اگر کشی اول عورتی
کندوسندن اوچ طلاق بوشدوشوب آخر زوجه واروب
اندن دخی بوشاندقدنصکره تکرار نکاحله آلوب بینه اول شرط
بولنورسه آرتق طلاق واقع اولمز کیم کلما کلمه سی تزوج اوزره
داخل اوله که مثالی **نحو کلما تزوجتك فانت کذا** کبیدرکه معناسی
هربارکه بن سنی تزوج ایدوب نکاحله آلورسم بندن بوش اول
دیمکدر • فانه کلما تزوجها تطلق وان کان بعد زوج آخر
زیرا زوج عورتنك طلاقنی بویله شرط ایدنجه انی هر تزوج ایتدکجه
بوش اولور تزوجی زوج آخردنصکره اولورسه **وزوال الملك
لا یبطل الیمین** وعورتدن زوجك ملك نکاحنك زائل اولماسی یمینی
بوزماز یعنی کشی عورتنك طلاقنه یمین ایلدوکدنصکره اول

عورتی

عورتی بر یا ایکی طلاق بوشامغله اول یمینی چوزلمز حاصلی بینه یمینی
باقیدر **وتنحل بعد الشرط مطلقا وشرط للطلاق الملك** ومطلق شرط
بولندقدنصکره یمین چوزلور وطلاق واقع اولمق ایچون ملك
شرط قلنمشدر اول شرط عورت گرك اول ارك ملکنده ایکن بولنسون
وگرك انك ملکندن چقدقدنصکره بولنسون همان شرط بولندوغی
کبی یمین بوزلور ولکن اگر اول عورت اول یمین ایدن زوجنك
ملکنده ایکن شرط بولنورسه طلاق واقع اولور واگر انك ملك
نکاحندن چقدقدنصکره شرط بولنورسه انجق یمین چوزیلوب
باطل اولور اما طلاق واقع اولمز زیرا طلاقك وقوعنه شرطك
وجودی قتنده اول زوجك اول عورته ملك نکاحله مالك
اولمسی شرطدر پس عورت انك ملك نکاحنده دگلکن اول شرط
بولنورسه طلاق واقع اولمیوب انجق یمین باطل اولور • فقوله
مصنفك • مطلقا • قولینك تفسیری • ای سواء وجد
الشرط فی الملك او فی غیر الملك • دیمکدر یعنی شرط بولندقدنصکره
یمین چوزلور نهایت بولور برابردرکه اول شرط عورت اول
رجلك ملك نکاحنده ایکن بولنسون یاخود انك ملك نکاحندن
چقدقدنصکره بولنسون حاصلی ایکی حالده ده یمین بوزلور

فان وجد في الملك تنحل الى جزاء اى يبطل اليمين ويترتب عليه
الجزاء ● امدى اگر عورت اول رجلك ملكنده ايكن شرط بولنورسه
يمين چوزلوب حكمي جزاسينك بولنماسنه واصل اولور يعني يمين باطل
اولوب اوزرينه جزا ترتب ايدر حاصلي هم يمين چوزلور وهم
طلاق واقع اولور ● وان وجد لا في الملك تنحل لا الى جزاء اى يبطل اليمين
ولا يترتب عليه الجزاء لانعدام المحلية ● واگر اول شرط عورت رجلك
ملكنده دگلكن بولنورسه انجق يمين چوزلوب جزاسنه متصل اولماز
يعني يمين باطل اولوب اوزرينه جزا مترتب اولمز حاصلي انجق يمين نهايت
بولوب طلاق واقع اولمز جزانك يعني وقوع طلاقك محليتي بولنمدوغي
ايچون يعني شرط بولندوغنده اول عورت رجلك تحت نكاحنده
بولنما معين طلاق واقع اولمز ● فان قال ان دخلت الدار فانت طالق
ثلاثا فاراد ان يدخل الدار من غير ان يقع الثلاث فحيلته ان يطلقها
واحدة وتنقضي العدة فتدخل الدار حتى يبطل اليمين ولا يقع الثلث ثم يتزوجها
فان دخلت الدار لا يقع بشئ لبطلان اليمين ● پس چونكه شرطك وجودي
قنده عورت اول رجلك ملك نكاحنده اولنجه بوش اولوب ملك
نكاحنده اولمينجه بوش اولمز امدي بر كشي عورتنه اگر فلان اوه كيرر
ايسك بندن اوچ طلاق بوش اول ديو بدء هم عورتنك اول داره كيرمسين

وهم بوش دوشمسين مراد ايدرسه انك حيله وچارهسي بودركه اول
عورتني انجق بر طلاق بوشايه وعدتي چوب توكندكدنصكره اول
عورت وارروب اول اوه داخل اوله تا كيم رجلك يميني بوزلوب اوچ
طلاق واقع اولميه بعده اني تزوج ايدوب يكي باشدن نكاح ايله الا
اول خاتوني اول كشي نكاح ايله آلدوغندنصكره تحت نكاحنده ايكن
اول خاتون واروب اول اوه كيررسه هيچ بر طلاق واقع اولماز
يعني اول اوه كيرمكله ارندن بوش دوشمز بوندن مقدم يمين باطل
اولدوغيچون وان اختلفا في وجود الشرط فالقول له الا مع حجتها واگر
ارله عورت شرطك بولندوغنده اختلاف ايدرلرسه يعني زوج
ديسه كه يمينك شرطي بولنمدي وعورت ديسه كه بولندي پس بو
صورتده سوز رجلكدر مگر كيم شرطك وجودي اوزره عورتك
شاهدلري اوله يعني شرط بولندوغني اگر عورت اثبات ايدهبيلورسه
بو تقديرجه سوز عورتكدر يعني بونك سوزي مقبول اولوب
ارندن بوش دوشر ● وفي شرط لا يعلم الا منها صدقت في حقها خاصة
وشول شرطك وجودنده اختلاف ايلمكر كه اول شرط بلنمز الا اينه
عورتك بياننمسندن بيلنور انجق كندو حقنده تصديق اولنور
يعني كشي عورتنك طلاقني بر نسنيه تعليق ايلسه كه اول معنايي

عورتدن غیری کمسنه بلمز پس بو صورتده عورتك کلامنه اعتبار
اولنوب انجق کندوسینك حقنده سوزینه ایناننلور **وفی ان حضت
فانت طالق وفلانة** پس کشی عورتنه اگر حیض کوررسك هم سن بوش
اول وهم اورتاغك اولان فلان عورت دیدوکده **وان کنت تحبین
عذاب الله فانت کذا وعبده حر** ودخی کشی عورتنه اگر الله تعالینك
عذابن سورا اولدکسه هم سن شویله سن یعنی طالقسین وهم کولم
آزاد اولسون دیدوکده **لو قالت حضت واحبه طلقت هی فقط** اگر
عورت اولکی صورتده حیض کوردم دیرسه وایکنجی صورتده عذاب
الله تعالیی سورم دیرسه انجق کندوسی بوش اولوب نه قومه سی
بوش اولور ونه رجلك کوله سی آزاد اولور یعنی اقراری انجق کندو
نفسی حقنده کچر یوخسه آخر حقنده کچمز **وفی ان حضت یحکم بالجزاء بعد
الدم ثلثة ایام من اوله** وکشی عورتنه سن بندن طالقسین اگر حیض
کوررسك دیدوکده عورت اوچ کون حیض قانی کوردوکدن
صکره حیضنك اولندن جزانك یعنی طلاقك وقوعی ایله حکم اولنور
حاصلی عورت حیض کوردوکی کونلرك ابتداکی کونندن بوش
اولور ای ان قال ان حضت فانت کذا فبعد ما رأت الدم ثلثة
ایام یحکم بالجزاء من اول الدم لانه تبین برؤیة الدم ثلثة ایام انه

حیض فیحکم بعد الثلثة بوقوع الجزاء فی اولها یعنی اگر بر کشی
عورتنه دیرسه که اگر سن حیض کوررسك شویله سین یعنی
بندن بوش سین پس اول عورت اوچ کون حیض قانن کوردوکدن
صکره حیض قانینك ابتداسندن جزا ایله یعنی وقوع طلاقله حکم اولنور
زیرا که عورت اوچ کون قان کوردکده آشکارا اولدیکه اول کوردوکی
حیض قانیدر امدی اول حیض کونلرینك اولندن جزانك یعنی طلاقك
وقوعی ایله اوچ کوندنصکره حکم اولنور **وفی ان حضت حیضة لا
یقع حتی تطهر** فان الحیضة هی الکاملة وکشی عورتنه سن طالق
سین اگر بر حیض کوررسك دیدوکده طلاق واقع اولمز اول
حیضدن پاك اولنجیه دك یعنی اول حیضدن پاك اولنجه طلاق
واقع اولمز زیرا حیضه دیدیکلری بتدن اولان حیضدر یعنی بر حیض
دیو بتوی حیضه دینور وحیض بتوی اولمز الا حیضدن چقوب
پاك اولنجه پس بو صورتده عورتك حیضی کونلری تمام اولوب
پاك اولدوغی کبی طلاق واقع اولور **وفی ان صمت فانت طالق
تطلق حین غربت من یوم صامت** وکشی عورتنه اگر بر کون اوروج
طوتارسك سن طالقسین دیدوکده اول اوروج طوتدوغی کونك
بوش اولور کنش باتدوغی حینده **بخلاف ان صمت** فانه یقع علی

صوم ساعة ● اول مسئله بونك خلافنجه در یعنی اول صورتده
عورتك اوروج طوتدوغی كونده همان كنش باتدوغی كبی بوش اولور
اندن مقدم بوش اولمز اما بو صورتده یعنی بر كونی اكمیونده انجق
اوروج طوتارسك بندن بوش اول دیدوكنده اول عورت نیت ایله
اوروج طوتمغه شروع ایدوب بر آزه جق وقتده اورجلی طوردوغی
كبی بوش اولور زیرا كوندزده نیت ایله بر آزه جق وقتده اورجلو
دورمغه صوم دیمك واقعدر پس بو صورتده اول عورت صومه
شروع ایدوكی كبی آرندن بوش دوشر ولو علق طلقة بولادة ذكر
وطلقتین بانثی فولدتهما ولم یدر الاول طلقت واحدة قضاء وثنتین
تنزها ● ای دیانة یعنی فیما بینه وبین الله تعالی ● واكر كشی عورتنك
بر طلاقن اركك طوغرماسنه تعلیق ایدوب ایكی طلاقن قز طوغرماسنه
تعلیق ایلسه یعنی عورتنه دیسه كه اكر اركك طوغردسك بر طلاق
بوش اول واكر قز طوغردسك ایكی طلاق بوش اول دینجه پس
عورت دخی ایكز طوغروب بری اركك وبری قز اولمغین قنقیسی
مقدم طوغدوغی بلنمزسه اول عورت بر طلاق بوش اولور قضاء
یعنی بر طلاق بوش اولمسیله قاضی حكم ایدر وتنزه واحتیاط ایدوب
دینی صاقنمق جهتندن ایكی طلاقله بوش اولور یعنی بینه وبین

الله

الله تعالی ایكی طلاق واقع اولور حاصلی اول صورتده كرچك بر طلاق
ایله حكم اولنور اما كشی بینه وبین الله تعالی احتیاط ایدوب ایكی طلاق
واقع اولدوغنی اعتبار ایتمك دخی كركدر وانقضت العدة به ● ای بالوضع
الثانی ● واول عورتك عدتی ایكنجی ایله یعنی اول ایكزلردن ایكنجی
دوغردوغی ولد ایله كچر ● وانما لا یقع به طلاق آخر لان العدة تنقضی
بالوضع قال الله تعالی واولات الاحمال اجلهن ان یضعن حملهن ●
وایكنجی ولدك خروجی ایله بر آخر طلاق دخی واقع اولمز زیرا عورتك
عدتی ایكنجی ولدك وضعی ایله كچر زیرا كه الله سبحانه وتعالی واولات
الاحمال اجلهن ان یضعن حملهن بیورمشدر ● ثم الوضع شرط لوقوع
الطلاق فهو مؤخر عن الوضع فتنقضی العدة بالوضع فلا یقع بعده
طلاق ● اندنصكره وضع یعنی طوغرمق طلاقك وقوعنه شرطدر
پس طلاق كیم شرط اولان وضع حملك مشروطیدر وضعدن صكره
در پس امدی عورتك عدتی صكره كه وضع حمل ایله كچوب اندن
صكره طلاق واقع اولمز ولو علق الطلاق بشیئین یقع ان وجد الثانی
فی الملك والا فلا ● واكر كشی عورتنك طلاقن ایكی نسنه نك وجودینه
تعلیق ایدرسه طلاق واقع اولور اكر ایكنجی نسنه عورت اول رجلك
ملكنده ایكن بولنورسه واكر ایكنجی شرط ملكنده ایكن بولنمزسه طلاق

واقع اولمز ● قوله ● مصنفك ● ان وجد الثانی فی الملك ● قولی
یشمل ما اذا وجدا فی الملك او وجد الثانی فقط فی الملك ● اول ایکی نسنه نك
عورت کندو ملکنده ایکن بولنمسنه یاخود انجق ایکنجی سی بولنمسنه شامل
اولورکه بونك مثالی ارتك عورتنه اکر بن زیده وخالده سویلرسم سن
بندن اوج طلاق بوش اول دیمسی کبیدر امدی بو صورتده ● اول کشی
زیده وخالده سویلمدن اول عورتنی بوشایوب وعدتدن چقوب کندو
ملکنده دکلکن وار روب اول زیده سویلیه بعده اول عورتی نکاح ایله
الوب ملك نکاحنده ایکن خالده سویلیه اول عورت اندن اوج طلاق
بوش اولور زیراکه سن بندن بوش اول اکر زیده وخالده سویلرسم
دیدوکنده ایکنجی اولان خالده سویلدوکی وقتده اول عورت اول رجلك
ملکنده ایدی بس اعتبار ثانیه اولمغله عورت اندن اوج طلاق بوش
اولور ● وقوله ● ومصنف رحمه الله تعالینك ● والافلا ● قولی
● یشمل ما اذا لم یوجد شیء منهما فی الملك او وجد الاول فی الملك دون
الثانی ● اوکیدن وایکنجی دن هیچ بر نسنه عورت انك ملکنده ایکن
بولنمدوغنه یاخود اوکی ملکنده بولنوب ایکنجی سی بولنمدوغنه شامل
اولور یعنی کشی عورتنك طلاقنی زیده وخالده سویلمکه تعلیق ایدوب
یعنی بندن بوش اول اوج طلاق اکر زیده وخالده سویلرسم دیوبده

بوکا منمدن صکره اول عورتن تطلیق ایلیوب وعدتی تمام اولوب
عورت انك ملکنده دکلکن وار روب هم زیده وهم خالده سویلدوکندن
صکره اول عورتی تکرار نکاحله الوب بعده ینه زیده وخالده سویلرسه
طلاق واقع اولمز یاخود بو صورتده عورت اندن بوش دوشوب
ملکنده دکلکن انجق خالده سویلیوب تکرار نکاح ایله اول عورتی الوب
ملکنده ایکن زیده سویلرسه ینه طلاق واقع اولمز زیراکه اعتبار
تعلیقنده ایکنجی واقع اولانه در که تصویرمزده خالددر والتنجیز
یبطل التعلیق فلو علق الثلث بشرط ثم نجز الثلاث ثم عادت الیه بعد
التحلیل ثم وجد الشرط لا یقع شیء وزوجك طلاقی تنجیز اتمسی تعلیقنی
ابطال ایدر یعنی کشی عورتنك اوج طلاقنی بر نسنه یه تعلیق ایلدوکندن
صکره اول شرطك وجودندن مقدم عورتنه بر اغزدن اوج طلاق
ویرمسی اول تعلیقنی بوزوب حکمنی ابطال ایدر بس امدی اکر اوج طلاقك
وقوعنی بر شرطه تعلیق ایلدوکندنصکره مثلا عورتنه اکر اودن طشره
چقارسك بندن اوج طلاق بوش اول دیوب هنوز شرط بولنمدین
یعنی عورت اودن طشره چقمدین کشی انی اوج طلاق بوشادوغندن
صکره اول عورت آخر زوجه واروب اندن دخی بوشانوب تکرار
اوکی زوجنه نکاحله واردقدنصکره اول شرط بولنورسه یعنی ●

مثالمزه کوره اودن چقارسه هیچ بر طلاق واقع اولمز ومن علق
الثلث بوطئ زوجته فاولج • ای حشفته حتی التقی الختانان • ولبث
فلا عقر علیه وشول کشی که اوج طلاقک واقع اولمسنی عورتنک
وطئنه تعلیق ایلیوب ایلاج ایلدی یعنی حشفه سنی ادخال ایدوب
حتی ایکیسنک سنت یرلری بری برینه قاووشوب دخی اول حال
اوزره اکلندی بویله ایکن کمسنه اوزره عقر یوقدر • العقر مهر
المثل وقیل هو مقدار اجرة الوطئ لو کان الزنا حلالا • عورتک
عقری انک مهر مثلیدر وبعض علما دیمشدر که اول عقر وطئنک کراسی
مقدارنجه اولان مالدر زنا حلال اولدوغی تقدیرجه یعنی فرضا زنا
حلال اولوبده هر بر وطئ ایچون ویریلن اجرت مقدارینه عقر دینلور
وکذا لو علق عتق امته بوطئها وکشی عورتنک اوج طلاقنی انی وطئ
ایلمکه تعلیق ایدوبده بعد الایلاج اکلندوکی تقدیرجه اول کشی اوزره
عقر واجب اولمدوغی کبی ذا اگر کشی جاریه سینک آزادلغنی انک وطئنه
تعلیق ایلسه یعنی اول جاریه یی وطئ اتمکله آزاد اولوب افندیسی
اول حالت اوزره اکلنمکله عقر واجب اولمز ولم یصر به مراجعا فی
الرجعی وکشی اول لبث ایله رجعی طلاقده عورتنه مراجعت اتمش اولمز
یعنی کشی عورتنک طلاقنی وطئنه تعلیق ایدوب بعده وطئ اتدوکی

کبی اول حال اوزره اکلنسه اول حال اوزره اول عورتنه رجوع
اتمش اولمز فلو نزع ثم اولج یجب العقر وکان رجعة • واگر اول کشی
حشفه سنی ادخال اتدوکندن صکره چقاروب تکرار ادخال ایدرسه
عقر واجب اولور تعلیق صورتنده وانکله عورتنه رجوع اتمش اولور
رجعی طلاق بوشادوغی صورتده ولو قال انت طالق ان شاء الله و
اگر کشی عورتنه سن بندن بوش سین ان شاء الله دیسه متصلا ان شاء
الله دیمسی انت طالق دیمسنه اولاشق اولدوغی حالده او ماتت قبل
ان شاء الله یاخود زوج عورتنه انت طالق دیوبده ان شاء الله
دیمدین عورت اولورسه لم یقع بو ایکی صورتده طلاق واقع اولمز
ولو مات هو یقع واگر زوج اولورسه طلاق واقع اولور • ای
قال انت طالق فاخذ فی التکلم بان شاء الله فمات قبل تمامه • یعنی کشی
عورتنه انت طالق دیوب ان شاء الله کلمه سنی سویلمکه بشلیجق
بو سوزی تمام اولمدین اولورسه بو صورتده اول عورت بوش
اولور وفی انت طالق ثلاثا الا ثنتین یقع واحدة وکشی عورتنه سن
بندن اوج طلاق بوش سین الا ایکی طلاق دکل دیدوکنده انجق
بر طلاق واقع اولور وفی الا واحدة ثنتان وسن بندن اوج طلاق
بوش سین الا بر طلاق دکل دیدوکنده ایکی طلاق واقع اولور • باب

طلاق المريض

بو باب خسته نك عورتنه طلاق ویرمسنك احكامی بیاننده در **المريض الذي يصير فارا بالطلاق ولا يصح تبرعه الا من الثلث من غالب حاله الهلاك بمرض او غيره** شول خسته كه عورتنه طلاق ویرمك سببیله انك وارث اولمسندن فرار ایدیجی اولور ودخی انك مالندن آخره ویرمسی و وصیتی صحیح اولمز الا مالینك اوچ بلوكندن بر بلوكنده صحیح اولور شول خسته دركه انك غالب حالی مرض یاخود غیری علت سببیله هلاكدر یعنی اول ایكی صفت ایله متصف اولان شول خسته دركه هلاك اولمغه یقین اولوب اول علت سببیله غالبا عافیت بولمیوب اولمك مظنه سنده اولوب حاصلی دكمدكه اول هلاكه دلالت ایدن علتدن قورتلا **فمن اضناه مرض وعجز عن اقامة مصالحه خارج البيت وقدر فيه** ای على اقامة مصالحه في البيت • پس امدی شول خسته كه انی خسته لكی غایتله زبون ایدوب اوینك طشره سنده مصلحتلرین كورمكدن عاجز اولمشدر **ومن بارز رجلا او قدم ليقتل في قصاص او رجم مريض** ودخی بر كشی ایله جنك ایدوب بری برین اولدرمك صددنده اولان كمسنه یاخود قصاص ایچون یا رجم ایچون اولدرلكه كتورلن كمسنه خسته در • ای على نحو الذي مر • یعنی بو ایكی نوع كمسنه لر اول بیان اولنن وجه اوزره مریضدر یعنی

طلاقی طلاق فار اولوب تبرعی دخی ثلث مالندن نافذ اولان مریض دیو ایشته بو ایكی نوعك بر سنندن اولان مریضه دینور **فلو ابان زوجته وهو كذلك ومات بذلك السبب او بغيره ترث** • خلافا للشافعي • امدی اكر اول وصف اولنان خسته اول حالتده ایكن عورتن اوچ باین طلاق ایله بوشا یوب اول سبب ایله یاخود غیری سبب ایله اولورسه اول عورت اكا وارث اولوركه بونك اكا وارث اولمسی امام شافعی رحمه الله تعالینك خلافنجه در • واعلم ان الخلاف فيما اذا طلقها ثلثا لانه ان طلقها صريحا ترث اتفاقا معلوم اوله كه بو مسئله ده كه خلاف اول مریض عورتن اوچ طلاق ایله بوشادوغی صورتده در زیرا كه اكر اول خسته عورتن طلاق صریح ایله بوشارسه بالاتفاق عورت اكا وارث اولور • وكذا ان طلقها بالكنايات اما عندنا فلان امرأة الفار ترث واما عنده فلان الكنايات رواجع • وطلاق صريح ایله بوشانجه عورت بالاتفاق وارث اولدوغی كبی اكر كنایات ایله بوشارسه ینه وارث اولور اما بزم قتمزده وارث اولدوغی فارك عورتی اكا وارث اولدوغیچوندر واما شافعی قتنده وارث اولدوغی الفاظ كنایه انك قتنده رواجع اولدوغیچوندر یعنی شافعی قتنده كشی عورتن كنایات ایله بوشارسه ده باین طلاق بوش اولمیوب رجعی طلاق بوش اولور • وان خالعها لا ترث اتفاقا لانها رضيت بالفرقة

واگر اول خسته عورتنی خلع ایدرسه بالاتفاق وارث اولمز زیرا که
اول عورت زوجینک موتندن اول انک فرقتنه راضی اولمش ایدی
فبقي الثلث فهو محل النزاع ● پس چونکه اوج طلاقدن آزده صریح و
کنایه ایله طلاق ویردوکنده هیچ خلاف اولمیوب بالاتفاق عورت
آکا وارث اولدی امدی اگر اوج طلاق ایله بوشامسی قالدیکه بو
شافعی بیننده که نزاعک محلی بودرکه بو صورتده دخی بزم قتمزده عورت
وارث اولوب انک قتنده وارث اولمز وكذا طالبة رجعية طلقت ثلثا
ای طلبت من المريض رجعية فطلقها ثلثا ترث عندنا ● ودخی کذلک
رجعی طلاقی طلب ایدوبده اری انی اوج طلاق ایله بوشادوغی عورت
وارث اولور یعنی شول عورتکه اولم خسته لکنده اولان ارندن رجعی
طلاق استیوب اری دخی انی رجعی طلاق بوشامیوبده اوج طلاق
بوشارسه ینه بزم قتمزده آکا وارث اولور ومبانة قبلت ابن زوجها
لانه وقعت البينونة بابانته لا بتقبيلها ابن الزوج ● وشول باین
طلاق ایله بوشمش اولان عورت اول خسته یه وارث اولورکه اول کشی
انی اولم خسته لکنده ایکن باین طلاق بوشادی بعده اول عورت اول
ارینک غیری عورتندن اولان اوغلنی اوپدی پس بو عورت ینه اول
خسته یه وارث اولور زیرا که اول عورته بینونت یعنی ارندن

بائن

باین اولمق انی ارینک باین طلاق بوشامسیله واقع اولمشدر بو خسته
اول زوجینک اوزاوغلی اولان اوکی اوغلنی اوپمک ایله دکل ومن لاعنها
في مرضه ودخی شول عورتکه کشی مرض موتنده ایکن انکله ملاعنه ایلمشدر
ای قذفها في مرضه فتلاعنا فوقعت الفرقة باللعان ترث ● یعنی شول
عورتیکه زوجی خسته لکنده آکا زنا ایله سوکوب عورت دخی اول
سوزنی قبول اتمیوب بری بریله ملاعنه ایدوب لعان سببی ایله فرقت
واقع اولنجه ینه عورت آکا وارث اولور ● فان هذا ملحق بتعليق الطلاق
بفعل لا بد للمرأة منه اذ لا بد لها من الخصومة لدفع العار عن نفسها ● اول
ملاعنه صورتنده عورت اول زوجنه وارث اولور زیرا شو قذف
کشی عورتنک طلاقنی عورته لازم و لا جرم فعله تعلیق اتمسنه الحاق
اولنمشدر یعنی اول خسته اولان زوج عورتنی قذف اتمکله گویا که
طلاقنی عورتک خصومتنه یعنی لعانی طلب اتمسنه تعلیق اتمشدر پس
عورت ایله ملاعنه ایدنجه ینه آکا وارث اولور زیرا عورته لازمدرکه
اریله خصومت ایدوب ملاعنه اتمکله کندو نفسندن عاری کیدره او آلی
منها مريضا كذلك یا خود شول عورتکه کشی خسته لکی حالنده آکا یاقلشمغه آند
ایچمشدر ینه آکا وارث اولور ● ای حلف في مرض موته ان لا يقربها
اربعة اشهر فلم يقربها حتى مضت المدة ووقعت البينونة ثم مات ترث

يعني كشي اولم خسته لكنده ايكن دورت آيه دك اول عورتنه يا قلشمغه
انده ايجوب مدتي يعني دورت آي كچنجيه دك اول عورتنه يا قلشميوب مده
عورت اندن باين طلاق بوش دوشدكدنصكره اول خسته اولورسه
بنه اول عورتي آكا وارث اولور ومن قام بها خارج البيت مشتكيا او
حمّ وشول مريضكه خسته لكي حالنده اوندن طشره ده مصالحن كورر
يا خود اني سيتمه طوتار ومن هو محصور وزندانده محبوس اولان كمسنه
او في صف القتال يا خود جنك صفنده اولان كمسنه او حبس بقصاص او
رجم يا خود قصاص يا رجم سببيله حبس اولنان كمسنه فصحّ ان طلقت
اي طلاقا باينا وهو كذلك لا ترث بس اول كمسنه كر صاغ حكمنده
اولوب انلر بو حالده ايكن عورتلري طلاق باين ايله تطليق اولنورسه
وارث اولمز يعني اول اشخاصك هر برسي اول حالنده ايكن عورتن باين
طلاقله بوشايوب بنه اول حالده ايكن اولورسه اول عورت آكا وارث
اولمز زيرا بونلر خسته حكمنده اولميوب صاغ اولدقلري ايجون طلاقلري
طلاق فار اولمز بس بو تقديرجه عورتلري انلره وارث اولمز وكذا
المختلعة ومخيرة اختارت نفسها ومن طلقت ثلثا بامرها واول باينجي
عورت كيبيدر ادينه مال ويروب بوشانن عورت وارندن بوشانمغه
نفسني اختيار ايدن عورت وكندوسينك امري ايله اوج طلاقله تطليق

اولنان

اولنان عورت يعني بونلر اول خسته لكنده اولكن ازلرينه وارث
اولمز او لا بامرها ثم صح اي صح من مرضه ثم مات لا ترث يا خود
اول عورت كندو امر ايتمكسزن تطليق اولنوب دخي صكره ارى صاغلسه
يعني عورتي طلاق استمكسزن كشي خسته ايكن اني اوج طلاق بوشادوب
صكره اول خسته لكندن صاغلوب برآخر خسته لكله دخي دوشوب
عورتي هنوز عدتده ايكن اول ايكنجي خسته لكنده اولورسه اول
عورتي آكا وارث اولمز ولو تصادقا ان لا زوجها على ثلث في الصحة ومضى
العدة اي تصادقا في مرضه على وقوع الثلث في حالة الصحة ومضى
العدة ثم اقر لها بدين او اوصى بشيء فلها الاقل منه ومن الارث
واكر اريله عورت ارك صاغلغي حالنده اوج طلاق ويردوكي
اوزره وعدتك كچمسي اوزره كرچكلشورلرسه يعني رجل خسته
ايكن صاغلغنده عورتنه اوج طلاق ويردوكنده ودخي عورتك
عدتي كچدوكنده بربرني تصديق ايلدوكلرندنصكره رجل هنوز خسته
ايكن اول عورته بو زوجي اولدوغي اقرار ايلسه يا خود اول عورته
برنسنه وصيت ايلسه بس بو اقرار ووصيت صورتنده عورت
ايچون اول اقرار يا وصيت اولناندن وميراثندن آزي وارد
اي ان كان المقر به او الموصى به اقل من الارث فلها ذلك وان كان

الارث اقل فلها ذلك • یعنی عورته اقرار اولنان یاخود وصیت
اولنان مقدار ارثندن آز اولورسه عورت ایچون اول مقدار
ثابت اولور واکر ارثی آز اولورسه عورت ایچون اول مقدار حقی
ثابت اولور • واعلم ان حرف من فی قوله فلها الاقل منه ومن الارث
لیس صلة لافعل التفضیل • معلومک اولا که مصنفک فلها الاقل منه
ومن الارث قولنده که من حرفی افعل تفضیل اولان اقل کلمه سنک
صله سی دکلدر یعنی من لفظی اقله متعلق اولمیوب اقل نه اولدوغن
بیان ایچوندر • اذ لو کان یجب ان یکون الواجب اقل من کل واحد
منهما ولیس کذلک • زیرا که اکر حرف من افعل تفضیلک صله سی
اولیدی عورت ایچون ثابت اولان حق هم اقرار اولناندن وهم وصیت
اولناندن آز اولمق واجب اولوردی وحال بو که بویله دکلدر یعنی
عورت ایچون واجب اولان مقدار هم اقرار اولناندن وهم ارثدن
آز دکلدر بلکه تنقیصی آز ایسه اول مقدار واجب اولور • بل حرف
من للبیان وافعل التفضیل استعمل باللام • یعنی اول من حرفی
افعل تفضیلک صله سی دکلدر بلکه اول اقلک ندن اولدوغن بیان
ایچوندر و بو مقامده افعل تفضیل لام ایله استعمال اولنمشدر نوعیسه
من ایله دکل فیجب ان یقال او من الارث لانه لما قال الاقل بین الاقل

باحدهما

باحدهما • پس چونکه من حرفی صله ایچون اولمیوب بیان ایچون اولدی
امدی مصنفک فلها الاقل منه ومن الارث قولنده واو بر ینه او
کتوروب او من الارث دیمک واجب اولور زیرا مصنف وقتا که
الاقل دیدی ایسه انک نه اولدوغن اقرار اولنانک وارثک برسی ایله
بیان ایلدی • وصلة الاقل محذوفة وهو ومن الآخر ای لها احدهما
الذی هو اقل من الآخر • واقل کلمه سنک صله سی یعنی اکا متعلق
اولان من حرفی محذوفدر که تقدیری ومن الآخردر یعنی اول عورت
ایچون اول ایکی دن شول برسی واردر که اول برندن آزدر حاصلی
اول عورت ایچون ثابت اولان انوکیچون اقرار اولناندن وارثدن
هر قنقسی آز اولورسه اول اولور • فیکون الواو بمعنی او ویکون
الواو علی معناها لکن لا یراد بها المجموع بل یراد الاقل الذی هو الارث
تارة والموصی به اخری فیکون الواو للجمع وهو ان الاقلیة ثابتة
لکن بحسب زمانین • پس بو تقریرمزه کوره ومن الارث ده که واو
عاطفه بنه عطف ایچون اولان او لفظینک معناسنه اولور یاخود
واو کندو معناسی اوزره اولور ولکن انکله معطوف ومعطوف
علیهک مجموعی مراد اولنمز بلکه شول اقل اولان مقدار مراد اولنور که
اول کاهیجه ارث وکاهیجه وصیت یا اقرار اولنان مقداردر پس

بو معنایه کوره وا وجمع ایچون اولور جمع ایچون اولمسنك معناسی بودر
اول اقلیت ثابتدر ولكن ایكی وقت اعتباریله در حاصلی بعض وقتده
موصی به اقل اولنجه وقت آخرده ارث اقل اولور دیمکدر كمن طلقت ثلثا
بامرها فی مرضه ثم اقر او اوصی فان لها الاقل من ذلك ومن الارث فی
قولهم جمیعا یعنی اول کچن مسئله ده كه عورت ایچون موصی به دن
وارثندن آز اولان مقدار ثابت اولور شول عورت كبی كه كندوسینك
امریله زوجینك خسته لكنده اوچ طلاق ایله تطلیق اولندوغندن صكره
اول خسته آری انو كیچون دین اقرار ایلدی یاخود اكا بر نسنه وصیت
ایلدی بعده اول مرضندن اولدی پس اول عورت ایچون وصیت یا اقرار
اولنان ندن وارثندن اك آزی هر قنقیسی ایسه اول ثابت اولور جمیع
امام‌لرك قولنده رحمهم الله تعالی وایانا آمین یا رب العالمین ولو علق
الثلث بشرط وجد فی مرضه ان علقه بمجیء وقت كرجب او فعل اجنبی
ترث الا اذا علق فی صحته واكر خسته اولان رجل عورتنك اوچ طلاقنی
بر شرطه تعلیق ایلیوبدە اول شرط بینه خسته لكنده بولنورسه اكر
شهر رجب كبی بر وقتك كلمسنه تعلیق ایمشسه مثلا شهر رجب كلنجه اوچ
طلاق بوش اول دیمك كبی یاخود كندوسینك فعلنه دكل بر غیری
اجنبی كمسنه نك فعلنه تعلیق ایمشسه مثلا فلان كمسنه فلان اوه كیرر سه

بوش اول دیمك كبی بو صورتلرده عورت اكا وارث اولور مكر كیم
اول كشی صاغلغنده ایكن تعلیق ایدوبده صكره خسته اولدوغی زمانده
شرطی بولنورسه عورت اكا وارث اولمز وان علق بفعل نفسه ترث
سواء كان التعلیق والشرط فی مرضه او التعلیق فی صحته والفعل له
منه بد كالكلام مع الاجنبی او لا بد له منه كاكل الطعام وصلوة الظهر
وكلام الابوین واكر كشی عورتنك اوچ طلاقنی كندوسینك فعلنه تعلیق
ایدرسه عورت اكا وارث اولور برابردركه طلاقك تعلیقی وشرطی
اول رجلك خسته لكنده طلاقی اولسون یاخود تعلیقی صاغلغنده اولسون
وبرابردركه اول تعلیق ایتدوكی فعلنه ضرورتی اولمسون اجنبی كمسنیه
سوبلمكه تعلیق ایتمك كبی یاخود اول فعله انك ضرورتی اولسون
یمك یمسی كبی ومثلا اویله نمازن قلماسی كبی وباباسنه اناسنه سویلسی
كبی وان علق بفعلها فان كانا ای التعلیق والفعل فی مرضه والفعل
لها منه بد لا ترث وان لم یكن لها منه بد ترث واكر كشی عورتنك اوچ
طلاقن عورتك كندو فعلنه تعلیق ایدرسه اكر انك ایكیسی ده یعنی هم
زوجك تعلیقی وهم عورتنك اول فعلی رجلك خسته لكی حالنده اولورسه
ودخی عورتنك اول فعله ضرورتی یوغیسه یعنی اول فعلی ایشلمامك اكا
ممكن ایسه مثلا بیانجی كمسنه لره سویلمك كبی عورت اول زوجنه وارث

اولمز واكر عورتك اول فعلنه ضرورتي اولورسه يعني اول فعلسز اوتمسي قابل اولمزسه هيچ يمك يمسي كبي عورت اول ارينه وارث اولور وان

كان اي التعليق في صحته لاترث الا فيما لابد لها منه عند ابي حنيفة

وابي يوسف واكر اول كشينك طلاقي عورتنك فعلنه تعليق اتمسي صاغلغنده اولورسه عورت اكا وارث اولمز مكر سول صورتده وارث

اولور كه كشي صاغلغنده طلاقي عورتك ضرورتي اولان فعلنه تعليق

اتمش اولا اكل طعام كبي كه بو صورتده دخي اول عورت ارينه وارث

اولور امام اعظم ايله ابي يوسف رحمهما الله تعالينك قتنده خلافا

لمحمد وزفر فانها لاترث عندهما لانه لم يوجد من الزوج صنع بعد تعلق

حقها بماله بو صورتده عورتك وارث اولمسي امام محمد وزفرك

خلافيجه در رحمهما الله تعالى زيرا بو صورتده عورت وارث اولماز

بو ايكي امامك قتنده زيرا زوجك عورتي طلاقني عورتينك ضرورتي

اولان فعله صاغلغنده تعليق ايتدوكي صورتده اول رجلك مالنه عورتك

حقي تعلق ايلدوكندنصكره زوجدن صنع وعمل بولنمدي يعني صاغلغنده

تعليق ايدوب خسته لكنده تعليق اتمكين عورتك حقن ابطال اتمك

زوجدن بولنمدي هذا عبارة الهداية ومعناها ان امرأة الفار

انما ترث ان وجد من الزوج في مرض موته صنع في ابطال حقها بعد

ما تعلق حقها بماله بسبب المرض ولم يوجد ذلك الصنع اول امام محمد

وزفر جانبندن تعليل اولنان تركيب هدايه نك عبارتيدر واول عبارتك

معنا وشرحي بودركه فارا اولان كمسنه نك عورتي يعني خسته لكنده

عورتني بوشايان كشينك عورتي اكا وارث اولمز الا اول رجلك خسته

لكي سببيله مالنه عورتك حقي تعلق ايلدوكندنصكره عورتك اول حقن

ابطال اتمكه مرض موتنده زوجدن صنع وفعل بولنورسه وارث

اولور واول صورتده ايسه زوجدن اول حقي ابطال اتمكه صنع

وعملي بولنمدي لان التعليق كان في صحته بل المرأة ابطلت حقها

باتيانها بذلك الفعل زيراكه اول زوجك تعليقي صاغلغنده اولمش

ايدي امدي عورتك حقن زوجي ابطال اتميوب بلكه عورت اول

فعلن كتوردمسيله كندو حقني ابطال ايلدي پس عورت بو صورتده

زوجنه وارث اولماز فجوابهما ان الفعل الذي لابد لها منه فهي

مضطرة الى الاتيان به فصارت فعلها مضافا الى الزوج كما في الاكراه

وامام اعظم ايله ابي يوسف رحمهما الله تعالينك اول ايكسينه

جوابلري بودركه زوجينك اول تعليق ايلدوكي فعله عورتك

ضرورتي اولوب اني كتوروب ايشلسنه اضطراري واردر پس

بو تقديرجه عورتك اضطراري فعلي زوجنه مضاف اولمشدر

الذي

نتكه آخره كوچله برنسنه يي ايشلتديره نه فعل نسبت اولنور و
في الرجعي ترث في الاحوال اجمع ودخي طلاق رجعيده يعني خسته كشي
عورتني طلاق رجعي ايله بوشادوغندنصكره اولورسه عورت
عدت ايچره ايكن اكا وارث اولور اول ذكر اولنان احوالك جمله سنده
يعني برابردركه طلاقي عورت استدوكنده واستمدوكنده وزوجك
فعلنه ياخود عورتك فعلنه تعليق اولندوغنده وضروري ياخود
غير ضروري اولان فعلده حاصلي بو احوالك جمله سنده عورت
رجعي طلاقك عدتنده ايكن اري اولورسه اكا وارث اولور وخص
ارثها بموته في عدتها واول عورتك وارث اولمسي عدتنده ايكن
زوجنك اولمسنه مخصوص قلندي • واما اذا انقضت عدتها ثم
مات لا ترث اجماعا • اما اول عورتك عدتي كچوب بعده اري
اولورسه بالاتفاق اكا وارث اولماز • وعبارة المختصر هكذا
ومختصرك عبارتي بونك كبيدر • وان علق بينونتها بشرط ووجد
في مرضه ترث ان علق بفعله او بفعلها ولا بد لها منه او بغيرهما و
قد علق في المرض • واكر زوج عورتنك باين طلاق بوش اولمسني
برشرطه تعليق ايليوبده اول شرط مرض موتنده بولنورسه عورت
اكا وارث اولور اكر زوج اول طلاقي كندوسنك فعلنه ياخود

عورتنك

عورتنك ضروري فعلنه تعليق ايدرسه ياخود هم كندوسنك وهم
عورتنك فعلندن غيري نسنه يه تعليق ايدوب بو غيره تعليق مرض موتنده
اولمش سه پس بو صورتلرده عورت اكا وارث اولور • فالحاصل ان
التعليق ان كان بفعله ترث مطلقا • پس اول عبارت مختصرك حاصل
ونتيجه سي بودركه اكر اول زوجك طلاقي تعليقي تمسي كندوسنك
فعلنه اولورسه عورت اكا وارث اولور مطلقا يعني برابردركه تعليق
وشرطي خسته لكي حالنده اولسون ياخود تعليقي صاغلغنده اولوب شرطك
بولنماسي مرضنده اولسون ودخي برابردركه اول تعليق ايلدوكي فعلي
ضروري اولسون ياخود غير ضروري اولسون امدي بو صورتلرك
جمله سنده عورت اكا وارث اولور • وان كان بفعلها ولا بد لها منه
فكذلك الا انه ان كان التعليق في الصحة ففيه خلاف محمد وزفر • واكر
زوجك طلاقي تعليقي تمسي عورتك فعلنه اولوب اول دخي عورتك
ضروريسي اولورسه ينه حكم بويله در يعني اولكه صورتنده كبي
وارث اولور لكن اكر اول زوجك تعليقي صاغلغنده اولوب شرطي
مرضنده بولنورسه بونده امام محمد و زفرك خلافي واردر • وان
كان لها منه بد لا ترث • واكر تعليق عورتك ضروري اولميان
فعلنه اولورسه وارث اولماز • وان علق بغير فعلهما فان كان

التعلیق فی المرض ترث والا فلا • واکر کشی هم کندوسینك وهم اول
عورتنك فعلندن غیریه تعلیق ایدرسه اکر اول تعلیق مرضی حالنده
اولورسه وارث اولور واکر بو تعلیق مرضنده اولمیوب صاغلغنده
اولورسه وارث اولمز • **باب الرجعة** • بو باب کشی عورتنه
طلاق ویردوکندن صکره اکا رجوع ایلمسنك بیاننده در هی فی العدة
لا بعدها لمن طلق دون ثلث • ای فی الحرة • اول رجعت یعنی کشی
بوشادوغی عورتنه رجوع ایدوب ینه انی تحت نکاحنده الیقومق
عورتنی اوچ طلاقدن اشغی طلاقله بوشایان کمسنه ایچوندر • اول
عورتك عدتی ایچنده یوخسه عدتی چقه وکجدوکندن صکره دکل
یعنی کشی حره خاتونی بر یا ایکی طلاقله بوشایوب عدتی کچمدین اکا رجوع
ایدرسه جائزدر اما اوچ طلاق بوشایوب یاخود بر یا ایکی طلاق
بوشادوغی تقدیرجه عدتی کچرسه بوندن صکره رجوع ایلمسی صحیح اولمز
• اما فی الامة فلا رجعة الا فی الواحدة • اما جاریه اولان منکوحه
ده رجوع یوقدر الا بر طلاقده یعنی کشینك منکوحه‌سی غیری کمسنه‌نك
جاریه‌سی اولوبده انی بر طلاق بوشارسه اکا اینه رجوع ایلمك
صحیحدر اما ایکی طلاق بوشارسه ارتق رجوع ایده‌مز زیرا جاریه
حقنده ایکی طلاق حره حقنده اوچ طلاق کبی اولوب اول ایکی طلاق

ایله باین اولور • وان ابت اول مراجعت اولنان عورت ابا ایدوب
زوجی اکا رجوع ایتدوکنه راضی اولمزسه ده یعنی کشی عورتنی بر یا ایکی
طلاق بوشایوب عدتی کچمدین اکا رجوع ایدنجه اول عورت اری اکا
رجوع ایتدوکندن بجنورسه ده زوجنك رجعتی صحیح اولور بنحو راجعتك
زوجك اکا سکا مراجعت ایتدم دیمسی کبی سوزیله وبوطئها دخی انی وطی
ایتمسیله ومسها بشهوة دخی انی شهوتله یاپشمسیله ونظره الی فرجها بشهوة
• هذا عندنا • ودخی انك فرجنه شهوتله بقمسیله حاصلی بو اشیانك
جمله‌سیله زوجك اول تطلیق ایلدوکی عورتنه رجوعی صحیح اولورکه
بو بزم قتمزده در • اما عند الشافعی فلا تصح الا بالقول • اما شافعی رحمه
الله تعالینك قتنده اول تطلیق اولنان عورته زوجنك مراجعت ایتمسی
صحیح اولمز الا قول ایله یعنی انجق سکا رجوع ایتدم دیمسی کبی سوزیله • وندب
اشهاده علی الرجعة واعلامها بها • ای اعلام الزوج ایاها بالرجعة • و
کشی تطلیق ایلدوکی عورتنه رجوع ایتدوکنده ایکی شاهد طوتمغوب
اول عورته دخی اعلام ایتمك یعنی زوجی اکا رجوع ایتدوکنی بلدرمك
مندوب ومستحب قلنمشدر حاصلی زوج اول عورته هم رجوع ایتدوکنی
بلدوروب وهم مراجعت وقتنده ایکی شاهد طوتمق مستحبدر • وان لا
یدخل علیها حتی یؤذنها ان لم یقصد رجعتها • ودخی زوجه مستحب اولورکه

اول رجعی طلاق ایله بوشادوغی عورت اوزرینه داخل اولمیه یعنی
اول عورتك اولدوغی اوه کیرمیه تا کیره جککی اکا بلدرمینجه اکر اول
عورته مراجعت ایتمك مراد ایتمش ایسه ولو ادعی بعد العدة الرجعة فیها
وصدقته فهو رجعة وان کذبته فلا واکر عورتك طلاقنك عدتی کچدکدن
صکره زوجی رجعتی دعوا ایدوب اول عورت عدتده ایکن بن اکا رجوع
ایتدم دیوبده عورت دخی انی تصدیق ایلدسه یعنی کرچکسین سن بکا
رجوع ایتدك ایدی دیرسه زوجك بویله دیمسی رجعت اولور واکر عورت
انی تکذیب ایدوب بن عدتده ایکن سن بکا رجوع ایتمدك دیرسه زوجك
رجوع ایتدم ایدی دیمسیله رجعت صحیح اولماز ولا یمین علیها عند ابی حنیفة
وبو صورتده یعنی عورت زوجنی تصدیق ایتمدوکنده عورته یمین
یوقدر یعنی اکا یمین ویرلمز امام اعظم رحمه الله تعالینك قتنده • فان
الرجعة من الاشیاء التی لا یمین فیها عند ابی حنیفة • زیرا رجعت شول اشیا
دندرکه انلرده امام اعظم قاتنده انکار ایدنه یمین یوقدر وان قال
راجعتك فقالت مضت عدتی فلا رجعة واکر کشی عورتنی رجعی طلاق
بوشادوغندنصکره سکا مراجعت ایتدم دیوبده عورت دخی عدتم کچدی
دیرسه رجعت یوقدر حاصلی زوجك بویله دیمسی شرعا مراجعت اولمز
ای ان کان المدة مدة تحتمل انقضاء العدة فالمرأة تصدق فی اخبارها

بانقضاء

بانقضاء العدة وهذا عند ابی حنیفة • یعنی اول عورته طلاق ویرلدوکی
دمدن عدتم کچدی دیدوکی زمان فی الواقع عدتنك کچمسنه محتمل وقت
اولورسه عدتم کچدی دیو خبر ویردوکی سوزنده عورت تصدیق اولنور
یعنی زوجینك اکا مراجعتی صحیح اولمز که بو امام اعظم رحمه الله تعالینك
قتنده در • واما عندهما فتصح الرجعة لانها لم تخبر قبل الرجعة بانقضاء
العدة فالظاهر بقاؤها • ولکن امامین قتنده اول مراجعت صحیح اولوب
شرعا رجعتی درست اولور زیرا عورت اری اکا مراجعت ایتمدین عدتی
کچدیکله خبر ویرمدی پس ظاهر حال عدتنك بقاسیدر کما فی زوج امة
اخبر بعد العدة بالرجعة فیها کسیدها وکذبته یعنی مسئله ده رجعه صحیح
اولماز نتکه جاریه نك زوجی عدتدنصکره افندیسی کبی رجعه ایله خبر
ویروب جاریه انی تکذیب ایلدوکنده رجعه صحیح اولمز یعنی بر کشی
جاریه اولان عورتنی رجعی طلاق بوشایوب عدتی تمام اولدقدنصکره
عدتنده ایکن مراجعت ایتدم ایدی دیوب جاریه نك افندیسی دخی زوجنی
تصدیق ایدوب اول دخی رجعه دن خبر ویروب جاریه زوجنی تکذیب
ایدرسه یعنی عدتم ایچنده بکا مراجعت ایتمدك ایدی دیرسه سوز جاریه
نك اولوب زوجینك اکا مراجعت ایتدم دیدوکنه اعتبار اولنمز • فان
القول قولها عند ابی حنیفة واما عندهما فالقول قول المولی • زیرا بو صورتده

دخی سوز عورتکدر یعنی جاریه نك اولور امام اعظم قتنده ولکن امامین
قتنده بو صورتده سوز جاریه نك افندیسنکدر یعنی اکر جاریه نك
افندیسی رجعه یی دعوا ایلدوکنده زوجنی تصدیق ایلدرسه سوز
افندیسنك اولوب رجعه سی صحیح اولور او قال راجعتك فقالت
مضت عدتی وانکرا • ای الزوج والسید مضی العدة • یا خود جاریه
نك زوجی اکا سکا مراجعت ایتدم دیوب جاریه دخی عدتم کچمشدر دیوب
اری ایله افندیسی عدتی کچدوکنی انکار ایلسه لر بونده سوز جاریه نك
اولوب زوج ومولاسنك عدت کچمدوکنی انکار ایلدوکلرینك
فائده سی اولمز وان انقطع دم آخر العدة لعشرة تمت رجعی طلاق ایله
تطلیق اولنان عورتك آخر عدتینك قانی اونجی کونده کسلیجه یعنی
اوچنجی حیضنك قانی اونجی کوننده کسلیجه عدتی و رجعه نك مدتی
تمام اولور یعنی بو تقدیرجه اول خاتون اغتسال ایتمزسه ده همان
اول کونده قانی کسلدوکی کبی هم عدتی وهم رجعه نك زمانی کچوب
بوندنصکره زوجی اکا مراجعت ایلدرسه صحیح اولمز ولاقل منها لا حتی
تغتسل او یمضی وقت فرض او تیمم فتصلی واول عورتك حیضی قانی عدتك
آخرکه اونجی کوندن آزده کسلورسه عدتی و رجعه نك مدتی تمام
اولمز یعنی ارینك اکا مراجعتی صحیح اولورتا اول عورت بو تقدیرجه

غسل

غسل ایدنجیه دك یا خود غسل ایتمزسه اوزرندن بر فرض نمازك وقتی
کچنجیه دك یا خود اکر صو بولیمزسه تیمم ایدوب فرض یا خود ایکی رکعت
نافله نماز قلنجیه دك حاصلی بو اشیایه دك اری اکا رجعه یه مالك اولور
بو اشیانك حصولندنصکره اکا مراجعت ایدهمز ولو نسیت غسل عضو رجع
وفیما دونه لا • ای نسیت غسل ما دون العضو فحینئذ لا یصح الرجعة لانه
لا اعتبار لما دون العضو فکانها اغتسلت ومضت عدتها • واکر اول حیض
اون کوندن آزده کسلن عورت بر عضونك یا ییقامسنی اونودرسه اری
اکا مراجعت ایدر وبر عضودن آشغه سنده حاصلی بر عضودن آزده مراجعت
ایدهمز یعنی بر کامل عضودن آشغه مقدار یرین یوماسنی اونودرسه
رجعه صحیح اولمز زیرا بر عضودن آز یرك ییقامدوغنه اعتبار یوقدر
پس کویا بو عورت بتونجه اغتسال ایدوب عدتی کچدی ولو طلق حاملا
ومن ولدت منکرا وطئها فله الرجعة • ای طلق امرأته وهی حامل فانکر
وطئها فله الرجعة • واکر کشی اکله جماع ایتدوکنی انکار ایلدوکی یوکلی
عورتنی یا خود بینه انی وطء ایلدوکنی انکار ایلدوکی طوغران عورتنی
بوشارسه یعنی حامل ایکن عورتنی بوشایوب بن انی وطء ایلدوکن انکار
ایدرسه انوکیچون رجعه واردر حاصلی بو ایکی صورتده عورتنه مراجعت
ایدر • اقول فی قوله فله الرجعة تساهل • بن دیرمکه فله الرجعة

قولنده مساهله واردر یعنی مصنفك بو سوزنی قولاینه کوره سوی[؟]نلشدر
دیرم ● لان وجود الحمل وقت الطلاق انما یعرف اذا ولدت لاقل من
ستة اشهر من وقت الطلاق فاذا ولدت انقضت العدة فلا یملك
الرجعة ● زیرا طلاقك وقتنده عورتك یوکلی بولنماسی بلنمز الا طلاقك
وقتنده برو التی آیدن آزده طوغرنجه بس همان طوغرد وغی کبی عدتی
کچوب انکا مراجعت اتمکه مالك اولیمز ● فیکون المراد الرجعة قبل وضع
الحمل ● بس امدی مصنفك فله الرجعة قولی ایله مراد وضع حملدن اوکدن
اولان رجعه در یوخسه طوغردقدنصکره اولان رجعه دکلدر ●
فیکون المراد انه ان راجع قبل وضع الحمل فولدت لاقل من ستة
اشهر یحکم بصحة الرجعة السابقة ● امدی مصنفك اول سوزیله
مراد بو اولدیکه اکر اول کشی عورتی طوغرمدین مراجعت ایلدیسه دخی
صکره وقت طلاقدن التی آیدن آزده طوغردسه اول کجن رجعه
نك صحتی ایله حکم اولنور ● ولا یراد انه یحل له الرجعة قبل وضع الحمل
لانه لما انکر الوطء والشرع لا یحکم بوجود الحمل وقت الطلاق بل انما یحکم
اذا ولدت لاقل من ستة اشهر من وقت الطلاق فلم یوجد تکذیب الشرع
قبل وضع الحمل ● ومصنفك فله الرجعة قولی ایله اول کشی ایچون عورتی
طوغرمدین مراجعت حلال اولمق مراد اولنمز زیرا اوقتا که اول کشی انکله

جماعنی انکار ایلدیسه حالی بو که شریعت حملك طلاق وقتنده بولنمسیله
حکم اتمز بلکه طلاقدن التی آیدن آزده طوغرنجه حملك وجودی ایله
حکم ایدر بس امدی عورتك وضع حملندن مقدم آنی شرعك یلانجی
چقارمسی بولنمدی ● فالصواب ان یقال ومن طلق حاملا منکرا وطئها
وراجعها فجاءت بولد لاقل من ستة اشهر صحت الرجعة ● بس مصنفك
ولو طلق حاملا او من ولدت منکرا وطئها فله الرجعة قولنك صوابی
شول کمسنه که یوکلی عورتن وطء ایلدوکنی انکار ایتدوکی حالده
بوشایوبدن انکا مراجعت ایلدوکندنصکره طلاق وقتندن التی آیدن
آزده ولد کتوره نك رجعه سی صحیح اولور دیمکدر ● واما مسئلة
الولادة فصورتها انه طلق امراته التی ولدت قبل الطلاق منکرا وطئها
فله الرجعة ● واما ولادت مسئله سینك صورتی بودرکه اول کشی
طلاقدن اول طوغران عورتنك وطئن منکر ایکن بوشادی بس بو
تقدیرجه اول کشی ایچون انکا مراجعت ایلمك واردر ● وانما یصح الرجعة
فی مسئلتی الحمل والولادة مع انکاره الوطء لان الشرع کذبه فی انکاره
الوطء لان الولد للفراش ● واول حمل وولادت مسئله سنده وطء
انکار اتمسیله بله رجعه سی صحیح اولور زیرا شریعت انی تکذیب ایلدی
اول عورتمی وطء اتمدم دیدوکی سوزنده زیرا ولد فراش ایچوندر

یعنی هر کسک عورتنک طوغردوغی کندوسینک اوغلی اولوب نسبی اندن
ثابت اولور دکرک بندندر دیسون وکرک سکوت ایلسون وان خلا بها

فانکر فلا ● ای لا یصح رجعتها لانه انکر الوطء ولم توجد تکذیب الشرع انکاره

فیکون انکاره حجة علیه ● واکر کشی نکاحلوسی ایله خلوت ایدوب یعنی
باب مهرده بیان اولندوغی اوزره ایکیسی خلوتده اولدقدنصکره اول
عورتی وطء اتمسنی انکار ایلدسه انوککچون رجعه یوقدر یعنی اول عورتن
بوشادقدنصکره اکا مراجعتی صحیح اولمز زیراکه وطئنی انکار ایلدی ونک
انکاردنی ایسه شرعک یلاندن چقارمسی بولنمدی یعنی عورتی ولادتی
بولنمدی پس امدی انک انکاری علیهسنه حجت اولور ● وانما تأکد

المهر بالخلوة لانها سلمت الیه المعقود علیه لا لانه قبض المعقود علیه

بان وطئها ● واول عورتک مهری خلوت ایله متأکد اولوب اول
رجلدن تمام مهرنی آلور زیرا عورت معقود علیهسنی یعنی بضعنی اکا
تسلیم ایلدی پس مهر بونکچون متأکد اولور یوخسه رجلک عورتی
وطء سببیله معقود علیهسنی آلوب قبض ایلدوکیچون دکل حاصلی عورت
اندن بتون مهرنی آلماسی اولکه علت ایچوندر یوخسه ایکنجی علت ایچون
دکل ● فان طلقها فراجعها فجاءت بولد لاقل من سنتین صحت پس چونکه کشی
عورتی ایله خلوت ایدوب بده انی وطء ایلدوکنی انکار ایتدکدنصکره انی بوشایوب

اکا

اکا مراجعت ایتمک دلدوکنده مراجعهسی صحیح اولماز امدی اکر اول
خلوتندنصکره جماعنی انکار ایلدوکی عورتنی بوشایوب واکا مراجعت
ایلیوب وقت طلاقدن بر وایکی ییلدن آزده اول خاتون بر ولد کتوردرسه
اول کشینک ولادتدن مقدم ایلدوکی مراجعهسی صحیح اولور ● هذه
المسئلة متعلقة بمسئلة الخلوة صورتها انه خلا بامرأته وانکر وطئها
ثم طلقها فراجعها ● متنده ذکر اولنان شو مسئله بوندن مقدمجه
ذکر اولنان خلوت مسئلهسنه متعلقدر صورتی بودرکه بر کشی
بر عورتیله خلوت صحیحه ایلدی ولکن انکله جماع اتمسنی انکار ایلدی بعده
انی بوشایوب تکرار اکا مراجعت ایلدی ● الی آخره ● یعنی بو مسئله
نک صورتنی تا آخرینه دک تصویر ایله یعنی اول صورتده مراجعت
ایلدوکندنصکره عورت طلاق وقتندن بر وایکی ییل کچمدین طوغردی
پس بو تقدیرجه اول کشینک مراجعتی صحیح اولمش اولدی ● فانها اذا
ولدت لاقل من سنتین من وقت الطلاق یثبت نسب هذا الولد اذ هی
لم تقر بانقضاء العدة والولد یبقی فی البطن هذه المدة ● زیرا اول عورت
طلاقنک وقتندن ویرلدیکی ییلک تمامندن آزده طوغرنجه بو ولدک
نسبی اول کشیدن ثابت اولور زیراکه اول عورت طوغرمدین عدتی
بتدوکیله اقرار ایلمدی تاکه ولدک نسبی اول رجلدن ثابت اولمیه وولد ایسه

اناسی قارننده بو مدت قدر قالور • فلا بد من ان يجعل الزوج واطئا
قبل الطلاق لا بعده لانه لو لم يطاء قبل الطلاق يزول الملك بنفس الطلاق
فيكون الوطئ بعد الطلاق حراما • بس چونكه ولد اناسی قارننده ایکی
سنه مقداری قالمق احتمالی وارد ر امدی لازمدر که اول زوج طلاقدن
مقدم عورتن وطئ ایلمش قلنوب طلاقدن صکره وطئ ایلمش قلنمیه زیرا
اکر طلاقدن اوکدین وطئ اتمش ایسه مجرد طلاق ویرمکله اول
عورتندن ملك نكاحی ایریلوب طلاقدن صکره انی وطئ ایلمسی حرام
الور • فيجب صيانة فعل المسلم عنه فاذا جعل واطئا قبل الطلاق
يصح الرجعة • بس چونكه طلاقدن صکره كه وطئ حرام اولدی امدی
مسلمانك فعلنی حرامدن صيانت وحفظ ایلمك واجب اولوب انی طلاقدن
مقدم وطئ ایلمشدر ديرز بس طلاقدن مقدم وطئ ایلمش قلنجه يعنی اول
عورتنه طلاق ويردوكندن مقدم انی وطئ ایلمشدر ديو اعتبار اولنجه
مراجعه سی صحيح اولور • ولو قال اذا ولدت فانت طالق فولدت ثم آخر
بطنين فهو رجعة • واكر كشی عورتنه سن دوغرنجه بندن بوش اول ديدكدن
صکره اول عورتی بر ولد طوغروب صکره بر دخی دوغرسه ایکی
بطن ایله يعنی ایکز طوغرميوب هر برسنه باشقه باشقه يوكلی اولمغله
طوغرسه ایکنجی طوغرمسی رجعه در يعنی اول ولد آخر ایله معلوم

اولورکه اوکلی ولددن صکره عورتنه مراجعت ایلمشدر • المراد بطنين
ان يكون بين الولادة الاولى والثانية ستة اشهر او اكثر • ایکی بطن ایله
مراد اول عورتك اوکلی طوغرمسيله صکره که طوغرمسی آره سنده
التی آی یادخی زیاده اولمقدر تاکم صکره که ولد ایکنجی بطندن صايلوب
انكله رجعت حاصل اوله • اما اذا كان اقل يكون ببطن واحد • اما اول
عورتك اوکلی طوغرمسيله صکره که طوغرمسينك آره سی التی آیدن
آز اولنجه ایکیسی ده بر بطندن اولورسه بس بو تقديرجه صکره کی
ولدك طوغمسی رجعه اولمز • وانما ثبتت الرجعة لانها طلقت بالولادة
الاولى ثم الولادة الثانية دلت على انه راجعها بعد الولادة الاولى
ليكون الوطئ حلالا • واول عورتك بطن آخرده طوغردوغی ولد
ایله رجعت ثابت اولور زيرا اول عورت اوکلی ولادتی ایله بوش
اولوب صکره كه ولادتی زوجی اکا اوکلهٔ ولادتدن صکره مراجعت
اتدوكنه دلالت ایدر يعنی صکره که ولدی بطن آخرده طوغرمغله
شرعا زوجی اکا اوکلهٔ ولددن صکره مراجعت اتمشدر ديو حکم اولنور
تاکیم وطئ اتدوکی حلال اوله • اما اذا كانت الولادتان ببطن واحد
لا تثبت الرجعة • اما اول عورتك ایکی ولادتی بله بطن واحدده
اولنجه رجعت ثابت اولمز يعنی ایکیسينك آره سی التی آیدن آز اولورسه

مراجعت ایتمش اولمز • لان العلوق الولد الثانی کان قبل الولادة الاولی
زیرا صکره که ولدک علوقی یعنی ولد ثانینک حاصل اولاجق •
نطفه نک اناسی رحمنه دوشمسی اولکی ولدک طوغمسندن اول •
اولمشدر • وفی کلما ولدت وولدت ثلثة ببطون یقع الثلث وکشی
عورتنه هر طوغردقجه بندن بوش اول دیو بیدن اول عورتی دخی
اوچ فارندن اوچ ولد طوغرسه اوچ طلاقده واقع اولور یعنی
هر بر ولادتی ایله بر طلاق واقع اولوب اوچ ولادتی ایله اوچ طلاق
دوشر • والولد الثانی رجعة کالثالث وایکنجی ولدی رجعه اولور •
اوچنجیسی کبی یعنی اولکی طوغرشنده بر طلاق واقع اولوب عورت
معتده اولور وایکنجی ولد ایله رجل اولکی طلاقدن مراجعت ایتمش اولور
وبو ایکنجی ولد ایله دخی بر طلاق واقع اولوب اوچنجی ولد ایله
ایکنجی طلاقدن مراجعت ایتمش اولوب بو اوچنجی ولد ایله اوچنجی طلاق
واقع اولور • وعلیها العدة بالحیض • ای عدة الطلاق الثالث
بالولادة الثالثة • واول عورت اوزره اوچ حیض کورمکله
عدت حکمک لازمدر یعنی اوچنجی ولادت سببیله واقع اولان
اوچنجی طلاقک عدتن اوچ کره حیض کورمکله حکمک اکا لازمدر
ومطلقة الرجعی تتزین • لیرغب الزوج فی رجعتها • ورجعی طلاق

ایله بوشانمش عورت کندوسنی بزه یوب دونادر یعنی اکا لایق
اولان بودرکه • رجعی طلاقک عدتنده ایکن کندو نفسنی قادر اولدیغی
مرتبه تزیین ایلیه تا کیم اری انک رجعتنده رغبت ایلیوب اکا مراجعت
ایتمسنده میل ایده • ولا یسافر بها حتی یشهد علی رجعتها • ودخی کشی رجعی
طلاق بوشادوغی عورت ایله سفر ایتمیه یعنی انکله سفر ایتمک
زوجه مباح اولمز اکا مراجعت ایتدوکنه شاهد طوتمغینجه حاصلی
زوج انکله سفر ایتمک استینجه اکا مراجعت ایلیوب رجعت ایتدوکنه
دخی شاهد طوتمغ گروب بعده انکله سفر ایده • وله وطؤها • هذا
عندنا • ودخی رجعی طلاق ایله عورتنی بوشایان کشی ایچون مراجعت
ایتمدین انی وطی ایلمک واردرکه بو بزم قتمزده در • واما
عند الشافعی لا یحل وطؤ مطلقة الرجعی حتی یراجع بالقول • واما امام
شافعی رحمه الله تعالینک قتنده رجعی طلاق ایله بوشانمش عورتی
وطی ایلمک زوجنه حلال اولمز سکا مراجعت ایتدم دیمسی کبی قولی
ایله اکا مراجعت ایتمینجه • وعندنا الوطء یصیر رجعة • وبزم قتمزده
ایسه زوجک اول عورتی وطی ایتمسی رجعت اولور یعنی وطی
ایتمکله اکا مراجعت ایتمش اولور • وله نکاح مبانة بلا ثلث فی عدتها
وبعدها • ودخی زوج ایچون جائزدرکه اوچ طلاقسز باین طلاق

ایله بوشادوغی عورتی عدتنده وعدتندنصکره نکاح ایله الا ایعنی
کشی بریا ایکی باین طلاق قله بوشادوغی عورتنی عدتنده وعدتندن
صکره ده نکاح ایله المق جائزدر ولا تحل له حرة بعد ثلث ولا امة
بعد ثنتین حتی یطأها غیره بنکاح صحیح ویمضی عدة طلاقه او موته
هذا عند الجمهور • ودخی کشی یه حره عورتی اوج طلاقدنصکره
وجاریه عورتی ایکی طلاقدنصکره حلال اولمز تا برغیری کمسنه
انلری نکاح صحیح ایله الوب وطئ ایدوب اول صکره که زوجنك
طلاقی عدتی یاخود موتی عدتی بیجنجیه دك که بو عامهٔ علما رحمهم
الله تعالینك قتنده در یعنی کشی آزاد عورتن اوج طلاق وجاریه
عورتن ایکی طلاق بوشادوغندنصکره مادامکه انلری بر آخر
کمسه صحیح نکاحله الوب وانکله جماع ایدوب وتکرار بوشایوب
عورتك عدتی بیجمیه یاخود وفاتندنصکره عدتی بیجمیه انکا حلال
اولمز پس بو شرائط بولندقدنصکره اول اوکلکی زوجی اول عورتی
نکاح ایله الور • وعند سعید بن المسیب لا یشترط وطؤ الزوج
الثانی بل یکفی مجرد النکاح • وسعید بن المسیب رحمه الله تعالینك
قتنده اول عورتی ایکنجی اری وطئ ایلمك شرط دکلدر بلکه مجرد
انی نکاح اتمسی کفایت ایدر یعنی آخر زوجه نکاح ایله وارمق کفایت

ایدر

ایدر اندنصکره ینه اوکلکی زوجنه نکاحله وارمسنه یوخسه ایکنجی
ارینك انی بالفعل وطئ ایلمسی شرط دکلدر • استدلالا بقوله تعالی
سعید بن المسیب اول سوزینه استدلال ایلدی الله سبحانه وتعالی
نك بو • حتی تنکح زوجا غیره • قول شریفی ایله • ولنا حدیث العسیلة
وهو حدیث مشهور یجوز الزیادة به علی الکتاب • وبزم ایچون
دلیل عسیله حدیثیدرکه اول مشهور حدیثدرکه انونکله کتاب اوزره
زیاده حکم اثبات اتمك جائز اولور واول حدیثك مفهومی بودرکه
مادامکه اول عورت ایکنجی ارینك ذوقن اتمیه وایکنجی زوجی دخی
انك ذوقن اتمیه زوج ثانیدن صکره اوکلکی زوجنه حلال اولمز
• فیکون التحلیل بدون الوطئ مخالفا للحدیث المشهور حتی لو قضی
القاضی به لا ینفذ • پس چونکه دلیلمز اول حدیث شریف اولدی امدی
ایکنجی زوجك انی وطئ اتمکسزین اوکلکینه حلال اولمسی اول حدیث
مشهوره مخالف اولور حتی اکر زوج ثانینك مجرد نکاحیله اوکلکینه
حلال اولمسی ایله قاضی حکم ایدرسه بو حکمی نافذ اولمز والمراهق یحلل
لا سیدها • ومراهق اولان صبی اول عورتی تزوج ایدوب وطئ ایلمك
ایله اندنصکره اوکلکه زوجنه حلال قلار اما جاریه نك افندیسی
حلال قلمز یعنی کشی نکاحله اره ویردوکی جاریه سنی اری ایکی طلاق

بوشادوغندن صکره وطی ایلمك ایله تکرار نکاح ایله اول زوجنه وارمغی حلال ایلمز بس اوکلکه زوجنه نکاحی حلال اولمقده افندیسنك وطی ایلمکنه اعتبار یوقدر • المراهق صبی قارب البلوغ ویجامع مثله ولابد من ان تتحرك آلته ویشتهی • ومراهق شول اوغلانجقدرکه بالغ اولمغه یقلاشوب آلتی کبی اوغلانجقلر جماع ایدن بیلور واول صبینك ذکری قالقوب جماعه اشتها ایتمسندن لازمدر تاکیم وطی معتبر اوله وکره النكاح بشرط التحليل وتحل للاول وایکنجی ارك نکاحی تحلیل شرطی ایله مکروه قلنمشدر وبو ایله ایکن بله بینه اوکلکه زوجنه حلال اولور والزوج الثاني يهدم مادون الثلث فمن طلقت دونها وعادت اليه بعد آخر عادت بثلث خلافا لمحمد وایکنجی زوج اوچ طلاقدن آزی ابطال ایدر بس امدی شول عورتکه اوچ طلاقدن اشغه یعنی بریا ایکی طلاق بوشاندوغندن صکره آخر اره وارسه اندن دخی بوشاندقدن صکره دونوب اوکلکه زوجنه وارسه بینه کالاول اوچ طلاق ایله عودت ایدر یعنی اوکلکه ویردوکی بریا ایکی طلاق باطل اولوب بینه اول عورتنه اوچ طلاق ایله مالك اولور امام محمدك خلافنجه زیرا بودیرکه اوچ طلاقدن اشغه سین ایکنجی زوج ابطال ایلمز بس بونك قولنه کوره برکشی عورتن مثلا ایکی طلاق بوشایوب وعورت دخی آخر اره واروب اندن صکره بینه اوکلکه زوجنه کلورسه بو زوجی کا انجق

بر طلاق ایله مالك اولور زیرا اوکلکه نکاحنده ایکن ایکی طلاقن ویرمش ایدی والمبانة بثلث لو قالت حللت في مدة تحتمله وغلب على ظنه صدقها حلت للاول واوچ طلاق ایله ارندن ایرودوشن عورت اگر اوکلکی زوجنه سکا حلال قلندم دیرسه یعنی سندن صکره آخر زوجه واروب وطی اولنوب وانك عدتندن چقوب سکا حلال اولدم دیوب اول مدت دخی کا احتمالی اولوب اول کشینك ظنی اوزره عورتك طوغری سویلدوکی دخی غالب اولورسه اول اوکلکه زوجنه اول عورت حلال اولور • قيل اقل تلك المدة تسعة وثلثون يوما لانه لابد من ثلث حيض وطهرين واقل مدة الحيض ثلثة ايام واقل الطهر خمسة عشر يوما • بو مدتك بیاننده دینلدیکه اول مدتك اك آزی اوتوز طقوز کوندر زیرا اوچ حیض وایکی طهردن لازمدر وحیضك اك آز مدتی ایسه اوچ کوندر وطهرك دخی اك آز مدتی اون بش کوندرکه مجموعی اوتوز طقوز کون ایدر

باب الإيلاء

یعنی بو باب کشی عورتنه حره ایسه درت آیدن وجاریه ایسه ایکی آیدن یقلاشمغله یعنی انی وطی ایتمکه آندایچمکنك احکامی بیاننده در هو حلف يمنع وطء الزوجة مدته • اي مدة الايلاء • ایلا شول آندایچمکدرکه اول آند مدتنده یعنی ایلا وقتنده کشی عورتنی وطی ایلمسندن منع ایدر فلا ایلاء لو حلف

على اقل منها بس چونكه ايلا كندو مدتنده آنده انجق كدر امدى ايلا نوقدر

اكر اول مدتدن آز زمان اوزره آنداچرسه يعنى ايلانك مدتندن

آز مدت اوزره آنداچرسه اكا ايلا ديتلمز وهى للحرة اربعة اشهر وللامة

شهران وايلانك مدتى آزاد عورت ايچون درت آى وجاريه

ايچون ايكى آيدر وحكمه طلقة بائنة ان بر والكفارة او الجزاء ان حنث

واول ايلانك حكمى بودركه اكر اويله آنداچن كشى آندنى يرينه كتوردى

بوزمازسه يعنى حره ايسه درت آى ايچنده وجاريه ايسه ايكى آى

ايچنده وطئ ايلمزسه عورتى آندن بر باين طلاق بوش اولور واكر

آندنى بوزوب اول مدت ايچره اول عورتيله جماع ايدرسه اكا كفارت

لازم كلور ياخود شرطينك جزاسى فلو قال والله لا اقربك بس امدى

اكر كشى عورتنه والله سكا يقلاشمم ديرسه او لا اقربك اربعة اشهر

ياخود سكا يقلاشمم درت آى ايچنده ديرسه • الاول مؤبد والثانى

موقت باربعة اشهر • اولكه يعنى والله لا اقربك مؤبددر وايكنجيسى

يعنى لا اقربك اربعة اشهر انجق درت آى ايله وقتلنمشدر او ان

قربتك فعلى حج او صوم او صدقة او فانت طالق او عبده حر وياخود

اكر سكا يقلاشورسم اوزريمه بر حج ياخود بر كون اوروج ياخود بر صدقه

واجب اولسون ياخود بندن بوش اول ياخود كوله سى يعنى كوله م آزاد

اولسون

اولسون ديرسه فقد آلى ان قربها فى المدة حنث وتجب الكفارة فى

الحلف بالله وفى غيره الجزاء وسقط الايلاء والا بانت بواحدة • اى اكر

يقربها بانت بطلقة واحدة • اول صورتلركده ايلا ويمين اولوب اكر

اول مدت ايچنده اول عورتنه يقين اولورسه حانث اولوب يعنى

آندنى بوزلوب اكا كفارتى واجب اولور والله يا بالله يا تالله ديو

غيريسنده جزاسى لازم كلوب آندن ايلا دوشر واكر اول مدت ايچنده

اول عورتنه يقلاشمز ايسه همان حره ده درت آى وجاريه ده

ايكى آى كچدوكى كبى آندن بر باين طلاق بوش اولور وسقط الحلف

الموقت لا المؤبد وآندنى بوزدقدنصكره آندن وقتلنمش اولان آندى

ساقط اولوب مؤبد اولان دوشمز • حتى لو كان الحلف موقتا باربعة

ولم يقربها بانت وسقط الحلف حتى لو نكحها ولم يقربها بعد ذلك

لا تبين • حتى اكر آندى درت آى ايله وقتلنمش اولوب بعده اول درت

آى ايچنده اكا يقين اولمزسه بر باين طلاق بوش اولوب آندن آندى

دخى دوشر حتى بوندنصكره اول عورتى نكاحله الورسه آندنصكره

اكا يقلاشمزسه آندن باين طلاق بوش اولمز • اما فى الحلف المؤبد ان

نكحها ولم يقربها اربعة اشهر تبين ثانيا ثم ان نكحها ولم يقربها اربعة

اشهر تبين ثالثا هذا معنى قوله • اما مؤبد اولان يمين يعنى رجلك

عورتنه والله سکا یقلاشمم دیو آند ایجدوکی صورتده آند ایجدوکندن
صکره درت آی ایجنده اول عورتنه یقلاشمیوب درت آی تمام
اولوب عورت اندن بر باین طلاق ایله بوش اولدقدنصکره اول عورتی
یکی نکاح ایله الوب ینه درت آی ایجنده انی وطء ایلمزسه بوده درت
آی دخی تمام اولدوغی کبی اول عورت ایکنجی طلاق باین ایله بوش
اولور صکره اکر ینه انی نکاح ایله الورسه درت آی ایجنده اکا
یقلاشمزسه اوجنجی باین طلاقله بوش اولور که شو تقریر ایلدیکمز
مصنف رحمه الله تعالینک شمدی کله جک قولینک معناسیدر که اول
قولی بودر • فتبین باخری ان مضت مدة اخری بعد نکاح ثان
بلا فیء ثم اخری کذلک بعد ثالث پس جونکه ایلادن صکره که درت
آی ایجنده کشی عورتنه یقلاشمدوغنده اول عورت اندن بر باین
طلاق ایله بوش اولوب موقت اولان حلفی ساقط اولوب مؤبد
اولانی ساقط اولمز امدی مؤبد اولدوغی صورتده اول عورت
بر باین طلاق ایله دخی اول زوجندن بوش دوشر ایکنجی نکاحندن
صکره اکا یقلاشمدین بر آخر مدت یعنی درت آی کجرسه بعد
اوجنجی نکاحدنصکره بر باین طلاق دخی واقع اولور ایکنجیده کی
کبی بر آخر مدت یعنی اکا یقلاشمدین درت آی کجرسه حاصلی ایکنجی

دفعه ده

دفعه ده بوش دوشدکدنصکره تکرار یکی نکاح ایله انی تزوج ایدوب
ینه درت آی ایجنده اکا یقلاشمزسه بر باین طلاق دخی واقع اولور که
بو اوجنجی طلاقدر پس بوندنصکره اول عورت زوج آخر ایله تحلیل
اولنمایجه اول زوج اولنه نکاحی حلال اولمز • قوله بلا فیء ای بلا
قربان • مصنف رحمه الله تعالینک بلا فیء قولینک معناسی بلا قربان
دیمکدر که بونک دخی معناسی اول عورتنه یقلاشمقسزن آخر مدت
کجرسه دیمکدر وبقی الحلف بعد ثلث لا الایلاء فلو قربها کفر ولا تبین
بالایلاء و بو مؤبد صورتنده اول عورتی اوج طلاق ایله بوش
اولدقدنصکره اندن قالور یوخسه ایلاسی قالمز یعنی یمین کفارت
حقنده قالور یوخسه طلاق حقنده قالمز پس اکر اول عورتی زوج
آخردنصکره الوب اول نکاحنده ایکن انی وطء ایدرسه اندن اوتوری
کفارت ایدر واکر هیج وطء ایلمزسه اول اوکله ایلاسی ایله اول عورت
بوش اولمز • ای فی الحلف المؤبد اذا وقع ثلاث تطلیقات من غیر
قربان بقی الحلف لانه لم یقربها فلم تنحل الیمین لکن لم یبق الایلاء فلو نکحها
بعد الزوج الثانی وقربانها یجب الکفارة لبقاء الیمین ولو لم یقربها
لا تبین بالایلاء لانه لم یبق الایلاء • یعنی مؤبد اولان یمیننده اکا قربانسز
اوج طلاق واقع اولنجه حلفی یرنده قالور زیرا که اول کشی اول عورتنه

یقلاشمیوب یمینی جوزلمدی لکن ایلاسی یرنده قالمز امدی بینه اول کشی
اول عورتی ایکنجی اره نضکره نکاح ایله الوبده انکا یقلاشورسه کفارت
واجب اولور یمینی باقی اولدوغندن اوتوری نکاحنده اول عورتنه
یقلاشمزسه اول ایلاسی ایله اندن باین طلاق بوشش اولمز زیرا که طلاق
ایلا قالمدی • وقوله • ومصنفك • وبقی الحلف بعد ثلث فیه تفصیل
قولنده تفصیل وارد رکه اول تفصیل بودر • ان کان الحلف بغیر
طلاقها یبقی الحلف وان کان بطلاقها لا یبقی لان التنجیز یبطل التعلیق •
اگر اول مؤبدا اولان یمین طلاقدن غیری ایله ایدیسه زوج ثانیدنصکره
تزوج ایلدوکنده یمین قالورکه بیانی کجدی وا گر اول یمینی عورتك طلاقی
ایله ایدیسه یعنی اگر دورت ای سکا یقلاشرسم بندن بوشش اول دیمش
ایدیسه زوج ثانیدنصکره اول حلفی قالمز زیرا که اوچ طلاقی فی الحال
دوشرمك تعلیقنی ابطال ایدر مثلا برکشی عورتنه اگر فلان اوه کیردك
اوچ طلاق بوش اول دیوب وعورتی اول اوه کیرمدین انکا اوچ
طلاق ویروب عورت دخی زوج آخره واروب تحلیلدنصکره ینه
اولکه زوجنه کلوب اول طلاقی دخولنه تعلیق ایلدوکی اوه کیرد سه
عورت بوش اولمز زیرا تعلیقدنصکره اول اوه کیرمدین تنجیز
ایدوب انکا براوغوردن اوچ طلاق ویرمسی اول تعلیقنی ابطال ایلمش

ایدی بو بحثده که مسئله نك دخی صورتی بودرکه کشی عورتنه اگر
سکا یقلاشرسم بندن بوشش اول دیوبده فی الواقع انکا یقلاشمدین
دورت ای کجوب ایلا ایله بر باین طلاق واقع اولوب تکرار ینه
انی تزوج ایلیوب ینه ایلا ایله باین اولوب حاصلی اوچه دك بو ایله
ایدوب اوچ طلاقك وقوعندن صکره زوج آخره واروب تحلیلدن
صکره ینه اولکه زوجنه کلنجه انك حلفی قالمز حتی بودورد نجی کره
الدوغنده اول عورتنه یقلاشورسه اصلا طلاق واقع اولمز زیرا
بیانی کجدیکه اوچ طلاقی تعلیقدنصکره تنجیز ایتمك اول تعلیقی ابطال
ایدر لکن بو مسئله مزده که تنجیز دفعة اولمیوب علی التوالی اولمشدر
حاصلی تنجیز تعلیقی ابطال ایدر وقوله والله لا اقربك شهرین وشهرین
بعد هذین الشهرین ایلاء وکشینك عورتنه واللهی سکا یقلاشمم ایکی
ای و بو ایکی آیدنصکره ایکی آی دخی دیمسی ایلادر بخلاف قوله بعد یوم
والله لا اقربك شهرین بعد الشهرین الاولین • ای لو قال والله لا اقربك
شهرین ومکث یوما ثم قال والله لا اقربك شهرین بعد الشهرین الاولین
لم یکن مولیا لان فی الیوم الاول کان حلفه علی شهرین وفی الیوم
الثانی کان حلفه علی اربعة اشهر الا یوما واحدا • اول ایلادن کشینك
اولکه قولی برکون کچنجه اولکی ایکی آیدن صکره ایکی آی دخی واللهی سکا

يقلاشمم ديدوكينك خلافنجه در يعني اكر كشي عورتنه واللهي ايكي
آي سكا يقلاشمم ديوبده بر كون اكلنسه بعده واللهي سكا اول آوكه
ايكي آيدنصكره ايكي آي دخي يقلاشمم ديسه مولي اولمز يعني بر سوز
ايله ايلا ايتمش اولمز زيرا اوكه كوندن حلفي ايچون ايكي آي اوزره اولوب
ايكنجي كوندن حلفي دورت آي اوزره اولدي الا بر كون دكل و
والله لا اقربك سنة الا يوما ودخي اول ابتدا كچن قولي واللهي سكا بر
ييل يقلاشمم الا بر كون ديمسنك خلافنجه دير يعني كشي عورتنه
واللهي سكا بر سنه يقلاشمم الا بر كون يقلاشورم ديمجه ايلا ايتمش
اولمز پس هرنه زمان استرسه عورتنه قربان ايدر و قوله بالبصرة
والله لا ادخل الكوفة وامرأته بها ودخي اول ابتداكه قولي كندوسي
بصره شهرنده وعورتي كوفه شهرنده ايكن واللهي كوفيه كيرمم
ديمسنك خلافنجه در يعني بوصورتده دخي كشي مولي اولمز ولا
ايلاء من مبانة واجنبية نكحها بعد ذلك ودخي ايلا يوقدر شول
باين طلاق ايله بوش اولان عورتدن وشول ياد عورتدنكه كشي
ايلا سندن صكره انلري نكاح ايله الدي يعني كشي كندوسندن
باين طلاق بوشانن عورتنه يا خود بر ياد عورته مثلا واللهي
سكا دورت آي يقلاشمم ديمجه مولي اولمز پس بوسوزندنصكره

انلري نكاح ايله الوبده دورت آي ايچره قربان ايدرسه كفارت لازم
كلور ولكن دورت آي ايچنده قربان ايلمزسه عورت اندن بوش
دوشمز واما مطلقة الرجعي فكالزوجة ولكن رجعي طلاق بوش اولان
عورت هنوز تحت نكاحنده اولان عورت كبي در يعني كشي رجعي طلاق
ايله بوش اولان عورتنه عدتنده ايكن واللهي سكا دورت آي يقلاشمم
ديمجه مولي اولور ولو عجز عن الفيء بالوطيء لمرض باحدهما او صغرها او
رتقها او لمسيرة اربعة اشهر بينهما ففيؤه قوله فئت اليها واكر ايلا ايدن
كشي عورتنه جماع ايله رجوع اتمكدن عاجز اولورسه يا ايكسندن برنده
برنده خسته لك اولدوغيچون يا خود عورتي كوچك اولدوغيچون يا خود
بنه عورتي اصلقلي اولدوغيچون يا خود ايكسنك آره سنده دورت
آيلق يول اولدوغيچون پس بوصورتلرده اول عورتنه رجوعي عودت
دوندم ديمكدر كه بو موانع قتنده اوئله ديمسي همان وطيء ايلمسي كبيدر فلا
تطلق بعده لو مضت مدته وهو عاجز پس امدي اول كشي وطيء ايله فيئدن
عاجز ايكن ايلانك مدتي كچرسه اول عورتي اندن بوش اولمز فان صح
قبل مدته ففيؤه بوطئه پس اكر ايلانك مدتي بتمدين كشي صاغلو رسه
انك رجوعي وطيء ايله اولور يعني قول ايله فيئنه اعتبار قالميوب اول
مدت ايچره اني وطيء ايلمسي لازمدر وانت علي حرام ان نوي به الطلاق

فبائنة وكشينك عورتنه سن بنم اوزريمه حرامسين ديمسيله اكر اكا
طلاق ويرمكن نيت ايتمشسه اول عورتي اندن باين طلاق بوش اولور
وان نوى الظهار او الثلث او الكذب فما نوى واكر عورتنه سن بكا حرامسين
ديمسيله ظهاري ياخود اوج طلاقي ياخود كذبني نيت ايتمش سه بس همان
نيت ايلدوكي اولور يعني اول سوزي ايله اكر مظاهر اولمسين نيت ايلديسه
مظاهر اولور ظهارنيه دينلدوكنك بياني بوندن صكره ايكنجي بابده كلور
واكر اول سوزي ايله عورتنه اوج طلاق ويرمكي نيت ايتمش سه نيتنه
كوره عورتي اندن اوج طلاق بوش اولور واكر اول سوزي ايله
يلان سويلمكني نيت ايتمش سه هيچ برشنه لازم كلمز يعني ديسه كه عورتنه
سن بكا حرامسين ديمكله يلان سويلمكي قصد ايدرم نه طلاق ونه ظهار
ونه ايلا لازم كلور حاصلي اول كشي بو سوزنده صديق اولنور زيرا بر
كشينك كندوسنه حلال اولان نسنه يي حرام اولمغله وصف ايتمسي في
الواقع كذبدر وان نوى التحريم او لم ينو شيأ فايلاء واكر كشي عورتنه
سن بكا حرامسين ديمسيله اني كندوسنه حرام قلمغي نيت ايتمش سه
ياخود هيچ برنسنه يي نيت ايتمسه اول سوزي ايلادر يعني اول كلام
ايله عورتي كندوسنه حرام قلمغين نيت ايتمش سه ايلا اولور زيرا
حرام قلمق يميندر كذلك طلاق وظهار وكذبدن هيچ برسين

نيت ايتمش سه بينه ايلا اولور وقيل هو ودنلديكه يعني بعض علما
رحمهم الله تعالى ديمشدركه اول سوز يعني كشينك عورتنه
سن بنم اوزريمه حرامسين ديمسي وكل حل على حرام ودخي
كشينك هر برحلال اوزريمه حرامدر يعني حرام اولسون ديمسي
وهرچه بدست راست كيرم بروي حرام ودخي هرنسنه كيم صاغ
اليله طوتار م اوزرينه حرام اولسون ديمسي طلاق بلا نية
للعرف وبه يفتى نيتسز سويلمسي طلاقدر يعني اول سوزلري هيچ
برنسنه نيت ايتميوب سويلمكله اندن عورتي بوش اولور ناسك
اراسنده بو سوزلر طلاق ايچون متعارف اولوب بو سوزلر
له ناس عورتن بوشادوغي ايچون كه بو اوچ كلامي نيتسز
سويلمك طلاق اولمغله فتوى ويريلور يعني فتوى بونلك اوزره
دركه انت على حرام ودخي كل حل على حرام ودخي هرچه بدست
راست كيرم بروي حرام ايله طلاق نيت اولنمازسه دخي همان بونلر
دن برايله كشي تكلم ايديجك عرف ناسه كوره تحت نكاحنده اولان
عورتي بوش دوشر

باب الخلع

بو باب كشي
عورتندن مال المغله اني خلع ايدوب ملك حنددن چقارمسينك احكامي
بياننده در ولا بأس به عند الحاجة كشي عورتني خلع ايلمسيله باس وكناه

يوقدر احتياج قيتده بما صح مهرا يعني مهر اولمسي صحيح اولان بدل ايله
خلع ايلمكده باس يوقدر حاصلي بو خلعك بدلي مال متقوم اولمق
لازمدر نتكه مهرك دخي مال متقوم اولمسي لازمدر وهو طلاق
بائن واول خلع بائن طلاقدر يعني كشي مخالعه ايدنجه عورتي اندن
بائن طلاق بوش اولور ويلزم بدله وخلعك بدلي لازم اولور
يعني كشي عورتن خلع ايدنجه عورته لازمدر كه خلعك بدلني زوجنه
ويره وكره اخذه ان نشز واخذ الفضل ان نشزت • اي اخذ الفضل
على ما وقع اليها من المهر • وزوجك بدل خلعي المسي مكروهدر اكر
كندوسي عورتي رنجيده ايدوب اكا جفا اوزره اولورسه واخذ
المسي يعني عورته ويردوكي مهردن ارتق نسنه الماسي زوجه
مكروهدر اكر عورت اندن نفرت واعراض ايدرسه ولو طلقها
بمال او على مال وقع بائن ان قبلت ولزمها المال واكر كشي عورتني
مال مقابله سنده تطليق ايدرسه يا خود مال اوزره تطليق ايلرسه
باين طلاق واقع اولور واكر عورت قبول ايدرسه واول عورت اوزره
لازم كلور كه اول تسميه ايتدوكلري مالي زوجنه ويره ولو خلع او طلق
بخمر او خنزير لم يجب شئ ووقع بائن في الخلع ورجعي في الطلاق •
واكر كشي عورتن خمر ويا خنزير ايله خلع يا خود تطليق ايدرسه عورت

اوزره

اوزره ارينه ويره جك هيچ بر نسنه واجب اولمز ولكن خلعده بائن
طلاق بوش اولوب تطليقده رجعي طلاق بوش اولور يعني خمر يا خنزير
مقابله سنده اكر خلع ايدرسه بائن طلاق واقع اولور واكر تطليق
ايدرسه رجعي طلاق واقع اولور وان قالت خالعني على ما في يدي •
واكر عورت ارينه ديسه كم بني خلع ايله المده اولان اوزره او على ما
في يدي من مال يا خود ارينه عورت ديرسه كم المده كه مالدن اولان
نسنه اوزره بني خلع ايت او من دراهم ففعل ولا شئ في يدها لم يجب
شئ في الاولى وترد ما قبضت في الثانية وثلثة دراهم في الثالثة يا خود
عورت زوجنه دراهمدن اولان المده كه نسنه اوزره بني خلع ايله
ديرسه ده زوجي دخي ايشلسه يعني مخالعه ايلسه حال بو كه عورتك
النده هيچ بر نسنه اولمسه اولكه صورتده يعني المده اولان نسنه اوزره
بني خلع ايله ديدوكنده عورت اوزره هيچ بر نسنه واجب اولمز وايكنجي
صورتده يعني مالدن المده اولان نسنه اوزره بني خلع ايله ديدوكنده
ارندن الوب قبض ايلدوكي مهرني ينه اكا رد ايدوب كيرو ويرر و
اوچنجي صورتده يعني دراهمدن اولان المده كه نسنه اوزره بني خلع
ايله ديدوكنده عورت اوزره اوچ درهم واجب اولوب ارينه
انجق اني ويرر وان اختلعت على عبد لها ابق على برأتها من ضمانه تسلمه

ان قدرت وقيمته ان عجزت واكر عورت تسليمندن بري اولمسى شرطى
ايله قاچقون كوله سى اوزره اختلاع ايلرسه يعنى اول كولم مقابله سنده
بنى خلع ايله ديو بن زوجى دخى بوسوزى ايله خلع ايدرسه بو مخالعه
صحيح اولور ولكن عورت اكر قادر اولورسه اول كوله سنى بولوب
زوجنه تسليم ايدر واكر كوله يى بولوب تسليم اتمكدن عاجز اولورسه
انك قيمتنى تسليم ايدر يعنى اول كوله نك قيمتنى ارينه ويرمسى عورت اوزره
واجب اولور **وان طلبت ثلثا بالف او على الف درهم فطلقها واحدة يقع**
في الاولى بائنة بثلث الالف وفي الثانية رجعية بلا شيء عند ابي حنيفة واكر
عورت ارندن بيك درهم ايله ياخود بيك درهم اوزره يعنى بيك درهم
ويرمسى شرطى اوزره اوچ طلاق طلب ايدوبده زوجى دخى اوچ طلاق
ويرميوب انجق بر طلاق ويررسه اولكه صورتده يعنى بيك درهم
بدلنه اوچ طلاق طلب ايتدوكى صورتده بر باين طلاق واقع اولور بيك
درهمك اوچ بلوكندن بر بلوكى ايله يعنى بو صورتده عورت ارينه بيك
درهمك اوچ بلوكندن برنى ويرر وايكنجى صورتده يعنى سكا بيك درهم
ويرمكم شرطى اوزره بكا اوچ طلاق ويره سن ديوب زوجى انجق بر طلاق
ويردوكنده هيچ بر نسنه سز بر رجعى طلاق واقع اولور يعنى بو صورتده
عورت مفت يره بر رجعى طلاق بوش اولور امام اعظم رحمه الله تعالى اولسنك

قتنده

قتنده اما عندهما فيقع باينة بثلث الالف • اما ابي يوسف وامام
محمد رحمهما الله تعالينك قتنده ايكنجى صورتده دخى بيك درهمك
اوچ بلوكندن برسى مقابله سنده بر باين طلاق واقع اولور • **فانها**
اذا قالت طلقني ثلثا بالف جعل الالف عوضا للثلث فاذا طلقها واحدة تجب
ثلث الالف لان اجزاء العوض منقسمة على اجزاء المعوض • يعنى اولكى
صورتده ثلث الف ايله بر باين طلاق واقع اولوب ايكنجى صورتده
مجانا بر رجعى طلاق واقع اولور ابو حنيفه حضرتلرينك قتنده زيرا
كه اول عورت ارينه بنى بيك درهم ايله اوچ طلاق بوشا ديجه
ويره جكى بيك درهم اوچ طلاقك عوضى قلنور ايمدى دخى انى
انجق بر طلاق بوشايجه بر باين طلاق واقع اولوب اول بيكك
ثلثى عورت اوزره واجب اولور زيرا عوضك اجزاسى يعنى بو مقدم
بيك درهمك اجزاسى معوض اولان اوچ طلاقك اجزاسى اوزره
منقسمه در يعنى بيك درهمك اجزاسى اوچ طلاقك اجزاسى مقابله
سنده اولوب بونك ثلثى انك ثلثى مقابله سنده اولور • **اما**
اذا قالت طلقني ثلثا على الف فكلمة على للشرط والطلاق يصح تعليقه
بالشرط فابو حنيفة يحملها عليه واجزاء الشرط لا تنقسم على اجزاء المشروط
• اما عورت ارينه بنى اوچ طلاق بوشا بيك درهم اوزره ديدوكنده

على كلمه سی شرط ایچوندر وطلاقك ایسه شرط ایله تعلیقی صحیح اولور
پس امام اعظم رحمه الله تعالی علی كلمه سنی شرط ایچون اولمسی اوزره
حمل ایدر وشرطك اجزاسی كه بو محلده شرط بیك درهمدر مشروطك
اجزاسی اوزره منقسم اولمز كه بو مقامده مشروط اولان اوچ طلاقدر
حتی بر كشی عورتنه سن بندن ایكی طلاق بوش اول اگر شول اوه واول
اوه كیررسك دیوب عورتی دخی اول اشارت اولنان ایكی اوك
انجق برسنه كیرر سه هیچ بر طلاق واقع اولمز پس اگر بونده مشروط
اولان طلاق ایكی اوه كیرمك اولان شرطك اجزاسی اوزره توزیع
اولنا یدی اول عورت اول ایكی اودن برینه داخل اولدوغی مقابله
سنده بر طلاق واقع اولوردی پس معلوم اولدیكه نه شرطك اجزاسی
مشروطك اجزاسی اوزره ونه مشروطك اجزاسی شرطك اجزاسی اوزره
منقسم موزعدر • وابو یوسف ومحمد حملاها علی العوض بمعنی الباء
كما بعت عبدا بالف او علی الف • وابی یوسف ایله امام محمد رحمهما الله
تعالی علی كلمه سنی با معناسنه عوض ایچون اولمسی اوزره حمل ایلدیلر
نتكه كوله یی بیكله یاخود بیك اوزره صاتدم دینلدوكی صورتده
علی شرط ایچون اولمیوب با معناسنده مقابله وعوض ایچوندر •
فالجواب ان البیع لا یصح تعلیقه بالشرط فیحمل علی العوض ضرورة

ولا

ولا ضرورة فی الطلاق لصحة تعلیقه بالشرط • پس امام اعظم حضرت
لرینك جانبندن امامینه جواب بودركه بیعك شرط ایله تعلیقی صحیح
اولمز حاصلی بیعی شرط ایله تعلیق ایلمك جائز اولمدوغیچون اول مثالده
كه علی كلمه سی بالضروره عوض ومقابله ایچون اولمق اوزره حمل
اولنور وطلاقده ایسه بو معنایه حمل ایلمكده ضرورت یوقدر طلاقك
شرط ایله تعلیقی صحیح اولدوغیچون وان قال طلقی نفسك ثلثا بالف
او علی الف فطلقت واحدة لم یقع شیء واگر كشی عورتنك طلاقن
كندوسنه تفویض ایدوب كندو نفسكی بندن اوچ طلاق بوشا
بیك درهمله یاخود بیك درهم اوزره دیوبده عورت انجق بر
طلاقله تطلیق ایدرسه هیچ بر طلاق واقع اولمز یعنی نه بر طلاق
ونه اوچ طلاق واقع اولور • لان الزوج لم یرض بالبینونة الا
لتسلم له الالف كلها ولم تسلم • زیرا كه اری آنك باین طلاق بوش
اولمسنه راضی اولمدی الا اكا بیك درهمك هپسی سلامتله كچمسندن
راضی اولدی وحال بوكه جمله سی سلامتله دكمدی زیرا بوندن
مقدمجه مرور ایدن ایكی مسئله نك اوكیسنده بیان اولندیكه
بیك درهم اوچ طلاقك اجزاسنه منقسم اولور پس بو صورتده
زوجك مرادی حاصل اولما مغین عورتی هیچ بر طلاق ایله بوش

اولمز • بخلاف قولها طلقني ثلثا بالف لانها لما رضيت بالبينونة
بالف فهي ارضى بالبينونة ببعضها • یعنی متنده ذکر اولنان بو مسئله
عورتك ارینه بنی اوچ طلاق بوشا بیك درهم مقابله سنده دیو
اری انجق بر طلاق قله بوشادوغیننك خلافنجه درکه بیانی وتفصیلی
یقینده مرور ایلدی زیرا بو صورتده اول خاتون وقتاکم بیك
درهمله بینونته قائل اولدیسه بیك درهمك بعضیسی ایله یعنی
ثلثی ایله بینونته دخی زیاده جه قائلدر وان قال انت طالق وعليك
الف وکیشی عورتنه سن طالقسین واوزرکده بیك درهم واردر
دیرسه او انت حرة وعليك الف یاخود جاریه سنه سن آزادسین
واوزرکده بیك واردر دیرسه فقبلتا او لا طلقت وعتقت بلا
شيء • هذا عند ابي حنيفة • امدی عورت وجاریه انی قبول
ایدرلرسه ده اتمزلرسه ده عورت مجانا بوش اولوب جاریه
دخی مفت یره آزاد اولور که بویله اولمق امام اعظم رحمه الله
تعالینك قتنده در • وعندهما ان قبلت المرأة طلقت بالف وان
قبلت الامة عتقت بالف وان لم تقبلا لا يقع شيء • واما سنك
قتنده اگر عورت قبول ایدرسه بیك مقابله سنده بوش اولوب
بیکی زوجنه ویرر وجاریه دخی قبول ایدرسه بیك مقابله سنده

آزاد

آزاد اولوب بیکی افندیسنه ویرر واگر قبول ایلمزلرسه هیچ برسنه
واقع اولمز یعنی نه عورت اوزره طلاق واقع اولور ونه جاریه
آزاد اولور • فانهما جعلا الواو في قوله وعليك للحال والحال بمنزلة
الشرط • زیرا که امامین رحمهما وعليك قولنده که واو کلمه سنی
حال ایچون قلمشلردر وحال ایسه شرط منزله سنده در پس بونلرك
قولی اوزره انت طالق وعليك الف ترکیبنك معناسی اوزرکده
بکا ویره جکك بیك درهم اولدوغی حالده بندن بوش اول دیمك
اولوب انت حرة وعليك الف ترکیبنك معناسی اوزرکده بکا
ویره جکك بیك درهم اولدوغی حالده سنی آزاد ایلدم دیمك
اولور • وابو حنيفة جعل الواو للعطف وتناسب الجملتين في
کونهما اسميتين يدل على العطف فيكون اخبارا بان عليها الالف فيقع
بلا شيء • وامام اعظم حضرتلری اول واوی عطف ایچون قلدی یعنی
بونك قتنده اول واو حالیه دکلدر عطف ایچوندر پس واو عطف ایچون
اولدوغی تقدیرجه معطوف اولان وعليك الف جمله سی ایله معطوف
علیه اولان انت طالق یاخود انت حرة جمله سینك ایکیسیده جمله
اسمیه اولمقلرنده که مناسبتلری ایکنجیسی اولکیسنه معطوف اولمسی
اوزره دلالت ایدر پس بو تقریره کوره وعليك الف جمله سی ایله

انك اوزرنده بيك اولمغله خبر ويرمك اولور امدي هيچ نسنه
سزهم طلاق وهم عتاق واقع اولور والخلع معاوضة في حقها يصح
رجوعها • اي اذا كان الايجاب منها فقبل قبول الزوج يصح رجوعها
وخلع عورتك حقنده معاوضه در يعني آري ايله عوضلشمك در حاصلي
آرينه مال ويرمكله اندن قورتلمقدر كه عورتك خلعدن رجوعي
صحيح اولور يعني ايجاب عورت جانبندن اولنجه زوجي هنوز قبول
ايتمدين عورتك رجوعي صحيح اولور وشرط الخيار لها • هذا عند ابي
حنيفة واما عندهما فلا يصح شرط الخيار لاحد فالطلاق واقع والبدل له
واجب • ودخي عورت ايچون مخيرلك شرطي صحيح اولوركه بو امام اعظم
قتنده در ولكن امامين قتنده اردن وعورتدن هيچ برسي ايچون مخير
لك شرطي صحيح اولمز بس امدي رجل مخالعه ايتدوكي كبي طلاق بائن واقع
اولوب بدلي دخي واجب اولور ويقتصر على المجلس • اي اذا كان الايجاب
من قبلها لا بد من قبول الزوج في المجلس • وبو عقد مخالعه مجلس اوزره قصر
اولنور يعني ايجاب عورتك جانبندن اولنجه مجلسنده ايكن اني زوجك
قبول ايلمسندن لازمدر حاصلي عورت آرينه بني بيك اوزره مخالعه
ايله ديدوكنده اكر زوجي اول مجلسده قبول ايدرسه صحيح اولور والا
اولمز ويمين في حقه حتى انعكس الاحكام • اي اذا كان الايجاب من جهته

لا يصح رجوعه قبل قبول المرأة ولا يصح شرط الخيار له ولا يقتصر على
المجلس اي يصح ان قبلت المرأة بعد المجلس • وعقد خلع رجلك حقنده
يميندر حتى اول عورت حقنده ذكر اولنان احكام منعكس اولوب
عورتك حقنده اولان حكملر رجلك حقنده عكسنجه اولور يعني خلعي
ايجاب ايلمك رجلك جهتندن اولورسه مثلا عورتنه سني بيك
درهمله بوشادم ديرسه اول سوزي عورت قبول ايتمدين اول
ايجاب ايلدوكي سوزندن دونمز ودخي رجل ايچون مخيرلك شرطي
صحيح اولمز يعني مثلا سني بيك درهمله خلع ايلدم بر قچ كونه دك مخير
اولماغم شرطيله ديرسه خياري صحيح اولمز ودخي رجلك بو ايجابي
مجلسي اوزره قصر اولنمز يعني رجلك خلعي ايجاب ايلدوكي مجلسندن
صكره حاصلي اول مجلس متبدل اولدقدن صكره عورت قبول ايلدسه
صحيح اولور • وانما كان الخلع كذلك لان فيه معنى المعاوضة فان
المرأة تبذل مالا لتسلم لها نفسها • وخلع انك كبي اولدي يعني خلع
عورت حقنده معاوضه اولوب اندن رجوعي صحيح اولدي وانك ايچون
شرط خيار صحيح اولوب ايجابي مجلسنه مخصوص اولدي وبو حكملر
رجلك حقنده منعكس اولدي زيرا خلعده معاوضه معناسي واردر
زيرا عورت آرينه مال بذل ايدوب ويردوكي نفسي كندوسينه

قورتلوب كله • وفيه معنى اليمين فان اليمين بغير الله تعالى ذكر الشرط
والجزاء • وخلعده يمين معناسى واردر زيرا كه الله تعالى دن غيري
ايله يمين شرط وجزانك ذكريدر وخلعده ايسه مقرردر كه شرط
وجزا ذكر اولنور • فالخلع تعليق الطلاق بقبول المرأة وهذا من طرف
الزوج فجعل من جانبه يمينا ومن جانب المرأة معاوضة • پس خلع
كيشى طلاقى عورتنك قبولنه تعليق ايلمكدر يعني عورت قبول ايلديسه
خلع حاصل اولور والا اولماز وبو تعليق ايسه زوجك جانبندندر
پس زوجك جانبندن خلع يمين قلنوب عورتك جانبندن معاوضه
قلنديكه ايكيسنكده احكامى بيانى كلدي وطرف العبد في العتاق كطرفها
في الطلاق ودخي مال ويرمسي اوزره كوله نك آزاد اولمسنده عبدك
جانبي مال ايله بوشانلان عورتك طلاقنده كه جانبي كبيدر حاصلي خلعده
زوج وزوجه نك جانبلري نيجه ايسه مال ايله عتقده دخي كوله ايله
افنديسي جانبلري اويله در • فيكون من طرف العبد معاوضة ومن
جانب المولى يمينا وهي تعليق العتق بشرط قبول العبد فيترتب احكام
المعاوضة في جانب العبد لا في جانب المولى • پس چونكه عبدك مال
اوزره عتاقنده كه طرفي عورتك مال ايله طلاقنده كه طرفي كبي اولدي
امدي بو عتاق عبدك طرفندن معاوضه اولوب افنديسنك جانبندن
يمين اولور وعتاقك يمين اولمسى بونه كوله نك آزاد اولمسنى كوله نك
قبولي ايله تعليق ايلمكدر پس عبدك جانبنده معاوضه نك احكامي مترتب
اولوب افنديسنك جانبنده اولمز حاصلي بو صورتده كوله ايله افنديسنك
جانبلرنده اعتبار اولنان احكام خلعده اركله عورتك جانبلرنده معتبر
اولان احكام كبيدر كه بياني مرور ايلدي ولو قال طلقتك امس على
الف فلم تقبلي وقالت قبلت فالقول له • واكر زوج عورتنه سني دونكي
كون بيك اوزره بوشامش ايدم لكن سن قبول ايتمديك ديوب عورت
قبول ايتمش ايدم ديرسه سوز زوجكدر ولو قال البايع كذلك فالقول للمشتري
• اي ان قال البايع بعت هذا العبد منك بالف امس فلم تقبل وقال المشتري
قبلت فالقول للمشتري • واكر بايع اويله ديرسه يعني بايع آخره ديسه كه
بن سكا شو كوله يي دونكي بيك ايله صاتمش ايدم ولكن سن قبول ايتمديك
ايدي ديوب مشتري قبول ايلمش ايدم ديرسه سوز مشترينكدر •
وجه الفرق ان قول البايع بعت اقرار بقبول المشتري لان البيع لا يصح
الا بالايجاب والقبول فقوله فلم تقبل يكون رجوعا عن اقراره • طلاق
صورتنده سوز زوجك اولوب بيع صورتنده سوز مشترينك
اولدوغنك فرقي بودر كه بايعك سكا صاتدم ايدي ديمسي مشترينك
قبولي ايله اقراردر زيرا بيعك حصولي صحيح اولمز الا ايجاب وقبول

ایله امدی بایعك سكا صاتدم ایدی دیمسی اقرار اولوب قبول اتمدك
ایدی دیمسی اول اقراردن دونمك اولور پس بو تقدیرجه سوز
مشترینك اولوب بایعك قبول اتمدك ایدی دیدوكنه اعتبار اولنمز
بخلاف الخلع فانه یمین في حقه فیمكن انفكاكه عن البدل فلا یكون
اقرارا بقبول المرأة فیكون القول قوله لانه منكر للخلع والمرأة مدعیة
اول بیع صورتی خلعك خلافنجه در زیرا خلع زوجك حقنده یمین اولوب
بدلندن آیرلمسی ممكن اولور پس زوجك عورتنه دون سنی بیك اوزره
بوشادم ایدی ولكن سن قبول اتمدك دیمسی عورتك قبولیله اقرار اولمز
امدی بو صورتده سوز زوجكدر زیرا زوج خلعی انكار ایدیجی
وعورت انی دعوا ایدیجیدر پس عورتك بینه سی اولمغین سوز منكر
اولان زوجكدر ویسقط الخلع والمبارأة كل حق لكل واحد منهما
على الآخر مما یتعلق بالنكاح وخلع ایله مبارأه یعنی زوج و زوجه بری
بری اوزره برنسنه ایله دعوا اتمكدن آخری بری وسالم قلمق نكاحه متعلق
اولان حقوقدن هر برینك اول بری اوزره اولان حقی دوشر حاصلی
زوج و زوجه آره سنده مخالعه یاخود مبارأه واقع اولنجه اصلا بری
برندن نكاحه متعلق حق طلب ایدهمز • فلا یسقط مما لا یتعلق بالنكاح
كثمن ما اشترت من الزوج ویسقط ما یتعلق بالنكاح كالمهر والنفقة

الماضیه

الماضیة اما نفقة العدة فلا تسقط الا بالذكر كذا في الذخیرة والمهر
یسقط من غیر ذكره • پس چونكه خلع ومبارأه انجق نكاحه متعلق
اولان حقوقی دوشورر امدی نكاحه متعلق اولمیانی دوشورمز كه
مثلا عورتك زوجندن صاتون آلدوغی نسنه نك بهاسیدر نكاحه
متعلق اولان حقلری دوشورركه مثلا مهر وكچمش ایامك نفقه سی
در اما عورتك عدتی نفقه سی دوشمز الا انی خلعده ومبارأتده ذكر
اتمكله دوشركه ذخیره ده بویله مسطوردر وعورتك مهری
ایسه ذكر اتمسزده ساقط اولور یعنی مهرك سقوطنده انی خلع ومبارأتده
ذكر اتمكه حاجت یوقدر وان خلع صبیته بمالها لم یجب علیها شيء وبقي
مهرها وتطلق في الاصح واگر كشی نابالغ اولان قزینی كندو مالی ایله
آرندن خلع ایدرسه اول قز اوزره هیچ برنسنه واجب اولمز ومهری
دخی یرنده قالور واول قز آرندن بوش اولور قول اصحده حاصلی
اول قز اصح اولان قوله كوره آرندن مجانا بوش اولور فان خالعها
على انه ضامن صح وعلیه المال پس اگر نابالغ قزك باباسی بدل خلعه
ضامن اولمسی اوزره انی آرندن مخالعه ایدرسه صحیح اولوب اول مال
بابانك اوزرینه لازم كلور یعنی اول قزك باباسی بدل خلعی بن
ویررم دیو التزام ایدرسه بو التزامی صحیح اولوب وقزی آرندن

بوش دوشوب بابا کندو یانندن بدل خلعی زوجه ادا ایدر وان
شرط المال علیها تطلق بلا شیء ان قبلت واکر زوج نابالغ منکوحه سن
خلع ایدوب بدل خلعی قزک کندوسی اوزره شرط ایدرسه اول قز
هیچ بر نسنه سز یعنی مجانا بوش اولور اکر اول قز زوجنک خلعنی قبول
ایدرسه حاصلی اکر نابالغ خاتونن کندو مالی اوزره خلع ایدوب
قز دخی انی قبول ایدرسه مفت یره بوش اولوب زوجه اندن هیچ
بر نسنه المز

باب الظهار

بو باب ظهارە متعلق اولان احکامک بیاننده در هو تشبیه زوجته او ما عبر به
عنها او جزء شایع منها بعضو یحرم النظر الیه من اعضاء محارمه
نسبا او رضاعا اول ظهارک معناسی کشی عورتنی یاخود انک جمیع
بدنندن تعبیرا اولنان عضوینی یاخود جمیع بدننده شایع اولان
جزؤنی نسب یا رضاع جهتندن اولان محرملرینک اعضالرندن بقماسی
حرام اولان بر عضونه بکزتمسیدر که مثالی کانت علی کظهر امی
دیمسی کبیدر یعنی ای عورت سن بنم اوزریمه انامک ارقه سی کبیسن
او رأسك او نحوه او نصفك کظهر امی او کبطنها او کفخذها او کفرجها
او کظهر اختی او عمتی یاخود کشی عورتنه سنک باشک یا بوکه بکزر
عضوک یاخود نصفک بکا انامک ارقه سی کبیدر یاخود قارنی کبیدر

یاخود

یاخود اویلوغی کبیدر یاخود فرجی کبیدر یاخود قز قرنداشمک
یاخود تیزەمک ارقه سی کبیدر دیمسی کبی ویصیر به مظاهرا
ویحرم وطؤها ودواعیه حتی یکفر واول سوزلرک هر بریسیله مظاهر
اولوب اول عورتنی وطء ایلمسی وجماعک بریسی ودراغوش ایتمک
کبی نسنه لر حرام اولور تا کفارت ایدنجیه دک فان وطئ قبله
ای قبل التکفیر استغفر وکفر للظهار فقط ای یجب کفارة
الظهار ولا یجب شیء آخر للوطء الحرام پس امدی اکر اول کشی اول
عورتن اندن یعنی کفارت ایتمکدن مقدم وطء ایدرسه استغفار
ایدوب انجق ظهاردایچون کفارت ایدر یعنی اکا ظهارک کفارتی واجب
اولور یوخسه اول حرام وطء ایچون بر آخر نسنه اکا واجب اولمز
ولا یعود حتی یکفر ای لا یطأها ثانیا حتی یکفر وبر دخی اکا رجوع
ایتمیه کفارت ایدنجیه دک یعنی اول عورتن ایکنجی دفعه ده وطء
ایلمیه تا کفارۀ ظهاری ایدنجیه دک پس کفارتدن نصکره معاودە ایدر
والعود الموجب للکفارة هو عزمه علی وطئها وکفارتی ایجاب ایلین
عود اول عورتن وطء ایلمکه قطعیجه نیت ایلکدر امدی مظاهر
اولان کشی اول عورتن وطء ایلمک مراد ایتدوکنده عوددن
مقدم کفارتن ایدر بعده عود ایلیه زیرا کفارتدن مقدم اول عورتی

انکا حلال اولمز ولیس هذا الا ظهارا ای ما ذکر لیس الا ظهارا سواء نوی
او لم ینو شیئا ولا یکون طلاقا او ایلاء وشو دکلدر الا ظهاردر یعنی ذکر
اولنان تشبیهاتک هر برسی دکلدر الا انجق ظهاردر برابردر عورتنه انی
سویلین کشی ظهاری نیت ایتمش اولا یا خود هیچ بر نسنه نیت ایتمش اولا اول
لفظلرنه طلاق اولور ونه ایلا اولور حاصلی انلرله طلاقی یا ایلایی نیت
ایلدسه ده ینه ظهار اولوب طلاق ویا ایلا اولمز وفی انت علی مثل
امی او کامی ان نوی الکرامة او الظهار صحت ای نیته وکشی عورتنه
سن بنم اوزریمه انام مثللوسین یا خود انام کبی سین دیدوکنده اکر
اول سوزی ایله کرامتنی یعنی کندو قتنده اناسی کبی مکرم وحرمتلو
اولدوغنی نیت ایلدسه یا خود اول سوزیله ظهاری نیت ایلدسه
نیتی صحیح اولور حاصلی اکر اول کلام ایله کرامت نیت ایلدیسه هیچ بر نسنه
لازم کلمز واکر ظهاری نیت ایلدیسه ظهار اولور وان نوی الطلاق
بانت وان لم ینو شیئا لغا واکر اول سوزی ایله طلاقی نیت ایدرسه
عورت اندن باین طلاق بوش اولور واکر کرامت وظهار وطلاقدن
هیچ برسین نیت ایلمزسه اول سوزی لغو اولوب هیچ بر نسنه لازم کلمز
وبانت علی حرام کامی صح ما نوی من طلاق او ظهار وکشی عورتنه
سن بنم اوزریمه حرامسین انام کبی دیمسیله طلاق وظهاردن نیت

ایلدوکی

ایلدوکی صحیح اولور حاصلی اول سوز ایله اکر عورتنه طلاق ویرمکی
نیت ایدرسه عورتی اندن باین طلاق بوش اولوب مظاهر اولوب
طلاق واقع اولمز وانت علی حرام کظهر امی ظهار لا غیر وان نوی طلاقا
او ایلاء ودخی کشینک عورتنه سن بنم اوزریمه حرامسین انامک ارقه سی
کبی دیمسی ظهاردر غیربسی دکلدر اکر اول سوزی ایله طلاق یا خود ایلا
نیت ایلدسه ده وخص الظهار بزوجته فلم یصح من امته وظهارک کشینک
عورتنه مخصوص اولدی بس جاریه سندن ظهار صحیح اولمز یعنی اول
سوزلردن برسنی جاریه سنه سویلکله مظاهر اولمز ولا ممن نکحها
بلا امرها ثم ظاهر منها ثم اجازت ودخی ظهار صحیح اولمز کشینک شول
عورتندن کم انی کندوسینک امری واذنی یوغیکن نکاح ایلدوکدنصکره
اندن ظهار ایلدی بعده عورت اول نکاحنی جائز کوردی وبانتن علی
کظهر امی لنسائه یجب لکل کفارة وکشی اوچ یا دورت عورتنه سز بنم اوزریمه
انامک ارقه سی کبی سز دیمسیله اوزرینه هر برسیچون باشقه باشقه
بر کفارت واجب اولور وهی عتق رقبة وجاز فیها المسلم والکافر
واول ظهارک کفارتی بر رقبه آزاد ایلکدرکه بو کفارده مسلمان
کوله وجاریه وکافر کوله وجاریه جائزدر وفیه خلاف الشافعی
وتحقیقه فی اصول الفقه فی حمل المطلق علی المقید ویونده یعنی کفارة

ظهارده كافر رقبه نك جوازنده شافعينك خلافی واردركه انك
قيدنده مسلمان اولمق لازمدر و بونك تحقيق وبيانی اصولده فقهده
در مطلق مقيده اوزره حمل ايلمك محلنده بس استين آنده بولمالسون
والذكر والانثى والصغير والكبير و بو كفارده ده اركشی وعورت كشی و
نابالغ و بالغ اولان رقبه جائزدر والاصم • ای من يكون فی اذنه وقر
اما من لا يسمع اصلا ينبغی ان لا يجوز لانه فائت جنس المنفعة • ودخی صاغر
اولان رقبه جائزدر يعنی شول صاغركه قولاغنده ثقلت اوله يعنی انكله
مراد قولاغی بك اولان صاغردر اما اصلا ايشتمين صاغر لايق اولان
بودركه جائز اولميه زيراكه بو صاغرك منفعتی جنسی فوت اولمشدر يعنی
ايشتمك قوتی بر ايله اندن زائل اولمشدر والاعور ومقطوع احدى يديه
واحدى رجليه من خلاف ومكاتب لم يؤد شيأ وشراء قريبه بنية كفارة
واعتاق نصف عبده ثم باقيه ودخی بو كفارده ده جائزدر بر كوزلو
اولان وخلافندن بر الی و بر اياغی كسك اولان رقبه ودخی بدل كتابتدن
هيچ بر نسنه سين ادا اتمامش مكاتب وكفارت نيتی ايله خصمنی صاتون المق
وكوله سينك نصفن آزاد ايدوب صكره باقيسين آزاد اتمك حاصلی بو
مذكورلری كفارت ظهار ايچون آزاد ايلمك جائزدر لا فائت جنس
المنفعة كالاعمى ومجنون لا يعقل • احترازعمن يجن ويفيق • بوخسه جنس

منفعتی

منفعتی فائت اولانی بو كفارت ايچون آزاد ايلمك جائز اولمزكه اول
جنس منفعتی فوت اولان رقبه نك مثالی ايكی كوزيكه كوزی اولان كبيدر
وشول دلو كبيدركه هيچ عقلی باشنه كلمز مصنفك هيچ عقل ايدمز ديدكی
شول دلودن احتراز ايچوندركه كاهيجه دلو دروكاهيجه افاقت بولور
والمقطوع يداه او ابهاماه او رجلاه او يد ورجل من جانب ودخی اول
جنس منفعتی فوت اولان ايكی الی ياخود ايكی باش بارمغی ياخود ايكی اياغی
ياخود برجانبندن بر ايله بر اياغی كسك اولان رقبه كبيدر ولا المدبر
ولا مكاتب ادى بعض بدله ودخی مدبری وبدل كتابتنك بعضيسنی ادا
ايلمش مكاتبی بو كفارت ايچون آزاد اتمسی جائز دكلدر واعتاق نصف عبد
مشترك ثم باقيه بعد ضمانه • لانه انتقص نصيب صاحبه فی الملك
ثم يتحول الى ملك المعتق بالضمان • ودخی شول اورتاقلق كوله نك
نصفن آزاد ايدوب بعده باقيسنی ضماننده نصكره آزاد اتمسی جائز اولمز
زيرا بو عبدده اول بر شريكنك پايی اكسلدی يعنی انك حصه سنه بونك
كفارت ايچون نصفنی آزاد اتمسيله نقصان كلدی بعده اول صاحبنك
نقصان اوزره اولان نصيبی ضمان سببيله معتقه تحول ايلمشدر •
وعندهما يجوز اذا كان المعتق موسرا لانه تملك نصيب صاحبه بالضمان
فكانه اعتق كله عن الكفارة بخلاف ما اذا كان معسرا فان عندهما

الواجب السعاية في نصيب الشريك فيكون اعتاقا بعوض ● واما مين
قتنده معتق غني اولدوغي زمانده بو اعتاق جائزدر زيرا اوله كه معتق
صاحبنك حصه سنه ضمان سببيله مالك اولدي پس كويا كه كفارتندن
اوتوري عبدك جمله سني آزاد ايلدي ومعتقك غني اولدوغي فقير
اولدوغي وقتينك خلافنجه در زيرا معتق فقير اولوب كوله نك باقيسني
المغه قادر اولمينجه اما مين قتنده واجب اولان كوله شريكك باقي ايچون
سعي ايدوب نصف بهاسن قزانوب آكا ادا ايلمكدر پس بو صورتده رقبه
عوض ايله آزاد اولمش اولوب كفارتندن اولمسي جائز اولمز ● ونصف
عبده عن تكفيره ثم باقيه بعد وطئ من ظاهر منها ودخي كفارۀ ظهارندن
اوتوري كوله سنك ياروسني آزاد ايدوب بعده مظاهره ايلدوكي ●
عورتي وطئ ايليوب بعده صكره اول كوله نك اول بر نصفني دخي آزاد ايلمسي
بو كفارتندن جائز اولمز ● لان الاعتاق يجب ان يكون قبل المسيس ● كوله نك
اول كيفيت ايله آزاد ايلمك كفارۀ ظهاردن جائز اولمز زيرا ظهار كفارتي
ايچون رقبه آزاد ايلمك هر نقدر عورتندن مظاهر اولديسه اني وطئ ايلمكدن
مقدم اولمق واجب اولوردي پس اول كيفيتده ايسه جماعدن مقدم بتون
عبد آزاد اولمق بولنمدي ● وعندهما يجوز لان اعتاق البعض اعتاق
الكل عندهما ● واما مين قتنده اول كيفيت ايله كفارت ظهاردن

اعتاق

اعتاق جائز اولور زيرا بر كوله نك بعضيسني يعني بر مقدارني آزاد
ايلمك كوله يي بتون آزاد ايلمكدر انلرك قتنده كه بيانني كتاب عتاقده
كلسه كرك وان عجز عن العتق صام شهرين ولاء ليس فيهما شهر
رمضان ولا خمسة نهي صومها ومظاهر اولان كشي رقبه آزاد ايلمكدن
عاجز اولورسه بري برينه آرديجه بتون ايكي آي اوروج طوتا وكه
اول ايكي آيده شهر رمضان اولميه واوروجي نهي ومنع اولنمش بش
كون اولميه يعني اول ايكي آيك هيچ برسنده شهر رمضانك كوني اولميه
وهم يوم فطر ويوم نحر وايام تشريق اولميه ● امدي كفارتي ايچون
ايكي آي اوروج طوتمق استدين كمسنه اكر اهله ايله طوتارسه يعني
آي باشني كوزليوب ابتداي هلالدن طوتارسه جائزدر اكر اول
آيك ايكسيده يكرمي طقوزر كون اولورسه ده حاصلي بو صورتده
اعتبار انجق ايكي آيك اولكه كونندن آخركه كوننه در واكر اهله ايله
طوتميوب كون حسابيله طوتارسه كامل التمش كون طوتماسي لازمدر
پس بو صورتده اكر اللي طقوز كون طوتارسه بوكه اعتبار اولنميوب
تكراري باشدن طوتماسي لازم كلور وان افطر بعذر او بغيره
او وطئها في الشهرين ليلا عمدا او يوما سهوا استأنف الصوم لا الاطعام
ان وطئها في خلاله واكر بو كفارت ايچون اوروج طوتان كشي عذر ايله

یاخود عذرسز اوروج یرسه یاخود اول ایکی آی ایچره اول عورتنی
کیجه ده قصدًا یاخود کوندزده سهوًا وطئ ایدرسه صومنی کیرو باشدن
دوندرر یوخسه اطعامی استینافی ایلمز اکر اول عورتنی اطعام اراسنده
وطئ ایدرسه یعنی آلتمش فقیره طعام ویردوکی اثناده اول عورتن
وطئ ایدرسه استینافی لازم کلمز • وعند ابی یوسف لا یستأنف
الصوم لانه یجب ان یکون متتابعا مقدما علی المسیس فالتتابع حاصل •
وابی یوسف قتنده اول کفارۂ ظهاردن صائم اولان کشی اکر اول ایکی
آیک اراسنده کیجه ایله عمدًا یا سهوًا یاخود کوندزن سهوًا اول عورتنی
وطئ ایدرسه اول صومی فاسد اولمغین اینی استیناف ایلمز زیرا که اول
کفارت ایچون اولان صومک مسیس و وطئ اوزره تتابع ایله مقدم
اولمسی واجبدر بس بو صورتده ینه تتابع حاصلدر • بقی ان التقدم علی
المسیس غیر حاصل لکنه ان استأنف یکون الکل مؤخرا عن المسیس ولو لم
یستأنف فبعضه مقدم علی المسیس فهو اولی • قالدیکه ایکی آی صومک
جمله سینک مسیس اوزره تقدمی حاصل دکلدر ولکن اکر استیناف •
ایدرجک اولورسه صومک هپسی مسیسدن صکره اولور واکر استینافی
ایلمزسه بعضیسی مسیس اوزره مقدم اولور بس هپسی مؤخر اولمقدن
بعضیسی مقدم اولوب بعضیسی مؤخر اولمق یکدر • ولابی حنیفة ومحمد

انه

انه یجب ان یکون مقدما علی المسیس خالیا عنه فالتقدم علی المسیس قد
فات لکن خلوه عن المسیس ممکن فیجب رعایته • وامام اعظم ایله امام
محمدک رحمهما الله تعالی ایچون بو دلیل واردر که اول ایکی آی صومک
مسیس اوزره مقدم اولوب وطئدن خالی اولمسی واجب اولور بس
اول صورتده جمله صومک مسیس اوزره مقدم اولمسی فوت اولدی
لکن مسیسدن خالی اولمسی ممکندر بس آکا رعایت ایلمک واجب اولور و
ان عجز عن الصوم اطعم هو او نائبه ستین مسکینا کالاقدر الفطرة او قیمته
هذا عندنا وعند الشافعی لا یجوز دفع القیمة • واکر کفارت ظهار
ایتمک استیندن صومدن دخی عاجز اولورسه کندوسی یاخود نائبی آلتمش
فقیره طعام ویره هر برسنه فطره ده ویرلن مقداری یاخود اول •
مقدارک قیمتنی ویره که بونک قیمتنی ویرمکک جوازی بزم قتمزده در
اما شافعی قتنده قیمتنی ویرمک جائز دکلدر وان غداهم وعشاهم و
اشبعهم فیهما وان قل ما اکلوا واعطی من بر ومنوی تمر او شعیر
او واحدا شهرین جاز واکر اول آلتمش فقیره صباح واخشام تمکین جکوب
ایکی اوکونده انلری طویررسه اکرچه هر برینک یدوکی آز اولورسه ده
• یاخود هر بر فقیره بغدایدن بر بطمان وخرمادن یا آربه دن ایکی
بطمان ویررسه یعنی هر فقیره بر بطمان بغدای ایله ایکی بطمان آربه

ويرسه ياخود بر فقيره ايكى آى ايجره هر كونده تمام بر بارى ويروب
التمش كون تمامنده التمش فقيرك باين اتمام ايدرسه جائزدر معلوم
اولا كه بر صاع دورت مندر وهر من ايكى رطلدر وهر رطل يوز اوتوز
درهمدر وفي يوم واحد قدر الشهرين لا الا عن يومه • اى اعطى شخصا
واحدا في يوم واحد قدر الشهرين لا يجوز الا عن هذا اليوم • واكر بر فقيره
بر كونده براوغوزدن ايكى آيلق مقدارى طعام ويرسه جائز اولماز
الا انجق اول كوندن جائز اولور يعنى انجق بر كشيه بر كونده ايكى آيلك
مقدارين حاصلى التمش فقيرك باين ويرسه جائز اولمز الا انجق بو كوننك
جائز اولوب الى طقوز كونلوكى ذمتنده قالور • هذا مذهبنا واما
عند الشافعي فلا بد من التمليك كما في الكسوة • شو يعنى هر فقيرك باينى
كندوسنه ملك قلمايوب بلكه صباح واخشام اوكلرينه يمك كتوروب
انلرى طويجه يه دك يدرمك بزم مذهبمزدر اما شافعي قتنده بو جائز
اولميوب تمليكدن لازمدر اوكلرينه يمك كتوردكده استدوككى قدر
يه يك ديمكله كفارت يرينه دورمز بلكه هر برسنك حصه سنى
كندوسنه ملك قلوب تسليم ايلمك لازمدر نتكم كفارت يميننده هر
فقيره ويرلن كسوه ده حكم بو يله در يعنى هر فقيرك كسوه سنى كندوسنه
ملك قلمق لازمدر • ووجه قولنا ما ذكر في اصول الفقه في دلالة

النص

النص ان الاطعام جعل الغير طاعما وهو بالاباحة الى اخره • وبزم
قولمزك وجه ودليلى اصول فقهده دلالت نص محلنده ذكر اولنان
تقريردر كه اطعامك معناسى بر كمسه غيرى كمسنه يى يمك يدرمك قلمقدر
وبو ايسه اباحت ايله اولور يعنى اوكينه يمك قيوب استدوككى قدر
يى ديمكله حاصل اولور ديو بو بحث آخرينه دك انده ذكر اولنمشدر
وان اطعم ستين مسكينا كلا صاعا عن ظهارين لم يصح وعن افطار و
ظهار صح • واكر ايكى ظهاردن اوتورى التمش فقيرك هر برسنه بغدادن
بر صاع ويرسه صحيح اولمز واكر كفارت صوم وكفارت ظهاردن
اوتورى بو يله ايدرسه صحيح اولور • هذا عند ابى حنيفة وابى يوسف
وعند محمد يجوز عن ظهارين • شو يعنى ايكى ظهاردن اوتورى
التمش فقيره بر صاع ويرمكك صحيح اولمدوغى امام اعظم ايله ابى
يوسف رحمهما الله تعالينك قتنده در وامام محمد رحمه الله تعالينك
قتنده جائز اولور پس بونك قتنده اول كيفيت ايله اطعام ايكى ظهار
دنده جائز اولوب امام اعظم ايله ابى يوسف قتنده انجق برسندن
جائز اولور • هما يقولان النية تعمل عند اختلاف الجنسين كالافطار
والظهار لا عند اتحادهما • امام اعظم ايله ابى يوسف ديرلر كه نيت
عمل ايدوب اثرى ظاهر اولور ايكى جنس بر برينه مغاير ومختلف اولنجه

زیرا نیت مشروع اولمدی الا اجناس مختلفه‌یی بربرندن تمییز ایچوندر که مثلا
افطار ایله ظهار کبیدر یوخسه ایکیسیده بر جنسدن اولنجه نیت عمل
ایده مز که مثالی ایکی ظهار کبیدر • والصاع یصلح کفارة واحدة لان
نصف الصاع من ادنی المقادیر فالمؤدی وهو الصاع کفارة واحدة جعلها
للظهارین فلا یصح • پس چونکه ایکی ظهاردن نیتی لغو اولدی حال بوکه
بر صاع بر کفارت اولمغه صالح اولور زیرا یارم صاع مقادیر شرعیه
نك اك آزیدر امدی بر فقیره ادا اولنانکه بر بتون صاعدر انجق بر
کفارت اولور که بو بر کفارتی اول کشی ایکی ظهارندن اوتوری قلدی
پس ایکیسندن صحیح اولمیوب انجق برسندن جائز و واقع اولور کصوم
اربعة اشهر او اطعام مائة وعشرین مسکینا او اعتاق عبدین عن
ظهارین وان لم یعین واحدا لواحد • لان الجنس فی الظهارین متحد
فلا یجب التعیین • یعنی التمش فقیره بر صاع ویرمك افطار وظهاردن
صحیح اولور درت آی اوروج طوتمق یاخود یوز یکرمی فقیره طعام
ویرمك یاخود ایکی کوله آزاد اتمك ایکی ظهاردن اولمق صحیح اولدوغی
کبی اکرچه اول ایکی کفارتدن هر برنی ایکی ظهارك هر برسندن اولمغی
تعیین ایلمزسه ده زیرا ایکی ظهارده جنس بردر یعنی ایکیسیده بر جنسدن
اولوب قنقسی قنقسی ایچون تعیین اولدوغی نیت ایلمك واجب اولماز

وفی اعتاق عبد عنهما او صوم شهرین له ان یعین لای شاء وایکی ظهار
دن اوتوری بر کوله آزاد اتدوکنده یاخود ینه ایکی ظهار ایچون ایکی
آی اوروج طوتدوغنده اول کشی ایچون واردر که هر قنقسیچون
دلرسه انی کیچون تعیین ایلیه یعنی بر کشی ایکی عورتدن مظاهر اولوب
اول ایکی ظهاری ایچون انجق بر کوله آزاد ایدرسه یاخود انجق التمش
کون اوروج طوتارسه انجق برینك کفارتی اولوب بو کفارتی هر
قنقی عورتی ایچون اولماسین دلرسه انی تعیین ایدوب اول بر عورتی
ایچون آخر کفارت ایدر وان اعتق عن قتل وظهار لم یجز عن واحد
منهما واکر هم کفارت قتلدن وهم کفارت ظهاردن اوتوری انجق
بر کوله آزاد ایدرسه هیچ برسندن جائز اولمز یعنی اول آزاد اولان
کوله نه کفارت قتلدن ونه کفارت ظهاردن اولور • وعند زفر
لا یجزئ عن احدهما فی الفصلین وعند الشافعی یجعل عن احدهما فی
الفصلین • وامام زفر قتنده ایکی فصلده ده ایکیسندنده کفایت ایلمیوب
اما شافعی قتنده ایکیسندن بری ایچون قلینور ایکی فصلده ده یعنی ایکی ظهار
دن بر کوله آزاد اتدوکی صورتده وقتلدن وهم ظهاردن بر کوله آزاد
اتدوکی صورتده امام زفر قتنده هیچ برسندن جائز اولمیوب امام
شافعی قتنده کفارت ایدن کشی قنقسندن اوتوری اولماسنی دلرسه

انی کیجون تعیین ایدوب جائز اولور وکفر عبد ظاهر بالصوم فقط لا سیده بالمال عنه • لان الکفارة عبادة ففعل الآخر لا یکون فعله • وعورتندن مظاهره ایدن کوله انجق اوروج طوتمغله کفارت ایدر خوجه افندیسی مال ایله یعنی اعتاق یاخود اطعام ایله اندن کفارت اتمک صحیح اولمز زیرا کفارت عبادتدر وآخر کمسنه نك فعلی ایسه انك فعلی اولماز

باب اللعان

بو باب لعانه متعلق احکامك بیاننده در من قذف بالزنا زوجته العفیفة • ای عن فعل الزنا غیر متهمة به کمن یکون معها ولد لا یکون له اب معروف • شول کمسنه که زنادن پرهیزکاردر یعنی زنا فعلندن بری اولوب زنا ایله تهمتلی اولمین عورتنه زنا ایله سوزاتار و زنا ایله تهمتلی شول عورتدر که یانجه بر ولدی وار در اما که باباسی کیم اولدوغی معلوم دکلدر پس بر عورتك که بیچ اوشاغی اولا اکا زنا ایله سوکمکك حکمی قذفك حکمی دکلدر • وانما اقتصر علی کون الزوجة عفیفة ولم یقل والمرأة ممن یحد قاذفها کما قال فی الهدایة ولا شك ان العفة اعم من کونها ممن یحد قاذفها لان اشتراط کونهما من اهل الشهادة یدل علی الحریة والتکلیف والاسلام فلا احتیاج الی قوله وهی ممن یحد قاذفها بل یکفی ذکر العفة • ومصنف اول عورتك

عفیفه

عفیفه اولمسی اوزره قصر ایدوب اول عورت قاذفی حد اولنان اولدوغی حالده دیمدی وشبهه یوقدر که عفتك معناسی قاذفی حد اولنان اولمقدن اعمدر زیرا زوج و زوجه نك اهل شهادتدن اولملرینك شرطی اولمسی عورتك حر ومکلف ومسلمان اولمسی اوزره دلالت ایدر پس امدی مصنفك وهی ممن یحد قاذفها دیمسنه احتیاج یوقدر وکل صلح شاهدا حال بو که اول زوج و زوجه دن هر برسی شاهد اولمغه صالح اولور او نفی ولدها یاخود اول کشی عورتنه زنا ایله سوکمیوب ولکن طوغردوغی ولدینی نفی ایدوب بو ولد بندن دکلدر دیر وطالبت به • ای بموجب القذف • وعورت دخی انکله مطالبه ایدر یعنی اول قذف اولنان عورتی دخی قذفك اقتضا ایلدوکی حدی طلب ایدوب اول زوجیله مخاصمه ایدر لاعن اول زوجی عورتله ملاعنه ایدر حاصلی بر کشی عورتنه زنا ایله سوکوب یاخود طوغردوغی ولدنی نفی ایدوب عورت دخی کندوسندن عاری دفع ایچون قذفك مقتضاسنی طلب ایدرسه قاضی حضورنده ایکیسیده بری بریله ملاعنه ایدوب آیریلشرلر فان ابی حبس حتی یلاعن او یکذب نفسه فیحد پس اندن عورت قذفك مقتضاسن

طلب ایدیجه لعاندن قاچنوب ملاعنه ایتمکی استمزسه حبس اولنور
ملاعنه ایدنجیه دک یاخود لعاندن اعراض ایدرسه کندو نفسنی
تکذیب ایدوب بن قصدًا یالان سویلدم یوخسه خاتونم زنادن
بریدر دینجیه دک پس نفسنی تکذیب ایدرسه لعان لازم کلمیوب
عورتنی قذف ایلدوکیچون حد اولنور فان لاعن لاعنت والا حبست
حتی تلاعن او تصدقه پس اکر زوجی ملاعنه ایتمک استرسه عورت
دخی ملاعنه ایدر واکر عورت لعاندن اعراض ایدرسه حبس اولنور
تا ملاعنه ایدنجیه دک یاخود زوجنی اول سوزده تصدیق ایدنجیه دک

فینفی نسب ولدها عنه لکن لا یجب علیها الحد بهذا التصدیق • پس اکر
عورت بو سوزده زوجنی تصدیق ایدوب بو ولد سندن دکلدر دیرسه
اول ولدک نسبی اول زوجدن نفی اولنوب اول ولدک نسبی نامعلوم اولور
ولکن بو تصدیق ایله اول عورته حد زنا لازم کلمز. فان کان هو عبدًا
او کافرًا او محدودًا فی قذف حُدّ لانه لیس من اهل اللعان لعدم اهلیة
الشهادة پس اکر عورتنه زنا ایله سوکن زوج قول یاخود کافر یاخود
قذفده حد اولنمش کمسنه اولورسه اکا حد اولنور زیرا بونلر شهادت
اهلندن اولمدقلری ایچون لعان اهلندن دکلردر وان صلح هو شاهدًا
وهی امة او کافرة او محدودة فی قذف او صبیة او مجنونة او زانیة

فلا حد علیه ولا لعان واکر زوجی شاهد لکه یرایوب عورت جاریه
یاخود کافره یاخود قذفدن محدوده یاخود نابالغ یاخود دلو یاخود زنا
ایتمش اولورسه اول زوج اوزره حد یوقدر ولعان دخی یوقدر •

لانها ان اتصفت بالزنا لا تکون عفیفة وان اتصفت بغیره مما ذکر لا تکون

للشهادة اهلًا فلا حد علی الزوج لعدم احصانها ولا لعان لعدم عفتها

او اهلیتها للشهادة • زیرا که اول عورت اکر زنا ایله متصف ایسه عفیفه
اولمز واکر اول زنادن غیری ذکر اولنلردن بر سیله متصف ایسه شهادته
اهلی اولمز پس بو صورتلرده زوج اوزره حد یوقدر عورتک
احصانی اولمدوغیچون ولعان دخی یوقدر عورتک عفتی اولمدوغیچون
یاخود شهادته اهل اولمدوغیچون وصورته اول لعان ایلمکک
کیفیتی ان یقول هو اولا اربع مرات اشهد بالله انی صادق فیما رمیتها به
من الزنا وفی الخامسة لعنة الله علیه ان کان کاذبا فیما رماها به من الزنا
مشیرا الیها فی جمیعه ابتدا زوج دورت کره الله تعالینک حقیچون بن
شهادت ایدرم که تحقیقا بن اول عورته زنا ایله سوکدوکم نسنه ده
کرچکم دیوب بشنجی دفعه ده الله تعالینک لعنتی انک اوزرینه اولسون
اول عورته زنا ایله سوکدوکنده یلانجی ایسه دیه وهر بر کره سویلدوکنده
بر مغیله اول عورته اشارت ایلدوکی حالده سویلیه ثم تقول هی اربع

مرات اشهد بالله انه كاذب فيما رماني به من الزنا وفي الخامسة غضب
الله عليها ان كان صادقا فيما رماني به من الزنا وصكره عورت دخی
دورت كره الله تعالينك حقيچون بن شهادت ايدرمكه اول كشی بكا
زنا ايله سوكدوكی نسنه ده يلانجيدر ديوب بشنجی دفعه ده الله تعالی
نك غضبی اول عورت اوزره اولسون اكر اول كشی بكا زنا ايله سوكدوكنده
كرچك ايسه ديه ثم يفرق القاضي بينهما واول ملاعنه دنصكره قاضی
افندی ايكسنك آره سن آيرر كه بو طلاق باينددر وان قذف بنفي الولد
او به وبالزنا ذكراهما فيه واكر زوج عورتنه نفی ولد ايله ياخود هم
نفی ايله وهم زنا ايله قذف ايتمش ايسه لعانده انی ذكر ايدرلر يعنی زوج
ديه كه انك ولدينی نفی ايتدوكمده ياخود هم ولدين نفی ايلدوكمده وهم
زنا ايتدك ديدوكمده كرچكم ديوب عورت دخی انك ولدی نفی ايلدوكنده
وهم بكا زنا ايله سوكدوكنده وهم بو ولدی نفی ايلدوكنده يلانجيدر ديه
ثم يفرق القاضي وينفي نسبه ويلحقه بامه ونفی ولد صورتنده ملاعنه
ايلدوكلرندنصكره قاضی انلری بربرندن تفريق ايدوب اول ولدك
نسبنی دخی اول زوجدن نفی ايدوب اناسنه الحاق ايدر پس اول كشيدن
ولدك نسبی نفی اولنجه انجق اناسندن نسبی ثابت اولوب باباسی جهتندن
نسبی ثابت اولمز وتبين بطلقة وان اكذب نفسه حد وحل له نكاحها

وملاعنه

وملاعنه دنصكره عورت اندن باين طلاق بوش اولوب بوندن
صكره زوج كندو نفسنی يلانجی چيقاررسه يعنی عورتم زنادن بريدر
واول ولد بندندر ديرسه اول حد اولنوب حد دنصكره اول عورت
يكی باشدن نكاح ايله اكا حلال اولور لانه لم يبق اللعان بينهما فقوله
عليه الصلوة والسلام المتلاعنان لا يجتمعان ابدا ای ما داما متلاعنين
لان علة عدم اجتماعهما اللعان فلما بطل اللعان لم يبق حكمه وهو عدم
الاجتماع يعنی اول كشی كندوسين يلانلويدن اكا حد دكه بكی اولدقدن
صكره اول عورتك نكاحی اكا حلال اولور زيرا كه آره لرنده لعان
قالمدی پس رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلمك ملاعنه ايدن
زوج وزوجه ابدا بری بری ايله اجتماع ايتمزلر ديو بيوردقلرينك
معناسی مادامكه متلاعنين اولالر جمع اولمزلر ديمكدر زيرا كه اول ارله
عورتك بری بريله جمع اولمدقلرينك علتی وسببی لعاندر پس وقتاكه
زوج كندوسن يلانليوب حد اولندقدنصكره لعانلری باطل اولسه
لعانك حكمی دخی باطل اولوب قالمديكه اول حكم انلريك جمع اولممقلريدر
وكذا ان قذف غيرها فحد او زنت فحدت وانك كبی اكر اول كشی بر غيری
عورته دخی زنا ايله سوكوب انونكيچون حد اولنورسه ياخود اول
ملاعنه ايلدوكی عورت صكره بر آخر يرده دخی زنا ايدوب انونكيچون

حد اولنور ایسه ● ای حل له نکاحها ان قذف غیرها بعد التلاعن فحد
او زنت بعد التلاعن فحدت فان بقاء اهلیة اللعان شرط لبقاء حکمه
● یعنی ملاعنه ایدن کشیه اول عورتک نکاحی حلال اولور اگر
انکله ملاعنه دن صکره بر آخر عورته دخی زنا ایله سوگوبده حد
اولنور ایسه یاخود اول عورت اریله ملاعنه ایلدوکدن صکره بر آخر
یرده زنا ایدوبده انوکیچون حد اولنور ایسه حاصلی بو ایکی صورتده
دخی اول کشیه اول عورتک نکاحی حلال اولور زیرا لعانه اهل
اولملرینک بقاسی حکمنک بقاسنه شرطدر ولا لعان بقذف الاخرس
ودلسزک قذفی ایله لعان یوقدر یعنی اگر دلسز اولان زوج عورتنه
مخصوص اشارت ایله زنا ایلدک دیو اشارت ایدر ایسه آره لرنده ملاعنه
اولمز ونفی الحمل وان ولدت لاقل من ستة اشهر ● هذا عند ابی حنیفة
وزفر ● ودخی کشی عورتنک قارننده که یوکن نفی اتمکله لعان وحد
یوقدر اگرچه اول عورت وقت نفیدنصکره آلتی آیدن آزده طوغرسه
ده که بو امام اعظم ایله زفر قتنده در رحمهما الله تعالی ● وعند
ابی یوسف ومحمد یجب اللعان اذا ولدت لاقل من ستة اشهر لانه حینئذ
تبین انه کان موجودا وقت النفی ● وابی یوسف ایله امام محمد
قتنده اول نفی حمل صورتنده لعان واجب اولور وقت نفیدن

صکره

صکره آلتی آیدن آزده طوغرنجه زیرا بو قدر وقتده طوغردوغی
تقدیرجه وقت نفیده اول ولدک موجود اولدوغی آشکار اولور
● ولابی حنیفة انه لا یتیقن بوجود الحمل وفیما اذا ولدت لاقل من
ستة اشهر یصیر کانه قال ان کنت حاملا فحملک لیس منی ثم تبین
انها کانت حاملا والقذف لا یصح تعلیقه ● وامام اعظمک حجتی
بو دلیلدر که زوجک نفی حمل ایلدوکی وقتده حملک
موجود اولدوغی یقینا معلوم دکلدر والتی آیدن آزده طوغردوغی
صورتده گویا که عورتنه اگر یوکلی ایسک بو حملک بندن دکلدر
دیمش اولور حامل اولدوغی صکره آشکار اولدی وقذفی
ایسه تعلیق ایلمک صحیح اولمز وبزنیت وهذا الحمل منه تلاعنا
ولا ینفی القاضی الحمل ● لان تلاعنهما کان بسبب قوله زنیت لا بنفی
الحمل ● وکشی یوکلی عورتنه زنا ایلدوکدن بو قارنکده که اولندر
دیمسیله ملاعنه ایدرلر ولکن قاضی افندی اول حملک نسبنی اول
زوجدن نفی ایلمز زیرا که انلرک تلاعنلری زوجک عورتنه
زنا ایلدک دیدوکی سببیله در یوخسه اول حملن نفی ایلدوکی
سببی ایله دکلدر وان نفی الولد زمان التهنیئة وشری آلة الولادة
صح وبعده لا ولاعن فی حالیه ● ای فی حال النفی زمان التهنیئة

وحال النفي بعد زمان التهنئة ۞ واگر كشي دوستلري گلوب مبارك
باد ديدكلري زمانده وبشك كبي ولادت آلتين صاتون آلديقلري زمانده
اوغل ولدي نفي ايلدرسه نفيي صحيح اولوب اول ايكي معناده نصكره نفي
ايلدرسه صحيح اولمز ولكن ايكي حالده بله ملاعنه ايدرلر يعني تهنيه
زمانده نفي ايلدوكي حالده وتهنيه زماننده نصكره نفي ايلدوكي
حالده تلاعن ايدرلر وان نفي اول التوأمين واقر بالآخر حد ۞ لانه كذب
نفسه بدعوى الثاني لانهما خلقا من ماء واحد ۞ واگر كشي ايكي ايكز
اوشاغك اولكيسيني نفي ايدوب اول بريله بندندر ديو اقرار ايلسه
حد اولنور ملاعنه لازم گلمز زيرا صكركه بندندر ديو دعوى
ايتمسيله كندوسن يلانلدي زيرا كه ايكنجي ولد كندوسينك اولوب
اولكيسي اولمق قابل دگلدر زيرا ايكيسيده بر صودن خلق اولنمشلر
در وفي عكسه لاعن ۞ اي اذا اقر بالاول ونفي الثاني لاعن لانه قذف
بنفي الثاني ولم يرجع عنه ۞ واول صورتك عكسنده ملاعنه ايدر
يعني عورتي ايكز طوغرنجه اولكه بندندر ديوب ايكنجيسي نفي
ايلدوكنده ملاعنه ايدر زيرا ايكنجي ولدي نفي ايتمكله عورتنه زنا
ايله سوگمش اولوب اول سوزندن رجوع ايلمدي پس بو صورتده
ملاعنه ايدرلر وصح نسبهما في الوجهين ۞ لاعترافه باحدهما وهما

من

من ماء واحد ۞ واول ايكي وجهده ده اول ايكزلرك نسبي اول
زوجدن صحيح وثابت اولور ايكسندن بريله اعتراف واقرار ايتدوكيچون
زيرا اول بر ولدلرك ايكسيده بر صودن حاصل اولمشلردر ۞

باب العنين

بو باب سست آلت اولان
زوجك بياننده در وان اقر انه لم يصل اجله الحاكم سنة قمرية في الصحيح
اگر جماعه قادر اولميان زوج عورتنه واصل اولمدي ديو اقرار
ايدرسه اني حاكم تاجيل ايدوب آتي آي حسابيله اولان بر يله دك
مهلت ويره صحيح اولان قولده يعني قول صحيح بودركه اول كشيه
اون آيه دك مهلت ويره ۞ وفي رواية الحسن عن ابي حنيفة انه يؤجل
سنة شمسية وفي ظاهر الرواية سنة قمرية ۞ وحسن بن زيادك
امام اعظمدن روايتنده حاكم اول عنيني گونش حسابيله اولان بريله
دك تاجيل ايدر وظاهر روايتده سنه قمريه ايله مهلت ويرر ۞
فالسنة الشمسية مدة وصول الشمس الى النقطة التي فارقتها من فلك
البروج وذلك في ثلثمائة وخمسة وستون يوما وربع يوم ۞ پس
امدي سنه شمسيه گونشك فلك بروجدن مفارقت ايلدوكي نقطه يه
واصل اولدوغي مدتدر وگونشك بودوري ايسه اوچيوز التمش
بش گون وبر گونك دورت بلوكندن بر بلوكيدر ۞ والسنة القمرية

اثنا عشر شهرا ومدتها ثلثمائة واربعة وخمسون يوما وثلث يوم و
ثلث عشر يوم • وسنهٔ قمريه اون ایكی آیدر و بونك مدتی اوچیوز
اللی دورت كون و بر كونك اوچ بلوكندن بر بلوكی و بینه بر كونك
اون بلوكندن بر بلوكنك اوچ بلوكندن بر بلوكیدر وَرَمضان وايام
حيضها منها وشهر رمضان وعورتك حيضی كونلری دخی اول زوجه
مهلت ویرلن سنه دن حساب اولنور لامدة مرضه ومرضها یوخسه اول
سنه دن حساب اولنماز زوجك خسته لكی وعورتك خسته لكی مدتی •
فان لم يصل فيها فرق القاضي بينهما ان طلبته • ای ان طلبت المرأة التفريق
• پس اگر اول كشی اول مدتده عورتنه واصل اولمزسه یعنی جماع
ایدمزسه قاضی افندی آره لرین تفریق ایدر اگر عورت انی یعنی قوجه
سندن آیرلمغی طلب ایدرسه وتبين بطلقة وقاضی اول عنینی ایله عورتنك
آره سین تفریق ایتمكله اول عورت بر باین طلاق بوش اولور ولها
كل المهر ان خلا بها وتجب العدة واول عورت ایچون جمیع مهری وادر
یعنی اول عنین آرندن تفریق اولنان عورت اندن بتون مهرنی الور
اگر اول كشی انكله خلوت ایلدیسه وهم عورت اوزره عدت واجب
اولور یعنی اول زوجی اكا واصل اولمدی دیو عدت چكمك ایدمز
پس بر غیری زوجه وارمق استیجه عدت چكر بعده تزوج اولنور مصنفك

وان

وان اختلفا قولی • عطف على قوله ان اقر • یوقاروده ذكر اولنان
ان اقر قولنه معطوفدر • فالمراد الاختلاف ابتداء لا بعد التاجيل •
پس چونكه مصنفك وان اختلفا قولی ان اقر قولنه معطوف اولدی امدی
اول اختلاف ایله مراد عنینه مهلت ویرلمدین ابتدا ایلدكلری اختلافدر
یوخسه تاجیلدن صكره اولان اختلافلری دكلدر یعنی نكاح وخلوتدن
صكره عنین ایله عورت اختلاف ایدوب عنین سكا واصل اولوب •
مجامعت ایتدم دیوب عورتی انكار ایدرسه وكانت ثيبا او بكرا فنظرت
النساء فقلن ثيب حلف وعورت دخی اولدن قزلغی كتمش ایدیسه یاخود
قزاوغلان اولوب عورتلر دخی اكا باقوب قزلغی كتمش ثیبدر دیرلرسه
حاصلی عنین ایله عورت وصول وعدم وصولده اختلاف ایدوب عورت
ثیب چقارسه مجامعت ایلدم دیدوكی كلامنده عنینه یمین ویرلور وان
حلف بطل حقها • پس اگر عنین آندن ایچرسه عورتك حقی باطل اولور یعنی
عنین بو عورتمه واصل اولمشمدر دیو یمین ایدرسه عورتك تفریقی
طلب ایتمك اولان حقی باطل اولور وان نكل او قلن بكر اجل واگر عنینه
• یمین تكلیف اولنجه آند ایچمكدن قچارسه یاخود اول عورتنك قزلغی
وارمیدر دیو اكا خاتونلر باقوب هنوز قزاوغلاندر دیرلرسه
اول عنینه بر ییله دك مهلت ویرلور ولو اجل ثم اختلفا فالتقسيم ههنا

كما مرّ واگر عنيننه مهلت ويرلدكدنصكره سنه تمامنده مجامعت وعدم مجامعتده اختلاف ايدرلرسه بو اختلافده واقع اولان تقسيم كا مهلت ويرلدكي صورتده كچن تقسيم كبيدر وبطل حقها بحلفه حيث بطل ثمة وتاجيلدنصكره اختلافلري اولوبده عنينك واصل اولمشمدر ديو آنده ايجرسه بو يمين سببيله عورتك تفريق طلب ايتمك اولان حقي باطل اولور شول صورتده كه تاجيلدن اولكه اختلافلرنده باطل اولمش ايدي يعني تاجيلدنصكره اختلاف ايتدكلرنده اگر عورت اولكدن ثيب ايديسه ياخود قز اوغلان اولوب ولكن انك قزلغنه عورتلر باقوب قزلقسز چقوبده عنيننه يمين ويريلوب اول دخي واصل اولمشمدر ديو آنده ايجرسه عورتك اولي حقي باطل اولور كما لو اختارته يعني اول صورتده عورتك طلب تفريق اولان حقي باطل اولورنتكه كا نكاح قبول ايتديكن ياخود نكاحدنصكره عنين اولورسه ده اني قبول واختيار ايلدمدير ديرسه تفريقي طلب ايتمسي باطل اولوب اول ارندن مفارقت طلب ايتمك حقي قالمز وخيرت هنا حيث اجل ثمة وتاجيلدنصكره كه اختلافلرنده عورت مخير قلنوب دلرسه عنينك قبول ايدوب انكله قناعت ايدر ودلرسه اندن تفريقي طلب ايدر شول صورتده كه تاجيلدن اولكه اختلافلرنده عنينه تاجيل اولنوردي يعني تاجيلدنصكره اختلاف ايدوب وعورت

مخير

اولكدن ثيب اولوب ياخود قز اوغلان اولوب وعورتلر انك قزلغنه باقوب قزلقسزدر ديدكلرنده عنيننه يمين تكليف اولنوب يمندن اعراض ايلدوكنده ياخود اول عورته خاتونلر باقوب قزلغي يرنده در هنوز بوزلمامشدر ديرلرسه عورت مخير قلنوب دلرسه عنيني اختيار ايدر ودلرسه تفريقي طلب ايدر اي لا يخلو اما ان كانت ثيبا او كانت بكرا فنظرت النساء فقلن ثيب فان حلف بطل حقها كما في الاختلاف قبل التاجيل يعني تاجيلدن صكره عنين ايله عورتي مجامعت وعدم مجامعتده اختلاف ايلدكلرنده شوندن خالي اولمزكه عورت اولكدن ثيب ايدي ياخود قز اوغلان اولوب عورتلر قزلغنه باقوب ثيب ايمش ديدیلر پس بو ايكي صورتده اگر عنين واصل اولدم ديو آندايجرسه عورتك حقي باطل اولورنتكم تاجيلدن مقدم اولان اختلافلرنده حكم بويله ايدي فان نكل خيرت المرأة پس بو صورتده عنيننه يمين تكليف اولنجه يمندن قاچنورسه عورت مخير قلنور وان قلن هي بكر خيرت ايضا واگر عورتلر قزلغنه باقوبده قزلغي يرنده در ديرلرسه ينه عورت مخير قلنور وقوله ومصنف رحمه الله تعالى كما لو اختارته دكي فان المرأة ان اختارت زوجها بطل حقها في طلب التفريق زيرا

عورت نكاح قتنده ياخود نكاحدن صكره اول زوجنى قبول ايلدسه
تفريقى طلب ايتمكه حقى باطل اولور ولخصى كالعنين فيه • واكدش
اولان زوج همان سست آلت اولان كبيدر اكا مهلت ويرمكده
كه تفصيلى مرور ايلدى وفى المجبوب فرق حالا • اى فى الحال بطلبها
اذ لا فائدة فى تاجيله بخلاف الخصى فان الوطء فيه متوقع • وعورتك
تفريقين طلب ايتدوكى ايرينك آلتى جومره كسلمش يعنى طواشى اولدوغنده
كندوسينك طلبى ايله همان فى الحال تفريق اولنور زيرا اكا مهلت
ويرلكده هيچ فائده يوقدر كه بو انمش كمسنه نك خلافنجه در
زيرا كه انك حقنده وطء بولنمق اميدى اولنور ولا يتخير احدهما
بعيب الآخر • خلافا للشافعى فى العيوب الخمسة وهى الجنون
والجذام والبرص والقرن والرتق • وارله عورتك نكاحندن
صكره هيچ برسى اول برسنك عيبى ايله مخير اولمز امام شافعينك
خلافنجه بش در بو عيبده كه جنون وجذام وبرص وعورتك
فرجى كمكله ياغيرى علت ايله شويله بتشمكدر كه ذكرك دخولنه
مانع اولور ياخود عورت اصلقلى اولمقدر حاصلى بزم مذهبمزده
زوج وزوجه آره سنده هيچ برعيب سببيله مخيرلك يوقدر
اما شافعى قتنده بو بش عيبده مخيرلكلرى واردر • وعند محمد

ان كان بالزوج جنون او جذام او برص فالمرأة بالخيار • وامام
محمد قتنده اگر زوجك العياذ بالله تعالى ديوانه لكى ياخود جذام
لغى ياخود ابرش لغى اولورسه عورتى مخيردر كه دلرسه قبول
ايدر ودلرسه تفريقى طلب ايدر • وان كان بالمرأة لا لانه يمكن
للزوج دفع الضرر عن نفسه بالطلاق • واگر اول علتلر عورتده
اولورسه زوجى مخير اولمز زيرا كه اول آره ممكن اولور كه اول
عورتنه طلاق ويرمسيله كندوسندن ضررى دفع ايليه

باب العدة

بو باب مسائل عدتك بياننده
در هى اول عدت لحرة تحيض حيض كورن آزاد عورت ايچون للطلاق
طلاقدن اوتورى والفسخ دخى نكاحى بوزلدوغندن اوتوريكه
فسخ نكاحك مثالى • كالفسخ بخيار البلوغ وملك احد الزوجين الآخر
وتقبيلها ابن الزوج بشهوة وارتداد احدهما وعدم الكفاءة • قزك
ياخود اوغلانك خيار بلوغى سببيله ودخى ايكى زوجدن برسنك
اول برينه مالك اولمسى ايله ودخى عورت ايرينك اوغلن شهوت
ايله بوس ايتمسيله وارله عورتدن برسنك مرتد اولمسيله وعورتك
اول برسى يكدش اولمماسيله فسخ اولان نكاح كبيدر ثلث حيض
كوامل كامل اوچ حيض در يعنى طلاق ايچون وفسخ نكاح ايچون

آزاد عورتك عدتی بتون اوچ حیض کورمسیدر • افاد بقوله

کوامل انه اذا طلقها فی الحیض لا یحتسب هذا الحیض من العدة • مصنف

رحمه الله تعالی کوامل دیمسیله شو معنایی افاده ایلدیکه کشی عورتن

حیضی حالنده ایکن بوشاینجه بو حیضی عدتندن حساب اولنمز یعنی بو حیضدن

غیری اوچ حیض کورمسی لازمدر کام ولد مات مولاها او اعتقها و موطوءة

بشبهة • کما اذا زفت الیه غیر امرأته وهو لا یعرفها فوطئها • یعنی حره

خاتونك عدتی کامل اوچ حیضدر شول ام ولد کبی که افندیسی اولدی

یاخود انی آزاد ایلدی و دخی شول عورت کبی که شبهه ایله وطئ اولنمشدرکه

شبهه ایله وطئ اولنان عورت شونك کبیدرکه بر کشیه تزوج ایلدکی

عورتندن غیری بر یاد عورت کتورلوب ایکیسی کردکه قونوب اول

دخی کندو عورتی اولمدوغن بلمیوب انی وطئ ایدر او نکاح فاسد •

کالنکاح الموقت • یاخود فاسد نکاح ایله وطئ اولنان عورت کبی که

نکاح فاسدك مثالی بر قچ زمانه دك قلنمش اولان نکاح کبیدر فی

الموت والفرقة • یتعلق بالوطئ بالشبهة والنکاح الفاسد • مصنفك

فی الموت والفرقة قولی شبهه ایله و نکاح فاسد ایله وطئ اولنان عورتك

عدت حکمسنه متعلقدر • فالعدة فیهما ثلث حیض سواء مات الزوج او

وقع بینهما فرقة • پس امدی اول عورتك شبهه ایله وطئ اولندوغنده

نکاح

نکاح فاسد ایله وطئ اولندوغنده ده عدتی اوچ حیضدر برابردرکه

زوجی وفات ایتمش اوله یاخود آره لرنده فرقت واقع اولمش اوله و مصنفك

ولمن لم تحض قولی • عطف علی قوله لحرة تحیض • لحرة تحیض قولنه معطوفدر

یعنی حیض کورمین آزاد خاتون ایچون طلاقدن و فسخدن اوتوری •

عدت لصغیر او کبیر او بلغت بالسن ولم تحض ثلثة اشهر تا بالغ اولدوغیچون

یاخود بك بیوك اولوب یاشلی اولدوغیچون یاخود سن و سال ایله بالغ

اولوب یعنی اون بش یاشنه یتشوب هیچ حیض کورمدوکیچون آیدر •

ای العدة لحرة لا تحیض للصغر ونحوه للطلاق والفسخ ثلثة اشهر • یعنی کوچك

اولدوغیچون یاخود اول ذکر اولنان علتلرك بریچون حیض کورمین

حرهنك طلاق ایچون و فسخ ایچون عدتی اوچ آیدر وللموت اربعة اشهر

وعشر و اول حیض کورمین عورتلرك ارلری وفات ایلدکده کندن اوتوری

دورت آی اون کوندر • قوله للموت عطف علی قوله للطلاق والفسخ •

معناه العدة للحرة اربعة اشهر وعشر • مصنفك للموت قولی للطلاق

والفسخ قولنه عطف اولنمشدرکه معناسی اول آزاد خاتون ایچون زوجی

وفات ایتدوکنده عدت دورت آی اون کوندر دیمك اولور وللامة

حیضتان و حیض کوردن جاریه ایچون عدت ایکی حیضدر • ولمن لم

تحض او مات عنها زوجها نصف ما للحرة و حیض کورمین جاریه ایچون

یاخوداری وفات ایدن جاریه ایچون عدت آزاد عورت ایچون اولان
عدتک یاروسیدر • ای العدة لامة بمحض الطلاق والفسخ حیضتان
یعنی حیض کورن جاریه نک طلاقی ایچون وفسخ ایچون عدتی ایکی
حیضدر • ولامة لم تحض للطلاق والفسخ نصف ما للحرة ای شهر ونصف
شهر • وحیض کورمین جاریه نک طلاق ایچون وفسخ ایچون عدتی
حره ایچون اولان عدتک نصفیدر یعنی بربچق آیدر • اما للموت
فنصف ما للحرة ایضا وهو شهران وخمسة ایام • اما زوجینک موتی
ایچون جاریه نک عدتی حره نک عدتینک نصفیدر طلاقده وفسخده
نصفی اولدوغی کبی که موت ایچون اولان عدتی ایکی آی ایله بش کوندر
وللحامل الحرة او الامة ویوکلی اولان آزاد خاتونک وجاریه نک عدتی
• فانه لا فرق فی الحامل بین ان یکون حرة او امة • حامل اولان
آزاد ایله جاریه نک عدتلری برابر اولدی زیرا یوکلی اولان عورتک
آزاد یا جاریه اولمسی بیننده فرق یوقدر وان مات عنها صبی ووضع
حملها اکرچه اول حامل اولان آزاد وجاریه نک وفات ایدن اری
نابالغ اولورسه ده اول ایکیسنکده عدتی یوکلرنی قومقلریدر حاصلی
انلرک عدتی ارلری وفات ایتدوکی وقتده قارنلرنده موجود اولان
ولدلرین طوغرمقلریدر • ای وان کان زوجها المیت صبیا فعدتها

بوضع

بوضع الحمل • یعنی اول حامل عورتک اولن اری صبی اولورسه ده
انک عدتی وضع حملیدر • وعند ابی یوسف والشافعی عدتها عدة
الوفات لان العدة بوضع الحمل انما یجب لصیانة الماء وذلک فی ثابت
النسب وهنا لا یثبت النسب عن الصبی • وابی یوسفله شافعی قتنده
اول نابالغ زوجی وفات ایدن یوکلی عورتک عدتی وضع حمل اولمیوب
عدت وفات اولورکه بیانی بودر زیرا وضع حمل ایله عدت واجب
اولمز الا صوبی غیریه منسوب اولمقدن حفظ ایچون وبومعنا ایسه
نسبی ثابت اولاندهدر وبونده ایسه نابالغ اولان زوجدن نسب ثابت
اولمز • ولابی حنیفة ومحمد • وامام اعظم ایله امام محمد ایچون دلیل
بودرکه • ان قوله تعالی • الله سبحانه وتعالینک • واولات
الاحمال اجلهن • قول شریفی • نزل بعد قوله والذین یتوفون
منکم • والذین یتوفون منکم قول شریفندن صکره نازل اولدی
• فیکون ناسخا له فی مقدار ما یتناوله الایتان وهو حامل توفی
عنها زوجها • پس واولات الاحمال قول شریفی ایکی آیتکده شامل
اولدوغی مقدارده ایکنجی آیتی ناسخ اولورکه اول مقدار زوجی
وفات ایدن یوکلی عورتدر • فان قیل المراد اولات الاحمال اللاتی
ثبت نسب حملهن • پس اکر اول آیت کریمه ده که اولات ایله مراد

یوکلرینک نسبی ثابت اولان یوکلی عورتلردر دیو سؤال اولنور ایسه

قلنا لا نسلم بل اولات الاحمال اللاتی وجبت علیهن العدة فعدتهن

ان تضعن حملهن • بر جواب ویروب دیرز که انی تسلیم ایتمزز یعنی

اولات احمال ایله مراد نسب حملی ثابت اولان یوکلی عورت اولدوغن

تسلیم ایتمزز بلکه اولات احمال ایله مراد اوزرلرینه عدت واجب

اولان یوکلی عورتلردر پس یوکلی عورتلرک عدتی ایسه وضع حمل

ایتمکلریدر ولمن حبلت بعد موت الصبی عدة الموت ونابالغ ارینک

وفاتندن صکره یوکلی اولان عورت ایچون عدت موتک عدتیدر یعنی

درت آی اون کوندر یعنی بر عورتک نابالغ اولان زوجی وفات

ایتدکدن صکره التنجی آیده یا دخی زیاده ده طوغرسه بوندن معلوم

اولور که اول عورتک یوکلی قالمسی صبینک موتندن صکره اولمشدر

پس بو صورتده اول عورتک عدتی عدت وفاتدر • لانها لما لم تکن

حاملا وقت موت الصبی تعین عدة الموت • زیرا اول عورت وقتا که

نابالغ زوجینک موتی وقتنده حامل بولنمدیسه اکا عدت موت

متعین اولوب درت آی اون کوندن صکره عدتدن چقار ولا نسب

فی وجهیه • ای فیما حبلت قبل موت الصبی او بعده • ونسب یوقدر

ایکی صورتده ده یعنی اول عورتک موت صبیدن مقدم یوکلی

اولدوغنده

اولدوغنده وموتندن صکره یوکلی اولدوغنده حملینک نسبی اول

صبیدن ثابت اولمز والامرأة الفار للبائن ابعد الاجلین ومرض موتنده

عورتن بائن طلاق بوشایانک اول عورتی ایچون بائن طلاق

ایله بوش اولدوغندن اوتوری ایکی عدتک انک ایراغی واردر

ای انقضت عدة الطلاق وهی ثلث حیض مثلا ولم تنقض عدة

الموت فلا بد ان تتربص انقضاء عدة الموت ولو انقضت عدة الموت

ولم تنقض عدة الطلاق تتربص عدة الطلاق • یعنی خسته کشی

عورتن بائن طلاق بوشادقدن صکره اول خسته لکدن اولوب

واول عورتک عدت طلاقی کچرسه که اول عدت طلاق مثلا

اوچ حیض کورمسیدر حاصلی اول عدتی کچوب عدت موت کچمزسه

اکا لازمدر که عدت موت کچنجیه دک قالنوب آخر زوجه وارمیه

واگر عدت موت کچوب عدت طلاق کچمزسه عدت طلاق کچنجیه دک

قالنمق کرکدر وللرجعی ما للموت وفارک عورتی ایچون رجعی طلاق

ایله بوش اولدوغندن اوتوری موت ایچون اولان عدت واردر که

درت آی اون کوندر ولمن اعتقت فی عدة رجعی کعدة حرة • ای

عدتها کعدة حرة • وطلاق رجعی عدتنده ایکن آزاد اولنان عورت

ایچون حره نک عدتی کبی واردر یعنی اول عورتک عدتی همان

اولدن آزاد خاتونك عدتی كبیدر وفی عدة باین او موت كامة

ای عدتها كعدة امة • وباین طلاق بوش اولدوغنك عدتنده ایكن یا خود زوجینك مدتی عدتنده ایكن آزاد اولان عورت ایچون جاریه نك عدتی كبی عدت وآردر یعنی انك عدتی همان جاریه نك عدتی كبیدر

وآیسة رأت الدام بعد عدة الاشهر تستأنف بالحیض وشول حیض دن قالمش عورتكه ارندن بوشاندقدنصكره اوچ آی عدت چكركن اوچ آیك تمامندن اول حیض قانی كوررعدتن حیض ایله استیناف ایدوب یكی باشدن اوچ حیض ایله عدت چكر • ای اذا كانت الزوجة فی سن الایاس ای خمسة وخمسین سنة فصاعدا وقد انقطع دمها فطلقها الزوج تعتد ثلثة اشهر فقبل انقضائها رأت الدم فعلم انها لم تكن آیسة فتستأنف بالحیض • یعنی زوجه سن ایاسده اولورسه یعنی اللی بش یاشنده یادخی زیادة اولورسه واول عورتك حیض قانی كسلدكدنصكره انی زوجی بوشایوب اوچ آی ایله عدت چكوب بو اوچ آی كچمدین قان كوررسه معلوم اولوركه آیسه دكل ایمش پس تكرار حیض ایله عدت چكر • قال فی الهدایة هو الصحیح • هدایه ده بونی بزم شرح ایلدیكمز صحیح اولان قولدر دیمشدر • وفی روایة ابی علی الدقاق انها متی رأت الدم بعد ما حكم بایاسها انه لایكون حیضا ولا یبطل

الایاس ولا یظهر ذلك فی فساد الانكحة لانه دم فی غیر اوانه • وابی علی الدقاقك روایتنده بویله دركه اول عورتك ایاسی ایله حكم اولندقدن صكره قان كوردوكنده اول قان حیض اولمز وایاسی دخی باطل اولمز واول خاتونك نكاحلری فاسد اولمقده اثری ظاهر اولمز زیرا اول قان بر قاندركه وقتنده اقمامشدر حاصلی اول قان حیض اولمز كما تستأنف بالشهور من حاضت حیضة ثم ایست اول بیانی كچن عورت حیض ایله استیناف ایدرنتكه بر حیض كوردوكدنصكره آیسه اولنه عورت عدتنی شهور ایله استیناف ایدر • ای انقطع دمها وهی فی سن الایاس تستأنف بالشهور • یعنی سن ایاسده ایكن قانی كسلن عورت اوچ آی عدت چكر • اقول الاستیناف مشكل لانه لو ظهر ان عدتها بالاشهر من وقت الطلاق فالحیض التی رأت قبل الایاس مشتملة علی الوقت فیجب ان تكون محسوبا من العدة من حیث انه وقت • بو مسئله نك بیانندە بن دیرمكه عورت بر حیض كوردوكدنصكره آیسه اولنجه اول بر حیضی حساب اولنمایوب یكی باشدن عدت چكمسی مشكلدر زیرا اول عورتك اوچ آی ایله عدت چكمسی بوشاندوغی وقتدن ظاهر اولورسه ایاسدن اول كوردوكی بر حیض دخی اول وقته شاملدر پس اول وقت دخی ایاس وقتندن اولدوغی حیثیتدن عدتدن حساب

اولنمق واجب اولور حاصلی بو عورتك عدتی بو شاندن وقتدن
اوچ آی تمام اولدوغی کبیدر **وعلى معتدة وطئت بشبهة عدة اخرى**
وتداخلتا وحیض تراه منهما وعدت چکرکن شبهه ایله وطئ اولنان
عورت اوزره بر آخر عدت دخی واردر و او ایکی عدت بری برینه
کیروب شبهه ایله وطئ اولندوغندن صکره کوردوکی حیض ایکی
عدتندن حساب اولنور مثلا بر کشی عورتن تطلیق ایلدوب عدت چکرکن
بر حیض کوردکدن صکره انی بر آخر کشی شبهه ایله وطئ ایدنجه اول عورته
ایکی عدت چکمك واجب اولورکه اولکه عدت اولکه زوجندن ایکنجی
عدت انی صکره شبهه ایله وطئ ایلیندندر پس بوندن صکره اوچ حیض
کورمسی واجب اولوب جمله حیض دورت اولوب اورته ده کی
ایکی حیض یعنی ایکنجی حیض ایله اوچنجی حیض هم اولکه عدتدن وهم صکره
کی عدتدن محسوب اولوب بو ایکی حیض ابتدا کوردوکی بر حیضه ضم
اولنجه کامل اوچ حیض اولور وینه بو ایکی حیضك صکره کی یعنی
دوردنجی حیضه ضم اولنجه اول دخی کامل اوچ حیض اولوب بو اسلوب
ایله ایکی عدتی ده تمام اولور ● حیض مبتداء وتراه صفته ومنهما
خبره ای حیض تراه بعد الوطئ بالشبهة ● مصنفك وحیض قولی
مبتدادر وتراه قولی آنك صفتیدر ومنهما قولی اول مبتدانك

خبریدرکه

خبریدرکه تراه قولنك تفسیری شبهه ایله وطئ اولندقدن صکره
کوردوکی حیض ایکی عدتدن حساب اولنور دیمکدرکه بیانی کچدی ●
وقد فهم هذا من ان وطئت فعل ماض وتراه فعل مستقبل ● وشو
معنا یعنی ایکی عدتدن حساب اولنان حیض ایله مراد شبهه ایله وطئ
اولندوغندن صکره کوردوکی حیض اولدوغی مصنفك وطئت قولی
فعل ماضی وتراه قولی فعل مستقبل اولدوغندن فهم اولندی ●
ومنهما ای من العدتین ● ومنهما نك معناسی اول صکره کوردوکی
حیضلر ایکی عدتندن محسوب اولور دیمکدر ● واعلم ان هذا مذهبنا
اما عند الشافعی فیتداخلان ان کان الوطئ بالشبهة من الزوج وهی
فی عدته اما ان کان من آخر فلا ● بو دخی معلومك اولا که شو ایکی عدتك
بر برینه کیرمسی بزم مذهبمزدر اما شافعی قتنده اول ایکی عدت بر برینه
تداخل ایدر اکر شبهه ایله وطئ اولنماسی اول عدتنده اولدوغی ارندن
اولوب عدتنده ایکن وطئ ایدرسه اما شبهه ایله وطئ اولنماسی
آخر کمسنه دن اولورسه ایکی عدتی تداخل ایلمز **فاذا تمت الاولى دون**
الثانیة یجب اتمامها پس چونکه اول شبهه ایله وطئ اولنان عورت
اوزره ایکی عدت واجب اولوب وطئدن صکره که حیض ایکیسندننده
حساب اولنور امدی اولکی عدتی تمام اولوب ایکنجی عدتی تمام اولمزسه

اى دخى اتمام ايلمسى واجب اولور • صورته طلقها الزوج بائنا او
ثلثا فحاضت حيضة فوطئها غير الزوج بشبهة فعليها عدتان فالحيضة
الاولى من العدة الاولى وحيضتان بعدها تكونان من العدتين فتمت
العدة الاولى فيجب حيضة رابعة ليتم العدة الثانية • اول ايكى عدتك
تداخل ايلدوكينك صورتى بودر كه بر كشى عورتن باين طلاق ياخود اوچ
طلاق بوشايوب بر حيض كوردى بعده اى بر آخر كمسنه شبهه ايله وطئ
ايلدى پس اول عورت اوزره ايكى عدت واجب اولوب اولكى حيض اولكى
عدتندن اولوب صكره كه ايكى حيض ايكى عدتندن محسوب اولوب واولكى
عدتى تمام اولوب اكا دوردنجى حيض واجب اولور تا كيم ايكنجى عدت
دخى تمام اولا كه بو تصويرى مقدم تفصيل ايله بيان ايلدوك **وتنقضى**
عدة الطلاق والموت وان جهلت بهما • اى بتطليق الزوج وموته •
ومبدؤها عقيبهما وطلاق وموتك عدتى كچر اگرچه عورت اى يعنى
زوجنك بوشادوغن وياخود زوجنك وفاتن بلمزسه ده واول عدتك
ابتداسى موت وطلاقك عقبنجه در **وفى نكاح فاسد عقيب تفريقه او**
عزمه ترك الوطئ ودخى فاسد نكاحده عدتك ابتداسى قاضينك اول
آرله عورتك آره سين تفريق ايلدوكينك ياخود زوجك اول عورتك
وطئنى ترك ايلمسنك قصد ايلمسى عقبنجه در **ولو قالت انقضت عدتى حلفت**

• اى ان قالت المرأة انقضت عدتى وكذبها الزوج فالقول قولها
مع اليمين • واگر عورت عدتم كچدى ديرسه تحليف اولنور يعنى عورت
عدتم كچدى ديوب زوجى هنوز كچمدى ديرسه سوز عورتكدر
يمين ايله معا يعنى عدتى كچدوكى اوزره عورته يمين ويريلوب
اندا ايچرسه عدتدن چقمش اولوب زوجى اكا مراجعت ايدهمز **ولو نكح**
معتدته من باين وطلق قبل وطئ فعليه مهر تام وعدة مستقبلة واگر
كشى باين طلاق ايله بوشادوغى عورتن عدتنده ايكن نكاح ايله الوب
انى وطئندن مقدم بوشارسه ينه اول كشى اوزره تمام مهرى واجب
اولوب عورته يكى باشدن بر عدت دخى واجب اولور • هذا عند ابى
حنيفة وابى يوسف فان اثر الوطئ فى النكاح الاول باق وهو العدة
فصار كان الوطئ حاصل فى هذا النكاح • شو يعنى اول صورتده
زوج اوزره تمام مهر وعورت اوزره يكى باشدن عدت واجب
اولمق امام اعظم ايله ابى يوسفك قتنده در زيرا اولكه نكاحده كه
وطئك اثرى هنوز باقيدر كه اول اثر عدتيدر پس امدى گويا كه
بو صكره كه نكاحده دخى وطئ حاصل اولمش اولدى • وعند محمد
يجب اتمام العدة الاولى فقط ولا عدة للطلاق الثانى لان الزوج
طلقها قبل الوطئ فيه • وامام محمد قتنده اول صورتده عورت

اوزره ایجق اولکه عدتن اتمام ایلمك واجب اولوب ایکنجی طلاقی ایجون
انك اوزره عدت واجب اولمز زیرا زوجی انی ایکنجی نکاحده وطی ایتمدن
بوشادی ● وعند زفر لا عدة علیها اصلا لان العدة الاولی سقطت
بالتزوج ولم یجب بالنکاح الثانی لدلیل محمد ● وامام زفر قتنده
اول صورتده عورت اوزره اصلا عدت یوقدر زیرا اولکی
عدتی صکره تزوج اولمغله دوشورب ایکنجی نکاح ایله عدت واجب
اولمدی امام محمدك دلیلی ایچون یعنی ایکنجی نکاحده عورت وطی اولنمدوغی
اوزرینه عدتی واجب اولمز **ولا عدة علی ذمیة طلقها ذمی** ● هذا عند
ابی حنیفة اذا لم یکن معتقد اهل الذمة ذلك وان کان معتقدهم ذلك
یجب عنده وعندهما یجب مطلقا ● وعدت یوقدر شول ذمیه اولان
عورت اوزره که انی کندو کبی ذمی بوشامشدر حاصلی ذمینك
بوشادوغی ذمیه عورت اوزره عدت حکمك لازم کلدرکه
بو یعنی عدت واجب اولماق امام اعظم قتنده اهل ذمتك اعتقادلری
بوشادقلری عورتلری اوزره عدت واجب اولمدوغی زمانده
دروا کر انلرك اعتقاد ایلدکلری عدتك لازم اولمسی ایسه امام
اعظم قتنده اکا عدت واجب اولور وابو یوسف ایله امام محمدك
قتنده ذمینك بوشادوغی ذمیه عورت اوزره عدت واجب اولور

مطلقا

مطلقا یعنی کرك بوشادقلری عورتلرینه عدت چکدرملك
اعتقادلری اولسون وکرك اولماسون ایکی تقدیرجه بله امامین
قتنده ذمینك بوشادوغی کافره عورت اوزره عدت واجب
اولور **ولا حربیة خرجت الینا مسلمة** ودخی دیار حربدن چقوب
مسلمان اولدوغی حالده دار اسلامه کلن حربیه عورت
اوزره عدت واجب اولمز یعنی دار حربده اری اولان عورت
دار حربدن چقوب مسلمان اولدوغی حالده اسلام دیارنه داخل
اولنجه بونك اوزرینه عدت واجب اولمز پس دار اسلامه کلدوکی
نکاح اولنماسی جائز اولور **وتحد معتدة البائن والموت کبیرة مسلمة حرة**
اولا وبائن طلاق ایله بوش اولان واری وفات ایدن بالغ ومسلمان
اولان عورت یاس چکر برابردرکه اول عورت آزاد اولسون یاخود
جاریه ● فقوله اولا عطف علی قوله حرة ● مصنفك اولا قولی حرة
قولنه معطوفدر ● وعند الشافعی لا احداد علی معتدة البائن ● و
شافعی قتنده بائن طلاق بوش اولان عورت اوزره یاس حکمك
یوقدر **بترك الزینة ولبس المزعفر والمعصفر والحناء والطیب والدهن**
والکحل الا بعذر اول بائن طلاق بوش اولان واری وفات ایدن
عورت یاس چکر دونانوب دونکی وصاری وقرموزی بویالی

ثيابى كيمكى ويقنا لنمغى و كوكجك قفولى نسنه لرى استعمال اتمكى و ياغلنمغى وسورمه لنمكى ترك اتمكله حاصلى بو اشيا ايله بزنمكى و دوزنمكى ترك اتمكله ارندن ايرلدوغيچون اول عورت ياس و تأسف حكو مكر كيم عذر ايله انلرى استعمال ايليه مثلا مرادى زينت اولميوب انجق كوز ينه شفا ايچون سورمه چكمك كبى لا معتدة عتق اى اذا اعتق المولى ام ولده آزاد اولمق سببيله عدت چكن عورت ياس چكمز يعنى افنديسى ام ولدى ازاد ايدنجه اول عورتك افنديسندن ايرلدوغنه ياس چكمسى لازم دكلدر زيرا رقيتدن قورتلماسى نعمت اولمغين تأسفى محلى دكلدر ونكاح فاسد لانه واجب الرفع فلا تأسف على فوته ودخى فاسد نكاح سببيله تفريق اولنمغله عدت چكن عورت ياس چكمز زيرا اول فاسد نكاحى آره دن قالدرمق واجبدر پس انك فوتى اوزره تأسف يوقدر ونخطب معتدة الا تعريضا وعدت چكن عورت عدتى حالنده ايكن زوجه لكه استنلمز مكر كيم تعريض و اشارت ايله طلب اولنه مثلا بركشى عدت چكن عورته بنم مرادم سنك كبى بر كوزلجه صالحه خاتون المقدر ديمك كبى ولا تخرج معتدة البائن والرجعى من بيتها اصلا بائن و رجعى طلاق عدتنده اولان عورت اصلا اوندن چقماز يعنى اكا نرده طلاق واقع اولدیسه اول اوده عدت چكوب طشره چقارلماز

وچقماز لقوله تعالى الله سبحانه وتعالينك ولا تخرجوهن من بيوتهن ولا يخرجن قول شريفى ايچون وتخرج معتدة الموت فى الملوين وتبيت فى منزلها وموتك عدتنده اولان عورت كيجه ده و كوندزده اوندن چقوب مصلحته كيدر و كلوب ينه اول اوده كيجه لر اذ لا نفقة لها فتحتاج الى الخروج بخلاف المطلقة لان النفقة دارة عليها زيرا اول موتك معتده سى ايچون ميتك مالندن نفقه يوقدر پس طشره چقوب نفقه تحصيلنه محتاج اولور كه بو بوشانن عورتك خلافنجه در يعنى بوش اولان عورت اوندن هيچ چقماز زيرا نفقه سى اكا زوجنك مالندن كلور وتعتد فى منزلها وقت الفرقة والموت الا ان تخرج او خافت تلف مالها او الانهدام او لم تجد كراء البيت واول عورت فرقت و موت وقتنده بولندوغى منزل و خانه ده عدت چكر مكر كيم اول اودن چقارله يا خود مالينك تلفندن قورقوب چقا و يا خود اوك يقلماسندن قورقوب چقا يا خود اوك كراسن بولممغله چقا حاصلى بو صورتلرده اول اودن چقمسى جائزدر ولا بد من سترة بينهما فى البائن وان ضاق المنزل عليهما فالاولى خروجه وكذا مع فسقه و بائن طلاقدن عدت چكن عورت ايله زوجى آره سنده بر پرده لازمدر تا كيم ايكسينك آره سنده حائل اوله و اكر او لرى بك كوچك اولوب ايكسنه باشقه باشقه دوشمغه

اك ویرمزسه اول اودن زوجك چقماسی اولادر وكذلك فاسق زوجیله
ده برمنزلده اولمیوب اولی بودرکه اول فاسق زوجی اول اودن چقا
یاخود عورت چقوب آخر منزله کیده وحسن ان یجعل بینهما قادرة
علی الحیلولة ● ای تکون بینهما امرأة ثقة تحول بینهما ● وکوچك
اولمشدرکه اول باین طلاق بوش اولان عورت عدت چکرکن
انکله زوجی آره سنده بر مانع خاتون اولا یعنی آره لرنده بر معتمد
عورت اولاکه ایکسنك آره سنده مانع اولوب اول زوجی اجنبی
عورت ایله خلوتدن منع ایلیه ولو ابانها او مات عنها فی سفر ولیس
بینها وبین مصرها مسیرة سفر رجعت واکر کشی عورتیله معا سفره
ایدوب مسافرتده ایکن عورتنی باین طلاق بوشایوب یاخود اولدکده
اول عورت ایله کوبی یاخود شهری آره سی اوچ کونلك یول
اولمزسه همان عورت کیرو دونوب اوینه کله وان کانت تلك من
کل جانب خیرت معها ولی اولا والعود احمد واکر هر جانبدن یعنی
وآره جغی یر ایله دونه جکی یری اوچ کونلك اولورسه اول عورت
مخیر اولوب دلرسه ایلری کیدر ودلرسه کیرو دونر برابردرکه
یانجه ولیسی اولا یا اولمیه اما کیرو دونوب اوینه کتمسی یکدر وان کانت
فی مصر تعتد ثمة ثم تخرج بمحرم واکر اول عورتك باشنه بو حال شهرده

ایکن واقع اولورسه اوراده عدت چکر صکره محرمی ایله معا اول
شهردن چقوب اوینه کیدر ● اعلم ان الابانة او الموت فی السفر
اما فی غیر موضع الاقامة فان لم یکن بینها وبین مصرها ای الذی خرجت
منه مسیرة سفر رجعت ● معلومك اولاکه سفرده واقع اولان
ابانه یاخود موت یا اقامتلری مکانندن غیری یرده در پس بو تقدیرجه
اول عورت ایله شهری آره سی مسیرهٔ سفر اولمزسه همان دونوب
ولایتنه کیدر ● وان کانت تلك من کل جانب خیرت بین الرجوع والتوجه
الی المقصد سواء کان معها ولی اولا لکن الرجوع اولی لیکون الاعتداد
فی منزل الزوج ● وینه سفرده که ابانه ویا موت اقامت موضعندن
غیری مکانده اولدوغنده اول مسیرهٔ سفر اکر ایکی جانبدنده اولورسه
کیرو دونوب زوجینك اوینه کتمکله ایلرو قصد ایتدکلری یره کتمك
بیننده عورت مخیر قلنور ولکن رجوعی اولادر تاکیم عدت چکمسی
ارینك اونده اولا ● وذکر الامام السرخسی تختار اقربهما ●
وامام سرخسی ذکر ایتمشدرکه اول عورت وآره جغی یر ایله دونه جکی
یردن اك یقیننی اختیار ایدر ● بقی هنا قسمان احدهما ما اذا کان من
کل جانب اقل من مسیرة سفر ینبغی ان تخیر ● بو محلده ایکی صورت
قالدیکه انك برسی هر جانبدن مسیرهٔ سفردن آز اولدوغی صورتدرکه

بو تقديرجه لايق اولوركه اول عورت مخيّر اولا • وعلى قياس قول
السرخسي تختار اقربهما • وامام سرخسينك قولنه قياسله اول
عورت مقصد ايله مرجعدن اك يقيننى اختيار ايدر • والثاني ما
اذا كان بينها وبين مصرها مسيرة سفر وبينها وبين المقصد اقل
تتوجه الى المقصد • واول ايكى صورتك ايكنجيسى اول عورت
ايله شهرينك آره سى مسيره سفر اولوب قصد ايتدوكى منزل ايله
كندوسينك آره سى مسيره سفردن آز اولدغيدركه بو صورتده
اول عورت قصد ايتدوكى منزله كيدر • واما في موضع الاقامة
وهو ما قال • ويا خود اول ابانه يا موت اقامت موضعنده اولاكه
بو صورت مصنفك • وان كانت في مصر • ديدوكيدر • اي وان
كانت في مصر حين ابانها او مات عنها فان لم يكن معها ولي تعتد ثمة
ولا تخرج منه بدون الولي • يعني مصنفك وان كانت في مصر قولينك
معناسى بودركه اول عورت ارندن باين طلاق بوش اولدوغى
وقتده يا خود ارى وفات ايتدوكى وقتده بر شهرده بولنوردى يا انجه
ولسى اولمازسه اول شهرده عدت چكوب ايتدن ولسيز طشره چقماز
يعني كندوديارينه يا خود غيرى يره محرمسز كيدەمز • وان كان
معها ولي فكذا عند ابي حنيفة لان خروج المعتدة حرام وان كان المسافة

اقل من مدة السفر • واگر اول عورت ارندن باين طلاق بوش اولدوغى
يا خود ارى اولدوكى وقتده بر شهرده بولنوردى يا انجه ولسى دخى
اولورسه كذلك امام اعظم قتنده بنه اول شهرده عدت چكوب
ما دامكه عدتده اولور اندن چقيماز زيرا عدت چكن عورتك اول
مكاننده چقمسى حرامدر اگرچه اول شهر ايله كندو شهرى اره سنده كه
قوناق سفر مدتندن يعني اوچ كوندن آز اولورسه ده • وعندهما
يحل الخروج لان نفس الخروج مباح دفعا لوحشة الفرقة وانما الحرمة
للسفر وقد ارتفعت بوجود الولي • واول صورتده يعني عورتك باين
طلاق بوش اولدوغى يا خود ارى اولدوكى زمانده بر شهرده بولنوردى
يا انجه ولسى اولدوغى صورتده اول عورتك اول شهردن چقوب
كتمسى حلال اولور زيرا اول شهردن مجرد چقمق مباحدر ارندن
ايرلدوغندن حاصل اولان وحشتنى دفع ايچون واول شهردن
چقماسينك حرام اولدوغى دكلدر الا محرمسز سفرى حرام اولدوغى
ايچوندر واول حرمت ايسه ولسى بولنمغله قالقمشدر • ثم لما جاز
الخروج عندهما فالى اي الجانبين تتوجه فينبغي ان يكون الحكم على التفصيل
الذي مر • اول كجن اختلافلرى بلدوكدن صكره بونى دخى بلكه وقتا
كه امامين قتنده اول عورتك اول شهردن چقماسى جائز اولديسه قنغى

جانبه توجه ايتمك كركدر پس لايق اولور كه بونده دخی حكم غير موضع اقامتده ايكن تفصيل اوزره اولا پس ايمدی بو تفصيلی كه شارح رحمه الله تعالی يقاروده اعلم ان الابانة او الموت فی السفر اما فی غير موضع الاقامة ديو تفصيل ايلدوكينه نظر ايدوب بونك حكمن دخی اندن استخراج و فهم ايتمك كركدر

باب النسب والحضانة

بو باب نسبه متعلق اولان و اوشاقی بسلمكه مخصوص اولان احكامك بياننده در من قال ان نكحتها فهی طالق فنكحها فولدت لنصف سنة منذ نكحها لزمه نسبه ومهرها شول كمسنه كه اگر فلان عورتی نكاح ايدرسم بندن بوش اولسون ديوبده اول عورتی نكاح ايله الدقدنصكره اول عورت وقت نكاحدن بر بچق سنه ده طوغرسه اول كشيه لازم گلور اول ولدك نسبی وهم اول عورتك مهری لانه لا يبعد ان الزوج والزوجة وكلا بالنكاح فالوكيلان نكحا فی ليلة معينة والزوج وطئها فی تلك الليلة ووجد العلوق ولا يعلم ان النكاح مقدم علی العلوق ام مؤخر فلا بد من الحمل علی المقارنة زيرا بعيد اولمز كه اول ارله عورتك هر برسی نكاح قيمغه بر وكيل ديكوب اول ايكی وكيلری دخی بر معين كيجه ده انلره نكاح قيدی و اول زوج دخی اول نكاحه تعيين ايلدكلری كيجه ده اول عورتی وطئ ايلدی و علوق

دخی بولندی يعنی اول كيجه دن عورت يوكلی قالوب بلنمديكه نكاح علوق اوزره مقدم ميدر يوخسه اندن مؤخر ميدر پس علوقايله نكاحك بر برينه مقارن اولمقلری اوزره حمل اولنوب اول ولدك نسبی اول كشيدن ثابت اولور علی ان الزوج ان علم انه لم يكن علی هذه الصفة وانه لم يطأها فی تلك الليلة فهو قادر علی اللعان فلما لم ينف الولد باللعان فليس علينا نفيه عن الفراش مع تحقق الامكان زيرا كه اول زوج بو صفت اوزره اولدوغن بلمزسه يعنی علوق وقت نكاحه مقارن اولدوغن بلميوب اول كيجه ده عورتی وطئ ايلدوكن دخی بلمزسه لعان ايتمكه قادر اولور پس چونكه اول كشی لعان ايتمكله اول ولدك نسبن نفی ايلمدی ايمدی بزم اوزريمزه لازم دكلدر اول ولدی انك فراشندن نفی ايلمك بونك برله كه ولد انك اولمق ممكن اولديغی تحقق و آزدركه بيانی كچدی ويثبت نسب ولد معتدة الرجعی وان جاءت به لاكثر من سنتين ما لم تقر بانقضاء العدة و رجعی طلاق بوش اولان عورتك عدتنده ايكن طوغردوغی ولدك نسبی انی بوشايان زوجندن ثابت اولور اگرچه ولدی بوشاندوغی وقتدنصكره ايكی ييلدن چوقده كتوررسه ده يعنی وقت طلاقدن بر و ايكی ييلدن چوق كچوب طوغرسه ده ينه اول ولدك نسبی اول زوجندن ثابت اولور مادام كه

اول عورت بوشادوغندنصكره وضع حمل ايدنجيه دك عدتی ⁂ چقدوغن اقرار ايلميه بس اگر بوشاندوغندنصكره عدتم چقدی ايدی ديوبده بعده طوغرسه اول ولدك نسبی اول زوجندن ثابت اولمز لاحتمال العلوق في العدة وجواز كون المرأة ممتدة الطهر • علوقك عدت ايچنده بولنماسی احتمالی اولوب عورتك دخی طهری كونلری يعنی حيض كورمدوكی كونلرك اوزانوب چوق اولماسی قابل وجائز اولدوغی ايچون • اما لو اقرت بانقضاء العدة ثم ولدت وبين الطلاق والولادة اكثر من سنتين لا يثبت النسب على ما يأتي انه انما يثبت النسب اذا كان بين المدتين اقل من نصف سنة • اما اگر اول عورت عدتنك بتمسيله خبر ويروبده صكره طوغرسه وطلاق ايله ولادتنك آرهسی ايكی ييلدن زياده اولورسه اول ولدك نسبی اول زوجدن ثابت اولمز • شول آشاغيده كلجك مسئله اوزره بناءً كه اول مسئله بودر نسب ثابت اولمز الا ايكی مدتك آرهسی نصف سنهدن آز اولنجه وبانت في الاقل وراجع في الاكثر واگر اول عورت ايكی ييلدن آزده طوغرسه اول آرندن باين طلاق بوشلولوب ايكی ييلدن زيادهده طوغرسه زوجی آكا مراجعت ايتمش اولوب عورت آندن بوش دوشمز • اي ان كان بين الطلاق والولادة اقل من سنتين بانت لان الحمل على ان الوطء المعلق

كان في

كان في النكاح اولى من الحمل على كونه في العدة على ان الرجعة امر حادث فلا تثبت بالشك • يعنی اگر طلاق ايله ولادت آرهسی ايكی ييلدن آز اولورسه عورت باين اولور زيرا علوقه سبب اولان وطئك نكاحده ايكن بولنماسی اوزره حمل ايلمك عدت ايچنده ايكن بولنماسی اوزره حمل ايلمكدن اولیدر بونك برله كه رجعت امر حادثدر بس شك ايله مراجعت ثابت اولمز • اما اذا كان بين الولادة والطلاق اكثر من سنتين فلا بد من ان يحمل على الوطء في العدة فيثبت الرجعة • اما ولادت ايله طلاقك آرهسی ايكی ييلدن چوق اولنجه عدت ايچنده ايكن وطء ايلمسی اوزره حمل ايلمكدن لازمدر بس بوتقديرجه رجعت ثابت اولور ومبتوتة ولدت لاقل منهما ودخی ايكی ييلدن آزده طوغران باين طلاق ايله بوشانمش عورتك ولدينك نسبی اول زوجندن ثابت اولور • و • مصنفك • مبتوتة • قولی • بالجر عطف على معتدة الرجعي • اسره ايله معتدة الرجعي ديدوكی قولنه معطوفدر • ای يثبت نسب ولد المطلقة طلاقاً باينا لاقل من سنتين من وقت البينونة الى وقت الولادة لامكان العلوق في زمان النكاح • يعنی باين طلاق ايله بوشانان عورتك ولدينك نسبی ای بوشاين زوجندن ثابت اولور باين

طلاق بوشاندوغی وقتدن ولادت وقتنه دك ايكی سنه دن
آزده يعنی زوجی آنی باين طلاق ايله بوشادوغندنصكره ايكی يل
كچمدين طوغرسه بو ولدينك نسبی اول زوجدن اولوب آندن
ولد حاصل اولان نطفه نك نكاح وقتنده واقع اولمق ممكن اولدوغی
ايچون **وان ولدت لتمامهما الا بدعوة** واكر اول باين طلاق ايله
بوشانن عورت ايله ايكی يلك تمامنده طوغرسه ولدنك نسبی
اول زوجدن ثابت اولمز الا زوجك بو ولد بندندر ديمسيله
ويحمل على وطئها بشبهة فی العدة و زوجك بو ولد بندندر ديو
اقرار ايتمسی عورتی عدتده ايكن آنی شبهه ايله وطئ ايتمسی اوزره
حمل اولنور **ومراهقة اتت به لاقل من تسعة اشهر ولتسعة لا** ودخی
طقوز آيدن آزده ولد كتوردن مراهقه نك ولدينك نسبی زوجندن
ثابت اولور اما طقوز آيك تمامنده طوغرانك دكل ● ومراهقة
بالجر عطف على مبتوتة ● ومصنفك ومراهقة قولی جر ايله مبتوته
قولنه معطوفدر ● ای يثبت نسب ولد مطلقة مراهقة اتت بولد
لاقل من تسعة اشهر من وقت الطلاق ● يعنی باين طلاق ايله
بوشانوب طلاقی وقتندن طقوز آی كچمدين طوغران مراهقه
قزك ولدينك نسبی آنی بوشايان زوجندن ثابت اولور ● والمراد

بالمراهقة

بالمراهقة صبية تجامع مثلها وهی فی سن يمكن ان تكون بالغة ای تسع
سنين فصاعدا ولم يظهر فيها علامات البلوغ ● ومراهقه ايله مراد
شول قزدركه آنك كبی قز مجامعت اولنوركه اول بالغ اولمق ممكن اولاجق
ياشده اولان قزدر يعنی طقوز ياشنده يا دخی زياده ياشده اولوب
هنوز بلوغك علامتلری آنده ظاهر اولميان قزدر ● وانما اعتبر تسعة
اشهر لان ثلثة اشهر مدة عدتها وستة اشهر اقل مدة الحمل ● ومراهقه
اولان قزده طقوز آی اعتبار اولندی زيرا اوچ آی عدتينك مدتيدر
و آلتی آی دخی مدة حملك اقلی اولان آيلردر پس مجموعی طقوز آی
اولور ● وانما اعتبر اقل مدة الحمل هنا واكثر مدة الحمل فی البالغة
لان النسب يثبت بالشبهة لا بشبهة الشبهة ● ومراهقه اولان
عورتده مدة حملك اك آزی اعتبار اولنوب بالغه اولان عورتده
مدة حملك اك چوغی اعتبار اولنديكه ايكی سنه در زيرا نسب انجق
وطئك شبهه سيله ثابت اولور يوخسه شبهه نك شبهه سيله
ثابت اولمز ● ففی البالغة شبهة الوطئ زمان النكاح او العدة
ثابتة وحقيقة الوطئ فی احد هذين الزمانين توجب ثبوت النسب
فكذا شبهته ● پس چونكه نسب انجق شبههء وطئ ايله ثابت اولوب
شبههء شبهه ايله ثابت اولمز امدی بالغه اولان عورتده نكاحك

یاخود عدتك زماننده وطئك شبهه سی ثابتدر یعنی عورت زوجنك
تحت نکاحنده ایکن یاخود بوشادقدنصکره عدتنده ایکن وطی
ایلدوکینك شبهه سی وآردر وبوایکی زمانك برنده وطئك
شبهه سز بولنماسی ایسه نسبك ثبوتنی ایجاب واقتضا ایدرسه
بونك شبهه سی دخی ثبوت نسبی ایجاب ایدر • واما فی المراهقة
فشبهة الوطیء فی النکاح او فی العدة وهی ثلثة اشهر ثابتة ثم
حقیقة الوطیء فی احد هذین الزمانین لا توجب ثبوت النسب لعدم
تحقق البلوغ فالبلوغ وهو امر حادث یضاف الی اقرب الاوقات
وهی ستة اشهر الی وقت الولادة فهذا مذهب ابی حنیفة ومحمد رحمهما
الله تعالی • واما مراهقه اولان قزده نکاحده ایکن یاخود عدتنده
ایکن که عدتی اوچ آیدر وطئك شبهه سی ثابتدر بعده بو ایکی زمانك
برسنده وطئك حقیقتی نسبك ثبوتنی ایجاب ایلمز مراهقه نك بلوغی
متحقق اولمدوغیچون پس امدی بلوغ بر امر حادثدرکه کندوسنه
تعیین اولان اوقاتك اك یقیننه مضاف اولورکه اول اك ایك یقین
اولان اوقات التی آیدر ولادت وقتنه دك بو امام اعظم ایله محمدك
مذهبیدر • واما عند ابی یوسف فان کان الطلاق رجعیا فالی
سبعة وعشرین شهرا لان ثلثة اشهر مدة عدتها وسنتان اکثر مدة الحمل

ودخی

ولکن ابی یوسف قتنده اکر مراهقه اولان عورته ویرلن طلاق رجعی
اولورسه انك طوغردوغی ولدك نسبی ثابت اولور یکرمی یدی آیه
دك زیرا اوچ آی عدتینك مدتیدر وایکی یل دخی مدت حملك
اکثریدر • وان کان الطلاق بائنا فالی سنتین لانها معتدة یحتمل
ان یکون حاملا ولم تقر بانقضاء العدة فصارت کالکبیرة • واکر اول
مراهقه نك طلاقی بائن اولورسه انك بلوغی ایکی یله مضاف اولور
ایکی یله دك ولدینك نسبی ثابت اولور زیرا که حامل اولمغه محتمل اولان
معتده اولوب عدتینك ختمه سیله دخی اقرار ایتمکین همان بالغه عورت
کبی اولمشدر ومعتدة اقرت بمضی العدة وولدت لاقل من نصف سنة
ولنصفه لا وشول معتده نك ولدی نسبی ثابت اولورکه مدتینك
ختمیله اقرار ایلدی بعده یارم ییلدن آزده طوغردی ونصف سنه
ده طوغرورسه ولدینك نسبی ثابت اولمز • لانها لما ولدت لاقل من نصف
سنة من وقت الاقرار ظهر کذبها بیقین فبطل اقرارها اما ان ولدت
لنصف سنة او اکثر من وقت الاقرار لا یثبت النسب لانا لا نعلم بطلان
الاقرار • زیرا اول عدتم ختمشدر دیو خبر ویرن عورت اقراری
وقتندنصکره نصف سنه دن آزده طوغردوغیچون یلانی یقین ایله
ظاهر اولدی پس اقراری باطل اولوب ولدینك نسبی اول زوجندن

ثابت اولور اما اگر اقراری وقتندن صکره یا رم ییلده یا دخی زیاده
ده طوغورسه ولدینک نسبی ثابت اولمز زیرا بر آنک اقراری باطل
اولدوغن بلمز ● ثم لفظ المعتدة یشمل کل معتدة ● بعده معتده لفظی
هر بر عدتده اولان عورته شامل اولور یعنی اول عدت چکن عورت
برابردر که رجعی یا باین طلاقدن یا خود موتدن اولسون و برابردرکه
عدت چکمسی آی ایله یا خود حیض ایله اولسون ومعتدة ظهر حبلها او اقر
الزوج به او ثبت ولادتها بحجة تامة و دخی شول معتده نک نسب ولدی
ثابت اولور که ولادتدن اول یوکلی اولدوغی ظاهر اولمش ایدی یا خود
انی زوج اقرار ایتمش ایدی یا خود ولادتی تمام حجت ایله ثابت اولا ●
ای یثبت نسب ولد معتدة ادعت ولادته وانکرها الزوج وقد کان قبل
الولادة حبل ظاهرا او اقر الزوج بالحبل او شهد على الولادة رجلان او رجل
وامرأتان ● یعنی شول عدتده اولان عورتک ولدینک نسبی ثابت اولورکه
اول عورت ولدی طوغرماسن دعوا ایلیوب زوجی انکار ایلدی اما حاله
بوکه ولادتدن اول عورتک یوکلی اولدوغی آشکارا اولمش ایدی یا خود
ولادتندن اوکدین زوجی انک یوکلی اولدوغن اقرار ایلمش ایدی یا خود
اول عورتک بو ولادتی اوزره ایکی ارکشی یا بر ارکشی ایله ایکی خاتون کشی
شهادت ایلدیلر بس بو اوچ صورتده ده نسبی ثابت اولور ● بان دخلت

المرأة

المرأة بيتا ولم يكن معها ولا في البيت شيء والرجلان على الباب حتى ولدت
فعلما الولادة برؤية الولد او سماع صوته ● واول شاهدلرک بو عورتک
ولادتن بلمکلرینک کیفیتی بودرکه اول عورت برتنها اوه کیروب
نه کندو سیله برنسنه اولا ونه اوده برنسنه اولا و اول ایکی کشی
دخی عورت طوغرنجیه دک اول اوک قپوسنده دوروب انک
طوغردوغن بلهلر ولدی کورمکله یا خود اوشاق سسن اشتمکله
● وانما قید الحجة بالتامة حتى لا یثبت بشهادة امرأة واحدة على
الولادة خلافا لهما ● ومصنف اول حجتی تمام اولماسیله قید
ایلدی حتی ولادت اوزره بر عورتک شهادتی ایله ولادت ونسب
ثابت اولمز ● فالحاصل ان عند ابی حنیفة ان کان للمعتدة حبل ظاهر
او اقر الزوج به یثبت الولادة بشهادة امرأة واحدة وان لم یوجد
الحبل الظاهر او اقر الزوج لا بد من الحجة التامة وعندهما یثبت بشهادة
امرأة واحدة ● فالحاصل امام اعظم قتنده اگر معتده نک حبل ظاهری
اولورسه یا خود زوجی عورتک یوکلی اولماسیله اقرار ایدرسه
بر عورتک شهادتیله ولادت ثابت اولور و اگر حبل ظاهری یا خود
زوجینک اقراری بولنمزسه تمام حجت بولنمق لازمدر وامامین قتنده
بر عورتک شهادتیله ولادت ثابت اولور او ولدت لاقل من سنتین

وَاَقَرَّ الوَرَثَةُ بِها یاخود اول عدت چکن عورت ایکی ییلدن آزده طوغرسه
میتك وارثلری اول ولادتله اقرار ایدرلرسه ولدینك نسبی اول میتدن
ثابت اولور ● اي ان كان العدة عدة وفات والمدة بين الموت والولادة
اقل من سنتين ● یعنی اکر اول عورتك چکدوکی عدت وفات عدتی
اولوب آرینك موتی ایله ولادتی آره سی ایکی ییلدن آز اولورسه
ولدینك نسبی اول میتدن ثابت اولور میتك وارثلری اقرار اتدوکی
تقدیرجه ● اعلم ان لفظ الوقاية وقع بالواو في قوله واقر الورثة
بها والمذكور في الهداية يقتضي كلمة او لان عبارة الهداية هكذا ●
معلومك اولا که وقایه نك لفظی واقر الورثة قولنده واو ایله واقع
اولمشدر اما هدایه ده مذکور اولان او کلمه سن اقتضا ایدر زیرا
هدایه نك عبارتی بویله در ● ويثبت نسب ولد المتوفى عنها زوجها
ما بين الوفات وبين سنتين فقوله ما بين الوفات ظرف الولد فان الولد
بمعنى المولود اي يثبت نسب من ولد في وقت بين الوفات وبين سنتين ●
پس هدایه نك ما بين الوفات دیدوکی مولود معناسنه اولان لفظ
ولدك ظرفیدر که معناسی بودر یعنی آرینك وفاتی ایله ایکی سنه نك
آره سنده که وقت ایچره طوغران عورتك ولدینك نسبی اول وفات
ایدن آرندن ثابت اولور ● ثم اورد هذه المسئلة ● بعده هدایه ده شو

مسئله

مسئله یی کتوروب ذکر ایلدیکه اول مسئله بودر ● فان كان معتدة
عن وفات فصدقها الورثة بولادتها ولم يشهد على الولادة احد فهو ابنه
● پس اکر عدت چکن عورت وفاتدن معتده اولوب میتك وارثلری
عورتی تصدیق ایدوب ولادتی اوزره هیچ کمسه شهادت ایلمزسه
ینه اول ولد میتك اوغلیدر ● فعلم من هاتين المسئلة ان احدهما كاف
وهو كون المدة اقل من سنتين او اقرار الورثة ● پس هدایه نك بو ایکی
مسئله سندن معلوم اولدیکه انك ایکسندن برسی کفایت ایدر که مدتك
ایکی ییلدن آز اولماسی یاخود وارثلرك اقراریدر ● فان قيل ان اقر الورثة
والمدة بين الوفات والولادة سنتان او اكثر لا اعتبار لاقرارهم وانما يعتبر
اقرارهم اذا كان المدة اقل من سنتين فالواجب كلمة الواو ● پس اکر
سؤال اولنورسه که اکر وارثلر اقرار ایدوب وفات ایله ولادت آره سنده
که مدت دخی ایکی ییل یا دخی زیاده اولورسه اول وارثلرك اقرارینه
اعتبار یوقدر انلرك اقرارلری اعتبار اولنماز الا وفات ایله ولادتك
آره سنده که مدت ایکی ییلدن آز اولدوغنده پس واجب اولان واو کلمه
سیدر ● قلنا احدهما كاف اي المدة او الاقرار اي ان كانت المدة اقل
من سنتين يثبت النسب ● اول سؤالك جوابنده بز دیرز که مدتدن
یا اقراردن برسی کافیدر یعنی اکر مدت ایکی ییلدن آز اولورسه نسب ثابت

اولور • وان لم يعلم المدة بين الوفات والولادة فحينئذ ان اقر الورثة يعتبر
اقرارهم • واگر وفات ايله ولادت آره سنده كه مدت بلنمزسه بو
تقديرجه اگر وارثلر اقرار ايدرلرسه اقرارلرينه اعتبار اولنوب
نسب ثابت اولور • فيجب تغيير عبارة الوقاية الى هذا النمط • پس ملاى
وقايه نك عبارتن بو اسلوبه كوره تغيير ايلمك واجب اولور كه اول
اسلوب بودر • او ثبت ولادتها بحجة تامة او علم انها بعد وفاته لاقل من
سنتين او لم يعلم واقر الورثة به • ياخود اول عورتك ولادتى تمام
حجت ايله ثابت اولا ياخود اول ولادت وفاتدن صكره ايكى ييلدن آزده
اولدوغى بلنه ياخود بلنميه وارثلر اقرار ايليه • فقوله او لم يعلم الى آخره
يشمل ما اذا لم يعلم انه ولد قبل الموت او بعده وعلى تقدير العلم بان ولادته
بعد موت الزوج لا يعلم انه ولد لاقل من سنتين او لسنتين او اكثر لكن اقر
الورثة ان هذا الولد ولد مورثهم فاذا اقروا بذلك فالذى اقر ان لم يكن
تصح شهادته لعدم نصاب الشهادة او عدم العدالة تعتبر اقراره فى الارث
فى حقه فقط وان صح شهادته ثبت نسبه مطلقا اى فى حق المقر وفى
حق غيره • پس مصنفك او لم يعلم الى آخره قولى اول ولد زوجك
موتندن اولدين طوغدوغى ياخود موتندن صكره طوغدوغى بلنمدوكنه
شامل اولوب انك ولادتى زوجك موتندن صكره اولدوغى بلندوكى

تقديرجه ايكى سنه دن آزده ياخود كامل ايكى سنه ده ياخود ايكى
سنه دن زياده ده طوغدوغى بلنمز ولكن ميتك وارثلرى اقرار
ايلديلر كه شو ولد وفات ايدن مورثلرينك ولديدر پس وارثلر شو
ولد مورثمزك ولديدر ديو اقرار ايتدكلرنده اول اقرار ايدن كشى
اگر شهادتك نصابى اولمامغين يعنى ايكى رجل ياخود بر رجل ايله ايكى
عورت اولمامغين وياخود اقرار ايدن عدل اولميوب فاسق اولمغين
شهادتى صحيح اولورکشى اولمزسه انك اقرارى انجق كندو حقنده ميراثده
معتبر وثابت اولور يعنى اول اقرار ايدنك الاجنبى ارث مقدارنده
اول ولدك حقى ثابت اولوب اول بر وارثلرك حقنده ثابت اولمز
واول ولدك نسبى دخى اول ميتدن ثابت اولمز واگر اول اقرار ايدنلرك
شهادتى صحيح كمسنه اولورسه اول ولدك نسبى مطلقا ثابت اولور
يعنى اول ولدك نسبى هم اقرار ايدن حقنده وهم اقرار ايتمين وارثلر
حقنده ثابت اولوب بو ولد دخى سائر وارثلرى كبى ميتك وارثى
اولور • **ومنكوحة اتت به لستة اشهر** • اى من وقت النكاح • **اقر
به الزوج او سكت** • فان ثبوت نسب ولد المنكوحة لا يحتاج الى
الاقرار • ودخى التى آيده طوغوران منكوحه نك ولدينك نسبى ثابت اولور
يعنى بر كشينك نكاح ايله الدوغى عورتى نكاحى وقتندن التى آى تمام

اولدوغی طوغرنجه اول ولدك نسبی اول کشیدن ثابت اولور کرکسه
زوجی اول ولد بندندر دیو اقرار ایلسون یا خود سکوت ایلسون
زیرا کشینك نکاحلوسینك طوغردوغی ولدینك نسبی ثابت اولمق
اول کشینك اقرارینه محتاج اولمز زیرا ولد فراش ایچوندر **فان جحد
ولادتها تثبت بشهادة امرأة فیلاعن ان نفاه** ● ای بعد ما ثبت ولادتها
بشهادة امرأة نفی الولد ای قال لیس منی ● پس اکر اول وقت نکاحدن
التی آیده طوغران عورتنك ولادتن انکار ایدرسه بر عورتك
ولادت اوزره شهادت ایتمسیله اول ولادت ثابت اولوب ملاعنه
ایدر اکر ولدی نفی ایدرسه یعنی اول کشینك منکوحه سی طوغردوغنه
بر عورت شهادت ایتمکله ولادتی ثابت اولدقدنصکره اکر اول
کشی بو ولدی نفی ایدرسه یعنی بو ولد بندن دکلدر دیرسه عورتیله
ملاعنه ایدر **ولاقل منها لا نسب** ● عطف علی قوله لستة اشهر فانه
اذا کان بین النکاح والولادة اقل من ستة اشهر لا یکون منه ● والتی
آیدن ازده طوغرسه نسب یوقدر ومصنفك ولاقل منها قولی
مقدمکی ستة اشهر قولنه معطوفدر یعنی وقت نکاحندن صکره
التی آیدن ازده طوغرنجه اول ولدك نسبی اول کشیدن ثابت اولمز
زیرا نکاح ایله ولادتك آره سی التی آیدن از اولنجه اول ولد اندن

اولمز

اولمز **فان ولدت وادعت نکاحها منذ ستة اشهر والزوج الاقل صدقت بلا یمین
عند ابی حنیفة** ● لان الظاهر شاهد لها بان الولد من النکاح لا من
السفاح ● پس اکر اول عورت طوغردیغی التی آیدن برو نکاح اولدوغی
دعوا ایدوب زوجی التی آیدن آزی دعوا ایدرسه عورت تصدیق
اولنوب اکا امام اعظم قتنده یمین ویرلمز زیرا که اول زوج زوجه
نك دعوالری حالنده ما بینلرنده نکاح بولندوغی ظاهر حالری ولدك
نکاحدن اولوب زنادن اولمدوغی اوزره اول خاتونك ایچون شهادت
ایدر **ولو علق طلاقها بولادتها فشهدت امرأة بها لم یقع** ● هذا عند
ابی حنیفة ● واکر کشی عورتنك طلاقن طوغرماسنه تعلیق ایدوب بعده
بر عورت انك ولادتیله شهادت ایدرسه طلاق واقع اولمزکه
بو امام اعظم قتنده در ● وعندهما یقع لان الولادة تثبت بشهادة
امرأة ثم یثبت الطلاق بالتبعیة ● وامامین قتنده اول صورتده
طلاق واقع اولور زیرا که ولادت بر عورتك شهادتیله ثابت
اولوب صکره ولادته تبعیت طریقیله طلاق دخی واقع اولور ●
وله ان الولادة تثبت ضرورة فتتقدر بقدرها فلا تتعدی الی الطلاق
وهو لیس تبعا لها لان کلا منهما یوجد بدون الآخر ● واول صورتده
طلاق واقع اولمدوغنه امام اعظمك دلیلی بودرکه ولادت ضرورت

جهتندن ثابت اولور پس همان اول ضرورت مقدارنجه تقدیر اولنوب
طلاقه حکم وطلاقی ایسه ولادته تابع دکلدر زیرا ولادت وطلاقدن
هر برسی اول برسینک دوننده یعنی ولادت طلاقسز وطلاق ولادتسز
بولنور وان اقر بالحبل ثم علق یقع بلا شهادة ● هذا عند ابی حنیفة ●
واکر کشی عورتینک یوکلی اولدوغیله اقرار ایلدوکدنصکره انک طلاقن
ولادتنه تعلیق ایدرسه همان عورت طوغردوغی کبی طلاق واقع
اولور ولادتی اوزره هیچ کمسنه شهادت ایتمکسزن که بو امام اعظم
قتنده در ● وعندهما یشترط شهادة القابلة لانها تدعی حنثه فلا بد
من الحجة ● وامامین رحمهما الله تعالینک قتنده اول صورتده طلاق
واقع اولمغه ولادت ایچون ابه خاتونک شهادتی شرط قلنور زیرا
عورت ارینک انددی بوزلدوغن یعنی طلاقک وقوعن دعوا ایدر
پس بو دعواسنه حجت وشاهد کتورمسندن لازمدر ● وله ان
اقراره بالحبل اقرار بما یفضی الیه وهو الولادة ● وامام اعظم رحمه
الله تعالی ایچون بو دلیل واردرکه عورتک یوکلی ولدوغی ایله
رجلک اقرار ایلمسی شول نسنه ایله اقراردرکه عورتک یوکلی اولمسی
اکا سبب اولور که اول ولادتدر اکثر مدة الحمل سنتان واقلها ستة اشهر
وعورتلرک یوکلی طوردقلری زمانینک اک چوغی ایکی ییلدر واک ازی

التى

التی ایدر ومن نکح امة فطلقها فشراها فان ولدت لاقل من ستة اشهر
منذ شراها لزمه والا فلا وشول کمسنه که آخرکشینک جاریه سن نکاح
ایله الدوغندنصکره بوشایوب اندنصکره اول جاریه یی صاتون الدقدنصکره اکر
انی صاتون الدندن برو التی آیدن آزده طوغررسه اکا اول ولدک نسبی
لازم اولور یعنی نسبی اول کشیدن ثابت اولور واکر التی آیده طوغردیسه
اندن نسبی ثابت اولمز ● لانه اذا کان بین الشراء والولادة اقل من ستة
اشهر کان العلوق سابقا علی الشرا فهو ولد منکوحته فیلزم بلا دعوة
اول صورتده نسبی ثابت اولور زیرا اول جاریه یی صاتون الدوغیله
ولادتی آره سی التی آیدن آز اولنجه علوقی شرا اوزره سابق اولوب اول
طوغردوغی ولد منکوحه سینک ولدی اولوب اول ولد بندندن ردیو
دعوا ایتمکسزن اندن نسبی ثابت اولور ● اما اذا کان المدة ستة اشهر
او اکثر فالولد ولد مملوکته لان العلوق امر حادث فیضاف الی اقرب
الاوقات فلا یلزم بلا دعوة ● ولکن اول جاریه یی صاتون الدوغی
ایله ولادتی آره سی التی آی یا دخی زیاده اولورسه اول ولد مملوکه
سینک ولدی اولور زیرا علوق بر امر حادثدر پس اقرب اوقاته مضاف
اولور یعنی علوقک بولنماسی مملوکه سن الدوغی وقته قوشلوب منکوحه
سی اولدوغی زمانه قوشلماز پس امدی بو تقدیرجه نسبی دعوتسز لازم

كلمز يعني اول جاريه سنك طوغردوغني بندندر ديو دعوا ايلينجه
ولدينك نسبي اندن ثابت اولمز وجاريه دخي ام ولدي اولمز ومن قال
لامته ان كان في بطنك ولد فهو مني فشهدت على الولادة امرأة فهي ام
ولده وشول كشي كه جاريه سنه اكر قارنكده ولد وار ايسه اول بندندر
ديوبده اول جاريه نك ولادتي اوزره بر عورت شهادت ايده اول جاريه
انك ام ولدي اولور او الطفل عطف على قوله لامته هو ابني ومات
فقالت ام الطفل هو ابنه وانا زوجته يرثانه مصنفك او الطفل قولي لامته
قولنه معطوفدر يعني شول كشي كه بر كوجك اوشاغه بو بنم اوغلمدر ديوب
بوندنصكره وفات ايليه واول طفلك اناسي دخي بو كوجك انك اوغليدر
وبن انك عورتيم ديو سويليه ايكسيده اول كشيه وارث اولورلر
اي يرث الطفل وامه من المقر لان المسئلة فيما اذا كانت المرأة معروفة
بالحرية وبكونها ام الطفل فلا سبيل الى بنوة الطفل له الا بنكاح امه
نكاحا صحيحا لانه هو الموضوع للحل يعني اول كوجك وآناسي اول بو بنم
اوغلمدر ديو اقرار ايدن كشيدن وارث اولورلر زيرا بو مسئله اول عورت
آزادلق ايله واول كوجكك اناسي اولمق ايله معروف اولدوغي صورتده
در بس اول كوجكك اول كشيه اوغلوغنه يول يوقدر يعني انك اوغلي
اولمازالا اول كشي اناسن نكاح صحيح ايله نكاحلمسي سببيله زيرا نكاح صحيح

وطنك حلال اولماسيچون وضع اولنمشدر وان قال وارثه انت ام
ولد وجهلت حريتها لا ترث اي ام الطفل ويرث الطفل واكر اول
ولد بنم اوغلمدر ديو اقرار ايدن كمسنه نك وارثلري ولدك اناسنه
سن انك ولدينك اناسي سن ديرلرسه ولكن اول عورتك آزادلغي
معلوم اولمزسه عورت اندن وارث اولميوب اوغلي وارث اولور
والحضانة للام بلا جبرها طلقت اولا واوشاغي بسلمكك حقي اناسي ايچوندر
اكا جبر اتمكسزن يعني ولدي بابانه الوب بسلمك ايچون اناسي جبرا ولنمز
برابردركه اناسي تطليق اولنسون يا خود اولنمسون ثم امها وان علت
وانا سندنصكره اني بسلمك اناسينك اناسي حقيدر يعني ابه سينكدر اكرچه
يوقارو مرتبه ده اولورسه ده ثم ام ابيه وانا سينك اناسندنصكره
اول اوشاغي بسلمك حقي بابا سينك اناسينكدر ثم اخته لاب وام واندن
صكره انا وبابا بر قز قرنداشينكدر ثم لام واندنصكره انجق انا بر قز
قرنداشينكدر ثم لاب واندنصكره انجق بابا بر قز قرنداشينكدر ثم خالته
كذلك وبونلردنصكره اول اوشاغي بسلمك حقي انك خاله سينكدر بو
ذكر اولنان تفصيل اوزره اي لاب وام ثم لام ثم لاب فان
الخالة اخت الام فاختها لاب وام اولى ثم اختها لام ثم لاب يعني اول
ذكر اولنانلردنصكره حق حضانه بابا وانا بر خاله سي ايچوندر واندنصكره

انجق انادن خاله سی ایچوندر واندنصکره انجق بابادن خاله سی ایچوندر
زیراکه خاله کیشینک اناسینک قز قرنداشیدر پس اناسینک باباو انا بر
قز قرنداشی انی بسلمکه اولادر واندنصکره اناسینک انجق انا بر قز قرنداشی
واندنصکره اناسینک انجق بابا بر قز قرنداشی اولیدر • وذلك لان
الاصل في هذا الباب الام فالقرابة من جهتها قدمت على القرابة من طرف
الاب • واول اوشاغی بسلمك حقی بو تفصیل اوزره در زیرا بو حضانه
بابنده اصل اولان انادر پس انا طرفندن اولان قرابت بابا طرفندن اولان
قرابته تقدم اولنمشدر ثم عمته • ای لاب وام ثم لام ثم لاب فان العمة
اخت الاب فتتقدم اخته لاب وام ثم لام ثم لاب • واول ذکر اولنان
تفصیل اوزره حق حضانه طفلك خاله سنك اولدقدنصکره اکر خاله سی
بولنمزسه انی بسلمکلك حقی باباسنك بابا و انا بر اولان قز قرنداشینکدر بعده
ینه باباسینك انجق انا بر قز قرنداشینکدر بعده ینه باباسینك انجق بابا
بر قز قرنداشینکدر زیرا عمه دیدکلری باباننك قز قرنداشیدر پس
باباننك بابا و انا بر قز قرنداشی تقدم ایدر و بوندنصکره انا بر قز قرنداشی
تقدم ایدوب بوندنصکره بابا بر قز قرنداش تقدم ایدر بشرط حريتهن
فلا حق لامة وام ولد فيه • ای في الولد • اول مذکورات ایچون
ترتیب اولدوغی اوزره حضانه حقی واردر انلرك آزاد اولمقلری شرطیله

بس امدی جاریه و ام ولد ایچون اندن یعنی اول طفلدن حضانه حقی
یوقدر والذمية كالمسلمة حتى يعقل دينا • ای في ولد المسلم • وذمیه
اولان عورت انوکیچون مسلمانك ولدنده حضانه حقی اولمقده همان
مسلمان خاتون کبیدر تا اول ولد دیننه اولدوغن عقل و فهم
ایدنجیه دك پس اول ذمیه عورت مسلمانك ولدنی بسلر تا اول ولدك
عقلی باشنه کلوب کفر و ایمانی فرق ایدنجیه دك • وفي الهداية
وهدایه ده بو مسئله نك بیانی بویله • ما لم يعقل دينا او يخاف
ان يألف الكفر • واقع اولمشدر • وقوله يخاف يجب بالجزم لانه عطف
على المجزوم بلم لان المعنى لم يخف • وصاحب هدایه نك یخاف قولی
جزم ایله اولمق واجب اولور زیرا یخاف کلمه سی لم ایله مجزوم اولان
یعقل کلمه سنه معطوفدر پس معطوف علیهی مجزوم اولنجه معطوف
دخی مجزوم کرکدر زیرا اول ترکیبك معناسی اول طفل ذمیه اولان
خصمی بسلیوب تربیه ایدر تا اول کوچك دیننه اولدوغن عقل ایدوب
اکلینجه یه دك یاخود کفر ایله الفت ایتمکدن خوف اولنجه یه دك
دیمکدر • وهذا القيد لم يذكر في الوقاية ويجب رعايته لان تألف
الكفر قد يكون قبل تعقل الدين فاذا خيف تألف الكفر ينتزع منها • و
شو اوما لم يخف قیدی وقایه ده ذکر اولنمادی و بونك رعایتی یعنی

بوقیده دخی اعتبار ایتمك ایسه واجبدر زیرا كوچكلرك كفر ایله الفت
ایتمسی كاه اولور كه دین نه اولدوغن تعقل ایتدین اولور پس امدی
اول طفلك كفر ایله الفت و انس طوتمغندن خوف اولنجه اول ذمیه ولا
خصمنك قوجاغندن آلنمق كركدر ونكاح غیر محرم منه یسقط حقها
و اول طفلی بسلمك حقی كندونك اولان عورت اول طفلك محرمی اولمینه
نكاح ایله وارمسی سببیله اول طفلدن آنك حضانه حقی دوشر وبمحرم لا
كأم نكحت عمه وجدة جده • ای جدة نكحت جده • واول عورتك اول
طفلك محرمی اولان آره نكاح اولنمسیله آندن حضانه سی حقی دوشمز
كه اول عورتك مثالی طفلك عموجه سنه وارن اناسی كبی و دده سنه
وارن آناسی كبیدر یعنی شول اناسینك اناسی اولان عورتدركه
طفلك باباسینك باباسنه نكاح ایله وارمشدر پس بو صورتده اول
خاتونلرك حضانه لری حقی ساقط اولمز • فهذا من باب العطف
علی العاملین والمجرور مقدم • ومصنفك وجدة جده قولی عاملین
مختلفینك معمولینی اوزره عطف بابندندر زیرا مجرور مقدمدر
پس مجرور مقدم ذكر اولنمغین بو عطف صحیحدر ویعود الحق بزوال
نكاح سقط به وحضانه حقی كیرو اهلنه كلور شول نكاحك زائل
اولمسیله كیم حق حضانه آنك سببیله دوشمش ایدی حاصلی اول

عورت

عورت طفلك محرمی اولمیان آره نكاح ایله وارمغله آندن حق
حضانه ساقط اولدقدنصكره اكر اول نكاح كیدوب یعنی عورت
ایله اول زوجی آره سنده فرقت واقع اولنجه اول طفلك حضانه سی
حقی ینه اول عورته رجوع ایدوب طفلی هركیمك قوجاغندن بولورسه
آلوب بسلر ثم العصبات علی ترتیبهم واول ذكر اولنان خاتونلردن
صكره حضانه نك حقی اول طفلك عصبه لرینه اچوندر ولایت ومیراث
ده كه ترتیبلری اوزره كه ولی بابنده بیان اولنری مرور ایتمشدر لكن
لا تدفع صبیة الی عصبة غیر محرم كمولی العتاقة وابن العم ولا فاسق
ماجن ولكن قز اولان طفل مولای عتاقه سی و عموجه سی اوغلی كبی
محرمی اولمیان عصبه سنه و یرلمز و دخی امین اولمیان فاسق عصبه
سنه بسلمكه و یرلمز ولا یخیر طفل خلافا للشافعی • ودخی بسلنمكه
كیمه كیدرسین دیو طفل مخیر قلنماز اما شافعینك خلافی فیه والام
والجدة احق بالابن حتی یأكل ویشرب ویلبس ویستنجی وحده • قدره الخصاف
بسبع سنین • و اوغلان اولان طفلی آلوب بسلمكه آناسی وآباسی یعنی
اناسینك اناسی سائر خصملرندن اولیدر تا اول طفل یالكزجه كندو
كندوسینه یییوب ایچوب كیوب استنجا ایدنجیه دك كه بو مدتی امام
خصاف رحمه الله تعالی یدی یل ایله تقدیر ایلدی وبالبنت حتی تحیض

وعند محمد حتى تشتهى وهو المعتمد لفساد الزمان ودخی انا ايله ابه قز
اولان طفلى الوب بسلمكه اولى درتا اول قز حيض كورنجيه دك واما
محمد قتنده تا اشتهاسى اولنجه يه دك كه امام محمدك قولى معتمد عليهدر
زمان فاسد اولدوغيچون زيرا قز اشتها اولنمغه باشلينجه آنى اناسى ياخود
ابه سى رجالدن اولقدر حفظ وصيانت ايدەمز وغيرهما حتى تشتهى
اى غير الام والجدة احق بالبنت حتى تشتهى • واول ايكسندن غيرسى
يعنى قزك اناسندن وابه سندن غيرسى آنى كوروب كوزتمكه سائر اقربا
سندن اولى درتا اشتها اولنجيه دك ولا تسافر مطلقة بولدها الا الى
وطنها التى نكحها فيه واراندن بوش اولان عورت اندن كلن ولدى ايله
مسافرت ايتمز الا اول رجلك اكا نكاح قيدوغى مكانه اول ولدى ايله
سفر ايدوب كيدر وهذا للام فقط • اى السفر المذكور • وشو ايجق
انا ايچوندر يعنى طفلى بسلمك حتى كندوسينك اولان عورتك اول طفل
ايله سفر ايتمك ايجق طفلك اناسنه مخصوصدر يوخسه سائر حق حضانه
سى اولان ايچون اول طفل ايله سفر ايتمك يوقدر

باب النفقة

بو باب نفقه يه متعلق اولان مسائلك بياننده در تجب
هى والكسوة والسكنى على الزوج ولو صغيرا لا يقدر على الوطئ للعرس
مسلمة او كافرة كبيرة او صغيرة توطاء نفقه وكيسى وساكن اولاجق مكان

زوج

زوج اوزره عورتى ايچون واجب اولور اگرچه جماعه قادر اولميجق
قدر كوچك اولورسه ده برابردركه عورتى مسلمان ياخود كافره
ياخود بيوك عورت ياخود وطئ اولناجق قدر كوچك قز اولا حاصلى
بونلرله عورتى ايچون نفقه وكيسى ومسكن اول زوجى اوزره واجبدر
حتى لو لم توطاء كان المانع من جهتها فلم يوجد تسليم البضع فلا تجب
النفقة • حتى اگر اول قز وطئ اولناجق قدر اولميوب بك كوچك
اولورسه وطئك مانعى كندو طرفندن اولوب زوجنه بضعنى تسليم ايتمسى
بولنمامغين آرينه انك نفقه سى واجب اولمز • بخلاف ما اذا كان الزوج
صغيرا لا يقدر على الوطئ فالمانع من جهته • عورتك وطئ اولنمايجق
قدر كوچك اولماسى زوجينك جماعه قادر اولميجق قدر كوچك اولدوغنك
خلافنجه در ديس بو تقديرجه وطئك مانعى زوجك طرفندن اولوب
اكا زوجه سينك نفقه سى واجب اولور بقدر حالهما فى الموسرين
نفقة اليسار وفى المعسرين نفقة العسار واول نفقه ارله عورت غنى
اولدقلرندە ايكسنك حالى مقدارنجه اعتبار اولنوب عورته يسارك
نفقه سى ويرلور وايكيسيدە فقير اولدقلرندە ايكسنك حالى مقدارنجه
معتبر اولوب اول فقير كشى فقيره عورتنه عسارك نفقه سنى ويرر
حاصلى ارله عورتك هر برسى اغنيادن اولوب اولرندە بغدادى اتمكى واتى

وغیری طعاملردن بر لرسه اول کشینك عورتنه ویره جکی نفقه سی
معتادلری اولان طعامدن اولمق گرکدر واگر زوج وزوجه نك
ایکسیده فقرادن اولوب اولرنده مثلا اتمك اربه اتمکی بر لرسه عورتنه
ویره جکی نفقه دخی اول اعتبارایله اولور **وفی الموسر والمعسرة وفی**
عکسه بین الحالین واری غنی اولوب عورت فقیره اولدوغنده وبونك
عکسنده یعنی عورتی غنی اولوب زوج فقیر اولدوغنده عورتنك نفقه سی
ایکسینك حالی آره سنده حاصلی غنا وفقر حالینك آره سنده تقدیر اولنور
هذا عندنا واما عند الشافعی فالمعتبر حال الزوج ● ومشو یعنی نفقه
تقدیر اولنمقده زوج وزوجه نك حاللرینه اعتبار اولنمق بزم قتمزده
در اما شافعی قتنده دائما زوجك حالنه اعتبار اولنوب اری غنی اولورسه
عورتنه نفقۀ یسار تقدیر اولنوب فقیر اولورسه اکا نفقۀ عسار
تقدیر اولنور پس بونك قتنده زوجه نك حالنه هیچ اعتبار اولنمز **ولو**
هی فی بیت ابیها او مرضت فی بیت الزوج کشیه عورتنك نفقه سین
ویرمك واجب اولور واگر اول عورتی کندو باباسنك اونده اولورسه
یاخود زوجینك اونده خسته یاتورسه ده **لا للناشزة خرجت من بیته**
بغیر حق اریتك اوندن بغیر حق چقوب غیری برده گزن عورت ایچون
نفقه ارینه واجب اولمز ● احتراز عن خروجها بحق کما لو لم یعطها المهر

المعجل فخرجت من بیته ● مصنفك بغیر حق قولی عورتك اری اوندن
حقی ایله چقماسندن احترازدر نتکیم کشی عورتنه مهر معجلن ویرمینجه
ارینك اذنی یوغیکن اوندن چقماز ● ومحبوسة بدین ومریضة لم تزف
ومغصوبة کرها وحاجة لا معه ● ودخی بو زوجی سببیله محبوس اولان
عورت ایچون واری اوینه گوندرلمین خسته عورت ایچون و
زورله غصب اولنان عورت ایچون وحجه زوجی ایله گتمیوب غیری
کمسنه ایله گیدن عورت ایچون نفقه اری اوزره واجب اولمز ●
ولو کانت معه فلها نفقة الحضر لا السفر ولا الکراء ● واگر اول حجه
سفرایدن عورت زوجیله اولورسه اول عورت ایچون حضرده
که نفقه سی اری اوزره واجب اولوب سفرك نفقه سی ویول طوارینك
کراسی اکا واجب اولمز **وعلیه موسرا نفقة خادم واحد فقط** ● هذا
عند ابی حنیفة ومحمد ● ودخی غنی اولدوغی زوج اوزره واجب
اولور عورتنك انجق بر خدمتکارینك نفقه سی که بو امام اعظم ایله
محمدك قتنده در یعنی بو ایکی امامك قتنده غنی اولان کشیه واجب
دکلدر عورتنك بر خدمتکارندن زیاده نك نفقه سن ویرمك
واما عند ابی یوسف فعلیه نفقة خادمین احدهما لمصالح الداخل ●
والاخر لمصالح خارج البیت وهما یقولان الواحد یقوم بهما ● اما ابی

قتنده رحمه الله تعالى كشيه عورتينك ايكى خدمتكاري نفقه سى
دخى واجب اولوركه اول خدمتكارلك برسى عورتك اوى ايچروسنكه
دوشن خدمتلرى كورب اول برخدمتكار اوينك طشره سى مصلحتلرين
كوره اما ابو حنيفه ايله محمد رحمهما الله تعالى ديرلركه برخدمتكار
عورتنك اوينك هم طشره سى خدمتى وهم ايچروسى خدمت ايله طورر
يعنى اوينك ايچروسينكده طشره سينكده مصلحتلرين برخدمتكار
كورمكه قادر اولور لا معسرا في الاصح زوج اوزره فقير اولدوغى
حالده عورتنك خدمتكارى نفقه سى واجب اولمز اصح اولان قولده
احترازٌ عن قول محمد فان عنده يجب على المعسر نفقة الخادم
مصنفك لا معسرا ديدوكى امام محمدك قولندن احترازدر زيرا بونك
قتنده فقير اولان زوج اوزره عورتنك برخدمتكارى نفقه سى
واجب اولور ولا يفرق بينهما لعجزه عنها وزوجك عورتى نفقه
سندن عاجز اولماسيله آره لرى تفريق اولنمز يعنى قاضى اكا عورتن
بوشاتدرماز وتؤمر بالاستدانة عليه اى تؤمر بان استقرض
عليه وتصرف الى نفقتها حتى ان غنى الزوج يؤدى قرضها واول
زوجى نفقه سندن عاجز اولان عورت ارى اوزره اودنج المسيله
امر اولنور يعنى اول خاتون زوجى اوزره قرض آلوب كندو نفقه سنه

صرف ايتمسيله امر اولنور يعنى قاضى اكا بويله امر ايدوب حتى زوجى
غنى اولوب اول دينى اوده مكه قادر اولورسه عورتك اول
بورجنى اودر وهذا عندنا اما عند الشافعى فالقاضى يفرق بينهما
لانه لما عجز عن الامساك بالمعروف ينوب القاضى منابه فى التسريح
بالاحسان وشو يعنى عورتك نفقه سنه قادر اولمين كشى ايله
عورتى آراسى تفريق اولنميوبده اول عورته زوجى اوزره بورج
آلوب نفقه سنه صرف ايتمكله امر اولنمق بزم قتمزده در اما شافعى
قتنده اول نفقه دن عاجز اولان زوج ايله عورتنك آره سنى قاضى
تفريق ايدر زيرا وقتا كيم زوج معروف ايله امساكدن يعنى خوشلق ايله
كچنمكدن عاجز اولديسه لطف ايله اول عورتى صاليويرمكده قاضى اول
زوجك مقامنه قائم اولور يعنى نكاحى فسخ ايدر واصحابنا لما شاهدوا
الضرورة فى التفريق لان دفع الحاجة الدائمة لا يتيسر بالاستدانة والظاهر
انها لا تجد من يقرضها وغنى الزوج فى المآل امر متوهم استحسنوا ان ينصب
القاضى نائبا شافعى المذهب يفرق بينهما وبزم اصحابمز يعنى علماء حنفيه
كثرهم الله تعالى ورحمهم وقتا كيم اول عورتى ارندن آيرمقده ضرورت
كوردىلرسه زيرا هر دائم اولان حاجتى كيدرمك ميسر اولمز الا بورج
ايدنمكله وظاهر بودركه اول عورت اكا اودنج ويره جك كمسنه بولنمز

وزوجك كلجك زماننده غنی اولوب انك بورجن اوده مسی یسه برامر
متوهمدر یعنی غنی اولمسی معلوم دکلدر حاصلی وقتا کیم علماء حنفیه اول
ضروری مشاهده ایلدیلرسه استحسان ایتدیلر حنفی المذهب اولان قاضی
اول ارله عورتك آره سین تفریق ایلدز برشافعی مذهب کمسنه یی نائب
دیکمکی حاصلی اول نائب اول فقیر اولان زوجندن نفقه استین عورتی
بوشادوب خلاص ایدر ومن فرضت لعساره فایسر تم نفقة یساره ان
طلبت وشول عورتکم اری فقیر اولغین انوکیچون نفقۀ عسار تقدیر
اولندقدنصکره زوجی غنی اولوب نفقۀ یساره قادر اولا اری انك
نفقۀ یسارین اتمام ایدر اکر عورت طلب ایدرسه حاصلی قاضی افندی
زوجك فقری حالنده عورتی ایچون نفقۀ عسار تقدیر وتعیین
ایلدوکندنصکره اول کشی غنی اولوب نفقۀ یساره قدرتی اولنجه اکر
عورت طلب ایدوب ارندن نفقۀ یسار استرسه انوکیچون نفقۀ یسار
تقدیر وتعیین ایدر وتسقط نفقة مدة مضت الا اذا سبق فرض قاض
او رضیا بشیء فیجب لما مضی ما داما حیین وعورتك کچن کونلری نفقه سی
دوشوب ارندن طلب ایدممز یعنی کشی عورتنه نفقه ویرمیوب بلکه
خاتونی نیجه مدت کندو یانندن کچنورسه ارندن اول کونلرك نفقه سی
ساقط اولوب عورت انی طلب ایدممز مکرکیم قاضینك نفقه تقدیر

وتعیین

وتعیین اتمسی کچنجه یاخود ارله عورت برمقدار نفقه اوزره راضی
اولنجه یعنی قاضی عورت ایچون نفقه تقدیر ایدوب یاخود ارله عورت
بربریله اتفاق ایدوب نفقه بو اولسون دیو برنسنه ایله راضی اولوب
ولکن عورت ارندن نفقه سن المیوب نیجه مدت کچسه اول کچن کونلرك
نفقه سی اری اوزره واجب اولور مادامکه ایکیسیده حیاتده اولالر
فان مات احدهما او طلقها قبل قبض سقط المفروض الا اذا استدانت بامر
قاض • هذا عندنا واما عند الشافعی فلا یسقط بالموت بل یصیر دینا
علیه • بس اکر تقدیر اولنان نفقه یی عورت قبض اتمدین ایکیسندن
بریسی اولورسه یاخود اری انی بوشارسه اول تقدیر اولنان مقدار
ساقط اولور مکرکیم عورت قاضینك امریله نفقه ایچون بورج
المش اوله بس بو تقدیرجه ارینك مالندن طلب ایدوب دینینی اودتدر
که بو بزم قتمزده در اما شافعی قتنده هیچ برینك موتیله عورتك
نفقه سی دوشمیوب زوجك اوزرینه دین اولور ولا تسترد معجلة
مدة مات احدهما قبلها شول موتك بیشین ویرلن نفقه سی کیرو النمزکه
اول مدتدن اوکدین زوج وزوجه دن بریسی وفات ایلدی • ای
اذا عجلت نفقة مدة کستة اشهر مثلا فمات احدهما قبلها کما اذا مات عند
مضی شهر لا یسترد منها شیء عند ابی حنیفة وابی یوسف لانها صلة اتصل

بها القبض فبالموت سقط الرجوع كما في الهبة • يعني مثلا التي آي كبي بر
مدتك نفقه سي تعجيل اولنوب عورته بيشينجه تسليم اولندقدنصكره اول
مدتدن اوكدين حاصلي مثالمزده التي آي تمام اولمدين زوج يا زوجه
وفات ايلسه مثلا نفقه يي بيشين ويردكدنصكره برآي كجدوكي كبي •
زوج وفات ايلسه اول عورتدن هيچ برنسنه كيرو النماز يعني مثالمزده
كي بش آيلق نفقه يي زوجك وارثلري عورتدن آلمزلر امام اعظم ايله
ابي يوسف رحمهما الله تعالينك قتنده زيراكه زوجك عورتنه
بيشين ويردوكي نفقه سي هيچ برنسنه مقابله سنده اولميوب انجق
هبه كبي برعطيه واحسانديركه اكا اعطا اولنان كمسنه نك قبض
اتمسي متصل اولمشدر پس اني اعطا ايلينك يا اعطا اولنانك موتي
ايله رجوع ساقط اولوب كيرو النمزتكه بخشيشده دخي حكم بويله
در يعني بركمسنه آخره مقابله سز برنسنه باغشلدقدنصكره •
ايكسندن برسي وفات ايدرسه اول هبه اولنان نسنه نك كيرو
النماسي ساقط اولور • وعند محمد والشافعي يحتسب نفقة ما مضى
وهو شهر للزوجة ونفقة خمسة اشهر تسترد لانها عوض عما تستحقه
عليه بالاحتباس • وامام محمد ايله شافعي قتنده زوجك يا زوجه نك
صاغلغنده كچن مدت ايله قلان مدت حساب اولنوب كچن مدتك

نفقه

نفقه سيكه اول مدت مثالمزده برآيدر عورتك اولور وقلان
بش آيك نفقه سي كيرو آلنور زيرا اول نفقه عورتك حبس اولنمق
سببيله زوجي اوزره مستحق اولدوغي نفقه سندن عوضدر
پس اول قلان بش آيده احتباس بولنما مغين نفقه يه مستحق اولميوب
اول بيشين ويرلن بش آيلق نفقه كيرو النور ونفقة عرس القن
عليه يباع فيها مرة بعد اخرى وفي دين غيرها يباع مرة وكوله
نك عورتي نفقه سي اول كوله يه واجب اولوب اول كوله عورتنك
نفقه سندن اوتوري بركره صاتلدوغندنصكره بر دخي صاتلور
وكوله عورتي نفقه سندن غيري بورجي ايچون انجق بركره صاتلور
• صورته عبد تزوج امرأة باذن المولى ففرض القاضي النفقة
عليه فاجتمع عليه الف درهم فبيع بخمسمائة وهي قيمته والمشتري
عالم ان عليه دين النفقة يباع مرة بعد اخرى بخلاف ما اذا كان
• هذا الالف عليه بسبب آخر فبيع بخمسمائة لا يباع مرة اخرى
اول كوله نك عورتي نفقه سي ايچون ايكي كره صاتلوب غيري
ديني ايچون انجق بركره صاتلدوغينك صورتي بودركه بركوله
افنديسنك اذني ايله اولنوب قاضي افندي دخي اول كوله اوزره
عورتنك نفقه سني تقدير وتعيين ايدوب مثلا كوله اوزره

بیك درهم جمع اولوب بعده كوله بشیوز درهمه صاتلور كه اول
بشیوز كوله نك دكدوكی قیمتدر یعنی كوله انجق بشیوز درهم
ایدوب نصف نفقه ایچون صاتلوب آنی صاتون الان كشی دخی اول
كوله اوزره عورتی نفقه سندن بورجی اولدوغن بلوب الورسه
اول كوله بر دخی صاتلوب عورتنك بشیوز آقچه اولان نفقه سی ادا
اولنور ولكن بو صورتده افندیسی دلرسه كوله یی صاتدرمیوب
عورتنك نفقه سنی كندو یاننددن ویروب كوله یی الیقور كه بو كوله
نك عورتی نفقه سندن بورجلی اولدوغی شونك خلافنجه در كه
كوله نك ذمتنده اولان اول بیك درهم اگر آخر سبب ایله اولورسه
مثلا كوله جنایت ایدوب بیك درهم بورجلی دوشرسه افندیسی
فدا ایتمدوكی تقدیرجه اول قیمتی بشیوز درهم اولان كوله انجق بر كره
بشیوز درهمه صاتلور وانوكله بورجی اوده نوب بر دخی صاتلمز
حاصلی باقی بشیوز درهم بورجی ایچون ایكنجی دفعه صاتلمز **ویجب**
سكناها فی بیت لیس فیه احد من اهله ولو ولده من غیرها الا برضاها
ودخی زوج اوزره واجب اولور عورتنك سكناسی یعنی كشیه
واجبدر خاتوننی براوده ساكن قلمق كیم اول اوده رجلك اهلندن
واقاربندن هیچ كمسنه اولمیه اگرچه رجلك غیری عورتندن اولان

ولدی

ولدی اولورسه ده اول عورتنك مسكنده هیچ كمسه سی اولمیه مگر كیم
عورتی راضی اولا **وبیت مفرد من دار له غلق كفاها** وبر داردن
یالیكز براوده كه آنك قپانور قپوسی اولا اول عورته سكنا اولمغه
كفایت ایدر **وله منع والدیها وولدها من غیره من الدخول علیها**
بناء على ان البیت ملكه فله المنع من الدخول فیه واول زوج ایچون
واردر كه عورتنك باباسن وآناسن وغیریسندن اولان ولدنی عورتی
یاننه كلوب كیرمكدن منع ایلیه شوكه بناءً كه عورتك اول ساكن اولدیغی
اوملكی اولمغین اسمتدوكی كمسنه لری اوینه كیرمكدن منع ایدر **لا من**
النظر الیها وكلامها متى شاؤا وزوج ایچون یوقدر عورتنك باباسنی
وآناسنی واولادنی استدكلری زمانده آكا باقمقدن وسویلشمكدن منع
ایلمك **وقیل لا یمنع من الخروج الى الوالدین ولا من دخولهما علیها كل جمعة**
وفی محرم غیرهما كل سنة هو الصحیح ودخی دینلمشدر یعنی بعضیلری دیمشدركم
كشی عورتنی منع ایدمز هر جمعه ده بر كره اوندن چقوب باباسن وآناسن
كورمكه كیتمكدن ودخی كشی عورتنك باباسنی وآناسنی هر جمعه ده كلوب
قزلرینك یاننه كیرمكدن منع ایدمز ودخی كشی عورتنك آتاسندن آنا
سندن غیری محرمنی هر ییلده بر كره كلوب زیارت ایتمكدن وعورتن دخی
ییلده بر كره واروب محارمنی زیارت ایتمكدن منع ایدمزكه ییلده بر كره

تقدیر اولنمق منع ایدن مدوکی قول صحیحدر ویفرض نفقة عرس الغائب
وطفله وابویه فی مال له من جنس حقهم فقط ودخی غائب اولان کمسنه
نك عورتی ایچون ونابالغ اولادی ایچون وباباسی وآناسی ایچون نفقه
تقدیر اولنور آنجق شول مالندنکه اول مال اوزرینه نفقه لری واجب
اولان عورتی وآتاسی آناسی ونابالغ اولادینك حقلرینك جنسندندر
کالدراهم والدنانیر او الطعام او الکسوة التی تلبسها هی بخلاف ما اذا لم
یکن من جنس حقهم کالعروض التی یحتاج الی بیعها لتصرف الی نفقتها
اول کشینك اوزرینه نفقه لری واجب اولان اشخاصك حقلری جنسندن
اولان اشیانك مثالی آقچه لرك انواعی والتونلرك انواعی کبی یاخود یینه جك
طعام کبی حاصلی حبوبات جنسندن اولان نسنه لر کبی یاخود عورتنك
کیه جکی کیسیلر کبیدر که بوذکر اولنان اولر اول کشینك اوزرینه نفقه لری
واجب اولان اشخاصك حقلری جنسندن اولمیان اشیانك خلافنجه درکه
بو اشیانك مثالی شول متاعلر کبیدرکه انلری صاتمغه احتیاج اولنور تاکم
نفقه لرینه صرف اولنه حاصلی نوع اشیادن انلرك نفقه لری تقدیر
اولنماز عند مودع او مضارب او مدیون ان اقر به وبالنکاح او علم القاضی
ذلك وجحد هؤلاء ویکفلها ای یأخذ منها کفیلا ویحلفها انه لم
یعطها النفقة یعنی غائب اولان کشینك عورتنك وآتاسنك وآناسینك

وطفلنك نفقه سی شول مالندن تقدیر اولنور که اول مالی امانت
قودوغی کمسنه نك یانندهدر یاخود مضاربه ایله ویردوکی کمسنه نك
یانندهدر یاخود شول بورجلوسینك ذمتندهدر که اول یانندهه غائبك
مالی اولان کمسنه هم اول مال غائبك اولدوغن وهم بو نفقه سن طلب
ایدن عورت انك نکاحلیسی اولدوغن اقرار ایدر یاخود قاضی افندی
هم اول مالی وهم عورت اول غائبك زوجه سی اولدوغن بلوب اول
مودع ومضارب ومدیون انکار ایدر یعنی بو صورتده ده عورت
انلردن نفقه سنه طوتامالی اولور ولکن عورتندن قاضی افندی
کفیل اولور وهم عورته آند ویردر اول غائب زوجك سکا نفقه ویرمدی
دیو الضمیر فی انه ضمیر الغائب مصنفك انه قولنده که ضمیر
ضمیر غائبدر حاصلی اول ضمیر غائب اولان زوجه راجعدر لا باقامة بینة
على النکاح ای لا یفرض القاضی النفقة باقامة البینة على النکاح
غائب کشینك عورتی ایچون قاضی نفقه تقدیر ایده اول مودع ومضاربه
ومدیون انك زوجیتنی اقرار اتمکله یاخود قاضینك معلومی اولمغله
یوخسه بو ایکی معنانك برسی اولمیوبده مجرد عورت اول غائبك
منکوحه سی اولدوغنه بینه وشاهد اقامت اتمکله بو عورت ایچون
نفقه تقدیر ایلمز ولا ان لم یخلف مالا فاقامت بینة ای على النکاح

يفرض عليه وبامرها بالاستدانة ولا يقضي به • اى بالنكاح لانه قضاء
على الغائب • ودخى قاضى افندى عورت ايچون نفقه تقدير ايلمز اگر
غائب كشينك مالى اولميوب عورتى نكاح اوزره بينه اقامت ايدرسه
تا كيم قاضى انوكيچون زوج غائبى اوزره هم نفقه تقدير ايليه وهم
نفقه سى ايچون اودنج الماسيله امر ايليه ديو ودخى قاضى بو نكاح
ايله حكم ايلمز يعنى بو عورت اول كشينك عورتيدر ديو حكم ايلمز
زيرا بو حكم غائب اوزره حكمدر غائبه ايسه حكم جائز دگلدر وقال
زفر يقضي بالنفقة لا بالنكاح وعمل القضاة اليوم على هذا للحاجة وامام
زفر ديدى كه اول صورتده قاضى اول عورتك نكاحن طلب ايلدوكى غائب
زوجى اوزره نفقه سنى تقدير ايدر ولكن نكاح ايله حكم ايلمز يعنى بو
عورت اول غائبك منكوحه سيدر ديو حكم ايلمز وبو زمانده قاضيلر
عملى زفرك بو قولى اوزره در ناسك بوكا احتياجى اولدوغيچون •
وللمطلقة الرجعي والباين والمفرقة بلا معصية كخيار العتق والبلوغ و
التفريق لعدم الكفاءة النفقة والسكنى • اى ما دامت في العدة •
ودخى كشينك رجعى طلاق وباين طلاق بوشادوغى عورتى ايچون
ومعصيتسز تفريق اولنان عورتى ايچون كه بونك مثالى خيار عتق •
وخيار بلوغ ايله تفريق اولنان عورتى كبيدر ودخى برى برينه كفو

اولمغين

اولمغين تفريق اولنان عورتى كبيدر حاصلى بو عورتلر ايچون •
نفقه وسكنا واردر يعنى بونلرك نفقه وسكناسى اول زوجى اوزره
واجبدر مادامكه اول عورتلر اول كشينك عدتنده اوله لر • وفي
معتدة البائن خلاف الشافعي له حديث فاطمة بنت قيس ولنا رد عمر
رضي الله عنهما • وباين طلاقك عدتنده اولان عورتك نفقه سى
آنى بوشايان آدى اوزره واجب اولمقده شافعينك خلافى واردر كه
انك دليلى فاطمه بنت قيسك حديثيدر وبزم دليلمز حضرت عمر رضى
الله تعالى عنهك اول خاتونك قولنى رد ايلدوكيدر لا للمعتدة الموت
والمفرقة بمعصية كالردة وتقبيل ابن الزوج اديسنك موتندن عدت
چكن عورت ايچون نفقه وسكنا يوقدر ودخى العياذ بالله تعالى مرتد
اولمسى وارينك اوغلنى شهوت ايله اوپمسى كبى معصيت سببيله تفريق •
اولنان عورت ايچون نفقه وسكنا يوقدر وردة معتدة الثلاث تسقط
لا تمكينها ابنه • واوچ طلاق بوشنوب عدتده ايكن مرتد اولان •
عورتك مرتد اولمسى ازندن نفقه وسكناسنى دوشورر اما ارينك
اوغلونه كندوسنى اوپدرمغه قدرت ويرمسى نفقه وسكناسنى
اسقاط ايلمز • لانه لا اثر للردة والتمكين في الفرقة لانها قد ثبتت قبلهما
فلا تسقطان النفقة الا ان المرتدة تحبس لتتوب ولا نفقة للمحبوسة بخلاف

الممكنة ابن الزوج • اول صورتده مرتد اولان عورت اردندن
نفقه ایلمایوب اوکی اوغلنی تقبیل ایدن عورت نفقه الور زیرا اول
عورتك مرتده اولماسینك و زوجینك اوغلونه مکنت ویرمسینك
تأثیری یوقدر اردندن فرقت واقع اولمغه زیراکه اول عورتك فرقتی
ردت و تمکیننددن اوکدین ثابت اولمشدر امدی اول ردت و تمکین
عورتك نفقه سینی اسقاط ایدهمزلر لکن مرتده اولان عورت حبس
اولنور تاکیم توبه ایدوب یکیدن مسلمان اولا و محبوسه اولان عورتی
ایچون ایسه کشی اوزره نفقه واجب اولمازکه بو زوجینك اوغلونه
مکنت ویرن عورتك خلافنجه در یعنی بو ممکنه اولان عورت حبس
اولنمامغین مادامکه عدتده در زوجندن نفقه سینی الور ونفقة
الطفل فقیرا علی ابیه وفقیرا اولدوغی حالده نابالغ ولدك نفقه سی باباسی
اوزره واجب اولور • وانما قال فقیرا حتی لو کان غنیا فهی فی
ماله • ومصنف طفلی فقیرا اولمسیله قید ایدوب فقیرا دیدی زیرا اگر
طفل غنی اولورسه نفقه سی کندی مالندن اولوب باباسی اوزره
واجب اولماز لا یشرکه احد کنفقة ابویه وعرسه • ای لا یشرك احد فی
نفقة طفله کما لا یشرکه فی نفقة ابویه وعرسه • نابالغ ولدینك نفقه سنده
کشیه هیچ کمسنه شریك اولماز باباسنك وعورتنك نفقه سنده

هیچ کمسه انکله شریك اولمدوغی کبی یعنی کشیه هیچ کمسه شریك
اولماز طفلنك نفقه سنده باباسنك وآناسنك وعورتنك نفقه
سنده آنا هیچ کمسه شریك اولمدوغی کبی ولیس علی امه ارضاعه الا
اذا تعینت • بان لا یوجد من ترضعه او لا یشرب لبن غیرها • وطفلك
آناسی اوزره یوقدر انی امزرمك مکر کیم انی امزرمکده متعین اولا
یعنی وکذلك آناسی اوزره واجب اولمز انی امزرمك مکر کیم اندن غیری
امزردر بولنمامغله یاخود طفل آناسنك سوددندن غیری عورتك سودنی
ایچممکله انی امزرمکده آناسی متعین اوله پس بو تقدیرجه آناسنه واجبدرکه
اول طفلنی امزره ویستأجر الاب من ترضعه عندها • ای اذا لم تتعین
الام • وطفلك باباسی اجاره ایله آناسینك یاننده انی امزردهجك بر
دایه طوتار یعنی طفل هر قنقی ممه اولورسه اندن ایچوب انی امزرمکده
آناسی متعین اولمدوغی صورتده باباسنه لازمدرکه انی امزرر بر دایه
طوته ولو استأجرها منکوحة او معتدة من رجعی لترضعه لم یجز وفی المبتوتة
روایتان واگر طفلك باباسی اول طفلك آناسینی کندوسینك تحت نکاحنده
یاخود رجعی طلاقینك عدتنده ایکن طفلی امزرمك ایچون اجاره ایله
طوتارسه جائز اولماز وباین طلاقله بوشادوغی عورتی طفلی امزرمك
ایچون اجاره ایله طوتماسنك جوازنده ایکی روایت واردرکه بر روایتده

جائزدر و بر روایتده جائز دکلدر • اعلم ان قوله تعالی • معلومک
اولا که حق سبحانه و تعالینک • والوالدات یرضعن اولادهن • قول
شریفی • اوجب الارضاع علی الامهات • اولادلرین امزرمکی انالری
اوزره واجب قلمشدر • ثم قوله تعالی • بعده الله سبحانه و تعالینک
لا یکلف الله نفسا الا وسعها لا تضار والدة بولدها ولا مولود له
بولده • قول شریفی • اوجب دفع الضرر عن الامهات والآباء • انالردن
و بابالردن ضرری دفع ایلمکی ایجاب و اقتضا ایلدی • فان امتنعت والاب
لا یتضرر باستیجار المرضعة لا تجبر الام • پس اگر طفلک اناسی انی امزرمکدن
قاچنوب باباسی دخی اجاره ایله انی امزردر دایه طوتمغله ضرر گورمزسه
یعنی باباسی دایه طوتمغه قادر اولورسه البته طفلکی امزردیو اناسی
جبر اولنماز • لان الظاهر ان امتناعها للعجز لان اشفاق الامومة یدل علی
انها لا تمتنع الا للعجز • زیرا ظاهر بودرکه اناسنک اولادینی امزرمکدن امتناعی
عاجز اولوب امزرمکه قادر اولمادوغندندر زیرا انالرک شفقت و مرحمتی
طفلنی امزرمکدن امتناع ایتمز الا انجق عاجز اولدوغنده امتناع ایتمسی اوزره
دلالت ایلدر • فاذا اقدمت علیه وتطلب الاجرة لا یعطی لانه ظهر قدرتها
فالاتیان بالواجب لا یوجب الاجرة • پس امدی طفلک اناسی انی امزرمکه
اقدام ایدوب اجرتی دخی طلب ایدرسه اکا سود حقی ویرلمز زیرا اول اناسنک

اوشاغنی

اوشاغنی امزرمکه قدرتی ظاهر اولوب انی امزرمسی واجب اولمشدر
پس کشی کندوسنه واجب اولان عملی کتورمسی اجرت اقتضا ایلمز • علی
ان الشرع لم یوجب للمرضعة الا النفقة • بونک برله کیم شریعت طفلنی
امزردن عورت ایچون نفقه دن غیری نسنه واجب قلمدی • قال الله
تعالی • زیرا که الله سبحانه و تعالی • وعلی المولود له رزقهن وکسوتهن
بالمعروف • دیو بیوردی • فکل من یأخذ النفقة وهی المنکوحة
ومعتدة الرجعی لا تعطی شیئا آخر للارضاع • امدی هر بر نفقه آلان
عورتکه منکوحه اولان عورت ایله رجعی طلاق بوش اولان عورتدر
اکا طفلن امزرمک ایچون آخر نسنه ویرلمز یعنی اکا نفقه سندن ماعدا
نسنه ویرلمز • اما المبتوتة فکذا فی روایة • اما باین طلاق بوش
اولان امزرکلی عورت دخی بویله در یعنی بوکه دخی طفلن امزرمک
ایچون کرا ویرلمیوب انجق نفقه ویرلور امام اعظمدن بر روایتده
واما علی روایة اخری فان الزوج قد اوحشها بالابانة فلا ترجی
منها المسامحة والمساهلة فصارت کما بعد العدة • واما اینه امام اعظم
دن بر آخر روایت اوزره اول باین طلاق عدتنده اولان عورت طفلن
امزرمک ایچون اجاره ایله طوتلمق جائزدر زیرا که زوجی انی باین
طلاق بوشامسیله وحشته براقمدی پس اول عورتدن طفلن امزرمک

ایچون مسامحه ومساهله رجا اولنمایوب همان بو عورت عدتدن
صکره اجاره ایله طوتلمش کبی اولدی • وانما یجوز الاجارة بعد العدة
لان النفقة غیر واجبة لها فتجب الاجرة لقوله تعالی وعلی المولود له
الآیة • وطفلک اناسی عدتدن نجقدقدن صکره طفلن امزرمکه اجاره
ایله طوتمق جائزدر اولور زیرا زوجینک اکا نفقه ویرمسی واجب
دکلدر پس طفلن امزرمک ایچون اول عورته اجرت ویرمسی واجب
اولور الله جل وعلا وعلی المولود له بیوردوغیچون ولا رضاعة
بعد العدة او لابنه من غیرها صح وعورتک عدتندن صکره اجاره
ایله کندو طفلن امزرمسی یاخود زوجینک تحت نکاحنده ایکن اندن
غیری عورتدن اولان طفلن اجاره ایله امزرمسی صحیح وجائزدر
• ای الاستیجار لارضاع ولده الذی منها بعد ما طلقها وانقضت عدتها
والاستیجار لارضاع ابنه الذی من غیرها صح سواء کانت المستأجرة
فی نکاحه او فی العدة او بعد العدة • یعنی کشی عورتنی بوشایوب
عدتی چقدقدن صکره اندن طوغان طفلنی امزرمسیچون اول عورتی
اجاره ایله طوتمسی وهم دخی اندن غیری عورتدن اولان طفلنی امزرمسی
ایچون انی اجاره ایله طوتمسی صحیحدر برابردر که بو اجاره ایله طوتدوغی
عورت تحت نکاحنده یاخود عدتنده اولسون یاخود عدتندن چقدوغندن

صکره

صکره اولسون وهی • ای الام • احق من الاجنبیة الا اذا طلبت زیادة
اجرة ودخی طفلک اناسی عدتدن صکره اجاره ایله طفلنی امزرمکه یاد
عورتدن اولیدر مکرکیم باباسندن یادلردن زیاده اجرت طلب
ایلیه پس بو صورتده طفلک باباسی هر قنقی عورتی دلرسه انی اجاره ایله
طوتار ونفقة البنت بالغة والابن زمنا علی الاب خاصة به یفتی ویتمش
قزک نفقه سی وکوتروم اوغلک نفقه سی انجق باباسی اوزره واجب اولور
بونکله فتوی ویریلور • انما قال هذا لان علی روایة الخصاف والحسن
یجب اثلاثا ثلثاها علی الاب وثلثها علی الام وهذا اذا لم لهما مال حتی لو
کان فالنفقة فی مالهما • مصنف رحمه الله تعالی شونی دیدی یعنی
اول قز ایله اول اوغلک نفقه سی انجق باباسی اوزره واجب اولور
دیدی زیرا خصافک وحسنک روایتلرنده ارالرنده نفقه اوچ بولوک
اولوب اوچدن ایکی بولوکی باباسی اوزره وبر بولوکی اناسی اوزره واجب
اولور وانلرک نفقه لری بابا اوزره واجب اولمق انلرک مالاری اولمیجق
در حتی اکر اول قز ایله اوغلانک مالاری اولورسه نفقه لری کندو
مالارندن اولور وعلی الموسر یسار الفطرة نفقة اصوله الفقراء بالسویة
بین الابن والبنت ودخی اوزرینه صدقه فطر واجب اولاجق قدر غنا
ایله غنی اولان کمسنیه واجبدر فقرا اولان اصولینک نفقه سی اوغل ایله

قزلك آره سنده برابرجه يعني اوغلك و قزك حاجت اصليه لرندن زياده
مثلا ايكي يوز درملك نسنيه يه مالك اولدقلرندن بونلرك ايكسنه برابرجه
واجب اولورکه فقيرا ولوب نفقه يه قادر اولمين بابا وانا لرينه وده ده
لرينه وابه لرينه نفقه لرين ويره لر ويعتبر فيها القرب والجزئية لا الارث
واصولك نفقه سنده يقينلق وجزئيت اعتبار اولنوب ارث اعتبار اولنمز
يعني هركسك اصولنه نفقه ويرمسنده آكا يقين اولماسنه نظر اولنور
يوخسه انلردن ارث الاجعي مقداره نظر اولنمز ففي من له بنت وابن ابن
على البنت والارث لهما وفي ولد بنت واخ على ولدها وارثه للاخ بس جونكه
اصوله نفقه ويرمكده قربيت وجزئيت اعتبار اولنوب ارث اعتبار اولنمدی
امدی شول كمسنه نك حقنده نفقه كه انك قزی وار در و اوغلينك
اوغلی وار در قزی اوزره واجب اولوب تورينه نفقه سی واجب اولمز
وانك ميراثي ايسه قزی ايله تورينك در ودخی شول كمسنه نك حقنده
نفقه كيم انك قزينك ولدی وار در وهم قرنداشی وار در قزينك ولدی
اوزره واجب اولوب قرنداشنه واجب اولمز وانك ميراثي ايسه هب
قرنداشينكدر ● مع ان الارث نصفان بين البنت وابن الابن والارث
كله للاخ ولا شئ لولد البنت لانه من ذوی الارحام ● يعني اول ايكي
صورتك اولكيسنده نفقه انجق قزاوزره واجب اولوب ايكنجی صورتده

انجق قزك ولدينه واجب اولور بونك برله كيم اولكه صورتده ارث قز
ايله اوغلك اوغلی آره سنده ايكي باي در يعني ياری يارييه در وايكنجی
صورتده ارثك هبسي قرنداشك اولوب قزك ولدينه هيج برنسنه يوقدر
زيرا ولد بنت ذوی الارحامدندر ونفقة كل ذی رحم محرم صغير
او انثى بالغة فقيرة او ذكر زمن او اعمى على قدر الارث ويجبر عليه و
تعتبر فيها اهلية الارث لا حقيقته وهركسك رحم محرم صاحبی اولان
يعني نكاحي ابدی جائز اولمين خصملرينك نفقه سي كه اول ذی رحم محرم
نابالغ ياخود بالغ اولمش فقيره عورت ياخود كوترم ياكور اركشي در
اندن الاجعي ميراثي مقدارنجه آكا واجب اولوب نفقه لرين اداء ايلمسي اوزره
جبر اولنور و انلرك نفقه سنده نفقه ويره نك انلره وارث اولمغه
اهل اولمسي اعتبار اولنور يوخسه حقيقة وارث اولمسي معتبر دكلدر
يعني بالفعل وارث اولمسي معتبر دكلدر بلكه باب نفقه ده معتبر اولان
ميراث المغه اهليت وقابليتدر ● وانما قال هذا لان نفقة هؤلاء انما
تجب بقوله تعالى وعلى الوارث مثل ذلك فينبغي ان لا تجب الا على الوارث
فقال المعتبر اهلية الارث لا حقيقته ● ومصنف رحمه الله تعالى
شوني دخی يعني اقاربك نفقه سنده معتبر اولان اهليت ارثدر
حقيقت ارث دكلدر ددی زيرا كشي او زره اول مذكور اولان

خصملرينك نفقه سي واجب اولمز الا الله سبحانه وتعالينك وعلى الوارث
مثل ذلك ديو سويردوكيله واجب اولور بس لايق اولوركه نفقه
لري واجب اولميه الا وارثلري اوزره بس انوكيچون مصنف دخي معتبر
اولان اهليت ارثدر يوخسه حقيقت ارث دكلدر ديدي • وذلك لان
حقيقة الارث لا تعلم الا بعد الموت فمن له خال وابن عم تمكن ان يموت
ابن العم ويكون الارث للخال فاعتبر الاقربية مع اهلية الارث • وشو
يعني محارمك نفقه سنده اهليت ارثك معتبر اولماسي شونكيچوندر كه
حقيقة ارث بلنمز الا موتدنصكره بس شول كمسنه كه انك دايسي و
عموجه سي اوغلي واردر ممكندر اولوركه عموجه سي اوغلي اولوب وارثي
دايي سنك اولا بس امدي بوندن اقربيت اعتبار اولندي اهليت ارث
ايله معا **فنفقة من له اخوات متفرقات عليهن اخماسا كارثه** بس چونكه
فقرا اولان محارمك نفقه لري اغنيا اولان اقربالري اوزره ميراثلري
مقدارنجه واجب اولور امدي متفرق اوچ قز قرنداشي اولان فقير
كمسنه نك نفقه سي بش حصه اولوب اول اوچ قز قرنداشلري اوزره
واجب اولور اندن وارث اولاجقلري قدر يعني اول فقيرك نفقه
سنك بش بلوكندن اوچ بلوكي انا وبابا بر قز قرنداشي اوزره و
بش دن بر بلوكي انجق بابا بر قز قرنداشي اوزره وينه بش دن بر بلوكي

انجق

انجق انا بر قز قرنداشي اوزره واجب اولور نتكيم اول كشي اولدوكده
تقديرنجه اول قز قرنداشلري بو منوال اوزره وارث اولورلر
ونفقة من له خال وابن عم على الخال ودخي چونكه اول فقيرك نفقه سي
واجب اولمقده بالفعل وارث اولمق معتبر اولميوب ميراثه اهل
اولمق اعتبار اولندي طايسي وهم عموجه سي اوغلي اولان فقير
كمسنه نك نفقه سي طايسي اوزره واجب اولور **ولا نفقة مع**
الاختلاف دينا الا للزوجة والاصول والفروع ودينده اختلاف فله
نفقه يوقدر الا زوجه ايچون واصول وفروع ايچون **فليس على**
النصراني نفقة اخيه المسلم ولا في عكسه بس چونكه اختلاف دين ايله
نفقه واجب اولمز مالدار اولان نصراني اوزره فقير اولان مسلمان
قرنداشينك نفقه سي واجب اولمز وبونك عكسنده دخي نفقه واجب
اولمز يعني غني اولان مسلمان اوزره فقير اولان نصراني قرنداشي
نفقه سي دخي واجب اولمز • ثم بعد هذا يحسن زيادة هذه العبارة
• بوندنصكره مصنفك كلامنده بو عبارتي زياده ايلمك كوكجك
اولوركه اول بودر • ولا على الفقير الا لها وللفروع ولا الغني الا لها
• يعني فقير كشي اوزره نفقه واجب اولمز الا عورتي واولادي ايچون
ودخي غني اولان كمسنه ايچون نفقه تقديرا اولمادز الا عورت ايچون •

بس كشينك عورتی غنی اولورسه دخی یینه نفقه سی زوجی اوزره
واجب اولور • وعبارة المختصر قد غیرتها الی هذه العبارة وحاصلها
ان النفقة لا تجب علی الفقیر الا للزوجة والفروع ولا تجب للغنی الا للزوجة
اما غیر الزوجة فان کان غنیا لا تجب له النفقة علی احد • ومختصر وقایه
نك عبارتنی دخی شوکجه عبارته تبدیل ایلمشمدر که انك دخی حاصل
ونتیجه سی بودر که فقیر اولان کمسنه اوزره هیچ کمسه نك نفقه سی
واجب اولمز الا عورتنك وفروعینك ودخی غنی کمسه ایچون نفقه واجب
اولمز الا غنی اولان زوجه ایچون اما زوجه دن غیری اولان کمسنه
اکر غنی ایسه انکچون هیچ کمسه اوزره نفقه واجب اولمز • وباع الاب
عرض ابنه لا عقاره ودخی بابا غائب اولان اوغلینك متاعنی نفقه سندن
اوتوری صتار ولکن عقارنی صاتمز حاصلی کشی کندوسنه نفقه
تحصیل ایتمکیچون دیار رندن غائب اولان اوغلینك متاعلرین صاتموق جائز
در اما باغ وتارلا واوکبی عقارنی صاتمسی جائز دکلدر لا لدین له علیه
سواها • ای لا یبیع الاب مال الابن لدین سوی النفقة له علی الابن •
یعنی بابا غائب اولان اوغلینك انجق متاعنی انجق نفقه سی ایچون بیع ایدر
یوخسه کندوسینك اوغلی اوزره اولان نفقه دن غیری بورجندن
اوتوری بیع ایدمز • قالوا ان للاب ولایة حفظ مال الابن وبیع

المنقولات

المنقولات من باب الحفظ لا بیع العقار لانه محصن بنفسه فاذا باع المنقول
فالثمن من جنس حقه وهو النفقة فیصرفه الیها • بابا غائب اولان
اوغلینك عروضنی نفقه سیچون صاتموق جائز اولدوغینك علتنده علما
رحمهم الله تعالی دیدیلر که بابا ایچون اوغلینك مالنی حفظ ایلمك ولایتی
واردر ومنقولاتنی صاتمسی ایسه اسکیوب ضایع اولمقدن حفظ وصیانت
بابندندر اما عقارنی صاتموق حفظ بابندن دکلدر زیرا عقار بنفسه
محفوظدر که اکا اسکیمك واشنموق عارض اولمز امدی بابا اوغلینك
منقولنی صاتجق اقچه سی کندوسینك حقی جنسندن اولور که اول حق
اوغلی اوزره واجب اولان نفقه سیدر پس اول صاتدوغی متاعك
بهاسنی الوب کندو نفقه سنه صرف وخرج ایدر • قلت الکلام
فی انه هل یحل بیع العروض لاجل النفقة لا فی البیع لاجل المحافظة ثم الانفاق
من الثمن علی ان العلة لو کان هذا لجاز البیع لدین سوی النفقة لعین
هذا الدلیل • علمانك اول دیدکلرینك مفهومنه اعتراض ایدوب
دیرمکه سوز بونده در که غائب اولان کمسنه نك باباسنه انك
عروضنی نفقه سیچون صاتموق حلال میدر دکلمیدر یوخسه کلام انك
عروضنی باباسی حفظ ایچون صاتوب اندن صکره اقچه سندن انفاق وخرج
ایتمسنده دکلدر بونك برله کیم اکر اول بیعك جوازینك علتی بو اولایدی

نفقه‌دن غیری دینی ایچون دخی انك عروضنی باباسی صاتمق جائز اولوردی
عینیله بو دلیل ایچون ● بل العلة ان للاب ولایة تملك مال الابن عند
الحاجة كما فی استیلاد جاریة الابن فیكون له ولایة بیع عروض الابن لبقاء
نفسه ● بلكه بابا كندوسینك نفقه‌سی ایچون غائب اولان اوغلینك متاع
لرینی صاتمق جائز اولدوغینك علتی بودركه بابا ایچون حاجت قتنده اوغلنك
مالینی كندوسنه ملك قلمق ولایتی واردر اوغلینك جاریه‌سینی كندوسنه
ام ولد قلمقده ولایتی اولدوغی كبی پس اول فقیر اولان بابا ایچون كندو
نفسینك بقاسی وحاجتینك دفعی ایچون غائب اولان اوغلینك متاعلرینی
صاتمق ولایتی ثابت اولور ● وانما لا یلی بیع العقار لانه معد للانتفاع
به مع بقائه وهو الزراعة وولایة الاب نظریة ولا نظر فی بیع العقار بل بیعه
اجحاف فی مصلحة الابن ابقاؤه والانتفاع به ● واول غائب اولان كشینك فقیر
باباسی انك عقارینی صاتمغه والی ومالك اولامز زیرا عقار بقاسی ایله معا
انتفاع اولنمق ایچون مهیا قلنمشدر یعنی باغچه وطارلا مقوله‌سندن اولان
عقارده هم صاحبینك ملكنده اولوب هم انكله انتفاع ایلمك ایچوندركه اول
انتفاع طارلاده زراعت ایدوب اوده ساكن اولمقدر وبابانك اوغلی مالنده
ولایتی ثابت اولمق ایسه نظریه‌در یعنی اوغلونه شفقت ایدوب انی قایرمق
ایچوندر وانك عقارینی صاتمقده ایسه انی اسركمك یوقدر بلكه انك عقارینی

صاتمق ملكینی كیده‌روب اكا ضرر ایركورمكدر پس انك غائب اولان اوغلونك
یره‌یان انك عقارینی ایلقویوب انكله منتفع اولمقدر **والام لا تبیع ماله**
لنفقتها ● لان تملك مال الابن مخصوص بالاب لقوله علیه السلام انت ومالك
لابیك ولانه لیس للام ولایة التصرف فی مال الابن ● وغائب اولان اوغلك
اناسی انك مالن نفقه‌سی ایچون بیع ایده‌مز زیراكه اوغلك مالینك تملكی انجق
بابایه مخصوصدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سن دخی مالك
باباككدر دیو بیوردوغی ایچون ودخی اوغلینك مالنده تصرف ایلمكه انانك
ولایتی اولمدوغی ایچون اوغلینك مالن صاتماز **وضمن مودع الابن لو انفقها**
علی ابویه بلا امر قاض لا الابوان لو انفقا ماله عندهما واوغلك مودعی اولان
كشی اكا اول یاننده امانت قودوغی مالدن انك باباسنه واناسنه قاضی
امر اتمكسزن انفاق ایدوب نفقه‌لرین ویرسه اول مالی ضامن اولور
حاصلی اوغلری كلنجه اول یاننده مالن امانت قودوغی كیمسنیه تضمین
ایتدردر اما بابا ایله انا اوغللرینك یانلرنده قودوغی مالینی قاضی امر اتمكسزن
انفاق ایدرلرسه ضامن اولمزلر **واذا قضی بنفقة غیر العرس ومضت مدة**
سقطت لان نفقة هؤلاء انما تجب كفایة للحاجة فاذا مضت المدة حصلت
الكفایة وكشینك عورتندن غیری اوزرینه نفقه‌سی واجب اولنلرك
نفقه‌سیله قضا وحكم اولنوب انی ادا قلمدین برمدت كچنجه اول مدتك

صاتمق

نفقه سی اول کشینك ذمتندن ساقط اولور حاصلی عورتنك کی ساقط اولور
اما سائر کمسنه لرینکه دوشوب سنك اوزرینکه بزم نفقه مز تقدیر اولنوب
هنوز بزه نفقه ویرمدین بو قدر مدت مرور ایلدی پس اول مدتك نفقه سنی
بزه ویر دیو اکا تضمین ایدریمزلر زیرا که کشینك عورتندن غیری عیالینك
نفقه لری اکا واجب اولمز الا حاجتلرینه کفایت ایچون پس اندن بالفعل نفقه
لرین الما دین بر نیچه مدت کچنجه کفایتلری حاصل اولوب کچن مدت ایچون
اندن نفقه الماز لر ● وقد نقل من جامع الکبیر للبزدوی ان هذا اذا
طالت المدة بعد الفرض واما اذا قصرت فلا تسقط وقدروا القصر بما
دون الشهر ● وامام بزدوینك جامع کبیرندن نقل اولندیکه شو یعنی
کشینك عورتندن ماعدا عیالی ایچون نفقه تقدیر اولنوبده انلره نفقه
لرین ویرمدین کچن ایامك نفقه سی ساقط اولدوغی انلر ایچون نفقه
تقدیر اولندقدنصکره اول مدت وافر اوزاندوغی زماننده در اما که
اول مدت قصه اولوب چوق زمان اولمز سه اول تقدیر اولنوبده هنوز
ویرلمین نفقه ساقط اولماز وقصه اولان مدتی بر آیدن اشغه اولمغله
تقدیر وتعیین ایلشلر در الا ان یاذن القاضی بالاستدانة ● ای باذن
القاضی فاستدان فحینئذ یصیر دینا علی الغائب ● اول کچن صورتده عورتندن
غیریسینك نفقه سی اندن ساقط اولور مکر کیم قاضی نفقه ایچون اودنج

آل دیو اذن ویره یعنی اکا قاضی افندی بو زوج ایلیوب نفقه که خرج ایت
دیو اذن ویررسه بو تقدیرجه نفقه استین کمسنه نك بو زوج ایله
الدوغی نفقه سی غائب اوزره اولوب ای غائب ضامن اولور ونفقة
المملوك علی سیده فان ابی کسب وانفق وان عجز امر ببیعه ومملوکك نفقه
سی افندیسی اوزره واجب اولوب اکر اکا نفقه ویرمکدن اعراض ایدرسه
اول مملوك کسب ایلیوب کندوسنه کسبندن انفاق ایدر واکر اول
مملوك نفقه سن قزانمقدن عاجز اولورسه افندیسی انی صاتمغله امر
یعنی حاکم اکا امر ایدر یا مملوککه نفقه ویر یا خود صات دیو

کتاب العتاق

بو کتاب مملوکك آزاد اولمقلغنه متعلق اولان
احکام ومسائلك بیاننده در هو یصح من حر مکلف بصریح لفظه بلا
نیة اول عتق صحیح و واقع اولور مکلف اولان یعنی عاقل وبالغ اولان
آزاددن عتقی نیتسز صریح لفظله حاصلی عتق ایچون موضوع اولان لفظله
حر مکلفدن عتق صحیح واقع اولور اکرچه اول لفظی سویلرکن مملوکن
آزاد قلمغی نیت ایلمزسه ده کانت حر او معتق او عتیق او اعتقتك او محرر
او حررتك او هذا مولای او یا مولای اول عتقك لفظ صریحی یعنی مملوکی
آزاد ایتمك ایچون وضع اولنان الفاظك مثالی افندیسی مملوکنه سن حر وآزاد
سین یا خود اعتاق اولنمش سکدر یا خود عتیقسن یا خود سنی آزاد ایلدم

ياخود سن محررسن ياخود سني تحرير وآزاد ايلدم ياخود شو بنم مولامدر
ياخود اي بنم مولام ديمسي كبيدر • لفظ المولى مشترك احد معانيه المعتق
وفي العبد لا يليق الا هذا المعنى فيتعين بلا نية • مولا لفظي برقج معنا بينده
مشترك كذكه معنالرندن برسي معتق ديمكدر يعني آزاد اولنمش ديمكدر وعبد
حقنده ايسه لفظ مولانك معنالرندن هيچ برسي مناسب دكلدر الا شو آزاد
اولنمش ديمك معناسي بس امدي بو معنا متعين اولور اني نيت اتمكسزن
ورأسك حر ونحوه مما عبر به عن البدن ودخي عتاقك صريح لفظيندن
مثالي كشي مملوكنه باشك حردر ديمسي كبيدر وجميع بدندن تعبير اولنان
اعضادندر رأسك حر لفظنه مشابه اولان كبيدر يعني وجهك وقلبك
حر كبي وبكنايته ان نوى ودخي اول حر مكلفدن عتقك كنايتي ايله يعني عتقدن
كنايت اولنان لفظ ايله عتق صحيح اولور اكر كنايت لفظي ايله مملوكك آزاد
اولمسني نيت ايدرسه حاصلي الفاظ كنايات ايله تكلم ايدركن اكر عتقي نيت ايتمش
اولورسه اول لفظ ايله مملوكي آزاد اولور والا اول لفظ كنايه ايله هيچ بر
نسنه واقع اولمز كلا ملك لي عليك ولا سبيل ولا رق واول كناء عتقك
مثالي كشي مملوكنه بنم سنك اوزره ملكم يوقدر وبنم سكا ياخود سنك
اوزريكه سبيلم وطريقم يوقدر ودخي بنم سنك اوزريكه رقم يعني
ملكم يوقدر ديمسي كبيدر • وانما كان لا ملك لي عليك كناية لانه

يحتمل عدم الملك بالبيع ونحوه وبالاعتاق • ولا ملك لي عليك تركيبي
عتاقك صريح لفظي اولميوب كنايتي اولدي زيرا بو كلام بيع ايله ياخود
بكزر عقد ايله ملك اولمغله محتمل اولور وآزاد ايلمكله ده عدم ملكه
محتمل اولور يعني بنجون سنك اوزريكه ملك يوقدر ديمكك معناسي
احتمال اولور كه بن سني صاتدم ياخود فلانه باغشلدمدر ملكمدن
چقدك ياخود سني آزاد ايلدمدر ملكمدن چقدك ديمك اولا بس بو
احتمالات اولدوغيجون اول لفظي ايله نيتسز عتق واقع اولمز • وكذا
لا سبيل لي اليك اي الى التصرف فيك او الى الانتفاع بك • وانك
كبيدر يعني لا ملك لي عليك برقج معنايه احتمالي اولدوغي كبيدر لا سبيل
لي اليك لفظي يعني انك معناسي بنم يولم يوقدر سنده تصرف ايدوب
سني ستدوكم خدمتده قوللنمغه ياخود سنكله انتفاعلمكه بولم
يوقدر ديمك اولور كه اول عدم انتفاعي بيع ياهبه ايله ياخود اعتاق
ايله حاصل اولمغه محتمل اولور بس عتقي نيت اتمكه محتاجدر تاكه عتق
واقع اولا • وكذا لا سبيل لي عليك اي لا ملك لي عليك فان الملك هو
الطريق المؤدي الى التصرف والانتفاع • ودخي انك كبيدر يعني لا سبيل لي
اليك برقج معنايه محتمل اولدوغي كبيدر لا سبيل لي عليك تركيبي يعني
بونك معناسي بنجون سنك اوزريكه ملك يوقدر حاصلي سن بنم

مملوکم دکلسن دیمک اولور کورک بیع و کرک اعتاق ایله زیرا ملک
مملوکده تصرف ایتمکه و انکله انتفاع ایتمکه مؤدی و باعث اولان طریقدر

وَأَمَّا لَا رِقَّ لِي عَلَيْكَ فَاعْلَمْ أَنَّ الرِّقَّ هُوَ عَجْزٌ شَرْعِيٌّ يَثْبُتُ فِي الْإِنْسَانِ
أَثَرَ الْكُفْرِ وَهُوَ حَقُّ اللهِ تَعَالَى وَأَمَّا الْمِلْكُ فَهُوَ اتِّصَالٌ شَرْعِيٌّ بَيْنَ الْإِنْسَانِ
وَبَيْنَ شَيْءٍ يَكُونُ مُطْلَقًا لِتَصَرُّفِهِ فِيهِ وَحَاجِزًا عَنْ تَصَرُّفِ الْغَيْرِ فِيهِ فَالشَّيْءُ
يَكُونُ مَمْلُوكًا وَلَا يَكُونُ مَرْقُوقًا إِلَّا وَأَنْ يَكُونَ مَمْلُوكًا فَالرِّقُّ فِي الْإِبْتِدَاءِ سَبَبُ
لِلْمِلْكِ فَقَوْلُهُ لَا رِقَّ لِي عَلَيْكَ أَطْلَقَ الرِّقَّ وَأَرَادَ بِهِ الْمِلْكَ

واما مولانک
مملوکنه لا رق لی علیک دیدوکینک معناسی نه اولدوغی معلوم اولمق ایچون اولا که
رق بر عجز شرعیدر که انسانده کفرینک اثری اولمغین ثابت اولور که
اول رق الله تعالینک حقیدر یعنی کفرک اثری اولان رق الله تعالی
حقوقندن بر حقدر و اما ملکک معناسی انسان ایله بر نسنه نک آره سنده
بر اتصال شرعیدر که اول معنا انسانی اول نسنه ده تصرف ایتمکه قو
ویروب غیرسنی انده تصرف ایتمکدن منع ایدر پس اول شیء مملوک اولور
اما مرقوق اولمز ولکن انسان مرقوق اولمز الا مملوک اولور یعنی مرقوق
اولنجه مملوک اولمسی کالازم اولور امدی مملوک اولان انسانک
ابتداسنده رق اولمسی غیرینک ملکی اولمسنه سببدر پس امدی مولا
کوله سنه لا رق لی علیک دیمسیله رق لفظنی سویلیوب انکله ملکی

مراد ایلدی حاصلی اول کلامی سببی ذکر ایدوب مسببنی مراد ایلمک
قبیلندندر که کوله سنک عتقنی مراد ایدرسه انکله دخی آزاد اولور
وَخَرَجْتَ مِنْ مِلْكِي وَخَلَّيْتُ سَبِيلَكَ و دخی عتقک کنایتلرینک مثالی
افندیسنک کوله یه ملکمدن چقدک یا خود یولوکه صالیویردم دیمسی
کبیدر که بونلر ایله دخی عتقی نیت ایدوب سویلرسه آزاد اولور وَلِأَمَتِهِ
قَدْ أَطْلَقْتُكِ و دخی کشی جاریه سنه سنی اطلاق ایلدم یعنی صالیویردم دیمسی
ایله عتقنی نیت ایتمش ایسه آزاد اولور وَبِهَذَا ابْنِي لِلْأَصْغَرِ وَالْأَكْبَرِ و دخی کشی
کندوسندن کوچک و یا بیوک اولان کمسنه یه شو بنم اوغلمدر دیمسی ایله نیت
ایتمزسه ده عتق واقع اولور

إِنَّمَا جَاءَ بِلَفْظِ الْبَاءِ فِي قَوْلِهِ بِهَذَا ابْنِي لِيُعْلَمَ
أَنَّهُ عَطْفٌ عَلَى قَوْلِهِ وَبِكِنَايَتِهِ وَلَوْ لَمْ يَذْكُرْ حَرْفَ الْبَاءِ أَوْهَمَ أَنَّهُ عَطْفٌ عَلَى
أَمْثِلَةِ الْكِنَايَةِ نَحْوُ لَا مِلْكَ لِي عَلَيْكَ إِلَى آخِرِهِ فَيَلْزَمُ حِينَئِذٍ أَنَّهُ كِنَايَةٌ وَلَيْسَ كَذَلِكَ
فَإِنَّ الْمَقُولَ لَهُ إِنْ كَانَ يُولَدُ مِثْلُهُ بِمِثْلِهِ وَهُوَ مَجْهُولُ النَّسَبِ يَثْبُتُ نَسَبُهُ مِنْهُ
وَيَكُونُ حُرًّا

مصنف بهذا ابنی قولنه با لفظنی کتوردی یعنی و هذا ابنی
دیمیوب بهذا ابنی دیدی بکنایته قولنه معطوف اولدوغی بلنمک ایچون و اکر
هذا ابنی قولنده باحرفنی ذکر ایلمیدی کنایتک لا ملک لی علیک و غیرسی
کبی مثاللری اوزره معطوف اولدوغنی ایهام ایدوب بو تقدیرجه هذا
ابنی عتقک کنایتی اولمق لازم کلوردی و بو ایسه عتقک کنایتی دکلدر

كشينك شو بنم اوغلمدر ديو اقرار ايلدوكى كمسنه نك مثلى انك مثلنه طوغمق
ممكن اولوب يعنى اول اوغلمدر ديو اشارت ايلدوكى كمسنه ياشنده اولان
اكر بو كشى ياشنده اولاندن كلمك قابل اولوب اوغلانك دخى نسبى بلنميوب
باباسى كيم اولدوغى مجهول ايسه نسبى اول كشيدن ثابت اولوب انك آزاد
اولمسن نيت اتمدى ايسه ده اوغلان حر اولور ● وان لم يكن كذلك يكون
هذا اللفظ مجازا عن الحرية فيعتق وان لم ينو لان المجاز متعين ولو كان كناية
يحتاج الى النية ● واكر اويله اولمزسه يعنى انك اوغلمدر ديو اشارت ايلدوكى
كمسنه نك ياشداشى كندو ياشنده اولانه طوغمق ممكن اولمزسه حاصلى كندو سنه
اوغل اولاجق ياشدن بيوك اولورسه بو لفظ يعنى شو بنم اوغلمدر ديدوكى
اول مشار اليهك حر اولماسندن مجاز اولوب اول كوله نك عتقن نيت اتمدى ايسه
ده بو سوزله آزاد اولور زيرا معناى مجازى متعين اولوب نيته احتياجى
يوقدر واكر اول لفظ عتقك كنايتى اولايدى نيته محتاج اولوردى بس
جونكه نيته محتاج اولمديسه معلوم اولديكه هذا ابنى تركيبى حريتدن مجاز ايمش
● وفى الاكبر سنا منه خلاف لابى يوسف ومحمد ● وشو بنم اوغلمدر ديو
كندو سنه اوغل اولمغه محتمل اولميان كمسنيه اشارت ايتمكله انك آزاد اولماسنده
ابى يوسفله محمدك خلافى واردركه بونلرك قتنده اول كوله آزاد اولمز ●
وقد بالغت فى تحقيق هذه المسئلة فى فصل المجاز من كتاب التنقيح وحاصله ان

امكان

امكان المعنى الحقيقى لا يشترط لصحة المجاز كاطلاق الاسد على الانسان الشجاع
فلا يشترط امكان البنوة لصحة المجاز وهو الحرية ● وشو مسئله مذكوره
نك تحقيقنده كتاب تنقيحك فصل مجازنده مبالغه ايلدوب تدقيق ايلدم وانك
نتيجه سى بودركه مجازك صحتى ايچون معناى حقيقينك ممكن اولماسى شرط
قلنمز شجاعتلى انساندن اوزره اسد لفظنى اطلاق ايلمك كبى بس مسئله مزده معناى
مجازك امكانى ايچونكه اول حريتدر اول كشيه انك اوغل اولماسينك
امكانى شرط قلنماز بس اول لفظ ايله هر قنقى كوله سنه سويلرسه آزاد
اولور ● لا بيا ابنى ويا اخى ● لان المقصود بالنداء استحضار المنادى بصورة
الاسم من غير قصد الى المعنى واذا لم يكن المعنى مقصودا لا يثبت مجازه وهو
الحرية بخلاف يا حر لانه صريح لا يحتاج الى قصد المعنى ● كشى كوله سنه اى
اوغلم يا خود اى قرداشم ديمكله عتق واقع اولمز زيرا انى چاغرمق ايله مراد
اول چاغرلان كمسنه يى اسم صورتيله حاضر اولمسنى طلب قلمقدر اكا
سويلنيلن لفظك معناسنى قصد اتمكسزن واطلاق اولنان لفظك معناسى
مقصود اولمايجه معناى مجازيسى ثابت اولمز كه اول حريتدركه بو
كچن لفظلر يا حر لفظينك خلافنجه در يعنى كشى كوله سنه اى حر و آزاد
ديمجه آزاد اولور زيرا بو لفظ حريتك صريح لفظيدركه بونكله معناسنى
قصد ايلمكه احتياج اولنماز ● ولا سلطان لى عليك ● اى لا بد فيمكن ان

یكون عبدا ولا یكون علیه ید كالمكاتب ● ودخی كشی كوله سنه بنم
سنك اوزریكه سلطانم یعنی تصرفم وحكمم یوقدر دیمسیله عتق
واقع اولمز پس بو صورتده اول مخاطب اولان كمسنه ممكن اولوركه
مكاتب كبی عبد اولا ولكن آكا اول كشینك تصرفی كچمیه امدی بونكله
دخی كوله آزاد اولمز ولفظ الطلاق وكنایته مع نیة العتق ودخی عتق
واقع اولمز طلاق لفظیله وبونك كنایتیله عتق نیت اولنورسه ده
● فانه اذا قال لامته انت طالق ونوى العتق لا یعتق عندنا وعند
الشافعی یعتق لان الاعتاق هو ازالة ملك الرقبة والطلاق ازالة ملك
المتعة فیجوز اطلاق كل واحد منهما على الآخر مجازا ● نیت اولنورسه ده
طلاق وكنایاتی ایله عتق واقع اولمز زیرا كشی عتقنی نیت ایلدوكی حالده
جاریه سنه سن بندن بوش سین دیمجه بزم قتمزده اول جاریه آزاد
اولمز ولكن امام شافعی قتنده آزاد اولور زیرا بو امام دیركه اعتاقك
معناسی ملك رقبه یی ازاله در وطلاقك معناسی متعه ملكنی كیدرمكدر
پس انلردن هر برینی اولك برسی اوزره مجازا اطلاق ایلمك جائز اولور
● قلنا المجاز لفظ یذكر ویراد به لازمه وازالة ملك المتعة لازم
لازالة ملك الرقبة فانه اذا اعتق امته یزول ملك المتعة ولا لزوم على العكس
فیجری المجاز من احد الطرفین وهو ان یذكر الحریة ویراد به الطلاق لا على

العكس

العكس ● وامام شافعینك جوابنده بز دیرزكه مجاز بر لفظدركه اول
ذكر اولنوب انكله لازمی مراد اولنور اسدی ذكر ایدوب بنده شجاعت وصولتی
مراد ایلمك كبی وملك متعه یی ازاله ایلمك ملك رقبه یی ازاله ایلمكه لازمدر
زیرا كشی جاریه سنی آزاد ایدنجه اندن ملك متعه سی دخی زائل اولور
اما بونك عكسی اوزره لزوم یوقدر یعنی كشی جاریه سنك بضعنه
مالك اولماسنی كندوسندن ازاله ایتمكدن ملك رقبه سی زائل اولمق لازم
كلمز پس امدی انجق ایكی طرفك برسندن مجاز جاری اولوركه اول
طرف كشی حریتی ذكر ایدوب بنده انكله طلاقی نیت ایلمسیدر یعنی عورتنه انت
حرة دیوب بنده بونكله انی بوشامغنی نیت ایتمسیدر یوخسه بونك عكسی اوزره
دكل یعنی طلاقی ذكر ایدوب انكله حریتی مراد اولنمقده مجاز جاری اولمز
حاصلی كشی جاریه سنك عتقنی مراد ایدوب انت طالق دیمجه بونكله
عتق واقع اولمز ● وانت مثل الحر بخلاف ما انت الا حر ● ودخی كشی كوله سنه
سن حر كبی سین دیمسیله آزاد اولمز كه اول سوز سن دكلسن الا حر سین
دیدوكی سوزك خلافنجه در یعنی كشی مملوكنه سن دكلسین الا حر سین
دیمكله آزاد اولور ● ومن ملك ذا رحم محرم منه ● شول كمسنه كیم كندوسنه
رحم صاحبی محرمنه وخصمنه مالك اولور ● او اعتق لوجه الله تعالى
یاخود الله سبحانه وتعالی نك رضاسیچون آزاد ایدر ● او للشیطان یاخود

شيطان ايچون آزاد ايدر **او للصنم** ياخود بت ايچون آزاد ايدر **او مكرها**
ياخود زور ايله كوكلسز آزاد ايدر **او سكران** ياخود سرخوش اولوب لا
يعقل ايكن آزاد ايدر **او اضاف عتقه الى ملك او شرط و وجد** ياخود كوله
نك يا جاريه نك آزاد اولمقلرين انلره مالك اولماسنه ياخود بر شرطه
مضاف ايدوبده اول كه صورتده اكا مالك اولمسى و ايكنجى صورتده شرطى
بولنه **عتق** اول صورتلرك جمله سنده مملوكى آزاد اولور • قوله ذا
رحم اى ذا قرابة بسبب الرحم • مصنفك ذا رحم قولينك تفسير و معناسى
رحم سببيله اكا يقين اولان ديمكدر • و قوله محرم صفة ذا وجره للجوار
• و مصنفك محرم قولى ذا لفظينك صفتيدر لكن مجرور اولماسى
مجرورك جوارنده اولدوغيچوندر • و قوله الى ملك نحو ان ملكت عبدا
فهو حر • و مصنفك الى ملك قولينك مثالى اكر بر كوله يه مالك اولورسم
اول حر و آزاد اولسون ديمك كبى در كه همان كوله يه هر نه طريقله اولسون
مالك اولدوغى كبى آزاد اولور • او شرط و وجد نحو ان قدم فلان
فعبده حر فوجد الشرط عتق لكن يشترط ان يكون العبد فى ملكه وقت
التعليق كما عرفت • و مصنفك او شرط و وجد ديدوكينك مثالى اكر
فلان كمسنه كلورسه كولهم آزاد اولسون ديمك كبى دركه بو صورتده
دخى شرط بولنورسه كوله آزاد اولور لكن بو تقديرجه تعليق وقتنده

كوله سى

كوله سى انك ملكنده اولمق شرط قلنورنتكه بونك بيانى كتاب نكاحده
بلدك • و قوله عتق اى عتق عليه ليكون ضمير عليه راجعا الى المبتدأ
و هو من • و مصنفك عتق قولينك تفسير و تقديرى عتق عليه
ديمكدر تا كيم عليه ده كه ضمير مبتدايه راجع اولا كه اول مبتدا ابتداى
مسائلده مذكور اولان من لفظيدر **كعبد لحربى خرج الينا مسلما** يعنى
اول كچن مسائلده كوله و جاريه آزاد اولور نتكه حربينك كوله سى دار
حربدن مسلمان اولدوغى حالده چقوبده بزه يعنى دار اسلامه كلنجه
آزاد اولوب هيچ كمسنه نك مملوكى اولماز **و الحمل يعتق بعتق امه لانه**
بعتقه و جاريه نك قارننده اولان اوشاغى آزاد اولور اناسنك يعنى
اول جاريه نك آزاد اولماسيله يعنى جاريه آزاد اولنجه قارننده كه
يوكى دخى آزاد اولور اما قارننده كه اوشاغينك آزاد اولماسيله اناسى
آزاد اولمز يعنى جاريه نك قارننده كه يوكى افنديسى آزاد اتمكله اول
اوشاق آزاد اولور و لكن اناسى آزاد اولماز • و اعلم ان الحمل يعتق
بعتق امه لا بطريق التبعية بل بطريق الاصالة حتى لا ينجر ولاؤه الى موالى
الاب و هذا اذا ولدت بعد عتقها لاقل من ستة اشهر • و معلومك
اولا كه حمل اناسينك عتقى ايله آزاد اولور اما اكا تبعيت طريقيله
دكل بلكه اصالت طريقيله آزاد اولور حتى ولدك ولاسى باباسينك

افندیلرینه چكلمز یعنی بو صورتده اول حملك مولی العتاقه سی ابدا
اناسینك مولی العتاقه سی اولوب بوندن باباسینك موالیسنه انتقال
ایلمز وشو یعنی اناسینك آزاد اولمسیله حملك اصالةً آزاد اولوب ده
ولاسی باباسینی آزاد ایدنلره انتقال ایلمدوكی اول یوكلی جاریه آزاد
اولدوغندن صكره التی آیدن ازده طوغرنجه در والولد یتبع امه فی
الملك والرق والعتق وفروعه ودخی ولد اناسنه تابع اولور مملوك
اولمقده ومرقوق اولمقده وآزاد اولمقده وعتقك فروعنده • ای اذا
كانت الام فی ملك زید فالولد المولود فی ملك زید یكون ملكا له •
یعنی ولدك اناسی مثلا زیدك ملكنده اولنجه انك ملكنده ایكن اول جاریه
دن طوغان ولد انك مملوكی اولور • وان كانت الام مشتركة كان
الولد مشتركا علی سهام الام • واكر اول ولدك اناسی برقچ كمسنه اراسنده
اورتاقلق اولورسه اول جاریه دن طوغان ولد اورتاقلرك پایلری
مقدارنجه آره لرنده اورتاقلق اولور • وان كانت الام مرقوقة
فالولد المولود حال رقیتها یكون مرقوقا • واكر اول ولدك اناسی
مرقوقه اولورسه اول جاریه نك رقیقلغی حالنده طوغردوغی ولد دخی
مرقوق اولور • وكذا یتبعها فی العتق وفروعه كالكتابة والتدبیر •
ودخی ولد مرقوق اولمقده اناسنه تابع اولدوغی كبی آزاد اولمقده وعتقك

كتابت وتدبیر كبی فروعنده دخی اناسنه تابع • فعتق الولد بتبعیة
الام انما یكون اذا كان بین العتق والولادة ستة اشهر او اكثر فحینئذ
یجر الولاء • پس امدی اناسنه تبعیت ایله ولدك آزاد اولمسی اولمز الا
عتق ایله ولادت آره سی التی آی یا دخی زیاده اولنجه اولور پس بو
تقدیرجه ولدك ولاسی اناسنك افندیسندن چكلوب باباسنك افندیسنه
انتقال ایدر • فعلم انه لا تكرار • پس بو تقریرمزدن معلوم اولدیكه
مصنفك ایكی یرده یعنی یوقاریكه حمل مسئله سیله بو ولد مسئله ده
ایكی كره عتق ذكر ایلمسنده تكرار یوغیمش حمل صورتنده ولا باباسینك
مولاسنه منجر اولمیوب ولد صورتنده منجر اولدوغندن معلوم اولدیكه
اول ایكی مسئله آره سنده مغایرت اولوب صكره كه مسئله ده عتق
ذكر اولمق تكرار دكل ایمش • وولد الامة من زوجها ملك لسیدها
وجاریه نك ارندن حاصل اولان ولدی كندو افندیسنك مملوكیدر
یعنی جاریه كیمك ایسه ارندن طوغردوغی ولد دخی انك ملكی اولور
وولدها من مولاها حر • وجاریه نك كندو افندیسندن طوغردوغی
ولدی حردر یعنی جاریه یی افندیسی طوتوب ابتدا طوغردقدنصكره بو
ولد بندندر دینجه نسبی اندن ثابت اولوب ولد حر وآزاد اولور •

باب عتق البعض

بو باب كیشی كوله سینك وجاریه سینك

بعضیسنی یعنی مثلا نصفن یا ثلثن آزاد ایلمکلك مسائل واحكامی بیاننده در
وان اعتق بعض عبده صح وسعى فيما بقى واكر كشی كوله سینك ربعی یا خمسی
كبی بعضیسنی آزاد ایدرسه صحیح اولور اول كوله باقی قیمتنده سعی ایدر
یعنی افندیسنك آزاد ایلمدوكی مقداری نصفی ایسه اول بر نصفی ایچون كوله
قزانوب انك قیمتن افندیسنه ادا ده بكره بتونجه آزاد اولنوب اندن افندیسنك
ملكی تمامجه زائل اولور وهو كالمكاتب بلا رد الى الرق لو عجز واول بعضیسی
آزاد اولمش كوله بهاسنی قزانمقدن عاجز اولنجه رقیته رد اولنمقسزین
مكاتب كبیدر یعنی بو بعضیسی آزاد اولان كوله اول بهاسنی قزانوب
افندیسنه تسلیم ایدوب بتون آزاد اولمق حكمنده مكاتب كبیدر اما
مكاتب سعی ایدوب بهاسنی قزانمقدن عاجز اولوبدن رقیته رجوع ایتمك
استیجه بنه كالاول مرقوق اولوب افندیسنك بنه یكیدن بتونجه مملوكی
اولور ولكن بعضیسی آزاد اولان كوله بویله دكلدر یعنی اول بهاسین
قزانمقدن عاجز اولنجه رقیته رد ورجوع اولنماز حاصلی تا بهاسنی ادا
قلنجیه دك اولنجه معتق البعض قالور وقالا عتق كله وامامان دیدیلر كه
كشی كوله سینك بعضیسنی آزاد ایدنجه همان جمله سی یعنی بتونجه آزاد اولور
یوخسه بر كوله بعضیسی آزاد وبعضیسی آزادسز اولمز • هذا بناء على ان
العتق لا یتجزى بالاتفاق فكذا الاعتاق عندهما لانه اثبات العتق كالكسر مع

الانكسار

الانكسار فيلزم من عدم تجزى اللازم وهو العتق عدم تجزى الملزوم وهو
الاعتاق • اول بعضیسی آزاد اولنان كوله نك امامین قتنده جمله سی یعنی
بتونجه آزاد اولندوغی شونكه بناء در كه عتق یعنی آزاد اولمق متجزی یعنی
بلوك بلوك اولمز بالاتفاق پس اعتاق یعنی آزاد ایلمك دخی امامین قتنده
متجزی اولمز حاصلی آزاد اولمق بولنمكی قبول ایتمدوكی كبی آزاد ایلمك دخی
بولنمكی قبول ایلمز زیرا كه آزاد ایلمك آزادلغی ثابت ومتحقق قلمقدر كسر
كبی انكسار ایله یعنی بر نسنه یی صیمق انك صینماسنی ثابت قلمق اولدوغی كبی
آزاد ایلمكده آزاد اولمغی ثابت قلمقدر پس امدی لازمك كیم اول مسئله مزده
عتق ومثالمزده انكسار در متجزی اولمامسندن ملزومی كه مسئله
مزده اعتاق ومثالمزده كسر در متجزی اولمامسی لازم كلور • لكن ابو
حنيفة يقول الاعتاق ازالة الملك لانه ليس للمالك الا ازالة حقه وهو
الملك والملك متجز فكذا ازالته • لكن امام اعظم رحمه الله تعالى بو سوزی
اعتاقك مفهومی ملكی ازاله ایدوب كشی كندو سندن مملوكن ایرمقدر
زیرا مالك ایچون یوقدر الا مملوكنده اولان حقن ازاله ایلمك وآزدر
كه اول حقی ملكدر وملك ایسه متجزی اولوب بلوك بلوك اولمغه
قابلدر پس ازالهٔ ملك دخی متجزی اولور یعنی ملك بولنمكه قابل
اولدوغی كبی آنی ایرمق دخی بولنمكه قابل اولور • فاعتاق البعض

اثبات شطر العلة فلا يتحقق المعلول الا وان يتحقق تمام العلة وهو
ازالة الملك كله • پس امدی كوله نك بعضيسنی آزاد ايلمك علتك
يعنی آزاد ايلمككك بر بلوكن اثبات ايلمكدر ولو اعتق شريك حظه اعتق
الاخر او استسعاه او ضمن المعتق موسرا • ای حال كون المعتق موسرا •
قيمة حظه واگر شريكك برسی كوله ده كه نصيبنی آزاد ايلدرسه اول بر
شريكی دخی كندو پاينی يا آزاد ايدر يا خود كوله دن سعی طلب ايدوب
بونجه كندو حصه سينك بهاسی مقداری قزاندر يا خود اول شريك
دلرسه غنی اولوب اوده مسنه قادر ايسه حصه سنی آزاد ايلدن نه كندو
پاينی اودتدر • الضمير يرجع الاخر • مصنفك قيمة حظه قولنده
كه ضمير غائب اعتقه الاخر ده كه ذكر ايلدوكی آخر لفظنه راجع اولور لا
معسرا يعنی ساكت اولان شريك اول كوله دن حصه سنی آزاد ايلدن شريكنه
كندو حصه سنی غنی ايكن اودتدر يوخسه فقير اولوب اول مقدارك
ضماننه قادر اولمادغی حالده اودتدريمز والولاء لهما ان اعتقا او استسعی
ودخی اول كوله نك ولاسی ايكی شريكلكدر اگر آخر شريكيده كندو حصه سنی
آزاد ايلدرسه يا خود استسعا ايلدرسه يعنی كوله يی قزاندروب كندو حصه
سنه طوتا بهاسن آندن آلورسه حاصلی بو ايكی صورتده ده اول كوله
نك ولاسی اول ايكی شريكك اولور وللمعتق ان ضمنه واول كوله نك بتون

ولاسی

ولاسی آنی آزاد ايدن نك اولور اگر اول آخر اولان شريكك حصه سنی
ضامن اولورسه حاصلی بو صورتده اول كوله نك بتون ولاسی بونك
اولور ورجع به • ای بالضمان علی العبد • ودخی ضامن اولان
شريك انكله يعنی ضمانی ايله عبده رجوع ايدر حاصلی بو معتق آخر
شريكنه حصه سی ضامن اولدقد نصكره اول مقداری كوله دن آلور
وقالا له ضمانه غنيا • ای للاخر تضمين المعتق حال كونه غنيا • والسعاية
فقيرا فقط وامامين ديديلر كه انكچون يعنی آخر ايچون وار در كه معتق
غنی اولدوغی حالده اكا ساكت اودتدرب فقير اولدوغی حالده كوله يه
سعی ايتدره حاصلی امامين قتنده ساكت اولان شريك ايچون انجق بو معنالر
وار در والولاء للمعتق • لان اعتاق البعض اعتاق الكل عندهما • واول
آزاد اولان كوله نك ولاسی انجق معتق ايچوندر زيرا امامين قتنده كوله
نك بعضيسنی آزاد اتمك جمله سنی آزاد اتمكدر ولو شهد كل شريك
بعتق الاخر سعی لهما فی حظهما والولاء لهما واگر بر كوله ده اورتاق اولان
ايكی كشينك هر برسی اول برسينك آزاد ايتدوكنه شهادت ايدرلرسه
كوله نك هپسی آزاد اولوب آفنديلری ايچون نصيبلرنده سعی ايدر و
كوله نك ولاسی ايكيسی ايچوندر وقالا لا سعی للمعسرين لا للموسرين • لان علی
اصلهما الضمان مع اليسار والسعاية مع العسار فان كانا معسرين تجب السعاية

وان كانا موسرين فلا سعاية ولا ضمان ايضا لان كل واحد يدعى اعتاق الاخر والاخر ينكر ولا بينة • واما مين ديلوركه اول كوله بو صورتده فقير اولان افنديلري ايچون سعى ايدوب غنى اولنلر ايچون قزانمز زيرا انلرك اصل وقاعده لري اوزره اوده مك غنا ايله وكوله قزانمق فقر ايله بله در يعني آزاد ايدن غنى اولورسه اول بر شريكك حصه سنى اوده يوب فقير اولورسه كوله قزانوب اودايه بس اكر اول ايكى شريكك هر برى فقير اولورلرسه كوله اوزره سعى ايتمك واجب اولور واكر ايكيسيده غنى اولورلرسه كوله اوزره انلر ايچون قيمتنى قزانمق يوقدر وشريكلرك هر برسى اول برسى ايچون حصه سنى اوده مك دخى يوقدر زيرا انلرك هر برسى اول برسينك آزاد ايتمسنى دعوا ايدوب اول آخر انكار ايدر وهيچ برسينك دعواسى اوزره شاهدى يوقدر ولو تخالفا يسارا سعى للموسر لا لضده واكر اول ايكى شريك غنا جهتندن برى برينه مخالف اولورلرسه يعني برسى شريكنك حصه سنى اوده مكه قادر موسر وغنى اولوب اول برسى شريكنك حصه سنى ضمانه قادر اولميوب معسر وفقير اولورسه اول كوله غنى اولان شريك ايچون سعى ايدوب انك حصه سى بهاسنى انكا اداقلار بو خصه معسر وفقير اولان شريك ايچون سعى ايلمز يعني فقير اولان شريكك حصه سى ساقط اولوب كوله

اندن مفت آزاد اولور • لان عتقه يثبت بقولهما ثم الموسر يزعم ان حقه فى السعاية والمعسر يزعم انه لا حق له فى السعاية لان المعتق موسر ولا يقدر على اثبات الضمان لان شريكه منكر فلا شئ له اصلا • اول تخالف صورتنده كوله موسر ايچون سعى ايدوب معسر ايچون سعى ايلمز زيرا اول كوله نك عتقى ايكى شريكلرك قولى ايله ثابت اولدى بعده موسر اولانى زعم ايدركه كندو حقى كوله انكچون سعى ايتمكده در يعني شريكى فقير اولوب حقنى ضامن اوليمدوغيچون زعم ايدركه بن كوله يه سعى ايتدروب حقمى اندن الورم ديو وفقير اولان شريك دخى كوله نك سعايه سنده حقى اولمدوغن زعم ايدر زيرا كه شريكى موسر وغنيدر يعني فقير اولان شريك شويله زعم ايدركه شريكم غنى اولوب بكا حقمى ضامن اولمغه قادر اولمغين كوله نك سعايه سنده حقم يوقدر بلكه شريكمه تضمين ايتدررم ديو حال بوكه شريكى اوزره ضمانى اثبات ايتمكه قادر اوليماز زيرا كه شريكى كوله ده كه حصه سنى آزاد ايلدوكني منكردر بس امدى معسر ايچون هيچ بر نسنه يوقدر يعني نه شريكنه تضمين ايتدره بيلور • فان قلت ينبغى ان لا تجب السعاية فى شئ من الاحوال لان العتق انما يثبت باقرار كل واحد منهما باعتاق شريكه والشريك منكر فصار اقرار كل منهما انشاء للعتق فلا تجب السعاية • بس اكر سؤال ايدوب ديرسك كيم لايق اولور كه اول ذكر اولنان احوالدن هيچ برسنده

كوله نك سعايتى واجب اولميه زيرا كوله نك آزادلغى ثابت اولمزالا شريك
لردن هر برينك اول برشريكيك كوله دن كندو حصه سنى آزاد اتمسنى
اقرار اتمكله ثابت اولور وشريكى ايسه انى منكردر پس امدى انلردن هر
برينك اقرارى كوله نك آزاد اولمسنى اثبات اولدى يعنى هر برينك اول
برينه سن آزاد ايلدك ديمسى همان كوله نك آزاد اولمسنى اثبات ايلمك
اولوب كوله نك هيچ برسيچون سعى اتمسى واجب اولمز • قلت العبدان
كذب كل واحد منهما فيما زعم لا يثبت عتقه وان صدق فتصديقه كل واحد
منهما يكون اقرارا يوجب سعايته له على اصل ابى حنيفة واما على اصلهما
فتصديقه المعسرين يكون اقرارا وكذا تصديقه لموسر اذا كان شريكه معسرا
• اول سؤالدن جواب ويروب ديرمكه اكر كوله شريكلردن هر برسنى
زعم ايلدوكى معناده تكذيب ايلدرسه يعنى بنى هيچ بريكز آزاد ايلمدى ديرسه
آزادلغى ثابت اولمز واكر ايكيسنى ده تصديق ايلدرسه يعنى كوله اول ايكى
افنديسنه ايكى كزده بنى آزاد ايلديكز ديرسه بو تصديقى امام اعظمك
اصل وقاعده سى اوزره هر برسيچون اوزرينه سعايه يى واجب قلجق
اقرار اولور يعنى بو اقرارى ايله كوله يه واجب اولور كه شريكلرك
هر برسيچون سعى ايده اما امامينك قاعده لرى اوزره معسر اولان ايكى
شريكى ده تصديقى اوزرينه سعايه واجب اولمغى اقرار اولور كذلك

برشريكى معسر اولنجه موسر اولان شريكى تصديق ايلمك دخى اوزرينه
انونچون سعايه واجب اولدوغنى اقرار اولور ووقف الولاء فى الاحوال
• اى حال يسارهما وعسارهما ويسار احدهما وعسار الاخر لان كل
واحد منكر اعتاقه فيوقف الولاء الى ان يتفقا على اعتاق احدهما • واما
مينده اول احوالك جمله سنده كوله نك ولاسى طوروب هيچ برشريكك
اولمز يعنى ايكى شريكك يسارى وعسارى وبرسنك يسارى واول
برسنك عسارى حالنده كوله نك ولاسى توقف ايدوب بالكلية برينك
اولمز زيرا شريكلرك هر برسى اول برسينك اعتاقنى منكردر پس امدى اول
كوله نك ولاسى توقف ايدر تا ايكيسندن برينك اعتاقى اوزره اتفاق
ايدنجيه دك پس هر قنقيسنك آزاد ايلسى اولدوغى معلوم اولورسه ولا
انك اولور ولو علق احدهما عتقه بفعل غدا والاخر بعدمه ثم مضى وجهل
شرطه عتق نصفه وسعى فى نصفه لهما واكر ايكى شريكك برسى اول
مشترك كوله نك عتقنى يارينكه كونده بر فعله تعليق ايدوب اول برشريك
دخى يارين اول فعلك اولمامسنه تعليق ايليوب مثلا برسى اكر فلان
يارين كلورسه آزاد اول ديوب اول برسى اكر اول فلان يارين كلمزسه
آزاد اول ديوب ويارينكه كون كچوب شرطك بولندوغى مجهول اولسه
يعنى كوله لرينك عتقنى اوليله شرط ايلدوكلرى نسنه كه ارتسى كون مرور ايلدى

زيدك كلدوكي وكلمدوكي بلنمسه اول كوله نك نصفي آزاد اولوب اول بر
نصفنده ايكي شريك ايچون سعي ايدوب نصف بهاسين انلره ويرر **وعند**
محمد سعى في كله ● لان المقضي عليه بسقوط السعاية مجهول فلا يمكن القضاء
على المجهول ● وامام محمد قتنده اول صورتده كوله بتونجه آزاد اولوب
جميع قيمتنده سعي ايدوب حصه لرينه كوره اول ايكي شريكه ادا ايلر زيرا
بو صورتده كوله دن انكچون سعايه دوشمك ايله حكم اولنجق شريك
مجهولدر يعني كوله قنقسندن آزاد اولديكه انكچون سعي ايلمسي ساقط دردیو
حكم اولنجق شريك نامعلومدر پس مجهول اولان كمسنه اوزره حكم ايلمك
ممكن اولمز ● قلنا نصف السعاية ساقط بيقين وكل واحد من الشريكين يقول
لصاحبه ان النصف الباقي هو نصيبي والساقط نصيبك فيتنصف بينهما
● وامام محمده جواب ويروب ديرزكه يقين ايله يعني شبهه سز سعايتك
نصفي ساقطدر حاصلي شبهه يوقدركه كوله نك عتقي تعليق اولنان
فعل حاصل اولمشدر يا اولمامشدر يعني زيد يا كلمشدر يا كلممشدر پس
بلا شبهه كوله نك نصفي آزاد اولوب نصفندن اوتوري سعايت ايتدن
ساقط اولمشدر واول شريكلردن هر بري صاحبنه يعني اول برسنه
ديركه نصف باقي يعني كوله نك آزاد اولميان نصفي بنم پايمدر اولوب ساقط
اولان نصفي يعني آزاد اولان نصفي سنك پايكدر پس امدي اول نصف باقي

ايكي شريكك آره سنده متنصف اولور يعني اول نصفي ايكيسي پايلشورلر
ولا عتق في عبدين ● اي قال رجل ان دخل فلان الدار غدا فعبده حر
وقال آخر ان لم يدخل فلان الدار غدا فعبده حر فمضى ولم يدر انه دخل
او لا لا يعتق شيء من العبدين لان المقضي عليه بالعتق والمقضي له مجهول لا
فحشت الجهالة ● وايكي كوله حقنده عتق يوقدر يعني بر كشي اكر فلان
كشي يارين فلان اوه كيررسه كولم آزاد اولسون ديوب بر آخر
كشي دخي اكر اول فلان كمسنه يارين اول فلان اوه كيرمزسه كولم
آزاد اولسون ديوب اول كون كچوب اول فلان كمسنه ديدكلري
اول اوه كيردوكي وكيرمدوكي بلنمسه اول ايكي كوله دن هيچ برسنه
آزاد اولمازلر زيرا مقضي عليه ايله مقضي له يعني كيمك اوزرينه كوله سنك
آزادلغي ايله وقنقي كوله ايچون آزاد اولمغله حكم اولنمق نامعلومدر پس
بو صورتده جهالت حددن آشري اولمشدر انكچون هيچ برسنه ايله حكم
اولنمز **ومن ملك ابنه مع آخر بشراء او هبة او وصية او اشترى نصف**
ابنه من سيده او علق عتقه بشراء نصفه ثم اشتراه مع آخر عتق حصته
ولم يضمن علم الشريك حاله او لا ● اي علم الشريك انه ابن لشريكه
او لم يعلم ● وشول كمسنه كيم كندو اوغلنه آخر كمسنه ايله بيله
اشترا يا هبه يا وصيت طريقيله مالك اولا يا خود اوغلينك نصفني

افندیسندن صاتون الا یاخود شول کمسنه کیم بر کوله نك آزاد اولمسن
یاروسن صاتون المغه تعلیق ایدوب صکره انی آخر کمسنه ایله صاتون
الا انلرك حصه لری یعنی بابانك وحالفك حصه لری آزاد اولوب
شریکلری ایچون ضامن اولمزلر کرك شریك انلرك هر برینك حالنی
بلسون ویا بلمسون یعنی کوله اول صکره مالك اولانك اوغلی اولدوغنی
یاخود انی صاتون الان حالف اولدوغنی بلسون یا بلمسون کما لو ورثاه
ای لا یضمن الاب نصیب الشریك فی الصور المذکورة کما لا یضمن لو
اذا ورث هو وشریکه ابنه • یعنی که بابا اوغلنه آخر کمسنه ایله معا
وارث اولنجه ضامن اولمز یعنی اول ذکر اولنان صورتلرده بابا شریکك
نصیبنی ضامن اولمز نتکه بابا وشریکی اوغلنه وارث اولنجه بابا شریکی
ایچون ضامن اولمز • وصورته ماتت امرأة ولها عبد هو ابن زوجها
فترکت الزوج والاخ فورث الاب نصف ابنه فعتق علیه لا یضمن
حصة اخیها اتفاقا لان الارث ضروری لا اختیار للاب فی ثبوته
• واول وارث اولدقلرینك صورتی بودرکه بر عورت اولوب
انك بر کوله سی قالدیکه اول کوله اربنك اوغلی درپس اول عورت
اولنجه اول اری ایله قرداشنی ابقویوب بابا اوغلینك نصفنه مالك
اولوب اوزرینه آزاد اولوب عورتك قرداشی حصه سنی بابا بالاتفاق

ضامن

ضامن اولمز زیرا ارث ضروریدرکه انك ثبوتنده بابانك اختیاری •
یوقدر واعتقه الآخر او سعی له • ای لما لم یکن للشریك ولایة التضمین
بقی له احد الامرین اما الاعتاق او السعایة • واول صورتلرده اول
برشریك دلرسه آزاد ایدر ودلرسه کوله انکچون سعی ایدر یعنی وقتاکیم
شریك ایچون تضمین ولایت اولمدیسه انکچون ایکی امرك برسی قالور
یا آزاد ایلمك یاخود کوله انکچون سعی ایلمك حاصلی اول شریك دخی
حصه سنی یا آزاد ایلر یاخود کوله یه سعی ایتدروب انکله اوده شور
وقالا فی غیر الارث ضمن نصف قیمته غنیا وسعی له فقیرا • لان شری
القریب اعتاق فان کان موسرا یجب الضمان وان کان معسرا یسعی العبد
• وامامان دیدیلرکه ارث صورتندن غیری صورتده بابا غنی اولدوغی
حالده اوغلینك نصف قیمتن شریکنه ضامن اولوب وفقیر اولدوغی حالده
عبد شریك ایچون سعی ایدر زیرا کیشی قریبن صاتون الموق انی آزاد ایلمکدر
پس اگر غنی اولورسه اوزرینه ضمان واجب اولور اگر فقیر اولورسه
عبد سعی ایدر • وابو حنیفة یقول انه رضی بافساد نصیبه فلا یضمنه
کما اذا اذن باعتاق نصیبه حیث شارکه فی علة العتق وهو الشراء وان جهل
فالجهل لا یکون عذرا • وامام اعظم رحمه الله تعالی بیوردیکه اول
شریك کندو نصیبن افساد ایتمکله راضی اولوب بابایه تضمین ایده مز نتکه

کندو نصیبن آزاد ایتمسنه اکثا اذن ویردوکنده تضمین ایتدیرمز زیرا اول
شریک بابا ایله عتقک علتنده مشارک اولدیکه اول علت انی صاتون
آلماسیدر واکر شریک اول برسی کوله نک باباسی اولدوغن بلمزسه
جهلی عذر و بهانه اولمز وان اشتری نصفه ثم الاب باقیه ضمن غنیا او
سعی وخالفاه واکر شریک اول کوله نک نصفنی الوب بعده باقیسنی بابا
صاتون الورسه بابا غنی اولدوغی حالده ضامن اولور یاخود کوله شریک
ایچون سعی ایدر وامامان بوصورتده که سعایه ده مخالفت ایلدیلر • ففی
هذه الصورة لم یرض الشریک بافساد نصیبه فیخیر وعندهما لایجب السعایة
لان المعتق غنی • پس امدی بوصورتده شریک کندو نصیبنک افسادی ایله
راضی اولمدی پس شریک مخیر اولور بابا غنی اولدوغنده یا تضمین ایتدیرر
یاخود کوله یی سعی ایتدیرر وامامین قتنده کوله نک سعایتی واجب اولماز
زیرا معتقی غنیدر حاصلی بونلرک قتنده شریک غنی اولان بابایه تضمین
ایتدیرر ولو دبره احد الشرکاء واعتقه آخر وهما موسران ضمن الساکت
مدبره لا معتقه والمدبر معتقه ثلثه مدبرا الا بما ضمنه • وهذا عند ابی حنیفة
• واکر بر کوله ده اورتاق اولان اوچ شریکک برسی اول کوله یی مدبر
ایدوب اول برسی آزاد ایدرسه حال بوکه اول تدبیر واعتاق ایدنلر غنی
اولوب شریکلرینک حصه سنی اوده مکه قادرلردر ساکت اولان یعنی

نه تدبیر

نه تدبیر ونه اعتاق ایدن شریک مدبر قلان شریکنه کندو حصه سنی
اوده تدیرر یوخسه آزاد ایدنه اوده تدیرمز ومدبر قلان شریک دخی
آزاد ایدن شریکنه کوله نک مدبرا اولدوغی حالده که قیمتنک اوچ بلوکندن
برسنی اوده تدیرر یوخسه کندوسینک ساکت اولانه ایچون ضامن اولدوغی
ثلثنی اوده تدیرمز که بو تقریر اولنان قول امام اعظمک قتنده در • وذلک
لان التدبیر متجزئ عنده کالاعتاق فیقتصر علی نصیبه لکنه افسد نصیب
شریکیه فاحدهما اختار اعتاق حصته فتعین حقه فیه فلم یبق له اختیار
امر آخر کالتضمین وغیره ثم للساکت توجه سببا ضمان ای ضمان التدبیر و
الاعتاق لکن ضمان التدبیر ضمان معاوضة لانه قابل للانتقال من ملک
الی ملک وضمان المعاوضة هو الاصل فیضمن المدبر ثم للمدبر ان یضمن
المعتق ثلث قیمة العبد مدبرا • وامام اعظمک بیوردوغی بونکچوندرکه
امام اعظم قتنده مدبر قلمق آزاد ایلمک کبی متجزیدر یعنی اعتاق بلونمکی
قبول ایلدوکی کبی تدبیر دخی بلونمکی قبول ایتمکین مدبر قلان شریکک
تدبیری بتون کوله یه سرایت ایتمیوب انجق کندو نصیبنه قصر اولنور
لکن بو کشی اول ایکی شریکینک نصیبلرینی تدبیر سببیله افساد ایلدی
پس اول ایکی شریکدن برسی کندو حصه سنی آزاد ایلمکی اختیار ایدوب
انک حقی اول آزاد ایلدوکنده متعین اولوب انک اوده تدرمک واودر

غيري كبي يعني تدبير وكتابت كبي برسنه يي دخي اختيار ايتمسي قالمدي
حاصلي كندو حصه سني آزاد ايدن نك كوله ده علاقه سي قالميوب آره
دن چيقدي صكره ساكته يعني كوله يي نه تدبير ونه اعتاق ايدن نه ضمانك
ايكي سببي يعني تدبيرك ضماني واعتاقك ضماني توجه ايلدي يعني ساكت
دلرسه حصه سني مدبره ودلرسه معتقه اودتدر ولكن تدبيرك
ضماني عوض كسمك ضماني اولمغين يعني مدبر اولان كوله بر ملكدن اوك بر
ملكه حاصلي بر كشينك ملكندن آخرك ملكنه منتقل اولمغه قابل اولدوغيچون
تدبيرك ضماني معاوضه ضمانيدر ومعاوضه ضماني ايسه ضماناتده
اصلدر پس امدي ساكت اولان شريك معتقه اودتدرميوب مدبره
اودتدر صكره مدبر ايچون واردر كه عبدك مدبر اولدوغي
حالده كه بهاسينك اوچ بلوكنده بوني آزاد ايدنه اودتدره ●

وقيمة المدبر ثلثا قيمته قنا لان المنافع ثلثة انواع الوطء والاستخدام و
البيع فبالتدبير فات البيع ● ومدبرك قيمتي ايسه قن يعني صرف كوله
اولدوغي حالده كه قيمتك اوچ بلوكدن ايكيسيدر زيرا مملوك اولان
انسانده كه منفعتلر اوچ دورلودر اولوب برسي جاريه يي وطء ايلمك
وبرسي دخي مطلق مملوكي خدمته قوللنمق وبرسي دخي اني صاتمقدر پس
كوله يي مدبر قلمغله بيع منفعتي فوت اولمشدر ● ولا يضمن المدبر المعتق

الثلث

الثلث الذي ضمنه الساكت مع ان ذلك الثلث صار ملكا للمدبر بسبب
الضمان لانه ملكه باداء الضمان ملكا مستندا وهو ثابت من وجه
دون وجه فلا يظهر في حق التضمين ● وتدبير ايدن شريك ساكتك
اكا اودتدردوكي ثلثي آزاد ايدنه اودتدريمز بونك برله كه ضمان
سببيله اول ثلث دخي يعني ساكتدن الدوغي ثلث دخي كندوسينك ملكي
اولمشدر زيرا مدبر اولان شريك ضماني ادا ايلمك سببيله اول كوله
يه ملك مستند ايله مالك اولدي وبو ملك مستند ايسه بر وجهدن
ثابت آخر وجهدن ثابت دكلدر يعني ساكته حصه سن اوده مك جهتندن
انك حصه سنه مالك اولوب اول ثلث دخي بونكچون ثابت اولمشدر
ولكن تدبيري حالنده اول ثلثه مالك اولمدوغي جهتدن اول ثلث انكچون
ثابت دكلدر پس چونكه اول ثلث بر جهتدن ثابت آخر جهتدن ثابت دكلدر
امدي اول ثلث معتقه اودتدرمسي حقنده ظاهر اولمز يعني مدبرك معتقه
اودتمسي حقنده ساكتدن مالك اولدوغي ثلثك هيچ فائده سي اولميوب
انجق كوله مدبرلكي حالنده نه دكرسه اول بهانك اوچ بلوكندن بر بلوكن
معتقه اودتدر معلوم اولا كه بو مسئله نك توضيحي بودر كه مثلا
بر كوله نك قيمتي يكرمي يدي فلوري اولورسه ساكت اولان شريك
مدبره طقوز التونني اودتدر زيرا يكرمي يدينك اوچ بلوكندن

برسی طقوز دردر صکره مدبر دخی معتقه الّتی التونی اوددیدر زیرا
کوله نك مدبر اولدوغی حالده که قیمتی مثالمزده اون سکز فلوری
اولدیکه قنّ اولدوغی حالده که قیمتنك ایکی ثلثی در و بو اون سکزك
ثلثی دخی الّتی در که مدبر اولان شریك معتقه انجق بو ثلث اولان الّتی
التونی اوددیدر • وَامّا الوَلاءُ فثلثاه للمدبّر وثلثه للمعتق • وامّا او
کوله نك ولاسینك اوچدن ایکیسی مدبرك وا وچدن برسی انی آزاد
ایدنككدر کندو حصه لرینه کوره که مدبر اوچدن ایکی حصه یه مالك
اولمشلر ایدی بس ولالری حقی دخی بو مقدار رجه اولور وقالا الضمن
مدبّره لشریکیه موسرا او معسرا واما امامان بیوردیلر که اول صورتده
تدبیر ایدن ایکی شریکنه ده یعنی هم ساکته وهم معتقه حصه لرین اودر
کرکسه اول کشی غنی و کرك فقیر اولسون • لانّه ضمان تملّك فلا یختلف
بالیسار والعسار بخلاف ضمان الاعتاق اذ هو ضمان جنایة • امامین
قتنده مدبر ایکی شریکنه ده ضامن اولور زیرا بونك ضامن اولماسی
ضمان تملّكدر یعنی انلره ضامن اولورسه کوله ده بتون متصرف اولور
انك کسب وخدمتی بونك اولور بس بو تقدیرجه انك ضمانی غنا وفقر
ایله مختلف اولمیوب کرك غنی و کرك فقیر اولسون ایکی حالنده ده اول
ساکت اولان شریکه واعتاق ایدن شریکه حصه لرین اودر که بو ضمان

تملّك

تملّك اعتاق ضمانینك خلافنجه در یعنی حصه سن آزاد ایدن شریك
فقیر اولنجه ساکت اولان شریکی بوکا تضمین ایتدیرمز بلکه کوله دن
استسعا ایدر زیرا ضمان اعتاق جنایت ضمانیدر که انی آزاد ایدن خدمت
وکسبنه مالك اولمز ولو قال هی امّ ولد شریکی وانکر تخدمه یوما وتوقف
یوما • هذا عند ابی حنیفة • واکر ایکی شریکك برسی اول اورتاقلغمز
اولان جاریه شریکمك امّ ولدیدر دیوب شریکی دخی انی امّ ولد قلدوغی
انکار ایدرسه اول جاریه شریکنه برکون خدمت ایدوب برکون شویله
دوروب هیچ برسنه ده خدمت ایلمز حاصلی ایکی کونده بر منکر اولان
شریکه خدمت ایدوب مقر اولان شریکه هیچ خدمت ایلمزکه بو قول امام اعظمك
قتنده در • وذلك لانّ المقرّ اقرّ ان لا حق له علیها فیؤاخذ باقراره ثمّ
المنکر یزعم انّها کما کانت فلا حقّ له الّا فی نصفها • وشو یعنی امام اعظمك
اویله بیوردوغی شونکچوندرکه شریکنك امّ ولدی اولماسیله اقرار ایدن
شریك اول جاریه اوزره حقی اولمادوغنه اقرار اتمکین کندو اقراریله
طوتلوب جاریه ده استخدام حقی قالمز بعده اول امّ ولد قلدوغی انکار
ایدن شریك زعم ایدرکه اول اولدوغی کبی یعنی اورتاقلغی حالنده اولدوغی
کبی جاریه ده حقی یوقدر الّا انجق کالاول نصفنده واردر دیو بس منکر
بویله زعم ایلدوکیچون جاریه بوکه کون آشری خدمت ایدوب مقر

اولانه هيچ خدمت ايلمز ● واما عندهما فللمنكر ان يستسعى الجارية في
نصف قيمتها ثم تكون حرة لانه لما لم يصدقه صاحبه انقلب اقراره عليه
كانه استولدها فتعتق بالسعاية ● واما ابي يوسفله امام محمد قتنده جاريه
بي ام ولد قلماسني انكار ايلدن ايچون جاريه دن حصه سينك بهاسن
قزانمسن طلب ايتمك وارد در صكره جاريه حره اولور يعني منكر ايچون
حصه سنده سعي ايلدوكندنصكره جاريه آزاد اولور زيرا وقتا كيم
اول شريكي بوني سوزنده تصديق ايلمديسه اقراري كندوسنه
دونوب كويا كه جاريه يي كندوسي ام ولد قلدي پس بوتقديرجه
جاريه منكر ايچون سعايت ايله آزاد اولور ولا قيمة لام ولد فلا يضمن
غني اعتقها مشتركة وام ولدك قيمتي يوقدر پس چونكه ام ولدك بهاسي
يوقدر امدي اورتاقلق اولان ام ولد جاريه سن آزاد ايلين غني
شريكنك حصه سن اوده مز ● اعلم ان ام الولد غير متقومة عند ابي
حنيفة وعندهما متقومة حتى لو كانت ام ولد مشتركة بين شريكين
اعتقها احدهما وهو موسر لا يضمن عند ابي حنيفة وعندهما يضمن ● معلوم
اولا كه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده ام ولدبهاسز اولوب ابي يوسفله
امام محمد قتنده رحمهما الله تعالى بهاسي وارد ر حتى اكر ام ولد
ايكي شريكك ارا سنده اورتاقلق اولوب برسي غني اولدوغي حالده

كندو

كندو حصه سن آزاد ايدرسه امام اعظم قتنده شريكنك حصه سني
ضامن اولميوب امامين قتنده ضامن اولور ولو قال لعبدين عنده
من ثلثة له احدكما حر فخرج واحد ودخل آخر فاعاد ومات بلا بيان
عتق ممن ثبت ثلثة ارباعه ومن كل من غيره نصفه واكر كشي اوچ كوله
سندن يانندة حاضر بولنان ايكي كوله سنه ايكيكزدن بريكز حردر
يعني آزاد اولسون ديوب اول ايكي كوله دن برسي يانندن طشره چقوب
برسي يانندة قالوب اولدن طشره ده اولان كوله ايچري يانينه كيروب
بنه اول كه كلامني اعاده ايليوب يعني يانندن كيتمين كوله ايله طشره دن
ايچرو كيرن كوله سنه خطاب ايلدوب ايكيكزدن بريكز آزاد اولسون
ديوب فنقسيني آزاد ايلدوكن بيان ايتمدين اولسه يانندة طوروب طشره
كيتمين كوله سندن دورت بلوكينك اوچ بلوكي آزاد اولوب اندن
غيريسندن هر برينك يعني يانندن طشره كيدن ايله طشره دن ايچرو
كيرن كوله لرك هر برسينك نصفي آزاد اولور وعند محمد ربع من
دخل ومن غيره كما قالا واما محمد قتنده صورة مذكوره ده ايچرو
كيره نك ربعي آزاد اولوب غيريسندن امامانك ديدوكي كبي آزاد
اولور يعني ثابت اولان كوله نك دورت بلوكندن اوچي آزاد اولوب
طشره چقان كوله نك نصفي آزاد اولورنتكه امام اعظم ايله ابي يوسف

رحمهم الله تعالى بويله ديمشلردر پس مابينلرنده اختلاف انجق داخل
اولان قولده در كه امام محمد قتنده بونك ربعى آزاد اولوب امامان
قتنده نصفى آزاد اولور • لان الايجاب الاول دائر بين الخارج والثابت
فيتنصف بينهما ثم الايجاب الثانى دائر بين الثابت والداخل فيتنصف
بينهما فالنصف الذى اصاب الثابت شاع فيه فما اصاب النصف الذى
عتق بالايجاب الاول لغا وما اصاب النصف الفارغ وهو الربع بقى فعتق
منه ثلثة ارباعه • زيرا اولكه ايجاب يعنى مولانك يانندن كه ايكى قوله سنه
ايكيكزدن بريكز آزاد اولسون ديدوكى طشره چقان ايله يانندن طوران
بيننده دوران ايدوب ايكيسنك آره سنده متنصف اولور يعنى اول ايجابى
ايكيسى يارى يارى يه بايله شورلر بعده ايكنجى ايجاب يعنى ايچروده كه ايكى
قوله نك برسى طشره كيدوب طشره ده كه ايچرو كيرنجه تكرار ايلدوكى ايجاب
ثابت ايله طشره دن ايچرو كيره نك آره لرنده دوران ايدوب ايكيسنك آره سنده
متنصف اولوب ثابت اولان قوله يه اصابت ايدن نصف ايجاب يعنى عتقك
نصفى ثانيده شايع اولدى يعنى ايجاب ثانى ايله حاصل اولان نصف ثابتك
مجموع اجزاسنه شيوع ايدوب اولكه ايجاب ايله آزاد اولان نصفنه اصابت
ايدنى لغو اولوب فارغ اولان نصفنه يعنى آزاد اولميان نصفنه ايدنكه
ثابت اولان عبدك دورت بلوكندن برسيدر قالوب انك دورت

بلوكندن

بلوكندن اوچى آزاد اولدى حاصلى ثابت اولان قوله دن ايجاب اول ايله
نصفى آزاد و ايجاب ثانى ايله ربعى آزاد اولوب آزاد اولان اجزاسى دورت
بلوكندن اوچى اولدى • واما من الداخل فيعتق ربعه عند محمد لان
هذا الايجاب لما اوجب عتق الربع من الثابت فكذا من الداخل لانه متنصف
بينهما • واما داخلدن انجق ربعى آزاد اولور امام محمد قتنده زيرا شول
صكره كه ايجاب وقتا كه ثابتدن ربعك آزاد اولمسن ايجاب و اقتضا ايلديسه
داخلدن دخى اول مقدارى يعنى ثابتدن دورت بلوكندن برينك آزاد
اولمسن ايجاب ايلدوكى كبى داخلدن دخى دورت بلوكندن برينك آزاد
اولمسن اقتضا ايلدى زيرا كه ايكنجى ايجاب ثابتله داخلك آره سنده متنصف دور
پس ايكسندنده برابرجه آزاد اولوب ثابتدن و داخلدن دوردر بلوك
لرندن بر بلوكلرى آزاد اولور • وهما يقولان المانع من عتق النصف
مختص بالثابت ولا مانع فى الداخل فيعتق نصفه • وامام اعظمله ابى يوسف
بيورورلر كه خارجك نصفى آزاد اولدوغى كبى داخلك دخى نصفى آزاد
اولور زيرا نصفك آزاد اولمسنه مانع انجق ثابته مخصوصدر كه
بيانى مقدم كچدى و داخلده ايسه مانع يوقدر پس امدى خارج كبى
داخلدن دخى نصف آزاد اولور وان قاله مريضا ولم يجز وارث جعل
كل عبد سبعة كسهام عتق عندهما وعتق ممن ثبت ثلثة ومن كل من غيره

سهمان واكر اول اوج كوله سى اولان كشى اول كيفيت مذكوره ايله آزاد
ايلمسنى خستە ايكن ديوب اولدوكندن صكره اول اعتاقى وارثى جائز كورمسه
اول اوج كوله دن هر برسى امامين قتنده مجموع عتقك سهامى كبى يدى
پاى قلنوب ثابت اولان كوله دن يدى پايدن اوجى آزاد اولوب انلرن
غيريسندن يعنى خارج وداخلك هر برسينك يديشر پايندن ايكيشر پايى
آزاد اولور وعند محمد كل ستة كسهام عتق عنده وعتق ممن خرج سهمان
وممن ثبت ثلثة وممن دخل سهم وامام محمد قتنده هر بر كوله انك قتنده كه
سهام عتق كبى آلتيشر حصه قلنوب خارجدن ايكى پاى وثابتدن اوج پاى
وداخلدن بر پاى آزاد اولور وسعى كل في باقيه على القولين ودخى اول
كوله لرك هر برسى ايكى قول اوزره باقى قيمتنده سعى ايدر حاصلى امامين
قتنده ثابت اولان كوله قيمتنك يدى بلوكندن دورت بلوكنده وخارج
ايله داخل اولان كوله لر قيمتلرينك يديشر بلوكندن بشر بلوكنده سعى
ايدوب وارثلره اداى حق ايلدوكلرندن صكره بتونجه آزاد اولورلر و
امام محمد قتنده ثابت اولان بنده قيمتنك آلتى بلوكندن اوج بلوكنده
وداخل اولان كوله قيمتنك آلتى بلوكندن بش بلوكنده وخارج اولانى
قيمتنك آلتى بلوكندن دورت بلوكنده سعى ايدوب وارثلره حقلرين
ويردكدن صكره تمامجه آزاد اولورلر ويصح الثلث والثلثان واول ايكى

قوله كوره ثلث وثلثان صحيح اولور يعنى ايكى قول اوزره بله اوج كوله
دن آزاد اولان اولى مجموع مالك اوج بلوكندن بر بلوكى اولوب ايكى
بلوكى وارثلرك اولور كه توضيحى شمدن صكره شرحده كلور ولو قال
ذلك في مرض الموت ولم يجز وارث ولا مال له سوى العبيد الثلثة
وقيمتهم متساوية جعل كل عبد سبعة عندهما كسهام العتق واول
متنده كه مسئله نك شرحى بودر كه اكر كشى اول كلامى اولم خسته لكنده
ايكن ديوب انك اول حالنده كه آزاد ايلدوكنى وارثى قائل اولميوب
وانك دخى اول اوج كوله سندن غيرى مالى اولميوب اول كوله لرك
دخى بهالرى هب برابر اولورسه هر بر كوله امامين قتنده سهام
عتق كبى يديشر سهم قلنور لان مخرج الكسور اربعة لانه يعتق من
الثابت ثلثة ارباع وهى ثلثة من اربعة ومن الخارج النصف وهو اثنان
من اربعة ومن الداخل كذلك فصار المجموع سبعة بطريق العول من اربعة
الى سبعة زيرا كسورلك مخرجى دورتدر يعنى مسئله مزده ايكى نصف
ايله اوج ربع واردر كه بو نصفله ربعك مخرجى دورتدر زيرا ثابتدن
اوج ربع آزاد اولور كه اول اوج ربع دورتدن اوچدر وخارجدن
نصف آزاد اولور كه اول نصف دورتدن ايكيدر وداخلدن دخى
خارج كبى نصف آزاد اولوب مجموعى يدى اولور دورتدن يدى يه عول

طريقيله حاصلی امامين قتنده ثابتك قيمتنك يديدن اوجی و داخل و خارجك
قيمتلرينك يديدن ايكيسی آزاد اولوب بو آزاد اولان كسوری جمع
ايدنجه مجموعی يدی اولور • وعند محمد يعتق من الداخل ربعه وهو واحد
من اربعة فتعول الى ستة • وامام محمد قتنده داخلدن ايكی ربعی آزاد
اولميوب بر ربعی آزاد اولورکه اول ربع دورتدن بردر پس بونك
قتنده مجموع كسور التی اولمغين دورت التی يه چقار حاصلی امام محمد
قتنده داخلك انجق دورت بلوكندن بر بلوكی آزاد اولمغين دورت يدی
جميوب التی يه چقار يعنی بونك قتنده اوچ كوله دن آزاد اولان سهامك
مجموعی التی اولور • فعندهما يجعل سهام العتق وهی سبعة ثلث المال
ويجعل كل عبد سبعة لان قيمة كل عبد تساوی ثلث المال • پس امامين
قتنده سهام عتق كيم يديدر مال ميتك ثلثی قلنور يعنی اوچ كوله دن
آزاد اولان يدی پای تركهٔ ميتك اوچ بلوكندن بر بلوكی قلنوب هر
بر كوله نك قيمتی دخی يدی بلوك قلنور زيراكه هر بر كوله نك قيمتی
مالك ثلثيله برابردر حاصلی ميتك بو اوچ كوله دن غيری مالی اولميوب
كوله لر دخی قيمتده برابر اولوب هر بر كوله ثلث مال اولمغين اوچندن
حاصل اولان سهام عتق ثلث مال قلنور • وعند محمد سهام العتق
وهی الثلث ستة فكل عبد يجعل ستة اسهم • وامام محمد قتنده سهام

عتق

عتق كيم مالك اوچ بلوكندن التيدر حاصلی اوچ كوله دن آزاد اولان
حصه التی اولمغين هر بر كوله نك قيمتی التی پای قلنور امام محمد قتنده •
فيعتق من الخارج اثنان وهو السبعان ويسعى فی خمسة اسباع قيمته
وكذا الداخل واما الثابت فيعتق ثلثة وهی ثلثة اسباعه ويسعى فی اربعة
اسباع قيمته • پس امامين قتنده خارجدن ايكی پای آزاد اولورکه اول
ايكی پای قيمتنك يدی حصه سندن ايكی حصه سيدر ودخی بو كوله قيمتنك
يدی بلوكندن بش بلوكنده سعی ايدر كذلك داخلك دخی قيمتنك يدی
حصه سندن ايكی حصه سی آزاد اولوب بش حصه سنده سعی ايدر اما
ثابت اولان كوله نك قيمتنك اوچی آزاد اولورکه اول اوچ حصه
قيمتنك يدی بلوكندن اوچ بلوكيدر و قيمتنك يدی بلوكندن دورت
بلوكنده سعی ايدر • وعند محمد يجعل سهام العتق وهی ستة ثلث المال
فكل عبد يجعل ستة يعتق من الخارج اثنان وهو ثلث الستة ويسعى فی
ثلثی قيمته ومن الثابت ثلثة وهو نصف الستة ويسعى فی النصف ومن
الداخل واحد وهو السدس ويسعى فی خمسة اسداس قيمته • وامام محمد
قتنده سهام عتق كيم التيدر مالك ثلثی قلنوب هر بر عبدك قيمتی دخی التی
حصه قلنوب خارجدن ايكی حصه آزاد اولورکه التينك ثلثيدر و قيمتك
ايكی ثلثنده يعنی دورت حصه سنده سعی ايدر و ثابت اولاندن اوچ حصه

آزاد اولورکه ایکینک نصفیدر یعنی ثابتک قیمتک التی بلوکندن نصفی
که اوچدر آزاد اولوب اول بر نصفنده سعی ایدر وداخلدن ایکنجی بر حصه
آزاد اولورکه قیمتک التی بلوکندن برسیدر وقیمتک التی بلوکندن
بش بلوکنده سعی ایدر • فلو کان قیمة کل عبد اثنین واربعین درهما
وهی الثلث فکل المال مائة وستة وعشرون فعندهما یعتق من الخارج
السبعان ای اثنی عشر ویسعی فی خمسة اسباعه وهو ثلثون فکذلک
الداخل • پس اول اختلاف وتفصیلک صورتی بودرکه اگر هر بر کوله
نک قیمتی قرق ایکی درم ایسه کم بو قرق ایکی درم ترکهٔ میتک ثلثیدر زیرا
هر بر کوله قرق ایکی درم ایدیجه مالک مجموعی یوز یکرمی التی اولوب
اما مین قتنده خارجدن ایکی سبع آزاد اولور یعنی اون ایکی حصه سی آزاد
اولوب بش سبعنده سعی ایدرکه اول بش سبعی اوتوزدر پس داخل دخی
خارج گبیدر یعنی داخلدن دخی ایکی سبع یعنی قیمتک قرق ایکی حصه سندن
اون ایکی حصه سی آزاد اولوب بش سبعنده سعی ایدرکه اول بش سبع
اوتوزدر • ویعتق من الثابت ثلثة اسباعه وهی ثمانیة عشر ویسعی
فی اربعة اسباعه وهی اربعة وعشرون • وثابتدن اوچ سبعی آزاد
اولورکه اول اوچ سبع اون سکزدر یعنی قرق ایکی درم اولان
قیمتک یدی بلوکندن اوچ بلوکی اون سکزدر ودخی دورت سبعنده

سعی ایدرکه اول دورت سبعی یکرمی دورتدر • وعند محمد یعتق
من الخارج من اثنین واربعین ثلثها وهو اربعة عشر ومن الثابت
نصفه وهو احد وعشرون ومن الداخل سدسه وهو سبعة • وامام
محمد قتنده خارجدن قرق ایکی درم قیمتک اوچ بلوکندن بر بلوکی
آزاد اولورکه اون دورتدر وثابتدن نصفی آزاد اولورکه یکرمی
بردر وداخلدن التی حصه سندن برسی آزاد اولورکه قرق ایکی
درمدن یدی درمدر • فمجموع سهام العتق علی القولین اثنان و
اربعون وهو ثلث المال وسهام السعایة اربعة وثمانون وهی ثلثا
المال • پس امدی سهام عتقک مجموعی ایکی قول اوزره ده قرق ایکیدر
یعنی اوچ کوله دن حصه لرینه کوره آزاد اولان مقدار که قرق
ایکی درمدر میتک یوز یکرمی التی اولان جمله مالینک اوچ بلوکندن بر
بلوکیدر وسهام سعایه یعنی اوچ کوله نک هر برسی کندوسنه دوشن
مقدارجه سعی ایدجکلری حصه لرک مجموعی سکسن دورتدر وبو سکسن
دورت میتک جمیع مالینک اوچ بلوکندن ایکی بلوکیدر یعنی مثالمزده
که یوز یکرمی التی حصه نک اوچ بلوکندن ایکی بلوکیدر **وان طلق**
كذلك قبل وطء سقط ربع مهر من خرجت وثلثة اثمان من ثبتت وثمن
من دخلت واگر اوچ عورتلی اولان کشی مسئلهٔ اعتاقده گچن کیفیت گبی

عورتلرینه وطئدن مقدم طلاق ویررسه یعنی اوچ عورتندن یاننده
حاضر بولنان ایکی عورتنه ایکیکزدن بریکوزی بوشادم دیوب آندن
برسی طشره چقوب اولدن طشره ده اولان عورتی ایچرو یاننه کیروب
بنه یانندن کیتمین عورتی ایله طشره دن ایچرو کیرن عورتنه خطاب
ایدوب ایکیکزدن بریکزی بوشادم دیدوکندن صکره قنقی عورتنی
بوشادوغن بیان ایتمدین اولورسه طشره چقان عورتک مهرینک
دورت بلوکندن بر بلوکی ساقط اولوب یاننده دوران عورتک
مهرینک سکز بلوکندن اوچ بلوکی دوشوب داخل اولان عورتک
مهرینک سکز بلوکندن بر بلوکی ساقط اولور • ای ان کان له
ثلث زوجات مهرهن علی السواء فطلقهن قبل الوطئ علی الصفة المذکورة
فبالایجاب الاول یسقط نصف مهر الواحدة متنصفا بین الخارجة والثابتة
فسقط ربع مهر کل واحدة • یعنی برکشینک اوچ عورتی اولوب واو جملهسنک
مهرلری برابر اولوب هیچ برسین وطء ایتمدین عقدده ذکر اولنان
صفت اوزره تطلیق ایلسه پس اولکه ایجاب ایله یعنی ابتدا یاننده که ایکی
عورتنه خطاب ایدوب ایکیکزدن بریکز طالقدر دیدوکی ایله
کامل بر عورتک مهرینک نصفی دوشر زیرا وطئدن مقدم
تطلیق اولنان عورت ارندن مهر مسمانک نصفنی آلور پس بونکر

دخی

دخی وطء اولنمدین تطلیق اولنمغین ایجاب اول بر عورتک نصف
مهرینی اسقاط ایدر اول نصف مهر یاننده دوران عورتله طشره
چقان عورتک آره سنده منصف اولدوغی حالده پس هر برینک
ربع مهری ساقط اولور یعنی ایجاب اول ایله ثابت اولان عورتک
مهرینک دورت بلوکندن برسی ساقط اولوب خارج اولان عورتک
دخی مهرینک دوردندن برسی دوشر • ثم بالایجاب الثانی سقط
الربع منصفا بین الثابتة والداخلة فاصاب کل واحدة الثمن فسقط
ثلثة اثمان مهر الثابتة بالایجابین وسقط ثمن مهر الداخلة • بعده
ایجاب ثانی ایله ربع مهر ساقط اولدی ثابته ایله داخله آره سنده
منصف اولدوغی حالده پس ثابته وداخله دن هر برسنه سکزدن
بر حصه اصابت ایدوب ثابته نک مهرینک سکزدن اوچی ساقط
اولدی ایکی ایجاب ایله یعنی اولکه و ایکنجی ایجاب ایله ثابته نک
مهرینک سکز بلوکندن اوچ بلوکی دوشوب ایکنجی ایجاب ایله داخله
نک مهرینک سکزدن برسی دوشدی • وانما فرضت المسئلة فی
الطلاق قبل الوطئ لیکون الایجاب الاول موجبا للبینونة فما اصابه
الایجاب الاول لایبقی محلا للایجاب الثانی فیصیر فی هذا المعنی کالعتق
وطلاق قدم که مسئله تقدیر اولنمادی الا وطئدن مقدم اولمغله

تا کیم اولکه ایجاب بینونتی اقتضا ایدوب اولکه ایجابک اصابت ایلدوکی
عورت ایجاب ثانیه محل اولمغه قالمیه پس اول کیفیت ایله وطیء دن
مقدم اولان طلاق دخی شو معناده یعنی ایجاب اولک اصابت ایلدوکی
ایکنجی ایجابه محل اولمدوغی معناده عتق کبی اولور ● ثم قال بعض المشایخ
هذا قول محمد خاصة ● بعده بعض علما دیمشکه بو طلاق مسئله سنده
داخله دن ثمن مهر ساقط اولمق انجق امام محمدک قولیدر زیرا که
امامین قولنه کوره داخله دن ربع مهر ساقط اولمغی اقتضا ایدر
وقیل هو قولهما ایضا فعلی هذه الروایة لا بد لهما من الفرق بین العتق و
الطلاق ● و دخی دینلمش کیم یعنی بنه بعضلر دیمشدر که داخله دن
ربع مهر دوشمک امام محمدک قولی اولدوغی کبی امامینک دخی قولیدر
پس بو روایت اوزره عتق ایله طلاقک آره سنده امامین ایچون
فرق لازمدر حاصلی طلاق مسئله سنده که داخلک حکمی عتق مسئله
سنده که داخلک حکمنه مخالف اولدوغنه امامین ایچون فرق لازمدر ●
وهو ان الایجاب الاول فی العتق والطلاق اوجب التنصیف بین
الخارج والثابت فلما مات قبل البیان تبین ان فی صورة العتق کما
تکلم صار منصفا بینهما لان الاصل فی الانشاآت ان یثبت حکمها
مقارنا للتکلم بها الا ان یمنع مانع ● واول عتق ایله طلاقک آره سنده

فرق بودرکه عتقده و طلاقده اولکه ایجاب خارج ایله ثابت
آره سنده تنصیفی اقتضا ایلدی پس وقتا که مسئلهٔ اولیٰ ده افندیلری
و مسئلهٔ ثانیه ده زوجلری قنقیسی آزاد ایلدوکن و بوشادوغن
بیان اتمدین اولدیسه متبین اولدیکه عتق صورتنده همان سویلدوکی
کبی ایجاب اول خارج ایله ثابتک آره سنده تنصیف اولندی یعنی ایجاب
اول ثابت ایله خارج آره سنده یاریاریه اولوب ثابتدن نصف
و خارجدن نصف آزاد اولدی زیرا که اعتاق و تطلیق کبی انشا اولان
افعالده اصل انلرک حکمی انلری سویلکه مقارن اولدوغی حالده ثابت
اولوب وجوده کلمکدر یعنی انشا ایله تکلم اولندوغی کبی همان
حکمی ثابت اولمق اصلدر مکر کیم حکمینک ثبوتنی شرطه تعلیق کبی بر
مانع منع و دفع ایلیه ● ففی العتق ارادة الخارج تعارضها ارادة
الثابت فالایجاب الاول موزع بینهما حتی صار کل واحد معتق البعض
وهذا عند ابی حنیفة او یصیر مترددا بین الحریة والرقیة کالمکاتب
وهذا عند ابی یوسف ● پس امدی عتقده خارج اولانی مراد ایلمک
ثابتی مراد ایلمک معارضه ایدر یعنی اولکه ایجاب ایله ثابتی یا خود خارجی
مراد ایلمک ترجیح بلا مرجح اولمغین ایجاب اولک ایکیسینک آره سنده
موزع اولوب حتی هر برسی معتق البعض اولورکه معتق البعض اولمقدر

امام اعظم قتنده در یا خود ثابتله خارجك هر برسی بدل کتابتنك
بعضیسنی ادا قلمش مکاتب کبی حریت ایله رقیتك آره سنده متردد
اولورکه بو ابی یوسف قتنده در • فالایجاب الثانی لا یمکن ان یراد
به الاخبار للکذب فیکون انشاء فلا بد من المحل فالداخل کله محل فیعتق
نصفه والثابت لو کان کله محلا یعتق بهذا الایجاب نصفه فاذا کان
نصفه محلا یعتق منه ربعه • پس امدی ایکنجی ایجاب ایله خبر ویرمك
ممکن اولمز یلان اولدوغیچون یعنی اوّلکه ایجاب ایله ثابت وخارجدن
هیچ برسی بتون آزاد اولدوغی معلوم اولمامغین ایکنجی ایجاب ایله انلردن
خبر ویرمك یلان اولور پس ایکنجی ایجاب دخی انشا اولوب اکا
محل بولنمقدن لازمدر امدی داخلك ذاتی کلیت ایله ایجاب ثانیه
محل اولمغین نصفی آزاد اولور وثابت اولانك اکر بتون ذاتی ایجاب
ثانیه محل اولایدی بو ایجاب ایله انکده نصفی آزاد اولوردی پس
چونکه ثابتك نصفی ایجاب ثانیه محل اولوب اول بر نصفی محل اولمدی
ایسه ایجاب ثانینك نصفی جمیع اجزاسنه شیوع ایدوب اوّلکه ایجاب
ایله آزاد اولان نصفنه اصابت ایدنی که ربعدر ساقط اولوب
ایجاب اوّل ایله آزاد اولمین نصفنه اصابت ایدنی که بوده ربعدر
آزاد اولورکه ثابتدن آزاد اولان اجزانك مجموعی دورت بلوکدن

اوچ بلوکی اولور • واما فی الطلاق فلا یمکن ان یکون کل منهما مطلقة
البعض لان مطلقة البعض مطلقة کلها فلم ینصف الایجاب الاول
فالمطلقة اما الخارجة واما الثابتة فان کانت الثابتة طلقت بالاول
ولا حکم للایجاب الثانی لانه یمکن ان یراد به الاخبار • اما طلاقده
ثابت ایله داخلدن هر برسی مطلقهٔ بعض اولمق ممکن اولمز زیرا که
بعضیسی بوش اولان عورتك جمیعی بوش اولور پس امدی اوّلکه ایجاب
ثابته ایله خارجه آره سنده تنصیف اولنمیوب تطلیق اولنمش عورتی
یا طشره چقوب کیدنیدر یا خود یانندە ثابت اولانی پس اکر بوشادوغی
عورتی یانندە دوران اولورسه اوّلکه ایجاب ایله بوشاندی وانك
حقنده ایکنجی ایجابك حکمی یوقدر زیرا ایکنجی ایجاب ایله زوجی انی اوّلکه
ایجاب ایله بوشادوغندن خبر ویرمسی مراد اولنمق ممکن اولور •
وان کانت الخارجة فالایجاب الثانی یکون دائرا بین الثابتة والداخلة
علی السویة فیثبت ربعه لان الایجاب الثانی باطل علی احد التقدیرین
وهو ارادة الثابتة بالایجاب الاول وهو علی التقدیر الاخر وهو نصف
التقدیرین بنصف ونصف النصف ربع فیسقط ثمن المهر • واکر مطلقه
اولان عورتی یانندن طشره چقانی ایسه پس ایکنجی ایجاب ثابته ایله
داخله آره سنده برابرجه دور ایدوب ایکسندن مهرك دوشمسی ثابت

اولور زیرا ایکنجی ایجاب ایکی تقدیرک بری اوزره باطلدر که اول ایکی
تقدیرک برسیدر ولکن ایجاب ایله ثابته اولان عورت مراد اولنمقدر
و اول ایجاب ثانی آخر تقدیرا اوزره که ایکی تقدیرک نصفیدر ثابته
ایله داخله آرهسنده تنصیف اولنور و نصفک نصفی ایسه ربعدر
پس مدخولهدن ایجاب ثانی ایله ثابته و داخلهنک هر برسندن ثمن مهر
ساقطا اولور **والوطء والموت بیان فی طلاق مبهم کبیع وموت
وتدبیر واستیلاد وهبة وصدقة مسلمتین فی عتق مبهم دون وطء
فیه** ومبهما اولان طلاقده ایکی عورتدن برسنی وطء ایتمک برسینک
اولمسی طلاق ویرلن عورت قنقسی اولدوغنی بیاندر نتکم ایکسندن برنی
صاتمق و ایکسندن برینک اولمسی و برسنی مدبر قلمق و ام ولد قلمق و تسلیم
اولندقلری حالده هبه و صدقه ایتمک آزاد اولنان قنقسی اولدوغنی
بیاندر مبهما اولان عتقده یوخسه ایکی جاریهدن برسنی عتق مبهمدن
وطء ایتمک قنقسی آزاد اولدوغنی بیان دکلدر • ای قال لزوجتیه
احدیکما طالق فوطء احدیهما او ماتت احدیهما فکل منهما بیان ان
المرادة هی الاخری • یعنی کشی ایکی عورتنه خطاب ایدوب ایکیکزدن
بریکز بوشدر دیوب بعده برسنی وطء ایدوب یاخود برسی اولورسه
بونلردن یعنی وطء و موتدن هر برسی زوجک بو قولی ایله اول وطء

اولنان

200

اولنان یاخود وفات ایدن عورت مراد اولمیوب اول برسی یعنی وطء
ایلمدوکی و صاغ قلان مراد اولدوغنی بیاندر • اما الوطء فلان النکاح
عقد وضع لحل الوطء والطلاق وضع لازالة ملک النکاح ای لازالة حل
الوطء اما فی الحال او بعد انقضاء العدة فالوطء دلیل علی ان الموطوءة
لم تکن مرادة بالطلاق • اما زوجک اول ایکی عورتندن برسنی وطء
ایتمسی بیان اولدوغی بونک ایچوندر که نکاح وطئک حلال اولمسی
ایچون وضع اولنمش عقددر و طلاق ایسه ملک نکاحی کیدرمک ایچون
وضع اولنمشدر یعنی طلاق وطئک حلال اولمسنی کیدرمک ایچوندر یا
طلاق ویردوکی ساعتده باین طلاق کبی یاخود اول طلاقک عدتی تجدد کندن
صکره ازاله ایچوندر رجعی طلاق کبی پس زوجک اول ایکی عورتندن برسنی
وطء ایتمسی طلاق ایله اول وطء اولنان عورتی مراد اولنمادوغنه دلیلدر
پس طالق اولانی وطء ایلمدوکی عورت اولور • واما الموت فلما عرف ان
البیان انشاء من وجه فلا بد له من محل • واما اول ایکی عورتدن برسینک
اولمسی طلاقله مراد اولنان وفات ایدن اولمیوب اول برسی اولدوغنه
بیان اولمسی اصول فقهده معلوم اولان اصل و قاعده ایچوندر که اول
قاعده مطلق بیانک من وجه انشا و اثبات اولمسیدر یعنی بیان بر وجهدن
حکمی اظهاردر آخر وجهدن اول حکمی انشا و اثباتدر پس اثبات حکم ایچون

محل لازمدرکه مراد اولنان حکم واقع اوله امدی مسئله مزدده وفات ایدن عورتک طلاقه محل اولمسی فوت اولمغین انک اولمسی طلاق قلمه صاغ قلانی مراد اولدوغنی بیان ایدر • وان قال احدکما حر فباع احدهما او مات احدهما او دبر احدهما او استولد احدیهما او وهب احدهما او تصدق به وسلم فکل ذلک بیان ان المراد هو الآخر • واکر کشی ایکی کوله سنه ایکیکزدن بریکز آزاددر دیوب بعده برسنی صاتوب یاخود برسی اولوب یاخود برسن مدبر قلوب یاخود ایکی جاریه سندن برنی ام ولد قلوب یاخود برسنی آخره بغشلیوب یاخود تصدق ایدوب تسلیم ایدرسه شو ذکر اولنانلرک هر برسی بیان اولورکه عتق ایله مراد اولنان اول برسیدر • اما ان وطء احدیهما لایکون بیانا • اما کشی ایکی جاریه سنه بریکز آزاددر دیوب بعده برسنی وطء ایدرسه بو صورتده وطء اتمسی عتق ایله اول برسی مراد اولدوغی بیان اولمز • لان الاعتاق ازالة الملک فالبیع ونحوه یدل علی ان الملک باق فی المبیع فلا یکون مرادا بالاعتاق واما الوطء فلان الاعتاق لم یوضع لازالة حل الوطء بل حل الوطء انما یزول بتبعیة زوال الرق او زوال ملک الرقبة ولم یزل شیء منهما • یعنی کشی ایکی کوله سنه بریکز آزاددر دیوب بعده انلردن برسنی صاتمق عتق ایله اول برسی مراد اولدوغنی بیان اولور زیرا آزاد اتمک ملکی

کیدرمکدر

کیدرمکدر پس مبهم اولان عتقده یعنی احدکما حر دیدیکنده برسنی صاتمق وبونک کبی که تدبیر واستیلاد وهبه صدقه دراول صاتیلان کوله ده مالکینک ملکی باقی اولدوغنه دلالت ایدوب مولانک آزاد اتمسیله اول مراد اولمز پس اول برسی مراد اولمق لازم کلور اما مولا ایکی جاریه سنه ایکیکزدن بریکز آزاددر دیوب بعده برسنی وطی اتمک اول برسی عتق ایله مراد اولدوغنه بیان اولمز زیرا آزاد اتمک وطئک حلالک اولمسنی کیدرمک ایچون وضع اولنمدی بلکه وطئک حلال اولمسی زائل اولمز الا رقک زوالنه یاخود ملک رقبه نک زوالنه تبعیت ایله حاصل بوکه اول عتق مبهمده یعنی مولا ایکی جاریه سنه ایکیکزدن بریکز آزاددر دیدکدنصکره برسنی وطء اتمکله ملک رقبه ورقدن هیچ برسنه زائل اولمامشدر یعنی جاریه لردن هیچ برسینه آزادلق وانه افندیسینک ملکندن چقمشدر • وهذا قول ابی حنیفة • وشو یعنی عتق مبهمده جاریه نک برسنی وطء اتمک اول برسی عتق ایله مراد اولدوغنه بیان اولمق امام اعظمک قولیدر • واما عندهما فالوطء فی العتق المبهم بیان ایضا لان الوطء لایحل الا فی الملک فیدل علی ان الموطوءة ملکه فلم تکن مرادة بالاعتاق • اما ابی یوسف ایله امام محمد قتنده ایکی جاریه نک برسنی وطء اتمک طلاق مبهمده بیان

اولدوغی كبی عتق مبهمده دخی بیاندر یعنی مولی ایكی جاریه سنه ایكیكزدن
بریكز آزاددر دیدوكندنصكره برسنی وطء ایتمكله عتق ایله اول برسنی
مراد ایتدوكی بیان ایتمش اولور زیرا وطء ایتمك حلال اولماز الا ملكده
پس مولانك جاریه لردن برسنی وطء ایتمسی اول وطء ایتدوكی ملكنده
اولدوغنه دلالت ایدوب اعتاقله انی مراد ایتمش اولمز **وبأول ولد تلدينه**
ابنا فانت حرة ان ولدت ابنا وبنتا ولم يدر الاول عتق نصف الام والبنت
والابن عبد وكشی جاریه سنه اك اول طوغراجغك اوغلان ایله آزاد اول
دیدوكندنصكره اول جاریه هم اوغلان وهم قز طوغروب قنقیسی مقدم
طوغردوغی معلوم اولمسه جاریه نك وطوغردوغی قزك یاروسی آزاد
اولور واوغلان ایسه كوله در یعنی اوغلاندن هیچ برنسنه آزاد اولمز
لان الاول ان كان هو الابن فالام والبنت حرتان وان كانت البنت
لم يعتق احد فيعتق نصف الام والبنت واما الابن فهو عبد في كلتا الحالتين
زیرا اك اول طوغان اوغلان ایسه انا سیده وقزده آزاددر و
اكر اول طوغان قز ایسه هیچ برسی آزاد اولمز یعنی نه اول جاریه ونه
قزی آزاد اولور پس ایكی حالته رعایت اولنوب انانك وقزنك
یاروسی آزاد اولور اما اوغلان ایكی حالده بله كوله در یعنی كرك
قزدن اول وكرك صكره طوغسون اندن هیچ برحصه آزاد اولماز

ولو شهدا بعتق احد عبديه بطلت الا في وصية واكر ایكی كمسنه مولی
نك ایكی كوله سندن برسنی آزاد ایتدوكنه شهادت ایدرلرسه بوشهادتلری
باطله اولور الا وصیتده اولمز ای شهدا انه اعتق احد عبديه
فالشهادة باطلة عند ابي حنيفة لعدم المدعى الا ان يكون هذا في
الوصية بان شهدا انه اعتق احدهما في مرض موته او شهدا على تدبيره
یعنی ایكی كمسنه فلان كشی ایكی كوله سندن برسنی آزاد ایلدی دیو شهادت
ایدنجه امام اعظم قتنده بوشهادتلری باطله اولور شهادت ایتدوكلری
حكمك دعواجیسی اولمدوغیچون مكر بوشهادتلری وصیتده اوله كه
فلان كمسنه اولم خسته لكنده ایكن ایكی كوله سندن برسنی آزاد ایلدی
دیو شهادت ایتمكله یاخود برسنی مدبر قلدی دیو شهادت ایتمكله یعنی
بوشهادتلری باطله اولمز وأداء الشهادة في مرض موته او بعد
الوفات تقبل استحسانا لان التدبير والعتق المذكور وصية وللخصم
اي المدعي في اثبات الوصية انما هو الموصي لان نفعه يعود اليه وهو
معلوم وله خلف وهو الوصي او الوارث ولان العتق يشيع بالموت فيكون
كل من العبدين خصما متعينا وكشینك مرض موتنده یاخود وفاتندن
صكره شاهدلرك اداء شهادت ایتمكلری استحسانا مقبول اولور زیرا
كوله یی مدبر قلمق وذكر اولنان عتق یعنی اولم خسته لكنده انی آزاد

قلمق وصیتدر و وصیتک اثباتنده ایسه خصم یعنی دعواجی دکلدر
الا انجق وصیت ایدن کندوسیدر زیرا اول عتق وتدبیرک منفعتیکه
اجر آخرتدر کندوسنه رجوع ایدر ودعواجی اولاجق موصی ایسه معلوم
در وانک خلفی دخی واردرکه وصیسی یاخود وارثیدر ودخی اول
کسنک مرض موتنده یاخود وفاتندنصکره شاهدلرک اداء شهادت
اتمکلری بونکچون قبول اولورکه مولی نک موتی سببیله کوله لرک
آزادلغی ایکیسنه ده شایع اولوب اول کوله لردن هر برسی خصم متعین
یعنی بالوجه دعواجی اولور • اقول الدلیل الاول مشکل لان المتنازع فیه
ما اذا انکر المولی تدبیر احد عبدیه او الوارث ینکر ذلک بعد موت
المورث والعبدان یریدان اثباته فکیف یقال ان المدعی هو الموصی او
نائبه • بومسئله نک بیاننده فقهانک ذکر ایتدوکلری ایکی دلیللرنده
دخی اعتراض ایدوب دیرمکه اولکه دلیل که وصیت ایدن نک کندوسی
یاخود نائبنک مدعی اولمسی ایدی مشکلدر یعنی بومسئله یه دلیل اولمز
زیرا انده نزاع اولنان مسئله شول وقتده درکه مولی ایکی کوله
سنده مدبر قلدوغن انکار ایدوب یاخود مورثک وفاتندنصکره
وارثی اول تدبیری انکار ایدوب اول ایکی کوله دخی مدبر اولدقلرنی
اثبات اتمک استیه لر پس وصیت ایدن کندوسی یاخود نائبی مدعی

دیمشلک

دیمشلک نجه صحیح اولور • والدلیل الثانی یوجب ان الشهادة یعتق
احد عبدیه بغیر وصیة ان اقیمت بعد الموت تقبل لشیوع العتق بالموت
• وایکنجی دلیلکه موتله عتق شایع اولوب کوله لردن هر برسنک
متعین خصم اولمقلری ایدی اقتضا ایدرکه ایکی کوله نک برسنی وصیت
سز آزاد ایتدوکنه شاهدلرک شهادت اتمکلری مولی نک موتندن
صکره اقامت اولنورسه مقبول اولا مولی نک موتی ایله کوله لرک
عتقی شایع اولدوغیچون **وقبلت فی طلاق احدی نسائه لشرطیة الدعوی**
فی عتق العبدین عند ابی حنیفة لا الطلاق وعتق الامة ان حرم الفرج
فلغت فی عتق احدی امتیه لعدم التحریم وکشینک عورتلرندن برینی بوشا
دوغنه ایکی کسنه نک شهادت اتمکلری مقبول اولور امام اعظم
رحمه الله تعالینک قتنده مولی ایکی کوله سندن برنی آزاد ایتدوکنه
شهادتک مقبول اولماسنده دعوا شرط اولوب زوجک عورتلرندن
برنی بوشادوغنه ومولانک جاریه سنی آزاد ایدوکنه اول عتق
تحریم فرج ایدرسه یعنی عتقنه شهادت اولنان جاریه متعین اولورسه
شهادتک مقبول اولمسنده دعوا شرط اولمدوغیچون پس مولی نک
ایکی جاریه سندن برنی آزاد ایتدوکنه شهادت لغو اولور بو صورتده
نفسی آزاد اولندوغی متعین اولمامغین تحریم فرج بولنمدوغیچون

ای قبلت الشهادة فی طلاق احدی نسائه ● یعنی امام اعظم رحمه
الله تعالینک قتنده زوجک عورتلرندن برینی بوشادوغنه شهادت
مقبوله اولور ● وهذا الفرق وهو عدم قبول الشهادة فی عتق احد
العبدین والقبول فی طلاق احدی النساء انما هو عند ابی حنیفة خلافا
لهما فان الشهادة مقبولة عندهما فی الصورتین ● وشو ایکی مسئله آراسنده
اولان فرق که مولانک ایکی کوله سندن برینی آزاد ایتدوکنه شهادت
مقبوله اولمایوب زوجک عورتلرندن برینی بوشادوغنه شهادت
مقبوله اولمقدر بوانجق امام اعظم رحمه الله تعالینک قتنده در
امامینک خلافنجه زیرا انلر قتنده ایکی صورتده بله شهادت مقبوله
در بس مولی عتقله وزوج طلاقله قنقیسنی مراد ایتدوکلرینه بیان
ایلمکه جبرا اولنورلر ● وانما فرق ابو حنیفة لان الدعوی شرط فی
عتق العبد عند ابی حنیفة دون الطلاق لان فی الطلاق تحریم الفرج
وهو حق الله تعالی فلا یشترط الدعوی وفی العبد یشترط الدعوی
فاذا لم یکن المدعی وهو احد العبدین معینا لا تصح الدعوی ● واما م
اعظم رحمه الله تعالی شو ذکر اولنان ایکی شهادتک آراسنی فرق
ایلدی زیرا انک قتنده کوله نک آزاد اولمسنه شهادتک مقبول
اولمسیچون دعوا شرطدر اما طلاقه شهادتک مقبول اولماسنده دعوی

شرط دکلدر زیرا طلاقده اول مطلقه نک فرجنی حرام قلمق واردر که
اول تحریم حق الله تعالیدر بس طرفین مخلوقدن اکا دعوا شرط قلنمز
اما عبدک عتقنه شهادت مقبول اولمسنده دعوا شرط قلنور بس عتق
مبهمده مدعیکه ایکی کوله نک برسیدر معین اولمنجه دعوا صحیح اولمز
امدی مدعی معلوم اولمامغین شاهدلرک شهادتلری دخی مردوده
اولور ● واما عتق الامة فلا یشترط الدعوی فیه عند ابی حنیفة اذا
کان فیه تحریم الفرج اما اذا لم یکن فیشترط ففی عتق احدی الامتین لغت
الشهادة اذ لیس فیه تحریم الفرج عند ابی حنیفة فلا بد من الدعوی فاذا
لم یکن المدعی معینا لم تصح الدعوی فلغت الشهادة ● اما جاریه نک آزاد
اولمسنده شهادتک مقبول اولمسیچون امام اعظم رحمه الله تعالینک
قتنده دعوا شرط قلنمز انک عتقنده تحریم فرج بولنمجه که تحریم الفرجک
معلوم اولمسی جاریه براولوب بللو اولنجه در اما اول جاریه نک آزاد
اولماسنده تحریم فرج بولنمز ایکن عتق مبهمده بویله در انک عتقنه
شهادتک مقبول اولمسیچون دعوا شرط قلنور بس مولانک ایکی جاریه
سندن برینی آزاد ایتدوکنه شهادت لغو اولور امام اعظم رحمه الله تعالی
نک قتنده زیرا بونده تحریم فرج یوقدر بس بو مسئله ده اول شهادتک
قبولنه دعوا لازمدر ولکن بونده مدعی معین اولمنجه دعوا صحیح اولمز

يعني ايكي جاريه دن قنقسي آزاد اولدوغي نامعلوم اولوب مدعيلكي ثابت
اولمامغين شاهدلرك شهادتلري دخي لغو اولوب معتبر اولماز ●

باب الحلف بالعتق

بو باب عتق ايله آند ايچمكك بياننده در
**ويعتق بان دخلت فكل عبد لي يومئذ حر من له حين دخل ملكه بعد حلفه
اوقبله** كشينك اكر فلان اوه كيررسم بنم اول كونده كه هر بر كولم حر
وآزاد اولسون ديمسيله اول اوه كيردوكي زمانده كه كوله سي آزاد اولور
كرك اول كوله يه حلفندن صكره مالك اولسون وكرك مقدم حاصلي اول
شرطك وجودي وقتنده تحت ملكنده اولان هر بر كوله سي آزاد اولور كركسه
آند ايچدوكي زمانده كوله سي اولميوب صكره مالك اولوب داخل اولسون
وكركسه آند ايچدوكي وقتده ملكنده كوله سي اولوب تا اول اوه كيرنجيه دك
ملكنده قالسون ايكيسيده آزاد اولور زيرا معتبر اولان اول داره كيردوكي
وقتده ملكنده كوله بولنمقدر بو معنا ايسه ايكيسنده ده حاصلدر **وبلا
يومئذ من له وقت حلفه فقط** واول ذكر اولنان كيفيتي يومئذسز سويلنجه
يعني ان دخلت الدار فكل عبد لي ديينجه حاصلي اكر فلان اوه كيررسم
بنم هر بر كولم آزاد اولسون ديوبده اول اوه داخل اولورسه انجق
آند ايچدوكي وقتده بر و مالك اولدوغي كوله سي آزاد اولوب يمين
ايلدوكي زماندن صكره مالك اولدوغي كوله سي آزاد اولمز **مثل كل عبد**

لي اذا ملكه حر بعد غد عنده نتكم بنم شمديكي حالده كه هر بر كولم ياخود
شمديكي حالده مالك اولدوغم هر بر كولم يارندن صكره حر وآزاددر ديدكده
حلف وقتنده مالك اولدوغي كوله سي آزاد اولور آرته دن صكره كه كونك
قتنده يعني يارين دكل اوبر كونك طاڭ يري اغاردوغي كبي يمين ايلدوكي
حالده ملكنده اولان كوله سي آزاد اولوب يميندن صكره مالك اولدوغي
كوله سي آزاد اولمز ● فقوله ● بس مصنفك ● مثل كل عبد لي ● قولي
● اي كما يعتق من له وقت حلفه فقط في قوله كل عبد لي او املكه حر بعد
غد ● ايله تفسير اولنور يعني نتكه مولانك كل عبد لي او املكه حر بعد
غد قولنده شرط بولنجه انجق حلف وقتنده كه كوله سي آزاد اولور ان دخلت
الدار فكل عبد لي حر قولنده دخي شرطي بولنجه انجق حلف وقتنده كه كوله سي
آزاد اولور ومصنفك ● عنده ● ديدوكينك تفسير ومعناسي ●
اي يعتق عند بعد الغد ● ديمكدر يعني آرته دن صكره نك قتنده حاصلي
يارين دكل اول بر كونك طاڭ يري ظاهر اولدوغي كبي آزاد اولور **ولا
الحمل بكل مملوك لي ذكر حر وان ولدته لاقل من نصف سنة** جاريه نك
يوكي آزاد اولمز افنديسي بنم هر بر اركك مملوكم آزاد اولسون ديمكله
اكر جاريه اول قارننده كه اركك ولدي وقت حلفدن صكره التي آيدن
آزده طوغرورسه ده ● وانما قيد بالذكر لانه لو لم يقيد يعتق الحمل

بتبعية الام • ومصنف مملوكي اركك ديمكله قيد ايلدي زيرا كه اركك
ديمسيله قيد ايتميدي جاريه نك مولاسي كل مملوك لي حر ديمكله حملك
اناسي آزاد اولوب اناسنه تبعيت ايله حمل دخي آزاد اولوردي بس مملوكي
ذكر ايله قيد ايدنجه نه اناسي آزاد اولور ونه كندوسي **ودبر بكل عبد لي**
او املكه حر بعد موتي من له يوم قال لا من ملكه بعده ومدبر قلندي
مولي نك هر بر كوله كيم بنمدر ياخود هر بر كوله يه كيم مالكم وفاتمدن
صكره حر وآزاد اولسون ديمسيله بو سوزي سويلدوكي كونده مالك
اولدوغي كوله سي بوغيسه اول كلامي ديدوكندن صكره مالك اولدوغي
كوله سي مدبر قلنمدي يعني بنم مالك اولدوغم هر بر كولم اولدوكمدن
صكره آزاد اولسون ديمكله همان بوني سويلدوكنده ملكنده بولنان
كوله سي مدبر اولوب بو كلامدن صكره ملكنه داخل اولان كوله سي
مدبر اولمز • فقوله من له يوم قال مفعول قوله ودبر • بس مصنفك
من له يوم قال قولي ودبر قولينك قائم مقام فاعلي اولان مفعوليدركه
معناسي انجق اول سوزي سويلدوكي كونده ملكنده بولنان كوله سي مدبر
قلندي ديمكدر **وان مات عتقا من الثلث** واكر اولدوكمدن صكره هر بر كولم
آزاد اولسون دين كيشي وفات ايدرسه ايكيسيده يعني هم اول سوزي
سويلنجه ملكنده بولنان كوله سي وهم اندن صكره مالك اولدوغي كوله سي

ثلث مالندن آزاد اولور • اعلم انه لما اضاف العتق الى الموت فمن حيث
انه ايجاب العتق يتناول المملوك في الحال فيصير مدبرا بالتعليقه بالموت
فلا يجوز بيعه ومن حيث انه ايجاب بعد الموت يصير وصية فيتناول
ما يملكه بعد هذا القول لان المعتبر في الوصايا الملك حالة الموت ولا يكون
مدبرا لانه لم يوجد زمان الايجاب حتى يستحق العتق فيجوز بيعه • معلوم
اولا كه اول بنم هر بر كولم موتمدن صكره آزاد اولسون دين كمسنه وقتا
كيم اول مالك اولدوغي كوله نك آزاد اولماسني كندوسينك موتنه
اضافت ايلديسه اول كلامي كوله سينك آزاد اولمسني ايجاب واثبات
اولدوغي حيثيتدن انجق اول حالده مالك اولدوغي مملوكنه شامل اولور
اول بنده سي مدبر اولور يعني اول سوزي سويلدوكي حالده كه مملوك
مدبر اولور انك عتقي كندو موتنه آصه قودوغيجون بس بو كوله
سيني صاتمسي جائز اولمز ودخي اول كلامي موتندن صكره ايجاب
اولدوغي جهتدن وصيت اولوب اول سوزي سويلدوكندن صكره
مالك اولدوغي كوله سنه شامل اولور زيرا وصيتلرده معتبر
اولان وصيت ايدنك موتي حالتنده كه ملكيدر يعني اول وصيت
ايلدوكي نسنه اولدوغي حالده ملكنده بولنمق كركدر تا كيم اندن وصيتي
نافذ اولا واول كلامدن صكره مالك اولدوغي كوله سي مدبر اولمز

زيرا كه بو كوله ايجابي زماننده ملكنده بولنمدي تا كيم آزاد اولمغه مستحق اولا بس امدي بو كوله سني حال حياتنده صاتمسي جائز اولور **ومن اعتق على مال او به فقبل عتق والمال دين عليه يكفل به بخلاف بدل الكتابة** وشول كوله كيم افنديسنه مال ويرمسي شرطي اوزره يا خود ويره جكي مال مقابله سنده آزاد قلنوب اول دخي قبول ايليه في الحال آزاد اولور افنديسنه ويره جكي مال انك اوزرينه دين صحيح اولوب اندن اول ماله كفيل النور كه بو مال اوزره آزاد اولنان كوله دن كفيل النمق بدل كتابتك خلافنجه در يعني بدل كتابت اولان ماله مكاتبدن كفيل اخذ اولنمق جائز دكلدر ● صورته ان يقول انت حر على الف او بالف فقبل عتق والمال دين عليه فصح الكفالة به لانه دين صحيح لكونه دينا على حر بخلاف بدل الكتابة فانه دين على عبده ● اول مال اوزره يا خود مال ايله آزاد اولنمغك صورتي افنديسي كوله يه سن بيك درهم اوزره يا خود بيك درهم مقابله سنده حر وآزادسن ديوب كوله دخي قبول ايتمكدر واول قبول ايلدوكي مال كوله اوزره بورج اولوب افنديسنه تسليم ايلمسي لازم اولور پس اول ماله اندن كفيل النمق صحيحدر زيرا كه بو دين حر وآزاد اوزره ثابت اولان دين اولدوغيچون دين صحيحدر پس

بو دين

بو دين ايچون اندن افنديسي كفيل المق صحيح اولور كه بو دين بدل كتابتك خلافنجه در زيرا كتابتك بدلي اولان مال افنديسنك كندو كوله سي اوزره ثابت اولان ديندر پس كشي كوله سندن كفيل المق صحيح دكلدر **والمعلق عتقه بالاداء ماذون ان ادى عتق لامكاتب** وآزاد اولسي مال اداء ايلمسنه اصه قونلان كوله تجارته ماذوندر كه اگر اول مالي افنديسنه ادا قلورسه آزاد اولور يوخسه اول عتق اداء ماله تعليق اولنان كوله مكاتب دكلدر ● صورته ان يقول ان اديت الى كذا فانت حر فانه يصير ماذونا بالتجارة ليتمكن من اداء المال ● واول تعليقك صورتي افنديسي كوله يه اگر بكا شو قدر مال ادا ايدرسك سن حر وآزادسن ديمكدر كه افنديسي اكا بو يله ديدوكنجه اول عبد تجارت ايتمكه ماذوندر اولور تا كيم اول مالي قزانوب افنديسنه ادا قلمغه قدرت بولا ● ويتقيد اداؤه بالمجلس ان علق بان و با نالا ● وكوله نك اول مالي اداء ايلمسي اول مجلس تعليقده ادا قلمسيله مقيد اولور اگر لفظ ان ايله تعليق اولنورسه يعني افنديسي اكا ان اديت الى كذا فانت حر ديرسه اداسي انجق اول مجلس ايله مقيد اولوب اگر اول مجلسده ايكن ادا قلورسه آزاد اولور اما اذا كلمه سيله تعليق اولنورسه يعني اگر افنديسي كوله يه اذا اديت الى كذا

فانت حر دیرسه اول مجلس ایله مقید اولمیوب کوله اول مالی هر نه

وقتده ادا قلارسه آزاد اولور • ورجع المولی علیه ان ادی

مما کسبه قبل التعلیق لا مما بعده وعتق فی حالیه • وافندیسی

کوله یه رجوع ایدوب مالی تکرار اندن الور اکر تعلیقدن مقدم

قزاندوغندن ادا ایدرسه یوخسه تعلیقدن صکره قزاندوغندن

ادا ایدرسه رجوع ایدمز یعنی اکر کوله افندیسی عتقنی اداء ماله

تعلیق ایلدوکندن مقدم کسب ایلدوکی مالدن ویرسه افندیسی

اول مالی الدوغندن صکره وتکرار کوله یه رجوع ایدوب اول

مالی تکرار الور واکر تعلیقدن صکره قزاندوغی مالدن ادا ایدرسه

افندیسی کوله دن ارتق برنسنه الماز وکوله ایکی حالتده آزاد

اولور یعنی تعلیقدن مقدم کسب ایلدوکندن ادا قلدوغی حالده

وتعلیقدن صکره قزاندوغندن ادا قلدوغی حالده کوله آزاد اولور

لکن اولکی صورتده افندیسنه تکرار کسب ایدوب ادا ایدر وایکنجی

صورتده افندیسنه هیچ برنسنه ویرمز **وان خلی بینه وبینه** اول

کوله آزاد اولور اکر افندیسی ایله مالک آره سنی تخلیه ایدرسه

• ای بین المولی وبین المال بان وضع المال فی موضع یتمکن المولی

من اخذه • یعنی کوله نک مولاسی ایله مالینک آره سی ول مالی

افندیسی المغه قادر اولاجغی موضعده کوله انی وضع ایتمکله بوش قلدرسه

• وقوله وان خلی متصل بقوله وعتق ای یعتق وان کان الاداء بطریق

التخلیة ای لان الاداء یحصل بالتخلیة • ومصنفک وان خلی قولی وعتق قولنه

متصل اولور حاصلی وان خلی قولی وعتق قولنه مربوطدر یعنی اول

کوله آزاد اولور اکر ادا تخلیه طریقیله اولورسه ده یعنی تخلیه ایله

ادا حاصل اولور **لا ان ادی بعضه** • ای لا یعتق ان ادی بعضه • اول کوله

مالک بعضیسنی ادا ایدرسه آزاد اولمز یعنی افندیسی اکا سن شو قدر مالک

ادا ایدرسک آزادسین دیدوکندن صکره اکر اول مقدارک بعضیسنی ادا

قلدرسه آزاد اولمز **وان نزل قابضا فی فصلیه** یعنی اکر افندیسی ایکی فصلده

ده مالی قبض ایتمش قلنورسه ده ما دامکه جمله مالی براورغدن ادا ایتمیه

آزاد اولمز • یتصل بما ذکر من العتق باداء الکل وعدم العتق باداء البعض

فانه یعتق فی الفصل الاول ولا یعتق فی الفصل الثانی مع انه ینزل قابضا

فی کلا الفصلین • مصنفک وان نزل قابضا فی فصلیه قولی جمله مالی

ادا ایتمکله کوله آزاد اولوب بعض مالی ادا ایتمکله آزاد اولمز دیو ذکر

ایلدوکنه متصل اولور زیرا کوله اولکه فصلده یعنی جمله مالی ادا

ایتمیوب بعضیسنی ادا ایلدوکنده آزاد اولمز بونک برله که نک افندیسی

ایکی فصلده ده قابض منزله سنه تنزیل اولنور حاصلی ایکی فصلده ده مالی

افندیسی

قبض اتمشدر دیلور پس فصل ثانیده دخی اول بعض مالی قبض اتمك اوزره
مولی جبرا اولنور • وانما قال هذا لان عند بعض المشایخ ان ادی البعض
لا یجبر علی القبول • ومصنف دیمدی الا شونی دیدی یعنی مولی ایکی
فصلده ده قابض منزله سنه تنزیل اولنور دیدی زیرا بعض علما قتنده
اگر کوله بعضی مالی ادا ایدرسه افندیسی انی قبض و قبول اتمسی اوزره
جبرا اولنماز • فعلی هذه الروایة ان ادی البعض بطریق التخلیة لا ینزل
المولی منزلة القابض لكن المختار ان یکون قابضا لكنه لا یعتق لان شرط
العتق اداء الكل فلا یعتق بهذا المعنی لا لانه لم یصر قابضا بل صار قابضا
للبعض • پس شو روایت اوزره یعنی بعض مالی ادا صورتنده مولی انی
قبض و قبول اتمك اوزره جبرا اولنماز دیو روایت اولنان قوله کوره
اگر کوله بعض مالی تخلیه طریقیله ادا ایدرسه مولیسی قابض منزله سنه
تنزیل اولنماز لكن مختار اولان قول تخلیه طریقیله اولورسه ده مولاسی
قابض اولمقدر ولكن افندیسی بعض مالی قبض اتمش قلمغله کوله آزاد
اولمز زیرا اول کوله نك آزاد اولمسینك شرطی جمله مالن ادا قلماسیدر
پس کوله آزاد اولمز شو معنا اجلیچون یعنی کوله نك آزاد اولمدوغی
عتقینك شرطی اولان جمله مالنی ادا قلمادوغیچوندر یوخسه افندیسی اول
بعض مالی قبض ایدیجی اولمدوغیچون دکلدر ملكه بو صورتده مولاسی بعض

مالی قابض اولمشدر وفی انت حر بعد موتی بالف ان قبل بعد موته
واعتقه الوارث عتق والا فلا • ای لا یعتق بالمال المذکور • ومولانك
کوله سنه سن حر وآزادسین وفاتمدنصکره بیك درهمله دیدوکنده اگر
کوله افندیسینك وفاتندنصکره قبول ایدوب میتك وارثی دخی انی آزاد
ایدرسه کوله آزاد اولوب اول مالی وارثنه ویرر واگر بو معنالر اولمزسه
یعنی مولیسینك موتندنصکره قبول اتمیوب وارثی دخی آزاد اتمزسه
اول مال ایله کوله آزاد اولمز • وانما قیدت بهذا لانه قال والا فلا ای
وان لم یوجد المجموع وهو القبول بعد الموت واعتاق الوارث لا یعتق
ومصنفك والا فلا قولن شونكله یعنی مال مذکور ایله قید ایلدم
زیرا مصنف والا دیدیکه بونك معناسی اگر اول مجموع بولنمزسه که اول
مجموع عبدك مولیسینك موتندنصکره قبولی ایله وارثك آزاد اتمسیدر
اول کوله آزاد اولمز دیمکدر حاصلی افندیسینك موتندنصکره هم کوله دن
قبول وهم وارثدن اعتاق بولنمق کرکدر تا کیم کوله اول ماله آزاد اوله واگر
بو ایکیسی بولنمزسه کوله اول مال ایله آزاد اولمز • فیشمل ما اذا قبل بعد
الموت لكن الوارث لم یعتقه فحینئذ لا یعتق فیصدق ان یقال لا یعتق بالمال
المذکور • پس مصنفك والا فلا قولی شوکه شامل اولورکه اول کوله
افندیسینك موتندنصکره قبول ایلدی ولكن وارثی آزاد ایلمدی پس بو تقدیرجه

اول کوله اول مال مذکور ایله آزاد اولمز دیمکه صادق اولور ● وتشمل ما اذا لم یقبل بعد الموت لکن الوارث اعتقه فحینئذ یصدق ایضا انه لا یعتق بالمال المذکور ولا یصدق ان یقال انه لا یعتق ضرورة انه یعتق مجانا ● ودخی مصنفك والا فلا قولی شو کله ده شامل اولور که اول کوله افندیسینك موتندن صکره قبول ایلمدی لکن انی وارثی آزاد ایلدی پس بو تقدیرجه مرور ایدن شمول کبی اول کوله مال مذکور ایله آزاد اولمدوغنه صادق اولور اما وارث انی آزاد ایلدوکی تقدیرجه اول کوله آزاد اولمز دینلمکه صادق اولمز مجانا آزاد اولمسی ضروری اولدوغندن حاصلی بو تقدیرجه اول کوله اول مذکور مال ایله اولمز ولکن مفت آزاد اولور ولو حرره على خدمته سنة فقبل عتق وعليه خدمته مدته واکر کشی کوله سنی بر یل خدمتی اوزره تحریر وآزاد ایدوب کوله دخی قبول ایدرسه اول کوله آزاد اولوب کوله اوچون تقدیر اولنان مدتك خدمتی کا واجب اولور ● ای وجب علیه الخدمة فی المدة المذکورة ● یعنی اول کوله اوزره واجب اولور اول مذکور اولان مدتده افندیسنه خدمت ایلمك ● والضمیر فی مدته یرجع الی العبد ● مصنفك فی مدته قولنده که ضمیر کوله یه راجع اولور ● اضاف المدة الیه بادنی ملابسة ای مدة ضربت له ● مصنف لفظ مدتی عبده راجع اولان ضمیره مضاف قلدی

ادنی ملابسه ایچونکه تفسیر وتقدیری کوله ایچون ضرب وتقدیر اولنان مدت دیمکدر ● ومدتها نسخة بخط المصنف یعنی مدة الخدمة ای مدة ضربت للخدمة ● ومدتها لفظی مصنفك خطی ایله اولان نسخه دریعنی مدتها ضمیری خدمته راجع اولور که تقدیری مدة الخدمتدر که معناسی خدمت ایچون ضرب وتقدیر اولنان مدت دیمکدر که مسئله مزده بر سنه در فان مات مولاه قبلها ● ای قبل المدة ● تجب قیمته ● ای قیمة العبد ● پس اکر اول مدتدن مقدم کوله نك افندیسی وفات ایدرسه کوله اوزره کندو قیمتی واجب اولور وعند محمد قیمة خدمته وامام محمد قتنده کوله اوزره بر یللق خدمتینك قیمتی واجب اولور کبیع عبد منه بعین فهلکت تجب قیمته وعنده قیمتها نتکه افندیسی کوله یی بینه کندو نفسنی بر معین نسنه ایله صاتوب اول عین هلاك اولنجه امامین قتنده کوله نك اوزرینه کندو قیمتی واجب اولوب امام محمد قتنده اول هلاك اولان عینك قیمتی واجب اولور ● ای الاختلاف فی مسئلة الخدمة بناء على الاختلاف فی هذه المسئلة ● یعنی اول خدمت مسئله سنده که اختلاف شو بیع مسئله سنده که اختلاف اوزره بناء در ● وهی ما اذا قال لعبده بعت نفسك منك بهذه العین کثوب معین فهلکت العین تجب قیمة العبد

وعند محمد قيمة العين لتعذر الوصول الى البدل ههنا كما في تلك الصورة
● واول بيع مسئلهسى بودركه كشى كوله سنه كندو نفسنكى سكا صاتدم
شو عين ايله كه مثالى بر معين ثوب كبيدر پس افنديسى قبض ايتمدين اول
عين هلاك اولنجه امامين قتنده عبدك اوزرينه كندو قيمتى واجب اولور
امام محمد قتنده اول عينك قيمتى واجب اولور بوندن بدله وصول متعذر
اولدوغيچون نتكه خدمت صورتنده دخى متعذر اولمش ايدى ●
وانما تجب قيمة العين عنده لان العين بدل شيء ليس بمال وهو العتق
والعتق لا قيمة له فتجب قيمة العين ● وامام محمد قتنده واجب اولمز الا
اول هلاك اولان عينك قيمتى زيرا كه اول عين مال اولمين نسنه نك
بدليدركه اول نسنه كوله نك آزاد اولمسيدر وعتقك ايسه قيمتى
يوقدر حاصلى عتق تحت قيمته داخل اولور نسنه دكلدر پس اول عينك
قيمتى واجب اولور ● ولهما ان العين بدل نفس العبد فصار كما اذا باع
العبد الجارية فمات العبد ثم فسخا العقد في الجارية تجب قيمة العبد
● واما مين ايچون بو دليل وارد ركه اول عين نفس عبدك بدليدر
پس بو مسئله مز شونك كبى اولديكه كشى بر كوله يى آخره بر جاريه
مقابله سنده صاتوب يعنى كوله يى جاريه يه دكشوب بيع منعقد
اولدوغندنصكره كوله وفات ايدوب بعده بايعله مشترى جاريه

حقنده

حقنده كه عقدى فسخ ايلسلر عبدك قيمتى واجب اولوركه جاريه نك
افنديسى كوله يى صاتانه يينه كوله نك قيمتنى ويرر يوخسه جاريه نك
قيمتنى ويرمز پس مسئله مزده دخى عبدك قيمتى واجب اولوب عينك
قيمتى واجب اولمز **وفي اعتقها بالف علي على ان تزوجنيها ان فعل**
وابت عتقت ولا شيء على آمره وبر كشينك آخره جاريه كى بنم اوزريمه
بيكله آزاد ايله انى بكا تزويجك شرطى اوزره ديدوكنده اكر افنديسى
اول سوزله جاريه يى آزاد ايدوب بعده جاريه اول آره وارمقدن اعراض
ايدرسه جاريه آزاد اولوب آمرى اوزره هيچ بر نسنه لازم كلمز ●
● اى قال رجل لاخر اعتق امتك بالف علي بشرط ان تزوجنيها فاعتقها
المولى وابت الجارية التزويج فلا شيء على الامر لان اشتراط البدل على
الغير لا يجوز في العتق ● يعنى بر كشى آخره ديديكه جاريه كى آزاد ايله
بنم اوزريمه بيك درهمله انى بكا تزويج ايتمكك شرطى اوزره يعنى
انى بكا زوجه لكه ويرمكك شرطى اوزره بيك درهمله بنم اوزريمه
آزاد ايت ديوب افنديسى دخى آزاد ايدوب جاريه اول كمسنيه عورت
اولمقدن امتناع ايدرسه جاريه آزاد اولوب اول جاريه كى آزاد ايله
● ديو امر ايدنه هيچ بر نسنه لازم كلمز زيرا غيرى كمسه اوزره بدل
● شرط ايلمك عتقده جائز اولمز حاصلى عتقك بدلن اجنبى اوزره شرط

ایلمك جائز دكلدر **ولو ضمه عني قسم على قيمتها ومهرها وتجب حصة القيمة**
واكر جاریه نك افندیسنه انی آزاد ایت دیو امر ایدن كشی كلامنه عني كلمه
سنی قوشارسه اول بیك درهم دیدوكی جاریه نك قیمتی ایله مهری
اوزره قسمت اولنوب قیمتنك حصه سی آمر اوزره واجب اولور
ای لو قال اعتق امتك عني بالف وباقي المسئلة بحالها • یعنی امر ایدن
كشی جاریه نك افندیسنه جاریه كی بندن بیك درهمله آزاد ایله دیرسه
ومسئله نك باقیسی اسكی حالیله در یعنی مسئله نك باقیسی جاریه كی
آزاد ایله بندن بیك درهمله شول شرط اوزره كه انی بكا تزویج ایده
سن دیمكدر كه اول صورتده بیك درهم قیمتی ایله مهری اوزره
قسمت اولنور تفصیل مذكور اوزره • فانه يقع الاعتاق من الآمر
بطريق الاقتضاء كما عرفت فيقسم الالف على قيمتها ومهر مثلها • اول
كلامنه آمر عني ضم ایلدوكی صورتده انك اوزرینه اول قسمتدن صكره
جاریه نك قیمتی حصه سی واجب اولور زیرا مأمورك اعتاقی آمردن
واقع اولور اقتضا طریقیله نتكه نكاح رقیق بابنده یا خود اصول
فقهده بلدك كه اقتضا ایله ثابت اولان بیع قبولدن مستغنی اولور پس
امدی آمرك مأموره ویره جكی بیك درهم جاریه نك قیمتی ایله مهری
اوزره قسمت اولنوب قیمتنه اصابت ایدن حصه آمری اوزره واجب اولور

ففرضنا

ففرضنا ان قيمتها الف ومهر مثلها خمسمائة قسم الالف على الالف
وخمسمائة فثلثا الالف حصة القيمة وثلثه حصة مهر المثل فوجب عليه
اداء ثلثي الالف الى المولى وسقط عنه ثلث الالف لانه قابل الالف بالرقبة
شراء وبالبضع نكاحا فسلم له الرقبة دون البضع فوجب حصة ما سلم ولم
تجب حصة ما لم يسلم له • پس اول مسئله ده فرض ایلدك كه جاریه نك
قیمتی بیك درهم ومهر مثلی بشیوز درهمدر امدی آمر جاریه نك مولاسنه
ویره جكی بیك درهم قیمتی اولان بیك ایله مهر مثلی اولان بشیوزه اوزره
قسمت اولنوب اول بیكك اوچ بلوكدن ایكیسی جاریه نك قیمتنك حصه سی
واوچ بلوكدن برسی مهر مثلنك حصه سیدر امدی آمر اوزره واجب
اولور اول بیكك اوچ بلوكندن ایكی بلوكنی جاریه نك افندیسنه
ادا ایلمك واجب اولوب بیكك ثلثی اندن دوشر زیرا كه آمر ویره جكی
بیكی جاریه نك هم ذاتنه مقابل قلدی انی صاتون الق جهتندن وهم
بضعنه مقابل قلدی انی نكاحلنمك جهتندن پس صكره آمره جاریه نك
ذاتی دكوب بضعی دكمدی امدی اكا دكنك حصه سی اوزرینه واجب
اولوب اكا دكمینك یعنی بضعنك حصه سی واجب اولمدی **فلو نكحت**
فحصة مهرها في وجهيه پس اكر اول صورتده جاریه آمره نكاح
ایله وارسه اول فرض ایتدوكمزده كه مهر مثلنك حصه سی انك

مهریدر اول ذکر اولنان ایکی وجهده ده • هذا الذی ذکرنا انما هو
علی تقدیر الاباء • شو ذکر ایلدیکمز یعنی بیك جاریه نك قیمتی ایله مهر
مثلی اوزره قسمت اولنوب قیمتنه اصابت ایدن آمرا اوزره واجب ولوب
ثلثی واجب اولمز دیو ذکر ایلدوکمز دکلدر الا جاریه نك آمره عورتلکه
وارمقدن امتناع ایلدوکی تقدیرا اوزره در • اما اذا لم تأب
ونکحت فمهرها حصة مهر المثل من الالف وهو ثلث الالف فیما فرضنا
• اما جاریه آمردن قاچمیوب اکا زوجه لکه وارنجه انك مهری
اول بیکدن اولان قصه مهر مثلیدر که اول بیکك ثلثیدر اول تقدیر
ایلدوکمز صورتده که اوچیوز اوتوز اوچ درهم و بر درهمك اوچ
بلوکندن بر بلوکیدر • وقوله فی وجهیه ای فیما لم یقل عنی وفیما
قال عنی • ومصنفك فی وجهیه قولینك تفسیری آمر اولان کشی
جاریه نك افندیسنه امر ایدرکن هم عنی دیمدوکی وجهده وهم عنی
دیدوکی وجهده دیمکدر حاصلی اول ایکی وجهده ده جاریه آمره زوجه
لکه وارنجه مهری اول بیکك ثلثیدر •

باب التدبیر والاستیلاد

شو باب کوله وجاریه نك مدبر قلنمقلرینك
وجاریه نك ام ولد قلنماسینك بیاننده در • **ومن اعتق عن دبر مطلقا**
شول مملوکه کیم افندیسنك دبرندن مجاوز اعتاق مطلق ایله آزاد

اولنه

اولنه یعنی افندیسنك آخر عمرندن کچن اعتاقله آزاد اولنان مملوك
باذا مت فانت حر افندیسی مملوکنه بن اولنجه سن حر وآزادسین دیمکله
او انت حر عن دبر منی یا خود سن حرسین آخر عمردن متجاوز اولدوغك
حالده حاصلی بندنصکره حرسین دیمکله **او انت مدبر** یا خود سن مدبر
سین دیمکله **او دبرتك** یا خود سنی مدبر قلدم دیمکله **او ان مت الی
مائة سنة وغلب موته قبلها** یا خود افندیسی کوله یه اکر بن یوز ییله
دك اولورسم سن حرسین دیمکله حال بوکه موتی یوز ییلدن مقدم
غالب اولسه **فمدبر** مدبردر یعنی اول ذکر اولنان الفاظك بریسیله
اعتاق اولنان مملوك مدبر اولور • قوله من اعتق مبتدأ خبره
فمدبر • مصنفك من اعتق قولی مبتدادرکه خبری فمدبر قولیدر
• واعلم انه قال فی الهدایة ان التدبیر اثبات العتق عن دبر
معلوم اولاکه هدایه ده مصنف دیمشکه تدبیرك معناسی کشی مملوکنك
عتقی دبرندن یعنی کندوسندن صکره اثبات ایلمکدر • وانما فسره
بهذا رعایة لموضع اشتقاق التدبیر فلهذا قال فی المتن من اعتق عن
دبر • وصاحب هدایه تدبیری تفسیر ایلدی الا شو معنا ایله یعنی
اثبات العتق عن دبر معناسی ایله تفسیر ایلدی لفظ تدبیرك موضع
اشتقاقنه رعایت ایچونکه تدبیر دبردن مأخوذدر پس شو معنا

ایچون مصنف دخی متنده من اعتق عن دبر دیوب لفظ دبری ذکر
ایلدی ● وانما قال مطلقا احترازا عن المقید ● ومصنف دیمدی
الا مطلقا دیدی مقید اولان تدبیردن احترازا ایچون ● فالمطلق
ان یعلق العتق بموت مطلق او مقید بقید یکون الغالب وقوعه ● پس
مطلق اولان تدبیر مملوکك عتقی مطلق موته تعلیق اولنوب فلان
خسته لکدن اولکله قید اولنمقدر یاخود شول قید ایله مقید اولمقدر که
غالب حال اول قیدك وقوعی اوله ● والمقید ان یعلقه بموت مقید
بقید لا یکون کذلك عادة نحو ان مت فی مرضی هذا فهو حر ● ومقید
اولان تدبیر افندیسی مملوکك عتقن بر قید ایله مقید اولان موته تعلیق
ایتمکدر که عادة اوله اولمز یعنی عادتا اول خسته لکدن کمسنه اولمز مثالی
اگر شو خسته لکمده اولورسم کوله م حر وآزاد اولسون دیمك کبی ●
فقوله ان مت الی مائة سنة وهو ابن ثمانین سنة مثلا وان کان فی
الصورة مقیدا فهو فی المعنی مطلق لان الغالب ان یموت قبل هذه
المدة ● پس مولینك مثلا سکسن یاشنده اولدوغی حالده کوله سنه
اگر یوز ییله دك اولورسم آزاد اول دیدوکی قولی اگر اول صورتده
مقید ایسه ده معناده مطلقدر زیرا غالب بودر که اول کشی شو
مدتدن مقدم اوله یعنی سکسن یاشنده اولان کمسنه نك یوز ییل دخی

یشامدین

یشامدین اولمسی غالبدر ● فقوله ان مت الی مائة سنة یکون بمنزلة
قوله ان مت فیکون فی حکم المطلق ● پس اول سکسنده اولان مولینك
اگر یوز ییله دك اولورسم دیدیکی همان اگر اولورسم دیدوکی
منزله سنده در پس اول قولی دخی حکم مطلقده اولور یعنی اول
کلامی ایله دخی مملوکی مطلق مدبر اولور ● وقوله ان مت الی
مائة سنة تقدیره ان مت فی وقت من هذا الزمان الی مائة سنة ●
ومولانك اگر یوز ییله دك اولورسم دیدوکنك تقدیری شو شمدیکی
زماندن یوز ییله دك بر وقت ایچره اولورسم دیمکدر ● ثم شرع
فی حکم المدبر فقال ــــ مصنف رحمه الله تعالی الفاظ تدبیری
بیان ایلدوکدنصکره اول مطلق مدبرك حکمنی بیان ایتمکه شروع
ایلدوب کلجك مسائلی یعنی لا یباع الی آخره دیدی لا یباع ولا یوهب و
یستخدم ویستأجر والامة توطأ وتنکح مدبر صاتلمز وباغشلنمز واستخدام
اولنور واجاره یه ویریلور وجاریه ایسه وطی اولنور ونکاح
قیلنور ● هذا عندنا واما عند الشافعی فیجوز انتقاله من ملك الی
ملك ● ومدبرك صاتلمیوب باغشلنمدوغی بزم قتمزده در واما
شافعی قتنده مدبرك بر ملکدن آخر ملکه انتقالی جائز اولور فان
مات سیده عتق من ثلث ماله ویسعی فی ثلثیه ان لم یترك غیره

وفی کله ان استغرق دینه • لانه لما کان ایجابا بعد الموت کان له حکم
الوصیة • پس اگر مدبرك افندیسی اولورسه ثلث مالندن آزاد
اولور ایکی ثلثنده سعی ایدر اگر بو مدبردن غیری هیچ برنسنه ترك
اتمدیسه ومدبر جمیع قیمتنده سعی ایدر اگر میتك بورجی مدبرك •
جمیع قیمتنی احاطه ایدرسه زیرا تدبیر وقتا کیم موتدنصکره ایجاب
واثبات اولدیسه آنوکیچون حکم وصیت اولدی وبیع ان قال له ان مت
فی سفری او مرضی هذا او الی سنة او نحوها مما یمکن غالبا • واول مملوك
بیع اولنور یعنی آنی صاتمق صحیح اولور اگر افندیسی اگا اگر شو سفرده
اولورسم آزاد اول یاخود شول خستهلکمده اولورسم آزاد اول •
یاخود شمدنصکره بر ییله دك اولورسم آزاد اول دیرسه یاخود عبدك
عتقی ذکر اولنلر کبی غالبا آنده موت ممکن اولان نسنه دن اولدوغی
حالده برنسنه یه تعلیق ایدرسه وعتق ان وجد شرطه کعتق المدبر
وعتقی اول ذکر اولنان نسنه لردن برسنه تعلیق اولنان مملوك اگر
عتقینك شرطی بولنورسه مدبر آزاد اولدوغی کبی آزاد اولور که
عتق مدبرك بیانی مرور ایلدی • قوله وبیع ای صح بیعه • و
مصنفك وبیع قولینك معناسی اول مملوکك بیعی صحیح اولور دیمکدر
وکذا جمیع ما یوجب الانتقال من ملك الی ملك • واول مملوکی

کشی حال حیاتنده صاتمق صحیح اولدوغی کبیدر بر ملکدن آخر ملکه انتقالی
اقتضا ایدن نسنه لرك جملهسی یعنی اول مملوکی افندیسی صاغلغنده
مثلا باغشلهمق وتصدق ایتمك صحیح اولور • وقوله مما یمکن غالبا
ای لا یکون وقوعه واجبا فی الغالب ذکر الامکان واراد التردد •
ومصنفك مما یمکن غالبا قولینك معناسی غالب حالده اول شرط ایلدوکی
نسنه ده موتینك وقوعی واجب اولمزدیمکدر یعنی اول حال اوزره
اولمسی محقق دکلدر ومصنف مما یمکن غالبا قولنده امکانی ذکر
ایدوب ترددی مراد ایلدی یعنی اول شرط وقوع ایله عدمی بیننده
متردد اولوب سائر تعلیقات کبی اولدی • وامة ولدت من سیدها
او من زوج فملکها ام ولد • وافندیسندن طوغران جاریه یاخود ارندن
طوغروبده صکره زوجی اگا مالك اولان جاریه ام ولددر • یعنی
افندیسندن ولد کتوردن جاریه آنك ام ولدی اولور ودخی برکشی
آخرك جاریهسینی نکاح ایله آلوب جاریه نك آندن ولدی کلدکدن
صکره صاتون المغله یاخود غیری طریقله جاریه یه مالك اولنجه ام
ولدی اولور • وحکمها کالمدبرة الا انها تعتق عند موته من کل ماله و
لم تسع لدینه • واول ایکی وجهده ام ولد اولان جاریه نك حکمی
مدبره اولان جاریه نك حکمی کبیدرکه بیعی وآخره تملیکی جائز اولمیوب

استخدام و وطئ اولنور لكن اول جاریه افندیسنك موتی قتنده جمیع
مالندن آزاد اولور انك دینی ایچون سعی ایلمز **ولا یثبت نسب ولدها**
الا ان یقر به فان اقر فولدت آخر یثبت نسبه بلا دعوة وانتفى بنفيه و
جاریه نك طوغردوغی ولدك نسبی افندیسندن ثابت اولمز مكر كیم
افندیسی اول ولد بندندر دیو اقرار ایلیه پس افندیسی بر كره اقرار
ایلدوكدن صكره جاریه ینه طوغرسه اول ولدك دخی نسبی اندن ثابت
اولور دعوتسز یعنی بو ولد دخی بندندر دیو اعتراف اتمكسزن نسبی
ثابت اولور و نفی اتمسیله منتفی اولور یعنی كشینك جاریه سی طوغرنجه
بو ولد بندندر دیو اقرار اتمسیله ولدك نسبی اندن ثابت اولوب بوندن
صكره طوغردوغی ولدی اعتراف اتمكسزن اندن نسبی ثابت اولور مكر
كیم صكره طوغان ولدی بندن دكلدر دیو نفی ایدرسه منتفی اولوب بو
ولدك نسبی اندن ثابت اولمز • اعلم ان الفراش اما ضعیف او متوسط
او قوی • معلومك اولا كه فراش یا ضعیفدر یا اورته حالده در یا
خود قویدر • فالضعیف هی الامة فلا یثبت نسب ولدها الا بدعوة سیدها
فاذا ادعى صارت ام ولد وهی الفراش المتوسط ویثبت نسب ولدها
بلا دعوة لكنه ینتفی بنفیه • پس فراش ضعیف انجق جاریه در یعنی مولی
نك وطئ ایلدوكی جاریه سی فراش ضعیفدر پس بو جاریه نك ولدینك

نسبی افندیسندن ثابت اولمز الا افندیسینك بندندر دیو دعوا اتمسیله
پس اول جاریه نك طوغردوغی ولد بندندر دیو افندیسی دعوا ایدنجه
اول جاریه انك ام ولدی اولور كه اشته بو اورته حالده كه فراشدر
و بو جاریه نك صكره طوغردوغی ولدینك نسبی مولاسندن دعوتسز
ثابت اولور لكن اول صكره كه ولدی مولاسی نفی اتمكله منتفی اولوب نسبی
اندن ثابت اولمز • والفراش القوی المنكوحة فیثبت نسب ولدها بلا دعوة
ولا ینتفی بنفیه بل یجب اللعان • وفراش قوی كشینك نكاحلو سیدر كه انك
ولدینك نسبی اندن دعوتسز ثابت اولوب اول بنم ولدم دكلدر دیو نسبنی
نفی اتمسیله منتفی اولمز بلكه نفی ایدرسه اكا عورتیله ملاعنه ایلمك واجب
اولور اما فراش متوسطك ولدینی نفی اتمكله لعان لازم كلمیوب انجق ولدك
نسبی منتفی اولور **وام ولد النصرانی اذا اسلمت تسعى فی قیمتها وتعتق بعدها**
• ای بعد السعایة • **ان عرض علیه الاسلام فابی** ونصرانینك ام ولدی
مسلمان اولنجه قیمتی قزانمغه سعی ایدوب اول نصرانی یه اداء ندن صكره یعنی
قیمتنده سعایت ایدوب نصرانی یه تسلیم ایلدكدن صكره آزاد اولور اكر
اول نصرانی یه اسلام عرض اولنوب ده مسلمان اولمقدن اعراض ایدرسه
وهی بحالها ان عرض علیه فاسلم • ای یكون ام ولد له كما كانت • واول
نصرانینك صكره دن مسلمان اولان ام ولدی كندو حالی ایله قالور اكر

نصرانی یه اسلام عرض اولنوب مسلمان اولورسه یعنی اول نصرانی
مسلمان اولورسه اول جاریه ینه اسکی حالنده ام ولد اولدوغی کبی اول
حالله جاریه لکنده قالور **فان ادعی ولد امة مشترکة** ای بین المدعی و
بین آخر **ثبت نسبه منه وهی ام ولده وضمن نصف قیمتها ونصف عقرها
لا قیمة ولدها** واکر شریککک برسی اورتاقلق اولان جاریه نک ولدینی بندندر
دیو دعوا ایلسه یعنی مدعی ایله آخر کمسنه نک آره سنده اورتاقلقلری
اولان جاریه ولد کتوروب ایکسندن برسی بو ولد بندندر دیو دعوا ایلدیسه
اول ولدک نسبی اول مدعیدن ثابت اولوب جاریه دخی انک ام ولدی
اولور واول مدعی جاریه نک هم بهاسینک یاروسنی وهم عقرینک یاروسنی
اول شریکنه ویروب ولدینک قیمتنی ویرمز لانه لما استولد الجاریة
یثبت النسب فی النصف لمصادفته ملکه فیثبت فی الباقی ضرورة ان النسب
لا یتجزی لان الولد لا یتعلق من مائین فیلزم تملک الباقی فیجب علیه نصف
قیمتها وایضا نصف عقرها لحرمة الوطء اول صورتده مدعیدن نسب
ثابت اولوب هم جاریه نک وهم عقرینک نصف قیمتی مدعی اوزره واجب
اولور زیرا وقتا کیم اورتاقلقلری اولان جاریه یی استیلاد ایلدیسه
جاریه نک نصفی حقنده ولدک نسبی ثابت اولور استیلادی کندو ملکنه
متصل اولدوغیچون ونصف باقیسی حقنده دخی نسب ثابت اولور نسبک

متجزی

متجزی اولماسی ضروری اولدوغیچون زیرا ولد ایکی کشینک صویندن
منعلق وحاصل اولمز پس مدعی جاریه نک نصف باقیسنه دخی مالک اولمق
لازم اولوب اوزرینه جاریه نک نصف قیمتی واجب اولور وقیمتنک
نصفی واجب اولدوغی کبی نصف عقریده واجب اولور جاریه مشترکه
نک وطئی حرام اولدوغیچون بخلاف وطء جاریة الابن فان قوله
علیه افضل الصلوات واکمل التحیات انت ومالک لابیک لا یراد به المعنی الحقیقی
وهو ان یکون ملکا للاب ضرورة کونه ملک الابن یدل علیه قوله علیه
الصلوة والسلام الاکملان انت ومالک فیراد المعنی المجازی وهو حل
الانتفاع فتصیر قبیل الوطء ملکا للاب لیکون الوطء حلالا فلا یجب
العقر اول جاریه مشترکه نک وطئی کبی اوغلینک جاریه وطء ایلمسنک
خلافنجه در زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک انت ومالک
لابیک یعنی سنده مالکده باباککدر دیو بیوردوغی ایله معنای حقیقی
مراد اولنماز که بونک حقیقتده معناسی اوغلینک مالی حقیقة باباسینک
ملکی اولمقدر حاصلی کشینک اوغلی مالی فی الحقیقه کندوسنه ملک
دکلدر اول مال اوغلینک ملکی اولمق ضروری اولدوغیچون
ونوکه دلالت ایدر اول اشرف الخلق رسالت پناه علیه اتم السلام
وازکی الصلوة حضرتلرینک انت ومالک دیو بیوردقلری حاصلی

سن وسنك مالك ديمك في الحقيقه اوغلك مالى باباسينك مالى
اولمدوغنه دلالت ايدر پس چونكه اوغلك مالى باباسنه ملك اولمسى
مراد اولنمدى امدى انت ومالك لابيك حديث شريفيله معناى مجازى
مراد اولنور كه كشيه اوغلينك ماليله انتفاع ايلمسينك حلال اولمسيدر
امدى بابايه اوغلينك جاريه سى وطئدن مقدمجه ملك اولورتاكيم
بابانك انى وطء ايلمسى حلال اوله پس جاريه ابن بابايه بو قدر ملك
اولنجه اوزرينه عقر جاريه واجب اولمز • وفي مسئلتنا وقع الوقاع
في محل بعضه ملك الغير ولا سبب لحل الوطء فيحرم فيجب العقر • وبزم
متنده ذكر اولنان مسئله مزده شريكك جماعى بر محلده واقع اولديكه
بعضيسى غيرى كمسنه نك ملكيدر ومدعيه انى وطء ايلمك حلال
اولمسنه هيچ بر سبب وطريق يوقدر يعنى بابانك اوغلى جاريه سن وطء
ايلمك حلال اولمغه طريق واركه اول حديث شريفدر اما اورتاقلق
جاريه نك وطئى هيچ بر شريكه حلال اولمسنه بر طريق ودليل
يوقدر پس امدى اورتاقلق جاريه يى وطء شريكه حرام اولوب
وطء ايلدوكنده جاريه نك نصف عقرنى شريكنه ويرمسى واجب
اولور • والتملك يثبت ضرورة ثبوت النسب فيثبت قبيل العلوق
لكن بعد ابتداء الوطء فلا يجب قيمة الولد • وجاريه يى وطء ايدن

شريك اول بر نصفنه ده متملك اولمسى ثبوت نسبك ضرورتيچون
ثابت اولور پس مدعيه جاريه نك بتونجه ملك اولمسى علوقدن
مقدمجه ثابت اولور ولكن ابتداء وطئدن صكره يعنى جاريه نك اكا
بتون ملك اولمسى انى وطء ايلدوكندن صكره علوقدن مقدم ثابت
اولور پس علوقدن مقدم جاريه يه بتون مالك اولنجه ولدك قيمتى
اوزرينه واجب اولمز يعنى شريكنه انجق جاريه نك نصف قيمتن و
عقرينك نصفني ويروب ولدينك قيمتن ويرمز • **وان ادعياه معا**
فهو منهما خلافا للشافعي • فان عنده يرجع الى قول القائف
واگر جاريه مشتركه ولد كتوروب ايكى شريكده بو ولد بندندر ديو دعوا
ايدرلرسه اول ولدك نسبى دعوالرينه كوره ايكسندندن ثابت اولوركه
بو ثبوت امام شافعينك خلافنجه در زيرا شافعى قتنده بو صورتده
نسب شناس اولان كشينك سوزينه رجوع اولنور پس ولدى هر
قنقسنه بكزه درسه نسبى انجق اندن ثابت اولور • **وهي ام ولدهما وعلى**
كل نصف عقر وتقاصا • واول جاريه ايكى شريكده ام ولديدر حاصلى
دعوالرينه كوره ايكسنه ده ام ولد اولوب هر برسينك اوزرينه
نصف عقرى لازم كلور ولكن ايكيسيده استحقاقده برابر اولدوغيچون
قصاصلشورلر حاصلى ايكيسيده برى برندن عقر ديو هيچ بر نسنه الماز

ويرث من كل ارث ابن • لان المقر يواخذ باقراره • واول ولد ايكى
شريكه ده وارث اولوب هر برسندن بتون بر اوغلك ارثنه كيرر زيرا
ايكيسيده بندندر ديو اقرار ايلدى ومقر اولان كشى ايسه اقرارى ايله
طوتلور حاصلى اقرار ايله حكم ثابت اولور مسئله مزده كبى وورثا منه
ارث اب • لان الاب احدهما لكنه غير معلوم فيوزع ميراث الاب
عليهما • واول ايكى شريك بو ولددن بر بابا وارث اولدوغى كبى
وارث اولورلر زيرا باباسى انجق برسيدر ولكن فنقيسى اولدوغى معلوم
دربس بر باباتك ميراثى ايكيسى اوزره توزيع اولنور وان ادعى ولد
امة مكاتبه لزمه عقرها ونسب الولد وقيمته واكر كشى مكاتبنك جاريه
سى طوغردوغى انك ولدى بندندر ديو دعوا ايدرسه اكا جاريه نك
عقرى واول ولدك نسبى وهم قيمتى لازم كلور • لانه وطئ معتمدا
على الملك فيكون ولده ولد المغرور وهو ثابت النسب وهو حر بالقيمة
• اول صورتده مدعيه جاريه نك عقرى وولدك هم نسبى وهم
قيمتى لازم كلور زيرا كه اول كشى بنم كسبم اولان مكاتبمك كسبيدر ديو
جاريه كندو ملكى اولمق اوزره اعتماد ايليوب وطئ ايلدى بس انك ولدى
ولد مغرور اولور وولد مغرور ايسه ثابت النسبدر وهم قيمتى ايله
حردر لا الامية • اى لا امة ام ولد له اذ لا ملك له فيها حقيقة • اول

جاريه

جاريه نك ام ولدلكى اول كشيه ثابت اولمز يعنى اول جاريه انك ام
ولدى اولمز زيرا حقيقتده انك جاريه ده ملكى يوقدر ان صدقه
مكاتبه • اى انما يثبت النسب ان صدق المكاتب المولى • اكر انى مكاتبى
تصديق ايدرسه يعنى مكاتبك جاريه سنى وطئ ايدوب ولد كتوردوكى
بندندر ديو دعوا ايدن مولادن اول ولدك نسبى ثابت اولمز الا مكاتب
انى كوجكلرسه • وعند ابى يوسف لا يشترط تصديق المكاتب • وابى
يوسف قتنده اول ثبوت نسبده مكاتبك تصديقى شرط قلنماز والا لا
يثبت نسبه الا اذا ملكه يوما • اى ان لم يصدق المكاتب المولى لا يثبت
النسب الا اذا ملك المولى الولد يوما • واكر مكاتب تصديق ايلمزسه
نسب ثابت اولمز مكر كيم اول ولده مكاتبك مولاسى بركون مالك اولا
يعنى اول صورتده اكر مكاتب مولاسنى تصديق ايلمزسه جاريه سنك
نسبى افنديسندن ثابت اولمز مكر كيم مولاسى بركون مالك اولنجه بس
بو تقديرجه ثبوت نسبده تصديق مكاتبه احتياج يوقدر مثلا مكاتب
بدل كتابتندن عاجز اولوب بركون افنديسنك ملكنه عود ايدوب تكرار
افنديسى انى كتابته كسمكله اولقدر ولده مالك اولنجه ثبوت نسبده تصديق
مكاتبه محتاج اولمز •

كتاب الايمان

بو كتاب يمينلرك واحكاميك بياننده در • اليمين تقوى الخبر بذكر الله

او التعليق ● شرعده يمين الله سبحانه وتعالى نك اسم شريفنه مقارنتله
خبرك قوتلنمسيدر والله شو يله ايدم ديمك كبي ياخود والله شو يله
ايلم ديمك كبي ياخود يمين جزانك شرطه تعليق ايلكله خبرك قوتلنمسيدر اكر
فلان اوه كيررسم قولم آزاد اولسون ديمك كبي وهي ثلث ● اي الايمان
التي اعتبرها الشرع ورتب عليها الاحكام ثلث ● واول ايمان اوچدر
يعني شول ايمانكه شرع اني اعتبار ايدوب اوزرينه احكامي ترتيب
ايلدي مجموعي اوچ دورلودر ● وانما قلنا هذا لان مطلق اليمين اكثر
من الثلث كاليمين على الفعل الماضي صادقا ● وبز ديمك الا شوني ديدك
يعني شرعك اعتبار ايدوب اوزرينه ترتيب احكام ايلدوكي يمين اوچدر
ديدك زيرا مطلق يمين اوچدن چوقدر فعل ماضي اوزره كرچك اولدغي
حالده آنده ايچمك كبي يعني والله فلان نسنه يي ايچمش زمانده مثلا ديوكه
كون ايچمشدر ديو كرچكدن آنده ايچمك كبي ● وعنينا بترتب الاحكام
عليها ترتب المواخذة على الغموس وعدمها على اللغو والكفارة على المنعقدة
● وبز ايمان اوزره احكامك ترتيبيله غموسي اوزره مواخذه نك
ولغو اوزره عدم مواخذه نك ومنعقده اوزره كفارتك مرتب اولمسني
قصد ايلدك فحلفه على فعل او ترك ماض كاذبا عمدا غموس يعني كشينك
فعل ماضي اوزره ياخود ترك فعل ماضي اوزره يالان ايكن قصديله

آنده

آنده ايچمسي يمين غموسدر ● يمكن ان يراد بالفعل مصطلح النحاة او
مصطلح اهل الكلام وهو المصدر اعم من ان يكون قائما بالعقلاء او
بالجمادات نحو والله لقد هبت الريح ● يمكن اولوركه مصنفك فعل
ديدوكيله نحاتك اصطلاح ايلدوكلري فعل اولا ياخود اهل كلامك
مصطلحي اولان فعل مراد اوله بونلرك مصطلحي اولان فعل مصدر
در واول فعل عقلا ايله ياخود جمادات ايله قائم اولمقدن اعمدركه
جمادات ايله قائم اولان فعلك اوزرينه واقع اولان حلفك مثالي والله
تحقيق يل اسدي ديمك كبيدر ● فان قلت اذا قيل والله ان هذا حجر
كيف يصح ان يقال هذا الحلف على الفعل قلت نقدر كلمة كان او يكون
ان اريد في الزمان الماضي او المستقبل ● پس اكر سؤال ايدوب ديرسك
كيم والله شو نسنه طاشدر ديلنجه شو يمين فعل اوزره در ديمك
نيجه صحيح اولور ديرسك جواب ويروب ديرز كه اكا كان ياخود يكون
فعلي تقدير اولنور اكر زمان ماضيده ياخود زمان مستقبلده حجر
اولماسي مراد اولنور ايسه يعني والله شو نسنه ايچمش زمانده طاش
ايدي ياخود كلجك زمانده طاش اولور ديمكدر ● والمراد بالترك
عدم الفعل ● وترك فعل ايله مراد عدم فعلدر يعني فعل منفي مراد
اولنور ● وقوله كاذبا حال من الضمير في قوله فحلفه ● ومصنفك

كاذبًا قولي فحلفه قولنده كه ضميردن حالدركه معناسي يلان اولدوغي حالده ديمكدر ● ثم بين حكم الغموس بقوله ● يأثم به مصنف يمين غموس بيان ايلدكدنصكره انك حكمن يأثم به قولي ايله بيان ايلدي يعني كشي اول يمين غموس ايله آثم وكنهكار اولور حاصلي يلان اولدوغن بيلوركن يلان يره آند ايجن كشي صاحب كبيره اولور پس بوندن توبه ايدوب استغفار ايلمسي واجبدر ● ثم عطف على قوله كاذبًا قوله ● او ظانا انه حق وهو ضده لغو مصنف يمين غموسنه اولدوغن وحكمن بيان ايلدوكندنصكره كاذبًا قولنه عطف ايلدي او ظانا الى آخره قولني يعني ماضي اولان فعل يا ترك فعل اوزره آند ايچمش سوزي حق اولدوغن ظن ايدوب حال بوكه اول فعل يا تركي ظننك ضدينجه اولسه اول يميني لغودر يعني كچمش زمانده فلان نسنه يي ايلدم يا ايلمدم ديو كرچك اولدوغن ظن ايلدوكي حالده يمين ايدوب حال بوكه اول مظنوني اولان فعل ياخود عدمي ظنينك خلافنجه اولسه اول يمين لغو اولوب آكا اعتبار اولنماز ● ثم بين حكمه بقوله ● يرجى عفوه بعده مصنف رحمه الله تعالى لغو اولان يمينك حكمني يرجى عفوه قولي ايله بيان ايلدي يعني اول يمين لغوك عفو اولنمسي رجا اولنور يعني مرجودركه الله تعالى يمين لغوك كناهني صاحبندن عفو ايليه

ثم عطف

● ثم عطف على فعل او ترك قوله ● وعلى آت منعقد صكره مصنف رحمه الله تعالى وعلى آت منعقد قولني على فعل او ترك قولي اوزره عطف ايلديكه معناسي ودخي كلجك زمانده كه فعل يا عدم فعل اوزره يمين ايلمسي منعقددر ديمكدر مثلا كشينك والله يارين فلان نسنه يي ايدرم ياخود ايتمم ديمك كبي ● الاحسن ان يقال وآت منعقد بلا كلمة على ليكون معطوفا على ماض فانه اذا ذكر لفظة على يكون معطوفا على فعل او ترك ● وزياده جه كوكجك اولان على كلمه سين ذكر ايتمكسزن وآت منعقد دنلمكدر تاكيم مقدمده ذكر اولنان ماض قولنه معطوف اوله زيرا على لفظي ذكر اولنجه فعل او ترك قولنه معطوف اولور ● ثم لا بد ان يقدر لقوله آت موصوف وهو فعل او ترك فيكون فيه اطناب مع عدم وجوب تقدير ما ليس بمذكور ولو اسقط لفظة على احتى يكون معطوفا على فعل ماض ففيه ايجاز بلا احتياج تقدير شيء غير ملفوظ ● وبوندنصكره يعني اول عطف لازم كلدكدنصكره مصنفك وآت قولنه دخي موصوف تقدير اولنمق لازمدركه اول موصوف فعل او ترك لفظيدر پس بو تقديرجه اول سوزي اوزانمق لازم كلور مذكور اولمين لفظك تقدير اولنمسي واجب اولمغله بله اما اكر متندن على لفظي اسقاط اولنسيدي تاكيم مقدمده ذكر اولنان فعل ماض لفظي اوزره

معطوف اولا ملفوظ اولمین سننه نك تقدیرنه احتیاج حسن ایجاز واختصار
حاصل اولوردی • فان قلت الحلف کما یکون علی الماضی والآتی یکون علی
الحال ایضا فلم لم یذکره وهو من اقسام الحلف • پس اگر سؤال ایدوب آند
ایچمك گچمش وگلجك اوزره اولدوغی کبی شمدیکی زمان اوزره دخی اولور
پس بو قسم دخی یعنی شمدیکی زمان اوزره اولان قسم دخی حلفك اقسامندن
ایکن مصنف انی نیچون ذکر ایتمدی دیرسك • قلت انما لم یذکره لمعنی دقیق
وهو ان الکلام یحصل اولا فی النفس فیعبر عنه باللسان فالاخبار المعلق
بزمان الحال اذا حصل فی النفس فعبر عنه باللسان فاذا تم التعبیر باللسان
انعقد الیمین فزمان الحال صار ماضیا بالنسبة الی زمان انعقاد الیمین فاذا
قال کتبت لا بد من الکتابة قبل ابتداء التکلم واذا قال سوف اکتب لا بد من
الکتابة بعد الفراغ من التکلم بقی الزمان الذی من ابتداء التکلم الی آخره فهو
زمان الحال بحسب العرف وهو ماض بالنسبة الی آن الفراغ وهو انعقاد
الیمین فیکون الحلف علیه الحلف علی الماضی • اول ایراد ایتدیکك اشکالك
جوابنده دیرمکه مصنف زمان حالی اوزره اولان یمینك قسمنی بر دقیق معنا
ایچون ذکر ایتمدیکه اول معنا کلامك ابتداءکوکلده حاصل اولوب صکره
اول کلامدن لسانله تعبیر وبیان اولنمسیدر پس زمان حاله تعلیق اولنان
خبر نفس انساندن حاصل اولوب واندن لسانله تعبیر اولنوب سویلنجه دخی

لسانله تعبیری تمام اولنجه یمین بغلنور پس امدی زمان حالکه کلامك
نفسده حاصل اولمسی زمانیدر یمین منعقد اولدوغی زمانه کوره ماضی
اولور پس مثلا کشی یازدم دینجه بو سوزی سویلمکه باشلامسندن مقدم
یازسی لازمدر اما یقینسده یازه رم دینجه بو کلامندن فارغ اولدوغندن
صکره یازسی لازمدر و بو کلامی سویلمکه شروع اولندوغنك ابتداسندن
آخرینه دك اولان زمان قالدیکه اول زمان اعرف ناس حسبیله زمان حال
دیرکه اول زمان حال کلامدن فارغ اولدوغی دمه کوره ماضیدرکه اول
دمده یمینك بغلندوغی دمدر پس زمان حالده که فعل یا ترك فعل اوزره
یمین ایتمك ماضی اوزره یمین ایتمك اولور **وکفر فیه فقط ان حنث**
کفارت ایدر اگر ایدنی بوزارسه انجق حلف منعقدده کفارت ایدر یعنی
گلجك زمانده فلان نسنه یی ایده رم یا خود ایتمم دیو آند ایچن کمسنه اول
ایدنی حفظ ایتمیوب بوزارسه اکا کفارت یمین واجب اولور • انما قال
فقط احترازا عن مذهب الشافعی من الکفارة فی الغموس • مصنف رحمه
الله تعالی انجق منعقد اولان حلفنده کشی حانث اولورسه کفارت ایدر
دیدی یمین غموسده امام شافعینك یمین غموسده دخی کفارت واجب
اولور دیدوکی مذهبندن احترازا ایچون **ولو سهوا او کرها حلف او حنث**
اگر سهو ایله یا خود کوجله یمین ایدرسه ده یا خود سهو ایله یا کوج ایله اندنی

بوزارسه ده • يعني تجب الكفارة وان كان الحلف بطريق السهو او
الاكراه خلافا للشافعي • يعني كشي آندني بوزنجه كفارت واجب اولور
اگر سهو ايله ياخود اكا غيرك كوج ايتمسيله يمين ايتمش ايسه ده كه بو ايكي
صورتده كفارتك واجب اولمسي امام شافعينك خلافنجه در • وقال
في الهداية القاصد في اليمين والمكره والناسي سواء • هدايه ده مصنفي
د ديكه يمينده قصد ايدن واكراه اولنان ونسيان ايله يمين ايدن برابردر
• والمراد بالناسي الساهي وهو الذي حلف من غير قصد كما يقال الا
تأتينا فقال بلى والله من غير قصد اليمين • وهدايه ده ذكر اولنان
ناسي ايله مراد شول سهو ايله يمين ايدندر كه بلا قصد آندايچر نته كيم
بر كشي آخره بزه كلمز ميسن ديديكنده اول دخي يميني قصد ايتمكسزن بولله
والله كلورم ديو • وكذا ان كان الحنث بطريق السهو والاكراه تجب
الكفارة لان الفعل الحقيقي لا يعدمه السهو والاكراه وكذا الاغماء والجنون
فتجب الكفارة بالحنث كيف ما كان • وسهو ايله ياخود اكراه ايله يميني
بوزمق دخي بو ايكي طريقك برسيله يمين ايتمك كبي اولوب كفارت
يمين واجب اولور زيرا فعل حقيقي كه حالفدن صادر اولان شرطدر
سهو واكراه اني يوق ايتمز واغما وجنون دخي بويله در بس هر نه طريقله
بوزرسه بوزسون كفارت واجب اولور حاصلي كشي سهو واكراه

واغما وجنون حالنده هر قنقيسنده كه يميني بوزه كفارت واجب اولور
والقسم بالله او باسم آخر من اسمائه كالرحمن والرحيم والحق او بصفة يحلف
بها من صفاته كعزة الله وجلاله وكبريائه وعظمته وقدرته ويمين لفظة
الله ايله اولور والله فلان ايشي ايشلرم ياخود ايشلمم ديمك كبي ياخود
حق سبحانه وتعالى نك اسماء شريفه سندن الرحمن ودخي الرحيم ودخي
الحق كبي لفظة الله دن غيري آخر اسميله اولور مثلا والرحمن شويله
ايدرم يا ايتمم ديمك كبي ياخود قسم حق تبارك وتعالى نك صفات
جليله سندن عرف ناسده انكله آند ايچله جك صفت ايله اولور عزة
الله ودخي جلال الله ودخي كبرياء الله ودخي عظمة الله ودخي قدرت
الله كبي لا بغير الله كالنبي والقرآن والكعبة يوخسه نبي وقرآن وكعبه
كبي الله تعالينك اسماء حسنى وصفات عليا سندن غيري ايله يمين اولمز
مثلا سيغامبر حقيچون ياخود كعبه حقيچون فلان ايشي ايشلرم ديمك
شرعا يمين دكلدر ولا بصفة لا يحلف بها عرفا كرحمته وعلمه ورضائه و
غضبه وسخطه وعذابه ودخي حق سبحانه وتعالينك صفتلرندن
عرف ناسده انكله يمين اولنميان صفتله يمين اولمز كه اول صفتلر حق
تبارك وتعالى نك رحمتي وعلمي ورضاسي وغضبي وسخطي وعذابي
كبيدر وقوله لعمر الله وكشينك لعمر الله ديمسي كه اللهك بقاسي نه قسمدر

دیمکدر وایم الله دخی ایم الله دیمسی که اللهك یمینلری بنم یمینمدر دیمکدر
وعهد الله دخی وعهد الله دیمسی که اللهك عهدی ایله قسم ایدرم دیمکدر
ومیثاقه ودخی میثاق الله دیمسی که بو دخی الله تعالینك عهدی ایله
قسم ایدرم دیمکدر واقسم واحلف واشهد وان لم یقل بالله ودخی
بالله دیمزسه ده یا لیکز قسم ایدرم ویمین ایدرم وشهادت ایدرم
دیمسی وعلی نذر او یمین او عهد وان لم یضف الی الله ودخی اوزریمه نذر
یاخود یمین ویاخود عهد اولسون دیمسی اول نذر ویمین وعهدنی الله
تعالی یه اضافت اتمزسه ده وان فعل کذا فهو کافر وان لم یکفر علقه بماض
او آت ودخی فلان نسنه یی ایدرسه اول کافردر دیمسی بو سوز ایله کافر
اولمزسه ده کافر اولمسنی کرك کچمشه وکرك کلجکه تعلیق ایلسون وسوکند
میخورم بخدای ودخی شمدیکی حالده خدای تعالی یه آند ایچرم دیمسی قسم
قسمدر یعنی لعمر الله دن سوکند میخوارمه دك اول مذکوراتك هر برسی
ایله یمین حاصل اولور • فقوله لعمر الله مبتداء وقسم خبره • پس قوله
لعمر الله ترکیبی مبتداء در قسم لفظی خبریدر • والمراد بقاء الله تقدیره لعمر
الله قسمی • وعمر الله تعالی ایله مراد بقاء الله تعالی در که تقدیری لعمر الله
قسمی در یعنی لعمر الله مبتدا در ومقدر قسمی خبریدر که معناسی الله جل و
علانك دوام وبقاسی قسممدر دیمکدر • وقوله ایم الله قد قیل هو جمع یمین

حذفت

حذفت النون خفة لكثرة استعماله تقديره ايمن الله تعالى يميني وقيل هو من
ادوات القسم كالواو • وایم الله قولنده که ایم لفظنده دینمشدر که ایم
لفظی یمینك جمعیدر استعمالی چوق اولمغین خفت ایچون نونی حذف
اولنمشدر که تقدیری ایمن الله یمینی در ومعناسی الله تعالینك یمینلری
یمینمدر دیمکدر ودخی دینمشکه ایم لفظی واو کبی حروف قسمدندر پس
بو تقدیرجه ایم الله دیمك همان والله دیمکدر • وعهد الله بالجر بواسطة
حرف القسم ودخی وعهد الله قولی جر ایله در حرف قسم اولان واوك
واسطه سیله • وقوله • ومصنفك • وان لم یکفر • قولی • انما قال
هذا لانه علق الکفر بالفعل المذکور فیکون قسما بسبب التعلیق فعدم الکفر
بذلك الفعل دل علی عدم صحة التعلیق فلا یصح القسم فعدم الکفر لما اوهم
عدم صحة القسم فلدفع هذا الوهم قال انه قسم وان لم یکفر • مصنف دیمکی
الا شونی ددی یعنی وان لم یکفر ددی زیرا که اوله یمین ایدن کمسنه کافر
اولمسنی ذکر ایتدوکی فعله تعلیق ایتدی پس تعلیق سببیله بویله دیمسی قسم اولور
امدی اول فعل ایشلمکله کافر اولمامسی تعلیقك صحیح اولمامسی اوزره دلالت
ایتدی پس اول تعلیق صحیح اولمینجه قسم دخی صحیح اولمز امدی اول یمین ایدنك
کافر اولمامسی وقتا کیم قسمك صحیح اولمامسنی ایهام ایلدیسه بو وهمی دفع و
منع ایچون مصنف رحمه الله تعالی کتبنیك بویله دیمسی یمینده اگر اول فعلی

ایشلیجه کافر اولمزسه ده دیدی ● وانما یکون قسما لانه لما علق الکفر بذلك الفعل فقد حرم الفعل وتحریم الحلال یمین ● وحالفك اول قولی یمین اولور زیرا وقتا کیم کفرینی شرط ایدوکی فعله تعلیق ایدیسه اول فعلی کندوسنه حرام قلدی وحلالی حرام قلمق یعنی کشی کندوسنه حلال اولانی بکا حرام اولسون دیمك کندو حقنده یمیندر ● وقوله علقه بماض اوآت ای لا یکفر بهذا القول سواء علق الکفر بفعل ماض او مستقبل ● ومصنفك علقه بماض او آت قولینك معناسی بونکله یمین ایدن کمسنه بو سوزیله کافر اولمز برابردر که کافر اولمسنی گچمش زمانده که فعله تعلیق اتسون یا خود گلجك زمانده که فعله ● وعند البعض ان علقه بفعل ماض یکفر لان التعلیق بفعل یعلم انه قد وقع تنجیز لکن الصحیح انه لا یکفر ان کان یعلم انه یمین وان کان عنده انه یکفر بالحلف یکفر فیهما ● وبعض علما قتنده اول کشی کفرینی ماضی اولان فعله تعلیق ایدرسه کافر اولور زیرا بر فعلك واقع اولدوغنی تحقیقله بلوركن اول فعله تعلیق یعنی اکا آصه قومق تنجیزدر یعنی فی الحال واقع قلمقدر حاصلی اول سوزی سویلدوکی کبی کافر اولور لکن صحیح اولان قول بودرکه اول اول کمسنه کافر اولمز اگر بو کلامك یمین اولدوغنی بلورسه واگر انك قتنده واعتقادنده بونکله یمین ایله کافر اولاجغنی بیلورسه اول ایکی صورتده بله یعنی ماضی ومستقبله تعلیق ایتدوکی صورتلرده کافر اولور وحقا

وکشینك

وکشینك حقا دیمسی که بونك تقدیری حقا افعل کذادرکه معناسی تحقیقا بن فلان ایشی ایشلرم دیمکدر وحق الله ودخی الله تعالینك حقنه وحرمته ودخی الله تعالینك حرمتنه قسم ایدرم دیمسی واثنات حال اولان می لفظنی کتورمکسزن وسوکند خورم بخدای دیمسی که معناسی خدا یه آند ایچرم دیمکدر یا بطلاق زن دیمسی که معناسی یا خود عورتمك طلاقنه آند ایچرم دیمکدر وان فعله فعلیه غضبه او سخطه او لعنته ودخی فلان نسنه‌یی ایشلرسه اوزرینه اللهك غضبی یا خود سخطی یا خود لعنتی اولا دیمسی او انا زان او سارق او شارب خمر او اکل ربوا یا خود فلان ایشی ایشلرسم زنا ایدیجی یا اوغرو یا خود شراب ایچیجی یا خود ربا ییجی اولام دیمسی لا قسم دکلدر وحروف القسم الواو والباء والتاء قسم حرفلری واو وبا وتا بومجموعیدر والله بالله تالله کبی وتضمر کالله افعله وحرف قسم اضمار اولنوب الله افعله ترکیبنده اضمار اولندوغی کبی یعنی حرف قسمی ذکر اتمکسزن یمین منعقد وحاصل اولور ولکن مصنفك حرف قسم اضمار اولنور دیمسنده لفظه جلاله بعد الاضمار مجرور قالمسنه اشارت واردر وکفارته عتق رقبة او اطعام عشرة مساکین کما هما فی الظهار ویمینك کفارتی بر رقبه یعنی بر قوله یا بر جاریه آزاد اتمکدر یا خود اون فقیری دویورمقدرکه بونده که عتق ایله اطعام کفارت ظهارده ذکر اولنان عتق

واطعام كبيددر او كسوتهم لكل ثوب يستر عامة بدنه فلم يجز السراويل
یاخود اون فقیرك هر برینه بتون کوده سنی اورتر بر ثوب کیدرمکدر
پس اگر هر برینه انجق بر طون کیدرسه جائز اولمز فان عجز عنها
وقت الاداء • ای عجز عن الاشیاء الثلثة وقت ارادة الاداء صام ثلثة
ایام ولاء پس اگر اوزرینه کفارت یمین واجب اولان کمسنه ادا وقتنده
اول نسنه لردن عاجز اولورسه یعنی کفارت یمینك اداسنی مراد ایلدوکی
وقتده ذکر اولنان اوچ نسنه دن عاجز اولوب قادر اولمزسه
تتابع ایله اوچ کون اوروج طوتار ولم یجز بلا حنث ویمین ایدن کشی
اندنی بوزماسندن مقدم کفارت ایدرسه جائز اولمز • التکفیر
قبل الحنث لا یجوز عندنا حتی لو کفر قبل الحنث ثم حنث یجب الکفارة خلافا
للشافعی • یمینك کفارتنی حانث اولمدین ادا ایتمك بزم قتمزده جائز
اولمز حتی اگر اندنی بوزمقدن مقدم کفارتی ادا ایدوب صکره بوزرسه
تکرار کفارت واجب اولور که بو حکم شافعینك خلافنجه در •
فعنده الیمین سبب للکفارة والحنث شرط وجوب الاداء فیجوز التقدیم
علیه وعندنا الحنث سبب لان الیمین انعقدت للبر والکفارة علی تقدیر
الحنث فلا یکون الیمین سببا لها فالحنث سبب والیمین شرط فلا تتقدم
علی الحنث • امدی امام شافعی قتنده یمین کفارتك سببیدر ویمینی

بوزمق کفارتك اداسی واجب اولمسینك شرطیدر پس بو تقدیرجه
کفارتی حنث اوزره تقدیم ایتمك جائز اولور یعنی کشی یمینی بوزمقدن
مقدم کفارتن ایدوب بعده بوزمق جائز اولور شافعی قتنده وبزم
قتمزده حانث اولمق کفارتك سببیدر یوخسه نفس یمین دکل زیرا
یمین انی حفظ ایتمکیچون بغلنوب کفارت حانث اولدوغی تقدیرجه واجب
اولور پس یمین کفارتك سببی اولمز پس امدی حنث کفارتك سببی ویمین
شرطیدر امدی مسبب اولان کفارت سببی اولان حنث اوزره تقدم
ایلمز • وخلاف الشافعی فی الکفارة المالیة فانه یمکن ان یثبت نفس
الوجوب لا وجوب الاداء کما فی الثمن فنفس وجوبه یتعلق بالمال ووجوب
الاداء بالفعل • وامام شافعینك قتنده جائز اولور زیرا ممکن اولورکه
ادا واجب اولمیوب نفس وجوب ثابت اوله صاتون النان نسنه بها سنده
اولدوغی کبی مثلا برکشی اشارتله متعین اولمین درهم ودینارکبی بها
ایله بر نسنه یی صاتون النجه اول شیئك بهاسی واجب اولور بونك
برله که اول بهانك اداسی واجب اولمز الا امتاع صاحبنك مطالبه سیله
پس اول ثمنك نفس وجوبی ماله متعلق اولوب اداسینك وجوبی مطالبه
اولنان فعله متعلقدر امدی کفارت مالیه ده دخی نفس وجوب ماله
واداسنك وجوبی حنث اولان فعله متعلقدر • قلنا المال غیر مقصود

في حقوق الله تعالى فالكفارة المالية وغير المالية السواء على ان نفس
الوجوب ينفك عن وجوب الاداء في العبادات البدنية فنفس الوجوب
يتعلق بالهيئة الحاصلة للعبادة ووجوب الاداء يتعلق بايقاع تلك الهيئة
على ما حققنا في شرح التنقيح • وامام شافعينك كفارت ماليه وبدنيه
نك آره سنی اول ذكر اولنان طريقله فرق ايتدوكنده جواب ويروب
ديرزكه كفارت حق الله تعالى در والله تعالى نك حقوقنده ايسه مال
مقصود دكلدر پس امدی كفارت ماليه وغير ماليه هپ برابردر بونك
برله كم نفس وجوب عبادات بدنيه ده وجوب ادادن ايريلور امدی
نفس وجوب عبادت ايچون حاصل اولان هيئت وصورته متعلق اولور
وجوب ادا اول هيئتی واقع قلمغه متعلقدر كه بونك معرفتی تنقيحك
تحقيق ايلديكمزه موقوفدر ومن حلف على معصية كعدم الكلام مع ابويه
حنث وكفر • ودخی بابا وانا سيله سويلشمامك كبی معصيت اوزره يمين
ايدن كمسنه انی بوزوب كفارت ايتمك كركدر ولا كفارة في حلف
كافر وان حنث مسلما • وكافرك آند ايچمسنده كفارت يوقدر اكر مسلمان
اولدوغندن صكره حانث اولورسه ده يعنی كفری حالنده آند ايچمكله كافرك
يمينی مذهبمزده منعقد اولمز پس كفری حالنده انی بوزنجه كفارت
واجب اولمدوغی كبی مسلمان اولدوغندن صكره اول انی بوزرسه

بنه كفارت واجب اولمز اما شافعی قتنده واجب اولور ومن حرم
ملكه لا يحرم وان استباحه كفر • ای وان عامل به معاملة المباح
كفر • ومملوكنی كندو نفسی اوزره حرام قلان كمسنه كندوسينك
حرام قلمسيله اول نسنه حرام قلنمز ولكن اكر كندوسنه استعمالنی حرام
قلدوغی نسنه يی مباح قلاورسه يعنی غيری مباح اولان نسنه ايله
معامله ايلدوكی كبی انكله دخی معامله ايلدرسه كفارت ايدر حاصلی
اول اوزرينه حرام قلدوغی نسنه يی قوللنمغه باشلدوغی كبی اوزرينه
كفارت يمين واجب اولور • لان تحريم الحلال يمين لقوله تعالى
قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم على ان اليمين ان كان على فعل وجودي
فهو ايجاب المباح وان كان على عدمي فهو تحريم الحلال • زيرا كشی كندوسنه
حلال اولان نسنه يی حرام قلمق يميندر الله سبحانه وتعالى نك قد فرض
الله لكم تحلة ايمانكم قول شريفيچون بونك برله كه يمين وجودی اولان
فعل اوزره اولورسه اول يمين مباحی واجب قلمقدر واكر فعل عدمی
اوزره اولورسه اول يمين حلالی حرام قلمقدر مثلا جلساندن برسی
واللهی شو قهوه يی ايچرم ديوب اول برسی واللهی ايچم ديمك كبی و
من نذر مطلقا • ای غير معلق بشرط نحو لله علی صوم هذا اليوم • و
مطلقا نذر ايدن كمسنه يعنی شرطه تعليقسز نذر ايلين كشی كه مثا لی لله

علی صوم هذا الیوم کبیدر او معلقا بشرط یریده کان قدم غائبی فوجد
وفی یا خود وجودنی مراد ایتدوکی شرطه تعلیق ایلدوکی حالده نذر
ایدن کشی که مثالی فلان غائبم کلورسه اوزریمه بر کون اوروج طوتمق
نذر اولسون دیمک کبیدر پس بو ایکی صورتده شرط بولنورسه نذرنه
وفا ایده یعنی بو صورتلرده شرط بولنجه نذری یرینه کتورمک واجب
اولور وبما لم یرده کان زنیت وفی او کفر هو الصحیح ودخی وجودنی
مراد ایتمدوکی شرطه تعلیق ایلدوکی حالده نذر ایدن کشی که مثالی اکر زنا
ایلدسم اوزریمه بر کره حج ایتمک نذر اولسون دیمک کبیدر یا نذرنه
وفا ایدر یا خود کفارت یمین ایدر که بو ایکیسنک آره سنده مخیر اولمق
قول صحیحدر • انما قال هذا احترازا عن القول الآخر وهو وجوب الوفاء
سواء علقه بشرط یریده او لا یریده • مصنف رحمه الله تعالی او مسئله ده
هو الصحیح دیدی یعنی کشی وجودنی مراد ایتمدوکی شرطه تعلیق ایلدوکی
نذرده شرطی بولنجه نذرنه وفا ایتمک ایله کفارت یمین ایتمسی بیننده مخیر
اولمق قول صحیحدر دیدی آخر قولدن احترازا ایچونکه اول قول اول
صورتده نذره وفا ایتمسی واجب اولمقده برابردرکه نذرنی وقوعنی
مراد ایلدوکی شرطه تعلیق ایلسون یا خود مراد ایتمدوکی شرطه حاصلی
بو قولده نذرنی شرطه تعلیق ایلین کمسنه نک شرطی بولنجه انجق نذرنه

وفا ایدوب کفارة یمین ایله وفا آره سنده مخیر اولمز اما بو قول صحیح
دکلدر • وانما کان هذا صحیحا لانه اذا علقه بشرط لا یریده ففیه معنی
الیمین وهو المنع لکنه بظاهره نذر فیتخیر • وشو قول صحیح اولدی یعنی
مراد ایتمدوکی شرطه تعلیق ایدوب اول شرط بولنجه نذر ایدن کشی مخیر
اولوب دلرسه نذرنه وفا ایدر ودلرسه کفارت یمین ایدر دینلن قول
صحیح اولدی زیرا نذر ایدن کمسنه نذرنی وجودنی مراد ایتمدوکی شرطه
تعلیق ایدنجه آنده یمین معناسی واردرکه اول معنای یمین کشی کندوسنی
اول آنده ایجدوکی نسنه دن صاقندرمقدر لکن اول سوزی ظاهرنه
کوره نذردر حاصلی اول سوزک ظاهری نذر اولوب معناسنده
یمین معناسی واردر پس اول اویله نذرک شرطی بولنجه صاحبی مخیر
اولوب دلرسه نذرنه وفا ایدر ودلرسه کفارت یمین ایدر • اقول
ان کان الشرط امرا حراما کان زنیت مثلا ینبغی ان لا یتخیر لان التخییر تخفیف
والحرام لا یوجب التخفیف • بن دیرمکه یعنی مصنفک وبما لم یرده دیدکنه
کوره دیرمکه اکر کشی نذرنی وجودین مراد ایتمدوکی شرطه تعلیق
ایلدوکی صورتده اول شرط امر حرام اولورسه مثلا اکر زنا ایدرسم
اوزریمه بر قوله آزاد ایتمک نذر اولسون دیمک کبی اولورسه لایق
اولور که اول کشی نذرنه وفا ایتمکله کفارت یمین آره سنده مخیر اولمیه

زیرا مختیرا اولمق تخفیفدر وحرام اولان نسنه ایسه تخفیفی اقتضا ایلمز
حاصلی مختیرلك اول فعل حرام اوزره مترتب اولمغی اقتضا اتمکین مختیر اولماغه
لایق اولور **ومن وصل ان شاء الله بحلفه بطل** وشول کشی کیم ان شاء الله تعالی
دیمسنی اندنه اولاشدردر آندی باطل اولور یعنی برنسنه اوزره آند
ایچوب عقبنجه ان شاء الله تعالی دیه نك یمینی منعقد اولمز حاصلی شرعا بویله
یمینه اعتبار اولنمز مثلا شویله ایدرم ان شاء الله تعالی یاخود ان شاء الله
تعالی شویله اتمم دینجه یمینی باطل اولوب اوزرینه حکم شرعی ترتب ایلمز
اما یمین ایلدکدنصکره کندو اختیاریله تنفس ایدوب بعده صکره استثنا
ایدرسه حاصلی یمیننددنصکره اختیاریله برنفس الدقدنصکره استثنا
ایدرسه یمین منعقد اولمز

باب حلف الفعل

بو باب برنسنه یی ایشلمك یا ایشلممك اوزره آند ایچمکك بیانندهدر **ومن
حلف لا یدخل بیتا یحنث بدخول صفة** هیچ بر اوه کیرممکه آند ایچن کشی اوك
صفه سنه کیرمکله حانث اولور صفه دیو شو موضعه دینور که اوچ
طرفندن دیواری اولوب اوستی طام اولا که تورکیجه آقاسکی دینور
لا الکعبة او مسجد او بیعة او کنیسة او دهلیز او ظلة باب دار هیچ براوه کیرممکه
آند ایچن کشی کعبهٔ مکرمه ایچره کیرمکله یاخود مسجده کیرمکله یاخود نصارا
نك یا یهودك کلیسالرینه کیرمکله یاخود قپو ایله اوارالغنه کیرمکله یاخود

اوزره

اوك طیش قبوسی اوستنده که کولکه لکك التنه کیرمکله حانث اولمز
حاصلی اوه کیرممك ایچون یمین ایلدن کمسنه اگر بو مذکوراتدن برینه
داخل اولورسه آندی بوزلمز لان البیت موضع اعد للبیتوتة فالصفة
بیت لا هذه المواضع • اوه کیرممکه آند ایچوب صکره صفه یه کیرن کشی
حانث اولوب اول بر مواضعه کیرمکله حانث اولمز زیراکه اول کشی
اوه کیرمم دیو آند ایچدی واو شول موضعدر که آندم کیجه لمك ایچون عد
اولنوب ایچنده یاتلمق ایچون حاضرلنمشدر پس بو معنایه کوره صفه دخی
بیتدر اما اول موضعلر بیت دکلدر **کما فی لا یدخل دارا فدخل دارا خربة حیث
لا یحنث** یعنی کشی هیچ بر داره کیرممکه آند ایچوب صکره ویران اولمش داره
کیردوکنده حانث اولمز یعنی داره کیرمم دیو آند ایچن کشی واروب برخرابه
اولمش دارك برینه کیررسه آندی بوزلمدوغی کبی اوه کیرمم دیو آند
ایچن کمسنه دخی واروب اول التی مواضعدن برینه کیرمکله یمینی
بوزلمز **وفی هذه الدار یحنث ان دخلها منهدمة صحراء او بعدما بنیت
اخری** وشو داره کیرمم دیو آند ایچن کشی اگر اول داره یقلوب یازی
اولدوغی حالده یاخود یرینه برغیری دار یاپلدقدنصکره کیررسه
حانث اولور **او وقف علی سطحها** یاخود اول دارك طامی اوزره
دورورسه حانث اولور یعنی شو داره کیرمم دیو آند ایچدوکندنصکره

واروب اول دارك طامی اوزره چقوب دورسه اندن بوزلور
وقیل فی عرفنا لا یحنث • ای بالوقوف علی السطح • ودینلمش کیم بزم عرفمز
ده حانث اولمز یعنی بلاد عجمده بر کشی فلان داره کیرمم دیو آند ایچدکدن
صکره اول دارك طامنه چقوب اوستنده دورسه حانث اولماز
دیمش بعض علما رحمهم الله تعالی کما لو جعلت مسجدا او حماما او بستانا
او بیتا او دخلها بعد هدم الحمام • حیث لا یحنث لانها لم تبق دارا اصلا
نتکیم اول کشینك ایچنه کیرمم دیو آند ایچدوکی دار مسجد یا خود حمام
یا خود بستان یا خود اوقلندقدنصکره واروب اکا داخل اولسه یا خود
اول دارك یرینه حمام یا پلوب یقلدقدنصکره اول حمام یرینه
داخل اولسه حانث اولمز زیرا که اول دار تغییر اولنوب بو اشیایه
تبدیل اولندقدنصکره اصلا دار اولمق حالی اوزره قالمدی حتی
اول دار مثلا مسجد قلنمغله اندن اسم دار زائل اولمغین دارلغی دخی
زائل اولور پس اکا کیره نه داره کیردی دنلیوب مسجده کیردی دینور
وکهذا البیت ودخله منهدما صحراء او بعد ما بنی بیتا آخر • فانه لا یحنث
لزوال اسم البیت • ودخی نتکیم شو اوه کیرمم دیو آند ایچن کشی اکا
یقلوب اوا اولدوغی حالده یا خود اوکه رسمندن بوزلوب یرینه
غیری او یاپلدقدنصکره کیرسه حانث اولمز اوك اسمی اندن

زائل

زائل اولدوغیچون • واعلم انهم قالوا فی لا یدخل هذه الدار فدخلها
منهدمة انه یحنث لان اسم الدار یطلق علی الخربة فهذه العلة توجب
الحنث فی لا یدخل دارا فدخل خربة • ومعلومك اولا که فقها رحمهم
الله تعالی دیدیلر که بر کشی شو داره کیرمم دیو آند ایچوب صکره
اول اشارت ایلدوکی دار یقلوب خراب اولدقده واروب اکا
ویران ایکن کیرنجه حانث اولور زیرا که اسم دار معموره اوزره
اطلاق اولندوغی کبی ویرانه اولدقدنصکره یرینه دخی اطلاق
اولنور حاصلی معموره سینه دار دینلدوکی کبی ویرانه سنه دخی
دینلور پس فقهانك بیان ایلدکلری شو علت کشی بر مخصوص داره
اشارت ایتمکسزن همان مطلق داره کیرمم دیو آند ایچدوکندنصکره
واروب بر خرابه اولمش داره کیردوکنده حانث اولمغی اقتضا ایدر
حال بوکه بو صورتده حنث یوقدر • ثم فرقهم بان الوصف فی
الحاضر لغو فرق واه لان معناه انه اذا وصف المشار الیه بصفة نحو
لا یکلم هذا الشاب فکلمه شیخا یحنث لان الوصف بالشاب صار لغوا
وفی قولنا لا یدخل هذه الدار او لا یدخل دارا این الوصف یکون لغوا فی
احدهما غیر لغو فی الآخر • اندنصکره فقهانك لا یدخل هذه الدار ایله
لا یدخل دارا آره سنی حاضرده که وصف یعنی مثالمزده که معین اولان

مشار الیهده که وصف دار لغودر دیو فرق ایمکلری فرق ضعیفدر زیرا
فقهانک اول سوزلرینک معناسی مشار الیه اولان نسنه‌یه بر صفت ایله
وصف اولنجه که مثالی بر کمسنه‌یه اشارت ایدوب شو یکیت کیشیه شو کلمکه
آندایجوب آنکا قوجا الدوغی عندنصکره سوملینجه حانث اولور زیرا ایکیلک
ایله وصفلنمسی لغو اولوب معتبر اولمدی دیمکدر و بزم لا یدخل هذه
الدار ایله لا یدخل دارا ترکیبلرنده وصف قیتنده‌در تا کیم وصف برسنده
لغو اولوب اول برسنده اولمیه ● ثم هذا المعنی یوجب الحنث فی لا
یدخل هذا البیت وعدمه فی لا یدخل بیتا ان دخله منهدما صحراء لان
البیتوتة وصف فلغا فی المشار الیه فزوال اسم البیت ینبغی ان لا یعتبر
فی المشار الیه ● بعده شو معنا یعنی فقهانک حاضر و معین اولان مشار
الیهده که وصف لغودر دیدکلری معنا لا یدخل هذا البیت ده حنثی
ولا یدخل بیتا ده عدم حنثی اقتضا ایدر اکر شو اوه کیرمم دیو اند
ایجدوکنده وار دوب انکا منهدم و یازی اولدقده کیرنجه و هیچ بر اوه
کیرمم دیو یمین ایلدوکنده وار دوب بر خراب اولوب اوا اولمش اوه
کیرنجه زیرا بیتوتت یعنی ایچنده کیجه لمک وصفدر پس مشار الیه اولان
محلده اول وصف لغو اولوب یمینده اثری ظاهر اولمز پس اول ایچنه
کیرمک ایچون اشارت اولنان اودن خراب اولدقدنصکره بیتلک

اسمنک

اسمنک زائل اولمسی لایق اولور که اول مشار الیه اولان اوده معتبر اولمیه
پس اول اوه ایهدامندنصکره کیرمکله حانث اولمق لازم کلور حال بوکه
حانث اولمز ● ثم قالوا فی لا یدخل هذه الدار فدخلها بعدما بنیت حماما
لا انه لا یحنث لانه لم یبق دارا ● اندنصکره فقها دیدیلر که کیشی شو داره
کیرمم دیو اند ایجوب بعده اول دار یقلوب یرینه حمام یا بیلدقدن
صکره واروب انکا حمام ایکن کیرنجه حانث اولمز زیرا که اول دار یرینه
حمام یا بلمغله اسکی حالنده که کبی دار اولدوغی حالده قالمدی حاصلی
فقهانک بو بحثده ذکر و بیان ایلدکلری فرق و جوابلره تقریر اولنان
منوال اوزره سؤال توجه ایتمک اولور ● اقول لفظ الدار فی الدار
المعمورة غالب الاستعمال وقد تطلق ایضا علی المنهدمة ● اول فقهایه
ایراد ایلدوکم اعتراضاته جواب ویرمکه شروع ایدوب دیرمکه دار
لفظی معمور اولان دارده استعمال اولنماسی غالبدر یعنی اکثریا عرب
دار ذکر ایدنجه معمور اولان داری مراد ایدرلر معموره یه اطلاق
اولندوغی کبی کاهیجه ویرانه اولان داره یعنی یوردیرینه دخی دار
اطلاق اولنور حاصلی عرب کاهیجه بناسی یقلوب خراب اولمش دار یرینه
دخی دار دیرلر ● فاذا قیل لا ادخل دارا فالاولی ان یراد الدار المعمورة
● پس چونکه دار لفظینک معمور اولانده استعمالی غالب اولوب

کاهیچه ویرانه داره دخی اطلاق اولنور امدی لا ادخل دارا دینلیجه انکله
معموره اولان دار مراد اولنمق اولیدر ● وایضا وجوب صرف المطلق
الی الکامل اوجب ارادة المعمورة ● ودخی انک کبی یعنی لا ادخل دارا ده
معموره مراد اولنمق اولی اولدوغی کبی مطلق ذکر اولنان لفظی کامله صرف
ایلمک که بو محلده دار لفظیدر انکله معموره اولان دار مراد اولنمغی
اقتضا ایلدی ● فاذا قیل لا یدخل هذه الدار فانهدم بناؤها فصحة
اطلاقها علی المنهدمة ترجحت بالاشارة فیحنث ان دخلها منهدمة وان
بنیت دارا اخری یحنث بدخولها ایضا ● پس لا یدخل هذه الدار دینلدکدن
صکره اول دارک بناسی یقلوب خراب اولنجه لفظ دارک اول یقوق
داره اطلاق اولنماسینک صحیح اولماسی شو داره کیرمم دیو اکا اشارت
اولنمغله ترجیح اولندی یعنی اکا اشارت اولنمغله متعین اولدیکه حالفک
مرادی بو دارک یریدر پس امدی اگر اول داره یقلوب خراب اولدوغندن
صکره کیرسه حانث اولور واگر اول دار یقلوب یرینه بر غیری
دار یاپلدقدن صکره کیرسه ینه اکا داخل اولماسیله حانث اولور
● اما لو جعلت حماما او بستانا لا یحنث لانه زال عنها اسم الدار بالکلیة
اما اول ایچنه کیرمم دیو اشارت اولنان دار یقلوب یرینه حمام یاخود
بستان یاپلدقدن صکره داخل اولورسه حانث اولمز زیرا که انک یرینه

حمام

حمام ویا بستان یاپلمغله اندن اسم دار بالکلیه زائل اولدی حاصلی بو
تقدیرجه اکا هیچ دار دنلیوب انجق حمام یا بستان دینلور ● واما
البیت فلا یطلق الا علی موضع اعد للبیتوتة فانه اذا خرب لم تصح اطلاق
اسم البیت علیه اصلا ● واما بیت لفظی اطلاق اولنمز الا ایچنده کیجه لمک
ایچون عد اولنان موضعه اطلاق اولنور امدی اول بیت خراب اولنجه
اوزرینه بیت اسمنی اطلاق ایلمک هیچ صحیح اولمز ● ولا یقال ان
البیتوتة وصف والوصف فی المشار الیه لغو لان البیت اسم جنس مع انه
مشتق من البیتوتة ولیس اسم صفة کالشاب ونحوه فاسم الاشارة اذا دخل
فی الصفات یکون الوصف لغوا نحو لا یکلم هذا الشاب فکلمه شیخا یحنث
● ودینلمز که بیتوتت وصفدر اشارت اولنان نسنه ده وصف لغو
اولوب فائده سی اولماز پس اول اوه خراب اولدقدنصکره داخل اولنجه
حانث اولمق لازم کلور حاصلی بونکله سؤال وارد اولمز زیرا بیت لفظی
اسم جنس در بونک برله کیم بیتوتتدن مشتقدر واول لفظ بیت شاب
کبی اسم صفت دکلدر پس اسم اشارت صفات اوزره داخل اولنجه وصف
لغو اولور نتکیم شو شابه سویلمم دیو اندی ایچوبده اکا قوجا یوب پیر اولدغی
حالده سویلنجه حانث اولور ● اما اذا دخل فی اسماء الاجناس وان
کانت مشتقة نحو والله لا یشرب هذه الخمر فلا بد من بقاء حقیقتها حتی

لو تخلل فشرب لا يحنث ولو حلف لا يشرب هذه الخمر للحلو فشرب بعد ما صار
مرا يحنث • اما اسم اشارت اسم جنس اولان لفظه داخل اولنجه اكر اول
اسماء اجناس مشتقه اولورسه دخی كه مثالی والله شو خمری ایچمم دیمك
كبيدر تا كيم انی ایچمكله حانث اوله حتی اكر اول خمر سركه اولوبده ایچرسه
حانث اولمز واكر شو طاتلو شرابی ایچمم دیو آند ایچوبده اول خمری اجی
اولدوغندنصكره ایچرسه حانث اولور زيرا سركه اولدوغی صورتده
خمرك حقیقتی كیدوب غیری حقیقته دونمشدر اما طاتلو شراب اجی
اولمغله خمرك حقیقتی كیتممشدر دینه خمرلكی باقیدر • فاحفظ هذا
البحث فانه مزلة الاقدام • واعلمدن بروبو محله دك ذكر اولنان
بحث وتقریری بر خوشجه حفظ وضبط ایله زيرا بو بحث مثلا لوكك ايقاعی
سورجه جك يردر معلوم اوله كه بو محلده تسطير اولنان شارحك
ذكر ايلدوكی كلماتك اكثری ترجمه سیدر شرحی دكلدر والابحث دخی
اوزانمق لازم كلوردی او هذه الدار فوقف فی طاق باب لو اغلق
كان خارجا ياخود شو داره كيرمم ديو آند ايچوب صكره واروب قپوسنك
كمری آلتنده طورسه اكر اول قپو قپانجه طشره سنده قالورسه حانث
اولمز اما قپو قپانجه دارك ایچ یاننده قالورسه حانث اولور زيرا بو
صورتده دارك ایچروسنه كيرمش اولور او لا یسكنها وهو ساكنها

ياخود

ياخود شو سرایده ساكن اولمم ديو آند ايچوب حال بوكه انك ايچنده اولسه
او لا يلبسه وهو لابسه ياخود شو ثوبی كيمم ديو آند ايچوب حال بوكه انی
كیوب اوستنده اولسه او لا یركبه وهو راكبه ياخود شونی بنمم ديو آند ايچوب
حال بوكه اول بنوب اوزرنده اولسه فاخذ فی النقلة ونزع ونزل بلا
مكث صكره حلفينك اكلنمكسزين عقبنجه اول داردن نقل اتمكه وثوبی
اوستندن چقارمغه واوزرنده اولدوغی طواردن اينمكه شروع اتسه
حانث اولمز • ای اذا حلف لا يسكن هذه الدار وهو ساكنها فلابد من ان
يأخذ فی النقل بلا مكث حتی لو مكث ساعة يحنث هذا عندنا • يعنی بر كشی
شو داره كيرمم ديو آند ايچوب حال بوكه اول دارده ساكن اولسه يعنی
اول يمينی حالنده اول دار ايچره اولسه بس لازمدر كه اول داردن
چقوب اكلنمكسزن نقل ايده حتی اكر يمیننددنصكره بر از زمان اكلنجك
اولورسه حانث اولور كه بو قول بزم قتمزده در • وعند زفر
يحنث لوجود السكنی وان قل • اما زفر قتنده اول يمينی ايدن كشی فی
الحال حانث اولور يمينك عقبنجه سكناسی بولندوغيچون اكرچه قتی
آزه جق زمان دورورسه ده حاصلی بو امام قتنده اول كشی عقيب حلفنده
حانث اولور كرك فی الحال چقمغه شروع اتسون وكرك اكلنسون ايكی
حالنده ده حانث اولور • قلنا اليمين شرعت للبر فزمان تحصيل البر

يكون مستثنى • امام زفره جواب ويروب ديرز كه يمين حفظ اولنمق
ایجون مشروع اولمشدر پس بر وحفظی تحصیل ایلمکدر زمانی اندن
استثنا واخراج اولنور امدی اول يميني ايلدوکی کبی في الحال داردن
چقمغه بشلامنجه حانث اولمز • فكذا في لا يلبسه وهو لابسه ولا يركبه
وهو راكبه • پس بجن مسئله ده كه تقرير كيسدر شو ثوبي كيمم ديو آند
ایجوب حال بوکه انی کیمش اولدوغنده که ودخی شو طواری بنمم ديو آند
ایجوب حال بوکه انی بنمش اولدوغنده که تغير واختلاف ولا يدخل فقعد
• فانه لا يحنث فيها • يا خود حالا ايچنده اولدوغی داره اشارت ايلوب
شو داره كيرمم ديو آند ايجوب بعده ايچنده اوتورسه حانث اولمز • فان
الدخول هو الانتقال من الخارج الى الداخل فلا يحنث بالمكث بخلاف
السكنى واللبس والركوب فانه في حال اللبث ساكن ولابس وراكب • شو
داره كيرمم ديو آند ايجوب بعده ايچنده اوتوردوغنده حانث اولمز زيرا
دخولك معناسی طشره دن ايچرويه انتقال ايلمكدر پس بو مسئله ده
اول داره ايچره اكلنمكله حانث اولمز اما سكنا ولبس وركوب مسئله سی
بونك خلافنجه در زيرا كه اول صورتلرده كه حالف اولان كمسنه
يمين عقبنجه اكلندوكنده ساكن ولابس وراكبدر • فمن قولنا وقيل
في عرفنا لا يحنث الى هنا الحكم عدم الحنث • پس بزم وقيل في عرفنا لا يحنث

قوله

قولمزدن بو محله دك اولان حكم عدم حنثدر يعني انلرك حكمي حالفك
حانث اولممقدر الا ان يخرج ثم يدخل مكر كيم اول آنك ضكره كه مسئله ده
كه حالف اول داردن طشره چقوب بعده ايچرو سينه كيره پس بو
صورتده حانث اولور • هذا استثناء مفرغ من قبيل الظرف فان
قوله الا ان يخرج معناه الخروج • شويعني الا ان يخرج تركيبي استثنا
مفرغ در ظرف جهتندن زيرا مصنفك الا ان يخرج قولنك معناسی
الا الخروج ديمكدر يعني اول حالف هيچ بر وقتده حانث اولمز الا اول
داردن چقوبده تكرار ايچرو سينه داخل اولدوغی وقتده حانث اولور
• ثم المصدر يقع حينا نحو آتيك خفوق النجم اي وقت خفوقه
فتقدير الكلام في قوله لا يدخل فقعد لا يحنث في وقت الا وقت خروجه
ثم دخوله • اندن ضكره مصدر حين معناسنه واقع اولور كه مثالی
آتيك خفوق النجم كبيدر كه معناسی وقت خفوقه ديمكدر يعني سكا يلدز
دولندوغی وقتده كلورم ديمكدر پس مصنفك لا يدخل فقعد قولنده
كه كلامك تقديري لا يحنث في وقت الا وقت خروجه ثم دخوله
ديمكدر يعني اول كشي هيچ بر وقتده حانث اولمز الا اول داردن
چقوب بعده ايچرو سينه كيردوكی وقتده حانث اولور وفي
لا يسكن هذه الدار لا بد من خروجه باهله ومتاعه اجمع حتى يحنث

بو تدبیقی هذا عند ابی حنیفة رحمه الله تعالی ● وشو دارده ساکن
اولمغه آند ایچن کشینک اول داردن جمیع اهل ومتاعی ایله چقماسی لازمدر
حتی اگر اول دارده بر چادر قازوغی کبی نسنه سی قالمسیله حانث
اولورکه بو تحقیق امام اعظم رحمه الله تعالینک قتنده در ● واما
عند ابی یوسف فیعتبر نقل الاکثر ● واما ابی یوسف رحمه الله تعالینک
قتنده اول حالف اکثر اثقالن اول داردن نقل ایلمسی معتبردر ●
واما عند محمد فیعتبر ما یقوم به کتخدائیته قالوا هذا احسن وارفق
بالناس ● وامام محمد رحمه الله تعالی قتنده اول حالفک اول داردن
کتخدالغی قائم اولاجغی یعنی داخل بیتنه لازم اولاجغی اسبابی نقل ایتمسی
معتبر اولور وعلما رحمهم الله تعالی دیدلرکه بو قول دخی کوزلجکدر
وهم ناسک حالنه ملایمدر **بخلاف المصر والقریة** ● فانه لا یشترط
نقل الاهل والمتاع ● اول مسئله مصر وقریه نک خلافنجه در زیرا
کشی شو شهرده یا خود شو کوییده دورمم دیو آند ایچجه اهلن ومتاع
بیتنی اول شهردن ویا کوییدن نقل ایتمسی شرط قلنمز بس انجق کندوسی
باشن اکوب اول شهردن یا خود کوییدن چقارکیدر **وحنث فی لا
یخرج لو حمل واخرج بامره لا ان اخرج بلا امره مکرها او راضیا** وکشی
حانث اولور شو اودن چقمام دیو آند ایچجه اگر کندو امریله کوتوریلوب

چقاریلورسه

چقاریلورسه یوخسه کمسنه یه امر ایتمکسزن کوج ایله یا خود رضاسیله
چقاریلورسه حانث اولمز **ومثله لا یدخل اقساما وحکما** واول اودن
چقمغه آند ایچمک کبیدر واوه کیرممکه آند ایچمک دخی اقسام وحکم جهتندن
یعنی بونک دخی اقسام وحکمی انک کبیدر ● فالاقسام ان یخرج بامره و
ان یخرج بلا امره اما مکرها او راضیا والحکم الحنث فی الاول وعدمه فی
الاخیرین ● بس اول کچن مسئله نک اقسامی فلان اودن چقمم دیو آند
ایچدوکنده کشی اول اودن انی کندو امریله کتوریلوب اخراج اولنمقدر
یا خود کندو امر ایتمکسزن یا کوجیله یا خود رضاسیله چقارلمقدر ودخی
اول کچن مسئله نک حکمی اول کشی اولکیسنده حانث اولوب ایکی آخرکیلرنده
حانث اولمامقدر یعنی کندو امریله اخراج اولندوغنده حانث اولوب
کندو امر ایتمکسزین اکراه ایله یا خود رضاسیله اخراج اولندوغنده حانث
اولمامقدر بس فلان اوه کیرمم دیو آند ایچن کمسنه نک یمینی دخی اوچ
اقسامده وایکی حکمده فلان اودن چقمم دیو آند ایچجه نک یمینی کبیدرکه
تفصیل اولندی **وفی لا یخرج الا الی جنازة ان خرج الیها ثم الی امر آخر**
● فانه لا یحنث لان خروجه لم یکن الا الی الجنازة ● ودخی کشی اودن
طشره چقمم الا جنازه یه چقارم دیو آند ایچدوکنده حانث اولمز اگر ابتدا
دن جنازه ایچون چقوب یعنی جنازه یه حاضر اولمغی مراد ایدوبده اوندن

چقد قدن صکره غیری ایشنه کیدرسه حانث اولمز زیرا که انک اوندن
چقماسی اولمدی الا جنازه یه اولدی یعنی اوندن خروجی وقتنده جنازه‌یی
مراد ایدوب چقمغین صکره آخر کارینه کیتمکله حانث اولمز وحنث فی لا
یخرج الی مکة فخرج یریدها ورجع لان الخروج الی مکة قد تحقق وکشی
حانث اولور مکه یه چقوب کیتمم دیوب اوندن مکه‌یی مراد ایلدوکی
حالده چقوب اکا توجه ایلدوکندن صکره مکه یه داخل اولمدین رجوع
ایلدوکنده زیرا که مکه‌یی مراد ایلدوکی حالده اوندن خروجی متحقق اولدی
پس حانث اولور ولا فی لا یأتیها حتی یدخلها ای لو حلف ان لا یأتی مکة لا یحنث
حتی یدخلها کشی مکه یه کلمم دیو آند ایچدکده حانث اولمز مکه یه کیرنجیه
دک یعنی اکر بر کشی مکه یه کلمکه آند ایچرسه مکه یه کیتمک نیتیله اوندن
چقوب اکا توجه ایتمکله حانث اولمز تا واروب مکه شهرینه داخل اولنجه
وذهابه کخروجه فی الاصح ای لو حلف ان لا یذهب الی مکة فالاصح انه
مثل لا یخرج الی مکة واول کشینک مکه یه کیتمسی اوندن مکیه چقماسی کبی
در اصح اولان قولده یعنی اکر بر کشی مکیه کیتمکه آند ایچرسه بونک حکمی
اصح اولان قولده مکیه چقمام دیو آند ایچدوکینک حکمی کبیدر حاصلی کشی
مکیه کیتمم دیو آند ایچنجه همان شهرندن چقوب مکیه طوغری کیتمسیله حانث
اولور کرک مکیه داخل اولسون وکرک اولماسون وعند البعض هو

مثل

مثل لا یأتی الی مکة والاول اصح لقوله تعالی انی ذاهب الی ربی ای
متوجه الیه تعالی واما الوصول فلیس فی وسعه وبعض علما قتنده
اول مکیه کیتمم دیو آند ایچمسی کبیدر حاصلی بو قولده مکیه کیتمم دیو آند ایچن
کشی تا مکیه داخل اولمینجه حانث اولمز اما اولکه قول اصحدر الله سبحانه
وتعالینک حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه السلامدن حکایت ایدوب
بیوردوغی انی ذاهب الی ربی قول شریفیچونکه معناسی بن ربمه متوجهم
دیمکدر اما انک رب تعالی سنه واروب واصل اولماسی کندو طاقتنده
دکلدر بلکه کندونک قدرتنده اولان انجق الله تعالی یه توجه ایتمکدر
وفی لیأتین مکة ولم یأتها لا یحنث الا فی آخر حیوته لانه حینئذ یتحقق
عدم الاتیان والبته مکیه کلورم دیو آند ایچوبده کلمدوکنده حانث
اولمز الا حیاتک آخرنده حانث اولور یعنی بر کشی البته مکیه کلورم
دیو آند ایچوب بعده کلمدین اولورسه اجزای عمرندن اک صکره کی جزونده
حانث اولور زیرا که انک مکیه کلمسی وقتده متحقق ومعلوم اولور
وحنث فی لیأتینه غدا ان استطاع ان لم یأته بلا مانع کمرض او سلطان
وکشی حانث اولور البته یارین اکا کلورم اکر قادر اولورسم دیو آند
ایچدوکنده اکر اکا مرض یا سلطان کبی مانع نسنه کلمزسه یعنی بر کشی البته
یارین فلانه کلورم اکر قدرتم اولورسه دیو آند ایچوبده ایرته سی کون

خسته‌لك یاخود حاكمدن خوف كبی مانعی یوغیكن اكا كلمزسه حانث
اولور **وديانة الحقيقة** ● ای ان قال عنيت الاستطاعة الحقيقية وهي
القدرة التامة التي يجب عندها صدور الفعل فهي لا يكون الا مقارنة
للفعل يصدق ديانة لا قضاء لانها تطلق في العرف على سلامة الاسباب
والالات فالمعنى الاخر خلاف الظاهر فلا يصدق قضاء ● واول يميني
ايدن كشينك حقيقة قدرتمی نيت ايتمش ايدم ديمسی ديانة تصديق اولنور
يعنی اول كشی اكر ديرسه كيم قدرتم اولورسه كلورم ديمكله استطاعه
حقيقيه‌يی قصد ايلدم واول استطاعه حقيقيه شول قدرة تامه‌در
انك وجودی قتنده كشيدن فعل صادر اولمق واجب اولور وحاصلی اول
قدرتی الله تعالی عبد ايچون احداث وايجاد ايلدعبد مراد ايلدوكی
فعلی ايشليجكی حالده پس اول قدرت اولمز الا عبدك فعلنه مقارن اولور
حاصلی الله تعالی اول قدرتی عبدك فعلی حالنده ايجاد ايدوب انك وجودی
ايله فعلی متحقق اولمق واجب اولور امدی اول خالف استطاعت ايله
بو قدرت تامه‌يی قصد ايلمش ايدم ديرسه ديانة تصديق اولنور يعنی
بينه وبين الله تعالی بو معنايی مراد ايتدم ديدوكنه اينانلور اما قضاء
تصديق اولنماز يعنی انك اوزرينه حانث اولدی ديو قضا وحكم اولنور
زيرا كه استطاعت عرف ناسده اسباب والاتك سلامتی اوزره اطلاق

اولنور

اولنور يعنی اكر قدرتم اولورسه فلان ايشی ايشلرم ديديكه انی
اشيدن اول قدرتی حمل ايتمز الا خسته‌لك وخوف كبی موانع اولمغه
حمل ايدر پس اول بر آخر معنا يعنی قدرت حقيقيه تامه معناسی خلاف
ظاهردر يعنی خالفك اول سوزنی اشيدن ذكر ايلدوكی قدرتی بو
معنايه حمل ايلمز پس امدی اول خالف ذكر ايلدوكم استطاعت ايله
قدرت تامه‌يی قصد ايلدم ديرسه ده قضاء تصديق اولنمز **وشرط
للبر في لا تخرج الا باذنه لكل خروج اذن** وكشينك عورتنه اودن چقمسون
الا باذنم ايله ديو اند ايچدوكنده يمينی حفظ ايدوب بوزلماسنه هر
بر چقماسی ايچون بر اذن شرط قلندی يعنی بر كشی مثلا عورتنه اومدت
چقما الا سكا اذن ويرمكله ديو طلاقنه اند ايچنجه اول عورته لازمدر
كه اوندن طشره هر چقمق استدكجه ارندن اذن آلا ● لان تقديره لا
تخرج الا خروجا ملصقا باذني فالمستثنى هو الخروج الملصق بالاذن
فما سواه بقي في صدر الكلام ● زيرا لا تخرج تركيبنك تقديری لا
تخرج الا خروجا ملصقا باذني در يعنی اودن طشره چقماسون الا بنم
اذنمه متصل اولان خروج ايله چقسون ديمكدر پس مستثنا اولان
خروج اذنه متصف اولان خروجدر امدی بو اذنه ملصق اولان
خروجدن غيريسی يعنی اذنه مقارن اولمين خروج صدر كلامده تحت

يمينه باقيدر حاصلي منع اولان خروج اذنسزاولان خروجدر **لا في الا ان**
آذن لك اي قال لا تخرج الا ان آذن لك لا تشترط لكل خروج اذن لان
الا ان للغاية مثل الى ان فاذا اذن مرة انتهى الحرمة اودن چقمابن
سكا اذن ويرنجيه دك ديمكده هر بر خروجي ايچون بر اذن شرط
قلنمز يعني بر كشي عورتنه ياخود كوله سنه اودن چقما الا بنم سكا اذن
ويرمكمله ديوب طلاقنه اند ايچجه عورتك هر بر خروجي ايچون
زوجك اذني شرط قلنمز بلكه ابتدا بر كره اذن ويرمسي كفايت ايدوب
عورت صكره استدوكي زمان اذنسز اودن چقارسه زوجي حانث
اولمز زيرا كه الا ان كلمه سي غايت ايچوندر الى ان كلمه سي كبي پس بر
كره اذن ويرنجه حرمت يمين نهايت بولور ويمكن ان يراد الا
وقت اذني بان يجعل المصدر حينا فيجب لكل خروج اذن وممكندر اولور
كه الا ان اذن تركيبنك معناسي سكا اذن ويرنجيه دك چيق ديمك
اولميوب سكا اذن ويردوكم وقتده چيق ديمك اولا مسئله مزده
كه اذن اولان مصدر حين معناسنه يعني ظرف معناسنه قلنمغله حاصلي
بو مصدر ديدم وقت معناسنه الحاق ممكندر اولور پس بو مصدر دخي وقت
معناسنه اولنجه عورتك هر بر خروجي ايچون آرندن اذن آلماسي واجب
اولور والحاصل بو معنا مراد اولنمق ممكن اولوردي بو سؤال اولنور سه

والجواب

والجواب انه اذا اذن مرة فخرج ثم خرج مرة اخرى بلا اذن
فعلى التأويل الاول لا يحنث وعلى التأويل الثاني يحنث فلا يحنث بالشك
اول مكان ايله وارد اولان سؤالدن جواب بودر كه اول كشي
عورتنه ياخود كوله سنه بر كره اذن ويروب عورت طشره
چقدقدن صكره بر كره دخي اذنسز چقارسه اولكه تأويله كوره حانث
اولمز وايكنجي تأويله كوره حانث اولور يعني الا ان آذن غايت ايچون
اولدوغي معنايه نظرا حانث اولميوب مصدر حين معناسنه اولدوغنه
نظرا حانث اولور پس ايكي معنا آره سنده تردد اولدوغي ايچون شك ايله
حانث اولمز **والحنث في ان خرجت او ان ضربت لمريد خروج او ضرب
عبد فعليهما فورا** ودخي اودن چقمغي مراد ايدن عورتنه ياخود كوله
سن اورمغي قصد ايدن عورتنه اكر چقارسك ويا اكر اورسك ديو
اند ايچمسنده يميننك بوزلماسنه شرط قلندي اول عورت اول ايكي
فعلي فوريجه ايشلمسي يعني كشي طشره يه كتمك استين عورتنه اكر چقارسك
بوش اول ديجه ياخود كوله سني اورمق دلين عورتنه اكر اني اورسك
آزاد اولسون ديجه رجلك حانث اولمسي ايچون اول ايشلري عورتك درر
عقب ايشلمسي شرطدر يعني اول سوزك عقبنجه بلا تأخير طشره چقارسه
وكوله يي دخي اول حالده اورسه اولكه صورتده عورت بوش ايكنجي

صورتده کوله آزاد اولور اما رجلك یمیندن صکره جه عورت برازه‌جق زمان اکلنوبده اول ایشکری ایدرسه رجل حانث اولمز وفی ان تغدیت بعد تعال تغد معی تغذ به معه ● ای شرط الحنث فی ان تغدیت تغدیه معه ● وبر کشی آخره کل بنمله غذا الن دیدوکندن صکره اول دخی اکر غذا النورسم دیو آندایجرسه یمین بو زلمقده اول انکله بیسی شرط قلندی یعنی بر کمسنه آخره کل بنمله یمك یی دیدوکندن صکره اول یمکه چاغرلن کشی اکر یمك یرسم مثلا کولم آزاد اولسون دیو آند ایجدوکنده بو آندك بوزلمسنه واروب انکله یمك یمسی شرطدر پس اکر انکله یمیوب آخر یرده یمك یرسه حانث اولمز وکفی مطلق التغذی ان ضم الیوم ● ای کفی للحنث مطلق التغذی ان قال ان تغدیت الیوم فانه لوکان جوابا یکفی قوله ان تغدیت فلما زاد الیوم علم انه کلام مبتداء فیحنث بمطلق التغذی فی هذا الیوم ولا یشترط للحنث التغذی معه ● واول یمکه چاغرلدوغنده یمین ایدن کشی اول کونده مطلق غذا کلمسی کفایت ایدر اکر یمیننه الیوم لفظن قوشارسه یعنی آنك آندی بوزلمسی ایچون کفایت ایدر اول کونده مطلق یمك یمسی اکر یمین ایلدوکنده اکر بر کون غذا النورسم شویله اولسون دیو آند ایجرسه زیرا که اکر سویلدوکی سوزی اول یمکه چاغرانه جواب اولایدی اکر یمك یرسم دیمسی کفایت ایدوب بوکون

یرسم دیمکه حاجت قالمدی پس وقتا کیم الیوم لفظنی یعنی بوکون دیمکی زیاده ایلدیسه معلوم اولدیکه کلامی اول چاغرانه جواب اولمیوب کلام مبتدا اولدی یعنی آکا جواب ویرمیوب غیری کلامه ابتدا قلمش اولدی پس امدی اول کونده مطلق تغذیی ایتمسیله حانث اولوب حنثی ایچون چاغران ایله یمك یمسی شرط قلنمز ومرکب المأذون لیس لمولاه فی حق الحلف الا اذا لم یکن علیه دین مستغرق ونواه ● ای ان حلف لا یرکب دابة زید فرکب دابة عبده المأذون فان کان علیه دین مستغرق لرقبته وکسبه لا یحنث لان هذه الدابة لیست لزید ● وعبد مأذونك مرکبی یمین حقنده افندیسنك دکلدر مکر کیم عبدك اوزرنده رقبه وکسبنی احاطه ایدر دینی اولمیوب ومأذونك مرکبنی دخی نیت ایده پس بو تقدیرجه حانث اولور یعنی برکشی مثلا زیدك دابه سنه بنرسم شویله اولسون دیو آند ایچوب صکره واروب اول زیدك تجارته مأذون اولان کوله سنك طوارینه بنرسه پس اکر اول عبد اوستنده رقبه وکسبنی احاطه ایدر مقدار دین وار ایسه اول کشی حانث اولمز زیرا عبد مأذونی بو مرتبه ده بورجلو اولورسه آنك دابه سی زیدك دکلدر ● وان لم یکن علیه دین مستغرق فان نوی بدابة زید دابته الخاصة لا یحنث ● واکر اول کوله اوزره رقبه وکسبنی قپلایجق قدر دین اولمزسه پس اکر اول یمین ایدن

کشی زیدک دابه سنه بنمم دیمسیله زیده مخصوص اولان دابه یی نیت ایتمش
اولورسه اول عبد مأذونینک دابه سنه بنمکله بینه حانث اولمز ●
وان نوى دابة هي ملك زيد اعم من ان يكون خاصة له او تكون دابة
عبده المأذون فحينئذ يحنث ● واگر اول کشی زیدک دابه سی ایله آکا
مخصوص اولاندن یاخود عبد مأذونک دابه سندن اعم ملکی اولان
دابه سنی نیت ایدرسه پس بو تقدیرجه عبد مأذونینک طوارینه
بنمسیله حانث اولور ● وقال ابو يوسف يحنث في الوجوه كلها اذا نواه
● وابی یوسف دیدیکه اول کشی کچن وجهلرک هپسنده حانث اولور
عبد مأذونک دابه سنه بنمککی نیت ایتمش سه یعنی بو امامک قتنده عبد
مأذونک دابه سنی نیت ایدرسه آکا بنمکله حانث اولور اول عبدک
مدیون اولسون وگرک اولمسون ومدیون اولدوغی تقدیرجه دینی
گرک مستغرق اولسون وگرک اولمسون ● وقال محمد يحنث وان لم ينو
● وامام محمد دیدیکه اول کشی جمیع کچن وجوهده حانث اولور اگر
عبد مأذونک دابه سنی نیت ایلمدیسه ده یعنی بو امامک قتنده اول
یمین ایدن کشی زیدک عبد مأذونینک طوارینه بنمکله حانث اولور گرک
اول عبد بورجلی اولسون وگرک اولمسون وبورجلو اولدوغی تقدیرجه
دینی گرک مستغرق اولسون وگرک اولمسون اول کشی دابه

زید

زید ایله عبد مأذونینک دابه سنی مراد ایلسون یا ایلمسون **ويقيد الاكل**
من هذه النخلة بثمرها ● لان المعنى الحقيقي مهجور حسا ● وشو خرما
اغاجندن یمک اوزره آند ایچمک یمشی ایله قید اولنور یعنی بر کشی شو
خرما اغاجندن یاخود شو آغاجندن یمم دیو آند ایچدوکنده انک اکلی
اول اشارت ایلدوکی اغاجک یمشی ایله قید اولنوب اغاجندن یرسه حانث
اولمیوب میوه سندن یرسه حانث اولور زیرا که حساً معنای حقیقیسی
مهجور ومتروکدر حاصلی حقیقةً اغاجندن یمک مراد اولمیوب مجازاً
یمشندن یمک مراد اولنور **وهذا البر يأكله قضما** ● هذا عند ابي حنيفة
خلافا لهما رحمهم الله تعالى ● وشو بغدایدن یمم دیو آند ایچمک انی دانه
ایکن اصروب قوروی یمکله قید اولنور یعنی کشی والله تعالی شو بغدایدن
یمم دیو آند ایچه اول بغدایی اینجق قوروی چینیوب یرسه حانث اولور
اتمکین یاخود قاووده نی یرسه حانث اولمزکه بو امام اعظم قتنده در
امامینک خلافنجه ● بناء على ان اللفظ ان كان له معنى حقيقي مستعمل
ومعنى مجازي متعارف فابو حنيفة يرجح المعنى الحقيقي وهما يرجحان المعنى
المجازي ● امام اعظم ایله امامینک اختلافلری شوکا بناءدرکه اگر
لفظک استعمال اولنور معنای حقیقیسی وهم متعارف ومشهور اولان
معنای مجازیسی اولورسه امام اعظم انک معنای حقیقیسنی ترجیح ایدوب

اماميننك معناى مجازيسنى ترجيح ايدرلر • فالمراد عندهما اكل باطنه
مجازا فيحنث باكله سواء كان بالقضم او غيره فيعملان بعموم المجاز • يس حنطه
امامينن اول لفظك معناى مجازيسنى ترجيح ايلدكلرى امدى انلرك قتنده
مراد مجازا اول بغداينك ايچن يمكدر پس امدى اول اندى ايچن كيشى اول
بغدايى يسيله حانث اولور برابردر كه انى يسون قوردى ايكن ياخود غيرى
دورلو يسون پس امامين عموم مجاز ايله عمل ايدرلر يعنى بو محلده بغدايى
هم معناى حقيقيسى اولان عينينه وهم اندن ياپلان اشيايه حمل ايدرلر
وهذا الدقيق باكل خبزه فلا يحنث لو استفه كما هو ودخى شو اوندن يمم
ديو اندى ايچمك اننك اتمكنى يمكله قيد اولنور پس شو اوندن يمم ديو يمين
ايدن كيشى اگر اول اوندن آوجنه الوب انى اوندن اولدوغى حالده كبى
چينكسرن يرسه حانث اولمز • اى باكل ما يتخذ منه كالخبز ونحوه
لان المعنى الحقيقى مهجور فيراد المجازى • يعنى شو اوندن يمم ديو اند
ايچن كيشى اندن ياپلان اتمك كبى وغيريسى كبى نسنه دن يمكله حانث
اولنور زيرا اونك معناى حقيقيسى يعنى اونك كندوسنى يمك مهجور
ومتروكدر پس شو اوندن يمم ديلنجه انگله مجازى معناسى مراد اولنور كه
اوندن اتخاذ اولنان نسنه كردر اتمك كبى والشواء باللحم الا الباذنجان
والجزر وبريان ات ايله قيد اولنور يعنى بريان يمم ديو اند ايچن كيشى اگر

بشمش ات يرسه حانث اولور يوخسه باذنجان ياخود حاووج يمك ايله
حانث اولمز والطبيخ بما طبخ من اللحم ودخى طبيخ اندن پشن طعام ايله
قيد اولنور يعنى پخنى يمم ديو اند ايچن كيشى صو ايله پشن اتدن يرسه
حانث والرأس براس يكبس فى التنانير ويباع فى مصره • عملا بالعرف
فان الايمان مبنية عليه • ودخى باش شول باش ايله قيد اولنور كه
تندورلر ايچره صوقلوب پشورلور يعنى باش يمم ديو اند ايچن كيشى
شول باشدن يمسيله حانث اولور كه اول باش شهرنده تنورلر
ايچره پشوريلوب بيع اولنور عرف ناس ايله عمل ايچون يميننده واقع
اولان راسى بو رأسه حمل اولنور زيرا يمينلر عرف ناس اوزره بنا
اولنمشدر والشحم بشحم البطن • هذا عند ابى حنيفة واما عندهما يتناول
شحم الظهر ايضا • والخبز ياغى قارن ياغيله قيد اولنور يعنى ايچ ياغى
يمم ديو اند ايچن كيشى اگر مثلا قيونك قارنى ياغندن يرسه حانث اولور كه
بو امام اعظم قتنده در واما امامين قتنده ايچ ياغى ارقه ياغنه ده شامل
اولور پس بونلرك قتنده اول يمين ايدن كيشى ارقه ياغندن دخى يرسه
حانث اولور • والخبز بخبز البر والشعير لا خبز الارز ببلد لا يعتاد ودخى
اتمك بغداى وارپه اتمكله قيد اولنور يوخسه پرنج وصاتلماسى معتاد
اولمين شهرده پرنج اتمكله قيد اولنمز يعنى اتمك يمم ديو اند ايچن كيشى اگر

بعد اى ويا اربه اتمكندن برسه حانث اولور وشول يرده كه برنج
اتمكى صاتلمق عادت دكلدر آنده اولان كشى تمك يمكه انديجوب صكره
برنج اتمكندن يرسه حانث اولمز اما شول يرده كه برنج اوندن يابلان
اتمك بشوب صاتلمق عادت اولا انده اتمك يمم ديو انديجن كشى برنج
اتمكندن دخى يرسه حانث اولور والفاكهة بالتفاح والمشمش والبطيخ
لا العنب والرمان والرطب والقثاء والخيار • هذا عند ابى حنيفة واما
عندهما العنب والرمان والرطب فاكهة • ودخى فاكهه يعنى يمش الما
وزردالو وقاوون قاربوز ايله قيد اولنور يوخسه اوزوم وانار
وياش خرما وقثا وخيار ايله قيد اولنمز. يعنى يمش يمم ديو انديجن كشى
الما وزردالو وقاوون قاربوزدن يرسه حانث اولور اوزوم وانار
وياش خرما وقثا وخيار يمكله حانث اولماز كه بو امام اعظم رحمه الله تعالى
نك قتنده در اما ياران قتنده اوزوم وانار وياش خرما يمشدر پس
بونلرك قتنده اول كشى بونلردن دخى يرسه حانث اولور والشرب من
نهر بالكرع منه فلا يحنث لو شرب منه باناء • هذا عند ابى حنيفة فان
من عنده لابتداء الغاية وعندهما للتبعيض اى لا يشرب من مائه • وايرمق
دن ايچمك اندن اغزيله ايچمكله قيد اولنور يعنى ايرمقدن ايچمم مثلا
دجله دن ايچمم ديو انديجن كشى اكر اكيلوب اغزى ايله ايچرسه حانث

اولوب اول ايرمقدن باردقله ايچرسه حانث اولمز كه بو امام اعظم
قتنده در زيرا انك قتنده من نهر ده كه لفظ من ابتداء غايت ايچوندر كه
معناسى شربمك ابتداسى ايرمقدن اولمز ديمكدر پس باردق ايله ايچنك
ابتداء شربى باردقدن اولوب ايرمقدن اولمدوغيچون حانث اولماز
اما ياران قتنده من نهر ده كه من لفظى تبعيض ايچوندر كه معناسى شو
ايرمغك صويندن ايچمم ديمكدر پس بونلرك قتنده اول ايرمق
صويندن هر نيجه سنه ايچرسه حانث اولور بخلاف الحلف من مائه
من نهر مسئله سى شو ايرمغك صويندن ايچمم ديو انديچمكك خلافيدر
پس كشى فلان ايرمغك صويندن ايچمكه آنديچيجه اول ايرمقدن
هر نيجه سنه ايچرسه حانث اولور وتحليف الوالى ليعلمه بكل داعر
اى بحال ولايته • اى يقيد تحليف الوالى رجلا ليعلمه بكل مفسد
اى البلد بحال ولايته • وشهر حاكمينك بلدينه كلن هر بر مفسدى
بلدرمكيچون انده ويرمسى حال ولايتى ايله قيد اولنور يعنى ولايت حاكمى
بو شهره كلن مفسدلرى بكا بلدر ديو اهل خباثت وفسقه شعور و
معرفتى اولان كمسنيه انده ويرنجه انجق انك حكومتى زمانى ايله قيد
اولنوب اكر انك ولايتى حالنده بلدوكى مفسدلرى اكا ديو ويرمزسه
حانث اولوب اول حاكمك عزلندنصكره حانث اولمز والضرب والكسوة

والكلام والدخول عليه بالحيوة لا الغسل ودخي اورمق وكيسي كيدرمك
وسوز سويلمك ويانينه كيرمك حال حياتي ايله قيد اولنوب آني يومق
صاغلغي حاليله قيد اولنماز • اي ان حلف ليضربن زيدا يتقيد بحال حيوته
• يعني بر كشي البتده زيدي اوررم ديو آند ايچرسه آني اورمسي حال
حياتي ايله قيد اولنوب اگر بو آندي ايچن كشي اول زيدي صاغلغنده دوگرسه
حانث اولمز كذلك زيدك كيسي كيدرمكه ياخود اكا سوز سويلمكه ياخود
يانينه كيرمكه آند ايچنجه زيدك حال حياتي ايله مقيد اولوب اگر آني
صاغلغنده لباسلندررسه ياخود اكا صاغلغنده سويلرسه ياخود يانينه
صاغلغنده واررسه حانث اولمز حاصلي بو اشيايه آند ايچن كشي اگر
آنلري زيدك حال حياتنده ايتمزسه حانث اولور زيدك موتندن
صكره كرك آنلري ايلسون يا ايلمسون • ولو حلف لاغسلن زيدا
لا يتقيد بحال حيوته • واگر البتده زيدي يورم ديو آند ايچرسه
زيدك حال الحياتي ايله مقيد اولمز بس زيدي صاغلغنده ده يقارسه
حانث اولمز وفات ايلدوكدن صكره ده يقارسه حانث اولمز والقريب
بما دون الشهر • اي يقيد القريب بما دون الشهر • في ليقضين دينه
الى قريب وقريب بر آيدن آز ايله قيد اولنور يعني كشي بورجيني يقينده
اوده رم ديو آند ايچدوكنده قريب ديدوكي بر آيدن اشغه زمان ايله

مقيد اولوب اگر اول يمينده نصكره بر آي تمام اولمدين دينني اودرسه
حانث اولميوب بر آيك تمامنده ياخود آندن صكره اودرسه حانث
اولور والشهر بعيد وبر آي ايراقدر يعني عرف وعادتده بر آيدن آزه
قريب تسميه اولندوغي كبي بر آيه ودخي زياده يه بعيد تسميه اولنور
بس دينني يقينده اوده رم ديو آند ايچن كشي بر آيدن آزده ادا قلميوب ده
آي تمامنه دك حاصلي اوتوز كونه دك اگلنورسه حانث اولور
زيرا بيان اولنديكه بر آيه قريب تسميه اولنميوب بعيد دينور • وما
اصطبغ به فادام وشول نسنه كم انكله اتمك بويانلور اول نسنه اتمك
قاتغيدر • وكذا الملح لا الشواء كذلك طوز دخي قاتقدر اما بريان قاتق
دگلدر • في المغرب قال الانباري الادام ما يطيب الخبز ويصلحه
ويتلذذ به الآكل وهو يعم المايع وغير المايع اما الصبغ فمختص بالمايع وهو
ما يغمس فيه الخبز ويلون به • كتاب مغربده بويله مسطوردركه امام
انباري ديمشكه ادام يعني اتمك قاتغي شول نسنه دركه اتمكي كوكچك
ايدوب اصلاح ايدر وانك يمك يين كشي انكله تلذذ ايدر واول ادام
سركه كبي صوق اولان قاتغه ده طوز كبي قاتي اولان قاتغه ده شامل
اولور حاصلي آدم اول معنا كه بولنان نسنه گرك صوق وگرك قاتي
اولسون اكا قاتق دينور اما صبغ يعني بويامق انجق صوق اولان قاتغه

مخصوص در وصوق اولان قاتق شول نسنه دركه اكا اتمك باتلور يعني
اتمكي رنكلي ايدر بس امدي قاتق يمكه اند ايجن كشي هر نسنه كه اول بيان
اولنان معنا كر اندن بولنور اني يرسه حانث اولور ولا يحنث في لا ياكل
من هذا البسر فاكل من رطبه وكشي حانث اولمز شو بسردن يمم اند ايجوب
صكره رطبندن يرسه يعني شو بسري يمم ديو اند ايجن كشي اول بسري رطب
اولدقدنصكره يرسه حانث اولمز بسر ديو خرمانك خامنه و رطب ديو
اولمش تازه سنه ديرلر او من هذا الرطب او اللبن فاكله تمرا وشيرازا
ياخود رطبدن يا شو سوددن يمم ديو اند ايجن كشي اول رطبي قوري خرما
اولدقدن حالده يبوب اول سودي دخي يوغرت اولدقدن حالده يرسه
حانث اولمز او بسرا فاكل رطبا ● اي لا يحنث في لا ياكل بسرا فاكل رطبا
● ياخود بسر يمم ديو اند ايجنجه رطب يرسه حانث اولمز يعني خام
خرما يمكه اند ايجن كمسنه اولمش ياش خرما يرسه حانث اولمز ● واعلم
انه لا فرق بين قولنا لا ياكل من هذا البسر فاكله رطبا وبين قولنا لا ياكل
بسرا فاكل رطبا بناء على ان البسر والرطب من اسماء الاجناس فاذا صار رطبا
صار ماهية اخرى كما بينا في لا يدخل بيتا ● معلومك اولاكه بزم شو بسر
دن يمم ديوب اني رطب ايكن يرسه حانث اولمز ديدكمز ايله بسر يمم ديو
اند ايجوب رطب يينجه بنه حانث اولمز ديدكمز ارهسنده فرق يوقدر

شوكه بناء كه بسرده رطبده اسماء اجناسدندر بس بسر رطب اولنجه
بر غيري ماهيت اولور نتكه بو معنايي لا يدخل بيتا ده بيان ايلدك
او لحما فاكل سمكا ● اي لا يحنث في لا ياكل لحما فاكل سمكا ● ياخود ات يمم
ديو اند ايجن بالق يرسه حانث اولمز يعني هيج ات يمكه اند ايجن كشي بالق
يدوكنده اندي بوزلمز او لحما او شحما فاكل الية ● ياخود ات يا ايج ياغي
يمكه اند ايجن كشي قويروق يرسه حانث اولمز ولا في لا يشتري رطبا فاشترى
كباسة بسر فيها رطب ودخي رطب صاتون المغه اند ايجن كشي اراسنده او
اولان خام خرما صلقومني صاتون النجه حانث اولمز وحنث لو حلف لا
ياكل رطبا او بسرا او ولا بسرا فاكل مذنبا و رطب يا بسر يمكه ياخود هم
رطب وهم بسر يمكه اند ايجن كشي هنوز قويروغندن اولمغه باشلين خرماني
يدوكنده حانث اولور ● اي حلف لا ياكل رطبا فاكل مذنبا او حلف لا
ياكل بسرا فاكل مذنبا حنث عند ابي حنيفة لان المذنب بعضه رطب و
بعضه بسر فمن اكله اكل الرطب والبسر ● يعني رطب يمكه اند ايجوب
صكره مذنبي يين ياخود بسر يمكه اند ايجوب بعده مذنبي يين كشي حانث
اولور وامام اعظم قتنده زيرا مذنب اولان خرمانك بعضيسي رطب
وبعضيسي بسردر بس مذنبي يين هم رطب وهم بسر يمش اولور ● وقال
في الهداية ان عندهما اذا حلف لا ياكل رطبا لا يحنث بالبسر المذنب واذا

حلف لا يأكل بسرا لا يحنث بالرطب المذنب ● وهدايه ده مصنفى ديكه

امامين قتنده كشى رطب يمكه اندا بجه مذنب اولان بسرى يمكله حانث

اولميوب بسر يمكه اندا بجه دخى مذنب اولان رطبى يمكله حانث اولماز ●

وقد قال فى المغرب البسر المذنب بكسر النون وقد ذنب اذا بدا الارطاب من

قبل ذنبه وهو ما سفل من جانب القمع والعلاقة ● مغربده مصنفى ديكه

بسر مذنب ديو مذنبده نونك كسريله ودخى قد ذنب دينور تازه خرما

اولمسى قويروغى طرفندن اولمغه باشليجه واول طرفى قابى وصابى

جانبندن اشغى اولان يريد يعنى سورى جانبى در ● ولا شك ان الارطاب

ليس الا من جانب واحد وهو الذى ليس عليه القمع والعلاقة فهذا الجانب

هو الذنب ● وشك يوقدر كه خرمانك اولمسى دكلدر الا انجق بر جانبندن

در كه اول جانبى اوزرنده قابى وصابى اولمين طرفيدر پس شو جانب

انك ذنبى در ● اذا عرفت هذا فكيف يصح ما قال فى الهداية ان الرطب

المذنب ما يكون فى ذنبه قليل بسر والبسر المذنب على العكس اى ما فى ذنبه

قليل رطب ● شونى بلدكسه يعنى مغربدن نقل وبيان ايلدوكم معلومك

اولديسه پس هدايه ده ديدوكى نجه صحيح اولور كه هدايه ده بيان

اولنان بودر رطب مذنب شول تازه خرمادر كه قويروغنده ازه جق

خامى وار در وبسر مذنب بونك عكسنجه در يعنى مذنب اولان بسر شول

ياش خرمادر كه قويروغنده ازه جق اولمشى اوله در حاصلى مغربده بيان

اولندوغنه كوره هدايه ده ذكر اولنان نجه درست اولور ●

فاقول اصناف التمر الذى رأيناها من تمر بغداد وفارس وكرمان يبداء

ارطابها من الجانب الذى ليس عليه القمع ففى غير هذه البلاد ان كان يبداء

الارطاب من طرف القمع فما قال صاحب الهداية يكون صحيحا ● پس هدايه

نك تقريرينه متوجه اولان سؤالدن جواب ويروب درمكه شول

انواع تمركه بغدادك وفارسك وكرمانك خرماسندن كورمشوزدر

اول خرمالرك اولمسى قابى اولمين جانبندن باشلرامدى بو ولايتلردن

غيرى ولايتده حاصل اولان خرمانك اولمسى اكر قابى وصابى طرفندن

اولمغه باشلرسه صاحب هدايه نك ديدوكى درست اولور ● وان لم

يكن الارطاب من جانب القمع فوجه صحته ان الرطب المذنب ما يكون اكثره

رطبا والبسر المذنب ما يكون اكثره بسرا ● واول ولايتلرك غيريسنده اولان

خرمانك اولماسى اكر قابى وصابى طرفندن ظاهر اولمزسه صاحب هدايه

نك قولينك وجه صحتى بودر كه مذنب اولان رطب شول خرمادر كه

چوغى رطب اولور ومذنب اولان بسر شول خرمادر كه چوغى بسر

اولور ● ثم لما كان البسر من طرف القمع فرأس البسر ما يلى القمع وذنبه

الطرف الاخر ولما كان الرطب هو الطرف الاخر فرأس الرطب طرف الحاد

وذنبه طرف القمع فهذا وجه صحته • اندن صکره وقتا کیم بسر قمعی طرفندن
اولدیسه بس بسرك باشی قمعنه قریب اولان جانبی اولوب قویروغی اول
بر طرفی اولور ودخی وقتا کیم رطب اول بر طرف اولدیسه بس رطبك
باشی سوری طرفیدر وقویروغی قابی وصابی طرفیدر بس صاحب
هدایه نك سوزینك وجه صحتی اشته بودر **او لا یأکل لحما فاکل کبدا**
او کرشا او لحم خنزیر او انسان یا خود ات یمکه آند ایجن کشی جیکر یا خود
شکنبه یا خود خنزیر اتی یا خود انسان اتی یرسه حانث اولمز • لا
یحنث باکل الکبد والکرش فی عرفنا لانهما لم یعدا لحما • اول آندی
ایجن کشی جیکر یا خود شکنبه یمکله بزم عرفمزده حانث اولمز زیرا جیکر
ایله شکنبه بزم عرفمزده ات عد اولنمز • واما لحم الخنزیر والانسان
فهما لحم حقیقة فیحنث بهما • ولکن خنزیر اتی ایله وهم انسان اتی حقیقتده
اتدر بس اول آندی ایجن کشی بو ایکی سندن برین اتمکله حانث اولور **و**
الغداء الاکل من طلوع الفجر الی الظهر وغداطاك یرینك آغارد وغندن
تا وقت ظهره دك اکل اولنان نسنه درکه آکا ترکیجه صباح یمکی
دینور • **والعشاء منه الی نصف اللیل** وعشا اویله وقتندن دون
یاروسنه دك یننن یمکدرکه بوکه ترکیجه اخشام یمکی دینور **و**
السحور منه الی الفجر وسحور دون یاروسندن وقت فجره دك اکل

اولنان

اولنان طعامدرکه آکا ترکیجه سحورلق دینور امدی صباح یمکین یا خود
اخشام یمکین یا خود سحورلق یمکه آند ایجن کشی انجق اول وقتلرده یرسه
حانث اولور **وفی ان لبست او اکلت او شربت ونوی عینا لم یصدق اصلا**
• ای نوی ثوبا معینا او طعاما معینا او شرابا معینا لم یصدق قضاء ولا
دیانة • وکشی اکر کیرسم یا خود اکر یرسم یا خود اکر ایجرسم دیوانده
ایجوبده معین نیت ایدرسه هیج تصدیق اولنماز یعنی بن کیمم دیمکله
فلان ثوبی ویمم دیمکله فلان یمکی وایجمم دیمکله فلان نسنه‌یی معین
نیت ایلمش ایدم دیرسه نه قضاء ونه دیانة تصدیق اولنور بس اول
آندی ایجنجه هرنه ثوبی کیرسه وهرنه طعامی یرسه وهرنه‌یی ایجرسه
حانث اولور • لان المنفی ماهیة اللبس ولا دلالة له علی الثوب الا اقتضاء
والمقتضی لا عموم له فلا یصح فیه نیة التخصیص • زیرا نفی اولنان کیمکلك
ماهیتی وحقیقتیدر وثوب معین اوزره دلالت یوقدر الا اقتضای
کلام ایله ومقتضی ایجون ایسه مذهبمزده عموم یوقدر بس آنده تخصیص
نیتی صحیح اولمز **ولو ضم ثوبا او طعاما او شرابا دین** • ای صدق دیانة
لا قضاء لان اللفظ عام فنیة التخصیص خلاف الظاهر فلا یصدق فی
القضاء • واکر اول حالف یمیننه ثوب یا طعام یا شراب ضم ایدوب
اکر کیسی کیرسم یا خود یمك یرسم یا خود بر ایجلجك نسنه ایجرسم دیو

اندايجرسه دیانة تصدیق اولنور قضاءً تصدیق اولنماز زیرا یمین
لفظی عامدر وتخصیصی نیت ایتمسی خلاف ظاهردر پس امدی قضاءً
تصدیق اولنمز **وتصور البر شرط صحة الحلف خلافاً لابی یوسف فمن**
حلف لاشربن ماء هذا الکوز الیوم ولا ماء فیه اوکان فصب فی یومه
لایحنث ویمینی حفظ ایلدوب بوزممغك امکانی یمینك صحتی ایچون شرطدر
ابی یوسفك خلافنجه امدی بوکون شو برداغك صوین ایچرم دیو اند
ایچوب حال بوکه انده صو اولمسه یاخود یمین وقتنده اول برداق ایچره
صو اولوب صکره اول کونده دوکلسه حانث اولمز زیرا بو ایکی صورتده
ده اول کونده اخشامه دك اول برداقده صو بولنمدی • اعلم ان امکان
البر شرط صحة الحلف عند ابی حنیفة ومحمد سواء کان الحلف بالله او الطلاق
او العتاق • معلومك اولا که برك امکانی امام اعظم وامام محمد قتنده
حلفك صحتنك شرطیدر برابردر که کشینك اندی الله تعالینك اسما
وصفاتیله اولسون والله دیمك کبی یاخود طلاقه یاعتاقه اولسون •
وعند ابی یوسف لیس بشرط • وابی یوسف قتنده امکان بر حلفك
صحتی شرطی دکلدر • فان حلف والله لاشربن الماء الذی فی هذا الکوز
الیوم ولا ماء فیه او حلف ان لم اشرب الماء الذی فی هذا الکوز الیوم فامرأته
طالق ولا ماء فیه لایحنث عندهما وعند ابی یوسف یحنث • پس بر کشی والله

بوکون

بوکون شو برداقده که صوی ایچرم دیو اندایچوب حال بوکه اول وقتده
برداقده صو اولمسه یاخود اکر بوکون شو برداقده که صوی ایچمزسم
عورتم بوش اولسون دیو اندایچوب حال بوکه اول وقتده برداقده
صو اولمسه امامین قتنده حانث اولمیوب ابی یوسف قتنده حانث اولور
• وان حلف وکان فیه ماء فاریق فی الیوم فالحکم ما ذکر • واکر یمینه اولله
اندایچوب واندی وقتنده اول برداقده صو اولوب بعده اول کونده اول
صو دوکلورسه بونك دخی حکمی ذکر اولنان سابق کبیدر یعنی امامین
قتنده حانث اولمیوب ابی یوسف قتنده حانث اولور **وان اطلق فکذا فی**
فی الاول دون الثانی • ای ان لم یقل الیوم لایحنث فیما لم یکن فی الکوز
ماء عندهما خلافاً لابی یوسف • واکر اول کجن حلف اطلاق اولنورسه
کذلك اولکه حلفده امامین قتنده حانث اولمیوب ابی یوسف قتنده حانث
اولور اما ایکنجی حلفده بالاتفاق حانث اولور یعنی برداقده صو اولمدوغی
حالده شو بارداقده که صوی ایچرم دیو اندایچوب بوکون دیمزسه امامین
قتنده حانث اولمیوب ابی یوسف قتنده حانث اولور • وان کان فصب
یحنث اجماعاً • واکر شو برداقده که صوی ایچرم دیو اندایچنجه اول
برداقده صو اولوب یمیننده نصکره اول صو دوکلورسه بالاتفاق حانث
اولور • وذلك لانه اذا لم یکن فی الکوز ماء فالبر غیر ممکن سواء ذکر

اليوم اولا وان كان فيه ماء فان ذكر اليوم فالبر انما يجب عليه في الجزء

الاخير من اليوم فاذا صب لم يكن البر متصورا وان لم يذكر اليوم فالبر انما

يجب عليه اذا فرغ من التكلم لكن موسعا بشرط ان لا يفوته في مدة عمره والبر

متصور عند الفراغ من التكلم فانعقد اليمين ● واول كجنك تقريرك بياني

بودركه بردا قده صو اولمنجه برى ممكن دكلدر برابردركه يومى ذكر

ايلسون يا ايتمسون واكر انى ايجدوكنده اول بردا قده صو اولوب يومى

ذكر ايلديسه يمينى حفظ ايلمك اكا واجب اولمز الا اول كونك آخركه

جزئنده بس انك صو بى دوكلنجه برى متصور اولمز ويومى ذكر ايلديسه

اوزرينه يمينى حفظ ايلمك واجب اولمز الا يمينى تكلم ايلدوكندن فارغ اولنجه

لكن توسعه ايله واجب اولور مدت عمرنده اى فوت ايتمك شرطى ايله وبرى

ايسه تكلمندن فراغى قتنده متصوردر اولوب يمينى منعقد اولور ● وعند

ابي يوسف يحنث في الكل ففي الموقت بعد مضي الوقت وفي غير الموقت يحنث

في الحال ● وابي يوسف قتنده اول كجنك صورتلرك هر برسنده حانث

اولوب موقت اولانده وقت كجنجه حانث اولوب وموقت اولميه نده

في الحال حانث اولور يعنى يميندن فراغى حالنده حانث اولور ومن حلف ليصعدن

السماء او ليقلبن هذا الحجر ذهبا او ليقتلن فلانا عالما بموته انعقد لتصور

البر وحنث للعجز وان لم يعلم فلا وكوكه چقارم ديو ياخود شو طاشى

التونه

التونه دوندررم ديو ياخود فلان كمسنه نك اولدوكنى بلوركن

اى اولدوغنى بلوركن اولدورم ديو انده ايجمكده يمين منعقد اولور بر بينك امكانى

اولدوغيچون يعنى بو يله يمين ايدن كشى يميننده بار ووصادق اولمق

ممكندر وفي الحال حانث اولور اول نسنه دن عاجز اولدوغيچون و

اكر اول فلانك موتن بلميوبده اى اولدرمكه انده ايجرسه حانث اولمز

● وفيه خلاف زفر فعنده لا ينعقد اليمين لكون البر مستحيلا عادة

واول صورتلرده حانث اولمقده امام زفرك خلافى واردر زيرا

انك قتنده اول يمين منعقد اولمز اول يمينى يرينه كتورمك عادة محال

اولدوغيچون ● قلنا هذه الامور ممكنة في ذاتها فيكفي هذا لانعقاد

اليمين ويحنث في الحال بلا توقف الى زمان الموت للعجز عادة ● و

امام زفره جواب ويروب ديرزكه شو امور يعنى كوكه چقمق واول

برلرى دخى في ذاتها ممكندر بس شو امكان ذاتى يميننك منعقد اولمسنه

كفايت ايدوب اول انده ايجن كشى زمان موتنه توقف ايتمكسزين في الحال

حانث اولور عادة اول افعالدن عاجز اولدوغيچون ● وانما قلنا

عالما بموته لانه حينئذ يراد قتله بعد احياء الله تعالى وهو ممكن غير واقع

فينعقد اليمين ويحنث في الحال ● وبز ديمدك الا وچنجى مسئله ده

عالما بموته ديدك زيراكه اول انده ايجن كمسنه اول فلانك موتن

بلدوکی حالده یمین ایلدوکی تقدیرجه اعنی الله تعالی احیا ایلدوکدن صکره
انی اولدرمسی مراد اولنور و بو ایسه ممکندر ولکن واقع دکلدر پس اول
یمین منعقد اولوب اول کشی فی الحال حانث اولور ● اما اذا لم یکن
عالما بموته فالمراد القتل المتعارف ● اما اول حالف اول فلانی دیدوکینک
موتن بلمزسه اعنی اولدرمسیله مراد متعارف ومشهور اولان قتلدر ●
ولما کان میتا کان القتل المتعارف ممتنعا فصار کمسئلة الکوز ● واول
اندیچن کشی وقتاکیم فلان دیدوکی کمسنه نک موتن عالم اولدیسه
متعارف اولان قتل مراد اولنمق ممتنع اولوب بو مسئله دخی کوز مسئله سی
کبی اولدی پس بو صورتده حانث اولمز ومد شعرها وخنقها وعضها کضربها
وعورتنک صاچن چکمک واعنی بوغمق واصرمق همان اعنی اورمق کبیدر
یعنی بر کشی عورتن اورمغه اندایچوب صکره اعنی صاچندن چکرسه
یاخود بوغازنی صقارسه یاخود اعنی اصررسه حانث اولور وقطن
ملک بعد ان لبست من غزلک فهدی فغزلته ونسج ولبس هدی وشول
بنبه کیم کشی عورتنه اکرسنک اکردوکلکدن کیرسم هدی در یعنی مکه
فقراسنه صدقه اولسون دیدوکندن صکره اکا مالک اولوبده عورتی
دخی انی اکیروب ودوقنوبده اول کشی اول بنبه دن اکیرلمش ثوبی کیسه
اول ثوب هدیدر پس اعنی مکه مکرمه نک فقراسنه کوندرمسی لازم اولور

وقطن

وقطن مبتدا وهدی خبره ● مصنفک قطن قولی مبتدا وهدی
قولی خبریدر ● ومعنی الهدی ما یهدی الی مکة للتصدق ● وهدینک
معناسی شول نسنه درکه تصدق ایچون مکه مشرفه یه ارسال اولنور
● وعندهما ان کان القطن ملکه یوم الحلف فغزلت ونسج ولبس یجب
ان یهدی الی مکة وان لم یکن القطن ملکه یوم الحلف لا ● واما مین
قتنده اکر بنبه اول کشینک اندایچدوکی کونده ملکی اولوب بعده عورتی
اکیروب دوقندقدنصکره کیرسه اعنی تصدق ایچون مکه یه کوندرمسی
واجب اولور واکر اول بنبه اندی کوننده ملکی اولمزسه تصدقی
یعنی مکه یه کوندرمسی واجب اولمز وخاتم ذهب حلی لا خاتم فضة
والتون یوزک حلیدر یعنی عورتلو بزه کیدر یوخسه کومش یوزک
حلی دکلدر پس حلی کیممکه اندایچن کشی التون یوزک طاقنورسه حانث
اولوب کومش یوزک طاقنورسه حانث اولمز وعندهما عقد لؤلؤ
لم یرصع حلی وبه یفتی واما مین قتنده مرصع اولمین انجو بوغمق
حلی در پس حلی کیممکه اندایچن کشی عورتلرک ساده انجودن اولان
بوغمق کیرسه امامین قتنده حانث اولورکه بونلرک قولی ایله فتوی
ویرلور ومن حلف ان لا ینام علی هذا الفراش فنام علی قرام فوقه
حنث لا من جعل فوقه فراشا آخر ● لان القرام تبع للفراش لا الفراش

الآخر ● وبر مخصوص دوشكه اشارت ايلدوب شو دوشك اوزره اوتورمم
ديو اند ايچن كشي اول فراش اوزره دوشه نن چادرشب اوزره يا اوتورسه
حانث اولوب اول اشارت ايلدوكي دوشك اوزرينه برغيري دوشك
قودقدنصكره اوستنده كه دوشك اوزره يا ياتوب اويورسه حانث
اولمز زيرا چادرشب دوشكه تابعدر اما اوستنده وضع اولنان آخر
دوشك اكا تابع دكلدر ● او حلف لا يجلس في الارض فجلس على بساط او
حصير فوقه حيث لا يحنث ● لانه لم يجلس على الارض ● يا خود كشي يرده
اوتورمغه اند ايچوب صكره يرده دوشه لي دوشمه اوزره يا خود
حصير اوزره اوتورسه حانث اولمز زيرا كه قوري يره اوزره اوتورمدي
ولو حال بينه وبينها لباسه حنث ● لانه جلس على الارض ولباسه تبع له
● واكر اول يرده اوتورمغه اند ايچن كشي يره اوزره اوتوروب كنديسيله
يرك آره سنده لباس حائل اولورسه حانث اولور زيرا كه بوصورتده
يره اوزره اوتوردي ولباس ايسه كنديسنه تابعدر پس بو تقديرجه
قوري يره اوزره اوتورمش اولور كمن حلف لا يجلس على هذا السرير
فجلس على بساط فوقه ● لان الجلوس على السرير لا يعتاد بدون ان يجعل
عليه بساط فالجلوس على البساط جلوس على السرير ● اول كجن مسئله
كه كشي حانث اولور شو تخت اوزره اوتورمغه اند ايچوب صكره اول

تخت اوزره دوشه نن دوشمه اوزره اوتوران كشي حانث اولدوغي
كبي زيرا تخت اوزره دوشمه قونلمدين اوتورمق معتاد دكلدر پس
امدي تخت اوزره كه بساط اوستنده اوتورمق همان تخت اوستنده
اوتورمقدر بخلاف جلوسه على سرير آخر فوقه ● فان الجلوس على
السرير الآخر لا يكون جلوسا على ذلك السرير ● اول كجن مسئله ده تخت
اوزره كه بساط اوستنده اوتورماسي اول تخت اوزره قونلان
آخر تخت اوستنده اوتورماسينك خلافنجه در يعني شو تخت اوزره
اوتورمغه اند ايچن اول تخت اوزره برغيري تخت قونلدقدنصكره
چقوب اول اوستنده كه تخت اوزره اوتورسه حانث اولمز زيرا كه
اول اوستنده كه آخر تخت اوزره اوتورمق آلتنده كه تخت اوزره
اوتورمق دكلدر ● ولا يفعله يقع على الابد ويفعله على مرة ● واني ايشلمم
ديو اند ايچمك ابدا اوزره واقع اولور يعني بر كشي والله فلان نسنه يي
ايشلمم ديو اند ايچنجه بو يمين ابدا اوزره واقع اولوب اول نسنه يي
جميع عمرنده ترك ايلمسي لازمدر حتى اني بر كره اتمكله يميني چوزلمز حاصلي
اول نسنه يي هر بر ايشلدكجه حانث اولور ● واني ايشلرم ديو يمين
ايتمك بر كره اوزره واقع اولور يعني بر كشي والله فلان نسنه يي
ايدرم ديو اند ايچنجه بو يمين انجق بر كره ايشلمك اوزره واقع اولور

حتى اول ایشلرم دیدوکن برکره ایشلکله یمینی یرینه کلوب بار اولور

اعلم ان قوله لا یفعل هذا فی العرف سلب لقوله یفعل و قوله یفعله واقع على مرة فقوله لا یفعله یکون على الابد ● معلومک اولا که کشینک لا یفعل هذا قولی عرف و اصطلاحده یفعل قولنی سلب ایلمکدر و یفعله قولی برکره اوزره واقعدر پس امدی لا یفعله قولی على الابد اولور حاصلی کشی فلان ایشی ایشلم دیو اندایجنجه بو یمین تاموتنه دک دائما اولوب انی برکره ایشلرسه اکا کفارت واجب اولوب یمینی چوزلمز پس مدت عمرنده انی هر انشلدکجه حانث اولور وبعلی المشی الى بیت الله او الى الکعبة یجب حج او عمرة مشیا و دم ان رکب واو زریمه نذرا اولسون بیت الله تعالى یه یورمک یاخود کعبه یه یورمک بکا نذرا اولسون دیمکله اول کشیه یورویه رک برحج یاخود برعمره واجب اولور و اکر یولده کیدرکن بیان یورمیوب بنرسه اکا بر قربان ایلمک واجب اولور یعنی او زریمه نذرا اولسون بیت الله تعالى یه یورویه رک کتمک دیو نذر ایلدوکی کبی یوریو یوروب یوریو حاصلی بیان کیدوب برحج یاخود برعمره ایلمسی واجب اولور و اکر دکرسه کیدرکن بنر ولکن بندوکی کندن اوتوری بر قربان ایلمسی واجب اولور ولا شئ بعلی الخروج او الذهاب الى بیت الله او المشی الى الحرم ● هذا عند ابی حنیفة واما عند ابی یوسف فیلزم حج او عمرة مشیا ● و هیچ برنسنه یوقدر

او زریمه نذرا اولسون بیت الله تعالى یه چقمق یاخود اکا کتمک دیمکله یاخود حرمه یورمک او زریمه نذرا اولسون دیمکله حاصلی کشی بیت الله تعالى یه چقوب کتمک یاخود حرمه یورمک بکا نذرا اولسون دینجه اکا نه حج واجب اولور و نه عمره که بو یعنی حرمه یورمکله نذر ایدنه نسنه لازم کلمک امام اعظمک قتنده در اما ابی یوسف ایله امام محمد قتنده اویله دین کشی او زره یورویه رک واروب برحج یاخود برعمره ایلمک واجب اولور او المسجد الحرام او الصفا او المروة یاخود مسجد حرامه یورمک یاخود صفایه و یا مروه یه یورمک او زریمه نذرا اولسون دیمکله هیچ نسنه یوقدر یعنی بویله دیمکله دخی اول کشیه نه حج و نه عمره واجب اولور ولکن مسجد حرامه مشی مسئله سنده دخی امامینک خلافی وار در ولا یعتق عبد قیل له ان لم احج العام فانت حر فشهدا بنحره بکوفة ● هذا عند ابی حنیفة و ابی یوسف ● و شول کوله آزاد اولمز که اکا اکر بو ییل حج ایلمزسم سن آزادسین دینلوب صکره اول سنه ده اول کشینک کوفه ده نحر ایلمسیله ایکی کمسنه شهادت ایلدی یعنی بر کشی کوله سنه اکر بو سنه حج ایلمزسم آزاد اول دیوب صکره ینه اول ییلده ایکی کمسنه اول کوله سنک عتقنی حجنه تعلیق ایلین کشی بو سنه یوم نحرده قربانن کوفه شهرنده ایلدی دیو شهادت ایلسه لر اول کوله آزاد اولمز

که بو امام اعظم ایله ابی یوسفك قتنده در • وعند محمد يعتق لانه قامت
شهادتهما على امر معلوم وهو التضحية بكوفة ومن ضرورته عدم الحج وهو
شرط العتق • وامام محمد قتنده اول کوله آزاد اولور زیرا اول ایکی
شاهدك شهادتی معلوم اولان امر اوزره قائم اولدیکه اول امر انك
کوفه شهرنده تضحیه ایلدوکیدر و قربان بیرامنده قربانك کوفه ده ائمه
سنك ضرورتندندر اول ییلده حج ایلمدوکی حاصلی اول ییلده قربان
بیرامن کوفه شهرنده ایلمسی اول ییل حج ایلمدوکنه دلیل و قرینه در و اول
ییل حج ایتمسی ایسه اول کوله نك آزاد اولمسینك شرطیدر پس عتقنك
شرطی بولنما معین کوله آزاد اولور • وقالا هذه شهادة على النفي •
وامام اعظم ایله ابی یوسف دیدیلر که شو شهادت یعنی اول شاهدلرك
شهادتلری نفی اوزره شهادتدر و نفی اوزره اولان شهادت ایسه
مقبول دکلدر یعنی بو ییل حج ایتمدی دیو شهادت ایتدکلری مردوددر
فنقول النفي الذي يحيط به علم الشاهد هو مثل الاثبات على ما بين في
اصول الفقه في الترجيح بز دخی دیرزکه شول نفی کیم انی شاهدك
علمی احاطه ایدر اثبات کبیدر اصول فقهده ترجیح فصلنده بیان
اولندوغی اوزره وحنث بصوم ساعة بنية في لا يصوم لا لو صمت يوما او
صوما حتى يتم يوما وكشی اوروج نیتیله بردم صائم اولمغله حانث اولور

اوروج طوتم دیو یمین ایلدوکنده یوخسه اول سوزنه یوم لفظنی یا
خود صوم لفظنی ضم ایدرسه برساعت اوروج طوتمغله حانث اولمز اول
کونك صومنی تمام ایتمدکجه • فان قلت الصوم الشرعي هو صوم اليوم و
اللفظ اذا كان له معنى لغوي ومعنى شرعي يحمل على المعنى الشرعي • پس اکر
اول بیان اولنان مسئله اوزره سؤال ایدوب دیرسك کیم شرعی اولان
صوم بتون برکونك صومیدر و برلفظك هم لغوی معناسی وهم شرعی
معناسی اولنجه معنای شرعیسی اوزره حمل اولنور پس بو مسئله ده دخی
تمام برکون طوتمینجه حانث اولور • قلت الشرع قد اطلقه على ما دون
اليوم في قوله تعالى اتموا الصيام الى الليل فالصوم التام صوم يوم فاذا قال
لا اصوم يوما او لا اصوم صوما يراد به الصوم التام • اول سؤالك
جوابنده دیرمکه شرع برکوندن اشغی اولان صومه دخی صوم اطلاق
ایلدی یعنی بتون برکونه صوم دیدوکی کبی برکوندن ازه ده صوم دیدی
الله سبحانه وتعالینك ثم اتموا الصيام الى الليل قول شریفنده پس تمام اولان
کامل برکونك صومیدر وکشی لا اصوم يوما یا خود لا اصوم صوما دینجه
انکله تمام بتون برکونك صومی مراد اولنور اما یالکز لا اصوم دینجه
برساعتلك اولان صوم مراد اولنور وبركعة في لا يصلي لا بما دونها ولو
ضم صلوة فبشفع لا باقل وکشی بر رکعت قلمغله حانث اولور نماز قلمام دیو

اندن ایچدوکنده یوخسه بر رکعتدن آز ایله حانث اولمز و اگر اول سوزنه
صلوة لفظنی ضم ایلدسه ایکی رکعت قلمغله حانث اولور حاصلی نماز قلمام
دیو آند ایچرسه انجق بر رکعت قلدوغی کبی حانث اولور هیچ بر نماز قلمام
دیو آند ایچرسه ایکی رکعت قلمق ایله حانث اولور یوخسه بو صورتده
ایکی رکعتدن آز قلمغله حانث اولمز وولد میت فی ان ولدت فانت کذا ومیت
ولد ایله حانث اولور عورتنه اگر طوغرسك سن شویله سین دیدوکنده
یعنی کشی مثلا عورتنه اگر طوغرسك بوش اول دیدوکندنصکره اول
عورت صاغ ولد طوغرمغله بوش اولدوغی کبی اولی اوشاق طوغرمغله
دخی بوش اولور وعتق للحی فی ان ولدت فهو حر ان ولدت میتا ثم
حیا هذا عند ابی حنیفة ● وصاغ ولدی آزاد اولور کشی جاریه‌سنه
اگر طوغرسك اول ولدك آزاد اولسون دیدوکنده اگر اول جاریه
ابتدا میت طوغروب صکره صاغ طوغرسه حاصلی ولد میتدنصکره
صاغ طوغردوغی اوشاغی آزاد اولور که بو امام اعظم قتنده‌در ●
اما عندهما فلا یعتق لان الیمین انحلت بولادة المیت ● اما امامین قتنده
اول صکره طوغردوغی صاغ ولدی آزاد اولمز زیرا یمین ابتداکه اولی
ولدی طوغرمسیله چوزلدی ● قلنا لم تنحل لان قوله ان ولدت المراد به
للحی بقرینة قوله فهو حر فان المیت لا یمکن حریته ● بز امامینه جواب

ویروب

ویروب دیرز که اول کشینك یمینی چوزلمدی زیرا اگر طوغرسك
اول ولد آزاد اولسون دیمسیله مراد صاغ ولددر آزاد اولسون دیدوکی
قرینه‌سیله زیرا میتك آزاد اولمقلغی ممکن دکلدر وفی لیقضین دینه الیوم
وقضاه زیوفا او نبهرجة او مستحقة او باعه به شیئا وقبضه بر ودخی
کشی بوکون بورجمی اوده‌رم دیو آند ایچوبده صکره بینه اول کونده زیوف
یاخود نبهرج اقچه یاخود غیری کمسنه‌نك حقی اولان مالدن اوده‌رسه یاخود
اوزرنده که دین بدلنه آکا بر نسنه صاتوب بورجلوسی اولان کشی دخی
انی قبض ایلدسه اول کشی یمیننده صادق اولور یعنی یمینی یرینه کتورمش
اولور حاصلی بو صورتلرده اول کشی حانث اولمز ولو کان ستوقة او
رصاصا او وهبه له لا واگر دائننه قضا ایلدوکی قلب اقچه یاخود قلای
اولورسه ویاخود دائنی بورجنی آکا بغشلرسه اول کشی یمیننده صادق
اولمز یعنی بو صورتلرده حانث اولور ● وسیجیء فی مسائل شتی من
کتاب القضاء ان الزیوف ما یرده بیت المال والنبهرجة ما یرده التجار
والستوقة ما غلب غشه ● ویقینده کتاب قضادن مسائل متفرقه‌ده
ذکری کلورکه زیوف شول اقچه‌درکه انی بیت المال رد ایلیوب المز
ونبهرجه شول اقچه‌درکه انی بازرکانلر رد ایلر وستوقه شول
اقچه‌درکه انك غشی وجوکی غالب اولور ● فالزیف والنبهرجة

مایکون الفضة غالبة علی الغش حتی یکون من جنس الدراهم لکن یرد للغش
پس زیف وبنهرجه شول آقچه درکه آنک کومشی غشی اوزره
غالب اوله حتی اول زیف وبنهرجه دراهم جنسندندر لکن غشی اولدیغی
ایچون رد اولنور ● وفی المغرب قیل الزیف دون البنهرجة فی الرداءة
لانه یرده بیت المال والبنهرج یرده التجار ● ومغربده ذکر اولندیکه
زیف اولان آقچه قلقلقده وکملکده بنهرجه دن اشغی اولاندر یعنی ●
زیوف اولان آقچه نك کچمزلکی بنهرجه دن آزدر زیرا زیوف آقچه یی
بیت مال رد ایدر وبنهرجه اولان آقچه یی اهل تجارت حاصلی زیوفی
اهل تجارت قبول ایدر ولکن بیت رد ایدر اما بنهرجه یی هم بیت مال
وهم تجارت ایدنلر رد ایدر وفی لا یقبض دینه درهما دون درهم
حنث بقبض کله متفرقا لا ببعضه دون باقیه او کله بوزنین لم یتخللهما
الا عمل الوزن وکشی دینمی بر درمك دوننده بر درم چقسه دن المام
یعنی فلاندن دینمی درم بدرم المام بلکه هپسی برا وغوردن الورم
دیو آند ایچدوکنده جمله دینی ایرو ایرو قبض ایتمکله حانث اولور یعنی
هپسنی برا وغوردن المایوب برر مقدار بررمقدار المغله اوذشوسه
حانث اولور یوخسه بعضیسنی قبض ایدوب باقیسنی قبض ایتمکله حانث
اولمز یا خود آره سنه عمل وزندن غیری کار داخل اولمقسزن هپسنی

ایکی

ایکی وزن ایله الوب قبض ایتمکله حانث اولمز زیرا بویله ایدن جمله سنی
برا وغوردن قبض ایتمش اولور ولا فی ان کان لی الا مائة فکذا ولم یملك
الا خمسین ودخی کشی اگر بنم یوزدن غیری آقچه م اولورسه شویله
اولسون دیو آند ایچوب اللی دن ماعدا یه مالك اولمدوغنده حانث اولمز
یعنی مثلا اگر بنم یوز آقچه دن غیری آقچم وار ایسه عورتم بوش اولسون
دیو یمین ایدوب حال بوکه اول کشی انجق اللی آقچه یه مالك اولسه حانث
اولمز یعنی عورتی بوش دوشمز ● علی ان الاستثناء عندنا تکلم بالباقی
بعد الثنیا ولیس الاستثناء من النفی اثباتا فان قوله ان کان لی الا مائة
فکذا معناه لیس لی الا مائة فهو لنفی ما فوق المائة واما اثبات المائة فغیر
لازم عندنا ● اول مسئله ده کشی شوکا بناء حانث اولمز که بزم قتمزده
استثنا مستثنادن صکره قلان ایله تکلمدر یعنی مسئله مزده مثنی اولان
یوزدن صکره قلان مقداردر ومنفیدن استثنا ایسه اثبات دکلدر
زیرا اول کشینک ان کان لی الا مائة فکذا قولینک معناسی بنم یوزدرم
دن زیاده نسنم یوقدر دیمکدر پس بو معنا یوزدن یوقاری اولانه
نفی ایچوندر یعنی بنم یوز درمدن زیاده درمم یوقدر دیمکدر اما
بنم یوز درمم واردر دیو اثباتی لازم دکلدر بزم قتمزده حاصلی
حاصلی اول استثنانك معناسی بنم یوزدن زیاده درمم یوقدر دیمك

اولور كرك يوزدرمه مالك اولسون وكرك يوزدن آزدرمه

ولا في لا يشم ريحانا ان شم وردا او ياسمينا • لان الريحان ما لا ساق له

والورد والياسمين لهما ساق • ودخي ريحان قوقلمم ديو اند ايچمكده حانث

اولمز اكر كل ياخود ياسمين قوقلرسه يعني مثلا واللهي ريحان قوقلمام ديو

اند ايچن كشي كل ياخود ياسمين يا بونلره بكزر بالدري اولان چيچكلردن

برني قوقلرسه حانث اولمز زيرا ريحان ديو ساقي اولميان كوكچك قوقولي

اوته دينور وكل ايله ياسمينك ايسه ساقلري وار درپس اول كشي •

بونلري قوقلمغله اندي بوزلمز والبنفسج والورد على الورق • اي

ورق الورد دون اعجاز الورد التي عليها الورق • ودخي بنفشه و

كل يبراقلري اوزره اطلاق اولنور يعني كل ديو كلك يبراقلرينه دينور

بوخسه اوزرنده يبراغي اولان ديبلرينه كل دينلمز حتى بر كشي كل صاتون

آلممغه اند ايچوب صكره كلك باشندن بولنمش اوراقني صاتون الورسه

حانث اولور باب حلف القول • بو باب سوز

ايله اند ايچمكك بياننده در وحنث في حلف لا يكلمه ان كلمه نائما بشرط ايقاظه

ودخي كشي حانث اولور اكا سويلمم ديو اند ايچدوكنده اكر اول اكا سويلمم ديدوكي

كشيه وارب اويوركن سويلرسه اني اويانديرمسي شرطيله يعني فلان

كمسنه يه سويليمم ديو اند ايچن كشي واروب اول كشيه اويوركن سويلرسه

حانث اولور اكر اني سويلدوكي سوز ايله اويانديرسه وفي لا الا باذنه

اي وحنث في حلف لا يكلم الا باذنه • ان اذن ولم يعلم به فكلمه •

لان الاذن اعلام فان اذن ولم يعلم فهذا لا يكون اذنا وعند ابي يوسف

لا يحنث لان الاذن هو الاطلاق • ودخي اكا سويلمم الا اذني ايله ديو اند

ايچدوكنده حانث اولور يعني فلانه سويلمم الا اكا سويلكمه اذن ويررسه

ديو يمين ايلدوكنده حانث اولور اكر اول فلان اكا سويلكه اذن ويروب

ولكن اذن ويردوكني اكا بلدرميوب اولدخي ماذون اولدوغن بلميوب

سويلرسه زيرا اذنك معناسي اعلامدر پس اكر اول كشي اكا اذن ويروب

ولكن بلدرمزسه بويله اذن ويرمسي اكا اذن اولمز وابي يوسف رحمه

الله تعالينك قتنده اول كشي بو صورتده حانث اولمز زيرا كه اذنك

معناسي اطلاقدر يعني ماذون كمسنه يي ولدذا ايستلسنه اذن ويرمدوكي

نسنه يي ايشلمكه صاليويرمكدر حاصلي اذنك معناسي اجازت ويرمكدر

كرك ماذون اولان بلسون وكرك بلمسون وفي لا يكلم صاحب هذا الثوب

فباعه فكلمه • ودخي كشي حانث اولور شو كيسينك صاحبنه سويلمم ديو اند

ايچوبده اول دخي اول ثوبن صاتدوغندن صكره اكا سويلدوكنده وفي لا

يكلم هذا الشاب فكلمه شيخا • لان الوصف المذكور لا يصلح مانعا من التكلم

فيراد الذات • ودخي كشي حانث اولور شو يكيده سويلمم ديو اند ايچوبده

آكا بيرا اولدوغى حالده سويلرسه زيراكه اول ذكر اولنان وصف يعني يكيتلك صفتي تكلمدن مانع اولمغه صالح اولمز پس همان اول مشار اليه اولان شابك ذاتي مراد اولنور امدي اول اندي ايچن كشي آكا كرك يكيتلكنده وكرك بيرلكنده سويليسون **وفي هذا حر ان بعته او اشتريته ان ان عقد بالخيار** ودخي شو كوله آزاد اولسون اكر صتارسم ياخود صاتون الورسم ديدوكنده حانث اولور اكر اول كوله يي مخيرا اولماسيله صتارسه ياخود صاتون الورسه اي قال ان بعته فهو حر فباعه على انه بالخيار يعتق لانه لم يخرج عن ملكه وقد وجد الشرط وهو البيع يعني بركشي اكر اول فلان كوله مي صتارسم آزاد اولسون ديوب صكره اني مخيرا اولمسي اوزره صاتسه اول كوله آزاد اولور زيرا كندوسي مخيرا اولمغله كوله ملكندن چقمادي وعتقينك شرطي ايسه بولنديكه اول شرط اول كوله سني بيع ايلمسي ايدي ولو قال ان اشتريته فهو حر فشراه على انه بالخيار عتق اما على اصلهما فلانه دخل في ملك المشتري واما على اصل ابي حنيفة فلانه علق العتق بالشراء فكانه قال بعد الشراء بالخيار فهو حر واكر فلان كوله يي صاتون الورسم آزاد اولسون ديوب بعده اني مخيرا اولمسي اوزره صاتون السه اول كوله آزاد اولور اما اول كوله نك اماميننك قاعده لري اوزره آزاد اولمسي اول مشترينك ملكنه داخل اولدوغيچوندر واما ابو حنيفه نك

رحمهم

رحمهم الله تعالى قاعده سي اوزره آزاد اولمسي اول كشي اول كوله نك عتقن اني صاتون المسنه تعليق ايلدي پس كويا كه اول كشي اول كوله يي مخيرا اولمغله صاتون الدوغندنصكره آزاد اولسون ديدي پس بو تقديرجه دخي اول كوله آزاد اولور **وفي ان لم ابعه فكذا فاعتق او دبر** اي قال ان لم ابعه فكذا اي امراته طالق فاعتقه او دبره طلقت امراته لان الشرط وهو عدم البيع قد تحقق ودخي كشي اكر اول فلان كوله مي صاتمزسم شويله اولسون ديوب صكره اول كوله يي آزاد ايلدوكنده ياخود مدبر قلدوغنده حانث اولور يعني اول كشي ديديكه اكر اول كوله مي بيع ايلمزسم شويله در يعني عورتي طالق اولمسنه شرط ايليوب صكره اني آزاد ايلسه ياخود مدبر قلسه عورتي بوش اولور زيرا طلاقينك شرطي كه اول كوله يي صاتمقدر متحقق وموجود اولدي حاصلي اول كوله سين صاتمدوغيچون عورتي بوش دوشر **وبفعل وكيل في حلف النكاح والطلاق والخلع والعتق والكتابة والصلح عن دم عمد والهبة والصدقة والقرض والاستقراض والايداع والاستيداع والاعارة والاستعارة والذبح وضرب العبد وقضاء الدين وقبضه والبناء والخياطة والكسوة والحمل** فان الوكيل في هذه العقود سفير محض حتى ان الحقوق ترجع الى الامر فكان الامر فعل بنفسه ودخي كشي وكيلنك فعلي ايله حانث

اولور نكاحه وطلاقه وخلعه وعتقه ومكاتب قلمغه وقصد ايله مقتولك

اولانك قاننددن صلح اولمغه وبغشلمغه وصدقه ويرمكه واودنج ويرمكه

وبورج المغه وامانت قومغه وامانت المغه وعاريتى ويرمكه وعاريتى

المغه وبوغازلمغه وكوله يى اورمغه وبورجن اوده مكه وبورجن الوب قبض

اتمكه ويا بوياتمغه ودكش ديكمكه ولباس كيدرمغه ويوك كوتورمكه

اندا يجدوكنده يعنى بركشى ديسه كيم اكر اولورسم الدوغم عورت بوش

اولسون ديوب صكره برآخر كمسنه يى بكا فلان عورتى تزويج ايله ديو

وكيل ديكوب اول وكيلى دخى وارووب نكاح قيدوغى كبى اول عورت بوش

اولور زيرا اول برعقوددر كه دخى مثالرى بوكه قياس اولنه زيرا بو عقدلرده وكيل

انجق بر واسطه در حتى بو عقودك حقوقى آكا امر ايدننه راجع ولور پس كويا كه

اول ايشلرى امر ايدن كشى ايشلدى لا في حلف البيع والشراء والاجارة و

الاستيجارة والصلح عن مال والخصومة والقسمة وضرب الولد • لان

العقد صدر من الوكيل حتى ان الحقوق ترجع اليه ولم يصدر من الموكل

فلا يحنث • وكشى وكيلنك فعلى ايله حانث اولمز صاتمغه وصاتون

المغه واجاره يه ويرمكه واجاره يه المغه ومالدن صلح اولمغه وخصومت

ايلمكه ومالى پايلشمغه وولدينى اورمغه يمين ايلدوكنده حاصلى فلان

نسنه يى صاتمم ديو انداجوب مثلا عورتنك طلاقنه يمين ايدوب صكره

انى صاتمق ويرمكه بركمسنه يى وكيل ديكوب انى وكيلى بيع ايدرسه حانث

اولمز يعنى طلاق واقع اولمز زيرا عقد وبازارلمك وكيلندن صادر

اولدى حتى بو عقودك حقلرى وكيله رجوع ايدر مثلا بيع صوررتنده

مشترى مبيعى وكيلدن طلب ايدر ومشتريدن ثمنى طلب اتمك دخى وكيله لازم

كلور وبو عقود موكلدن صادر اولمدى پس امدى بو صورتلرده اول

كشى حانث اولمز • والفرق بين ضرب العبد وضرب الولد ان الضرب

فعل حسى لا ينتقل من احد الى آخر الا اذا صح التوكيل وصحة التوكيل يكون

في الاموال فيصح في العبد دون الولد • كوله يى اورمغله ولدى اورمق

آره سنده فرق بودركه اورمق حسى فعلدركه بركشيدن آخره انتقال

ايلمز مكركيم انده بركمسنه يى وكيل ديكمك صحيح اولا وتوكيل صحيح اولمسى اولمز

الا اموالده اولور پس عبدك حقنده يعنى عبدك دوكمك ايچون توكيل

صحيح اولوب ولدى دوكمك ايچون صحيح اولمز ولا في لا يتكلم فقرأ القرآن

او سبح او هلل او كبر في الصلوة او خارجها ودخى سويلمم ديو انداجوب

صكره قرآن عظيم اوقودغنده ياخود تسبيح ويا تهليل يا تكبير ايلدوكنده

كرك نماز ايچره وكرك خارجنده حانث اولمز • هذا عندنا فانه لا يسمى

متكلما عرفا وشرعا • واول كشينك حانث اولمدوغى بزم قتمزده در

زيرا قرآن اوقيانه وتسبيح وتهليل وتكبير ايدنه عرفده وشرعده متكلم دينلمز

وعند الشافعي يحنث وهو القياس لانه كلام حقيقة ● وامام شافعي
قتنده اول سويلمم ديو انديجك قرآن اوقيوب ياخود تكبير يا تهليل ايدرسه
حانث اولور وشافعينك بو قولي قياسدر زيرا قرآن اوقومق وذكر
ايتمك حقيقتده كلام سويلمكدر ويوم اكلمه على الملوين ● لو قال امرأتي
طالق يوم اكلم فلانا فهو على الليل والنهار لما مر في باب ايقاع الطلاق ان
اليوم اذا قرن بفعل غير ممتد يراد به مطلق الوقت ● وانديجك كشينك
يوم اكلم ديمسي كيجه يه وكوندزه شامل اولور يعني كشي فلانه سويلدوكم
كوندن عورتم بوش اولسون ديرسه بو يميني ليل ونهاره شامل اولور
پس كيجه دن وكوندزدن هر قنغي وقتده اول فلانه سويلرسه عورتي
بوش اولور زيرا ايقاع طلاق بابنده كچن معنا ايچونكه اول معنا يوم لفظي
ممتد اولميان فعله مقارن اولنجه انوكله مطلق زمان مراد اولنور ايدي
وصح نية النهار لانه مستعمل فيه ايضا ● وكشي يوم اكلمه ده يوم لفظي
ايله كوندوزي نيت ايلمك دخي صحيح اولور زيرا يوم لفظي ليل ونهارك
ايكسنده استعمال اولندوغي كبي انجق كوندز معنا سنده دخي مستعملدر ●
وعند ابي يوسف يصدق ديانة لا قضاء لانه خلاف المتعارف ● وابي يوسف
رحمه الله تعالينك قتنده اول يمين ايدن كشي يوم لفظي ايله انجق كوندوزي
نيت ايلدم ديدوكنده ديانة تصديق اولنور يوخسه قضاء تصديق اولنمز

حاصلي يوم لفظي ايله هم كيجه وهم كوندز مراد اولنور ولكن انجق كوندزي
نيت ايتدم ديرسه بو سوزي بينه وبين الله تعالى مقبول اولور اما
قضاده مقبول اولمز زيرا يوم ايله انجق نهار مراد اولنمق عرف ناسك
خلافيدر وليلة اكلمه على الليل ● وكشينك فلانه سويلدوكم ليله ده
ديمسي انجق كيجه يه شامل اولور يعني فلانه كمسنيه سويلدوكم ليله ده
عورتم بوش اولسون ديسه بو يميني انجق كيجه اوزره بغلنور پس اول
فلانه كمسنيه كيجه ايله سويلرسه حانث اولور يعني عورتي بوش اولور
اما كوندزده سويلرسه حانث اولمز والا ان للغاية مثل حتى ففي ان كلمته
الا ان يقدم زيد او حتى حنث ان كلمه قبل قدومه ● والا ان لفظي حتى كلمه سي
كبي غايت ايچوندر پس انديجك كمسنه مثلا عورتنه خطاب ايدوب فلانه
سويلرسم سن بوش اول مگر كيم زيد سفردن كله ياخود اتا زيد كلنجيه دك
سويلرسم بوش اول ديدوكنده حانث اولور يعني عورتي بوش اولور اگر
اتا زيد سفردن كلمدين سويلرسه ● وفي لا يكلم عبده او امرأته او صديقه
او لا يدخل داره ان زالت اضافته وكلم لا يحنث في العبد اشار اليه بهذا اولا
وفي غيره ان اشار بهذا حنث والا فلا ● وانديجك كشينك فلانك كوله سنه
ياخود عورتنه ويا دوستنه سويلمم ياخود فلانك سراينه كيرمم ديو اند
ايچدوكنده اول نسنه لرك اول فلانه اضافتي زائل اولوب سويلرسه

حاصلي

کوله سنه سویلدوکنده حانث اولمز کرک اول کوله یه شوکا دیو اشارت
ایتمش اولسون وکرک اولمسون وکوله نك غیر یسنده هذا ایله اشارت ایدلسه
حانث اولوب هذا لفظی ایله اشارت ایتمدیسه حانث اولمز • حلف لا یکلم
عبد فلان او حلف لا یکلم عبد فلان هذا فزالت اضافته ای لم یبق عبدا له
فکلمه لا یحنث اما اذا لم یشر فظاهر وان اشار فلان العبد لسقوط منزلته لا
یعادی لذاته بل لمعنی فی المضاف الیه فالاضافة تکون معتبرة فان زالت
لا یحنث • یعنی کشی فلانك کوله سنه سویلمم دیو یا خود اول فلانك بر
کوله سنه اشارت ایدوب شو کوله سنه سویلمم دیو اند ایجوبده کوله نك
اول فلانه اضافتی زائل اولورسه یعنی کوله اول کمسنه نك ملکندن
چقوب بعده اول کوله یه سویلرسه حانث اولمز اما اول فلانك کوله سنه
هذا لفظی ایله اشارت ایتمدوکنده حانث اولمسی ظاهردر که انك کوله سنه
سویلمم دیو اند ایجمش ایدی بو صورتده ایسه اول فلانك کوله سنه سویلمك
بولنمدی واکر اول فلانك کوله سنه هذا لفظی ایله اشارت ایدرسه دخی
حانث اولمز زیرا کوله نك مرتبه سی ساقط اولوب حالی للحق اولدوغی ایچون
عادة اکا کندو ذاتی ایچون عداوت اولنموب بلکه مضاف الیهده که معنا
ایچون یعنی مولاسنه عداوت ایچون اکا دخی عداوت اولنور پس مولاسنه
اضافتی معتبر اولوب اکر اول مولاسنه مضاف ایکن یعنی ملکنده ایکن سویلرسه

حانث اولوب اضافتی زائل اولدوغندن صکره سویلرسه حانث اولمز •
وان حلف لا یکلم صدیق فلان او قال صدیق فلان هذا او حلف لا یدخل دار
فلان او قال دار فلان هذه فلم تبق الصداقة وباع الدار فکلمه ودخل الدار
ففی صورة عدم الاشارة لا یحنث لان الاضافة معتبرة وفی صورة الاشارة
یحنث لان هذه الاشیاء یمکن ان تهجر لذاتها فاذا کان الذات معتبرة کان الوصف
وهو کونه مضافا الی فلان فی الحاضر لغوا • واکر فلانك دوستنه سویلمم
دیو اند ایجوب یا خود فلانك شو دوستنه سویلمم دیوب یا خود فلانك
دارینه کیرمم دیو اند ایجوب یا خود فلانك شو دارینه کیرمم دیوب صکره
اول فلان ایله دوستی آره سنده دوستلق قالمیوب وداری دخی صاتوب
بعده اکا سویلیوب واول داره داخل اولسه پس هذا لفظی ایله اشارت
ایتمدوکی صورتده حانث اولمز زیرا اضافت معتبر ولازمدر بو صورتده
ایسه شرطك وجودی وقتنده یعنی تکلم وقتنده وداره دخولی زماننده
اضافت بولنمدی یعنی اول فلان ایله دوستلوغی وداری صاحبی اولمسی
قالمدی وهذا لفظی ایله اشارت ایلدوکی صورتده حانث اولور زیرا بو
ذکر اولنان نسنه لر کندیلرکه کندو ذاتی ایچون مهجور قلنوب ترك اولنه
امدی ذات معتبر اولنجه وصف که ذاتك فلانه مضاف اولمسی ایدی
حاضرده معینده لغو اولور وحین وزمان بلا نیة نصف سنة نکرا او عرف

لقوله تعالى تؤتي اكلها كل حين • وحين و زمان لفظلرى ايله هيچ بر
مدت نيت اولنمقسزين معنالرى يارم ييلدر يعنى كشى مثلا والله لا اكلمه
حينا ديجه بو يمينى آلتى آيه دك منعقد اولور بس اكر آلتى آيه دك اوكلمسه
سويلرسه حانث اولوب صكره سويلرسه حانث اولمز و زمان دخى بونك
كبيدر برابردركه اول حين و زمان لفظلرى منكر يا معرف قلنسونلر يعنى
لا اكلمه حينا ياخود لا اكلمه الحين ودخى لا اكلمه زمانا ياخود لا اكلمه
الزمان ديمكك معنالرى هب برابر اولوب بو اندنى آلتى آيه دك حفظ
ايتمك اكا واجب اولور حق سبحانه و تعالى نك تؤتي اكلها كل حين قول
شريفيچونكه بو آيت كريمه ده حين لفظى ايله آلتى آى مراد اولنمشدر ومعها
ما نوى ودخى حين و زمان لفظلرى ايله بر مدت معين نيت ايتمكله استعمال
اولنجه اول نيت اولنان مدت اولور معنالرى يعنى كشى والله لا اكلمه حينا
ديوبده حين لفظى ايله معين بر مدتى نيت ايدرسه اول مدت كرك آز و كرك
چوق اولسون نيتى صحيح اولوب اول نيت ايتدوكى مدته دك اندنى حفظ
ايتمك واجب اولور و زمان دخى بونك كبيدر والدهر لم يدر منكرا

• قال ابو حنيفة لا ادرى ما الدهر وعندهما نصف سنة مثل لا اكلم حينا
ودخى دهر لفظى منكر ايكن انكله نه مقدار مدت مراد اولندوغى بلنمامشدر
وامام اعظم رحمه الله تعالى دهر نه ايدوكنى بلم ديمشدر واما امامين قتنده دهر

نصف سنه در يعنى دهر ايله نصف سنه مراد اولنور لا اكلم حينا تركيبنده
حين لفظى ايله نصف سنه مراد اولندوغى كبى • والابد معرفا ودخى دهر
لفظى معرف اولدوغى حالده ابدا ايچوندر يعنى اندايچن كشى والله لا اكلمه
الدهر ديرسه بو يمينى بالاتفاق جميع عمرينه تعلق اولنور وايام منكرة ثلثة
وايام لفظى منكرا اولدوغى حالده اوچ كوندر يعنى والله لا اكلمه اياما ديرسه
انجق اوچ كونه دك سويلممك لازمدر وايام كثيرة والايام والشهور عشرة
ودخى ايام كثيره و تعريف ايله ايام و شهور ده هر برسى اوندر بس كشى والله
لا اكلمه اياما كثيرة ديرسه بو يمين اون كونه اولور واكر لا اكلمه الايام
ديرسه بو دخى اون كونه اولور واكر لا اكلمه الشهور ديرسه بو يمينى اون
آيه اولور وفى اول عبد اشتريته حر ان اشترى عبدا عتق • اى لا احتياج
لا وليته الى شراء عبد آخر • ودخى كشى اك اول صاتون الدوغم كوله آزاد
اولسون ديدوكندن بر كوله صاتون الورسه آزاد اولور يعنى اك اول
الدوغى كوله اول اولوب انك اول لكى اولمسى ايچون آخر كوله صاتون
المغه احتياج يوقدر بس اول اولمق اول بر كوله ده متحقق اولوب آخرى
صاتون المدين آزاد اولور وان اشترى عبدين ثم آخر فلا اصلا • فان
الاول فرد لا يكون غيره من جنسه سابقا عليه ولا مقارنا له ولم يوجد
• واكر اول حالف يعنى اك اول صاتون الدوغم كوله آزاد اولسون دين

براوغردن عقد واحدله ایکی کوله صاتون الوب صکره برکوله دخی
الورسه اول کوله لرك هیچ برسی آزاد اولمز زیرا اول شول فرددرکه
انك جنسندن غیرسی انك اوزره سبقت ایتمش اوله واکا مقارن دخی اولمامش
اوله بو مسئلهده ایسه اولیت بولنمدی فان ضم وحده عتق الثالث ● ای قال
اول عبد اشتریته وحده حر فاشتری عبدین ثم آخر عتق الثالث لانه اول
عبد شراه وحده ● پس اگر اول اندیجن کشی کندو یمیننه وحده لفظنی ضم
ایلدسه اوچنجی کوله سی آزاد اولور یعنی یالکز الك اول الدوغم کوله آزاد
اولسون دیوب صکره براوغوردن برعقدله ایکی کوله الوب صکره یالکز
برکوله الورسه اول صکره الدوغی اوچنجی کوله آزاد اولور زیرا اول
اوچنجی کوله الك اول یالکز صاتون الدوغی کوله در وفی آخر عبد ان اشتری
عبدا ومات لم یعتق ● قال آخر عبد اشتریه حر فاشتری عبدا فمات المشتری
لا یعتق هذا ● واگر صکره که آزاد اولسون دیدوکندن اکر برکوله الوب
کندوسی وفات ایلدسه آزاد اولمز یعنی الك صکره که کوله کیم انی صاتون
الورم آزاد اولسون دیوب صکره برکوله صاتون الوب بعده اول
کوله یی صاتون الان کشی اولورسه بو کوله آزاد اولمز ● ولا یتوهم انه
اذا مات یکون ذلك العبد آخرا لان الآخر لا بد له من اول ولم یوجد ●
وتوهم اولنماز که اول مشتری وفات ایدنجه الدوغی برکوله الك صکره

الدوغی کوله اولور زیرا برنسنه نك الك صکره سی اولمسی ایچون
اولندن لازمدر یعنی اندن اول غیریسی سبقت ایتمك گرکدر بو مسئلهده
ایسه بو معنایه کوره اول کوله نك آخر اولمسی بولنمدی فان اشتری
عبدا ثم آخر ثم مات عتق الآخر یوم شری من کل ماله وعندهما یوم مات
من ثلثه ● لان الآخریة تحققت بالموت فیعتق عند الموت من ثلث ماله
وله ان بالموت تبین انه کان آخرا عند الشراء فیعتق عند ذلك الوقت ●
پس اگر الك صکره الدوغم کوله آزاد اولسون دیو اندنصکره برکوله صاتون
الوب صکره برین دخی الوب بعده مشتری اولورسه صکره الدوغی
کوله صاتون الدوغی کونده جمیع مالندن آزاد اولمش اولور امام اعظم
رحمه الله تعالی نك قتنده وامامین قتنده اول کوله افندیسی وفات
ایتدوکی کونده مالینك اوچ بلوکینك بر بلوکندن آزاد اولور زیرا اول
کوله نك آخر اولمسی مولاسینك موتی ایله متحقق وحاصل اولدی پس
مولانك موتی قتنده ثلث مالندن کوله آزاد اولور وامام اعظم ایچون
دلیل بودر که مولانك موتی ایله اول کوله نك صاتون الندوغی وقتنده
آخر ایدوکی مبین وظاهر اولدی پس اول کوله صاتون الندوغی وقتده
مولاسینك جمیع مالندن آزاد اولمش اولور ولا یصیر الزوج فارا لو علق
الثلث به خلافا لهما ● ودخی زوج طلاقله فار اولمز اگر اوچ طلاقی اول آخر

تعليق ايدرسه كه بو حكم امامينك خلافنجه در • والضمير في به يرجع
الى الآخر وصورة المسئلة رجل قال آخر امرأة اتزوجها طالق ثلثا فتزوج
امرأة ثم اخرى ثم مات طلقت عند ابي حنيفة عند التزوج فلا يصير فارا
فلا ترث عنده وعندهما تطلق عند الموت فيصير فارا فترث • وبه
لفظنده كه ضمير مجرور سبقت ايدن آخر لفظنه راجع اولور كه بو مسئله
نك صورتى بر كشى اكر صكره نكاح ايتدوكم عورت اوج طلاق بوش
اولسون ديوب بعده بر عورتى نكاحله الوب صكره برين دخى الوب صكره
اول كشى وفات ايدرسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده اول صكره الدوغى
عورت نكاح اولندوغى وقتده اوج طلاق بوش اولوب زوجى دخى فار
اولمز يعنى بو طلاق فارا اولان زوجك طلاقى كبى اولمز پس اول عورت وارث
دخى اولمز واما امامين قتنده اول صكره الدوغى عورت زوجى وفات ايتدوكى
وقتده بوش اولوب زوجى فار اولور پس عورت دخى وارث اولور و
بكل عبد بشرني بكذا فهو حر عتق اول ثلثة بشروه متفرقين والكل ان بشروه
معا وانديجن كشينك هر بر كوله كه فلان نسنه ايله بنى موشتلارسه اول آزاد
اولسون ديمكله اول كشيه ديدوكى نسنه ايله بشقجه بشقجه موشتليان
اوچ كوله نك ايلكى آزاد اولور واول كوله لرك اوچى دخى آزاد
اولور اكر براوغردن موشتلارلرسه وتسقط بشراء ابيه للكفارة نه هى

• اى الكفارة • وكشى كندوسنه واجب اولان كفارتيچون باباسنى
صاتون المغله اول كفارتى ساقط اولور • وهذا عندنا واما عند
زفر والشافعى لا تسقط • وبو يعنى كشى باباسنى كفارتندن اوتورى
صاتون النجه كفارتى ساقط اولمق بزم قتمزده در اما زفر ايله شافعى
قتنده كفارت ساقط اولمز • فالحاصل ان النية لا بد ان تكون مقارنة
لعلة العتق فهما جعلا القرابة علة للعتق والملك شرطا ونحن جعلنا
على العكس لان الشرع جعل شراء القريب اعتاقا فاذا اشترى اباه بنية الكفارة
كانت النية مقارنة لعلة العتق وعندهما لا حيث جعلا القرابة علة •
پس بو مسئله نك حاصل ونتيجه سى بودر كه كفارتى نيت ايلمك عتقك
علتى وسببنه مقارن اولمق بالاتفاق لازمدر پس زفر ايله شافعى بو
مسئله ده بابانك قرابتى انك عتقنه علت قلوب مملوك اولمسنى شرط قلديلر
وبز بونك عكسى اوزره قلدق يعنى مملوك اولمسنى عتقنه علت و قرابتى
شرط قلدق زيرا شرع كشينك كندو قريبنى صاتون المسنى آزاد ايلمك
قلدى يعنى كشى كندوسينك ذا رحم محرمى اولان خصمنى صاتون المغله آزاد
اولور امدى كشى باباسنى كفارت نيتى ايله صاتون النجه نيتى عتقنك
علتنه مقارن اولور پس باباسى آزاد اولوب كفارتندن واقع اولور
وزفر وشافعى قتنده اول كشينك كفارتى نيت ايلمسى عتقك علتنه مقارن

دکلدر زیرا بوایکیسی قوا بتی عتقك علتی قلدیلر **لا بشراء عبد حلف بعتقه**
وآزاد اولمسنه آندایجد وکی کوله یی کفارتندن واقع اولمق نیتی ایله صاتون
المغله کفارتی ساقط اولمز • ای قال ان اشتریت هذا العبد فهو حر فشراه
بنیة الکفارة لا تسقط الکفارة • یعنی برکشی شو کوله یی صاتون الورسم
آزاد اولسون دیوب صکره اول کوله یی کفارتندن واقع اولمق نیتیله
صاتون السه اوزرندن کفارتی ساقط اولمز • لان علة العتق الیمین و
الشراء شرط فلا تکون النیة مقارنة للعلة • بوصورتده اول کوله کفارتندن
واقع اولمز زیرا اول کوله نك آزاد اولمسینك علتی یمیندر یعنی شول •
فلان کوله یی صاتون الورسم آزاد اولسون دیو یمین ایلدوکیدر انك
عتقنك علتی و اول کوله یی صاتون المسی ایسه آزاد اولمسینك شرطیدر
پس کوله نك کفارتندن واقع اولمسی نیتی ایلمسی عتقك علتی اولان یمینه
مقارن اولمز حاصلی یمین مقدم وکفارتك نیتی متأخر اولوب نیت
یمینه مقارن اولمغین اول کوله انجق یمیننددن اوتوری آزاد اولوب
کفارتندن واقع اولمز • یرد علیه انه قد ذکر فی اصول الفقه ان التعلیق •
عندنا یمنع العلیة فاذا وجد الشرط یصیر المعلق علة فیکون النیة مقارنة
لعلة العتق • بوصورتده اول کوله نك کفارتندن واقع اولمدوغینك
علتینه وارد اولور که اصول فقه ده ذکر اولندیکه بزم قتمزده تعلیق علت

اولمسنی

اولمسنی منع ایدر یعنی یمین کندوسینك عتقه علت اولمسنی منع ایدر پس بو
مسئله ده که عتقك شرطی اولان اشترا بولنجه بو تقدیرجه معلق کم عبدك
آزاد اولمسیدر عتقنك علتی اولور امدی نیت عتقك علتنه مقارن اولور
پس بو تقدیرجه اول کوله کفارتندن آزاد اولمق لازم کلور **ومستولدة
بنکاح علق عتقها عن کفارته بشراها** ودخی کفارتندن آزاد اولمسی صاتون
الممسنه تعلیق اولنان نکاح ایله ام ولد قلدوغی جاریه یی صاتون المغله
کفارتندن واقع اولمز • قوله ومستولدة عطف علی عبد ای ولا بشراء مستولدة
مصنفك ومستولدة قولی عبد لفظی اوزره معطوفدر یعنی کشی تفصیل •
مذکور اوزره مستولده سنی صاتون المغله کفارتی ساقط اولماز •
وصورتها ان یقول لامة استولدها بالنکاح ان اشتریتك فانت حرة عن
کفارة یمینی فاشتراها یعتق لوجود الشرط ولا یجزئه عن الکفارة لان حریتها
مستحقة بالاستیلاد • واول مسئله نك صورتی کشی نکاح ایله استیلاد
ایلدوکی جاریه یه اگر سنی صاتون الورسم کفارت یمینمدن آزاد اول •
دیمسیدر پس صکره انی صاتون النجه شرطی بولندوغی ایچون آزاد اولور
ولکن اول کشینك کفارتندن کفایت ایلمز یعنی جاریه آزاد اولوب کفارتندن
واقع اولمز زیرا اول جاریه نك حره اولمسی استیلاد ایله استحقاق اولنمشدر
یعنی اول جاریه اول کشینك ام ولدی اولمغله آزاد لغه اولدن مستحق

اولمش ایدی یوخسه مجرد یمین ایله دکل **وتعتق بان تسریت امة فهی حرة**
من تسراها وهی ملکه یوم حلف لا من شراها فتسراها • لان هذه الامة لم تکن
فی ملکه زمان الحلف ولم یصف عتقها الی الملك او سببه وفیه خلاف زفر •
ودخی کیشینك اکر بر جاریه یی اودالق قلارسم آزاد اولسون دیمسیله آزاد
اولور شول اودالق قلدوغی جاریه سی که اندن ایجروکی کوندن ملکی ایدی •
حاصلی کیشی اکر بر جاریه اودالق قلارسم آزاد اولسون دیدوکندنصکره بو سوزی
سویلدوکی وقتدن ملکنده اولان جاریه سنی اودالق قلارسه اول جاریه
آزاد اولور یوخسه حلفندنصکره صاتون الوبدن اودالق قلدوغی جاریه
سی آزاد اولمز زیرا شو جاریه اول کیشینك حلفی وقتنده ملکنده دکل ایدی
حال بو که اول کیشی اودالق قلاجغی جاریه نك عتقنی ملکنه ده مضاف قلمدی
سببنه ده وبونده امام زفرك خلافی واردر یعنی امام زفر قتنده اودالق
قلاجغم جاریه آزاد اولسون دیدوکندنصکره صاتون الوب اودالق قلدوغی
جاریه دخی آزاد اولور **وبکل مملوك لی حر امهات اولاده ومدبروه وعبیده**
لا مکاتبوه الا بنیتهم • لانه لا یملکه یدا • ودخی کیشینك هر بر مملوکم آزاد اولسون
دیمسیله ام ولدلری ومدبرلری وصرف کوله لری آزاد اولوب مکاتبلری
آزاد اولمز مکر نیت ایلکله زیرا مکاتبنه ید وتصرف جهتندن مالك اولماز
بلکه انجق رقبه سنه مالکدر امدی کل مملوك لی قولی مکاتبنه شامل

اولماز

اولمازلر الا بنیت ایلمکله **وبهذا حر او هذا وهذا لعبیده ثالثهم وخیر فی الاولین**
کالطلاق • کانه قال احدهما حر وهذا • ودخی کیشینك اوچ کوله سندن
هر برسینه باشقه باشقه اشارت ایدوب شو کولم آزاد اولسون یاخود
شو کولم ودخی شو کولم دیمسیله اوچنجی دفعه ده اشارت ایلدوکی کوله سی
آزاد اولوب ایکی اولکیلرده طلاق کبی مخیر اولور یعنی اولکیلردن هر قنقسنی
دلرسه سنی آزاد ایلدم دیو تعیین ایلدکه بو صورتده کویا کم اول کیشی اوچ
کوله سنه ایکی سندن برسی آزاد اولسون دخی شو دیدی پس بو تقدیرجه
اوچنجسی آزاد اولوب ایکی اولکیلرك بیان وتعیینده طلاق کبی مخیر اولور
فان قلت بل هو کقوله هذا حر او هذان قلت قد اجبت عنه فی شرح التنقیح
بجوابین فان شئت فطالعه • اکر سؤال ایدرسك که هذا حر او هذا وهذا
نك معناسی احدهما حر وهذا دیمك دکلدر بلکه هذا حر او هذان دیمسی کبیدر
یعنی شو کولم آزاد اولسون یاخود شو ایکی کولم آزاد اولسون دیمکدر دیو •
سؤال ایدرسك بن دیرمکه اول سؤالدن شرح تنقیحده ایکی جواب ایله جواب
ویردم اکر دلرسك اکا مطالعه ایله **ولام دخل علی فعل یقع عن غیره کبیع و**
شراء واجارة وخیاطة وصیاغة وبناء اقتضی امره لیخصه به وفاعلندن غیری
کمسنه دن نیابت طریقیله واقع اولمسی صحیح اولان فعل اوزره داخل اولان
لام یعنی اول فعلدنصکره ذکر اولنوب اکا مجاور ومقارن اولان لام جاره کم

اول فعلك مثالی صاتمق وصاتون المق وکرایه ویرمك و دوزیلك ایلمك
ویا پویا یمق کبیدر اول لام جاره بو مقامده محلوف علیه اولان مخاطبك
خالفه امر ایلیسنی اقتضا ایدر تاکیم انك امری اول فعلی اول محلوف علیه
اولان مخاطبه مخصوص ومعین قله فلم یحنث فی ان بعت لك ثوبا ان باعه
بلا امره ملکه اولا امدی یمین ایدن کشی حانث اولماز مثلا یا نندن اولان
کمسنیه خطاب ایدوب اگر سنوکیچون صتارسم بر کیسی دیدوکنده اگر اول
ثوبی مخاطبندن امرسز صتارسه گرکسه مخاطبی اول ثوبه مالك اولسون

ارادبدخوله علی فعل تعلقه به ففی قوله ان بعت لك ثوبا فعبده حر فاللام
متعلق بالبیع فیقتضی اختصاص البیع بالمخاطب والفعل لایختص بغیر الفاعل الا
بالامر ای التوکیل فلهذا اقتضی الامر مصنف رحمه الله تعالی اول لامك فعل
اوزره دخولی ایله انك اول فعله متعلق اولماسنی مراد ایلدی پس یمین
ایدن کشینك مخاطبنه اگر سنکیچون صتارسم کولم آزاد اولسون دیدوکی
قولنده که لام جاره بیعه متعلقدر امدی اول لام بیعك مخاطبه مخصوص
اولمسنی اقتضا ایدر و فعل ایسه فاعلندن غیریسنه مختص اولمز الا آخرك
اول فعلك فاعلنه امر اتمسیله یعنی اول لام جاره آخر کمسنه نك اول فعلك
فاعلنی وکیل قلماسنی اقتضا ایدر پس بو اجلدن اول فعله داخل اولان لام
جاره فعلك فاعلنه آخر کشینك امر ایلیسنی اقتضا ایدر تاکیم اول فعل نیابت

طریقیله

طریقیله فاعلندن غیری کمسنه دن واقع اوله وان دخل علی عین
او فعل لایقع عن غیره کاکل وشرب ودخول وضرب الولد اقتضی ملکه
واگر اول لام جاره ثوب کبی عین اوزره یاخود فاعلندن غیری کمسنه
دن نیابت ایله واقع اولمسی جائز اولمیان فعل اوزره داخل اولورسه
کم اول فعلك مثالی یمك وایچمك وگیرمك و ولدنی دوکمك کبیدر اول
لام جاره یمین ایدن کشینك محلوف علیه اولان مخاطبنك ملکنی اقتضا ایدر
یعنی بو صورتده اول یمین یاخود اول اکل وشرب اولنا جق نسنه لر محلوف
علیه اولان مخاطبك ملکی اولماسی لازمدر فحنث فی ان بعت ثوبا لك ان

باع ثوبه بلا امر هذا نظیر الدخول علی العین وهو الثوب امدی کشی
حانث اولور مثلا یانندن اولان کمسنیه خطاب ایدوب اگر سنك کیسکی
صتارسم دیو اندایچدوکنده اگر انك ثوبن امری اولمقسزن صتارسه کم
بو کیجن مثال لام جاره نك عین اوزره داخل اولدوغنك نظیریدرکه اول

عین ثوبدر اما نظیر دخوله علی فعل لایقع عن غیره فقوله ان اکلت لك
طعاما او شربت لك شرابا اقتضی ان یکون الطعام والشراب ملك
المخاطب کما فی قوله ان اکلت طعاما لك فانه وان کان متعلقا بالاکل صورة
فهو فی المعنی متعلق بالطعام اما اول لام جاره نك نیابت طریقیله فاعلندن
غیریدن وقوعی جائز اولمیان فعل اوزره داخل اولدوغنك مثالی انداچن

كشينك مخاطبنه اگر سنك يمككي يرسم يا خود اگر سنك ايچجك نسنه كي ايچرسم شونكله اولسون ديمسي كبيدركه اول لام طعام وشرابك مخاطبك ملكي اولماسن اقتضا ايلدي نيتكم ان اكلت طعاما لك قولنده دخي حكم بويله در زيرا ان اكلت لك طعاما ده كه لام اگرچه صورتا اكله متعلق ومقارندر اما معناده طعامه متعلقدر • اما ضرب الولد نحو ان ضربت لك الولد فعبده حر فاقتضاء الملك فيه غير ممكن الا ان يراد بالملك الاختصاص • اما ولدي اوغلي كم مثالي يمين ايدن كشينك يا ننده كه كمسنيه اگر سنك ولدكي اورر سم كولم آزاد اولسون ديمسي كبيدر پس بونده لام جاره نك ملكي اقتضا اتمسي ممكن دگلدر يعني ممكن دگلدر كه لام جاره ولد مخاطبك ملكي اولمغني اقتضا ايليه مگر كم ملك ايله اختصاص مراد اولنه يعني ولد مخاطبك مملوكي اولدوغي مراد اولنميوب اكا مخصوص اولدوغي مراد اولنه وفي كل عرس لي فكذا بعد قول عرسه نكحت على طلقت هي وصح نيته غيرها ديانة وكشيه عورتينك اوزرينه برغيري عورت نكاح ايلمشسين ديدوكنده نصكره اول كشينك هر بر عورتم شونكله اولسون يعني بوش اولسون ديدوكنده اول يا ننده حاضر اولان عورتي بوش اولور يعني بر كمسنيه عورتي بنم اوستمه قوما المشسين ديوب اول دخي هر بر عورتم بوش اولسون دينجه اول يا ننده كه عورتي بوش اولور واول سوزيله بوندن غيري عورتي نيت اتمش ايدم ديرسه بو نيتي ديانة صحيح

اولور • فانه قال هذا الكلام ارضاء لها فيكون المراد غيرها لا هي لكن هذا خلاف الظاهر لان كلا كلمة العموم فلا يصدق قضاء • اول صورتده نيتي ديانة صحيح اولور زيرا بو سوزي عورتني راضي قلمغيچون سويلدي پس انكله مراد غيري عورتي اولوب اول يا ننده كه عورتي اولمز ولكن بو معنا خلاف ظاهردر زيرا كل كلمه سي عموم واحاطة افراد ايچوندر يعني كل عرس لي ديمكك معناسي بنم هر بر عورتم ديمك اولوب تحت نكاحنده اولان جميع عورتلرينه شامل اولور پس بو عورتمي نيت اتميوب غيرسني نيت ايلدم ديمكله بينه وبين الله تعالى تصديق اولنور اما قضاء تصديق اولنماز يعني قاضي افندي اول يا ننده حاضر اولان عورتينك طالق اولمسيله حكم ايدر •

كتاب الحدود

بو كتاب حدود شرعيه نك اسباب واحكامي بيا ننده در الحد عقوبة مقدرة تجب حقا لله تعالى لغتده حدك معناسي بر كمسنه يي بر نسنه دن منع ايلمكدر اما شرعده معناسي شول مقدر ومعين اولان عذابدر كه الله تعالى نك حقي اولدوغيچون واجب اولور حاصلي العياذ بالله تعالى حد اولنمغه سبب اولان قبائحي ايشلين كمسنه اوزره الله تعالى نك حقي اولان حد اجرا اولنمق واجب اولوب اول گنهكاردن حاكم اولان صوڭره عفو اتمكه مالك اولماز فلا يسمى تعزير ولا قصاص حدا پس چونكه حد ديو حق الله تعالى اولدوغيچون واجب اولان

مقدر ومبین عقوبته دینور امدی تعزیره وقصاصه حدّ تسمیه اولنماز

اما التعزیر فلعدم التقدیر ● اما تعزیره حدّ تسمیه اولنمادوغی اندن تقدیر

وتعیین اولنمدوغیچوندر یعنی تعزیرده مقدار معلوم تقدیر اولنمیوب رأی

حاکمه مفوّض اولمغین اکا حدّ دینلمز ● واما القصاص فلانه حق ولی القصاص

واما قصاصه حدّ تسمیه اولنمدوغی قصاص صاحبینک حقی اولدوغیچوندر ●

یعنی قصاص اگرچه مقدر ومعیندر ولکن الله تعالینک حقی اولمیوب قصاص

صاحبینک حقی اولدوغیچون اکا حدّ تسمیه اولنماز والزنا وطء فی قبل خال عن

ملك وشبهته ● کمعتدة البائن او الثلث ● و زنا وطء ایدننک ملکندن

وشبهه ملکندن خالی اولان قبلده واقع وطئدرکه شبهه ملکک مثالی

کشی باین طلاق یاخود اوچ طلاق بوشادوغی عورتن عدتنده ایکن وطئی

ایلمک کبیدر پس بونکله شبهه لو قبلده واقع اولان وطئه زنا دینلمز ویثبت

بشهادة اربعة بالزنا لا بوطء او جماع ودخی زنا ثابت وآشکاره اولور ●

دورت عدد ار کشینک لفظ زنا ایله شهادت اتمکلری ایله یوخسه وطء

یاخود جماع لفظیله شهادت ایدرلرسه زنا اولدوغی ثابت ومبین اولمز

یعنی اول دورت دانه شاهد اگر فلانی وصف آتی اوزره زنا ایدرکن

کوردك دیرلرسه شهادتلری مقبوله در اما وطء ایدرکن یاخود جماع

ایدرکن کوردك دیو شهادت ایدرلرسه بو شهادتلری ایله زنا ثابت

اولمیوب

اولمیوب شهادتلری ردّ اولنور فیسألهم الامام عنه ما هو وکیف

هو واین زنی ومتی زنی وبمن زنی پس اول زنا ایله شهادت ایدن ●

دورت کشیه امام وحاکم اولان سؤال ایدرکه زنا ندر ونیجه در ونرده

زنا ایلدی ونه وقتده زنا ایلدی وکیمکله زنا ایلدی دیو ● اما السؤال عن

الماهیة فلان بعض الناس یطلقونه علی کل وطء حرام ● اما زنانک ●

ماهیتندن سؤال اولنمق ناسک بعضیسی هر حرام اولان وطئه زنا دیو اطلاق

ایلدوکیچوندر ● وایضا قد اطلقه الشارع علی غیر هذا الفعل نحو العینان ●

تزنیان ● وبعض ناس حرام اولان وطئه زنا تسمیه ایلدوکی کبی شارع دخی

شو زنا فعلندن غیریسنه زنا اطلاق ایلمشدرکه مثالی حرامه نظر ایدن ●

کوزلر زنا ایدر دیو بیوردوغی کبیدر ● واما عن الکیفیة فلانه یقع الوطء

من غیر التقاء الختانین ● واما زنانک نیجه لکندن سؤال اولنمق سنت یرلرینك

بری برینه اولاشمقسزین دخی وطء واقع اولدوغیچوندر ● واما عن این فلان

الزنا فی دار الحرب لا یوجب الحد ● واما نرده زنا ایلدی دیو سؤال اولنمق

دار حربده واقع اولان زنا حدی ایجاب واقتضا ایلمدوکیچوندر ● واما عن

متی فلان التقادم لا یوجب الحد ● واما نه زمانده زنا ایلدوکندن سؤال

اولنمق اسکیدن اولان زنا حدی ایجاب ایلمدوکیچوندر ● واما عن المزنیة

فلانه قد یکون فی وطئها شبهة ● واما کیمکله زنا ایلدی دیو سؤال اولنمق

کاهیجه عورتی وطئ ایلمکده شبهه اولدیغیچوندر فان بینوه وقالوا رأیناه
وطئها فی فرجها کالمیل فی المکحلة وعدلوا سرا وعلنا حکم به پس اکر اول
شاهدلری انک ذکر اولندیغی اوزره زنا ایلدوکن بیان ایدوب
فلان عورتی وطئ ایلدکن میل سرمه دانلق ایچنده دوردیغی کبی کوردک
دیرلرسه یعنی میل سرمه دانلق ایچنه کیروب دوردیغی کبی انک ذکرینی
دخی عورتک فرجی ایچنه کیرمش ایکن کوردک دیوب وجمله شاهدلرهم
کیزلیجه وهم آشکاره تعدیل اولنوب شهادته اهل اولدقلری متحقق اولورسه
حاکم زنا ایله حکم ایدر ● ثم عطف علی قوله بشهادة اربعة قوله ● بعده
مصنف رحمه الله تعالی بشهادة اربعة قولنه عطف ایلدی وباقراره
اربعا قولنی ● ای اربع مرات ● فی اربعة مجالس رده کل مرة ثم سأله
کما مر ودخی زنا ایدنک دورت اقراریله یعنی دورت مجلسده دورت
کره اقرار ایلمسیله ده زنا ثابت اولور که حاکم اول کمسنه‌یی هر بر
اقرار اتدکجه قووب صکره دوردنجی کره ده ینه مجلسه کلوب اقرار
ایدرسه مرور ایلدوکی کبی اول ذکر اولنانلردن سؤال ایلیه ●

اعلم ان فی قوله رده کل مرة تسامحا لانه یدل علی ان الامام یرده
اربع مرات ولیس کذلك بل الامام یرده ثلث مرات فاذا اقر مرة رابعة
لا یرده بل یقبله فیسأله کما مر قبل الا فی السؤال عن متی لانه انما یسأل

عنه

عنه احترازا من التقادم وهو یمنع الشهادة لا الاقرار ● معلومک
اولا که مصنفک رده کل مرة قولنده مسامحه وار در زیرا بو سوزی
امام اول اقرار ایدن کمسنه‌یی دورت کره رد ایتمسی اوزره دلالت
ایدر حالبوکه بویله دکلدر بلکه امام انی اوچ کره رد ایدوب دوردنجی
کره ده اقرار ایدنجه رد ایلمز بلکه قبول ایدوب مقدم کچدوکی منوال اوزره
انکا سؤال ایدر الا متی دن سؤال ایتمز نه زمانده زنا ایلدوکنی دیو سؤال
ایلمز زیرا زنا نه زمانده اولمشدر دیو سؤال اولنمز الا تقادمدن
احترازایچون واول تقادم زنا ایسه شهادتی منع ایدر یوخسه اقراری
منع ایلمز یعنی متقادم اولان زنا ایله شهادت ایدنلرک شهادتلری
مقبول اولمز اما بویله زنا ایله اقرار ایدنک اقراری مقبول اولوب
اوزرینه حد زنا اجرا اولنور ● وقیل یسأل عن متی ایضا لاحتماله فی
زمان الصبی ● ودینلمش کم یعنی بعض علما دیمشدر که امام زنا ایله
شهادت ایدنه نه زماندن سؤال ایلدوکی کبی زنا ایله اقرار ایدن
کشیه دخی نه زمانده زنا ایلدک دیو سؤال ایدر صبیلکی زمانده
اولمسی احتمالی اولدیغیچون یعنی زنا ایلدم دیو اقرار ایدن کشی بلکه کوچک
لکی عالمنده ایلدوکی وطئ ایله زنا ایلدم دیو اقرار ایلیه پس بو احتمالک
اولدیغیچون حاکم اولان انکا نه زمانده زنا ایلدک دیو سؤال ایدر فان بین

حتى تلقينه رجوعه بلعلك لمست او قبلت او وطئت بشبهة پس اكر اول
اقرار ايدن كشى زنايى وصف مذكور اوزره بيان ايدرسه اقرارندن
دونمسى اكا تلقين اولنمق مستحب اولور بلكه يا بسدك ياخود اوپدك ياخود
شبهه ايله وطئ ايلدك ديمكله فان رجع قبل حده او في وسطه خلي سبيله
والاحد پس اكر اول زنا ايله اقرار ايدن كشى دورت مجلسده اقرار ايدوب
لكن هنوز حد اولنمدين رجوع ايدرسه ياخود حدك وسطنده يعنى حد
اولنوركن رجوع ايدرسه يولى تخليه اولنور يعنى رجوعندن صكره اوزرينه
حد اجرا اولنميوب صاليويرلور واكر اقرارندن اصلا رجوع ايتمزسه حد اولنور
وهو المحصن اى حر مكلف مسلم وطئ بنكاح صحيح وهما بصفة الاحصان ● اى
وطئ حال كونهما بصفة الاحصان ● واول زنانك حدى محصن اولان ايچون
يعنى حر ومكلف ومسلمان اولوب عورتى ايله كندوسى صفت احصان ايله
متصف اولدقلرى حالده اول عورتى نكاح صحيح ايله وطء ايدن ايچون يعنى
هم كندوسى وهم نكاحلوسى اولان عورتى احصان صفتى اوزره اولدوغى
حالده اول عورتن وطء ايلمش اوله ديمكدر ● اى الامور التى يثبت بها
الاحصان ما عدا الوطئ كانت حاصلة قبيل هذا الوطئ فاذا وجد الوطء تم جميع
ما يثبت به الاحصان ● يعنى وطئدن غيرى امور كه احصان انكله ثابت اولور
شو وطئدن مقدم يعنى عورتنى وطء ايلمسندن مقدمجه حاصل اولمش ايدى ●

ديمكدر

ديمكدر پس اول اموردن صكره نكاح صحيح ايله الدوغى عورتن دخى وطئ
ايلمسى بولنجه انكله احصان ثابت اولان امورك جمله سى تمام اولور كه اول
امورك جمله سى يدى در كه حريت وعقل وبلوغ واسلام ونكاح صحيح ايله
تزوج واول نكاح صحيح ايله الدوغى عورتى وطئ ايلمك واول وطئ قتنده
زوج وزوجه صفت احصان ايله متصف اولمقلريدر ● فقوله وهو المحصن
مبتداء وخبره قوله ● رجمه في فضاء حتى يموت يبداء به شهوده فان ابوا
او غابوا او ماتوا سقط پس مصنفك وهو المحصن قولى مبتدادر وخبرى رجمه
قوليدر يعنى زنانك محصن ايچون حدى اول محصنى بر كڭيش ميدانده
قيوب تا اولنجيه دك طاشلمقدر كه انى ابتدا شاهدلرى طاشلمغه باشلرلر
پس شاهدلرى انى طاشلمقدن قاچنورلرسه ياخود اول محلدن غايب اولورلرسه
ياخود شهادت ايلدوكلرندن صكره انى رجم ايتمدين اولورلرسه انك رجم
اولنماسى ساقط اولور يعنى شاهدلرك جمله سى ياخود بعضيسى طاشلمقدن
قاچنورسه ياخود اولورسه يا غايب اولورسه اول كمسنه رجمدن قورتلور
ثم الامام ثم الناس ● وانى ابتدا شاهدلرى طاشلدقدن صكره امام وحاكم
طاشليه وبوندن صكره ناس طاشليه وفي المقر يبداء الامام ثم الناس وزنا
ايلدوكنى اقرار ايدنى طاشلمغه مقدم امام باشليوب اندن صكره ناس طاشليه
وغسل وكفن وصلى عليه ودخى اول كمسنيه رجم اولنوب اولدوكدن صكره هم

غسل اولنور وکفنلنور ونمازی قلنور ولغیر المحصن جلده مائة وسطا
بسوط لا ثمرة له وزنانک محصن اولمین ایچون حدی ثمره سی اولمین قامچی ایله
اورته اورشله یوز قامچی اورمقدر ● فی المغرب الثمرة العذبة وهی ذنبه
وقیل العقدة قال فی الامالی والاول اصح وفی الصحاح ثمرة السیاط عقد اطرافها
● ومغرب کتابنده بویله مذکوردر که ثمره دیو عذبه یه دینور وعذبه دیو
قامچینک اوجنه دینور وبعضیلر دیمشکه ثمره ایله مراد قامچینک دوکومیدر
وامالی کتابنده اولکی قول یعنی ثمره ایله مراد قامچینک اوجی اولمق اصحدر دیو
وصحاح جوهریده دخی ثمرهٔ سیاط دیو اوجلرینک دوکملرینه دینور دیو
مذکوردر ینزع ثیابه الا الازار ویفرق علی بدنه الا راسه ووجهه وفرجه
ودخی اول جلد اولناجق کمسنه دن اوستنده که کیسیلری چقاریلور الا
دونی اخراج اولنماز ودخی ضربی یالیکز برعضونه اورلمیوب جمیع اعضاسنه
تفریق اولنور الا باشنه ویوزنه وفرجنه اورلمز حاصلی بو اوچ عضوندن
● غیری جمیع اعضاسنه اول یوز قامچی تفریق اولنمق گرکدر قائما فی کل حد
بلا مد یعنی جلد اولناجق کمسنه حدوددن هر برسنده اوری دوردکن
اوزا تمقسزین جلد اولنور ● ای من غیر ان یلقی علی الارض ویمد رجلاه
● یعنی اول جلد اولناجق کشی یره اوزره براغیلوب ایاقلرین اوزاتمقسزین
جلد اولنور وحاصلی فی زماننا یره اوزادیه یاتریلوب دوکلدوکی

کبی جلد اولنمایوب ایاغ اوزره دوردکن جلد اولنمق گرکدر ● وقیل
ان یمد الضارب یده فوق راسه ● وبعضیلر بومدک معناسنی اول جلد
اولنجی دوکن کمسنه انی دوکرکن الن اوزادوب باشی اوستنه قالدرمقدر
دیمشلر پس مدک بو تفسیرینه کوره جلد اولنجق کمسنه یی دوکن کشی انی
ضرب ایدرکن الن باشی اوستنه قالدرمیه دیمکدر ● وقیل ان یمد
السوط علی العضو بعد الضرب ● وبعضیلر دیمشکه اول مدک معناسی
عضوه اوردقدنصکره قامچی یی برا وغوردن قالدرمیوب عضوک
اوزرینه چکمکدر پس بو تفسیره کوره بلا مدک معناسی اول جلد اولنجق
کمسنه یی دوکن کشی انی ضرب ایدرکن اعضاسنه آلت ضربی اوردقده بر
اوغوردن قالدوروب عضوی اوزره چکوب سورمیه دیمکدر وللعبد
نصفها وکوله ایچون اول یوز قامچینک نصفی واردر یعنی کوله یه وجاریه یه
اللی قامچی اورلور ولا یحده سیده بلا اذن الامام ● هذا عندنا خلافا
للشافعی ● وجلده مستحق اولان کوله اوزره افندیسی حد اجرا ایدهمز امامک
اذنی اولمینجه که بو بزم قتمزده در امام شافعینک خلافنجه یعنی انک قتنده
حاکمه دانشمدین کشی کوله سی اوزره حد اجرا ایدر ولا ینزع ثیابها الا الفرو
والحشو وتحد جالسة وجاز الحفر لها لا له ● وجلد اولنجق عورت اوستنده کی
کیسیلری چقارلمز الا کورکی وپنبه لو کیسیسی چقارلور ودخی اول عورت

اوتورركن جلد اولنور ودخی رجم اولنجق عورت ایچون بلنه دك یا كوكسنه دك قیو قازمق جائزدر اما ارككشی ایچون جائز دكلدر ولا جمع بين جلد و رجم ودخی جلد ایله رجم اره سنده جمع یوقدر یعنی رجمه مستحق اولانه هم یوز قامچی اورلوب هم انی رجم ایلمك اولمز بلكه انجق رجم اولنور ولا جلد ونفي الا سياسة ودخی جلد ایله شهردن سورمك اره سنده جمع یوقدر الا سیاست ایچون ● هذا عندنا وعند الشافعي يجمع في البكر بين الجلد والنفي وهو تغريب عام ● شو یعنی جلد ایله نفی ارهسی جمع اولنمق بزم قتمزده در اما شافعی قتنده بكرا ولاندن جلد ایله نفی ارهسی جمع اولنور كه انك نفی اولنماسی بر ییله دك غربته صالنمسیدر یعنی بر سنیه دك شهرندن سورلمسیدر ويرجم مريض زنى ولا يجلد حتى يبراء ودخی زنا ایدن خسته رجم اولنور ولكن جلد اولنماز تا صاغلنجیه دك بس صحتندن صكره جلد اولنور وحامل زنت ترجم حين وضعت وتجلد بعد النفاس وزنا ایدن یوكلو عورت همان طوغردوغی كبی رجم اولنور محصنه دكلسه نفاسندن چقدقدن صكره جلد اولنور

باب وطئ يوجب الحد او لا

بو باب حد ایجاب ایدن یا اتمین وطئك بیاننده در الشبهة دارئة للحد عورتی شبهه ایله وطئ ایلمك حدی منع ایدیجیدر

● اعلم ان الشبهة ضربان في الفعل وفي المحل فشرع في الضرب الاول بقوله ● معلومك اولاكه شبهه ایله وطئ ایلمك ایكی دورلودركه برسی فعلده ایكنجیسی

محله

محلده واقع اولوردر بس مصنف اولكه نوعك بیاننه شروع ایلدی شمدن صكره كلجك قولی ایله كه اول قولی بودر وهي في الفعل تثبت بظن غير الدليل دليلا واول وطئ فعلنده اولان شبهه حل وطئك دلیلی اولمیانی دلیل ظنی ایلمكله فلم يحد الجاني ان ظن انها تحل له في وطئ امة ابويه و عرسه وسيده بس جنایت ایدن كشی حد اولنماز اگر اول وطئ ایلدوكی عورتی كندوسنه حلالدر دیو ظن ایدرسه باباسینك یا اناسینك جاریه سنی وطئ ایلمكنده وعورتینك جاریه سینی وطئ ایلمكنده وكوله افندیسینك جاریه سنی وطئ ایلمكنده والمرتهن المرهونة في الاصح ودخی اصح اولان قولده كندوسنده رهن قونلان جاریه یی وطئ ایدن مرتهن حد اولنماز والمعتدة بثلاث ودخی اوچ طلاق ایله بوشدوشن عورتنی عدتنده ایكن وطئ ایدن حد اولنماز وبطلاق على مال ودخی مال اوزره بوشادوغی عورتنی عدتنده ایكن وطئ ایدن حد اولنماز وباعتاق ام ولده ودخی كشی ام ولدی اولان جاریه سنی ازاد ایتمكله عدت چكركن عدتی ایچنده انی وطئ ایلسنده حد اولنماز ● اعلم ان اتصال الاملاك بين الاصول والفروع قد يوهم ان للابن ولاية وطئ جارية الاب كما في العكس معلوم اولا كیم اصول و فروع ارهلرنده ملكلرینك بری برینه متصل اولوب قارشق اولماسی كاهیجه اوغلك باباسینك جاریه سنی وطئ ایتمكه

ولايت اولماسيني ابهام ايدر يعني اوغل ايله بابا آره لرنده ايريلق اولمايوب
املاككلري بري برينه متصل اولمغله اوغلي وهم ايدركه بابا سنك
جاريه سيني وطئ اتمسي جائزدر اولانكه عكسنده بويله در يعني ضرورت
وقتنده بابا اوغلينك جاريه سيني وطئ اتمسي جائزدر اولدوغي كبي اوغل
دخي بابا سنك جاريه سيني وطئ اتمك حلال اولمغي توهم اولنور واماكه
حكم بويله دكلدر حاصلي اوغلك باباسي جاريه سيني وطئ ايلمك اصلا
حلال دكلدر ولكن كندوسنه وطئي حلال اولدوغني ظن ايدوب وطئ
ايدرسه حد اولنماز ● وغنى الزوج بمال الزوجة المستفاد من قوله
تعالى ووجدك عائلا فاغنى اى بمال خديجة رضى الله تعالى عنها قد يورث
شبهة كون مال الزوجة ملكا للزوج ● ودخي معلومك اولاكه زوجنك
خاتونينك مالي ايله غني اولماسي كم الله سبحانه وتعالى ووجدك
عائلا فاغنى قول شريفندن مستفاددركه معناسي يا محمد عليه السلام
ربك سني خاتونك خديجه رضي الله تعالى عنهانك مالي ايله غني قلدي
ديمكدر كما اول معنا زوجه سنك مالي زوجه ملك اولمق شبهه سن
كتورر يعني بو معنانك شبهه سي اولمغله كشي عورتنك جاريه سين
وطئ ايلمكله حد اولنماز ● واحتياج العبيد الى اموال الموالي اذ ليس لهم
مال ينفقون به مع كمال الانبساط بين مماليك مولى واحد ومع انهم

معذورون بالجهل مظنة لاعتقادهم حل وطء اماء المولى ● بو دخي
معلومك اولاكم كوله لري افنديلرينك ماللرينه احتياجلري اولمق زيرا
اول كوله لرك ماللري يوقدركه لوازملرينه خرج ايدوب انونكله انتفاع
ايده لر بونك برله كم بر افندينك كوله لري آره سنده كمال انبساط اولوب
افنديلري انلردن مالن دريغ ايلمز ودخي بونك برله كم اول كوله لر جهل ايله
معذورلردر حاصلي بو معنالر اجلچون كوله لرك افنديلرينك ماللرينه
محتاج اولمقلري افنديلرينك جاريه لرين وطئ ايلمكلري جائزدر اولدوغن
اعتقاد اتمكلرينك ظن ايده جكلري محلدر حاصلي بويله ظن اتمك محلي اولدوغيچون
كوله افنديسنك جاريه سيني وطئ اتمكله حد اولنماز ● ومالكية المرتهن
المرهونة ملك اليد توهم حل وطء المرهونة ● ودخي معلومك اولاكه جاريه
يي رهن ديو الوب اوندن طوتان كمسنه نك اول مرهونه اولان جاريه يه
ملك يد ايله مالك اولماسي اكا اول مرهونه نك وطئي حلال اولماسني ابهام
ايدر پس مرهونه اولان جاريه يي مرتهن وطئ ايلمكله حد اولنماز ● وبقاء اثر
النكاح وهو العدة لا يبعد ان يصير سببا لان يشتبه عليه حل وطء المعتدة
بثلث والمعتدة بطلاق على مال والمعتدة بالاعتاق وحال كونها ام ولد ● بو دخي
معلومك اولاكه نكاحك اثري قالمق كم اول اثر عورتك عدتيدر بعيد اولماز
كه اول اثر نكاح اولان عدت اوج طلاق ايله بوشاندوغي معتده نك ومال

اوزره بوشادوغی معتده نك وام ولدی اولدوغی حالده آزاد ایلدوکی
معتده نك وطئی کاه حلال اولمق اوزره اشتباه اولنمغه سبب اولا یعنی بو
عورتلری کندو عدتنده ایکن وطء ایدن کشی اول شبهه لردن اوتوری
حد اولنماز • ثم شرع فی الضرب الثانی من الشبهة بقوله • ومصنف وطئ
فعلنده اولان شبهه یی بیان ایلدوکندنصکره شبهه نك ایکنجی نوعنی بیان
اتمکه شروع ایلدی بوشمدی کلجك قولی ایله کم اول قولی بودر وفی المحل
بقیام دلیل ناف للحرمة ذاتا ودخی محلده یعنی وطء اولنان عورتده که شبهه
حرمتك ذاتنی نفی ایدر ذات دلیلك قیامی سببیله ثابت اولور یعنی وطئ
ایلدوکی عورتك وطئی کاه حرام اولدوغنی نفی ایدر دلیل موجود اولمغین اول
محلده شبهه ثابت اولور فلم یحد وان اقر حرمتها علیه فی وطء امة ابنه و
معتدة الکنایات والبایع المبیعة والزوج الممهورة قبل تسلیمها والمشترکة امدی
کشی حد اولنماز اگرچه اول وطء ایلدوکی عورتك کندوسینه حرام اولدوغنی
اقرار ایلدسه ده اوغلینك جاریه سنی وطئنده وطلاقك الفاظ کنایاتندن
بریسیله بوشادوغی عورتن عدتی ایچنده ایکن وطئنده وصاتدوغی جاریه یی
وعورتنه مهر دیو تعیین ایلدوکی جاریه یی بایع مشتریه وزوج عورتنه
تسلیم اتمدین واورتاقلق اولان جاریه یی وطئنده حاصلی بو صورتلرده اول
کشیه اصلا حد یوقدر اگر حرام اولدوغنی اعتقاد ایلدسه ده • الدلیل النافی

للحرمة

للحرمة قوله علیه الصلوة والسلام انت ومالك لابیك • کشی اوغلینك
جاریه سنی وطء اتمسینك حرام اولماسنی نفی ایدن دلیل رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلمك هم سن وهم مالك باباکیکدر دیو بیوردقلریدر
پس بو دلیل ثابت اولدوغیچون کشی اوغلینك جاریه سنی وطء اتمکله حد اولنمز
وقول بعض الصحابة ان الکنایات رواجع • ودخی کشی طلاقك الفاظ
کنایه سندن بریله بوشادوغی عورتی عدتنده ایکن وطء ایلمسینك حرمتنی
نفی ایدن دلیل بعض صحابه نك رضی الله تعالی عنهم اجمعین طلاقك کنایاتی
ایله بوشامق رجعی طلاقدر دیدوکیدر • وکون المبیعة فی ید البایع بحیث
لوهلکت ینتقض البیع دلیل الملك • ودخی کشینك صاتدوغی جاریه یی
مشتریه تسلیم اتمیوب الندہ اولمق شول حیثیت ایله کم اول جاریه هلاك
اولورسه بیع بوزلور اول جاریه بایعك ملکی اولدوغنه دلیلدر •
وکون المهر صلة ای غیر مقابل بمال دلیل عدم زوال الملك کالهبة • ودخی
مهرك صله اولمسی یعنی بضع مقابله سنده اولوب ماله مقابل اولماسی ملکندن
زائل اولمدوغنه دلیلدر هبه کبی یعنی موهوب لهه تسلیم اولنمین هبه
واهبك ملکندن زائل اولمدوغی کبی کشی عورتنه مهر دیو تعیین ایلیوب
دخی کاه تسلیم ایلمدوکی جاریه ملکندن زائل اولمز • والملك فی الجاریة المشترکة
دلیل حل الوطء • ودخی اورتاقلغی اولان جاریه ده ملکی اولمق کشیه ان

وطء ایلمسینك حلال اولمغینك دلیلی در ● فمعنی قوله ناف للحرمة ذاتا انا
لو نظرنا الی الدلیل مع قطع النظر عن المانع یکون منافیا للحرمة ● پس مصنفك
رحمه الله تعالی ناف للحرمة ذاتا قولینك معناسی اگر حل وطئك مانعندن
قطع النظر ایدوب اول عورتلرك اول ارکشیلره وطءلری حلال اولمسنه دلالت
ایدن دلیله نظر ایدرسك انلرك وطئینك حرام اولماسینی منافی اولور دیمکدر
یعنی بو ایکنجی شبهه جانبك ظن واعتقادینه توقف ایلمز پس بو صورتده جاریه
اول وطء ایلدوکی عورتك وطئی کندوسینه حرام اولدوغنی اعتقاد ایلدیکن
وطء ایلدیسه ده حد اولنماز اما قسم اولکده حرمتنی ظن ایدوب وطء ایلدیسه
حد اولنور فان ادعی النسب یثبت فی هذه لا فی الاولی ● ای فی شبهة المحل
لا فی شبهة الفعل پس اول شبهه ایله وطء اولنان عورتك طوغردوغی
ولدك نسبینی دعوا ایلدیسه شول ایکنجیده ثابت اولوب اولکیده شبهه ده ثابت
اولمز یعنی شبهه محلده نسب ثابت اولوب شبهه فعلده ثابت اولماز و
حد بوطء امة اخیه وعمه واجنبیة وجدها علی فراشه وان هو اعمی ● وکشی
قرنداشینك جاریه سنی وطء ایتمکله وعمیسنك جاریه سنی وطء ایتمکله و
دوشه کنده یاد عورتی بولان کشی کور ایسه ده انی وطء ایتمکله حد اولنور
وذمیة زنا بها حربی وذمی زنا بحربیة لا الحربی والحربیة ● یعنی الداخلین
دارنا بامان ● ودخی شول ذمیه حد اولنور کم انکله حربی زنا ایلدی ودخی

شول ذمی حد اولنور کم حربیه اولان عورتله زنا ایلدی یوخسه زنا
ایدن حربی وحربیه حد اولنمازلر یعنی بزم دار اسلامه امان ایله
داخل اولان حربی ار وحربیه زنا ایتمکلری سببیله حد اولنمازلر یعنی اول
حربی کافر ذمیه عورت ایله زنا ایتمکله اول عورت حد اولنور اما اول
حربی حد اولنماز ودخی دار اسلامه امان ایله داخل اولان حربیه عورت ایله
ذمی زنا ایتمکله اول ذمی حد اولنور اما اول حربیه حد اولنماز ● وذلك
لانه ان کان هذا فی دار الحرب لا یجب الحد ● وشو یعنی بو مسئله ده انجق
ذمیلر حد اولنوب حربیلر حد اولنمز اول حربیلر دار اسلامه امان ایله داخل
اولنجه دردر زیرا حربینك ذمیه ایله زناسی وذمینك حربیه ایله زناسی اگر
دار حربده ایکن واقع اولمش ایسه ذمی وذمیه اوزره دخی حد واجب اولمز
وعند ابی یوسف یحدون جمیعا ● وابی یوسف قتنده جمله سی حد اولنور
یعنی اول زنا ایدنلر کرك ذمی وکرك حربی وکرك ار وکرك عورت اولسون
بونلك قتنده دار اسلامده جمله سی حد اولنورلر ● وعند محمد ان زنی
الحربی لا حد ● وامام محمد قتنده اگر دار اسلامده حربی زنا ایلدیسه هیچ برسنه
حد یوقدر یعنی نه حربی اولانه ونه زنا ایلدوکی عورته حد واردر ● وقوله
وذمیة عطف علی الضمیر المستکن فی حد وهذا جائز لوجود الفاصلة ●
وذمیة لفظی یوقاروده مصنفك حد قولنده مستتر اولان ضمیره معطوفدر

و بو عطف ایسه جائزدر اول ضمیر مرفوع متصل ایله معطوف آره سنده
فاصله بولندوغیچون ولا من وطئ اجنبية و زفت اليه وقلن هي عرسك و دخی
شول یاد عورتی وطء ایدن کشی حد اولنماز کم اول عورتی کندو سینک نکاحلو
سیدر دیو عورتلر کردک اوندن اکا تسلیم ایدوب اوشته بو عورتکدر دیدیلر
یعنی نکاحلوسی یرینه یاکلش عورت ایله کرده که قونلوب عورتلر سنک کلنکدر
بودر دیدیکلرندن صکره اول عورتی وطء ایدن کشی حد اولنماز وعليه مهرها
وکلن یرینه یاکلش عورتی وطء ایدن اوزره اول وطء ایلدوکی عورتک
مهری واجب اولور ومحرما نكحها و دخی نکاحلندوکی محرمنی وطء ایدن
کشی حد اولنماز عطف على قوله اجنبية ومصنفك محرما قولی اجنبية
قولنه معطوفدر وهذا عند ابي حنيفة فانه جعل النكاح شبهة في درء
الحد وشو یعنی محرمنی نکاح ایله الوب وطء ایدن کشی حد اولنمق امام اعظم
حضرتلرینک قتنده در زیرا کم ابو حنیفه رحمه الله تعالى نکاحی اول
کشیدن حدی منع ایتمکک شبهه سی قلدی او بهيمة یاخود بهایمدن واید
برسن وطء ایدن حد اولنماز او اتى في دبر هذا عند ابي حنيفة یاخود
دبره وارن حد اولنماز کم شو امام اعظمک قتنده در واما عندهما وعند
الشافعي ان اتى في دبر امرأة او عمل عمل قوم لوط في احد قوليه يحد
حد الزنا لانه في معنى الزنا لانه قضاء الشهوة في محل مشتهى على سبيل الكمال

على وجه

على وجه تمحض حراما واما ابی یوسفله امام محمد قتنده و امام شافعینک
ایکی قولندن برسنده اکر عورتک دبرینه وارسه یاخود لوط قومینک
عملی کبی عمل ایلسه حد زنا کبی حد اولنور زیرا بو وطء دخی زنا معناسنده
در زیرا کم بو وطء دخی على سبيل الكمال اشتها اولناجق محلده شهوتی
قضا ایتمکدر شول وجه اوزره که اول محل صرف حرامدر پس بو معنا
ایچون اول اوج امامک قتنده اول کشی حد زنا ایله حد اولنور وله
انه ليس بزنى فان الصحابة رضي الله تعالى عنهم اجمعين اختلفوا في موجبه
من الاحراق وهدم الجدار والتنكيس من مكان مرتفع باتباع الاحجار فعند ابي
حنيفة يعزر بامثال هذه الامور واما م اعظم رحمه الله تعالى ایچون
بو دلیل وارد رکه اول وطء زنا دکلدر زیرا اصحابه رضوان الله تعالى
عليهم اجمعين اول فعل قبیحک موجب و مقتضا سنده اختلاف ایلدیلر اول
موجب احراقدن وهدم جدار دن و تنکیسدن اولدوغی حالده یعنی کمی دیدیکه
اول فعل شنیعی ایشلین کشی آتشه یاقمق کرکدر و کمی دیدیکه انی بر دیوار
آلتنه قیوب اول بنایی اوزرینه ییقمق کرکدر و کمی دیدیکه انی بر یوکسک
یردن باش آشغه براغوب اردنجه طاش یوالمق کرکدر پس ابو حنیفه رحمه
الله تعالینک قتنده اول فعلی ایشلین شو امورک امثالی ایله تعزیر اولنور که
رأی حاکمه مفوضدر او زنى في دار حرب او بغي هذا عند نا خلافا للشافعي

یاخود دار حربده زنا ایدن یاخود پادشاه اسلامك طاعتندن چقان
باغیلرك ولایتنده زنا ایدن حد اولنماز کم بو بزم قتمزده در امام شافعینك
خلافنجه ولا بزنی غیر مکلف بمکلف اصلاً ای لا علی هذا ولا علی هذه وعند
زفر والشافعی تحد هی ودخی مکلف اولمیانك یعنی نابالغك یاخود مجنونك
مکلفه ایله یعنی عاقله وبالغه اولان عورتله زنا اتمسیله اصلاً حد یوقدر
یعنی نه مکلف اولمیان زنا ایدن نه حد واردر ونه زنا ایلدوکی مکلفه اولان
عورته اما زفر ایله شافعی قتنده بو صورتده مکلفه اولان مزنیه حد اولنور
وفی عکسه تحد هو فقط وانك عکسنده انجق ارکشی حد اولنور یعنی غیر مکلف
اولان عورت ایله حاصلی نابالغ اولان قیز ایله یاخود دلی اولان عورت
ایله زنا ایدن عاقل وبالغ حد اولنور ولا ان اقر واحد به والاخر بنکاح ودخی
جماع ایدن ارله عورتدن برسی زنا ایله اقرار ایدوب اول برسی اره لرنده
نکاح اولدوغنی اقرار ایدرسه حد اولنمازلر یعنی بو صورتده نه اره
ونه عورته حد واجب اولور وفی قتل امة بزنی یجب الحد والقیمة ودخی بر
کمسنه نك جاریه سنی آخر کشی زنا ایله قتل ایلسنده اکا هم حد زنا واجب
اولور وهم اول جاریه نك بهاسی والخلیفة لا یحد لانه صاحب الحق
نیابة من الله تعالی وخلیفه اولان موجب حدی ایشلکله حد اولنماز
زیرا کم خلیفه الله سبحانه وتعالیدن نیابت ایله صاحب الحق در پس انك

اوزرینه

اوزرینه کمسنه حد ادا ایلمز ویقتص ویؤخذ بالمال لان من له الحق
هو الوارث والمالك وخلیفه اولان قصاص اولنور ومال ایله اخذ
اولنور زیرا حق صاحبی اولان کمسنه مقتولك وارثیدر ودخی اول مالك
صاحب ومالکیدر

باب شهادة الزنا والرجوع عنها

بو باب زنا اوزره شهادت ایلمکك بیاننده وهم اول شهادتدن
رجوعك بیاننده در من شهد بحد متقادم قریباً من امامه لم تقبل الا فی
قذف فان حد القذف فیه حق العبد وهو لا یسقط بالتقادم حاکمنه
یقین ایکن اوزرینه زمان کچن حد ایله شهادت ایدنلرك شهادتی مقبول
اولماز الا حد قذفده زیرا حد قذفده حق عبد واردر وعبدك حقی ایسه
تقادم ایله یعنی اوزرینه برنجه زمان کچمکله ساقط اولماز وضمن السرقة
ای ان شهدوا بالسرقة المتقادمة یثبت الضمان لانه حق العبد وهو لا
یسقط بالتقادم وسارق اوغرلادوغی نسنه یی ضامن اولور یعنی اکر
شاهدلر اوزرینه زمان کچن سرقه ایله شهادة ایدرلرسه سارقك ضمانی
ثابت اولور یعنی الیکسلمز ولکن اول مالی ضامن اولور زیرا کم اوغرلادوغی
مال حق عبددر وحق عبد ایسه تقادم ایله ساقط اولمز وعند الشافعی
تقبل وامام شافعی قتنده حد متقادم ایله شهادت ایدنلرك شهادتی مقبول
اولور وان اقر به حد ای ان اقر بالحد المتقادم حد الا فی الشرب علی ما یأتی

ع حاصلی امام کبیر اولان پادشاه مکه
انك اوستنده اکا حکمی یچمز پادشاه
اولیه زنا وسرقه وشرب وقذف
کبی حدلری ایجاب ایدنلرك هر
قنقسنی ایلدیسه دنیاده انکله
مواخذ اولنماز اما قصاص
ومال ایله مواخذه اولنور یعنی
ناحق یره بر انسانی اولدرسه
یاخود بر انسانك مالنی تلف ایلسه
بونلر ایله مواخذه اولنور
حق صاحبلری حقلرین اندن
طلب ایدرلر

واكر كشی انكله اقرار ایدرسه حد اولنور یعنی متقادم اولان حدی اقرار ایدن
كمسنه حد اولنور الا شرب خمرده و مسكراتده ان شاء الله تعالی كلجك معنا اوزره
حد اولنماز لان المانع من قبول الشهادة انه قد هيجته على الشهادة عداوة
حادثة وهذا المعنى لا يوجد في الاقرار ● حد متقادم اوزره شهادت مقبول
اولمز ولكن شربدن غیری حدود ایله اقرار ایدن كشی حد اولنور زیرا حد متقادم
ایله شهادت ایدننك شهادتی مقبول اولمقدن مانع اولان معنا اول ●
شاهدی بو شهادت اوزره مشهود علیه ایله كندو بیننك آره سنده
صكره دن حادث اولان عداوت تحریك ایتمشدر و بو معنا ایسه اقرارده
بولنماز وتقادم الشرب بزوال الريح ولغيره بمضي شهر وشربك متقادم
اولمسی شاربك اغزندن خمرك یا مسكرك قوقوسی زائل اولوب كیتمكله در
وشربدن غیری حدك تقادمی بر آی كچمكله در پس خمر یا خود مسكراتدن
برینی ایچه نك اغزندن قوقوسی كچدكدنصكره شهادت ایدنلرك شهادتلری ●
مقبول اولمز و بوندن غیری حد اوزره بر آی كچدكدنصكره شهادت ●
اولنورسه اول شهادت دخی مقبول اولمز فان شهدوا بزنى وهي غائبة
حد وبسرقة من غائب لا ● لشرطية الدعوى في السرقة دون الزنى على ما يأتي
في الفرق في كتاب السرقة ● پس اكر شاهدلر زنا اولنان عورت غائبه ایكن
زانی اوزره زنا ایله شهادت ایدرلرسه اول كشی حد اولنور واكر غائبدن

اوغورلمغله

اوغورلمغله شهادت ایدرلرسه سارق حد اولنمز حاصلی زنا ایدن رجل
اوزره زانیه نك غیبتنده شهادت ایدرلرسه اول زانی حد اولنور
ولكن مالی اوغورلنان كمسنه نك غیبتنده سارق اوزره شهادت ●
اولنورسه بو سارق حد اولنماز سرقه ده دعوا شرط اولوب زناده شرط
اولمدوغیچون كتاب سرقه ده زنا ایله سرقه نك فرقی محلنده كلجك معنا اوزره
پس بو صورتده سارق حد اولنمز دعواجیسی حاضر اولمدوغیچون ولو اختلف
اربعة في زاويتي بيت او اقر بزنى وجهلها حد واكر درت شاهد اوك
ایكی كوشه سنده اختلاف ایدرلرسه یعنی برنجی اوك فلان كوشه سنده
كوردك دیوب برنجی دخی اول بر كوشه سنده كوردك دیو شهادت ایدرلر
یا خود بر كمسنه زنا ایلدوكی كندو اغزیله اقرار ایدوب مزنیه سی اولان
عورتی بلمزسه حد اولنور حاصلی اولكه صورتده مشهود علیه اولان كشی ●
وایكنجی صورتده اقرار ایدن كشی حد اولنورلر ● اذ التوفيق ممكن بان يكون
ابتداء الفعل في زاوية وانتهاؤه في اخرى وجهل المقر لا يضر اذ لو كانت
امرأته او ام ولده لا يخفى عليه ● شاهدلرك اوك كوشه سنده اختلاف
ایلدكلری صورتده و زنایی اقرار ایدوب لكن زنا ایلدوكی عورتی بلمدوكی
صورتده زانی حد اولنور زیرا كم اول شاهدلرك سوزلرینی بری برینه
توفیق ایلمك ممكندر فعل زنانك ابتداسی بر كوشه ده اولوب انتهاسی بر غیری

کوشه ده اولمغله امدی بو شاهدلرك سوزی یرنده اولمش اولور وزنا
ایله اقرار ایدننك زنا ایلدوکی عورتی بلممسی ضرر ویرمز زیرا کم وطی ایلدوکی
عورت اکر کندو نکاحلوسی یاخود ام ولدی اولایدی اوزرینه خفی اولمیوب
معلومی اولوردی پس چونکه وطی ایلدوکی عورتی کم اولدوغن بلمدیسه
معلوم اولدیکه اجنبیه عورت ایله زنا ایلمشدر پس حد اولنور **فان شهدوا**
كذلك او اختلفوا في طوعها او بلد زناه او اتفق حجتاه في وقته واختلفا في
بلده او شهدوا بزنى وهي بكر او هم فسقة او شهود على شهود لم يحد احد
وان شهد الاصول ايضا بعدهم پس اکر شاهدلر انك کبی شهادت ایدرلرکه
یعنی دورت کمسنه زانینك زناسیله شهادت ایدرکن زنا ایلدوکی عورت
کیم اولدوغن بلمزلرسه یاخود زانینك زنا ایلدوکی عورتی بلوب ولکن اول
عورتك طوعنده اختلاف ایدرلرسه یعنی اول عورتی کوکلیله می وطی
ایلدی یوخسه زور ایله می دیو اختلاف ایدرلرسه یاخود زنا ایلدوکی
شهرده اختلاف ایدرلرسه مثلا شاهدلرك ایکیسی انی کوفه شهرنده زنا
ایدرکن کوردك دیوب ایکیسی دخی بصره ده کوردك دیو اختلاف
ایدرلرسه یاخود زنانك ایکی حجتك وقتنده اتفاق ایدوب ولکن بلدنده
اختلاف ایدرلرسه مثلا سکز شاهدك جملهسی انی فلان وقتده زنا
ایدرکن کوردك دیمکلرنده متفق اولوب ولکن دوردی اول وقتده

کوفه ده زنا ایلدی دیوب اول بر دورت دخی اول وقتده بصره ده
زنا ایلدی دیوب انجق بلدنده اختلاف ایدرلرسه یاخود زنا ایله شهادت
ایدوب حال بو کم اول فلان عورتله زنا ایتدی دیدکلری عورت قز
اوغلان چقسه یاخود اول شاهد فاسق اولسلر یاخود شاهد اغزندن
شاهد اولسلر هیچ برسی حد اولنماز یعنی نه بو زنا ایدنلر ونه بونلرك
زناسی اوزره شهادت ایدن شاهدلر حد اولنورلر اکرچه فرعلری اولان
شاهدلردن صکره کلوب کندو کوزلریله کورن اصل اولان شاهدلر
دخی شهادت ایدرلرسه هیچ برسی حد اولنماز ● اعلم ان في هذه الصور
لا يحد احد لا المشهود عليهما بالزنا ولا الشهود بسبب القذف ● معلوم
اولاکه بو کچن صورتلرده هیچ برکمسه حد اولنماز یعنی نه اوزرلرینه
زنا ایله شهادت اولنانلر حد اولنورلر ونه قذف سببیله شاهدلری ●
حاصلی بو صورتلرده قذف سببیله شاهدلره حد لازم کلمز ● فقوله
وان شهدوا كذلك اى شهدوا وجهلوا الموطوءة لا حد على المشهود عليه
لاحتمال ان يكون الموطوءة زوجته او امته ولا على الشهود لوجود اربعة
شهداء ● پس مصنفك وان شهدوا كذلك قولینك معناسی یعنی شاهد
لر زنا ایله شهادت ایلدیلر ولکن کیمی وطی ایلدوکن بلمدیلر دیمکدرکه
بو کشی اوزره حد واجب اولمز وطی ایلدوکی عورتی یاخود جاریهسی

کوفه

اولمق احتمالی اولدیغیچون وشاهدلری اوزره دخی حد واجب اولماز
دورت عدد شاهد بولندیغیچون ● وان شهد اربعة فقال اثنان
منها كانت طايعة واثنان منها كانت مكرهة فلا حد عند ابی حنيفة وعندهما
يحد الرجل لاتفاق الاربعة على زناه لا المرأة للاختلاف فی طوعها ● واكر
دورت كشی شهادت ایدوب ایكیسی اول عورت وطء اولنماسنه قایل
اولمش ایدی دیوب ایكیسی دخی زور ایله وطء اولنمشیدی دیرلرسه
امام اعظم قتنده نه اره ونه عورته ونه شاهدلره حد واردر واماماننک
قتنده انجق رجل حد اولنور دورت كشی انك زناسی اوزره اتفاق
ایلدوكلری ایچون اما عورت حد اولنماز انك طوعنده اختلاف ایلدكلری
ایچون ● وله ان الفعل المشهود به ان كان واحدا فبعضهم كاذب لان
الفعل الواحد لا يكون بطوعها وكرهها وان لم يكن واحدا فلا نصاب
للشهادة على كل منهما ولا تحد الشهود لوجود العدد ● وامام اعظم
ایچون بو دليل واردر كه مشهود به اولان فعل يعنی زنا فعلی اكر بر فعل
ایسه اول شاهدلرك بعضيسی كاذبدر زيرا فعل واحد عورتك هم طوعی
وهم كرهی ايله اولمز بلكه يا ايكری يا كرهی ويا طوعی ايله اولور ● واكر اول
فعل بر فعل اولميوب ايكی فعل اولورسه شهادت ایچون نصاب يوقدر
يعنی ایكيسی طوعنه وایكيسی كرهنه شهادت اتمكله زنا اوزره كامل دورت

شاهد

شاهد بولنمامش اولور وبو شاهدلره دخی حد اولنماز كامل عدد لری
بولندیغیچون ● وان شهد اربعة بزناه واختلفوا فی بلد زناه فلا حد
عليهما لما مر ولا على الشهود خلافا لزفر لوجود العدد ● واكر دورت شاهد
انك زناسيله شهادت ایدوب ولكن زناسی قنقی شهرده واقع اولدوغنده
اختلاف ایدرلرسه زانی ايله مزنيه دن هيچ برسنه حد يوقدر امام اعظمك
بوندن مقدم بيان اولنان دليلی ایچون ودخی شاهدلره ده حد يوقدر
امام زفرك خلافنجه يعنی زفرك قتنده شاهدلره حد قذف لازم كلور واما
بزم قتمزده لازم كلمز كامل دورت عدد شاهد بولندیغیچون ● وان شهد
اربعة بزناه فی وقت معين فی بلد معين واربعة اخرى بزناه فی ذلك
الوقت فی بلد آخر فلا حد عليهما لان شهادة احد الفريقين مردودة لتعين
كذبه ولا رجحان لاحدهما فيرد الجميع ● واكر دورت كمسنه انك بر وقت معينده
ده وبلد معينده زناسيله شهادت ایدوب دورت شاهد دخی بينه اول
وقتده بر غيری شهرده زناسيله شهادت ایدرسه اول زانی ايله مزنيه
نك هيچ برسی اوزره حد يوقدر زيرا بو ايكی فريقك كذبی يقين ايله معلوم
اولدیغیچون شهادتی مردوده در وايكی فريقك برسنك اول برسی
اوزره ترجيحی اولنماسی دخی يوقدر پس جمله سيده يعنی ايكی طايفه ده رد
اولنورلر ● ولا على الشهود لاحتمال صدق احد الفريقين ● وبو صورتده

شاهدلر اوزره دخی حد یوقدر ایکی طائفه دن برینک کوجک اولمق
احتمالی اولدوغیچون • یرد علیه انه یحتمل ان یکون کل واحد منهما کاذبا
والظاهر هذا المأمور من تیقن کذب احدهما وعدم رجحان احدهما فیکون صدق
احدهما محتملا احتمالا بعیدا ثم علی تقدیر صدق احدهما یحتمل ان یکون الصادق
هذا الفریق المعین او ذلک الفریق ففی صدق کل واحد احتمال الاحتمال
وهو شبهة الشبهة فلا اعتبار لها • اول ایکی فریقدن برینک صدقی احتمالی
اولدوغیچون ایکسنه ده حد لازم کلمز دینلدوکی اوزره بو سؤال وارد
اولور که اول ایکی فریقدن هر برسی کاذب اولمغه محتمل اولور وظاهر اولان
بودر ایکیسندن برینک کذبی یقین ایله معلوم اولوب هیچ برسینک اول
برسی اوزره رجحانی یوقدر دیو مرور ایدن علت ایچون پس ایکیسندن
برینک صدقی احتمال بعید ایله محتمل اولور بعده ایکیسندن برینک
صدقینک احتمالی تقدیری اوزره شو معین اولان فریقک یاخود اول بر
فریقک صادق اولماسی محتمل اولور پس هر برینک صدقنده احتمالک احتمالی
واردر که بو احتمال احتمال شبهه نک شبهه سیدر پس اول شبهه شبهه یه
اعتبار یوقدر امدی لایق و مناسب اولان اول ایکی فریقک هر برسی حد
اولنمقدر نتکم امام زفر دخی بویله دیمشدر • فاقول وانما لا تحد الشهود
لوجود اربعة شهداء فشهادة کل فریق وان لم توجب حدا علی المشهود علیه

فلا اقل من ان توجب تهمة یندرئ بها الحد عن الفریق الآخر • پس اول
ایرادا اولنان سؤالک جوابنده دیرمکه اول شهود حد اولنماز زنا اوزره
دورت شاهد بولندوغیچون امدی هر بر فریقک شهادتی اکرچه مشهود
علیه اوزره حد ایجاب ایلمزسه ده انکله اول بر فریقدن حد قذفک
منع اولنماسن ایجاب ایدجک قدر مشهود علیهمانک تهمتنی اقتضا اتمسندن
از دکلدر • وان نظرت امرأة فقالت هی بکر ثبت بشهادتها البکارة فیندرئ
حد الزنا ولا یثبت حد القذف لشرطیة الرجال • واکر مزنیه دینلن عورته
برخاتون باقوب بو قزدر دیرسه اول برخاتونک شهادتی ایله بونک
قزلغی ثابت اولوب مشهود علیهمادن حد زنا منع اولنور وشاهدلر
اوزره دخی حد قذف ثابت اولمز دورت رجلک بولنمق شرطی موجود
اولمدوغیچون • وان کانوا فسقة یندرئ الحد ولا یحد الشهود لان
الفسقة اهل الشهادة فوجدت شهادة الاربعة • واکر شاهدلر فاسق
اولورسه ینه مشهود علیهمادن حد زنا مندفع اولوب شاهدلره دخی
حد اولنماز زیرا فاسقلر شهادتک اهلیدر ولکن حدودده فاسقک شهادتنی
رد اتمیوب ده قبول اتمک حاکمه حلال دکلدر پس بوصورتده دخی دورت
کشینک شهادتی بولنمغله اول شاهدلره حد قذف لازم کلمز • وان
کانوا شهودا علی شهود لم یحد لان فی شهادتهم زیادة شبهة لان الکلام

إذا تداولته الألسنة يتطرق إليه زيادة ونقصان ثم إن جاء الأصول
فشهدوا على ذلك الزنا بعينه بعد شهادة الفروع لم يحد أيضا لأن شهادتهم
قد ردت من وجه برد فروعهم والشهادة إذا ردت مرة في حادثة
لا تقبل فيها أبدا ● واكر اول شهادت ايدن شاهدلر زنايي كندو كوزلريله
كورميوب بلكه كورنلرك اغزندن شهادت ايتمش اولورلرسه بينه
مشهود عليهما حد اولنماز لر زيرا بو فرع اولان شاهدلرك شهادتلرنده
زياده شبهه وار در زيراكم كلامي دللر تداول ايلدكجه حاصلي بوسوزن
دلدن دله دوشنجه اكا ارتوق اكسك يول بولور پس بو فروع اولان
شاهدلرك شهادتلري رد اولنور و فرعلري اولان شاهدلرك
شهادتندنصكره اصل اولان شاهدلر دخي كلوب بعينه اول زنا
اوزره شهادت ايدرلرسه مشهود عليهما ينه حد اولنماز زيرا
بونلرك شهادتلري فرعلري رد اولنمقلري سببيله من وجه رد
اولندي و شهادت ايسه بر حادثه ده بركره رد اولنجه ابدا اول
حادثه ده بر دخي مقبول اولمز ● وهذا ضعيف لأن رد شهادتهم
لمعنى يختص بها لا يسري إلى الأصول لعدم ذلك المعنى في شهادتهم
ويمكن أن يقال إنما ترد شهادة الأصول لأنهم سعوا إلى إثبات الزنا بأمر
غير مشروع فلا يكون شهادتهم حسبة بل سعيا إلى إشاعة الفاحشة

لعداوة أو نحوها فترد شهادتهم لهذه التهمة ● واصل اولان شاهدلرك
اول معنا ايچون شهادتلري مقبول اولمق ضعيفدر زيراكم فروعك ●
شهادتلري رد اولنمق انجق كندولره مخصوص اولان معنا ايچوندركم اول
معنا اصوله سرايت ايلمز اصولك شهادتنده اول معنا بولنمدوغيچون پس
بو معنايه كوره اصولك شهادتلري مقبول اولمق كورنور ديو سؤال
وارد اولنجه انك جوابنده بويله ديمك ممكن اولوركه اصولك شهادتي
رد اولنماز الا مشروع اولمين امر ايله زنانك اثباتنه سعي ايلدوكلري ايچون
پس بونلرك شهادتلري حسبة لله تعالى اولمز بلكه فاحشه و زنايي شايع
قلمغه سعي ايتمك اولور واره لرندن بيدا اولان عداوت ايچون يا اكا بكزر بر
معنا ايچون پس بو تهمتدن اوتوري شهادتلري رد اولنور وإن شهدوا
عميانا أو محدودين بقذف أو ثلاثة أو أحدهم محدود أو عبد أو وجد كذا بعد
الحد حدوا ● لعدم أهلية الشهادة أو عدم النصاب ● واكر زنا اوزره
شهادت ايدنلر كور اولدقلري حالده ياخود قذف سببيله محدود اولدقلري
حالده ياخود دورت اولميوب اوچ اولدقلري حالده ياخود دورت
اولوب ولكن ايچلرندن برسي قذفدن محدود ياخود كوله اولدوغي حالده
شهادت ايدرلرسه و ياخود اوزرينه زنا ايله شهادت ايلدكلري كمسنه
حد اولندقدنصكره اويله بولنورلرسه يعني انلرك شهادتلريله زنا ايدن

اوزره حد ادا اولنندقدنصكره اول شاهدلر كوله يا خود قذفده محدود
اولدقلري يا خود ايچلرندن بريسي كوله يا محدود اولدوغي بيلنورسه اول
شاهدلرك هپسي حد قذف ايله حد اولنور جملهسي كورديا كوله يا محدود اولمغله
شهادته اهل اولمدقلري ايچون يا خود اول معنالرك بريله ايچلرندن بريسي متصف
اولمغله شهادتلرينك نصاب وتمامي بولنمدوغي ايچون حاصلي بو ايكي علتدن
بريسي بولندوغي ايچون اول شاهدلر حد قذف ايله حد اولنورلر • لقوله تعالى
اول شاهدلرك حد اولنمقلري الله سبحانه وتعالى نك • والذين يرمون
المحصنات ثم لم يأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة • قول شريفيچوندر
يعني محصناته زنا ايلدي ديو بهتان صكره درت عدد شاهد كتورميانلره سكسن
جلده اورك • وارش جرح جلده هدر ودية رجمه في بيت المال • واول شاهدلرك
شهادتك اهلي اولميان كشي جلد اولنجه انك دكنك يارهسينك بهاسي مفت
يره كيدر يعني هيچ كمسنهيه اودك دوشمز ولكن رجمينك قان بهاسي بيت
مالده ثابت اولور يعني رجم اولنوب اولنجه انك وارثي قان بهاسن بيت
مالدن الور • اي شهد الشهود بزنى والزاني غير محصن فجلد فجرحه الجلد
ثم ظهر احد الشهود عبدا او محدودا في قذف فارش الجلد هدر عند ابي حنيفة
• يعني شاهدلر زاني محصن دكلكن زنا ايله شهادت ايليوب اول كشي جلد
اولندي واني دكنك يارهليوب صكره شاهدلرك بريسي كوله يا خود قذفده

محدود

محدود اولدوغي ظاهر اولدي پس بو جلدك ارشي يعني مرهم بهاسي امام اعظم
رحمه الله تعالى نك قتنده هدردر يعني اول دوكولن كشي هيچ كمسنهدن
مرهم بهاسي آلماز • وقالا في بيت المال لان فعل الجلاد ينتقل الى القاضي
وهو عامل للمسلمين فالغرامة في مال المسلمين • وابو يوسفله امام محمد ديديلر
كه اول جلد اولناننك يارهسي بهاسي بيت مالده ثابت اولور يعني اندن الور
زيرا اني دوكن جلادك فعلي قاضي يه انتقال ايدر وقاضي ايسه مسلمانلر ايچون
عاملدر پس قاضينك ايله حاصل اولان بويله غرامت يينه مسلمانلرك
ماللري اولان بيت مالده ثابت اولور يعني اندن اودهنور • وله ان فعل
الجارح لا ينتقل الى القاضي لانه لم يأمر بالجرح فيقتصر على الجلاد ثم هو لا يضمن
كيلا يمتنع الناس عن الاقامة مخافة الغرامة • واول جلد اولنان كمسنهنك
يارهسي هدر اولدوغنه امام اعظمك دليلي بودركه جارحك يعني دوكيجينك
يارهلينن جلادك فعلي قاضي يه منتقل اولمز زيرا كم قاضي كا يارهلمغله امر
اتمدي پس اول جرح فعلي جلاد اوزره قصر اولنوب اندن غيره تجاوز
ايلمز بعده جلاد دخي ضامن اولمز تا كيم ناس حدودك اقامتندن امتناع ايتميهلر
يعني جلاد غرامت چكنجه هيچ كمسنه بر دخي جلادلق ايتميوب حدودي اقامت
ايدن بولنمق لازم كلور • وان شهدوا والزاني محصن فرجم ثم ظهر احدهم
عبدا ونحوه فدية الرجم في بيت المال • واكر شاهدلر شهادت ايدوب

زانی دخی محصن اولمغله رجم اولندقدنصکره اول شاهدلرك برسی کوله
یاخود بونك کبی اولدوغی یعنی کوریاخود محدود اولدوغی ظاهر اولسه انك
رجمینك دیتی یعنی قان بهاسی بیت ماللده ثابت اولور یعنی وارثی بیت
مالدن الور **وای رجع من الاربعة بعد رجم حد** ● ای حد الراجع فقط
حد القذف   واول دورت شاهددن هرقنقیسی زانی دیدیکلری
رجم اولندقدنصکره سوزندن دونرسه اول یعنی انجق شهادتندن
دونن کشی حد قذف ایله حد اولنور ● وعند زفر لا یحد لانه ان کان
قاذف حی فقط سقط بالموت وان کان قاذف میت فهو مرجوم بحکم القاضی
● وامام زفر قتنده اول شهادتندن دونن کشی حد اولنماز زیراکه
اکر اول راجع صاغ کمسنه یی قاذف ایسه یعنی انی صاغلغنده قذف
اتمش ایسه اندن حد قذف مرجومك موتی ایله ساقط اولدی واکر میتی
قاذف ایسه اول میت حکم قاضی ایله رجم اولنمشدر پس ایکی تقدیرجه
ده حد اولنماز ● قلنا هو قاذف میت لان شهادته بالرجوع انقلبت
قذفا فصار قاذفا بعد الموت ولم یبق مرجوما بحکم القاضی لانفساخ الحکم
بانفساخ الحجة ● امام زفرك جوابنده بز دیرزکه اول شهادتندن
رجوع ایدن شاهد میتی قاذفدر زیراکه شهادتی رجوعی سببیله قذفه
منقلب اولوب انی اولدوکدنصکره قذف اتمش اولدی وقاضینك حکمی

حجتك

حجتك انفساخی سببیله بوزلدوغیچون اول میت قاضی حکمیله مرجوم اولدوغی
حالده قالمدی یعنی مرجوم اولمسی قاضی حکمیله اولمامش اولدی پس اول
شهادتدن رجوع ایدن شاهد حد اولنور **وغرم ربع الدیة** ● هذا عندنا
واول رجمدنصکره شهادتدن رجوع ایدن کشی مرجومك دیتینك دورتده
بلوکندن برین اودر کم بوبزم قتمزده در ● وعند الشافعی یقتص بناء
علی اصله فی شهود القصاص کما قال فی الدیات ● وامام شافعی قتنده
اول شاهد قصاص اولنور شهود قصاصده که قاعده سی اوزره بناء
تکم کتاب دیاتده بویله دیمشدر **وقبله حدوا فقط** ● ای ای رجع
من الاربعة حد جمیع الشهود حد القذف ولا یحد المشهود علیه ● ورجمدن
اوکدین رجوع ایدرسه انجق شاهدلر حد اولنور یعنی مشهود علیه حد
اولنمدین شاهدلردن هرقنقیسی رجوع ایدرسه جمله شاهدلر حد قذف ایله
حد اولنور اما مشهود علیه حد اولنمز ● فان کان الرجوع بعد الحکم فعند
محمد حد الراجع فقط ولا یحد الباقون لتأکد شهادتهم بالقضاء ● پس اکر
اول شاهدك رجوعی مشهود علیه اوزره قاضینك زنا ایله حکمندن
صکره اولورسه امام محمد قتنده انجق راجع حد اولنور باقیسی حد اولنمز
شهادتلری قاضینك حکمیله متأکد اولدوغیچون ● قلنا انفسخ القضاء
وان کان الرجوع قبل الحکم فعند زفر حد الراجع فقط ● امام محمدك جوابنده

دیرزکم قاضینك قضاسی اول شاهدك رجوعیله فسخ اولدی پس اول
شاهدلرك جمله‌سی حد اولنور واگر اول شهادتندن دونن شاهدك
رجوعی قاضینك حکمندن اوکدین اولورسه امام زفر قتنده انجق راجع
حد اولنور **ولا شیء علی خامس رجع فان رجع آخر حدا وغرما ربع دیته** رجم
اولنان کشینك زناسی اوزره شهادت ایدن بش شاهدك بشنجیسی رجوع
ایدرسه آنك اوزرینه هیچ برنسنه واجب اولمز یعنی نه حد اولنور ونه
غرامت چکر پس برسی دخی رجوع ایدرسه یعنی بش شاهدك ایکیسی رجوع ایدرسه
ایکیسیده هم حد اولنورلر وهم مرجومك قان بهاسینك دورت بلوکندن
برسینك غرامتن چکرلر ● فان المسئلة فیما اذا کان الرجوع بعد الرجم
والمعتبر بقاء من بقی وقد بقی ثلثة ارباع النصاب ● زیرا بو مسئله‌لرك
رجوعی رجمدنصکره اولدوغی تقدیرجه‌در ومعتبر اولان رجمدنصکره
قلان شاهدلرك بقاسیدر حال بوکه شهادت زنا نصابنك دورت
بلوکندن اوچی قالمشدر پس بونك ایچون اول شهادتلرندن رجوع ایدن
ایکی کشی ربع دیتی اودرلر **وضمن الدیة من قتل المامور برجمه** ● ای امر
بالرجم فقتله بطریق آخر ● ومرجومك قان بهاسن ضامن اولور
رجمیله مامور اولانی قتل ایدن کمسنه یعنی رجم اتمسیله امر اولنان کشی
انی آخر طریقله قتل ایلسه آنك قان بهاسنی ضامن اولور **او زکی شهود**

زنا فرجم فظهروا عبیدا او کفارا فیهما ● ای فی مسئلة القتل والتزکیة
● یاخود زنانك شاهدلرین تزکیه ایلسه‌ده اول مشهود علیه رجم
اولنوب صکره ایکی مسئله‌ده‌ده شاهدلری کوله یاخود کافر اولدقلری
ظاهر اولسه یعنی قتل وتزکیه مسئله‌سنده شاهدلرینك کوله یاخود کافر
اولدوغی ظاهر اولورسه دیتی قتل مسئله‌ده قاتل ضامن اولوب ایکنجی
مسئله شاهدلری تزکیه ایدن کمسنه ضامن اولور ● والضمان علی المزکین
قول ابی حنیفة وعندهما لا ضمان علیهم بل فی بیت المال ● واول شاهدلری
تزکیه ایدن اوزره ضمان دوشمك امام اعظمك قولیدر واماماین قتنده
اول مزکیلر اوزره ضمان یوقدر بلکه اول مرجومك دیتی بیت مالده
ثابت اولور **وبیت المال ان لم یزك فرجم** ● ای ضمن بیت المال اذا شهد
الشهود بالرجم فلم یزکوا فرجم فظهروا عبیدا او نحو ذلك ● ودخی بیت مال
ضامن اولور اگر تزکیه اولنمیوب رجم اولنورسه یعنی شاهدلر رجمه
سبب اولان زنا ایله شهادت ایدوب تزکیه اولنمدین مشهود علیه رجم
اولنسه‌ده صکره اول شاهدلری کوله یا بونك کبی یعنی کفار یاخود قذفدن
محدود اولدقلری ظاهر اولسه آنك قان بهاسنی بیت المال ضامن اولور
وان شهدوا بزنی واقروا بنظرهم عمدا قبلت ● ای شهادتهم لانه یباح
لهم النظر لتحمل الشهادة ● واگر شاهدلر زنا ایله شهادت ایدوب زنا

ایدنلره قصدا نظر ایتدکلرنی اقرار ایدرلرسه شهادتلری مقبوله در زیرا
شهادتی تحمل ایچون زنا ایدنلره باقمق انلره مباح اولور **وان انکر وطء**
عرسه وقد ولدت منه او شهد باحصانه رجل وامرأتان رجم •
هذا عندنا خلافا لزفر والشافعی • وشول زانی کم عورتنی وطء ایلدوکنی
انکار ایدر حال بو کم عورتی اندن طوغرمشدر یاخود عورتی اندن
ولد کتورمدی ولکن انک احصانی ایله بر ار وایکی عورت شهادت •
ایلدی اول زانی رجم اولنور کم بونک رجم اولنماسی بزم قتمزده در زفر
وشافعینک خلافنجه یعنی بونلرک قاتنده اول عورتن وطء ایلدوکن
انکار ایدن زانینک احصانی ایله بر ار وایکی عورت شهادت ایدرسه
بو عورتلرک شهادتیله اول زانی رجم اولنماز • **وشهادة النساء لا**
تقبل عند الشافعی وزفر جعل الاحصان شرطا فی معنی العلة فلا تقبل فیه
شهادة النساء • اول صورتده زفر وشافعی قتنده مشهود علیه رجم
اولنماز زیرا کم شافعی قتنده عورتلرک شهادتی مقبوله اولمز وامام
زفر ایسه احصانی رجمک علتی اولمق معناسنده شرط قلدی امدی •
عورتلرک شهادتی زناده مقبول اولمدوغی کبی احصانده دخی مقبول
اولمز

باب حد الشرب

• بو باب شراب ایچمکک
حدی بیانندهدر **هو کحد القذف ثمانون سوطا للحر ونصفها للعبد بشرب**

الخمر ولو قطرة اول حد شرب قذفک حدی کبی حر ایچون سکسن قامچیدر
وکوله وجاریه ایچون انک نصفیدر یعنی قرق قامچیدر خمر ایچمکله
اگر بر طمله اولورسه دخی یعنی بو مقدار خمر ایچمکله ایچن کشی حر ایسه
سکسن دکنکه وکوله ایسه قرق دکنکه مستحق اولور **فمن اخذ**
بریحها وان زالت لبعد الطریق او سکران زائل العقل بنبیذ واقر به مرة
او شهد به رجلان وعلم شربه • ای بشرب الخمر او بالسکر بالنبیذ •
طوعا یحد صاحیا پس شول شاربکه اغزنده خمرک قوقوسی وار ایکن قوقوسیله
اخذ اولنه اگرچه حاکمه کتوریلهجک یول ایراغ اولمغله حاکمه کلنجیهدک
اغزندن خمر قوقوسی زائل اولورسه ده حاصلی بو صفتله ده اولورسه
رایحهٔ خمر ایله طوتلان کشی یاخود نبیذ ایچمکله سکران اولدوغی حالده عقلی
زائل ایکن طوتلان کشی یعنی خرمادن یا قوری اوزمدن یا عسلدن یا انجیردن
یا بونلره بکزر اشیادن یاپلان شرابدن ایچوب عقلی باشنده دکلکن سرخوش
لغی حالنده طوتلوب انی بر کره اقرار ایدن کشی یعنی خمر ایچدوکن یا نبیذ کبی •
مسکرات دن برسین ایچوب سرخوش اولدوغنی حاکم یاننده بر کره اقرار ایدن
کشی یاخود شراب ایچدوکنه ایکی ار کشی شهادت ایدوب انک شرابی کندو
ارادتیله ایچدوکی دخی معلوم اولان کشی ایلدوغی حالده حد اولنور **فان اقر**
به او شهدا علیه بعد زوال الریح او تقیأها او وجد ریحها منه • ای علم الشرب

بان تقيأ او وجد ريح الخمر منه بلا اقرار او شهادة ● امدی اكر اغزندن
خمرك ومسكرك قوقوسی زائل اولدقدنصكره شربنی كندوسی اقرار ایدرسه
یاخود شربنه ایكی شاهد شهادت ایدوب یاخود خمری قوصارسه یاخود
اغزندن خمرك قوقوسی بولنورسه یعنی شراب ایچدوكی قیء ایلمسیله بیلنورسه
یاخود اقرارسز و یا شهادتسز شرابك قوقوسی اغزندن طویلورسه حاصلی ●
اندن خمرك قوقوسی كندوسی اقرار اتمكسزن یاخود ایكی كشی شهادت اتمكسزن
بولنورسه **او رجع عن اقرار شرب الخمر او السكر او اقر سكران لا** یاخود خمر
یا مسكر ایچدوكن اقرار ایلدوكندن رجوع ایلدرسه یاخود سرخوش ایكن اقرار
ایلدرسه حد اولنماز حاصلی بو صورتلرده حد یوقدر ● اعلم ان فی الاقرار
بعد زوال الریح لا حد خلافا لمحمد فان التقادم عنده لا یمنع الاقرار كما فی سائر
الحدود وانما لا یحد عندهما لان حد الشرب انما ثبت باجماع الصحابة رضی
الله تعالی عنهم اجمعین وبدون رأی ابن مسعود رضی الله تعالی عنه لا یتم
الاجماع وقد قال فان وجدتم رائحة الخمر فاجلدوه فبدون الرائحة لا یحد
عنده فلا اجماع ولا دلیل علی وجوب الحد ● معلوم اولا كه خمرك قوقوسی زائل
اولدقدنصكره شربنی اقرار ایلدكده حد یوقدر یعنی كشی خمرك قوقوسی اغزندن
كیتدكدنصكره شراب ایچدم دیو اقرار ایدرسه حد اولنماز امام محمدك
خلافنجه زیرا كه امام محمد رحمه الله قتنده تقادم اقراری منع ایلمز كه سائر حدودده

دخی

دخی تقادم اقراری منع ایلمز و امام اعظم ایله ابی یوسف قتنده اول كشی
حد اولنماز زیرا حد شرب ثابت اولمز الا اصحابه نك رضی الله تعالی عنهم
اجمعین اتفاقیله و ابن مسعودك رضی الله تعالی عنه رأیی دوننده یعنی انك
رأیی سائرلرك رأینه موافق اولمینجه اجماع تمام اولمز حال بو كه ابن مسعود
بیورمشدر كه اگر شاربده خمرك قوقوسین بولورسكز انی جلد ایدیكز
امدی انك قتنده رائحه سز حد اولنمز پس بو صورتده وجوب حده اوزره
نه اجماع واردر ونه دلیل ● واعلم ان السكر عند ابی حنیفة فی حق وجوب
الحد ان لا یعرف شیئا حتی الارض من السماء وفی حق حرمة الاشربة ان
یهذی وعندهما ان یهذی مطلقا والیه مال اكثر المشایخ ● بو دخی معلوم
اولا كه امام اعظم قتنده وجوب حد حقنده سرخوشلق بودر كه سرخوش
اولان هیچ بر نسنه بلمیه حتی یری كوكدن فرق ایدمیه اما سكر ویرن
شربتلرك حرام اولمسی حقنده سرخوشلق هذیان ایدر یعنی صایقلایوب سویلكدر
و امامین قتنده مطلقا هذیان ایتمكدر یعنی وجوب حد حقنده ده حرمت
حقنده ده سرخوشلغك مقداری سرخوش اولان كمسنه نك هذیان ●
ایدرك سویلمسیدر كه بعض علما دخی بو قوله میل ایلدی ● وعند الشافعی
ان یظهر اثره فی مشیته وحركاته واطرافه ● و شافعی قتنده حدك و حرمتك
حقنده سرخوشلغك مقداری یورمسنده و حركات و اعضاسنده

سرخوشلغنك اثری ظاهر اولمقدر ولو ارتد هو لا تحرم عرسه واكر العياذ
بالله تعالى سرخوش اولان كمسنه مرتد اولورسه عورتی حرام اولمز •
اعلم ان الاحكام الشرعية كصحة الاقرار والطلاق والعتاق جارية عليه زجرا
له لكن ارتداده لا يثبت لانه امر حقيقى اعتقادى لا حكمى فعند عدم العقل
لا يثبت اعتقاد الكفر ولما لم يصح ارتداده لا يثبت توابعه كفسخ النكاح • معلوم
اولاكم اقراری وعورتن بوشامسی وكوله وجاریه سن آزاد اتمسی صحیح اولق
كبی احكام شرعیه سرخوش اوزره جاریدر حاصلی سرخوشك اوزرینه
بو مقوله احكام لازم كلوردایی اول فعل قبیحدن زجر ومنع ایچوندر ولكن مرتد
اولمسی ثابت اولمز زیرا كم ارتداد اعتقاده منسوب بر امر حقیقیدر حكمی دكلدر
پس عقلی اولمیجه كفری اعتقاد اتمسی ثابت اولمز پس وقتا كم ارتدادی صحیح
اولمدیسه ارتدادك فسخ نكاح كبی توابعی دخی ثابت اولمز ونزع ثوبه وفرق
جلده كما فی الزنا وشراب ایچن اوزره حد اجرا ایدجك زمانده اوزرنده كی
ثوبی چقاریلوب سكسن قامچی باشندن ویوزندن وفرجندن غیری جمیع بدنه
تفریق اولنور نتكم زنا حدنده دخی حكم بویله در

باب حد القذف

بو باب حد قذفك مسائل واحكامی بیاننده در من قذف محصنا ای حرا
مكلفا مسلما عفيفا عن الزنا بصريحه او بزنأت فی الجبل • معناه زنيت فی الجبل
فانه كما جاء ناقصا جاء مهموزا ایضا • محصنه یعنی حر مكلف مسلمان اولوب

زنا فعلندن پرهیزكار اولان كشیه زنا لفظینك صریحی ایله قذف ایدن كمسنه
یاخود غضبی حالنده عربجه زنأت فی الجبل دین كمسنه كم بو تركیبك معناسی
طاغده زنا ایلدك دیمكدر زیرا كم زنا لفظی ناقص كلدوكی كبی مهموز دخی
كلمشدر • وعند محمد لا يحد لان المهموز هو الصعود او مشترك فالشبهة
دارئة للحد • وامام محمد قتنده اول كشی حد اولنمز زیرا مهموز یعنی زنأ
طاغه چقمقدر یاخود معناسی طاغه چقمق ایله زنا اتمك اره سنده مشتركدر
پس زنا مراد اولنمقده شبهه اولدی وشبهه ایسه حدی منع ایدجیدر •
قلنا حالة الغضب ترجح ذلك • بز امام محمدك جوابنده دیرز كم حالت
غضب زنا معناسنی ترجیح ایدر یعنی بو لفظله سوكن كشی طاغه چقمق
معناسنی مراد اتمیوب زنا معناسن مراد ایدر او لست لابيك او لست بابن
فلان ابيه فی غضب یاخود اوكه سی حالنده سن باباكك دكلسین یاخود
فلانك اوغلی دكلسین دیمكله قذف ایدن كشی یعنی باباسینك آدی ایله
سویلیوب مثلا باباسی آدی زید ایسه سن اول زیدك اوغلی دكلسین
دیو قذف ایدن كشی حاصلی اوكه لنوبده دارلدوغی حالده غضب اتدوكی
كشیه زنأت فی الجبل یاخود باباكك اوغلی دكلسین یاخود باباك اولان
فلان كشینك اوغلی دكلسین دین كشی • ای قال لست بابن زيد الذی هو
ابو المقذوف فقوله ابيه لفظ المصنف لا لفظ القاذف • مصنفك لست

يا ابن فلان ابيه دیو نقل ایلدوکی کلامك معناسی سن زیدك اوغلی
دکلسین انجلین زیدکم سوکلن کمسنه نك باباسیدر دیمکدر پس ابیه قولی
مصنفك لفظیدر قاذفك لفظی دکلدر • وقوله فی غضب متعلق بالالفاظ
الثلثة • ومصنفك فی غضب قولی اول کجن اوج لفظه متعلقدر که بیانی
بوندن مقدم ترجمه ده کچدی • ولست لابیك فی غیر الغضب یحتمل
المعاتبة • وقاذفك اوکیه لنمدوکی حالده لست لابیك قولی یعنی اوکیه
ودادغنلغی یوغیکن مخاطبنه باباکك دکلسین دیمسی اکا عتاب اتمسنه ده
محتمل اولور یعنی قذفی مراد اتمیوب اکا عتاب اتمکی قصد ایلدوکنه محتمل
اولور او یا ابن الزانیة لمن امه میتة محصنة حد ان طلب هو یا خود ناسی
میتة محصنه اولان کمسنیه ای زانیه اوغلی دیو قذف اتمکله حاصلی اولکی
بابدن بروذکر اولنان الفاظك برسیله قذف ایدن کمسنه حد اولنور اکر
سوکلن کشی طلب ایدرسه • لیس المراد ان الطلب مقصور علی المخاطب
فانه ان طلب ابوها حد ایضا • مصنفك ان طلب هو قولی ایله مراد قاذفك
حدینی طلب اتمك مخاطبه مقصور اولور دیمك دکلدر زیرا کم قذف
اولنان خاتونك باباسی دخی اوغلی کبی حد قذفی طلب ایدرسه قاذفی
حد اولنور لا بلست یا ابن فلان جده ونسبته الیه او الی خاله او عمه او رابه
ای زوج امه • یوخسه دده سندن اوتوری سن اول فلانك اوغلی

دکلسین

دکلسین دیمکله حد اولنماز یعنی مثلا باباسندن نفی اتمیوب دخی اسمی عمرو
اولان دده سندن نفی ایدوب سن اول جدك اولان عمرونك اوغلی
دکلسین دیمکله یا خود دده سنه نسبت ایلمکله یعنی سن جدك اولان
فلان کمسنه نك اوغلیسین دیمکله یا خود دایی سنه یا عموجه سنه یا اوکی
باباسنه نسبت ایلمکله اول کشی حد اولنمز رابك معناسی اناسینك زوجی
دیمکدر که کشینك اوکی باباسی اولور • فالجد اب مجازا ولو نفی ابوته
لا یحد وکذا نسبته الیه وهکذا الخال والعم والراب • زیرا کشینك دده سی
مجازا باباسیدر حقیقة دکل امدی اول مجازا باباسی اولان دده سینك باباللغنی
نفی ایدرسه اول کشی حد اولنماز کذلك انی دده سنه نسبت ایلمکله حد اولنماز
ودده کبیدر دایی وعمی واوکی بابا یعنی انلردن نفی ایدرسه یا خود انلره
نسبت ایدرسه حد اولنماز وقوله یا ابن ماء السماء ودخی ای کوك صوینك
اوغلی دیمسیله حد اولنماز ویا نبطی لعربی یا خود عربی اولانه ای نبطی دیمسیله
حد اولنماز • اذ لا یراد بهما نفی النسب بل التشبیه فیما یوصفان به • اول
ایکی قول ایله دخی کشی حد اولنماز زیرا کم اول لفظلر ایله نسبی نفی اتمك مراد
اولنماز بلکه انلرك وصف اولدقلری معناده تشبیه مراد اولنور والطلب
بقذف المیت للوالد والولد وولده ولو محروما • هذا عندنا • ومیت قذف
اولنجه انکله حدی طلب اتمك انك باباسنك وولدینك وولد ولدینکدر

اگر اولادی اولادی ارثدن محروم ایسه ده حاصلی ارثدن محروم اولورسه ده
بنه اول قذفک حدینی طلب ایدر کم بو بزم قتمزده در ● واما عند الشافعی
حق الطلب لکل وارث فان حد القذف یورث عنده وعندنا لا بل یثبت لمن
یلحق به العار بنفی النسب ● واما شافعی قتنده میتی قذف ایدنک حدینی طلب
اتمک هر بر وارثکدر یعنی ارثه کیره نکدر یوخسه ارثدن محروم اولانک
دکلدر زیرا کم انک قتنده حد قذف میراث اولنور و بزم قتمزده حد قذف
میراث اولمز بلکه حد قذف طلب اتمک نفی نسب ایله کندوسنه عار لاحق
اولان ایچون ثابت اولور پس باباسی صاغ ایکن کشی دده سینک حد قذفن
طلب ایدر ● وقوله وولده یشمل ولد الابنت عندنا خلافا لمحمد ● ومصنفک
وولده قولی قزک اوغلنه ده شامل اولور بزم قتمزده امام محمدک خلافنجه
● وقوله ولو محروما کولد الولد مع وجود الولد والکافر والعبد خلافا لزفر
وکالقاتل ● ومصنفک ولو محروما قولی ایله مراد اولنان مقذوفک اوغلی اوغلنک
اوغلی کبیدر اوغلینک وجودی ایله معا ودخی کافر اولان اوغلیدر وکوله
اولان اوغلیدر زفرک خلافنجه ودخی اول محرومک مثالی قاتل کبیدر ولا
یطالب احد سیده واباه بقذف امه وهیچ کمسه افندیسندن وباباسندن
آناسن قذف اتمکله طلب ایلمز یعنی کوله یه افندیسی مثلا ابن زانیه دیو قذف
ایلدسه اول کوله افندیسندن قذفک مقتضاسن طلب ایدهمز کذلک

بابا

بابا اوغلینک آناسنی قذف ایدنجه اول اوغلی آنامی قذف اتدک دیو باباسندن
قذفک مقتضاسی اولان حدی طلب ایدهمز ولیس فیه ارث وعفو واعتیاض
عنه ودخی قذفده ارث وعفو وعوض المق یوقدر یعنی کشی صاغلغنده قذف
اولنوب کندوسی طلب اتمدین وفات ایلدسه انک قذفن طلب ایلمک
وارثلرینه ارثله انتقال ایلمز ودخی قذف عفوا اولنماز یعنی مقذوف
اولان کمسنه قاذفندن عفو اتمکله عفوا اولنماز حتی اگر عفو ایدرسه صکره
ینه دعوا وطلب اتمکه قادرا ولور ودخی قذفدن عوض المق یوقدر یعنی
کشی قاذفندن قذفی مقابله سنده بر عوض الوبده مطالبه سندن فراغت
اتمکله بو عوضی الماسی وطلبندن فراغت اتمسی شرعا معتبرا ولمیوب ینه
استدوکی زمان طلب ایدر ● هذا عندنا شو یعنی قذفده ارث وعفو
واعتیاض اولمامق بزم قتمزده در ● وعند الشافعی یجری فیه الارث
ونحوه ● واما شافعی قتنده قذفده ارث وبونک کبیلر یعنی عفو واعتیاض
جاری اولور حاصلی بونک قتنده قذف وارثلره ارثله انتقال ایدر وعفو
اولنور وانلردن اوتوری عوض الوب طلبندن فراغت اولنور ● بناء علی ان
حق العبد فیه غالب بناء علی الاصل المشهور ● واما شافعی قتنده قذفده
اول امور ثلثه جاری اولور شوکه بناء که قذفده عبدک حقی غالبدر مشهور
اولان اصل وقاعده اوزره بناء ● وهو ان حق العبد یغلب علی حق الله تعالی

اذا اجتمعا لاحتياج العبد واستغنائه تعالى ● و اول مشهور در اولا ان قاعده
بودر كه بر يرده حق عبد ايله الله تعالينك حقى جمع اولنجه عبدك حقى ●
الله تعالينك حقى اوزره تغليب وتقديم اولنور عبدك احتياجى اولوب
الله تعالى مستغنى اولدوغيچون ● ونحن نغلب فيه حق الله تعالى لان
حق العبد وهو دفع العار راجع الى حق الله تعالى ايضا لان النسبة الى
الزنا انما تكون سببا للعار لان الله تعالى حرمه ● وبز يعنى علماء حنفيه
رحمهم الله تعالى قذفده الله تعالينك حقن عبدك حقى اوزره غالب ●
قلاردز زيرا كم عبدك حقى كم كندوسندن عارى دفع ايلمكدر الله تعالى يه
راجعدر زيرا زنايه نسبت ايلمك عاره سبب اولمز الا الله تعالى زنايى
حرام ايلدوكيچون حاصلى الله تعالى زنايى حرام ايلدوكيچون هر كسه زنا
ايله قذف اولنجه عار لاحق اولور فان قال يا زانى فرد بلا بل انت حدا
اكر بر كشى آخره اى زانى ديوب اول سوكلن كمسنه دخى انك سوزنى يوق
بلكه سنسن ديو رد ايدرسه ايكيسيده حد اولنور ولو قال لعرسه فردت
به حدت ولا لعان ● لانها قذفت الزوج فتحد فقذفه اياها لا يوجب الحد
بل اللعان وهى لم تبق اهلا للعان ● واكر كشى عورتنه اى زانيه ديوب
اول دخى يوق بلكه سنسن ديمكله زوجينك كلامنى رد ايدرسه عورت
حد اولنوب لعان لازم كلمز زيرا عورت ارنى قذف ايلدى بس حد اولنور

وارينك

وارينك انى قذف ايلمسى حدنى ايجاب ايلمز بلكه لعانى ايجاب ايدر وعورت
ايسه ارنى قذف ايلمكله لعانك اهلى اولمقدن اوزره قالمدى وبزنيت بك
هدر وعورت ارينك اول سوزنى سنكله زنا ايلدم ديمكله رد ايلدسه
ايكيسنكده سوزى هدر اولور يعنى ار عورتنه اى زانيه ديوب عورت
دخى سنكله زنا ايلدم ديرسه ايكسنه ده هيچ نسنه لازم كلمز ● اى اذا
قال لزوجته يا زانية فردت بقولها زنيت بك يكون هدرا لان قول
المرأة يحتمل ان يكون تصديقا له يعنى زنيت بك قبل النكاح ويحتمل ان يكون
ردا يعنى ان وجد منى زنى فهو ليس الا بتمكينى اياك لانى ما مكنت غيرك
وتمكينى اياك ليس زنى فلا يكون لها دعوى اللعان لاحتمال المعنى الاول ولا الحد
عليها لاحتمال المعنى الثانى ● يعنى ار عورتنه يا زانيه ديوب عورت دخى
سنكله زنا ايلدم ديمسيله رد ايدنجه كلاملرى هدر اولوب زيرا عورتك
ارينه سنكله زنا ايلدم ديدوكى ارينى تصديق ايتمكه محتمل اولور يعنى ●
سنكله نكاحدن اوكدين زنا ايلدم ديمكه محتمل اولور ودخى عورتك ●
اول سوزى ارينك كلامنى رد ايتمكه ده محتمل اولور يعنى اكر بندن
زنا بولنور سه دكلدر الا كندومى سكا تسليم ايتمكله در زيرا بن كندومى
سندن غيريه تسليم ايدوب آل ويرمدم وسكا مكنت ويرمكم ايسه
زنا دكلدر حاصلى بو معنايه دخى محتمل اولور بس اول عورت ايچون لعان

دعوا ایتمك اولمز اوکی معنا احتمالی ایچون وعورت اوزره حدّ دخی
یوقدر ایکنجی معنانك احتمالی اولدیغیچون ولاعن ان اقرّ بولد فنفى وحدّ
ان عكس ● لانّ النسب یثبت باقراره ثمّ بالنفی یصیر قاذفا فیجب اللعان
امّا ان نفاه ثمّ اقرّ به فقد اكذب نفسه فیجب الحدّ ● ودخی کشی عورتیله
ملاعنه ایدراکر عورتك طوغردوغی ولدی بندندر دیو اقرار
ایدوب صکره اول ولدی بندن دکلدر دیو نفی ایدرسه وحدّا اولنور
اکر بونك عکسنجه ایدرسه یعنی اول ولد بندن دکلدر دیو نفی ایدوب
صکره انی بنم ولدمدر دیو اقرار ایدرسه اول کشی حدّ اولنور زیرا
ولدینك نسبی کندو اقراریله ثابت اولوب صکره انی نفی ایتمکله عورتنی
قذف ایتمش اولور امدی بوصورتده عورتیله ملاعنه ایتمسی واجب
اولور امّا عورتینك طوغردوغی ولدی ابتدا نفی ایدوب بعده
بنم ولدمدر دیو اقرار ایدرسه کندو کندوسین یالانلمش اولور ديس
بوصورتده اکا حدّ واجب اولور والولد له ● ای ولد اقرّ ثمّ نفاه
و ولد نفاه ثمّ اقرّ به ثبت نسبهما منه لاقراره ● و اول ایکی ولد اول
کشینکدر یعنی ابتدا اقرار ایدوب صکره نفی ایتدوکی ولد و دخی ابتدا
نفی ایدوب صکره اقرار ایلدوکی ولد اول کشینك ولدیدرکه اقرار
ایلدوکیچون ایکیسنکده نسبی اندن ثابت اولور ولا شیء بلیس بابنی ولا بابنك

لانه

لانه نفى الولادة ولا یجب به شیء ● وهیچ برنسنه یوقدر یعنی نه حدّ
واردر ونه لعان کشی عورتنه اول طوغردوغك ولد بنمدە دکلدر سنکده
دیمسیله زیرا انك اول سوزی اول ولدك ولادتن نفی در و ولادتی
نفی ایتمکله ایسه هیچ برنسنه لازم کلمز یعنی نه حدّ ونه لعان لازم کلور
ولا حدّ بقذف من لها ولد لا اب له او لاعنت بولد ● وحدّ یوقدر شول
عورتی قذف ایتمکله کم انك ولدی اولوب معلوم باباسی اولمیه یاخود
بر ولدی سببیله اری ایله ملاعنت ایتمش اوله یعنی باباسی بلورسز اوغلی
اولان عورتی قذف ایدن کمسنیه حدّ قذف لازم کلمز کذلك طوغروبده
اری اول ولدی کندوسندن نفی ایتمکله ملاعنه ایدن عورتی قذف
ایتمکله دخی قاذفه حدّ لازم کلمز ● انّما قال بولد لانها لو لاعنت بدون الولد
فیقذف فیها یجب الحدّ والفرق بینهما انه وجد فی الاوّل امارة الزنا وهی
الولد المنفی ولم توجد فی الثانی ● ومصنّف رحمه الله تعالی دیمدی الا
بولد دیدی یعنی ولدی نفی اولنمق سببیله زوجیله ملاعنه ایدن عورتی
قذف ایدن حدّ اولنمز دیدی زیرا اول قذف اولنان عورت اکر زوجیله
ولدسز ملاعنه ایتمش ایسه انی قذف ایتمکله حدّ قذف لازم کلور وبو ایکی
مسئله اره سنده فرق بودرکه اولکیده لعاندن زنا علامتی بولندیکه اول
نفی اولنان ولددر بس انوککیچون قاذفنه حدّ لازم کلمز و ایکنجی لعاندن ایسه

علامت زنا بولنمدی پس بوكا بناء قاذفنه حد لازم كلور ولا بقذف
من وطئ حراما لعينه كوطئ في غير ملك من كل وجه او من وجه كامة
مشتركة ودخی لعینه حرام اولانی وطء ایدنی قذف اتمكله حد یوقدركه
لعینه حرامك مثالی كشی من كل وجه ملكینك غیری یسنده وطئ ایلمك كبی
یعنی هیچ بر وجهله ملكی اولمیانی وطء ایلمك كبیدر یاخود بر وجهدن ملكی
اولمیانی وطء اتمك كبیدركه مثالی اورتاقلق اولان جاریه كبیدر او وطئ
مملوكة حرمت ابدا كامته التي هي اخته رضاعا یاخود كندوسنه ابدا حرام
اولان جاریه سن وطء ایدنی قذفله حد یوقدركه انك مثالی كشینك
رضاعدن قزقرنداشی اولان جاریه سی كبیدر حاصلی اول ذكر اولنان
عورتلردن برسین وطء ایدنی قذف ایدن كشی حد اولنماز ولا بقذف
من زنت في كفرها ودخی كفری حالنده زنا ایدن مسلمان عورتی قذف
اتمكله حد یوقدر یعنی كافره ایكن زنا ایدوب صكره مسلمان اولوب
بر كمسنه انی قذف ایلدرسه اول قاذفه حد لازم كلمز ومكاتب مات
عن وفاء ودخی بدل كتابتی وفا ایدجك قدر مال الیقویوب وفات
ایدن مكاتبی قذفله حد یوقدر • ای لا حد بقذف مكاتب مات وترك
مالا یفی ببدل الكتابة لانه انما یجب بقذف الحر وفي حریة هذا المكاتب
اختلاف الصحابة رضي الله تعالى عنهم • یعنی شول مكاتبی قذف ایله

حد

حد یوقدركه وفات ایدوب بدل كتابتی وفا ایدر مال ترك ایلدی حاصلی
بو مكاتبك قاذفی حد اولنماز زیرا حد قذف واجب اولمز الا حر وآزاده
اولانی قذف اتمكله وبو مكاتبك حر اولماسنده ایسه صحابه نك رضي
الله تعالى عنهم اجمعین اختلافی واردر یعنی كیمی دیدیكه بو مكاتب حر
در وكیمی دیدیكه حر دكلدر وحد بقذف من وطئ حراما لغیره كوطئ
عرسه حائضا او وطئ مملوكة حرمت موقتة كامته مجوسية او مكاتبة
ودخی كشی حد اولنور لغیره حرام اولان عورتی وطئ ایدنی قذف
اتمكله كم مثالی كشی عورتن حائض ایكن وطء ایلمك كبیدر یاخود حرمت
موقته ایله حرام اولان مملوكه سن وطء ایلمك كبیدركه بونك مثالی
مجوسیه یاخود مكاتبه اولان جاریه سیدر • فان حرمة الاولى موقتة
الى زمان الاسلام والثانية الى زمان العجز • یعنی كشیه مجوسیه ومكاتبه
اولان جاریه سینك وطئ حرام اولماسی موقتدر زیرا اولكی یعنی مجوسیه
اولان جاریه نك وطئینك حرمتی مسلمان اولماسی زمانینه دك وقتلنمشدر
پس همان اسلامه كلدوكی كبی افندیسنه وطء حلال اولور وایكنجیسی یعنی
مكاتبه نك وطئینك حرام اولماسی بدل كتابتدن عاجز اولماسی زمانه دك
وقتلنمشدر امدی همان افندیسنه ویره جكی مالی قزانمقدن عاجز اولوب
ینه كالاول رقیقه رجوع ایلدوكی كبی افندیسنه وطء حلال اولور امدی

مجوسیه اولان جاریه سین مجوسیتلکی حالنده وطیٔ ایدنی قذف ایلینی
ودخی مکاتبه سی اولان جاریه سنی هنوز مکاتبه ایکن وطیٔ ایدنی قذف
ایلین کمسنه حد اولنور • وعند ابی یوسف وطؤ المکاتبة یسقط الاحصان
• وابی یوسف رحمه الله تعالی نک قتنده مکاتبه سنی وطء ایلمک کشیدن
احصانی دوشورر پس بونک قتنده مکاتبه سنی وطء ایدن محصن اولمیوب وغیری
انی قذف ایلین کشی حد اولنماز **کمجوسی نکح امه فاسلم** یعنی لغیره حرام اولانی
وطء ایدنی قذف ایدن حد اولنور شول مجوسی اولانی قذف ایدن کبی که اول
مجوسی مجوسیلکی حالنده اناسنی نکاح ایله الوب صکره مسلمان اولدی پس
بونی قذف ایدن حد اولنور **ومستأمن قذف مسلما هنا** ودخی دار اسلامده
مسلمانی قذف ایدن مستأمن حد اولنور • ای حد بقذف مجوسی کذا
کمجوسی نکح ترکیبنک تفسیری شویله اولان یعنی مجوسیلکی حالنده اناسنی
نکاح ایله الدوغندن صکره مسلمان اولانی قذف اتمکله قاذف حد اولنور
دیمکدر • وهذا عند ابی حنیفة خلافا لهما فان عنده انکاح المحارم له حکم
الصحة فیما بینهم خلافا لهما • وشو یعنی اول مجوسیی قذف ایدنک حد
اولنماسی امام اعظم قتنده در امامینک خلافنجه زیرا امام اعظم قتنده مجوسیلر
اره سنده محرملرین نکاح ایله المقلری ایچون صحت نکاحک حکمی واردر امامینک
خلافنجه پس بو مجوسیی قذف ایدن امام اعظم قتنده حد اولنوب امامین

قتنده

قتنده حد اولنماز رحمهم الله تعالی • ومستأمن بالرفع عطف علی الضمیر
المستتر فی حد • ومصنفک مستأمن قولی رفعله حد قولنده که مستتر
اولان ضمیر فاعله معطوفدر که معناسی ترجمه سنده مرور ایلدی **وکفی**
حد للجنایات اتحد جنسها فان اختلف لا وجنسی بر اولان جنایتلر ایچون بر
حد کفایت ایدر اما جنسی مختلف اولورسه جمله سی ایچون بر حد کفایت
اتمیوب هر بری ایچون باشقه بر حد لازم کلور • هذا عندنا وعند الشافعی
ان اختلف المقذوف او المقذوف به وهو الزنا کما اذا قذف زیدا وعمروا
او قذف زیدا بزنی ثم بزنی آخر لا یتداخل اما اذا قذف زیدا بزنی واحد وکرر
هذا القذف یتداخل وهذا بناء علی ان حق العبد فیه غالب عنده اما عندنا
لما کان حق الله تعالی غالبا یتداخل اذ المقصود الانزجار اما اذا اختلفت
الجنایات فالمقصود من کل واحد غیر المقصود من الآخر فلا یتداخل • شو
یعنی جنسی متحد اولان جنایات ایچون بر حد کفایت ایلمک بزم قتمزده در و
امام شافعی قتنده اگر قذف اولنان کشی ایله مقذوف به که زنادر مختلف
اولورسه نتکم بر کشی زیدی وعمروی قذف ایدنجه قذف اولنانلر مختلف
اولور یاخود زیدی بر دورلو زنا ایله قذف ایدوب تکرار آخر زنا ایله
دخی قذف ایدنجه مقذوف به یعنی زنا مختلف اولور حاصلی قذف اولنان
کشی یاخود زنا منوال مشروح اوزره مختلف اولورسه اول جنایتلرک حدی

بری برینه تداخل ایلمز یعنی انک قتنده بونلرک جمله‌سی بر حد کفایت ایتمیوب
هر برسی ایچون بر حد لازم کلور وشو یعنی شافعینک اول جنایاتک حدی
متحد اولمز دیدوکی انک قتنده قذفده عبدک حقی غالب اولدوغنه بناء در
اما بزم قتمزده وقتاکم الله تعالی نک حقی عبدک حقی اوزره غالب اولدیسه
اول جنایاتک حدلری بری برینه تداخل ایدوب جمله‌سندن بر حد کفایت
ایدر زیرا قاذفک حد اولنماسندن مقصود اولان انک بر دخی کمسه‌یی قذف
ایتمسندن زجر ومنع اولنماسیدر پس بر حد ایله ده انزجاری حاصل اولوب
متنبه اولور اما جنایاتی مختلف اولنجه مثلا قذف وسرقه وزنا کبی مختلف
جنایات ایشلرسه بو جنایاتک هر برسندن مقصود اولان اول برسندن
مقصود اولانک غیریدر یعنی هر برسندن مراد اولنان معنا اول برسنده
بولنمایوب انده غیری معنا بولنور حاصلی زنانک حدی انسابی صیانت ایچون
وسرقه نک حدی اموالی صیانت ایچون وحد شرب عقوللی صیانت ایچون
وحد قذف مسلمانلرک عرضلرین صیانت ایچوندر پس بونلرک هر برسندن
مقصود اولان معنا اول برسنده مقصود اولانک غیری اولمشدر پس امدی
بونلرک حدلری بری برسنه تداخل ایلمیوب بو جنایتلرک برقاچنی ایشلینه
هر برسی ایچون باشقه باشقه حد لازم کلور

فصل فی التعزیر

بو فصل تعزیرک اسباب واحکامی بیاننده در ● **هو تأدیب دون الحد**

واصله

واصله من العزر بمعنی الرد والردع ● اول تعزیرک معناسی حددن
آشاغی تأدیبدر وتعزیر کلمه‌سی عزر لفظندن مأخوذدر وعزر ایسه
رد ایلمک معناسنه‌در پس تأدیبک معناسی ادبسزلک ایدنی اول فعل
قبیحدن رد ایدوب فعل حسنه میل ایتدرمکدر **اکثره تسعة وثلثون
سوطا واقله ثلثة** **لان التعزیر ینبغی ان لا یبلغ الحد واقل الحد اربعون
وهی حد العبید فی القذف والشرب وابو یوسف اعتبر حد الاحرار وهو
ثمانون ونقص عنها سوطا فی روایة وخمسة فی روایة** ● وتعزیر
دکنکینک الک چوغی اوتوز طقوز قامچیدر والک ازی اوچ قامچیدر
زیرا الایق اولان بودرکه تعزیرده کنکی حد دکنکینه یتشمیه
وحد دکنکینک الک ازی ایسه قرق قامچیدرکه بو آزادسزلرک
حدیدر قذف ایلدکلرنده وشرب خمر ایلدکلرنده یعنی بو ایکی جنایتک هر
برسی ایچون انلره قرق قامچی اورلور واما ابی یوسف رحمه الله تعالی
آزادلیلرک حدنی اعتبار ایلدیکه آزاد اولانک قذفده وشربده حدی
سکسن قامچیدر ولکن اول سکسندن بر روایتده بر قامچی وآخر روایتده
بش قامچیی اکسلتدی یعنی ابی یوسفدن بر روایتده تعزیرک الک چوغی
یتمش طقوز قامچیدر دیو کلوب آخر روایتده یتمش بش قامچیدر دیو کلمشدر
وصح حبسه مع ضربه وتعزیره مستحق اولانی ضرب ایله بله حبس ایلمک صحیحدر

یعنی رأی صائب صاحبی اولان حاکم انی همده وکور وهم اسندوکی زمانه دک زنداننه قور **وضربه اشد ثم للزنی ثم للشرب ثم للقذف** وتعزیرك ضربی جمله حددکنکلرندن قتیدر یعنی تعزیرده کنکی زیاده جه شدتله اورلور واندنصکره شدتلی ضرب زنا ایچوندر واندنصکره شرب ایچوندر واندنصکره قذف ایچوندر حاصلی اکثر زیاده شدتله اورلان قامچی تعزیر قامچیسیدر وبوندن اشغی شدتلی ضرب زنانك وبوندن اشغی شربك وبوندن اشغی قذفکدر ● قالوا لیحصل الانزجار بالتعزیر یعنی تعزیرده کنکی جمله حددکنکلرندن شدتلو اولماسنه علما رحمه الله تعالی دیدیلر که تعزیره مستحق اولانه شدتله ضرب اولنورتاکیم تعزیر ایله ایشلدوکی فعلندن زجر ومنع اولنماسی حاصل اوله ● وحد الزنا ثابت بالنص وحد الشرب ثبت باجماع الصحابة رضی الله تعالی عنهم اجمعین وسببه متیقن وسبب حد القذف محتمل لاحتمال الصدق ● وشدتله اورلمقده تعزیردنصکره حد زنا وزنادنصکره حد شرب واندنصکره حد قذف اولدوغی بونکچوندرکه حد زنا نص قرآنله ثابتدر وحد شرب صحابه نك رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اجماع واتفاقلری ایله ثابت اولدی وحد شربك سببی ایسه معلوم ومتیقندرکه شربدر وحد قذفك سببی قاذفك صدقی احتمالی اولدوغیچون محتملدر پس بومعنالر

ایچون

ایچون اول حدود اویله ترتیب اولندی ● اقول حد القذف ثابت بالنص وهو قوله تعالی فاجلدوهم ثمانین جلدة وحد الشرب قیس علی حد القذف ● بن دیرمکه حد قذف دخی حد زنا کبی نص قرآنله ثابتدرکه اول نص الله تعالی نك فاجلدوهم ثمانین جلدة بیوردوغی قول شریفیدر وحد شرب دخی حد قذف اوزره قیاس اولنمشدر یعنی حد شرب حد قذفه قیاس ایله حرّ ایچون سکسن وآزادسز ایچون قرق اولمشدر حاصل اعتراض بودرکه حد قذف حد زنا کبی نص قرآنله ثابتدر وحد شرب ایسه حد قذفه قیاسله ثابتدر امدی حد قذفده کندوسنی حد شرب اوزره ترجیح ایتدرهجك ایکی دلیل واردرکه برسی نص ایله ثابت اولدوغی وبری دخی حد شربك مقیس علیهی اولدوغیدر پس امدی لایق اولان بودرکه حد قذف حد شرب اوزره ترجیح وتقدیم اولنوب حد قذفك ضربی حد شربدن اشد اوله **وعزر بقذف مملوك او کافر بزنی** ودخی قاذف تعزیر اولنور کوله وجاریه یی یاخود کافری زنا ایله قذف ایتمکله یعنی اکا حد قذف اورلمیوب تعزیر دکنکی اورلور **ومسلم بیا فاسق یا خبیث یا سارق یا فاجر یا مخنث یا خاین یا لوطی یا زندیق یا لص یا دیوث یا قرطبان یا شارب الخمر یا اکل الربا یا ابن القحبة یا ابن الفاجرة** ودخی مسلمانی قذف ایدن تعزیر اولنور ای فاسق ای خبیث ای سارق

ای فاجر ای مخنث ای خاین ای لوطی ای زندیق ای خرسز ای دیوث یعنی
عورتیله یاد کمسنه لری کوروب طنماجی غیرتسز وای قلتبان یعنی عورتیله
نامحرمی کوروب سویلیجی ای منخور ای رباخور ای قحبه اوغلی ای فاجره
اوغلی دیمکله حاصلی اول الفاظ مذکوره دن هر بریله تعزیر وارد وانت
ماوی اللصوص انت ماوی الزوانی یا من یلعب بالصبیان یا حرامزاده
ودخی کشی تعزیر اولنور مسلمانه سن خرسزلرك یتاغیسن دیمکله ودخی
سن زنا ایدیجی عورتلرك ماویسیسین دیمکله ودخی ای اوغلانجقلر
ایله اوینایجی دیمکله ودخی ای حرامزاده دیمکله حاصلی کشی بو الفاظ ایله
دخی تعزیر اولنور لا بیا حمار یا خنزیر یا کلب یا تیس یا قرد یا حجام یا ابنه
وابوه لیس کذا یا مواجر یا بغا یا ناکس یا ضحکة یا سخرة وکشی تعزیر اولنماز
مسلمانه ای اشك ای خنزیر ای کوبك ای تکه ای میمون ای حجام دیمکله
وباباسی حجام اولمیانه ای حجام اوغلی دیمکله وای عورتن کرایه ویریجی
دیمکله وای بغا وای ناکس وای کولنج وای مسخره دیمکله حاصلی کشی
بو الفاظله تعزیر اولنماز ومن حد او عزر فمات هدر دمه ولو عزر
زوج عرسه لا وشول کمسنه کم حد یاخود تعزیر اولنوب ده اولورسه
قانی هدر اولوب مفت یره کیده اما اگر عورتن تعزیر ایدوب انك
تعزیرندن اولورسه عورتك قانی هدر اولمز ● قیل القحبة من تکون

همته

همته الزنا فلا یحد ● مسلمانه قحبه اوغلی دین کمسنیه تعزیر لازم کلدوکنك
تعلیلنده دینلمش کم قحبه شول عورتدر که زنا اتمکی همت وقصد ایدر خوسه
بالفعل ایدیجی دکلدر پس ای قحبه یاخود ای قحبه اوغلی دین حد اولنماز
انجق تعزیر اولنور ● اقول القحبة فی العرف افحش من الزانیة لان الزانیة
قد تفعل سرا وتأنف منه والقحبة من تجاهر به بالاجرة ● قحبه لفظی
عرف ناسده زانیه لفظندن دخی زیاده چرکندر زیرا زانیه اولان
عورت کاهیجه کیزلوجه زنا ایدوب آشکاره اتمکدن صاقنور اما
قحبه شول عورتدر که زناسنی اجرت ایله آشکاره ایدر امدی یا
زانیه دیمکله حد قذف لازم کلیجه یا قحبه دیمکله بطریق اولی حد
قذف لازم اولمق کرك ● والفاجرة تکون بکل معصیة فلا حد به
وفاجره هر معصیت ایله اولور یعنی هر نه کونه معصیت اولورسه
انی ایشلین عورته فاجره دینور حاصلی عورتك فاجره اولمسندن
زانیه اولماسی لازم کلمز پس بو لفظ ایله دخی حد یوقدر تعزیر واردر
ولفظ حرامزاده معناه المتولد من الوطء الحرام وهو اعم من الزنا
کالوطء حالة الحیض لکن فی العرف لا یراد ذلك بل یراد به ولد الزنا
وکثیرا ما یراد به الجربز الخب فلهذا لا یجب الحد ● وحرامزاده لفظنك معناسی
حرام اولان وطیدن طوغمش دیمکدر وحرام وطی ایسه زنادن اعمدر

حيض حالنده كه وطئ كبي يعني عورتي حيض حالنده وطئدن حاصل اولان
ولده دخي حرامزاده دينور لكن عرف ناسده حرامزاده ايله بو معنا مراد
اولنمايوب ولد زنا ديمك مراد اولنور وچوق وقتده حرامزاده لفظي
ايله مكار وحيله باز اولوب ناس آرده سنده غمز و فساد ايدن مراد اولنور
پس بو معنالره احتماليچون حرامزاده لفظي ايله حد واجب اولمز انجق تعزير
لازم كلور • والمواجر يستعمل فيمن يواجر اهله للزنى لكن معناه الحقيقي
المتعارف لا يؤذن بالزنا يقال آجرت الاجير مواجرة اذا جعلت له على
فعله اجرة • ومواجر شول حميتسزك حقنده استعمال اولنور كه اهلن
زنا ايچون كرايه ويرر لكن مواجرك متعارف اولان معناي حقيقيسي زنا
معناسني بلدرمز يعني اول معنا سندن زنا معناسي اكلاشلمز زيرا العرب
آجرت الاجير مواجرة ديلور يعني ايرغادي مواجره ايله طوتدم ديسور
انك فعلي اوزره ايرغادجيلق اجرتني تعيين ايلدوكك زمان پس بو معنا
دن زنا فهم اولنماز امدي بو لفظله دخي حد واجب اولميوب تعزير
لازم كلور • ولفظ بغا من شتم العوام يتفوهون به فلا يعرفون
ما يقولون • وبغا لفظي عوام وارا ذلك شتمندندر كم انكله سوكلشو
نه ديدكلرين بلمزلر • والضحكة بوزن الصفرة من يضحك عليه الناس
وبوزن الهمزة من يضحك على الناس وكذا السخرة ونحوه • وضحكه لفظي

صفره وزننده در شول كمسنه در كه ناس انك اوستنه كولر يعني
مسخره لق ايدوب خلقي كولدرر اما همزه وزننده كه ضحكه شول
كمسنه دركه ناسك اوستنه كولر يعني ضحكه دي يو خلقه كولنه دينور
وسخره لفظي ودخي بو كه بكزر لفظلر ضحكه لفظي كبيدر يعني سخره
لفظي صفره وزننده اولنجه مسخره لغه الناس كمسنيه دينور اما همزه
وزننده اولنجه خلقي مسخره لغه الان كمسنيه دينور • واعلم ان الالفاظ
الدالة على القبايح لا تعد ولا تحصى فالواجب ان يذكر ضابطة يعرف به احكام
جميعها • معلومك اولا كه قبايحه دلالت ايدن الفاظ عد وحساب اولنمز
يعني افعال قبيحه يه دلالت ايدن لفظلر قتي چوقدر كه حسابه كلمز پس
واجب ولايق اولان انونكچون بر قاعده ذكر اولنمقدر كه اول قاعده ايله
قبايحه دلالت ايدن الفاظك جمله سينك احكامي بلنه • فاقول قد
عرفت ان نسبة المحصن الى الزنا يوجب حد القذف فنسبة غير المحصن
كالعبد والكافر اليه لا يوجب الحد لانحطاط درجتهما بل يوجب التعزير
لاشاعة الفاحشة ونسبة المحصن الى غير الزنا لا يوجب حد القذف فهل
يوجب التعزير ام لا فان نسبه الى فعل اختياري محرم في الشرع ويعد عارا
في العرف يجب التعزير والا لا الا ان يكون تحقير الاشراف • پس اولكي
الفاظ قبايحك بلنه جك قاعده سن بيان ايدوب ديرمكه باب قذفده

بلدككه محصن اولانی زنایه نسبت ایلمك حد قذفی ایجاب ایدر امدی
كوله وكافر كبی محصن اولمیانی زنایه نسبت ایلمك كوله وكافرك درجه لری
محصندن اشغه اولدوغیچون حدی ایجاب ایلمز بلكه انجق تعزیری اقتضا
ایدر فاحشه‌یی شایع قلدوغیچون ومحصن اولانی زنادن غیری قبایحه
نسبت ایلمك حدی ایجاب ایلمز اما تعزیری ایجاب ایدرمی ایتمزمی پس اكر شرعده
حرام اولوب عرف ناسده دخی عار عد اولنان فعل اختیاری‌یه نسبت ایدرسه
تعزیر واجب اولور واكر اویله فعل اختیاری‌یه نسبت ایلمزسه تعزیر
لازم كلمز مكركه اشراف وكباری تحقیر ایده جك نسنه‌یه نسبت ایده پس
بو صورتده دخی تعزیر لازم كلور • وانما قلنا الی فعل اختیاری احترازا
عن الامور الخلقیة فلا تعزیر فی یا حمار لان معناه الحقیقی غیر مراد
بل معناه المجازی كالبلید مثلا وهو امر خلقی • وبز اول قاعده‌یی
بیانده دیمدك الا فعل اختیاری‌یه نسبت ایدرسه دیدك امور خلقیه
دن احتراز ایچون پس ای اشك دیمكده تعزیر یوقدر زیرا بونك حقیقی
معناسی مراد دكلدر یعنی اول سوكلن كمسنه‌نك حقیقتده اشك
اولدوغی مراد دكلدر بلكه مثلا بلید كبی مجازی معناسی مراد اولنور
یعنی سوكلن كمسنه‌نك كودنلكی مراد اولنور • وكذا القرد یراد
به قبیح الصورة • كذلك میمون دیمكله دخی چركین صورتلولك

مراد اولنور • وكذا الكلب یراد به سیئ الخلق • كذلك كوپك دیمكله
دخی یرامز خویلولق مراد اولنور پس كشی بو الفاظله تعزیر اولنمز • الا ان
یقال لانسان شریف النفس كعالم او علوی او رجل صالح فانهم اهل
الاكرام فیعزر باهانتهم بخلاف الارذال اذ یتفوهون بامثال هذه
الكلمات كثیرا ولا یبالون من ان یقال لهم • یعنی بو الفاظله تعزیر یوقدر
مكركه شریف نفس اولان انسانه دینلكه اول ذاتی شریف اولان
انسان اهل علم كبی یاخود امام علی المرتضی رضی الله تعالی عنه‌یه منسوب
اولان كبی یاخود صالح كشی كبیدر زیرا بو ذكر اولنان مسلمانلر اهل اكرامدر
یعنی احترام اولوب عرضلرینه رعایت اولنماجق كمسنه لردر پس بونلره اول
الفاظك برسنی سویلین كشی انلره اهانت ایتدوكی سببله تعزیر اولنور كه
اول اشراف ارازل وادانینك خلافنجه‌در یعنی ارازله وعرضن بلمین
كمسنه لره اول الفاظله سویلین تعزیر اولنمز زیرا كم ارازل اكثریا بو كلمات
امثالی ایله سویلشوب كندولرینه اویله دینلمكله مبالات ایلمزلر یعنی بری
برینه كوپك یا خنزیر دیمكدن عار كتمزلر • وانما قلنا تحرم فی الشرع احترازا
عن افعال اختیاریة لا تحرم فی الشرع مع انه یعد عارا فی العرف كالحجام ونحوه
یراد به دنی الهمة • وبز دیمدك الا شریعتده حرام اولان افعال اختیاریه
دیدك شول افعال اختیاریه‌دن احتراز ایچونكم شرعده حرام اولمز بونك تركی

عرفده یعنی خلق اراسنده عار صایلمودر حجام کبی و بوکه بکزرین کبی مثلا
دباغ کبی که حجام ایله و بونک امثالی ایله الحق همتلو دیمک مراد اولنور
وكذلك بالفارسية ناكس ان قيل للاشراف عزر ولغيرهم لا الا يرى ان
السوقية لا يبالون بافعال فيها الخسة والدناءة کذلك فارسی ایله ناکس
لفظی دخی اکر اشرافه دینورسه قائلی تعزیر اولنوب غیریسنه دینورسه
یعنی اراذله دینورسه تعزیر اولنمز زیرا بو معنا کوزلمزمی کیم چارسوده
و بازارده الم صاتر ایدنلر اندن خست و الحق اولان ایشلردن مبالات ایلمزلر
وانما قلنا ويعد عارا في العرف احترازا عن افعال اختيارية تحرم شرعا
ولا يعد عارا في العرف كلعب بالنرد والغنا واعمال الديوان في زماننا وبز
دیمدک الا اول افعال اختیاریه نامر اره سنده عار عد اولنمق کرکدر دیدک
شول افعال اختیاریه دن احترازایچون که شرعا حرام اولور ولکن عرفده یعنی
خلق اره سنده عار صایلمز طاوله اوینامق و تغنی ایلمک کبی و فی زماننا
دیوان عملرندن برسین اختیار اتمک کبی ثم كيفية التعزير وكميته تفويضا
الى راى الامام فيراعى عظم الجناية وصغرها وحال القائل والمقول فيه
بعده تعزیرک کیفیتی و نه مقدار اولمسی ایکیسیده حاکمک رأینه تفویض
اولنور پس حاکم دخی جنایتک بیوکلوکنه و کوچکلکنه و سویلیه نک
و سویلنیلنک حالنه نظر ایدوب هر برینک مقدارینه رعایت ایدر

كتاب السرقة

بو کتاب اوغرولغک مسائلی بیانندهدر
ركنها الاخذ خفية ومحلها مال محرز مملوك وهو شرط فان محل الفعل
شرط لكونه خارجا عنه محتاجا اليه سرقهنک رکنی کیزلو وجه المقدار
و محلی غیریسنک ملکی اولان صاقلی مالیدر و اول محل یعنی آخرک مملوکی
اولان مال محرز سرقهنک شرطیدر رکنی دکلدر زیرا کم فعلک محلی انک
شرطیدر فعل اول محلدن خارج اولوب انکا محتاج اولدوغیچون حاصلی
هر فعل متحقق اولوب وجوده کلمسیچون محله محتاجدر پس اول محل فعلک
کندوسندن خارج اولوب فعل انکا محتاج اولدوغیچون فعلک وجودینک
شرطی اولور پس سرقهنک دخی وجوده کلجک محلی رکنی دکلدر شرطیدر
ونصابها قدر عشرة دراهم مضروبة وسرقهنک نصابی سکه لنمش اون
درهم مقداریدر حاصلی سرقه اولان نسنه یا اون درهم سکه لنمش
کومش اولمق کرک یا خود اون درهم سکه لنمش کومشه دکمک کرکدر تا کم
اوغرینک الی قطع اولنه اعلم ان المال المذكور مقدر بالنصاب وهو
مقدار عشرة دراهم مضروبة من فضة معلومک اولا کم مال مذکور
یعنی سرقه اولنان مال محرز نصاب ایله مقدردر که اول نصاب کومشدن
ضرب اولنوب سکه لنمش اون درهم مقداریدر وعند الشافعي ربع
دينار ذهب وامام شافعی رحمه الله تعالی علیهنک قتنده سرقه اولنان

مالك نصابی برفلورینك دورت بلوكندن بر بلوكی قدردر ● وعند
مالك ثلثة دراهم ● وامام مالكك رحمه الله تعالی قتنده سرقه نك
نصابی اوغورلنكن مال اوج درهم مقدارنجه اولمقدر وحكمها القطع
وسرقه نك حكمی اوغورلیانك الن كسمكدر فان سرق مكلف حر او عبد قدر
النصاب محرزا بلا شبهة پس اگر مكلف اولان یعنی بالغ عاقل اولان
آزاد یاخود آزادسز بلا شبهة صاقلی اولان نصاب مقداری مالی اوغورلرسه
● احترازعما یكون فی الحرز شبهة كما اذا سرق من بیت ذی رحم
محرم ● مصنفك شبهه سز صاقلی اولان نصاب مقداری مالی اوغورلرسه
دیدوكی حرز وحفظنده شبهه اولان مالدن احترازدر نتكیم كشی رحم
صاحبی اولان محرمنك اوندن اوغورلایجه الی كسلمز بمكان كبیت او صندوق
او بحافظ كجالس فی طریق او مسجد عنده ماله واقر بها مرة ● هذا عند ابی
حنیفة ومحمد واما عند ابی یوسف لابد ان یقر مرتین قیاسا علی الزنا فان
كل اقرار بمثابة شاهد واحد ● یعنی او یاخود صندوق كبی بر مكان
ایله محفوظ اولان مالی اوغورلرسه یاخود یولده یا مسجدده اوتوروب
مالی یاننده اولان جالس كبی حافظ سببیله محرز ومحفوظ اولان مالی اوغورلرسه
وهم بر كره سرقه ایلدوكن اقرار ایدرسه كم بر كره اقرارینك معتبر اولمسی
امام اعظم ایله امام محمد قتنده در اما ابی یوسف رحمهم الله تعالی نك

قتنده

قتنده زنایه قیاسا ایكی كره اقرار ایلمسی لازمدر زیرا هر بر اقراری بر
شاهد یرنده در وسرقه ایسه بو شاهدله ثابت اولمیوب ایكیسی ایله ثابت
اولور امدی ایكی كره اقرار ایلمسی لازمدر ● قلنا انما یشترط الاربعة
فی الزنا بالنص علی خلاف القیاس فما سواه بقی علی الاصل وهو ان المرء
مواخذ باقراره ● بز ابی یوسفك سارقك ایكی كره اقرار ایلمسی لازمدر
دیدوكنك جوابنده دیرزكم زناده دورت كره اقرار اعتبار اولنمدی
الا خلاف قیاس اوزره نص قرآن ایله پس زنا اقراردن ماعداسی اصل
اوزره قالدیكه اول اصل كشی اقراریله مواخذ اولماسیدر یعنی قاعده
شرعیه بودركه كشی كندو علیهیسی حقنده هر نه ایله اقرار ایدرسه همان
بر كره اقرار ایلمسی ایله مواخذ اولنوب اوزرینه اقرارینك حكمی اجرا
اولنور او شهد رجلان وسألهما الامام كیف هی وما هی ومتی هی واین
هی وكم هی وممن سرق وبیناها قطع یاخود سرقه اوزره ایكی كشی شهادت
ایدوب امام وحاكم دخی اول شاهدلره سرقه نجه در یعنی سرقه نه حال
وصفت ایله وسرقه نك حقیقتی ندر یعنی سرقه دیو نیه دینور ونه
زمان اوغورلادی وسرقه نه مقداردر ونرده اوغورلادی وكیمدن
اوغورلادی دیو سؤال ایدوب انلر دخی بو التی سؤالدن جواب ویروب بر بر
بیان ایدرلرسه اول سارقك الی كسلور حاصلی متنده كه فان سرق مكلف

خر او عبددن وبيناها يه دك ذكر اولنان شرطلر بولنجه اول سارقك
الى كسلور • يسأل عما هي لانه ربما يتوهم انه لا احتياج الى الخفية كما في
السرقة الكبرى اى قطع الطريق • وشاهدلره سرقه نك ماهيتندن
سؤال اولنور زيرا كاهيجه سرقه ده كيزلوجه المغه احتياج يوقدر
ديو توهم اولنور نيتكيم بيوك سرقه ده يعنى يول كسيجيلكده كيزلو المغه
احتياج يوقدر • وعن كيف كانت هذه السرقة ليعلم انه اخرج او ناول
من هو خارج • ودخى سرقه نك نيجه اولدوغندن سؤال اولنور تاكم
سارق كندوسي چيقاردى يوخسه طشره ده اولان يولداشنه مى وردى ديو
بلنه • ومتى كانت ليعلم انها متقادمة ام لا • ونه زمان سرقه ايلدى
ديو سؤال اولنور تاكم چوقدانمى اوغورلمشدر يوخسه دكلى ديو بلنه
• وعن اين كانت فى دار الاسلام او فى دار الحرب • وسرقه سى
نرده واقع اولدوغندن سؤال اولنور تاكم دار اسلامده مى واقعدر
يوخسه دار حربده مى ديو بلنه • وكم هى يرجع الى السرقة والمراد المسروق
فيسأل ليعلم ان المسروق كان نصابا ام لا • وكم هى ده كه ضمير سرقيه
راجع اولور كه مراد اوغورلانلن مالدر بس اول مالك مقدارندن
سؤال اولنور تاكم نصابميدر دكلميدر ديو بلنه • وممن سرق ليعلم
انه من ذى رحم محرم ام لا • وكيمدن اوغورلادى ديو سؤال اولنور تاكم

رحم صاحبى اولان يعنى اره لرنده ابدى نكاح جائز اولميان خصمدنمى اوغورلادى
يوخسه غير كيسه دنمى ديو بلنه وان شارك جمع فيها واصاب كلا • اى
كل واحد • قدر نصاب قطعوا وان اخذ بعضهم • اى مع ان الاخذ صدر
من بعضهم فقط • واكر سرقه ده بر جماعت برى بريله شريك اولوب
حاصلى اكر بر قاچ كيسنه جمعيت ايله اوغورليوب هر بر كيسنه يعنى
اول اوغريلردن هر برينه نصاب سرقه مقدارى اصابت ايدر سه يعنى
هر بر كيسنه اون درهم دوشرسه جمله سى قطع اولنور يعنى هر بر كيسنك الى
كسلور اكرچه مالى جمله سى المبوب ايچلرندن بعضلرى الديسه ده يعنى اول
مالى صاقلى يرندن المق انجق بعضيسندن صادر اولمغله بله هر كيسنك الى
قطع اولنور وقطع بالساج ودخى سارقك الى كسلور دهند ولايتندن
كلن قيمتلو اغاجى اوغورلمغله والقنا ومزراق يا بلاجق اغاجى اوغورلمغله
والابنوس وآبنوس اوغورلمغله والصندل وصندل اغاجى اوغورلمغله
والفصوص الخضر ويشيل يوزك قاشلرين اوغورلمغله يعنى زمرد وساير
قيمتلو طاشلرى اوغورلمغله والياقوت والزبرجد ويا قوت وزبرجد
اوغورلمغله والاناء والباب المتخذين من خشب واغاجدن يا پلان چناغى
وقاپوى چالمغله حاصلى بو مذكوراتك هر بريسيله سارقك الى كسلور
وانما عدت هذه الاشياء لانها من جنس الخشب والحجر المباحين فى الصحارى

والجبال فيتوهم ان لا قطع فيها • وشو اشيا بردر برد عدد اولندی دیرا انلر
اوالرده وطاغلرده مباح اولان اغج وطاش جنسندندر یعنی بونلر بر وبیابانده
بولنوب اخذی مباح اولور ریبس بو جهتدن توهم اولنور که انلری اوغورلمقده
قطع ید اولمیه اما کم حکم بویله دکلدر بلکه انلر ایله ده اك قطع اولنور ولا
بتافه یوجد مباحا فی دارنا واك کسلن دار اسلامده مباح اولدوغی حالده
بولنان حقیر والحق نسنه لری اوغورلمغله کخشب وحشیش وقصب وسمك
وصید وزرنیخ ومغرة ونورة اول شئ حقیر اولانك مثالی اغج واوتلق
وقامش وبالق واو وزرنیخ واشو وکلجو طاشیدر حاصلی بونلری اوغورلمقده
قطع ید یوقدر ولا بما یفسد سریعا کلبن ولحم وفاکهة رطبة وثمر علی شجر
وبطیخ وتیز بوزولن نسنه ایله دخی قطع ید یوقدرکه اول تیز فاسد
اولان نسنه لر سود وات ویاش یمش واغج اوستنده دوران جوز کبی
قوری یمش وقاوون قاربوزدر حاصلی بونلری اوغورلمقده قطع ید
یوقدر • هذا عند ابی حنیفة ومحمد واما عند ابی یوسف یقطع فی کل شئ
الا الطین والتراب والسرقین • شو یعنی دار اسلامده صحرالرده وطاغلرده
مباح بولنان حقیر شیئلرده قطع ید اولمق امام اعظم ایله امام محمد قتنده در
اما ابی یوسف قتنده هر نسنه ده قطع اولنور الا بالجقده وتبراقده وترکده
قطع اولنماز • وعند الشافعی لا یمنع القطع کون الشئ مباح الاصل کالحطب

ولا کونه

ولا کونه رطبا کالفواکه ولا کونه متعرضا للفساد کالمرقة • وامام شافعی
قتنده قطع یدی منع ایلمز اوغورلنان نسنه نك اصلنده مباح اولماسیکه
مثالی اودوندر کبیدر ودخی قطعی منع ایلمز اوغورلنان نسنه نك تازه و
یاش اولماسیکه مثالی یاش یمشلر کبیدر ودخی قطعی منع ایلمز اوغورلنان
نسنه نك بوزلمغه یقین اولماسیکه مثالی شوربا کبیدر • ولنا قول
عائشة رضی الله تعالی عنها کانت الید لا تقطع فی عهد رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم فی شئ التافه ای الحقیر وقوله علیه الصلوة والسلام لا
قطع فی الطیر وقوله علیه صلوات الله تعالی لا قطع فی ثمر ولا کثر • واول
حقیر اولان نسنه ده قطع ید اولمدوغی اوزره بزم دلیلمز حضرت عائشه
رضی الله عنهانك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك زمان شریفلرنده
تافه یعنی حقیر اولان نسنه نك اوغورلنماسنده ال کسلمز ایدی دیو بیوردوغیدر
ودخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك قوشده قطع یوقدر دیو
بیوردوغیدر ودخی یمشده واغجده قطع یوقدر دیو بیوردوغیدر
وزرع لم یحصد • لعدم الحرز • ودخی بچلمامش اکنده قطع یوقدر محرز
ومحفوظ اولمدوغیچون ولا فی اشربة مطربة والات لهو وصلیب من ذهب او
فضة وشطرنج ونرد ودخی شنلك کتورن شربتلرده یعنی شاربنی سرخوش
ایدن شربتلرده وچالغو آلتلرنده والتوندن یا کومشدن یاپلمش خاجده وشطرنجده

وطاولوده قطع يوقدر يعني بو اشيادن برسن اوغورليانك الی كسلمز
لانه يقول اخذته للاراقة والكسر ● زيرا بونلری الان بن انی دوكمك
ايچون وقرمق ايچون الدم دير يعني اول شربتلردن الان ديركه بن انی دوكمكه
الوب دوكدم تاكيم انی كمسه ايچمسون ديو وچالغو التلرين الان ديركه
انی قرمغه الوب قردم تاكم انی كمسه چالمسون ديو حاصلی اول اشيايی
اوغورليان بومله تاويل ايلدوكيچون الی كسلمز **وباب مسجد** ● لعدم الاحراز
خلافا للشافعي ● ودخی مسجد قپوسن اوغورلمغله قطع اولنماز احراز وحفظی
اولمدوغيچون يعني مسجد قپوسی حفظ اولناجق يرده اولمغين انی اوغورليانك
الی كسلمز امام شافعينك خلافنجه يعني بونك قتنده انی اوغورليانك الی
كسلور **ومصحف** ● لانه يقول اخذته للقراءة خلافا لابي يوسف والشافعي
● ودخی مصحفی اوغورلمغله قطع اولنماز زيرا انی الان انی اوقومق ايچون
الدم ديربس انونكيچون الی كسلمز ابي يوسفله شافعينك خلافنجه زيرا بونلرك
قتنده مصحف اوغورليانك الی كسلور **وصبي حر لانه ليس بمال** ودخی حر
اولان اوشاغی اوغورلمغله قطع اولنماز زيرا حر اولان صبي مال دكلدر امدی
مال اولمدوغيچون انك سارقی قطع اولنماز **ولو محلين** مصحف وصبي اگرچه
التون وكومش ايله بزنمش اولورسه ده سارقلرينك الی كسلمز ● يرجع الی
● المصحف والصبي فان الحلية تبع وعند ابي يوسف ان بلغت الحلية النصاب

يقطع

يقطع ● مصنفك ولو محلين قولی مصحف ايله صبي يه راجعدر يعني التون
ويا كومش ايله مزين اولان مصحفی واوغلانجغی اوغورليانك الی كسلمز زيرا انلرك
حليه مصحفه وصبي يه تابعدر بس اعتبار متبوعنه اولمغين انلری اوغورليانك
الی كسلمز اما ابي يوسف قتنده اگر مصحف وصبينك حليه سی نصابه
يعني سكه لی اون درهمه يتشورسه سارقك الی كسلور **وعبد** ودخی كوله
اوغورلمغله سارقك الی كسلمز **ودفتر** ودخی لغت وشعر ونحو وبونلره
بكزر علوم يازلمش دفتر وكتابی اوغورلمغله سارقك الی كسلمز **الا الصغير**
ودفتر الحساب الا عقل ايدمين وسوز سويلمكه قادر اولمين كوچك كوله يی
واهل ديوانك حساب دفترين اوغورلمغله قطع اولنور ● لان اخذ
العبد الكبير يكون غصبا او خداعا لا سرقة والمقصود من الدفتر ما فيه وهو
ليس بمال وايضا يسرق لما فيه وهو ليس بمال ● مميز اولان بيوك كوله يی
اوغورلمغله سارقی قطع اولنماز زيرا انی المق غصب اولور ياخود الدايوب
المق اولور يوخسه انی اوغورلمق اولمز وحساب دفترندن غيری
دفتری اوغورلمغله قطع اولنماز زيرا اول دفتردن مقصود اولان
ايچنده يازلن نسنه در وبو ايسه مال دكلدر ودخی اول دفتر ايچنده
كه اوقوناجق يازولر ايچون اوغورلنور وبو ايسه مال دكلدر بس
انونكيچون سارقينك الی كسلمز ● واما دفتر الحساب فالمقصود منه المال

وهو لا يسرق لفائدة غير المالية ● واما حساب دفترندن مقصود اولان
مالدر يعني اوراقي مراددر و بو دفترايسه ماليتدن غيري فائده ايچون
اوغورلنماز يعني اوراق وجلدينك ماليتي ايچون اوغورلنور ديس بوني
اوغورليانك الي قطع اولنور اكر قيمتي نصابه يتشورسه ● ولا في كلب
وفهد وخيانة وخلس ونهب ونبش ومال عامة كمال بيت المال ● ودخي
سارقك الي كسلمز كلب وپارس اوغورلمقده وخيانت اتمكده مثلا كشي
ياننده قونلن امانته خيانت اتمكله الي كسلمز والداپوب قورديجه الدن
قاپمقده ويغما ايلمكده وكفن صويمقده وبيت المالك مالي كبي عامه
مسلمينك مالني اوغورلمقده ● وماله فيه شركة ● ودخي شول مالي
اوغورلمقده سارقك الي كسلمز كه اول مالده سارقك اورتاقلغي وار
در يعني كشي آخر ايله اورتاق اولدوغي مالي اوغورلمغله الي كسلمز ومثل
حقه حالا او مؤجلا ● اي كان له على آخر دراهم سواء كانت حالة او
مؤجلة فسرق مثلها ● ودخي فوري الاجغي يا خود كلجك زماننده الجغي
حقي مثلني سرقه ايلمكده الي كسلمز يعني سارقك آخر كمسنه اوزرده بر قچ
اقچه سي اولوب برابردركه اول دراهمك اداسينك وقتي داخل اولمش
اولا يا خود كلجك زماننده اولمالي اولاصكره واروب اول كشيدن يونندن
الاجغي حقي مثلو مقداري دراهم اوغورلسه الي كسلمز ● ولو بمزيد ● لانه

بمقدار

بمقدار حقه يصير شريكا ● يعني مديونندن الاجغي حقندن زياده سيله
اوغورلرسه ده اول سارقك الي كسلمز زيرا مديونندن الاجغي حقي
مقداري ايله انك شريكي اولور وكشي شريكندن اوغورلمق ايله ايسه الي
قطع اولنماز ● وما قطع فيه وهو بحاله ● اي لا يقطع بسرقة شيء قطع فيه
مرة ثم وصل الى مالكه والحال انه لم يتغير عن حاله ● ودخي شول مالي
اوغورلمقده سارقك الي كسلمز كم اني اوغورلمغي سببيله الي كسلوب بنه
اسكي حالي ايله دورر يعني سارقك الي كسلمز شول نسنه‌يي اوغورلمغله كم
اول نسنه‌يي ابتدا بر كره اوغورليوب انك سببيله الي كسلدكدنصكره اول
شيء بنه مالكنه واصل اولوب حال بوكه اول نسنه اسكي حالندن متغير
اولوب غيري حاله دونمدين بنه واروب ايكنجي كره اوغورلادي ايس
بو صورتده اول سارقك الي اياغي كسلمز ● وهذا عندنا واما عند ابي
يوسف والشافعي يقطع لقوله عليه السلام فان عاد فاقطعوه ● وشو
كچن صورتده سارقك الي كسلمك بزم قتمزده در اما ابي يوسفله امام
شافعي قتنده اول سارقك ايكنجي كره دخي قطع اولنور رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم حضرت عاليه‌لرينك اكر ايكنجي كره عود ايدوب اوغورلرسه
بر دخي قطع ايدك ديو بيوردوغي ايچون ● ولنا ان عصمة المسروق قد سقطت
على ما يأتي في مسئلة القطع مع الضمان ثم اذا ملكه عاد المسروق الى مالكه

فالعصمة وان عادت فشبهة سقوطها اسقطت القطع وقوله عليه الصلوة و
السلام فان عاد ای الی السرقة لا الی المسروق لئلا يعارض دليل سقوط العصمة
على انه مطعون طعنه الطحاوی • واول صورتده ابی یوسفله شافعی یه
جوابمزده دلیلمز بودرکه اوغورلنان نسنه نك عصمت وحفظی ساقط اولدیغی
نتکه قطع مع الضمان مسئله سنده بیان اولنمشدر بعده اوغورلنان نسنه یه
صاحبی مالك اولنجه يه نه مالکنه عود ایدر بس اول مسروقك عصمتی اگرچه
تکرار ینه عودت ایلدیسه ده اول عصمتك سقوطینك شبهه سی قطعی
دوشورر و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك فان عاد
بیوردقلرینك معناسی اگر بردخی اوغورلغه عودت ایدرسه قطع ایدك
دیمکدر یوخسه اول اوغورلدوغی نسنه یه عودت ایلدوب انی بردخی
اوغورلرسه قطع ایدك دیمك دکلدر بزا اول حدیث شریفه بو تأویله معنا
ویردك تا کم سقوط عصمتك دلیلنه معارضه اتمیه بونك برله کم اول
حدیث مطعوندر اکا امام طحاوی رحمة الله تعالی علیه طعن ایلمشدر
فان تغير فسرق قطع ثانيا واگر اول اوغورلدوغی نسنه مالکنه وار دوب
تغییر اولنوب اولکی حالندن غیری حاله کیردوکدنصکره اول سارق انی
بردخی اوغورلرسه ایکنجی کره ده دخی قطع اولنور کغزل قطع فيه فنسج فسرق
اول اسکی حالندن تغییر اولنان نسنه نك مثالی شول ایپلك کبیدرکه سارق

انی اوغورلیوب انونکیچون قطع اولندی بعده اول ایپلك ینه مالکنه
عودت ایدوب دوقنوب بز اولوب ایپلککی حالندن چقوب بز اولدوغندن
صکره اوغورلینجه تکرار بردخی قطع اولنور ولا ان سرق من ذي رحم
محرم منه سواء كان المال ماله او مال اجنبي للشبهة في الحرز • ودخی
قطع اولنماز اگر رحم صاحبی محرمندن اوغورلرسه برابردرکه الدوغی
مال اول محرمینك اولسون یا خود یادکمسنه نك اولسون حاصلی ذی
رحم محرمندن اوغورلمغله سارقك الی کسلمز اول مالك حرز وحفظنده
شبهه اولدوغیچون بخلاف ماله من بيت غيره • فانه اذا سرق مال ذي
رحم محرم من بيت اجنبي يقطع لوجود الحرز • کشینك ذی رحم محرمندن
اوغورلمسی ذی رحم محرمینك غیری کمسنه نك اوندن صاقلی اولان مالن
اول غیرك اوندن اوغورلمسینك خلافنجه در زیرا ذی رحم محرمینك
مالن یاد کمسنه نك اوندن اوغورلینجه الی کسلور حرز وحفظ بولندوغیچون
ومال مرضعته • سواء سرق من بيتها او بيت غيرها فانه يقطع خلافا
لابي يوسف • ودخی کشینك ذی رحم محرمندن اوغورلمسی سود آناسینك
مالنی اوغورلمسینك خلافنجه در برابردرکه انك اوندن اوغورلاسین
یا خود غیریسینك اوندن زیرا بو ایکی صورتده ده الی کسلور ابی یوسفك
خلافنجه یعنی ابی یوسف قتنده سود آناسینك اوندن اوغورلیانك الی کسلمز

لأن الرضاع قلما يشتهر فلا انبساط ولا يكفي الاذن بالدخول شرعا فانه متحقق في
الاخت رضاعا مع انه يقطع ● سود اناسينك مالني اوغورليانك الى كسلور
زيرا رضاع يعني سود انالق از مشهور اولور يعني چوقلق شهرت بولوب
هر كسك معلومي اولمز پس اره لرنده انبساط يوقدر يعني بري برينك اوينه
اذنسز كيروب چيقمق اولمز ودخوله شرعا اذن اولمق يعني سود اناسينك
يا انه كيرمكه شرعا اذن اولمق كفايت ايلمز زيرا شرعا دخوله اذن اولمق سود
قرنداشده دخي متحقق وثابتدر بونك برله كم سود قرنداشينك اوندن
اوغورليانك الى كسلور ولا من زوج وعرس ولو من حرز خاص له ودخي
عورت ارندن وار عورتندن اوغورلمقده قطع اولنماز اگر هر برسي اولك
برسينك مخصوص اوده سندن اوغورلرسه ده يعني كشي عورتنه مخصوص
اولان حجره دن انك مالني اوغورلرسه اكا قطع لازم كلمز كذلك عورت
دخي ارينه مخصوص اولان حجره دن انك مالني اوغورلرسه اكا ده قطع
لازم كلمز ● انما قال هذا لان فيه خلاف الشافعي ● مصنف شوني ديدي
يعني اردن يا عورتدن برسي اولكي برسينك مخصوص مكانندن اوغورلرسه اده
هيچ برسنك الى كسلمز ديدي زيرا بو صورتده شافعينك خلافي واردر
يعني امام شافعي ديمشدر كه اگر ار عورتنك مالني مخصوص حرزندن
اوغورلرسه الى كسلور وعورت دخي ارينك مالني مخصوص حرزندن

اوغورلرسه

اوغورلرسه انكده الى قطع اولنور اما بزم قتمزده بويله دكلدر كه بياني
مرور ايلدي ولا من سيده او عرسه او زوج سيدته ودخي كوله يا جاريه
افنديسندن ياخود افنديسنك عورتندن ياخود افنديسي اولان خاتونك
ارندن اوغورلرسه قطع اولنماز ولا من مكاتبه ومضيفه ومغنم وحمام
وبيت اذن في دخوله ● فان كان الاذن نهارا فسرق ليلا يقطع ● ودخي
كشي مكاتبندن وقونق اوصاحبندن وعسكردن ياخود سائر ناسدن
برسي غنيمت مالندن وحمامدن ودخولنه اذن ويرلن اودن اوغورلمغله
قطع اولنماز ولكن اگر اوه كيرمكه اذن كوندزين اولوب كيجه ايله اوغورلرسه
قطع اولنور يعني بازركان خانه كبي دخول وخروجنه انجق كوندزين
اذن ويريلن مكانه كيجه ايله كيروب اندن نصاب مقداريني اوغورليان
قطع اولنور ● واعلم ان الحرز بالحافظ لا اعتبار له عند وجود الحرز
بالمكان فاذا سرق في الحمام شيء وله حافظ فلا قطع لان الحمام حرز وقد
اختل بالاذن بالدخول ولا اعتبار بالحافظ فيه فلا قطع ● معلومك
اولا كه حرز وحفظ مكان ايله بولندوغي وقتده حافظ ايله اولان
حرزه اعتبار يوقدر يعني بر يرده كم مكانك حرز اولدوغي معتبر
اولا انده حافظك حرز اولدوغنه اعتبار اولنماز حاصلي انجق مكانك
حرز اولماسنه اعتبار اولنور پس اگر يانندن بكجيسي وار ايكن حمامدن

برشنسنه اوغورلنورسه انی اوغورلیانه قطع یوقدر زیرا حمام
حرزدر یعنی حمام مالك حقنده حرز وحفظدر حال بوکیم انك حرز
اولماسی اذن عام سببیله مختل اولدی امدی حمامك ایچنه کیرمکه
اذن ویرلمکله حرزیتنه خلل کلمکین اندن برشنسنه اوغورلیانك
الی کسلمز • بخلاف الحافظ فی المسجد فان المسجد لیس بحرز فاعتبر الحافظ
• حمامده که حافظ مسجدایچره مالی یاننده اولان حافظك خلافنجه‌در
یعنی حمام ایچره اولان حافظه اعتبار اولنماز اما مسجدایچره که حافظه
اعتبار اولنور زیرا مسجد حرز دکلدر پس مسجدایچره مالی یاننده اولان
حافظه اعتبار اولنوب مسجدده بکجیسی یانندن مال اوغورلیانك الی
یاخود
کسلور **او سرق شیأ ولم یخرجه من الدار او دخل بیتا وناول من هو خارج**
سرایدن برشنسنه اوغورلیوب اندن طشره چقارمسه یاخود اولك ایچروسنه
کیروب مالی کندوسی طشره چقارمیوب بلکه طشره ده دوران یولداشنه
صونسه اول سارقك الی کسلمز • هذا عندنا اما عند ابی یوسف والشافعی
ان اخرج یده وناول فعلیه القطع وان ادخل الاخر یده فاخذ فعلیه القطع
• شو یعنی اولك ایچروسندن کندوسی چقارمیوب بلکه طشره ده اولان
یولداشنه صونی ویرمکله هیچ برسینك الی کسلممك برنم قتمزده‌در اما
ابی یوسفله شافعی قتنده اکر ایچرو کیرن اوغری الینی دکلکدن طشره چقاروب

غیر یسینه صونارسه اوزرینه قطع لازم کلور واکر طشره ده اولان
یولداشی الینی ایچرو صوقوبده الورسه انك اوزرینه دخی قطع لازم کلور
• وفی الوجیز ان وضع فیما بین الداخل والخارج فاخذ الاخر ففی روایة
لاقطع وفی روایة قطع یدهما • وکتب شافعیه دن وجیز نام کتابده بویله
مسطوردرکه اکر مالی اودن طشره دوران سارق ایله داخلنده اولان
• ارهسنده قونلورسه یعنی ایچروده اولان مالی طاشیوب مثلا دلك
یاننده قویوب خارجده اولانی کلوب الورسه بر روایتده هیچ برسینه
قطع اولمیوب روایت اخراده ایکیسنکده الی کسلور **او نقب بیتا فادخل یده**
فاخذ شیأ • وعند ابی یوسف قطع کما فی الصندوق • یاخود براوی
دلوب والینی ایچروسنه صوقوب برشنسنه الورسه الی قطع اولنمازکه
• بو برنم قتمزده‌در اما ابی یوسف قتنده قطع اولنور نتکیم صندوقه الینی
• صوقوبده مال الانك الی قطع اولنور • قلنا لیس بهتك للحرز علی الکمال
بخلاف الصندوق لان الممکن لیس الا هذا • برابی یوسفك اول جوابنده
• دیرزکیم اویك دیوارین دلوب والینی ایچروسنه صوقوب ایچندن مال
المق حرزی کامل اوزره بوزمق دکلدرکیم اوی دلمك صندوقك ایچندن
المامغك خلافنجه‌در یعنی صندوق ایچنه الینی صوقوب المغله قطع اولنور
زیرا صندوقك حرزنی بوزمق ممکن دکلدر الا انجق الینی ایچنه صوقوب المغله‌در

غیر یسینه

بس صندوق ایچندن مال النجه قطع اولنوب اوت دیوارین دلوب والکنی
ایچروسنه صوقوب مال النجه قطع اولنماز **او طر صرة خارجة من كم غيره**
یاخود بر غیری کمسنه نك یکندن طشره دورن چقنی یاروب ایچندن مال
الورسه قطع اولنماز یعنی بر کشی آخرك مثلا کوکلکی یکینك طشره سندن
بغلو اولان اقچه چقنن کسوب الورسه اکا قطع لازم کلمز بو مسئله نك
تفصیلن شارح بیان ایدوب بیوررکه ● هذا یشمل ما اذا كانت الصرة
غير الكم او نفس الكم بان جعل الدراهم في الكم وربطها من خارج فبقي
موضع الدراهم وهو شيء من الكم خارج ما في الكم فاذا طر لا يجب القطع
● شو یعنی مصنفك او طر صرة قولی شونکه شامل اولورکه چقن یا یکك
غیریسی اوله یاخود یکك کندوسی اوله یعنی اقچه یی یکك ایچره قویوب طشره
سندن بغلق ایله یکك کندوسی چقن اولوب اقچه نك دوردوغی یر یعنی
چقن اولدوغی موضع که یکدن بر مقدار شیشدر یکك طشره سنده قالور
پس یاننجی انی یاروب الورسه اکا قطع واجب اولمز زیرا یکك ایچندن
المدی طشره سندن الدی پس یکك ایچی حرز اولوب طشره سی حرز اولمغین
طشره سنده یومرولوب دوران بغلو چقنی کسوب یاخود یاروب المغله
الی کسلمز ● واعلم انه اذا كانت الصرة نفس الكم يأتي اربع صور ● معلومك
اولا کم یکنده بغلو اولان اقچه چقنی یکك کندوسی اولنجه دورت صورت

كلور

کلور یعنی دورت کونه تصور اولنور ● لانه اما ان جعل الدراهم
في داخل الكم والرباط من خارج او جعلها في خارج الكم والرباط من داخل
وعلى التقديرين اما ان طر او حل الرباط فان طر والرباط من خارج فلا قطع
وهو ما مر قبل التقسيم وان طر والرباط من داخل وذلك بان يدخل يده في الكم
فيقطع موضع الدراهم فيخرج الدراهم مع الظرف من الكم فيقطع للاخذ من الحرز
وان حل الرباط وهو خارج قطع لانه اذا حل الرباط فبقي الدراهم في الكم
فلا بد من ان يدخل يده في الكم فيأخذ الدراهم وان حل الرباط وهو داخل لا يقطع
لانه ادخل يده في الكم فحل الرباط فبقي الدراهم خارج الكم فاخذها من خارج
وعند ابي يوسف يقطع في الوجوه كلها لان الكم حرز ● چقن نفس کم اولدوغی
دورت وجه اوزره کلور زیرا اقچه صاحبی اقچه سن یا یکینك ایچنده قلوب
باغن طشره سندن قلمقدر یاخود اقچه یی یکك طشره سندن قلوب باغن
ایچروسندن قلمقدر یعنی اقچه سنی یکینك ایچ یانندن قویوب طشره یانندن
بغلیوب چقن ایدر یاخود اقچه یی یکینك طش یانندن قویوب ایچ یانندن بغلر کم
بو صورتده دوکم وچقن یکك ایچ طرفنه دوشر و بو ایکی تقدیر اوزره یان
کسیجی انك یکنی یارار یاخود باغن چوزر پس اکر باغ یکك طشره سندن ایکن
انی یاروب الورسه اکا قطع یوقدر و بو مسئله یعنی یکك باغی طشنده ایکن
انی یارمقده قطع دیدوکمز تقسیمدن اول کدین کچن مسئله در یعنی شارحك

واعلم دیدوکی قولندن مقدمجه ایلدوکی صورتده واگر باغ کیسهجی اول اوجقنی
باغلدوب حال بوکیم یکلک باغی ایچ طرفندن اولسه وشو یعنی باغ ایچ طرفندن
ایکن طرارلق ایلمسی ابتدا الینی یکلک ایچنه صوقوب آقچه دوردوغی یری
کسوب آقچهیی یکلکدن دوردوغی ظرفیله معاً چقاردمغله اولور پس بو صورتده
قطع اولنور جرزدن الدوغیچون واگر باغ یکلک طشندن ایکن اچی جوزوب
آلورسه سنه قطع اولنور زیرا بو صورتده باغ چوزنجه دراهم یکلک ایچ
طرفنده قالور پس لازمدرکه الن یکلک ایچنه صوقوبده دراهمی الا پس بو
صورتده دخی جرزدن الدوغیچون قطع اولنور واگر باغ یکلک ایچ طرفنده ایسه
ایکن اچی جوزوب الورسه قطع اولنماز زیرا الینی یکلک ایچنه صوقوب باغی
چوزدی پس دراهم یکلک طشنده قالوب اچی طشندن الور پس بو صورتده
جرزدن المدوغیچون قطع اولنماز اما ابی یوسف قتنده اول صورتلرک
جملهسنده سارقک الی کسلور زیرا کیسهنک یکی اول مالی حقنده جرزدر
او سرق جملا من قطار او جملا وقطع ان حفظه ربه یاخود قطاردن بر
دوه اوغورلرسه یاخود طوار اوستنده اولان یوکی اوغورلسه قطع
اولنماز اما اگر دوهیی ویوکی یانجه صاحبی بکلرسه سارقی قطع اولنور
فان القائد والسائق والراکب لا یقصدون الا قطع المسافة دون
الحفظ حتی لو کان هنا حافظ قطع سارق الجمل والحمل • قطارک وطوارک

یانجه

یانجه مخصوص بکجیسی اولمدوغی صورتده سارقه قطع لازم گلمز زیرا قطاردن
یدن وارد نجه سورن واوستنده که راکب حاصلی بونلر انجق قطع مسافه
مراد ایدر یعنی انجق منزل المغی قصد ایدوب طواری ویوکی بکلمکی مراد ایلمزلر
حتی اگر طوار یانجه مخصوص بکجیسی اولورسه دوهیی اوغورلیاندن
یوکی اوغورلیاندن قطع اولنور زیرا بو صورتده جرزدن المش اولور او
نام علیه • فان النوم علی الجمل او بقربه منه حفظ له • یاخود صاحبی
یوکی اوزرنده یاتوب اویورسه بنه سارقک الی کسلور زیرا یوک اوزرنده
یاخود آکا یقینجه اویومق انی حفظ ایلمکدر پس بو صورتده جرزدن اوغورلدوغی
ایچون سارقی قطع اولنور او شق الحمل واخذ منه شیئا • فان الجوالق حرز
یاخود یوکی یاروبده اندن برنسنه الورسه بنه سارقی قطع اولنور
زیرا جوالق جرزدر او ادخل یده فی صندوق غیره او کمه او جیبه یاخود
الینی غیریسینک صندوقنه یا یکینه یا جیبنه صوقوبده برنسنه الورسه
بنه قطع اولنور • المراد ادخال الید فی الکم للاخذ لا لحل الرباط کما مر
الینی یکه ایچره صوقمق ایله مراد الینی یکلک ایچنه مال المق ایچون صوقمقدر
بوخسه ایچ طرفندن اولان باغی چوزمک ایچون دکلدر نتکیم بیانی مرور
ایلدیکه بو تقدیرجه قطع لازم گلمز او اخرج من مقصورة دار فیها مقاصیر
الی صحنها او سرق صاحب مقصورة من اخری منها یاخود شول سرایک کیم

ایچنده نیجه حجره‌لر وار ایدی و آنک بر حجره‌سندن الوب حولیسنه چقارسه یاخود اول سرایدن بر حجره‌نک صاحبی اول بر حجره‌سندن اوغورلرسه قطع اولنور ● أَرَادَ مَوْضِعًا كَمَدْرَسَةٍ أَوْ نَحْوِهَا فِيهَا حُجُرَاتٌ يَسْكُنُ فِي كُلٍّ مِنْهَا إِنْسَانٌ لَا تَعَلُّقَ لَهُ بِالْحُجْرَةِ الَّتِي يَسْكُنُ فِيهَا غَيْرُهُ ● مصنف اول ذکر ایلدوکی سرای ایله مدرسه یا آکا بکزر بر موضعی مراد ایلدیکه انده نیجه حجره‌لر اولوب هر برسنده باشقه بر انسان ساکن اولوب انک حجره‌سنک اول برکیشینک حجره‌سنه تعلقی یوقدر پس بو تقدیرجه اولان دارک ایچنده که اوده‌لردن برینک صاحبی اول بر اوده‌دن اوغورلرسه قطع اولنور ● لَا كَالدَّارِ الَّتِي صَاحِبُهَا وَاحِدٌ وَبُيُوتُهَا مَشْغُولَةٌ بِمَتَاعِهِ وَخَدَمِهِ وَبَيْنَهُمُ انْبِسَاطٌ ● مصنفک اول ذکر ایلدوکی دار ایله اول بر غیر وصف ایلدوکی دار مراد دکلدر یوخسه شول دار مراد دکلدرکه اول سرایک صاحبی بر اولوب ایچنده اولان اوده‌لری کندوسنک متاع و مالی و خدمتکارلری ایله مشغول اولوب اره‌لرنده انبساط اولوب بری برینک حجره‌سنه کیروب جقمغه اذن اولا پس بویله دارک حجره‌لرندن برسنده ساکن اولان اول بر حجره‌دن اوغورلمغله الی کسلمز أَوْ أَلْقَى شَيْئًا مِنْ حِرْزٍ فِي الطَّرِيقِ ثُمَّ أَخَذَهُ أَوْ حَمَلَهُ عَلَى حِمَارٍ فَسَاقَهُ وَأَخْرَجَهُ مِنَ الْحِرْزِ یاخود حرزدن بر نسنه‌یی الوب یوله براغوب صکره وار وب یولدن السه یاخود بر اوه کیروب مالی اشک اوزره یوکلدوب اشکی سوروب

حرزدن یعنی مالک صاقلی اولدوغی مکاندن چقارسه قطع اولنور ● هَذَا عِنْدَنَا وَأَمَّا عِنْدَ الشَّافِعِيِّ يُقْطَعُ سَوَاءٌ أَخَذَهُ أَوْ تَرَكَهُ فِي الطَّرِيقِ شو یعنی اول ایکی صورتده سارقه قطع لازم کلدوکی بزم قتمزده‌در اما شافعی قتنده سارقک الی کسلور بو ابرد زکه مالی حرزندن الوب یوله اتدقدنصکره وار وب یولدن السون یاخود هیچ المایوب یول اوزره ترک ایلسون حاصلی امام شافعی دیرکه ایکی وجهده‌ده آکا قطع لازمدر اما بزم قتمزده مجرد یوله براقمق ایله قطع یوقدر مادامکه وار وب یولدن المیه پس هما ن یولدن الوب قالدردوغی کبی آکا قطع لازم کلور ● وَعِنْدَ زُفَرَ لَا قَطْعَ فِي الْإِلْقَاءِ وَلَا فِي الْحَمْلِ فَإِنَّ الْإِلْقَاءَ لَيْسَ بِإِخْرَاجٍ كَمُنَاوَلَةِ مَنْ هُوَ خَارِجٌ وَكَمَا إِذَا أَلْقَى وَلَمْ يَأْخُذْ ● و امام زفر قتنده یوله براقدوغی صورتده و هم اشکه یوکلدوب انی سوروب حرزدن چقاردوغی صورتده قطع یوقدر زیرا یوله براقمق حرزدن چقارمق دکلدر حرزدن الوب طشره اولانه صونمق کبی و دخی یوله براغوب ولکن المامق کبی حاصلی بو ایکی صورتده قطع اولمدوغی کبی اول ایکی صورتده دخی قطع یوقدر ● قُلْنَا إِذَا لَمْ يَطْرَأْ عَلَيْهِ يَدٌ حَقِيقَةً كَانَ فِي حُكْمِ يَدِهِ فَتَمَّ بِالْأَخْذِ بَعْدَ الْخُرُوجِ بِخِلَافِ مَسْأَلَتَيِ الْمُنَاوَلَةِ وَعَدَمِ الْأَخْذِ وَفِي مَسْأَلَةِ الْحَمْلِ سَيْرُ الدَّابَّةِ يُضَافُ إِلَيْهِ ● بز امام زفره جواب ویروب دیرزکم مالی حرزدن الوب یوله براقدوغی صورتده انک اوزرینه غیریسنک حقیقة الی طاری اولمیجه

یعنی اول ماله هیچ کمسه نک الی دکمینجه سارقک الندن اولمق حکمنده اولور
پس همان اوردن چقوبده وار دوب اول مالی الدوغی کبی اخذی تمام اولوب
حقیقة النه کیرمش اولورکم بو مسئلهاوه کیروب و مالی طشره یولداشنه
صونمق مسئلهسینک وهم یوله براغوب ولکن وار دوب المق مسئلهسنک
خلافنجهدر یعنی بو ایکی صورتده قطع یوقدر و براوه کیروب ایچندن مال
الوب واشکه یوکلدوب سوروب طشره چقارمق مسئلهسنده دابهنک
یورومسی سارقه مضاف اولور یعنی اول یوکلی اشکک یورومسی مالی
سارق کوتوروب کتمسی کبیدر پس بو صورتده سارق قطع اولنور

فصل یقطع یمین السارق من زنده ویحسم سارقک صاغ الی
بلکندن کسلوب عقبنجه داغلهلنور تاکیم قانی دیکه وهم سرایت ایدوب
هلاک اولمیه ثم رجله الیسری ان عاد فان عاد ثالثا لا ویسجن حتی یتوب
صکره یعنی سارقک ابتدا سرقهسنده صاغ الی کسلدکدنصکره صول ایاغی کسلور
اکر حرسزلغه عودت ایدرسه یعنی ایکنجی کره دخی سرقه ایدرسه صول ایاغی
کسلور واکر اوچنجی دفعهده حرسزلق ایدرسه هیچ برعضوی قطع اولنماز
ولکن تا خرسزلقدن توبه ایدوب فراغت ایدنجیه دک زندانده حبس اولنور
انما السجن فقط واما مع التعزیر عند بعض مشایخنا اول اوچنجی دفعه
اوغورلیان یا انجق زندانه اوردلوب تعزیر اولنماز یا خود بعض علمانک

قتنده

قتنده تعزیر ایله معا حبس اولنور یعنی ابتدا حاکم رأینه کوره انی تعزیر ایدر
بعده زندانده حبس ایدر تا اندن صلحا سیماسی ظاهر اولنجیه دک
وعند الشافعی تقطع یده الیسری ثم رجله الیمنی لقوله علیه الصلوة و
السلام من سرق فاقطعوه فان عاد فاقطعوه فان عاد فاقطعوه فان
عاد فاقطعوه وامام شافعی قتنده اول اوچنجی دفعهده سرقه ایدن
کمسنهنک صول الی کسلوب صکره دوردنجی کرهده سرقه ایدرسه
صاغ ایاغی کسلوب الثی وایاقسز قالور رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمک سرقه ایدنی قطع ایدک پس اکر سرقهیه عودت ایدرسه ینه
انی قطع ایدک واکر اوچنجی کره دخی عودت ایدوب اوغورلرسه انی ینه
قطع ایدیکز ودردنجی کره اوغورلرسه ینه قطع ایدیکز دیو بیوردوغی
ایچون حاصلی امام شافعی بو حدیث شریف ایله استدلال ایدوب سارقک
هر بر کره خرسزلق اتدکجه الینی ایاغینی قطع ایدوب اولکه سرقهسنده
صاغ الن وایکنجیسنده صول ایاغن واوچنجیسنده صول الن ودردنجی
سنده صاغ ایاغن کسوب سارقی الثسز وایاقسز قورر ومذهبنا ماثور
عن علی رضی الله تعالی عنه ولو کان الحدیث صحیحا لما خالفه ولما اخذ الصحابة
بقوله والطحاوی قد طعن فی الحدیث او هو محمول علی السیاسة وبزم
مذهبمز یعنی اوچنجی دفعه سارقک هیچ برعضوی کسلمیوب انجق زندانده

توبه سنه دك حبس اولنمق علي بن ابي طالب رضي الله عنهدن ماثوردر
مرويدر يعني انلردن بويله منقولدر و مأخوذدر و اگر شافعينك اول نقل
ايلدوكي حديث صحيح اولايدي هيچ حضرت علي اكا مخالفت ايدرميدي و صحابه
رضي الله تعالى عنهم دخي هيچ انك قوليله اخذ و عمل ايدركوميدي حال
بوكيم امام طحاوي اول حديثه طعن ايدوب رسول الله صلى الله تعالى
عليه و سلمدن صادر اولمشدر ديو روايت ايدنلرينه تسليم ايتمشدر
يا خود اول حديث صحيح اولدوغي تقديرجه سياسته محمولدر يعني اول
حديث شريفك صدوري سياست مراد اولندوغنه بناءدر يوخسه
حد اولماسنه كوره دگلدر فان كان يده اليسرى او ابهامها او اصبعاها
او رجله اليمنى مقطوعة او شلاء او رده الى مالكه قبل الخصومة او ملكه
بهبة او بيع او نقصت قيمته من النصاب قبل القطع او سرق فادعى ملكه
او احد السارقين وان لم يبرهن او لم يطالب مالكها وان اقر هو بها فلا
قطع و اگر سارقك صول الي يا خود باش برمغي يا خود ايكي برمغي يا خود صاغ
اياغي كسك ايسه يا خود قولاق ايسه يا خود خصومتدن مقدم مالي صاحبنه
رد ايدرسه يا خود سارق اول اوغورلدوغي ماله هبه يا بيع طريقيله مالك
اولورسه يا خود هنوز الي كسلمدين اوغورلدوغي نسنه نك قيمتي نصاب
سرقه دن اكسلورسه يا خود بر نسنه يي اوغورليوب بو بنم ملكمدر ديو

دعوا ايدرسه يا خود اكي سارقلردن برسي بنم ملكمدر ديو دعوا قلارسه
اگرچه دعواسني اثبات ايتمزسه ده حاصلي دعواسنه شاهدي يوغيسه ده
مجرد بنم ملكمدر ديو ايچلرندن برسي دعوا ايدرسه يا خود مالك مالكي سارقي
سرقه ايله مطالبه ايتمزسه حاصلي مال صاحبي مالني طلب ايتمزسه اگرچه سارق
كندوسي اقرار ايدرسه ده يعني اوغورلدوغني سارقك كندوسي اقرار
ايدرسه ده مادامكه مال صاحبي دعوا ايتميه قطع يوقدر حاصلي بو صورتلرده
سارقه قطع لازم گلمز لانه لو قطعت اليمين و قوة البطش فائتة في اليسرى
يلزم تفويت جنس المنفعة وهو في الحقيقة اهلاك صول الي يا خود صول
الينك باش برمغي يا خود ايكي برمغي كسك يا چولاق اولنجه سارقك صاغ الي قطع
اولنماز زيرا اگر صاغ الي كسلورسه حال بوكيم صول النده يا پيشمقلق قوتي
فوت اولمشدر جنس منفعتيني فوت ايتدرمك لازم گلور و بو ايسه حقيقتده اني
اهلاك ايلمكدر زيرا صول الي سقط اولنجه صاغ اليده كسلورسه هيچ بر نسنه
طوتيماز اولور حقيقتده اني هلاك ايلمك اولور وكذا ان كانت الرجل
مقطوعة او شلاء لانه اذا لم يكن للانسان يد و رجل في طرف واحد فهو
لا يقدر على المشي اصلا واما من طرفين فيضع العصا تحت ابطه فيكون قائما
مقام الرجل الفائتة كذلك اگر سارقك صاغ اياغي كسلمش يا خود قولاق
اولورسه ينه سارقك الي كسلمز زيرا كم انسانك بر طرفنده الي و اياغي اولمنجه

اصلا بو دمكه قادر اولیماز اما ایکی طرفدن خلافنجه اولورسه یعنی صاغ
الی ایله صول ایاغی مقطوع یا چولاق اولنجه قولتوغی الته دکن قویوب اول
دکنك ● اولان ایاغی یرینه دوردر ● واذا رد المسروق الی مالكه قبل
الخصومة لا یمكن الدعوی فلا یظهر السرقة وعند ابی یوسف تقطع ● وسارق
اوغورلدوغی مالی صاحبنك خصومتندن مقدم اكا رد ایدنجه قطع اولنماز زیرا
اوغورلنان نسنه مالكینك دعواسندن مقدم مالكنه واصل اولنجه مالی الینه
كیرمكین انی دعوا قلماسی ممكن اولمیوب سرقه دخی ظاهر اولماز اما ابی یوسف
قتنده سارق بو صورتده دخی قطع اولنور ● وانما قال ملكه بهبة لیعلم
ان المراد الهبة مع القبض وعند زفر والشافعی یقطع ● ومصنف ملكه بهبة
دیدیکی اول هبه ایله مراد قبضه مقارن اولان هبه اولدوغی بلنه یعنی
مسروق اولان مال صاحبی سارقه بغشلیوب اولدخی قبض ایدرسه اندن
قطع ساقط اولور اما زفر ایله شافعی قتنده بو صورتده دخی سارق قطع اولنور
● وكذا فی نقصان القیمة یقطع عندهما وانما لا یقطع عندنا لان النصاب
لما كان شرطا یكون شرطا عند ظهور السرقة وهو حال القضاء ● كذلك
اوغورلنان نسنه قطعدن مقدم نصابدن اكسك اولدوغی عنده دخی زفر
وشافعی قتنده قطع اولنور اما بزم قتمزده قطع اولنماز زیرا وقتا كم سرقه ده
نصاب شرط اولدیسه سرقه نك آشكاره اولدوغی وقتده شرط اولور كم

انك آشكاره اولماسی قاضینك سرقه ایله حكم ایلدوكی حالده در پس بو حالده
یعنی قاضی سرقه ایله حكم ایدوب هنوز سارقك الی كسلمدین اوغورلدوغی
مال سرقه نك نصابندن اكسلورسه قطع اولنماز ● وقد ذكر فی كتبنا
انه لا یندفع القطع عند الشافعی بمجرد دعوی السارق ان المسروق ملكه لانه
لا یعجز سارق من ذلك فیؤدی الی سد باب الحد لكن فی الوجیز ذكر خلاف
هذا وعلل بانه صار خصما فی المال فكیف یقطع بحلف غیره ● وتحقیق بزم
كتابلرمزده ذكر اولندیكه شافعی قتنده مجرد سارقك بو بنم ملكمدر دیو
دعواسیله اندن قطع دفع اولنمز زیرا بو دعوادن هیچ بر سارق عاجز
اولمز یعنی هر بر سارق بو دعوایی ایلمكه قادر اولور پس بو تقدیرجه
حد سرقه بابنك سد اولنمسنه مؤدی و باعث اولور حاصلی بزم كتابلرده
شافعینك اول مسئله ده كه تعلیلی اویله مذكوردر ولكن شافعی كتابلرندن
وجیز نام كتابده شو بزم كتابلردن نقل اولنانك خلافنجه ذكر اولنوب اول
اوغورلدوغی مالی بنمدر دیو دعوا ایلین سارق مالده مالكینك خصمی ودعواجیسی
اولدی پس غیری كمسنه نك یعنی مالی اوغورلنان كشینك حلفی ایله یعنی شو
مال سارقك دكلدر دیو اندی ایچمسیله سارق نجه قطع اولنور دیو تعلیل
اولندی ● وقوله ● ومصنفك ● اولم یطالب مالكها وان اقر هو بها
فلا قطع ● دیدوكینك معناسی بودر ● ای ان لم یطالب مالك السرقة

ای المسروق فلا قطع وان اقر السارق بالسرقة لانه لما كان الدعوى شرطا لابد
من مطالبة المدعی ● یعنی اگر سرقه نك مالكی یعنی اوغورلنان نسنه نك صاحبی
اگر مطالبه ایلمزسه حاصلی مال صاحبی دعوا ایدوب سرقه نك اثباتنی مراد
اتمزسه سارقه قطع یوقدر یعنی مادامكه مالی اوغورلیان كشی دعوا اتمیه
سارقك الی كسلمز اگر سارق كندوسی اقرار ایدوب بن اوغورلكه دیرسه ده
زیرا اوقتا كه سرقه ده دعوا شرط اولدیسه مدعینك مطالبه سندن لازمدر
تا كه سرقه اثبات اولنوب قطع لازم كله وان سرقا وغاب احدهما فشهدا علی
سرقتهما قطع الآخر واگر ایكی كمسنه اوغورلیوب بریسی طوتلوب اول بریسی
قاچوب غائب اولوب ایكی كشی بونلرك اوغورلدوغی اوزره شهادت ایلسه‌لر
اخری یعنی حاضر بولنان سارق قطع اولنور وقطع بخصومة ذی ید حافظة
ودخی سارقك الی كسلور اوغورلدوغی مالی حفظ ایدن اول صاحبنك خصومت
ودعواسیله یعنی مال هر كیمك حفظنده ایكن اوغورلندیسه اول كشینك
دعوا اتمسیله سارقك الی قطع اولنور كیم اول مالی حفظ ایدن انك صاحبی
كمودع یاننده ودیعه قونلان كمسنه كبیدر یعنی بر كمسنه‌یه بر نسنه امانت
قونلوب انك حفظنده ایكن اوغورلنسه بو امانتی صقلیانك دعوا ایدوب
سارق اوزره سرقه‌یی اثبات اتمسیله اول سارقك الی كسلور وغاصب
ودخی ید حافظه صاحبی غاصب كبیدر یعنی بر كمسنه آخر كشیدن مالنی چكوب

الكسه وانك حفظنده ایكن اوغورلنسه انك دعواسیله سارقك الی كسلور
وصاحب ربوا ● ای باع دینارا بدینارین وقبضهما فسرقا من یده ● ودخی
اول ید حافظه صاحبی ربا صاحبی كبیدر یعنی بر كشی آخره بر التونی ایكی
التونه بیع ایدوب ایكی سنیده قبض ایلدوكدنصكره الندن اوغورلنسه
بو كشینك خصومتی ایله سارقك الی كسلور ومستعیر ومستأجر ومضارب
ومستبضع وقابض علی سوم الشری ومرتهن ودخی اول ید حافظه نك
صاحبی عاریتی الان واجاره‌یه الان ومضاربه ایله الان واستبضاع ایله
وصاتون المق قصدی اوزره مبیعی الان ویاننده رهن دوران كبیدر
یعنی بونلردن دخی سرقه اولنجه هر برسینك دعواسیله سارق قطع
اولنور مضارب شول كمسنه‌در كه غیریدن مال الوب فائده‌سی مثلا
یاروسیه المق اوزره تجارت ایدر ومستبضع دخی شول كمسنه‌در آخردن
مال الوب هم فائده‌سی وهم اصل مال صاحبنك اولمق اوزره تجارت
وبخصومة المالك ودخی مال صاحبنك خصومتی ایله قطع اولنور من
سرق منهم یعنی اول مذكورلردن اوغورلیان سارقك الی انلر خصومت
اتمكله ده قطع اولنور مال صاحبی خصومت اتمكله ده ● اعلم ان الدعوی
شرط لظهور السرقة ولقطع الید وان كان من حقوق الله تعالی لانه
لاشك ان المسروق منه اعرف بحقیقة الحال من الشهود وكذا من السارق

المقر اذ يمكن ان يكون ملكا للسارق بطريق الارث او ملكا لذي رحم محرم
وهو غير عالم به ففي ترك المسروق منه الدعوى وكذا في غيبته مظنة عدم
وجوب القطع ● معلومدر اولا كه سارق اوزره سرقه يي دعوا ايلمك
سرقه سنك آشكاره اولمسيچون شرطدر و دخي سرقه يي دعوا ايلمك اگرچه
قطع يد الله تعالينك حقلرندن ايسه ده اونكچون دخي شرطدر و يعني اگرچه سارقك
الني كسمك الله تعالينك حقيدر ولكن سارقك الني كسمكه مالي هر كيمدن اوغورلديسه
انك دعوا قلماسي شرطدر حاصلي سارق اوزره سرقه يي دعوا ايلمك هم سرقه
نك ظهوريچون وهم الني كسلمسينك شرطيدر پس مادامكه سارق اوزره مسروق منه
اولان كمسنه دعوا اتميه انك الي كسلمز زيرا شك وشبهه يوقدر كه مسروق منه
يعني الندن مالي اوغورلنان كمسنه حقيقت حالي سرقه اوزره شهادت
ايدنلردن زياده بيلور وكذلك سرقه سني اقرار ايدن سارقدن دخي زياده
بيلور حاصلي حرزندن وحفظندن مالي اوغورلنان كمسنه شاهدلردن ومقر
اولان سارقدن زياده جه بيلوركه اول سارقك الدوغي مال في الواقع
غيريكميدر يوخسه كندوسينكميدر ديو زيرا ممكندر اولوركه سارقك الدوغي
مال ارث طريقيله كندوسينك ملكي ياخود ذي رحم محرمينك ملكي اولوب
كندوسي اويله اولدوغني بلميه پس مسروق منه اولان كشي سرقه دعواسني
ترك ايلدوكنده وهم كذلك مسروق منه غايب اولوب قاضينك حكمي وقتنده

حاضر

حاضر بولنمامسنده سارق اوزره قطع واجب اولمامق مظنه واحتمالي
واردر امدي مسروق منه مادامكه حاضر اولوب سارق اوزره سرقه
يي دعوا واثبات اتميه قطع يوقدر ● اما غيبة المزنية وان كان فيها توهم
انها لو كانت حاضرة ادعت امرا يسقط الحد فلا اعتبار به لان المزنية راضية
بالزنا فتكون متهمة في دعوى ما يسقط الحد ● اما زنا ايدن ار كشي طوتلوب
اوزرينه شهادت اولنوركن ياخود كندوسي اقرار ايدركن زنا ايلدوكي
عورتك غايب اولوب قاضينك حكمي وقتنده حاضر بولنمامسنده اگرچه اول
عورت حاضر اوليدي حد زنايي اسقاط ايده جك بر امر ومعنا دعوا ايدردي
ديو توهم وظن اولنمق وارسه ده اول توهم واحتماله هيچ اعتبار يوقدر زيرا
مزنيه كندوسنه زنا اولندوغنه راضيدر پس اول عورت زانيدن حدي
اسقاط ايده جكي دعواسنده تهمتلو اولور امدي زاني اوزره حد اجرا
اولناجق زمانده مزنيه سنك غايب اولمسنه اعتبار اولنميوب زاني حد
اولنور اما مسروق منهك غايب اولدوغي معتبر اولوب حكم وقتنده حاضر
اولمينجه سارق اوزره سرقه ايله حكم اولنماز ● فهذا هو الفرق الذي وعدنا
في باب شهادة الزنا ● اوشته شو بيان ايلديكم يعني مسروق منهك غيبتنه
اعتبار اولنوب مزنيه نك غيبتنده اعتبار اولنمدوغنده بيان ايلديكم فرق
شول فرقدركه شهادت زنانك باينده آشغه ده گلور ديو وعده ايلمش ايدم

ثم عطف على الضمير المستكن في قوله وقطع قوله يعني مصنف رحمه الله
تعالى اول قطع اولناجق سارقي بيان ايلدوكندن صكره قطع اولنميا جغي
بيان اتمكه شروع ايدوب وقطع قولنده كه مستتر اولان فاعل ضميرنه عطف
ايلدي لا من سرق من سارق قطع قولني يعني اوغورلدوغي نسنه ايچون الي
كسلن سارقدن اول نسنه يي اوغورليانك الي كسلمز لما سيأتي من سقوط
عصمته يعني اول سارقدن اوغورليان سارقك الي كسلمز اول مالك عصمتي
ساقط اولوردي بوذكري كلجك معنا ايچون وقطع عبد اقر بسرقة وردت الى
مالكها هذا عند ابي حنيفة من غير تفصيل ودخي سرقه سني اقرار ايلين كوله
نك الي كسلور والدوغي مال تلف اولمديسه مالكنه رد اولنور يعني كوله نك الي
قطع اولنوب اوغورلدوغي مال مسروق منهه ويريلور كه بو امام اعظم رحمه
الله تعالى عليهك قتنده در اول عبدك مأذون يا غيري مأذون اولدوغينك
بيننده تفصيل اتمكسزين وعند زفر لا يقطع من غير تفصيل لان اقرار العبد
بالحدود والقصاص لا يصح عنده وان كان مأذونا فان الاذن لم يتناولهما
اما في رد المال فان كان مأذونا يصح فيرد المال وان كان محجورا لا وامام
زفر قتنده اول سرقه سني اقرار ايدن كوله نك الي كسلمز مأذون يا محجور
اولدوغي بيننده تفصيلسز زيرا كوله نك حدود وقصاص ايله اقراري زفر
قتنده صحيح اولمز اگرچه كوله تجارت ايلمكه مأذون ايسه ده زيرا افنديسنك

اكا

اكا تجارت ايت ديو اذن ويرمسي حدود وقصاصه شامل اولمز اما اوغورلدوغي
مالي كيرو صاحبنه رد ايلمكده زفر بويله تفصيل ايدر كه اول كوله اگر
مأذون ايسه مال ايله اقراري صحيح اولور پس مالي صاحبنه رد ايدر واگر
محجور ايسه يعني افنديسي تجارت اتمكدن منع اتمش اولورسه عبد
محجورك مال ايله اقراري صحيح اولمامغين اول مال مالكنه رد اولنماز
واما عندهما فان كان مأذونا يقطع ويرد المال وان كان محجورا فالمسروق
ان كان هالكا يصح اقراره لان الواجب ليس الا القطع واقراره به صحيح وان كان
قائما فعند ابي حنيفة يقطع ويرد المسروق وعند ابي يوسف يقطع ولا يرد وعند
محمد لا يقطع ولا يرد اما ابي يوسفله امام محمد قتنده اگر اول سرقه سني اقرار
ايدن كوله مأذون ايسه الي قطع اولنوب مالي صاحبنه رد اولنور واگر اول
كوله محجور اولوب اوغورلدوغي نسنه دخي هلاك اولمش ايسه اقراري صحيح
اولور يعني بو صورتده سرقه سني اقرار ايلدوكي صحيح در زيرا انك اوزرينه
واجب هيچ بر نسنه دكلدر الا قطعدر يعني اوزرينه انجق الي كسلمك واجب
اولوب مالي رد اتمك واجب اولمز واگر اوغورلدوغي مال هلاك اولميوب
النده دورر ايسه امام اعظم قتنده هم قطع اولنور وهم اول مالي كيرو صاحبنه
رد ايدوب ابي يوسف قتنده انجق قطع اولنوب اول مالي رد ايلمز وامام محمد
قتنده نه قطع اولنور ونه اول مالي رد ايدر فنقول لزفر ان اقراره بما يوجب

تلف نفسه او اعضائه صحیح وان کان یتضرر به المولى فهو غیر متهم فیه لان
ضرره فوق ضرر المولى ● پس بر امام زفرك جوابنده دیرز کم یعنی کوله نك
حدود و قصاص ایله اقراری صحیح اولمز دیو امام زفرك بیوردوغیلك جوابنده
بز دیرز کم کوله نك کندو نفسینك یا خود اعضاسندن برسینك تلف اولماسنی
اقتضا ایدن نسنه ایله اقراری صحیحدر اگرچه اول اقراری ایله افندیسی ضرر
چکرسه ده پس کوله بو اقرارنده تهمتلو دکلدر زیرا کوله نك ضرری یعنی کندو
باشنه کلن ضرر افندیسنك ضررینك اوستنده در حاصلی افندیسنك
اول مالنه کلن ضرردن کوله نك کندو نفسنه ایرشن ضرر زیاده در زیرا
انك مالی تلف اولور اما کوله نك ذاتی یا بر عضوی تلف اولور ● وان
تخالج فی صدرك ان خبث نفوس بعض الممالیك یصل الى غایة یؤثرون
اهلاك نفوسهم لیتضرر به موالیهم فذلك شیء نادر لا یصلح لان یبنى علیه
الاحکام ● واگر خاطرکه بر شك کلوب سکا خلجان ویرسه کوله لرك
بعضیسنك خبثی بر غایت و مرتبه یه یتشورکه افندیلری ضرر چکمك ایچون
کندو نفسلرین هلاك اتمکی اختیار ایدرلر دیو یعنی بعضی خبیث و ناساز کوله
وار درکه تك افندم ضرر چکسون دیو کندو کندوسنی هلاك ایدر دیو
سکا خلجان ویرسه حاصلی کوله نك کندوسنه کلن ضرر افندیسنه کلن
ضرردن زیاده جه اولمغین حدود و قصاص ایله اقرارنده متهم دکلدر دیو

بیان

بیان ایلدوکمز معنادن سکا بر شبهه عارض اولوب خاطرکده خلجان
ایدرسه شو یعنی بر خبث کوله بو وجهله کندو کندوسنی اهلاك اتمسی
نادر الوقوع نسنه درکه انك اوزرینه احکام شرعیه بنا قلنمغه یرامز
زیرا نادر اولان نسنه دلیل اولمغه صالح دکلدر ● ثم بعد ذلك الاصل
عند محمد رد العین والقطع تبع له لشرطیة الدعوى وثبوت المال بلا
قطع من غیر عکس واقرار العبد المحجور بالمال لا تصح فلا یثبت تبعه وهو
القطع ● وشوندن صکره یعنی بو مسئله ده واقع اولان اختلافی وجواب
وتحاجی بیان ایلدوکمزدن صکره امام محمد قتنده سارقك اوغورلدوغی
مالك کندو ذاتی کیرو مالکنه رد ایدوب ویرمك اصلدر والنی کسمك
اکا تابعدر یعنی مسروق اولان مال ابتدا مالکینك اولدوغی ثابت اولمق
کرکدر تا کیم اکا تبعیتله قطع دخی لازم کله پس رد عین اصل اولوب قطع
اکا تابع اولدی قطعك ثبوتی حقنده سرقه یی دعوا ایلمك شرط اولوب
مال مسروق قطعسز ثابت اولدوغیچون یعنی سارقك الی کسلمکسزین
مسروق اولان مال مالکی ایچون ثابت اولور اما بونك عکسی جاری اولمز
یعنی سارقدن مال طلب اولنمقسزین الی کسلمك اولمز مثلا سارق کندو
اقرار ایدوب فلانك مالنی اوغورلدم دیدوکندنصکره بو اقرارندن
رجوع ایدنجه اول مالی ضامن اولور ولکن الی کسلمز پس بو صورتده

مالی لازم کلدی اما قطع لازم کلمدی ودخی مال صاحبی سارقک الینی
کسمکی طلب ایدرم اما مالی طلب اتمم دینجه مالکک بو خصوصدن دیکلیوب
سارقک الی کسلمز یعنی مال طلب اولنمینجه قطع ثابت اولمز پس بو صورتده
مال طلب اولنمدوغیچون قطع لازم کلمدی وعبد محجورک ایسه مال ایله
اقراری صحیح اولمز پس مال ثابت اولمینجه انک تابعی دخی ثابت اولمز کم اول
قطعدر • قلنا القطع ليس تبعا لرد العين لان رد المال ضمان المحل و
القطع جزاء الفعل • بز امام محمدک جوابنده دیرز کیم سارقک الی کسلمک
اوغورلدوغی مالک عینینی مالکنه رد ایلمکه تابع دکلدر زیرا اول مالی
کیرو رد ایلمک سرقه محلینک یعنی مالک ضمانیدر وقطع ایسه اول حرام
اولان فعلک جزاسیدر امدی سرقه نک جزاسی اولان قطع سرقه نک محلی
اولان ماله تابع اولماز • فابو يوسف لم يجعل احدهما تبعا للآخر فيعتبر اقراره
في حق نفسه وهو القطع لا في حق المولى وهو رد المال • پس ابو یوسف رحمه
الله تعالی رد عین وقطعدن هیچ برسین اول برسنه تابع قلمدی یعنی نه
رد مالی قطعه تابع قلدی ونه قطعی رد ماله پس محجور اولان کوله نک کندو
نفسی حقنده اقراری معتبر اولور کم اول قطعدر یوخسه افندیسنک حقنده
اقراری مقبول اولمز کم اول مالی رد ایلمکدر حاصلی اول عبدک الی کسلور ولکن
اوغورلدوغی مالک مالکنه ردی لازم کلمز • وابو حنیفه جعل الفعل اصلا
لان المحال کالشروط • وامام اعظم رحمه الله تعالی فعلی یعنی فعل سرقه
نک جزاسی اولان قطعی اصل قلوب رد مالی اکا تابع قلدی زیرا سرقه نک
محللری شرطلری کبیدر یعنی سرقه نک وجودنه محل اولان اموال حقایقدن اشیادن
خارج اولان شروط منزله سندهدر حاصلی امام اعظم حضرتلری فعل
حرامیکه منجمزده سرقهدر قطعک علتی اولدوغی اعتبار ایله اصل قلدی
ودخی مال سرقه نک شرطی اولدوغی اعتبار ایله انی اول فعل حرامه تابع
قلدی وما قطع به ان بقي رد والا لا يضمن وان اتلف وشو مال کم سارقک
الی انک سببیله قطع اولندی اکر تلف اولمیوب جمله سی یا بعضیسی دورر
مالکنه رد اولنور واکر دورمزسه انی سارق ضامن اولمز اکرچه انی کندو
تلف ایلدیسه دخی • انما قال وان اتلف احترازا عن رواية الحسن عن ابي حنيفة
انه يجب الضمان في الاستهلاك • مصنف اکر اول سارق اول مالی تلف
ایلدیسه ده ضامن اولمز دیدی حسن بن زیادک اول مالی سارق هلاک
وتلف ایتدوکنده اوزرینه ضمانی واجب اولور دیو امام اعظمدن روایت
ایلدوکی قولدن احترازایچون • وعند الشافعي يضمن في الهلاك والاستهلاك
فعنده القطع والضمان يجتمعان لان الضمان بناء على عصمة المال • وامام شافعی
قتنده اول الی کسلن سارق اول مالی هلاکنده ده استهلاکنده ده ضامن اولور
یعنی بونک قتنده اول سارق اول مالک ضامنی اولور انی کرک کندوسی تلف

وهلاك ايلسون وكرك اول مال كندوكندوسنه هلاك اولسون پس انك
قتنده قطع ايله ضمان ايكيسي جمع اولور زيرا اول ضمان مالك عصمتي اوزره
بناءدر يعني سارقك اول مالي ضامن اولمسي غيرك معصوم ومحفوظ اولان
مالني الدوغنه بناءدر پس انك هم الى كسلور وهم هلاك واستهلاك ايلدكي مالي
ضامن اولور ● ونحن نقول بانتقال العصمة الى الله تعالى معناه ان المال
كان معصوما حقا للعبد فاذا ورد عليه السرقة اوجب الشارع الحد وهو حق
الشرع فالجناية وردت على حق الشرع ففي حالة السرقة صار المال معصوما حقا
للشرع فلم يبق معصوما لحق العبد فلا يجب الضمان ● وبز امام شافعي يه اول
مالك عصمتي مالكندن الله تعالى يه انتقال ايلدي ديو جواب ويررز بو جوابك
معناسي بودركه اول مسروق اولان مال عبدك حفظنده ايكن انك حقي اولدوغندن
معصوم ومحفوظ ايدي پس انك حفظنده ايكن اوزرينه سرقه وارد اولنجه
شارع اول سارق اوزره حد سرقه ايجاب ايلدي كم بو حد شرعك حقيدر
پس اول سارقك جنايتي يعني سرقه سي حق شرع اوزره وارد اولدي پس
اول مال سرقه حالنده يعني اوغورلنور ايكن شرعك حقي اولدوغي ايچون
معصوم اولدي امدي مسروق منه اولان مال عبدك حقي اولدوغي ايچون محفوظ
اولدوغي حالده قالميوب مالك هلاك واستهلاك كندن سارق اوزره ضماني
واجب اولمز ولا يضمن من سرق مرات فقطع بكلها او بعضها شيأ منها وشول

سارق اوغورلدوغي مالردن هيچ برنسنه يي ضامن اولمز كم برنيجه
كره سرقه ايدوب يعني برنيجه كسنه نك مالرين اوغورليوب صكره اول
سرقه لرك جمله سي ياخود بعضيسي سببيله قطع اولندي ● المسروق منهم
ان حضروا حتى كان القطع للكل لا يضمن لاحد اصلا وان حضر البعض حتى
قطع لاجلهم فكذا عند ابي حنيفة وعندهما يسقط ضمان من قطع لاجله
● اول صورتده اگر مالي اوغورلنان كمسنه لرك جمله سي حاضر اولوب
دعوا ايدوب حتى سارقك قطعي جمله سندن اوتوري اولورسه هيچ برسنه
مالني ضامن اولمز واگر انلرك بعضلري حاضر اولوب حتى سارق اول
دعوا ايدن بعضلرينك اجليچون قطع اولنورسه پس ينه ضامن اولماز
يعني اول حاضر بولنميان مسروق منهلرك مالني ضامن اولمز امام اعظم
قتنده وامامين قتنده اول سارقدن كيمك اجليچون قطع اولندي ايسه انجق
انلرك ضماني ساقط اولور يعني امامين قتنده دعوا وخصومت ايدوب
سارقك الن كسدرنلر ايچون ضماني ساقط اولور اما خصومت وقطعنه
حاضر اولميانلر ايچون ضماني ساقط اولماز ولا قاطع يسار من امر بقطع يمينه
بسرقة ولو عمدا وخرسزك صاغ الني كسمكله امر اولنوب وارد وب صول
الني قطع ايدن كمسنه ضامن اولماز يعني قاضي جلاده امر ايدوب شو
سارقك صاغ الني قطع ايله ديو بن جلاد انك صول الني كسرسه اگا ضمان

سارق

لازم کلمز حاصلی جلاده هیچ بر نسنه لازم کلمز کرکسه انك صول الینی قصداً
قطع ایلسون وقطع من شق ما سرق فی الدار ثم اخرجه وشول سارق قطع
اولنور که سرای ایجره اوغورلدوغی یعنی بر اوده سرقه ایلدوکی مالی یاروب
یاخود پاره لیوب بعده جقاردی حاصلی اول مالی سقط ایتمکله قطعدن
قورتلماز • وانما یقطع اذا بلغ المشقوق نصاب السرقة • واول صورتده
سارق قطع اولنور یاردوغی یاخود یرتدوغی نسنه سرقه نصابنه یرشنجه
یعنی سکه‌لی اون درهمه دکین اولنجه ولا قطع اولنماز • وعند ابی یوسف
لا یقطع لان الثوب صار ملكاً للسارق بسبب الخرق الفاحش • وابی یوسف
قتنده اول صورتده سارق قطع اولنماز زیرا الدوغی ثوب سارقك ملکی
اولور انی حددن اشری یرتمسی سببیله بس اول اودن کندو ملکنی جقاردوغی
ایچون اکا قطع لازم کلمز • لهما ان الاخذ لیس سبباً للملك وانما نقول بالملك
ضرورة اداء الضمان کیلا یجتمع البدلان فی ملك شخص واحد ومثله لا یورث
الشبهة • وامام اعظم ایله امام محمدك ابی یوسفك جوابنده دلیللری
بودر که سارقك اول مالی بر توب الماسی انك ملکی اولمسنه سبب دکلدر
وبز اول سارق اول ماله مالك اولدی دیرز اداء ضمانك ضرورتی ایچون
تا کیم شخص واحدك ملکنده ایکی بدل جمع اولمق لازم کلمیه وبونك مثلی ایسه
یعنی اول ضمانه سبب اولان شق واخذ کبی معنا قطعی دوشورمکه شبهه کتورمز

یعنی حد سرقه‌نك سقوطنه شبهه اولاجق قدر دکلدر بس اول سارقك الی
قطع اولنور ولا من سرق شاة فذبحها فاخرج • لان السرقة تمت علی اللحم
ولا قطع فیه • ودخی بر قیونی اوغورلیوب هنوز حرزنده ایکن بوغزلیوب
اولدوغی مکاندن جقارسه سارق قطع اولنماز زیرا بونك سرقه‌سی ات
اوزرینه تمام اولدی وات اوغورلمقده ایسه قطع یوقدر ومن جعل
ما سرق دراهم او دنانیر قطع وردت • وهذا عند ابی حنیفة وعندهما
لا یجب ردها لان الصنعة متقومة عندهما فصارت شیئاً آخر • وشول
سارق کیم اوغورلدوغی نسنه‌یی اقچه یاخود فلوری کسدردی اول
سارق قطع اولنوب اول دراهم یاخود دنانیر مالکنه رد اولنور که بو
امام اعظم قتنده‌در واما امامین قتنده اول دراهم ودنانیرك صاحبنه ردی
واجب اولمز زیرا انی کسدرمك صنعتی امامین قتنده متقومه‌در یعنی کومشی
اقچه کسمکلك دخی استادیه بهاسی واردر بس کومش اقچه والتون فلوری
قلندقدن صکره آخر شیء اولور یعنی اسکی حالندن جقوب غیری کیفیته
وهیئته داخل اولور فان حمره قطع فلا رد ولا ضمان وان سوده رد و
اکر سارق اوغورلادوغی قرمزیه بویادقدن صکره قطع اولنورسه
نه رد واردر ونه ضمان واکر سیاهه بویارسه مالکنه رد اولنور •
ای ان سرق ثوباً فصبغه احمر فقطع لا یجب رد الثوب وان هلك فلا ضمان

يعنى بر ثوبى اوغورليوب قرموزى بويا ايله بويادوغندن صكره الى
كسلسه اول ثوبى كيرو صاحبنه رد ايتمسى واجب اولمز واكر اول ثوب
هلاك وتلف اولورسه انى ضامن اولمز وعند محمد يؤخذ الثوب
ويعطى ما زاد الصبغ ● واول صورتده امام محمد قتنده سارقدن ثوب
آخذ اولنوب بوياسينك زياده ايلدوكى بها اندن الينور يعنى بونك قتنده
ثوب صاحبى سارقدن اول ثوبى الوب سارقك انى بوياسيله زياده
اولان بهاسينى سارق مالكندن الور ● وان سوده رد عند ابى حنيفة لكون
السواد نقصانا فلا ينقطع حق المالك وكذا عند محمد كما فى الحمرة فان
الصبغ لا يقطع حق المالك وعند ابى يوسف لا يرد فالسواد زيادة كالحمرة
● واكر سارق اول ثوبى سياه بويايه بويارسه امام اعظم قتنده انى
مالكنه رد ايدر اول ثوبده كه سياهلق نقصان اولدوغيچون پس بو تقديرجه
مالكنك حقى اندن كسلمز امدى اول سياهه بويادوغى ثوب مالكنه
رد اولنور كذلك امام محمد قتنده رد اولنور نتكم قرموزى بويايه
بويادوغنده رد اولنور زيرا مطلق بويا اول ثوبدن مالكنك حقنى
قطع ايلمز وابى يوسف قتنده اول ثوبى مالكنه رد ايلمز پس بونك قتنده
قرموزى بويا كبى قاره بويا دخى زياده در يعنى شو ثوبك بهاسى
قرموزى بويايه بويانمقدن صكره ارتدوغى كبى قاره بويايه دخى بويانمغله

ارتار پس اندن مالكينك ملكى منقطع اولوب سارقك اكا ردى واجب
اولمز

باب قطع الطريق

● بو باب يول كسيجيلكك
احكامى بياننده در من قصد معصوما على معصوم ● اى حال كون
القاصد معصوما اى مسلما او ذميا ● فاخذ قبل اخذ شئ وقتل حبس حتى
يتوب ● اى يظهر فيه سيماء الصالحين ● كندوسى معصوم ايكن آخر
معصوم اوزره يول كسيجيلك قصد ايدوب يعنى مسلمان يا ذمى ايكن كندوسى
كبى قانى وجانى محفوظ اولان معصوم اوزره يعنى مسلمان ياخود ذمى
اوزره قصد ايدوب حاصلى انى اولدرمكى وماللرينى المغى قصد ايدوب
ولكن يولجيلردن هنوز هيچ برنسنه المدين وهيچ كمسنه يى اولدرمدين
اخذ اولنان يول كسيجى حبس اولنور تا توبه ايدنجيه دك يعنى اندن صالحلرك
سيما وعلامتى ظاهر اولنجيه دك حاصلى يول كسيجيلكدن فراغت ايلدوكى
معلوم اولنجيه دك حبس اولنوب اندن بو معنا ظهور ايتمينجه زنداندن
اخراج اولنماز وان اخذ مالا ونصيب كل منه نصاب قطع يده ورجله من
خلاف ● واكر يول كسيجى يولجيلردن مال الوب اول مالدن هر برسنه يعنى
هر نه ضرر اولورسه اول يول كسيجيلرك هر برسنه الدقلرى مالدن
نصاب دكلى دوشرسه حاصلى هر برينه سكه لى اون درهم قدرى دوشرسه
هر برسنك خلاف فندن بر الى و بر اياغى كسيلور يعنى صاغ الى وصول اياغى

قطع اولنور وان قتل بلا اخذ قتل حدا ▪ اى هذا القتل بطريق الحد لا بطريق
القصاص فذكر ثمرة هذا بقوله ▪ واكر يول كسيجى يولجيى مال المعتبرين
اولدردسه يعنى مال الماى يوب انجق قتل ايلدسه اول قاطع الطريق
حد جهتندن قتل اولنور يعنى شو قتل حد طريقيله در يوخسه قصاص ▪
طريقيله دكلدر پس شو مسئله نك يعنى بو صورتده قاطعك حد طريقيله
قتل اولنماسنك ثمره وفائده سنى فلا يعفوه ولى قولى ايله ذكر ايلدى يعنى
چونكه اول صورتده قاطع الطريق حدا قتل اولنوب قصاص ايچون قتل
اولنماز امدى اى مقتولك وليسى عفو ايدرسه حاصلى مقتولك وليسى عفو
ايلدسه ده حاكم اول قاطعى اولدردر زيرا حدك عفوى قبول اتمز وان قتل
واخذ قطع ثم قتل او صلب او قتل او صلب حيا واكر اول حرامى هم اولدورب
وهم مال الورسه الى واياغى قطع اولنوب بعده قتل اولنور يا خود قطع دن
صكره صلب اولنور يا خود الى واياغى قطع اولنميوب همان قتل اولنور
يا صاغ ايكن صلب اولنور ▪ فقوله او قتل عطف على قطع اى ان شاء قطع
ثم قتل او صلب وان شاء قتل او صلب حيا من غير قطع ▪ ويبعج برمح حتى
يموت بن مصنفك او قتل قولى قطع قولنه معطوف قلدكم معناسى بودر يعنى
حاكم دلرسه انك الن واياغن كسر صكره قتل ايلد يا اصار واكر دلرسه هم
قطع ايتكسزين قتل ايلد يا خود صاغ ايكن اصوب قارننى سنكو ايله دورته

دورته

دورته دلك دلنور تا اولنجيه دك ▪ البعج شق البطن ▪ بعجك
معناسى قارنى يارمقدر ويترك ثلثة ايام ودخى اول حرامى اصلدوغى
يرده موتى وقتندن اوج كونه دك اويله آصلو ترك اولنور بعده اكا
اهلى قيو ويريلور كه اى انلر ووب دفن ايدەلر وما اخذ فتلف لا يضمن
▪ اى اذا قتل قاطع الطريق فلا يجب ضمان ما تلف كما فى السرقة الصغرى ▪
وحرامى اولوب الندە تلف اولان مالى ضامن اولمز يعنى يول كسيجى قتل اولنجه
اوزرينه الندە ايكن تلف اولان مالك ضمانى واجب اولمز نتكيم كوچك اوغورلقده
دخى حكم بويله در يعنى سارقك الى كسلدكدن صكره اوغورلدوغى مالى
كرك كندوسى تلف ايلمش اولسون وكرك مال كندوسى تلف اولسون ضامن
اولمدوغى كبى قاطع طريق دخى قتل اولندقدن صكره ضامن اولمز ▪ وبقتل
احدهم حدوا ▪ اى ان باشر القتل احدهم يجب الحد على الجميع ▪ ويولجيلرك
اوكونه انن حراميلردن برسينك قتلى ايله جمله سى حد اولنور يعنى يول
كسيجيلرك ايچندن برسى معصومه اوزره هجوم ايدوب قتلنه مباشرت
ايلدسه حاصلى قتل انجق برسندن صادر اولورسه ده جمله سنك ▪
اوزرينه حد واجب اولور ▪ وبحجر وعصا لهم كسيف حراميلره طاش
ودكنك يعنى انلرك طاشلرى ودكنكلرى قلج كبيدر يعنى يول كسيجيلر كرك
طاش وكرك دكنك ايله قتل ايلسونلر هما ان قلج ايله قتل ايلكلرى كبيدر حاصلى

قطاع طریق هر نه آلتله اولدردلرسه قلج ایله اولدرمش حکمنده اولور دلر
وان جرح واخذ قطع وهدر جرحه واکر حرامی یاره لیوب مال الورسه
یعنی یولجی یی اولدرمیوب بلکه انجق یاره لیوب ده مالنی الورسه ینه
الی وایاغی قطع اولنور دوا ول یولجی یی اول یاره لدوغی هدر اولور یعنی
حرامی اول یاره لدوغی یولجینک یاره سینک مرهم بهاسنی ضامن اولمز
وان جرح فقط او قتل عمدا فتاب ای تاب قبل ان یؤخذ او کان منهم
غیر مکلف او ذو رحم محرم من المارة او قطع بعض المارة علی البعض او
قطع الطریق لیلا او نهارا فی مصر او بین مصرین فلا حد واکر حرامی انجق
یاره لرسه یعنی یولجیدن مال المیوب انی انجق یاره لرسه یاخود یولجی یی
قصدله اولدوروب صکره توبه ایلدرسه یعنی اوزرینه وارلیوب اخذ
اولنماسندن مقدم یول کسجیلکدن توبه ایدوب ال چکرسه یاخود حرامیلر
ایچره مکلف اولمیان کمسنه اولورسه یعنی قطاع طریق اره سنده صبی
یا مجنون بولنورسه یاخود ایچلرنده یولجیلرک ذو رحم محرمی اولورسه
یعنی اوکلرینه اندکلری یولجیلرک ابدی نکاحی جائز اولمین خصملری اولور
یاخود یولجیلرک بعضیسی بعضیسنک یولنی کسرسه یعنی یولجیلرک بعضیسی
بعضیسنک اوکونه انوب قتل ایدرسه یاخود بری برینه یقین ایکی شهر
اره سنده یول کسرسه حد یوقدر یعنی بو صورتلرده قاطع الطریق حد

اولنماز

اولنماز وللولی قوده او ارشه وعفوه ای فی الصورة المذکورة لایجب
الحد بل ان کان القتل عمدا فللولی القود وان کان غیر عمد فالدیة ویکون
للولی العفو مقتولک ولیسی ایچون وارد رکه قاتلی مقتولک یرینه اولدر
یاخود انجق یاره لدیسه اندن مرهم بهاسنی الا و دخی ولی ایچون قاتلدن
عفو ایتمک واردر یعنی اول ذکر اولنان صورتلرده قاتل اوزره حد
واجب اولماز بلکه اکر اولدرمسی قصدله اولورسه مقتولک ولیسی ایچون
قصاص ایتدرمک واردر واکر قتلی عمدله اولمیوب خطا ایله اولورسه
قاتلدن قان بهاسنی المق واردر و دخی ولی ایچون قاتلدن عفو ایلمک
واردر حاصلی اول صورتلرک هر برسنده مقتول اولان کمسنه یی قاتلی
یا قصدله اولدرمشدر یاخود خطا ایله پس اکر قصدله اولدرمش ایسه
مقتولک ولیسی مخیردر که دلرسه قاتلی مقتولک یرینه قصاص ایتدررو
دلرسه اندن عفو ایدوب قصاص طلب ایلمز واکر خطا ایله اولدرمش ایسه
کذلک مقتولک ولیسی مخیر اولوب دلرسه قاتلدن قان بهاسنی طلب
ایدوب الور ودلرسه عفو ایدوب اندن هیچ بر نسنه الماز وعند ابی
یوسف اذا کان بعضهم غیر مکلف ای صبیا او مجنونا فباشر العقلاء یحد
الباقون وابی یوسف قتنده اول حرامیلرک بعضیسی غیر مکلف
اولنجه یعنی ایچلرنده نابالغ یا مجنون بولنورسه ولکن قتله عاقللری

مباشرت ایدرسه مكلف اولمیاندن غیریسی حد اولنور حاصلی ابی یوسف
قتنده بو صورتده انجق مكلف اولمین حد اولنماز یوخسه بالغ عاقل
اولنلری هپسی حد اولنور • واما فی المصر او بین المصرین اذا كانا قریبین
كالكوفة والحیرة بحیث یلحق الغوث غالبا ففیه خلاف الشافعی • واما
شهر ایچره یا خود ایكی شهر اره سنده واقع اولان قتل كوفه ایله حیره
شهری كبی بری برینه یقین اولنجه شول حیثیت ایله كم اول شهرلردن
یولجیلرك فریادینه اكثریا مدد یتیشور پس بو صورتده شافعینك خلافی
واردر یعنی بونك قتنده بو دخی قطع طریق اولوب یول كسیجی حد اولنور
• وعند ابی یوسف اذا قاتلوا نهارا بالسلاح حدوا وكذا فی اللیل سواء
بالسلاح او غیره • وابی یوسف قتنده اگر شهر ایچره یا خود ایكی كوی
یا ایكی شهر اره سنده سلاح ایله قتال ایدرلرسه حد اولنورلر كذلك
كیجه ایله قتال ایدرلرسه ینه حد اولنورلر برابردركه لیلده سلاح
یا غیری سلاح ایله قتال ایلسونلر حاصلی كیجه ایله شهر ایچره دكنك
یا طاشله قتل ایدرلرسه دخی ینه اول یول كسیجی اوزره حد واجب •
اولور • وفی الخنق دیة ومن اعتاده قتل به وبوغوب اولدرمكدن كان
بهاسی واجب اولور ولكن بوكه معتاد اولوبده اونی بوغوب •
اولدرمكی عادت ایدینمسنه اول سببله قتل اولنور • لخنق من صور

القتل

القتل بالمثقل وفیها القصاص عند غیر ابی حنیفة • بوغوب اولدرمك
اغرسنه ایله اوروب اولدرمك صورتلرندندر وبوندن ایسه امام
اعظمدن غیریلرك قتنده قصاص واردر •

كتاب الجهاد

بو كتاب جهاده متعلق مسائل واحكامك بیاننده در هو فرض كفایة بداء •
ای ابتداء وهو ان یبدأ المسلمون بمحاربة الكفار • ان اقام به بعض
سقط عن الباقین اول جهاد كفار جنكه باشلمدین مسلمانلر اوزره فرض •
كفایتدر یعنی ابتداء مسلمانلر شروع ایدوب كفار ایله محاربه ومقاتله ایتمكلری
فرض كفایه در انكله بعضلری قائم اولنجه باقیسندن ساقط اولورنتكیم
جمیع فروض كفایه بویله در وان تركوا اثموا واگر بو جهادی جمیع مسلمین
ترك ایدوب ایچلرندن هیچ كمسنه كندولرینه یقین اولان كفار ایله
محاربه ایلمزسه جمله سی آثم وكنهكار اولورنتكیم سائر فرض كفایتلر دخی
ترك اولنجه حكم بویله در لا علی صبی وعبد وامرأة واعمى ومقعد واقطع
اول جهاد نابالغ اوزره وكوله اوزره وخاتون اوزره وكور اوزره
وكوترم اوزره والی یا ایاغی كسك اوزره فرض دكلدر • وفرض عین
ان هجموا فتخرج المرأة والعبد بلا اذن ودخی جهاد فرض عیندر اگر كفار
هجوم ایدرسه پس بو تقدیرجه عورت وكوله اذنسز چقار یعنی بو تقدیرجه
عورت ارینه وكوله افندیسنه دانشمدین وارروب كفار ایله جنك ایدرلر

مسلمانلردن هر مملكتده اولانلر كندولرینه یقین اولان

فانه اذا هجم الكفار على ثغر من الثغور يصير فرض عين على من كان يقرب
منه وهم يقدرون على الجهاد واما على من وراءهم فاذا بلغ الخبر اليهم فيصير
فرض عين عليهم اذا احتيج اليهم بان خيف على من كان يقرب منهم انهم عاجزون
عن المقاومة او بان لم يعجزوا ولكن تكاسلوا ثم وثم الى ان يصير فرض
عين على جميع اهل الاسلام شرقا وغربا ● زيرا كافر دربندلردن بر دربند
اوزره هجوم ايدوب حاصلى بر سرحدده كفار كلوب اهل اسلام اوزره
هجوم ايدرسه اول سرحده يقين اولان مسلمانلر اوزره جهاده قادر
اولدقلرى حالده واروب اول كفار ايله محاربه ايلمك فرض عين اولور حاصلى
اول كفارك هجوم ايلدوكى سرحده يقين اولان مسلمانلر اكر انلر ايله چقشمغه
قادر اولورلرسه بونلرك اوزرينه فرض عين اولوركه كفارى قوشوب
انلرله جنك ايدهلر اما انلرك اكاروسنده اولان مسلمانلر اوزره انلره
دخى خبر ايرشنجه فرض عين اولور انلره احتياج اولندقده يعنى كفارك
هجوم ايلدوكى يرده كه مسلمانلر محاربهيه قادر اولميوب مدده محتاج
اولدقلرى خبر انلرك اوته يانندهكه كويلرده وشهرلرده اولان مسلمانلره
يتشورسه انلره دخى فرض عين اولوركه واروب اول مسلمانلره ياردم
ايدوب كفار ايله محاربه ايدهلر حاصلى دار اسلامه هجوم ايدن كفاره
يقين اولان مسلمانلر كفاره قارشو قومقدن عاجز اولمغين انلرك اوزرينه

خوف

خوف اولنمغله ياخود كفاره يقين اولنلر انلرله محاربهدن عاجز اولميوب
ولكن تكاسل ايدوب كفارله جنك اتمكى ترك اتمكلرى ايله انلرك اكاروسنده
اولان مسلمانلره احتياج اولنورسه انلرك اوزرينه فرض اولوركه بونلر
واروب اول كفار ايله جنك ايدهلر وبونلر دخى عاجز اولورلرسه ياخود
تكاسل ايدرلرسه بونلرك اوته يانندهاولان مسلمانلره فرض عين اولور
وبونلرده مقاومتدن عاجز اولورلرسه ياخود عاجز اولميوب ولكن
تكاسل ايدرلرسه بونلردن صكره اولان يعنى بونلرك اوته يانندهاولان
حاصلى ايچ ايل طرفندهاولان مسلمانلره فرض عين اولورتا شرقا وغربا
يعنى مشرقدن مغربه دك ياخود مغربدن مشرقه دك جميع اهل اسلام اوزره
فرض عين اولنجيه دك والحاصل هجوم ايدن كفاره يقين اولان مسلمانلر مقاومت
لرندن عاجز اولورلرسه ياخود محاربهلرينه قادر اولوب ولكن اهمال
وتكاسل ايدوب جنكه وارمزلرسه انلردن ايچرى ايلده اولنلره وانلر دخى
بويله ايدرسه انلردن ايچرى ايلده اولنلره فرض عين اولور ● وهذا نظير
صلوة الجنازة تصير فرضا على جيرانه دون من هو بعيد عن الميت فان قام
بها الاقربون او بعضهم سقط عن الكل وان بلغ الى الابعد ان الاقربين
ضيعوا حقه فعلى الابعد ان يقوم بها فان ترك الكل فكل من بلغ اليه خبر
موته يصير اثما ● شو يعنى كفار هجوم ايدنجه جهاد كيمك وكيمك اوزره فرض

عین اولدوغینک مثالی جنازه نمازیدر کم اول میتک نمازنی قلمق قوکشیلری
اوزره فرض اولوب میتدن ایراغ اولنلره فرض اولمازامدی اکر نمازنی یقین
قوکشیلری یاخود بعضیسی ادا ایلدیسه ایراغ اولنلرک جمله سندن ساقط اولور فرضیتی
واکر یقین اولان قوکشیلری اول میتک حقنی ضایع ایلدوکی اندن ایراغ اولنلره
یتشورسه ایراغ اولنلر اوزره انک نمازنی قلمق واجب اولور واکر میت نمازنی
جمله سی ترک ایدوب یقین اولنلردن وایراغ اولنلردن هیچ کمسنه قلمازسه
اول میتک موتی خبری واصل اولنلرک جمله سی آثم وکنهکار اولورلر اشته
فرض کفایه اولانک حکمی بودرکه جمله سی بوکا قیاس اولنه وکره الجعل مع الفیء
وبدونه لا ومال بیت مال اک ویردکن مال صاحبی اولوب مامور اولدوغی
ویرمکه قادر اولانه جعل یعنی صالغون صالمق مکروهدر اما بیت مالده
ویره جک قدر اولمیجه مالدار اولنلره تحملری قدر صالغون صالمق مکروه
دکلدر ● الجعل ما یجعل للعامل علی عمله والمراد انه اذا کان فی بیت المال
شیء لایجعل الامام علی ارباب الاموال شیئا من غیر طیب انفسهم لیتقوی به
الغزاة اما اذا لم یکن فیه شیء فیفعل ذلک ● جعل شول نسنه درکه پادشاه
مسلمانلره مخصوص اولان عمل وخدمت اوزره عامل اولانه عملنه کوره تعیین
ایدوب اکا ایاغی زرینه طورن ویرر و بوندن مصنفک بیان ایلدوکی جعل
ایله مراد بودرکه بیت مالده بر نسنه اولمیجه مال صاحبی اولنلر اوزره کندو

کوکلری خوشلوغیله ویرمکسزن پادشاه اینکله غازیلر قوتلنجک هیچ برنسنه
صالوب ویرک دیو تعیین ایلمز اما بیت مالده غازیلر قوتلندره جک قدر
نسنه اولمینجه پادشاه انی ایشلر یعنی رعایاسندن مالدار اولنلرینه مقدار لرینه
کوره صالغون صالور ● فان حوصروا ● ای الکفار بان حاصرهم المسلمون
دعوا الی الاسلام فان ابوا فالی الجزیة فان قبلوا فلهم ما لنا وعلیهم ما علینا
پس اکر کافرلر محاصره اولنورسه یعنی انلری مسلمانلر محاصره ایتمکله کافرلر
بر یرده قپانوب قالورسه جنکه شروعدن مقدم اسلامه دعوت اولنورلر
پس اکر مسلمان اولمقدن اعراض ایدرلرسه جزیه ویرمکلرینه دعوت
اولنورلر پس اکر جزیه ویرمکی قبول ایدرلرسه بزم ایچون اولان انلر ایچون
اولوب بزه ضرر اولان انلره دخی اولور یعنی بزم مالمز وجانمز محفوظ
اولوب اکا هیچ تعرض ایدلمدوکی کبی انلرک دخی بویله اولور ● اعلم انه
لایراد هذا الحکم علی العموم حتی یدل علی انه یجب علیهم من العبادات وغیرها
ما یجب علینا لان الکفار لایخاطبون بالعبادات عندنا واما عند من یقول
بانهم مخاطبون فالذمی وغیره فی ذلک سواء وعند قبول الجزیة لانامرهم
بالعبادات کما نامر المسلمین ● معلومک اولا که شو حکم یعنی مصنفک فلهم
ما لنا دیدوکی حکم عموم اوزره مراد اولنماز یعنی مطلقا بزم اوزریمزه واجب
اولان انلرک اوزرینه ده واجب اولمق مراد اولنماز تا کم مصنفک اول کلامی

کوکلری

عباداتدن بزم اوزریمزه واجب اولنلر انلره ده واجب اولمق اوزره دلالت
ایلیه زیرا بزم قتمزده کافرلر عبادات ایله مکلف اولماز بلکه انجق توحید ایله
مکلف اولوب توحیددن صکره عباداتله تکلیف اولنور اما کافرلر دخی
عبادات ایله مکلفلردر دینده بو معنا ده ذمیده وغیر یسنده یکساندر
وحال بو کم جزیه یی قبول ایلدکلرندن مسلمانلر عبادات ایله امر ایلدوکمز کبی
انلره امر ایلمزز • بل یراد انه یجب لهم علینا ویجب لنا علیهم اذا تعرضنا لدمائهم
وامولهم او تعرضوا لدمائنا وامولنا ما یجب لبعضنا علی بعض عند التعرض •
یعنی بلکه مصنفک اول کلامی ایله بو مراد اولنور که اول کفار جزیه یی قبول
ایلدکلرندن صکره بز انلرک قانلرینه ومالرینه تعرض ایلسنجه یاخود انلر بزم
قانلریمزه ومالریمزه تعرض ایدنجه انلر ایچون بزم اوزریمزه وبزم ایچون
انلرک اوزرینه شول نسنه واجب اولور که بزم بعضمز ایچون بعضمز
اوزره تعرض قتنده واجب اولور حاصلی مسلمانلر بری برینک قاننه
ومالنه ناحق یره تعرض ایدنجه جنایت ایدن نه هر نه لازم کلورسه جزیه یی
قبول ایدن کفار ایله بزم آرهمزده جاری اولان تعرضلر قتنده دخی اوله
اولور • وذلك لان قبل قبول الجزیة کنا نتعرض لدمائهم وامولهم وکانوا
یتعرضون لدمائنا وامولنا فقبول الجزیة لیس الا لزوال هذا التعرض یؤید ذلك
انهم جعلوا الدلیل علی هذا الحکم قول علی رضی الله تعالی عنه انما بذلوا الجزیة

لیكون دماؤهم کدمائنا واموالهم کاموالنا • وشو یعنی مصنفک فلهم ما لنا
وعلیهم ما علینا قولی ایله مراد عموم اوزره اولمیوب صکره ذکر اولنان
معنای مخصوص مراد اولدوغی بونکچوندر که کفار جزیه یی قبول ایتمکلرندن
مقدم بز انلرک قانلرینه ومالرینه تعرض ایدوب انلر دخی بزم قانلریمزه
ومالریمزه تعرض ایدرلر ایدی پس انلرک جزیه یی قبول ایلمکلری دکلدر
الا شو تعرضی کیدرمک ایچوندر وبو معنایی قوی قلان شودر کم علما بو حکم
اوزره دلیل امام علی رضی الله تعالی عنهک اول کفار جزیه یی بذل ایدوب
ویرمدیلر الا قانلری بزم قانلریمز کبی ومالری بزم مالریمز کبی اولمق
ایچون دیو بیوردوغی قولی قلدیلر ولا نقاتل من لم تبلغه الدعوة ودعوت
اسلام یتشمین قومله مقاتله ایلمزز یعنی حضرت رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلمک جمیع خلقی اسلامه دعوت ایچون بعث وارسال اولنوب
دعوت ایتدوکنی اشتمیوب اسلامه نه ایدوکنی بلمین کفار ایله جنك ایتمکمز جائز
اولماز الا انلری اسلامه دعوت ایلدوکمزدن صکره • وندبت • ای الدعوة
ای ندب تجدید الدعوة لمن بلغته • ودعوت مستحب اولور یعنی تجدید
دعوت کوکچك اولور دعوت اسلام ایرشن کفار ایچون حاصلی شول کفار
که انلره دعوت اسلام ایرشوب اسلام نه ایدوکنی بلور لر انلر ایله جنك
ایتمك جائزدر بر دخی اسلامه دعوت ایتمکسزن لکن تجدید دعوت مستحب اولور

فان ابوا • اى عن الجزية • حوربوا بالمنجنيق وتحريق وتغريق ورمى ولو معهم
مسلم او تترسوا به بنيتهم لا بنيته پس اكر جزيه دن دخى ابا واعراض ايدرلرسه
انلر جنك اولنورلر منجنيق ايله واولرين واغجلرين واكنلرين ياقمغله
وولايتلرين صويه بوغمغله يعنى شهرلرى اوزره صو صالينوب برلوب
ولايتلرين صويه غرق ايتمكله وكفاره دوغرو هرنه اولورسه آتمغله جنك
اولنورلر اكر انلر ايله مسلمانن اسير يا تاجر اولورسه ده ياخود اول مسلمانى
قلقان ايدينورلرسه ده كفار نيتى ايله رمى اولنوب مسلمانن نيتى ايله رمى
اولنماز وقطع شجر وافساد زرع ودخى كفار جنك اولنورلر اغجلرين وباغ
وباغچه لرين كسمكله واكنلرين افساد ايلمكله حاصلى عسكر اسلام هرنه يه
قادر اوله بيلورسه انكله جنك ايدوب كفارى اهلاكه سعى ايدر بلا غدر
وغلول ومثلة يعنى كفار محاربه اولنورلر مسلمانلرك انلرله اولان
عهدى بوزلمقسزن وقسمتدن مقدم غنيمت مالندن خيانت ايله المقسزن
وكفارك اطراف واعضاسنى كسمكسزين • قال فى الهداية الغدر
الخيانة ونقض العهد وقد قال النبى عليه الصلوة والسلام الحرب خدعة
فيشتبه على الناس التفرقة بين الغدر وبين خدع الحرب • هدايه كتابنده
مصنفى ديديكه غدرك معناسى خيانت ايتمك وعهدى بوزمقدر وحال
بوكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورمشدركه

جنك ايلمك دشمنى الدامقدر يعنى جنك حيله ايله اولور يوخسه مجرد قوت
بازو ومال ايله اولماز پس بو معنادن غدر ايله خدعه آره سنى فرق ايلمك
ناس اوزره اشتباه اولنور • فاقول ما دام الحرب قائمة لا يحرم الخداع
بان نريهم انا لا نحاربهم فى هذا اليوم حتى آمنوا فنحاربهم فيه او نذهب
الى صوب آخر حتى غفلوا فنأتيهم بياتا ونحو ذلك • پس بن ديرمكه
مادامكه جنك قائم اولوب مسلمانلر ايله كفار جنك ومحاربه ايدرلر
انلرى الدامق حرام اولماز انلره بو كونده جنك ايتمكمزى كوسترمكله تاكم
انلر بزدن امين اولوب بنه اول كونده انلر ايله جنك ايدرز ياخود انلره
بر غيرى جانبه كيتمكمزى كوسترمكله انلرى الدامغمز حرام اولمز تاكم اول
جانبه كيتمكمزله انلر غافل اولوب صكره كيجه ايله اوزرلرينه واروب
جنك ايدرز يا بوكه بكزر الدامقلر ايله انلرى الدامغمز حرام اولماز
حاصلى مادامكه مسلمانلر ايله كفار جنك اوزره اولورلر هرنه حيله ايله
اولورسه اولسون مسلمانلرك انلرى الدامقلرى حرام اولميوب استدكلرى
قدر انلره حيله لر ايدرلر • بخلاف ما اذا جرى بيننا وبينهم قرار على
ان لا نحارب فى هذا اليوم حتى آمنوا فانه لا يجوز المحاربة لان هذا استيمان
وعهد فالمحاربة نقض العهد وليس هذا من خداع الحرب بل خداع فى
حال السلم فيكون غدرا • اول كچن صورتك خلافنجه ديدكه بزمله

حمله

کفار اره سنده بو کونده جنك ایتمز دیو اقرار جاری اولوب حتی اول کونده
جنکدن امین اولدقلرنده انلرله محاربه مز جائز اولمز زیرا بو معنا انلر نزدنده
امان طلب ایتمکدر و اره مزده عهد و قول و قرار جاری اولمقدر پس بوندن
صکره محاربه ایلمك اول عهدی بوزمقدر بو خصوصه حربك الدامقلرندن
دکلدر بلکه بارشقلق حالنده الدامقدر پس بو خدعه غدر اولور و غدر
ایسه جائز دکلدر ● والغلول السرقة من المغنم ● و غلولك معناسی غنیمت
مالندن اوغورلمقدر ● والمثلة اسم من مثل به یمثل مثلا کقتل یقتل قتلا
ای نکل به معناه جعله نکالا وعبرة لغیره مثل قطع الاعضاء وتسوید الوجه
یقال مثل بالقتیل ای قطع انفه ● ومثله لفظی قتل یقتل قتلا کبی اولان مثل به
یمثل مثلادن اسمدر یعنی مثل به دیمك نکل به دیمکدر و نکل بهك معناسی
ایسه انی یعنی طوتساغی غیرسنه نکال و عبرت قلدی دیمکدر اعضاسنی کسمك
و یوزنی قرارتمق کبی زیرا مثل بالقتیل دینور یعنی اسیرك بورنی کسدی دیمك
معناسنه ● ومثلة العرنیین نسخت بقوله علیه الصلوة والسلام لا تغلوا ولا
تغدروا ولا تمثلوا وفی المثلة تغییر خلق الله تعالی فتحرم ● و عرینه قبیله سندن
بر طائفه نك مثله سی یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمك اول طائفه نك
کوزلرین قزمش دمورله کوراتدردکلری اندن صکره غلول ایتمك و غدر ایتمك
و مثله ایتمك دیو بیورردقلری ایله نسخ اولنمشدر و مثله ده ایسه الله تعالی

براندوغی

براندوغی اعضاینی تغییر ایتمك وار در بو خود جائز دکلدر پس مثله حرام
اولور امدی سارقدن و قاطع طریقدن غیری کمسنه اعضاسنی قطع و تغییر
ایتمك جائز دکلدر ● وقتل غیر مکلف وشیخ فان واعمی ومقعد وامرأة الا
ملکة او مقاتلا منهم او ذا مال یحث به او رأی فی الحرب ● و دخی کفار ایله
جنك اولنور مکلف اولمیانی یعنی نابالغ و مجنون اولانی و زیاده قوجه اولوب
عملدن قالمش پیری و کوری و کوترومی و عورتی اولدرمکسزن یعنی بونلر
قتل اولنمیوب صاغ ایلقونلور لکن مکرکیم عورت اول کافرلك پادشاهی اوله
یا خود اول ذکر اولنانلردن هر قنقسی اولورسه اولسون جنك آری اوله یعنی
مسلمانلر ایله محاربه ایلمکه قادر اوله یا خود شول قدر مال صاحبی اوله کیم
جنك ایدن کافرلره مال ویروب انکله جنکه قیندرر یا خود حرب و قتالده
رأی و تدبیر و تدارك صاحبی اوله یعنی جنك احوالندن خبردار اولوب
کفار انك رأیله و معقولی کورمسیله عمل و جنك ایدرلرسه بو تقدیرجه
بونلر دخی قتل اولنوب صاغ ایلقونلماز تا کیم جمعیتلرینه پریشانلق کله ● وأب
کافر بداء فیقتله غیر ابنه ● ای لا یقتل الاب الکافر ابتداء وهو احتراز عما اذا
قصد الاب قتله بحیث لا یمکنه دفعه الا بقتله فانه لا بأس بقتله ● و دخی کشی
کفار عسکرنده اولان کافر باباسنی قتل ایتمکسزین جنك ایدر حاصلی کشی اول باباسنی
کندوسی قتل ایلمیوب اکلندرر تا کیم اوغلندن غیری بر آخر مسلمان کلوب انی قتل

ایلیه یعنی کیشی کافر باباسنی ابتدا قتل ایلمز بلکه انی اویالندردر تاکیم بر آخر مسلمان
کلوب انی قتل ایلیه ومصنفک ابتدا اولدرمیه دیدوکی شوندن احترازدرکه
کافر بابا اوغلونی اولدرمکه قصد ایدوب اوزرینه حمله ایدنجه شول حیثیت
ایله کیم انی کندوسندن دفع ایلمسی ممکن اولمز الا انی قتل ایتمسیله پس بو صورتده
باباسنی اوروب اولدرمکله باش یوقدر ● وقوله فیقتله بالنصب ای
لان یقتله غیره فالفعل المضارع ینتصب بان مقدرة بعد الفاء اذا کان ما قبلها
سببا لما بعدها بعد عدة اشیاء منها النفی فینبغی ان یصیر عدم قتل الابن اباه
سببا لقتل غیر الابن اباه بان یشغله ویلبثه لیجیء آخر فیقتله ● ومصنفک فیقتله
قولی نصبله در یعنی تقدیری لان یقتله غیره در زیرا فعل مضارع بر نیچه اشیا
دن صکره که فادن صکره مقدره اولان ان لفظیله منصوب اولور اول
فادن مقدم ذکر اولنان کلام اندن صکره کلن کلامه سبب اولدوغی وقتده
اول شیئلردن بری نفی یعنی نفیدن صکره که فادن صکره ان مقدره ایله مضارع
منصوب قلنور که مصنفک فیقتله قولی بو قبیلدندر زیرا بو فادخی اول ذکر
اولنان نفیدرکه واب کافر قولیدر امدی بو ترکیبک معناسی بویله اولور یعنی
اول کفار عسکرندن کافر باباسی اولان آکا ظفر بولوب انی قتل ایدمجک فرصت
بولنجه مادامکه باباسی آکا حمله ایتمیه اوغلی انی قتل ایلیوب انی اکلندره تاکیم
آخر مسلمان کلوب انی قتل ایده پس لایق اولورکه اوغلک اول باباسنی اولدرمسی

اوغلندن

اوغلندن انی غیریسینک قتل ایلمسنه سبب اولا اوغلی اول باباسنی اویالندروب
اکلندرمسیله تاکیم بر آخری کلوب انی قتل ایده واخراج مصحف وامرأة الا فی
جیش یؤمن علیه وداخی کفار جنکنه کیدن مصحف وعورت چقاروب کوتورمک
سزن کیدر الا شول لقدر عسکرده مصحف وعورت کوتورمک جائز اولورکه
بونلرک هر بری اوزره کثرت عسکر ایله امین اولنور یعنی کفار النه دوشمسندن
امین اولنجه عسکرک مصحف وعورت کوتورمکلری جائز اولور وصولحوا
ان خیرا ولو منهم مال ان لنا به حاجة وکفار ایله صلح اولنور اکر بزه خیرلو
اولورسه اکر کفاردن مال المغله اولورسه ده اکر بزم انلردن مال المغه
احتیاجمز اولورسه وینبذ ان هو انفع فقوتلوا وداخی کفار ایله مصالحه
ایلدوکمزدن صکره اول صلح نقض اولنور اکر صلحی بوزمق بزه زیاده جهه
نافع اولورسه ولکن صلحی بوزدوغمزی انلره جنکدن مقدم بلدرمک
لازمدر پس صلحی بوزدوغمزی انلره اعلامدن صکره مقاتله اولنور یعنی
انلرله جنک ایدرز ● لفظ کان مضمر فی قوله ● ومصنفک ● ان خیرا وان
لنا به حاجة وان هو انفع ● قولنده کان لفظی مقدردر یعنی اوچ یرده
کان لفظی مقدردرکه اولکیسی ان خیرا قولی وایکنجیسی وان لنا به حاجة قولی
واوچنجیسی وان هو انفع قولیدرکه تقدیرلری ان کان الصلح خیرا وان کان
لنا به حاجة وان کان هو انفع درکه هر برسینک ترجمهء معناسی محلنده ذکر

اولندی ● والنبذ نقض المصالحة مع اخبارهم بذلك ● ونبذك معناسی كفار ایله
صلح ایدشمكی بوزمقدر صلحی بوزدوغمزی انلره اخبار واعلام اتمكله یعنی
اراده مزده جاری اولان صلح وعهدی بوزدوغمزی كفاره بلدرمك كركدر
تا كیم انلره غدر اتمش اولمیه وز وقبل نبذ لو خانوا بداء ● ای قوتلوا قبل نبذ
ان بدؤا بالخیانة ● ودخی بز صلحی بوزدوغمزی كفاره بلدرمدین انلرله
مقاتله اولنور اكر ابتدا انلر خیانت ایدرلرسه یعنی اكر كفار بزمله ایلدكلری
عهدی كیزلوجه بوزوب خیانته باشلرلرسه انلره بلدرمدین اوزرلرینه
واروب مقاتله ایدروز وصولح المرتد بلا مال ولا رد ان اخذنا ● یعنی
یجوز لنا ان نصالح المرتد ولا نتعجل فی قتله لان اسلامه مرجو لكن لا نأخذ
منه شیئا لانه یكون جزیة ولا یجوز اخذ الجزیة من المرتد لكن لو اخذنا لا
نرد الیه لانه مال غیر معصوم ● ومرتد اولان صلح اولنور اندن مال
المقسزن واكر اندن صلح اوزره مال النورسه كیرو اكا رد اتمكسزن یعنی
بزمچون جائز اولور كه مرتد ایله صلح ایدشوب انی اولدرمكده عجله
اتمیه وز زیرا انك تكرار مسلمان اولماسی مرجودر ولكن انكله صلح ایلدوكمز
اوزره اندن هیچ بر نسنه المازز زیرا اندن مال المق جزیه اولور ومرتددن
ایسه جزیه المق جائز اولماز ولكن اكر اندن مال الورسق بز دخی اكا رد
ایدوب الدوغمز مالی اكا ویرمیوز زیرا كه مرتددن الدوغمز مال معصوم مال

دكلدر

دكلدر پس اندن الندقدنصكره بز دخی اكا رد اولنماز ولا بیع سلاح وخیل
وحدید منهم ولو بعد صلح ● ودخی بزمله حرب وقتال اوزره اولان
كفاره سلاح یعنی جنك آلتی وآت ودمور صاتلماز اكر انلرله صلح ایلدوكمزدن
دنصكره اولورسه ده حاصلی حربی اولان كفاره هیچ بر وقتده اول
ذكر اولنان نسنه لری صاتمق جائز دكلدر وصح امان حر وحرة فان
كان شر نبذ وادب ● ودخی اهل اسلامدن اولان آزادلو ار كشینك
وخاتون كشینك كفاره امان ویرمسی صحیح اولور پس اكر انلرك امانی
مسلمانلره شر وضرر ایسه ترك ونقض اولنور یعنی سر عسكر اولان
انلرك ویردوكی امانی بوزوب اول امانی ویره نی تأدیب وتعزیر
ایدر ولغا امان ذمی واسیر وتاجر معهم ومن اسلم ثمه ولم یهاجر
وصبی وعبد لا ماذونین ومجنون ● ودخی مسلمانلره یاردم ایچون بله
كیدن ذمینك وكفار ایله اولان مسلمان اسیر وتاجرك ودار حربده مسلمان
اولوب ولكن هجرت ایدوب دار اسلامه كلمینك وبزم عسكر ایچره اولان
نابالغ وكوله نك مكر كه جنك اتمكه مأذون اولالر ودیوانه نك كفاره
امان ویرمكلری لغو وباطل اولور یعنی بو اشخاصك ویردكلری امانلرینه
اعتبار اولنماز ● المراد بالاسیر مسلم اسیر فی ید الكفار وبالتاجر تاجر
مسلم معهم ● واول اسیر ایله مراد كفار الینده اسیر اولان مسلماندر

وتاجر ایله دخی مراد کفار ایله اولان مسلمان بازرگاندر

باب المغنم وقسمته

بو باب کفاردن آلنان غنیمت
مالینک وغازیلره سنده قسمت اولنماسینک بیاننده‌در قسم الامام
بین الجیش ما فتح عنوة او اقر اهله علیه بجزیة وخراج امام یعنی پادشاه
اسلام قهر وغلبه ایله فتح ایلدوکی یری عسکری اره سنده پایلشدر یعنی
هر برینه حصه بحصه ایدوب ویرر یاخود اول دیارک مسلمان
اولمیان اهلی اوزره جزیه وخراج ایله مقرر قلار یعنی ینه هر کسه
اونی وباغ وتارلاسنی وبالجمله اولدن مملوکی اولان عقاراتنی ویروب
کندو باشندن جزیه وباغ واراضیسندن خراج الور قوله او اقر
عطف علی قسم الامام ثم عطف علی احد الامرین وهو قسم او اقر قوله
مصنفک او اقر قولی قسم الامام قولنه معطوفدر بعده اول ایکی امره کم
قسم ایله او اقردر وقتل الاساری او استرقهم او ترکهم احرارا ذمة لنا
قولنی عطف ایلدی یعنی ودخی امام عسکر اولان طوتساقلری قتل ایدر یاخود
انلری استرقاق ایدر یعنی کوله وجاریه قلار یاخود انلری بزم ایچون اهل
ذمت اولدوغی حالده آزادلو ایدوب ترک ایدر حاصلی پادشاه اسلام کفاردن
اخذ اولنان طوتساقلر حقنده اول اوچ نسنه دن هر قنقسی ایله استرسه
عمل ایدر ای لیکونوا اهل ذمة لنا او ترکهم احرارا ترکیندکه ذمة لنا

لنانک تفسیری انلری بزه اهل ذمت اولمق ایچون حر اولدقلری حالده الیقور
دیمکدر ونفی منهم وفداؤهم ودخی اسیرمز اولان کفاره منت وانعام
ایتمکمز یعنی اسیر اولان کافری کوله یاخود ذمی قلمقسزین همان بوش یره صالی
ویرمکمز ودخی اسیرلرنی بزم اسیرلر ایله یاخود انلردن مال المغله دکشمکمز
نفی ونهی اولنمشدر یعنی حرامدر المن ان یترک الاسیر الکافر من غیر
ان ناخذ منه شیئا ومنک معناسی بز اندن هیچ بر نسنه المقسزن کافر
اسیری ترک ایدوب صالیویرمکمزدر والفداء ان یترکه ونأخذ منه
مالا او اسیرا مسلما منهم فی مقابلته وفدانک معناسی کافر اسیری ترک
ایدوب مقابله سنده اندن مال یاخود انلردن بزم ایچرلرنده اسیر اولان
مسلمانی المقدر حاصلی کافر اسیری مفت صالیویرمک یاخود مال
ایله ویاخود کفار ایچره اولان اسیر مسلمان ایله دکشمک جائز دکلدر پس
امامک عنوة فتح ایلدوکی بلادک اسیرلرین یا قتل ایدر یا استرقاق
ایدر یا اهل ذمت قلار یوخسه من وفدا وکندو دارلرینه رد ایلمز
ففی المن خلاف الشافعی پس منده شافعینک خلافی واردر
یعنی شافعی قتنده اسیر اولان کافره من وانعام ایلمک مراد ایدوبده انی
دار اسلامده کوله یا ذمی قلمقسزن مجانا صالیویرمک جائزدر
واما الفداء فقبل ان یضع الحرب اوزارها یجوز بالمال لا بالاسیر المسلم

وبعده لا يجوز بالمال باجماع علمائنا وبالنفس لا يجوز عند ابي حنيفة ويجوز
عند محمد وعن ابي يوسف روايتان وعند الشافعي يجوز مطلقا ● اما
فدا یعنی كافر اسیری مال ایله یا مسلمان اسیر ایله دكشمك حرب اوزاری
قوماسندن مقدم یعنی جنك ارلری سلاحلرین والات حربی اللرندن
قیوب جنكدن فراغت ایدوب ساكن اولمدین مال ایله جائزدر یوخسه
مسلمان اسیر ایله جائز دكلدر وبوندن صكره یعنی جنك صاولدقدن
صكره مال ایله ده جائز دكلدر بزم علمامزك اجماع واتفاقلری ایله
ونفس ایله یعنی كافر اسیری ویروب یرینه آنلردن مسلمان اسیر
الموق امام اعظم قتنده جائز اولمیوب امام محمد قتنده جائز اولور و
ابي یوسفدن ایكی روایت اولوب برسنده جائز اولوب برسنده غیر
جائزدر وامام شافعی قتنده مطلقا جائز اولور یعنی جنك صاولمدنده
وصاولدقدن صكره ده نفس ایله فدا جائز اولور واما بزم اماملریمز قتنده
بو ایله دكلدر كه تفصیلی مرور ایلدی رحمهم الله تعالی **وردهم الی
دارهم** ودخی كافر اسیرلری كندو دارلرینه یعنی ولایتلرینه رد ایلمك
نفی ومنع اولندی یعنی اسیرمز اولان كفاری كندو دارلرینه حاصلی دار
حربه كتمكه قیوویرمك حرامدر **وعقر دابة شق نقلها وذبحت وحرقت**
ودار حربدن دار اسلامه نقل ایدوب كتورمسی كوج اولان طوارلری

سكرلمك

سكرلمك نفی اولندی ولكن دار حربده ایكن بوغازلنوب آتشه یاقلور تاكیم
كفار آنلر ایله هیچ بر حال الله انتفاع ایدهمیه لر **وقسمة مغنم ثمة الا ایداعا فیرد
هنا فیقسم** ودخی دار حربده ایكن غنیمت مالی قسمت اولنمق نفی اولندی
یعنی غنیمت مادامكه دار اسلامه داخل اولمیه امام عسكر آنی عسكر آره سنده
تقسیم ایلمز یعنی هیچ بر غازی یه اول مال غنیمتدن ویرمز مكر كیم امانت قویه
یعنی استدوكی غازی یه هر نه دلرسه غنیمتدن امانت طریقیله تسلیم ایدر
پس دار اسلامده كیرو غنیمته رد وتسلیم اولنوب جمله غازیلر آره سنده
قسمت اولنور **والردء ومدد لحقهم ثمة كمقاتل فيه** ● ای فی المغنم ●
وعسكر اسلام آره سنده اولوب بالفعل قتال ایدنلره معین وهمپا اولنلر
ودار حربده ایكن عسكره لاحق اولان مدد یعنی امداد ایچون كوندرلدیلكن جماعت
آنده یعنی غنیمته مستحق اولمقده مقاتل كبیدر غزاته خدمت ایدنلر وامدادلرینه
كلنلر اكرچه جنكه حاضر اولمزلر ایسه ده بینه بالفعل جنك ایدن غازیلر كبی
غنیمتدن بتون پای آلورلر **لا سوقی لم یقاتل** یوخسه عسكرك مقاتله ایتمین
بازارجیسی یعنی اوردوجی حاصلی عسكر آره سنده آلم صاتم ایچون كیدن
بازركان مقاتل كبی دكلدر یعنی اكا غنیمتك قسمتندن حصه یوقدر اما جنكه
كیدن اوردوجی مقاتل كبیدر یعنی اول دخی غنیمتدن حصه دار اولور **ولا
من مات ثمة** ● لانه بالاحراز يصير ملكا لنا ● ودخی دار حربده وفات ایدن

غازی مقاتل کبی دکلدر یعنی غنیمت مالی هنوز دار حربده اولوب انی عسکر
دار اسلامه چقارمدین دار حربده اولکن غازی اول غنیمتدن حصه دار
اولماز یعنی انک اول غنیمتدن حقی ثابت اولماز تا کیم وارثنه نقل ایلیه زیرا
غنیمت مالی دار اسلامه کتورلوب دیار مزده محفوظ اولمسیله بزه ملک
اولور ایس دار حربده ایکن ملکمز اولمامغله اندن وفات ایدن غازینک
وارثلری اول غنیمت دار اسلامه چقارلدقدنصکره اندن هیچ بر نسنه طلب
ایدهمزلر وعند الشافعی یصیر ملكا بالاستقرار هزیمة الكفار فمن مات
بعد ذلك یورث نصیبه وامام شافعی قتنده مال غنیمت غازیلره ملک اولور
کفارک صنغنلغی و بوزغونلغی قرار بولنجه حاصلی جنک صاولوب کفار محاربه
اتمکدن عاجز و فارغ اولنجه غنیمت مالنه اول جنکده بولنان غازیلر مالک
اولورلر ایس بوندنصکره وفات ایدن غازینک غنیمت مالندن اولان حصه سی
میراث اولور یعنی آکادوشهجک پای وارثلرینک اولور امام شافعی قتنده
ویورث قسط من مات هنا ودار اسلامده وفات ایدن غازینک پایی میراث
اولنور یعنی مال غنیمتی دار اسلامه چقاروب احراز ایلدکدنصکره وفات ایدن
غازینک اندن حصه سی میراث اولوب وارثلرینه انتقال ایدر ایس امام عسکر
اول غنیمت مالنی قسمت ایلدوکنده انک پاینی وارثنه ویرر وحل لنا ثمة طعام
وحطب ودهن وعلف وسلاح به حاجة بلا قسمة ودخی بزه یعنی عسکر اسلامه

وانکا

وانکا متعلق اولان خدمتکارلره حلال اولور دار حربده کفاردن الدقلری
خبز و زیتون و یمش کبی طعام حاصلی عادة اکل اولنان نسنه لر و اودون
و سائی یاغی و سائر بنلجک یاغلر و صمان و اوتلق کبی علف دواب و جنک آلتلری
مثلا قلج و آت کبی کیم اول سلاحی اخذ ایدن غازینک آکا احتیاجی اولا قسمتسز
انلری المق حلال اولور ولا بعد الخروج منها یوخسه دار حربدن چقوب دار
اسلامه کیردکدنصکره اول اشیادن برسین قسمتدن اول الوب استعمال اتمک
بزه یعنی عسکره حلال اولماز ولا بیعها وتمولها ودخی اول اشیایی الوب بیده
کرکسه دار حربده اولسون صاتمسی ومال ایدنوب یانندا الیقومسی حلال
اولماز وردّ الفضل الی المغنم ودخی آرتن نسنه غنیمته ردّ اولنور یعنی دار
حربده قسمتدن مقدم غنیمتدن اول محتاج اولدوغی اشیایی الوب یاننده بر
مقداری وار ایکن دار اسلامه کلدکده اول یاننده قلانی غنیمت مالنه ردّ
ایدر ومن اسلم ثم عصم نفسه وطفله لانه صار مسلما تبعا وما لا معه
او اودعه معصوما ای مالا وضعه امانة عند مسلم او ذمی ودار حربده
مسلمان اولان کندو نفسنی قتلدن حفظ ایدر وهم نابالغ اوشاغنی دخی زیرا
نابالغ ولدی کندوسنه تبعیت ایله مسلمان اولور ودخی کندو ایله بیله اولان
مالنی یاخود معصوم یاننده ودیعه قلدوغی مالنی یعنی مسلمانک یاخود ذمینک
قتنده امانت دیو قودوغی مالنی حفظ ایدر حاصلی بونلره تعرض اولنماز لا ولده

كبيرا وعرسه وحملها واول دار حربده مسلمان اولان كشى كافر اولان بيوك
يعنى بالغ اولان ولدنى وكافره اولان عورتنى واول عورتنك يوكنى يعنى
قارننده كه اوشاغنى حفظ ايدمز يعنى بونلر غنيمتدن اولور وعقاره
لان العقار من جملة دار الحرب وهو فى يد اهل الدار وفيه خلاف الشافعى
ودخى اول دار حربده مسلمان اولان كمسنه عقارنى يعنى اونى وتارلاسنى وباغچه
حاصلى منقولاتدن اولمين املاكنى حفظ وعصمت ايدمز زيرا كيم انك عقارى
جملهٔ دار حربدندر واول عقار ايسه اهل دارك اليندهدر يعنى اول دار
حربده مسلمان اولان كمسنهنك عقارى اول دار حرب پادشاهينك تصرف
وحكمندهدر اولوب فتح اولندقدنصكره جمله دار حرب ايله معاً فىء وغنيمت
اولمغين اول كشى عقارنى عصمت ايدمز وبونده امام شافعينك خلافى واردر
يعنى بونك قتنده اول كشى عقارنى دخى عصمت ايدر وعبده مقاتلا وماله
مع حربى بغصب او وديعة ودخى اول دار حربده مسلمان اولان كشى جنك
ايدجى كوله سنى وغصب يا وديعه طريقيله حربى ايله اولان مالنى عصمت
ايدمز يعنى بونلر دخى فىءدن اولور ويعتبر وقت المجاوزة اى يعتبر
لاستحقاق سهم الفارس او الراجل وقت مجاوزة الدرب ومجاوزه وقتى
اعتبار اولنور يعنى آتلى ياخود يايان باينه مستحق اولمغچون دربى كچمك
وقتنه اعتبار اولنور يعنى دربى كچركن آتلى بولنان غنيمتدن آتلى باينى الوب

پيا بولنان پيادن باين وهو الباب الواسع على السكة والمضيق من مضايق
الروم والمراد هنا مدخل دار الحرب واول درب يول اوزره اولان
بيوك قاپودر وهم روم دياريك كچدلرندن بر كچددر وبوراده
درب ايله مراد دار حربه كيره جك يردر وعند الشافعى يعتبر وقت
شهود الوقعة وشافعى قتنده فارسك وراجلك باينه مستحق اولمق
ايچون جنكه حاضر اولمغك وقتنه اعتبار اولنور يعنى شافعى قتنده جنك
اولنوركن آتلى بولنان فارس حصهسن الوب پيادن بولنان راجل حصهسن
آلور فمن دخل دارهم فارسا فنفق فرسه اى مات فشهد الوقعة راجلا
فله سهمان سهم فارس ومن دخلها راجلا فشرى فرسا فله سهم سهم راجل
هذا عندنا اما عند الشافعى فعلى العكس وسهم الفارس عنده اربعة
اسهم پس كفارك دارينه آتلو ايكن كيروب صكره جنكدن اوكدين
آتى اولوبده جنكه پيادن حاضر اولسه آنكچون غنيمتدن ايكى حصه واردر
يعنى آنكچون آتلى باينى واردر ودار حربه پيادن ايكن كيروبده اندن برآت
صاتون الان غازى ايچون غنيمتدن بر پاى واردر يعنى آنكچون بر پيادن
غازينك حصهسى واردر كم بو تفصيل بزم قتمزدهدر اما شافعى قتنده
بونك عكسنجهدر يعنى دار حربه آتلى ايكن كيروب صكره آتى هلاك
اولمغين جنكه پيادن حاضر اولان راجل سهمنى الوب دار حربه پيادن كيروب

صکره دار حربده بر آت صاتون المغین جنکه آتلی ایکن حاضر اولان کشی آتلی
حصه سنی آلور وآتك قیمتنده آتلی اولان غازینك حصه سی دورت پایلدر
حاصلی بونك قیمتنده راجل بر حصه آلور فارس آتك الدوغی قدر دورت
پای آلور ولا یسهم الا لفرس ای لفرس واحد فعلم من هذا انه لا یسهم للبغل
والراحلة ● ودخی پای چهار لمازالات ایچون یعنی غنیمتدن آنجق بر آت
ایچون پای اخراج اولنور پس بوندن فهم اولندیکه قاطر ودوه ایچون
حصه ویرلمز یعنی قاطره یاخود دوه یه بنوب غزایه کیدن اول بنکی ایچون
پای المغه مستحق اولماز زیرا قاطر ودوه آلات حربدن دکلدر ولا لعبد
وصبی وامرأة وذمی ورضخ لهم ودخی قوله ونابالغ وعورت وذمی ایچون
غنیمتدن حصه اخراج اولنماز یعنی بونلر دخی جنکه حاضر اولورسه ده
مال غنیمتدن سائر غازیلر کبی حصه دار اولمازلر ولکن انلر ایچون بر آزجق
نسنه ویریلور یعنی امام عسکر اولان مال غنیمتی غازیلر آره سنده پایلشدردوغی
زمان انلره دخی کوکلندن قوبدوغی قدر نسنه ویرر یعنی پایان اولان
غازینك حصه سندن آز ویررکه بونی شارح بیان ایدوب دیر ●
الرضخ اعطاء الشیء القلیل والمراد ههنا اقل من سهم الغنیمة ● رضخك معناسی
بر آزجق نسنه ویرمکدر وبو راده مراد اولنان غنیمت حصه سندن آز
اولان درکه مقدمه ذکر ایلدك والخمس للمسکین والیتیم وابن السبیل وقدم

فقرا ذوی القربی علیهم وغنیمتك بش بلوکندن برسی یعنی غنیمت بش بلوك
قلنوب دورت بلوکی غازیلر آره سنده قسمت اولنوب بشنجی حصه سنی
مسکین وفقیر ایچون وانا سز اولان اطفال ایچون ومالندن ایرودوشن
یولجی ایچوندر یعنی پادشاه اسلام اول غنیمتدن آیردوغی خمسی بو اصنافه
ویرر ولکن ذوی القربی انلر اوزره تقدیم اولنور یعنی رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلمك اقرباسندن اولان مسکینه ویتیمه وابن سبیله
سائر ناسدن اولان فقیردن ویتیمدن وابن سبیلدن مقدم ویرلور ولا
شیء لغنیهم وذوی القربانك غنیسی ایچون خمسدن هیچ نسنه یوقدر یعنی
غنیمتدن حصه یه مستحق اولماز وذکره تعالی للتبرك وآیة غنیمتده الله تعالی
نك غنیمتك ابتداء ذکرندن اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسه بیورروب
غنیمتك بشندن برسی اللهك ورسولینکدر الی آخره دیو ذکر ایلدوکلری
الله تعالینك اسم شریفیله تبرکا فتح کلام ایچون یاخود مال غنیمتی ابتداسنده
اسم الله تعالی ذکر اولنمغله تشریف ایچوندر یوخسه الله تعالی ایچون دخی
غنیمتدن بر حصه اولمق ایچون دکلدر وسهم النبی علیه الصلوة والسلام
سقط بموته کالصفی ● هذا عندنا ● ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك
رسالت سببیله الدقلری پای صفی کبی موتی ایله ساقط اولدی کیم بو بزم قتمزده
در یعنی بزم قتمزده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك غنیمتدن حصه کری

دار فنادن دار بقایه انتقال بیورمقلری ساقط اولمشدر نتکه مال غنیمتدن
اوزندوکیوب بعضی اشیایی الموه مولکری ایله ساقط اولمشدر • واما عند
الشافعی فیقسم علی خمسة اسهم سهم الرسول علیه الصلوة والسلام للخلیفة
• واما شافعی قتنده خمس غنیمت بش حصه اوزره قسمت اولنور و رسول
الله علیه الصلوة والسلامک حصه سی خلیفه نک اولور • وعندنا
سقط بموته کما سقط الصفی فانه کان للنبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان یصطفی
لنفسه المقدسة شیاء من الغنیمة • وبزم قتمزده رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلمک غنیمتدن حصه سی موتی ایله ساقط اولدی نتکه موتی ایله صفی
ساقط اولدی یعنی رسول الله علیه اکمل الصلوات حضرتلری ایچون جائز ایدیکه
هنوز غنیمت قسمت اولنمدین کندو نفس مکرمه لری ایچون بعض اشیاء نفیسه
اوزندوکیوب الوردی نتکه ذوالفقاری غزای بدردن اوزندوکیوب
المش ایدی • وسهم ذوی القربی لهم ای لبنی هاشم وابن المطلب • وذی
القربانک پایی انلر ایچوندر یعنی هاشم اوغلری ومطلب اوغلری ایچوندر
• اعلم ان النبی علیه ازکی الصلوات واتمی التسلیمات هو محمد بن عبد الله
بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف • معلومک اولاکیم حضرت عالیهٔ
رسول خدا وحبیب اهل هدا علیه صلوات الله تعالی وجمیع خلقه ابدا
ودائما وسرمدا عبد مناف اوغلی هاشم اوغلی عبد المطلب اوغلی عبد اللهک

اوغلیدر

اوغلیدر حاصلی عبد منافدن دورد نجی اتا سیدر • وکان لعبد مناف
اربعة بنین هاشم وعبد شمس والمطلب ونوفل • واول عبد منافک
دورت اوغلی وار ایدیکه هاشم وعبد شمس ومطلب ونوفلدر • ولما
قسم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غنایم خیبر وقسم خمس
ذوی القربی بین بنی هاشم وبنی المطلب • وقتاکم رسول الله علیه الصلوة
والسلام خیبرک غنیمتلرین قسمت ایلدیسه ذوی القربانک خمسنی هاشم
اوغلری ایله مطلب اوغلری اره سنده پایلشدردی • وکان عثمان من
اولاد عبد الشمس وجبیر بن مطعم من اولاد نوفل • وحضرت عثمان رضی
الله عنه عبد شمسک اولادندن اولوب جبیر بن مطعم رضی الله تعالی عنه
دخی نوفلک اولادندن اولدیسه • کلما رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم فقالا لا ننکر فضل بنی هاشم لمکانک الذی وضعک الله تعالی فیهم
ولکن نحن واصحابنا من بنی المطلب الیک فی النسب سواء فما مالک اعطیتهم
وحرمتنا • اول حضرت عثمان ایله جبیر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمه سویلیوب دیدیلرکیم الله تعالی سنی انلرک نسلنده وسلسله سنده
وضع وخلق ایلدوکیچون بنی هاشمک فضلنی انکار ایلمزز ولکن بز ومطلب
اولادندن اولان اصحابمز سکا نسبده برابرز بس نعجب انلره ویروب بزی
محروم قلدیکز • فقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انهم لم یفارقونی

في الجاهلية ولا في الاسلام وشبك بين اصابعه   پس بونلرك جوابنده
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم دخى بني هاشم ايله بني المطلب زمان
جاهليتده و اسلامده بندن ايرلمدي ديوب مبارك برمقلرين تشبيك
ايلدي يعني بري برينه كچيردي كه كمال اتحاد و اتصالدن عبارتدر
فالشافعي يقسمه كما قسم النبي عليه الصلوة والسلام   پس امام شافعي
خمس غنيمتي رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قسمت ايلدوكي كبي
پايلشدرر يعني كرك غني وكرك فقير اولسون هاشم ايله مطلبك ذريتلرينه
ويرر   ونحن نقول على رسول الله عليه الصلوات والتسليمات بصحبتهم
ونصرتهم اياه فلم يبق بوفاته عليه الصلوة والسلام فيستحقون بعد
وفاته بالفقر حيث قال وعوضكم بخمس الخمس ولما كان عوضا عن الزكوة المستحقة
من يستحق الزكوة   وبز شافعينك جوابنده ديرز كم رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم هاشم ايله مطلب اولادينك اكا صحبت ونصرت ايتمكلري
ايله تعليل ايلدي يعني خمسدن هاشم ومطلبك اولادينه انوكچون ويروب
سزه ويرمدمكه انلر بكا هم جاهليتده وهم اسلامده صحبت ونصرت ايدوب
بندن هيچ ايرلمديلر اما سز انلر كبي بكا مقارنت ومعاونت ايتمديكز ديو
بيوردي پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك وفاتيله انلرك
اكا صحبت ونصرتي قالمدي امدي وفاتلرندنصكره بونلر فقرايله مستحق اولورلر

يعني غنيمتدن الغه فقير اولنلري مستحق اولوب غنيلري مستحق اولمازلر
زيرا بر آخر حديث شريفده اي هاشم اوغللري الله تعالى سزه ناسك
غساله و اوساخني مكروه قلوب اندن عوض سزه غنيمتك بشدن برحصه سنك
بشدن برحصه سني ويردي ديو بيورمشلر   ووقتاكم خمس خمس انلره
زكاتدن عوض اولديسه اكا زكاته مستحق اولاني مستحق اولور يعني هاشم
ايله مطلبك اولادندن فقير اولنلري مستحق اولوب اغنياسي مستحق اولمازلر
وقد نقل ان الخلفاء الراشدين كانوا يقسمون على نحو ما قلنا   و
نقل اولنمشدر كه خلفاء راشدون رضي الله عنهم بزم ديدوكمز اوزره
قسمت ايدرلردي يعني خمس غنيمتي اوچ قسم ايدوب يتيم ومسكين وابن
سبيل اولنلرك هر برسنه برر حصه ويروب ذوي القربى يي سائرلري
اوزره تقديم ايدرلردي   وكان عمر يعطي فقراءهم   وحضرت عمر الفاروق
رضي الله تعالى عنه دخي ذوي القربانك فقيرلرينه ويرر ايدي ومن دخل
دارهم فاغار خمس الا من لا منعة له ولا اذن له وانلرك دارنه يعني دار حربه
كيروب اغارت ايدن كمسنه الدوغندن خمس النور الا منعه و اذني اولميانك
دكل يعني دار حربه كيروب اندن مال اخراج ايدننك الدوغي مالدن خمس
النور اما دار حربه اذن امامسز كيروب دشمني كندوسندن دفع
ومنع ايدهجك قدر قوتي ياخود يارد مجيسي اولميان كمسنه نك دار حربدن

الوب جقاردو غنی مالدن خمس الينماز ● لان الخمس انما يوخذ من الغنيمة
والغنيمة ما يوخذ من الكفار قهرا وهذا بالمنعة ● زيرا خمس الينماز الا
غنیمت مالندن وغنیمت ایسه کفاردن قهر وغلبه ایله النان مالدر وبو
ایسه منعه یعنی دشمنی منع ایدجك قوت ویا جماعت ایله اولور ●
فان لم يكن له منعة لكن وجد اذن الامام فهو في حكم المنعة لان الامام
بالاذن التزم نصرته ● پس اگر اول دار حربه کیروب مال جقاره نك قوت
مانعه وجماعتی اولمیوب ولكن پادشاهك اذنی بولنورسه یعنی امام عسكر
دار حربه هر کیم دلرسه کیروب اغارت ایلسون دیو اذن ویررسه بو اذن
منعه حکمنده در زیرا پادشاه اذن ویرمکله اول دار حربه داخل اولوب
مال جقاره نك یاردمنی التزام ایلدی یعنی اكا یاردم ایتمكی ذمتنه الوب
اول دخی اكا دیانوب دار حربه کیروب اغارت ایلدی پس بوصورتده انك
جقاردوغی مالك خمسی النور **ولالامام ان ينفل وقت القتال حثا فيقول
من قتل قتيلا فله سلبه** وپادشاه ایجون غازیلری جنکه قندرمقدن
اوتوری وقت قتالده تنفیل ایلیوب هر کیم اولدوره جك دشمنی اولدردسه
صوبیغونی انكدر دیمك واردر یعنی سن عسكرا ولانه مستحب اولورکه
جنك محلنده غزاتی قندرمق ایجون هر کیم باش کسرسه صوبیغونی یعنی
اتی وطونی انك اولسون دیه ● التنفيل اعطاء شئ زائد على سهم
الغنيمة والتركيب يدل على الزيادة ● تنفیلك معناسی غازی یه غنیمتدن
الاجغی پایی اوزره زیاده اولان نسنه ویرمکدر وتنفیل ترکیبی یعنی
تنفیل کلمه سی زیاده معناسنه دلالت ایدر یعنی نافله یه دلالت ایدرکه
نافله زائده دیمکدر فرض اولمین عباد ته نافله دینلدوکی دخی فرائض
اوزره زیاده اولدوغیجوندر ● قوله من قتل قتيلا سماه قتيلا لقربه
الى القتل ● مصنف من قتل قتيلا قولنده هنوز اولمینه مقتول دیو
تسمیه ایلدی قتله یقین اولدوغیجون زیرا بعض اشیا صدد وقربنده اولوب
اكا رجوع ایده جكی حال ایله تسمیه اولنور ابدست المغه شروع ایدنه
متوضی دینلدوکی کبی **او لسرية جعلت لكم الربع بعد الخمس** ● ای بعد ما رفع
الخمس جعلت لكم الربع الباقي او ثلثه او نحو ذلك ● یاخود امام ایجون
جائزدر قتالده قندرمق ایجون عسكردن بر مقدارینه تنفیل ایدوب
خمس غنیمتدن صکره دورتدن برینی سزکچون قلدردیمك یعنی غنیمتدن
خمس رفع اولندقدن صکره قلاندن ربعنی یا ثلثنی یا بوکه بکزر مقداری
سزکچون قلدردیمك جائزدر حاصلی دار حربده ایکن سرعسكره جائزدرکه
هر بر غازی یه تنفیل ایلیه وجائزدرکه جمله عسكردن بر بلوك
غازیلره تنفیل ایدوب سزه هان تك ایوجه جنك ایدوب مصلحت بتوردکز
بن سزه غنیمتك ربعنی یا ثلثنی ویردم دیه **لا بعد الاحراز هنا** ● ای بدار

الاسلام لانه حینئذ صار ملكا للغانمین • بو راده یعنی غنیمتی دار اسلامده
احراز وحفظ ایلدكدنصكره پادشاهك تنفیلی جائزدر ولمازحاصلی
غنیمتی دار حربدن چقاروب دار اسلامه كتوردكدنصكره تنفیل
ایلدیسه صحیح اولماز زیراكه اول غنیمت دار اسلامده احراز اولندوغی
تقدیرجه جمله غانمین وغازیلرك ملكی اولور الا من الخمس یعنی غنیمتی
دار اسلامده احرازدنصكره پادشاهك آنی تنفیل ایلمسی جائزدر اولماز
مكركم غنیمتك خمسندن تنفیل ایلیه یعنی دار اسلامده غنیمتك
بشندن بش بلوكدن برسنی چقاروب آندن تنفیل ایدرسه صحیح اولور
وسلبه ما معه حتی مركبه وما علیه وقتیلك سلبی كندو وسیله بله اولان
مالیدر حتی مركبی واوزرنده اولان اسبابی حاصلی اسیرك آتی
وطونی وجمله یانجه اولان صونغونی سلبیدر وهو للكل ان لم
ینفل • خلافا للشافعی فان السلب عنده للقاتل ان كان من اهل ان
یسهم له وقد قتل مقبلا لقوله علیه الصلوة والسلام من قتل قتیلا
فله سلبه • واول قتیلك سلبی جمله غانمین وغزاة ایچوندر اكر پادشاه
تنفیل ایلمزسه امام شافعینك خلافنجه زیرا آنك قتنده مقتولك سلبی
آنی اولدورنكدر اكر قاتلی آنكچون غنیمتدن پای چقارلمقلرك اهلندن
اولوب واول مقتولی اوزرینه هجوم واقبال ایدوب قارشو واردوغی

حالده

حالده اولدردی ایسه یعنی اكر بو شرط ایله اولدردیسه سلبی آنكدر اولور
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك من قتل قتیلا فله سلبه بیوردوغی
دلیل ایله بونك ترجمه سی بوندن مقدمجه مرور ایلدی • ونحن نحمل
هذا علی التنفیل لا علی وضع الشریعة • وبز بو حدیث شریفی تنفیل اوزره حمل
ایدروز یوخسه وضع شریعت اوزره دكل یعنی رسول الله صلی الله علیه
وسلم اول حدیث شریفی سوردقلری غزاتدن برسنه تنفیل اچلیچوندر یوخسه
احكام شرعیه دن باشقه برحكمی تبلیغ واخبار ایچون دكلدر •

باب استیلاء الكفار

• بو باب كفارك غلبه سنه متعلق احكامك
بیاننده در اذا سبی بعضهم بعضا واخذوا مالهم او بعیرا ند الیهم او غلبوا
علی مالنا واحرزوه بدارهم ملكوه • هذا عندنا • كفارك بعضیسی
بعضیسنی اسیر ایتدكلرنده وینه بعضیسی بعضیسینك مالنی الدقلرنده یاخود
آنلره قچان دوه مزی الدقلرنده ویاخود آنلر بزم مالریمزه اوزره غلبه
ایدوب والوب كندو دیارلرنده احراز وحفظ ایلدكلرنده مالك اولورلر كم
بو بزم قتمزده در یعنی آنلرك غلبه ایله بزم مالمزه مالك اولمقلری بزم قتمزده در
• اما عند الشافعی لا یملك الكفار مالنا بالاستیلاء لما ذكر فی اصول
الفقه ان النهی عن الافعال الحسیة یوجب القبح لعینه والقبح لعینه لا یفید
حكما شرعیا وهو الملك • اما شافعی قتنده كفار استیلا وغلبه ایله بزم مالمزه

مالك اولمازلر يعني بزم مالمزي آلوب كندو دیارلرنده احراز اتمكله مالمزه
مالك اولميوب اول مالي ينه بزم ملكمزده اولور مثلا زنا وشرب خمر كبي
افعال حسيه دن نهي اول فعلك لعينه قبحني وحرمتني اقتضا ايدر ولعينه
قبيح وحرام اولان نسنه ايسه شرعي حكم افاده واثبات ايلمزكه بحثمزده كافرلك
غلبه ايله بزدن آلوب ديارلرنده احراز ايلدكلري مالمزه مالك اولمقلريدر
ديو اصول فقهده ذكر اولنان قاعده اجلیچون حاصلي كفارك بزه استيلا
وغلبه سي زنا كبي فعل قبيح اولمغين بزم اموالمزه انلرك ملكي اولماسنه سبب
اولمماز زيرا كفارك زنادن نهي اولندقلري كبي بزه استيلا وغلبه ايله مالمزي
المقلرندن دخي نهي اولنمشلردر بس منهي اولان فعل حسي حكم شرعي افاده
ايلمز امدي كفارك هيچ بر وجهله بزم اموالمزه مالك اولمامازلر ديو تعليل ايدر
امام شافعي رحمه الله تعالى ● قلنا انما يملكون لاستيلائهم على مال غير
معصوم في زعمهم وليس لنا ولاية الالزام فسقط النهي في حق الدنيا ● وبز
امام شافعينك جوابنده ديرزكه بزم مالمزه كفار مالك اولماز لر الا كندو
زعملرنجه معصوم اولميان مالمزه غلبه ايلدوكلريچون وبزم ايسه اول نهيي
انلره طوتدرمغه ولايتمز وقدرتمز يوقدر بس دنيا حقنده نهي ساقط اولدي
يعني دنيا حقنده انلر بزم مالمزه استيلا وغلبه ايليوب المقلرندن نهي ساقط
اولوب كانه نهي اولنمدقلري مالمزي آلوب مالك اولديلر اما آخرت حقنده

نهي مقرردر يعني آخرتده مالمزي الدقلرندن اوتوري باشقه تعذيب اولنورلر
● والعصمة انما كانت ثابتة مادام محرزا بدارنا ليبقى التمكن من الانتفاع
فاذا زال سقط العصمة ● ياخود امام شافعي يه وجه آخر ايله جواب ويرو
ديرزكه بزم مالمز حقنده عصمت ثابت اولمز الا بزم دارمزده محرز و
محفوظ اولدوغي مدتده يعني مالمز مادامكه بزم دارمزده در معصوم
اولوب صاحبي انكله استدوكي كبي انتفاع ايدوب فائده لنمسنه اقتدار
بولمسيچون غيرسينك تصرفي اندن ممنوع اولور بس مالمزك بزم دارمزله
محرز ومحفوظ اولمسي زائل اولنجه يعني كفار غلبه ايله مالمزي آلوب كندو
دارلرينه ايله توب انده احراز ايدنجه اندن عصمت ساقط اولور بس بو سببله
دخي مالمزه مالك اولورلر لا احرارنا ومدبرنا وام ولدنا ومكاتبنا وعبدنا آبقا
وان اخذوه وكفار غلبه ايله بزم آزادلومزه ومدبرمزه وام ولدمزه و
مكاتبمزه وانلره قچان كوله مزه مالك اولمازلر اگرچه اول كوله يي آلوب
ضبط ايدرلرسه دخي ● وانما قال وان اخذوه لان الخلاف فيما اخذوه
وقهروه وقيدوه ففي هذه الصورة لايملكونه عند ابي حنيفة خلافا لهما
● ومصنف وان اخذوه دیدی زيرا خلاف اول قچان كوله يي طوتوب
● واكا قهر وغلبه ايدوب باغلدقلري صورتده در بس بو صورتلرده يعني
اخذ وقهر وقيد صورتنده كفار اول فرار ايدن كوله يه مالك اولمازلر امام اعظم

قسنده امامینك خلافنجه یعنی امامین قتنده اول صورتده اکا مالك اولورلر
لکن ان لم یأخذوه قهرًا لایملکونه اتفاقًا ● ولکن اول کوله‌یی قهرًا
طوتمزلر ایسه اکا بالاتفاق مالك اولمازلر ● لهما ان عصمته کانت
لحق المولی وقد زالت فصار مباحًا وقع فی ایدیهم ● امامین ایچون دلیل
بودرکه اول کوله‌نك عصمتی مولاسنك حقی اولدیغیچون ایدی حال بوکه
انلرك دارلرینه داخل اولمغله اول عصمت زائل اولوب انلرك الّرینه دوشمش
مباح اولدی پس سائر مباحاته مالك اولدقلری کبی اکا دخی مالك اولورلر
وله ان العصمة التی کانت لحق المولی لما زالت ظهر عصمته التی قد کانت
باعتبار الادمیة فصار بمنزلة الاحرار فلا یملکونه ● واما م اعظم ایچون
دلیل بودرکه اول کوله‌ده افندیسنك حقی ایچون اولان عصمت وقتاکه
دار حربه کیرمکله زائل اولدیسه انك آدمیتی اعتباریله اولان عصمتی ظاهر
اولدی پس اول عبد آبق بو اعتبار ایله احرار یعنی آزادلولر منزله‌سنده
اولوب کفار اول کوله‌یه مالك اولمازلر **ونملك بالغلبة حرّهم وما هو**
ملکهم وبز غلبه ایله کفارك آزادلولرینه وملکلری اولان اشیایه
مالك اولورز **ومن وجد منا ماله** ● ای فی ید الغانمین بعد ما غلبنا
علیهم ولم یذکر هذا لانه یفهم من قوله **اخذه بلا شیء ان لم یقسم**
ای بین الغانمین ● وکفار اوزره غالب اولدوغمزدنصکره بزدن

غانمین

غانمین وغزات الّنده مالنی بولان کشی ومصنف بو قیدی یعنی ید غانمینده
بولمق قیدینی ذکر ایتمدی زیرا بو معنا اکر قسمت اولنمدیسه یعنی غانمین
آره‌سنده پایلشلمدیسه هیچ برنسنه‌سز یعنی الدوغی مالی مقابله‌سنده غازیلره
هیچ برنسنه ویرمکسزین الور دیدوکی قولندن فهم اولنور **وبالقیمة**
ان قسم واکر غانمین آره‌سنده قسمت اولندیسه قیمتی ایله الور یعنی اول
مالی هرقنقی غازینك النه دوشدی ایسه اکا اول مالك دکری نه ایسه
اول بهایی ویروب الور **وبالثمن ان شراه منهم تاجر وان اخذ ارش**
عینه مفقوءة ودخی اول مالنی ثمن ایله الور اکر انی کفاردن بر بازرکان
صاتون المش ایسه یعنی تاجر انی کفاردن هر نقدر اقچه‌یه المش ایسه
مالکی اول بهایه الوب اول مالك کندو ذاتنده قیمتی نه اولدوغنه
اعتبار اولنماز اکرچه اول مال کوله اولوب کوزی چقارلدوغی حالده
تاجرانك ارشن المش ایسه ده ● ای ان فقئت عینه فی ید التاجر فاخذ
ارشه فالمالك القدیم یأخذ بکل الثمن ان شاء ولا یحط من الثمن شیء بازاء
ما اخذ من الارش ● یعنی تاجرك النده ایکن کوله‌نك کوزی چقارلوب
حاصلی برکمسنه اول کوله‌نك کوزنی چقاروب تاجر دخی اندن کوزك
ارشنی الورسه کوله‌نك اسکی مالکی انی تاجردن کل ثمنی ایله الور یعنی کفاردن
هر نه بها ایله الدی ایسه اسکی افندیسی اول بها ایله الوب تاجرك الدوغی

ارشك مقابله سنده هيچ بر نسنه حظ اولماز مثلا تاجر كوله يى كفاردن
يوز درهمه آلوب كوزينك ارشندن اوتوزى جانى دن آلى درهم الستة
اسكى مالكى تاجردن كوله يى كامل يوز درهمه آلوب كوزى بهاسندن اوتوزى
آلدوغى آلى درهم مقابله سنده اول ثمنسندن آلى درهمى اسقاط ايدوب
كوله يى يالكز آلى درهمه آليماز فان اسر عبد فبيع ثم كذا فللمشترى
الاول اخذه من الثانى بثمنه ثم لسيده اخذه منه بالثمنين وقبل اخذ الاول
پس اكر بر كوله اسير اولوب صكره بيع اولنسه بعده ينه اسير قلنوب بيع اولنسه
اولكى مشترى ايچون انى ايكنجيدن كندوسينك آلدوغى ثمن ايله المق وارد
بعده اسكى افنديسى ايچون دخى اولكى مشتريدن ايكى ثمنى ايله المق وارد
واولكى مشترى ايكنجى مشتريدن صاتون الماسندن مقدم اولكى افنديسى
ايكنجى مشتريدن الماز پس اولكى مشترى ايكنجيدن الدقدن صكره افنديسى دخى
اولكى مشتريدن ايكى بهاسيله آلور ● عبد اسر من زيد فاشتراه عمرو بمائة
ثم اسر منه فاشتراه بكر بمائة فعمرو يأخذه من بكر بمائة ثم يأخذ زيد من
عمرو بمائتين لانه قام على عمرو بمائتين ولو لم يأخذه عمرو فليس لزيد ان يأخذه
من بكر لان بكرا اشترى عبدا اسر من عمرو بعد ما اشتراه عمرو فلو اخذه زيد
من بكر لضاع الثمن الذى اعطاه عمرو فلا يأخذه زيد قبل اخذ عمرو ● اول
مسئله نك صورتى بودركه مثلا بر كوله زيددن اسير قلندى صكره انى

كفار

كفاردن عمرو يوز درهمه صاتون الدى بعده عمرودن دخى اسير قلنوب
صكره انى كفاردن بكر ينه يوز درهمه صاتون الدى پس بو صورتده
عمروكه اولكى مشتريدر بكردن كه ايكنجى مشتريدر يوز درهم ايله صاتون
الور صكره زيدكه كوله نك اسكى افنديسيدر عمرودن ايكى يوز درهم
ايله صاتون آلور زيرا اول كوله عمرو اوزره ايكى يوز درهمه دوردى
واكر عمرو بكردن صاتون الماز ايسه زيد ايچون انى بكردن صاتون المق
يوقدر زيرا بكر عمرودن صاتون الدوغندن صكره اندن اسير قلنان كوله يى
الدى پس اكر زيد اول كوله يى بكردن صاتون الاجق اولورسه عمرونك
ويردوكى ثمن ضايع المق لازم كلوردى پس امدى بكردن عمرو صاتون
المدين زيد الامز ● فلو ابق عبد بمتاع ● فاخذهما الكفار ● فشراهما منهم
رجل اخذ العبد مجانا وغيره بالثمن ● لما مر انهم لا يملكون العبد الابق
پس اكر بر كوله متاع واسباب ايله قاچوب انى كفار اخذ ايدوب بعده
انلردن بر كشى كوله يى متاعى ايله معا صاتون الورسه كوله مجانا اليتوب
غيريسى يعنى بلسنجه قاچردوغى متاع ثمنى ايله اخذ اولنوب كفار بوندن
قچان كوله مره مالك اولمازلر ديو مرور ايدن دليل ايچون ● وعتق عبد
مسلم شراه مستأمن ههنا وادخله دارهم ● هذا عند ابى حنيفة ● وشول
مسلمانن كوله آزاد اولور كه انى بونده يعنى دار اسلامده امان ايله كلن

كافر صاتون اولوب كندو دارلرینه ادخال ایلدیكم بو امام اعظم قتنده در
وعندهما لا یعتق لان الواجب ان یجبر علی بیعه وقد زال اذ لا ید لنا علیهم
فبقی عبدا فی ایدیهم • واما امامین قتنده اول عبد مسلم آزاد اولمز زیرا
واجب اولان اول مستأمن انی صاتمسی اوزره جبر اولنمقدر و بو ایسه
زائل اولدی زیرا بزم انلرك اوزرلرینه یدو تصرفمز یوقدر پس اول كوله دار
حربه ایلتدكدنصكره انلرك الندە كوله اولدوغی حالده قالور • قلنا ازالة
ولایة الجبر اقیم الاعتاق مقامه تخلیصا للمسلم عن ایدی الكفار • بز
امامینك جوابنده دیرزكه اول مستأمن بزدن صاتون الدوغی مسلمان كوله یی
كندو دارلرینه ادخال ایتمكله بزم اكا جبرمز ولایتی زائل اولنجه مسلمانی
كفارك الندن قورترمق ایچون انی آزاد اولدی دیو حكم ایتمكمز جبرك مقامنه
اقامت اولنور كعبد لهم اسلم ثمة فجاءنا او ظهرنا علیهم • اول ذكری
مرور ایدن كوله آزاد اولور كفارك شول كوله سی كبی كه دار حربده
مسلمان اولوب صكره بزه كلدی یاخود بزه كلمدی ولكن بز انلرك
اوزرینه غالب اولدق •

باب المستأمن

بو باب امان
ایله دار حربه كیرن مسلمانك وینه امان ایله دار اسلامه كیرن •
كافرك احكامی بیانندهدر هو یشمل مسلما دخل دارهم بامان وكافرا
دخل دارنا بامان اول مستأمن لفظی كفارك دارینه امان ایله كیرن

مسلمانه ده و بزم دارمزه امان ایله كیرن كافره ده شامل اولور یعنی
ایكیسنه ده مستأمن دینور ایكنجی میمك اسره سیله لا یتعرض تاجرنا ثمة
لدمهم وما لهم الا اذا اخذ ملكهم ماله او حبسه او غیره بعلمه بزم بازركانمز
دار حربده انلرك یعنی حربی كفارك قانلرینه و ماللرینه تعرض ایدهمز یعنی
شرعا نه جانلرینه و نه ماللرینه ضرر ایركورمكمز كیم بادشاهلری تاجرمزك
مالنی الایا انی حبس ایده یاخود بادشاهلرینك معرفتیله غیریسی مالنی الا
یا حبس ایده پس بو تقدیرجه تاجرمز انلردن راست كلدوكینك جاننه ده
مالنه ده اسندوكی كبی تعرض ایدر وما اخرجه • ای بطریق التعرض •
ملكه ملكا حراما فیتصدق به وانلرك دارلرینه امان ایله كیرن تاجرمزك
اندن اخراج ایلدوكی یعنی تعرض طریقیله چقاردوغی ماله ملك حرام ایله
مالك اولور پس چونكه الندە اولان حرام اولدی امدی انی كندوسی •
خرج ایتمیوب فقرایه تصدق ایدر • انما یملكه لانه ظفر بمال مباح
وانما كان حراما للغدر • اول تاجرمز اول ماله مالك اولور زیرا كه
مال مباحه ظفر و فرصت بولوب الدی ولكن اكا حرام اولدی الا انلره
غدر ایلدوكیچون فان اداته حربی • ای باشی تصرفا اوجب الدین فی ذمة
التاجر او اداان حربیا او غصب احدهما من الاخر وجاءا هنا لم یقض لاحد بشیء
لانه لا ولایة لنا علی المستأمن • پس اكر تاجرمزه بر حربی دین ویرسه

یعنی تاجرمز ایله بیع شرا کبی بر تصرفه مباشرت ایلدرسه کیم اول تصرف حربی
ایچون تاجرمزک ذمتنده دین اقتضا ایدر یاخود تاجرمز حربی یه دین ویرسه
یاخود ایکیسندن برسی اول برسندن بر نسنه غصب ایدوب صکره ایکیسیده
دار اسلامه کلوب ولرسه هیچ برسیچون بر نسنه ایله حکم اولنماز زیرا بزم
ایچون مستامن اوزره دار حربده ایکن مباشرت ایلدوکی معاملاتنه ولایت
وحکممز یوقدر پس دار اسلامه دخولندن صکره اول معاملاتدن هیچ برسیله
حکم ایتمزز **وكذا لو فعل ذلك حربيان وجاءا مستأمنين** ● لانه لا ولاية لنا
عليهما ● کذلك اول تصرفی ایکی حربی دار حربده ایکن ایشلیوب بعده مستامن
اولدقلری حالده بزم دارمزه کلسلر هیچ برسیچون بر نسنه ایله حکم اولنماز
زیرا بزم انلرک اوزرینه ولایتمز یوقدر یعنی بزم انلره اول تصرفه مباشرت
ایتدوکلری وقتده ولایت وحکممز اولمغین دار اسلامه امانله کلدوکلرنده
اول معاملاتلریله انلری مواخذه ایتمزز **فان جاءا مسلمين قضى بينهما بالدين**
الا الغصب ● لان الادانة وقعت صحيحة لتراضيهما بخلاف الغصب لانه لا تراضي
ولا عصمة ● پس اگر اول تصرفی ایدن ایکی حربی دار اسلامه مسلمان اولدقلری
حالده کلوب ولرسه اره لرنده دین ایله قضا اولنوب غصب ایله حکم اولنماز
زیرا بری برینه دین ویرمکلری ایکیسینکده رضاسی اولدوغیچون صحیح واقع
اولدیکه غصب دینک خلافنجه در زیرا بری بریندن غصب ایتمکلرنده تراضیلری

یوقدر

یوقدر وما للربینك عصمتی دخی یوقدر پس اره لرنده غصب ایله حکم اولنماز
ولکن دین هم تراضیلری ایله واقع اولوب وهم جمیع احکام اسلامی قبول
ایلدکلری ایچون دین ایله حکم اولنور **فان قتل مسلم مستأمن مثله ثمة عمدا**
او خطاء ودى من ماله وكفر للخطاء پس اگر دار حربه امان ایله کیرن مسلمان
انده کندو کبی بر مستامنی قصد ایله یاخود خطا ایله قتل ایدرسه ایکیسنده
کندو مالندن دیتنی ویرور ولکن خطا ایله اولدردوکیچون کفارت ایدر
لانه لم يجب القصاص وقت القتل لتعذر الاستيفاء لانه بالمنعة فيجب الدية
لوجود العصمة في ماله لا على العاقلة اذ الوجوب عليهم باعتبار النصرة والتقصير
الصيانة الواجبة عليهم وقد سقط ذلك بتباين الدارين ● واول قتل عمد
صورتنده قاتله قصاص واجب اولمیوب انجق قتل خطاده کبی دیت واجب
اولدوغنك اصلی بودرکه کندو کبی مستامن مسلمانی عمدا قتل ایلدوکی وقتده
اوزرینه قصاص واجب اولمدی ایدی استیفا یعنی بزم انی مقتولك یرینه
اولدرمکمز متعذر اولدوغیچون زیرا قاتلدن قصاص استیفا ایتمك منعه
ایله در یعنی پادشاه اسلام وجماعت مسلمین ایله حاصل اولور ودار حربده
بزم حکممز جاری اولمغین انده کندو کبی مسلمان مستامنی اولدوردندن
دار اسلامه کلدوکده کندو صکره بله استیفای قصاص ایلمزز زیرا اعتبار وقت قتله
در وقتل وقتنده ایسه اوزرلرینه حکممز جاری اولمازدی پس اول قاتل

اوزره واجب اولورکه مقتولك عصمتی موجود اولدوغیچون دیتنی کندو
مالندن ویره • وقتل خطا صورتنده انك قان بهاسنی ویرمك قاتلك
عاقله سنه اوزره واجب اولماز زیرا عاقله اوزره دیتك واجب اولمسی
آكا نصرت ایدوب ضررلو اولان شیلردن انی حفظ ایلمكلری واوزرلرینه
واجب اولان صیانتده تقصیر ایتمكلری اعتباریله در حال بوكه بو معنا تباین
دارین ایله ساقط اولدی یعنی دار اسلام ایله دار حرب بری برینه متباین
اولوب احدهمانك حكمی آخرده جاری اولمدوغیچون دار حربده مستأمن اولان
مسلمانك عاقله سندن اولان صیانت ساقط اولمشدر پس اول قاتل اوزره
واجب اولورکه مقتولینك دیتنی کندو مالندن ویره وفی الاسیرین کفر
فقط فی الخطاء • ای لا یجب شیء الا الکفارة فی الخطاء عند ابی حنیفة و کفار
الندە اسیر اولان ایكی مسلمانك برسی آخری قتل ایلسنده امجق قتل خطاده كفارت
ایدر یعنی کندو کبی مسلمان اسیری اولدورن اوزره قتل خطاده امام اعظم
قتنده کفارتدن غیری نسنه واجب اولماز • وعندهما یجب الدیة فی العمد
والخطاء لان العصمة لا تبطل بالاسیر کما لا تبطل بالاستیمان • واما مین
قتنده اول صورتده قصد له وخطا ایله قتلده قاتل اوزره قان بهاسی واجب
اولور زیرا مقتولك اسیر اولماسیله عصمتی زائل اولماز نتکیم دار حربه امان
ایله کیره نك عصمتی زائل اولماز پس مستأمنك دیتی واجب اولدوغی کبی

اسیرکله دیتی واجب اولور • وله ان الاسیر صار تبعا لهم بقهرهم
ایاه فیبطل الاحراز فسقط العصمة المقومة وهی ما یوجب المال عند التعرض
فلم یجب الدیة لا فی العمد ولا فی الخطاء لکن العصمة المؤثمة وهی ما یوجب الاثم
ثمة عند التعرض باقیة فیجب الکفارة فی الخطاء • واما م اعظم ایچون دلیل
بودرکه اسیر کفاره تابع اولدی کفار آكا قهر ایدوب تحت تصرفلرینه الدقلری
ایچون یعنی کفارك تحت قهرلرینه داخل اولدوغی جهتدن انلره تابع اولور
پس دار اسلام ایله محرز ومحفوظ اولدوغی باطل اولوب عصمت متقومه سی
ساقط اولورکیم اول عصمت مقومه تعرض قتنده مالی ایجاب ایدندر پس
دیت واجب اولماز عمدده ده خطاده ده لکن عصمت مؤثمه کیم دار حربده
ایکن تعرض قتنده کما هی اقتضا ایدن معنادر باقیدر پس قاتل اوزره خطاده
کفارت واجب اولور • ولا نمکن حربی هنا سنة وقیل له ان اقمت هنا سنة او شهرا
نضع علیك الجزیة فان رجع قبل ذلك • جزاء الشرط محذوف ای فیها
او نحوه • وحربی اولان کافره دار اسلامده کامل بر ییل اکلنمکه ایچون
قدرت واذن ویرلمز ودخی دار اسلامه امان ایله کیرمکه اذن
استدوکنده آكا دینلورکه یعنی پادشاه اسلام یاخود پادشاه طرفندن
مأمور اولان کمسنه آكا دیرکه اگر بوراده یعنی دار اسلامده بر ییل
یا برآی دوردرسك اوزریكه جزیه قورز پس اول حربی دخی انکچون

شرط وتعیین اولنان مدتدن اوکدین دونوب ولایتلرینه کیدرسه
نه کوزل مصنفك فان رجع قولنك جزاء شرطی محذوفدر که تفسیر
وتقدیری فیها دیمکدر یعنی اگا تعیین اولنان مدت تمام اولمدین کیدرسه
اول رجوعی حالیله ذمی اولمقدن خلاص اولور یاخود اول شرطك
جزاسی فیها اولمیوب اکا بکوزر ترکیب اولا مثلا فلا سبیل لنا علیه کبی یعنی
اگر اول حربی کندوسیچون تقدیر اولنان مدتده دار اسلامدن قالقوب
کیدرسه بزم اانك اوزرینه حکمز جاری اولمغه یول یوقدر حاصلی بر سنه
دن ار مدتده دار اسلامده دورمغه اذن ویرلن حربی اگر اول مدتك
تمامندن مقدم دار اسلامدن قالقوب کندو دارلرینه کیدرسه دار
اسلامده الیقونلوبده ذمی قلنمقدن قورتلور **والا فهو ذمی لا یترك ان یرجع** ای ان لم یرجع قبل المدة المضروبة فهو ذمی • واگر اول حربی
کندوسیچون تعیین اولنان مدتدن اوکدین دونوب دارلرینه کیتمزسه
ذمی اولوب کندو دارلرینه کیتمکه قیوویرلمز یعنی انکچون مضروبه ومقدره
اولان مدتدن مقدم دار اسلامدن قالقوب کیتمزسه ذمی اولوب ارتق
انی دار حربه حربه کیتمکه قیوویرلمز • واعلم ان من الامساس له بالعربیة
یتوهم ان الا للاستثناء ولم یعلم انه کلمة ان مع لا ادغم احدیهما فی الاخری
معلومك اولا که علوم عربیه ده علاقه سی اولمیان کشی مصنفك والا

قولی

قولی استثنا ایچوندر دیو توهم وظن ایدر وبلمز که اول الا لفظی لا ایله
ان کلمه سیدرکه برسی یعنی ان ده که نون اول برسنده یعنی لا ده که
لامده ادغام اولنوب لفظده وکتابتده الا اولدی **کما لو اشتری ارضا
فوضع علیه خراجها** اول بکجن صورتده حربی کافر ذمی قلنور دنته کم دار
اسلامده بر ارضی صاتون الوبده مثلا زراعتنه مباشرت اتمکله اوزرینه
اول یرك خراجی وضع اولنور وعندده ذمی قلنور • ای ان اشتری المستأمن
ارض خراج فوضع علیه خراجها یصیر ذمیا لانه اذا التزمه التزم المقام
فی دارنا ولا یصیر ذمیا بمجرد الشراء لانه ربما یشتری للتجارة • یعنی اگر
مستأمن اولان کافر دار اسلامده ایکن خراج یرنی صاتون الوب اوزرینه
اول ارضك خراجی وضع اولنسه اول حربی ذمی اولور زیرا ارضك
خراجنی التزام ایدیجه برمز دارمزده اقامت اتمکی التزام ایلدی ولکن مجرد
صاتون المغله ذمی اولمازمادامکه اول ارضك خراجی انك اوزرینه
وضع اولنمیه زیرا کاهیجه حربی یری تجارت ایچون صاتون الور یعنی
انجق طارلایی ویا باغی الوب صاتم ایدوب استرباح ایچون اشترا ایلدر •
وعلیه جزیة سنة من وقت وضع الخراج • ودخی اول بزم دارمزده یر
صاتون الوب اوزرینه خراجی وضع اولنوب ذمی قلنان حربی اوزره
اوزرینه خراج وضع اولندوغی وقتدن بر ییللق جزیه لازم کلور

اونکت

حربية ذميا هنا يا خود حربيه عورت دار اسلامده ذمی كافره نكاح ايله
وارسه ذميه اولور يعنی ذمی كافره نكاح ايله وارمغين اول حربيه نك
دار حربه كيتمكه قيو ويرلميوب ذميه قلنور وفي عكسه لا اى ان نكح الحربي
ذمية لا يصير الزوج ذميا اذ يمكن ان يطلق فيرجع بخلاف الاول حيث صارت
تبعا للزوج وانك عكسنده ذمی اولماز يعنی دار اسلامده مستأمن اولان
حربي بر ذميه عورتی نكاح ايله الورسه اول حربي ذمی اولماز زيرا ممكن
اولوركه اول عورتی بوشايوب ده دونوب دار حربه كيده كم بو اوكله
نكاحك يعنی حربيه عورت نكاحله ذمی كافره واردوغنك خلافنجه در
زيرا اول عورت ارينه تابع اولوب اكا تبعيت ايله ذميه اولدی وطلاقی
ايسه النده دكلدركه ارندن بوشانوب دار حربه كيده فان رجع المستأمن
الى داره حل دمه پس اكر مستأمن اولان حربي دار حربه رجوع ايدرسه
يعنی همان دار اسلام ايله دار حرب اره سنده كه سرحدی كچدوكی كبی برده
انك قانی ومالينه حلال اولور فان اسر او ظهر عليهم فقتل سقط دين
كان له على معصوم اى مسلم او ذمي پس اكر اول مستأمن كندو دارينه (لرينه)
رجوع ايلدوكندنصكره اسير قلنورسه يا خود اول دار حربده اولان كفار
اوزره غلبه اولنورسه يعنی بز واروب اول دار حرب اوزره استيلا
وغلبه ايليوبده اول مستأمن قتل اولنورسه انك دار اسلامده معصوم

اوزره يعنی مسلمان يا ذمی اوزره اولان دينی ساقط اولوب دين هر
كيمك اوزرنده ايسه انك ملكی اولور وافيئ وديعة له عنده اى صار
فيئا كل وديعة له عند معصوم في دارنا ودخی اول مستأمنك يعنی
دار حربه رجوع ايلدوكندنصكره اسير قلنان يا خود اول ديارلری
اوزره عسكر چكوب اوزرلرينه غلبه ايلدوكمزده قتل اولنان مستأمنك
بزم دارمزده معصوم قتنده امانت ديو قودوغی وديعه نك غلبه سی
فيء وغنيمت اولور وان مات او قتل بلا غلبة عليهم فهما لورثته واكر
اول مستأمن كندو ديارلرينه رجوع ايلدوكندنصكره اولورسه يا خود
بز انلره غلبه اتمدين قتل اولنورسه ايكيسيده يعنی دار اسلامده معصوم
اوزره اولان دينی وهم بينه معصوم قتنده قودوغی امانتی وارثلرينكدر
اى دين كان له على معصوم ووديعة له عنده وذلك لان الامان باق
في ماله فيرد عليه ان كان حيا وعلى ورثته ان مات او قتل بلا غلبة لكن لو قتل
بعد ما ظهرنا عليهم صار ماله غنيمة بتبعيته يعنی اول مستأمنك دار اسلامده (مده)
معصوم اوزره كه دينی وهم بينه معصوم قتنده اولان امانتی وارثلرينك
اولور وبو معنا يعنی اول مالك وارثلرينك اولماسی بونكچوندر كه انك
اول مالی حقنده امانی باقيدر يعنی كندوسی دارلرينه رجوع سببيله انك
حقنده كه امان بوزلدی ولكن دار اسلامده الیقودوغی مالی حقنده بوزلمدی

پس اول ماللری کندوسنه رد اولنور اگر صاغ ایسه و وارثلرینه رد اولنور
اگر اولورسه یاخود بز انلرك اوزره استیلا و غلبه ایتمدین قتل اولنورسه
ولکن بز انلرك اوزرلرینه ظاهر و غالب اولدوغمزدن صکره قتل اولنورسه
اکا تبعیت ایله مالی دخی فیء و غنیمت اولور ● حربی هناله ثمة عرس واولاد
وودیعة مع معصوم وغیره فاسلم ثم ظهر علیهم فکله فیء بوراده یعنی
دار اسلامده اولوب اوراده یعنی دار حربده عورتی و اولادی و معصوم
وغیر معصوم ایله ودیعه سی اولان مستأمن کافر مسلمان اولوب صکره انلر
اوزره یعنی اول دار حربك کفاری اوزره غلبه اولنسه یعنی اوزرلرینه
عسکر چکوب غالب اولسق انك کلیسی یعنی اول بزم دارده مسلمان اولان
مستأمنك کندو دارلرنده اولان عورتی و اولادی و اول ودیعه سی سائر
اموالی کبی غنیمت اولور ● اما العرس والاولاد الکبار فلعدم التبعیة واما غیره
ذلك فلانه لیس فی یده فاسلامه لا یوجب عصمته ● اما انك عورتی و بیوك
اولادی غنیمت اولدوغی انلرك بوکا تبعیتلری اولمدوغیچوندر اما بونلردن غیریسنك
غنیمت اولدوغی بونك النده و حالا تصرفنده اولمدوغیچوندر پس بونك اسلامی ●
دار حربده اولان امواللرینك عصمتنی ایجاب ایلمز وان اسلم ثمة فجاء وظهر علیهم
فطفله حر مسلم وودیعة مع معصوم له وغیره فیء واگر حربی دار حربده
ایکن مسلمان اولوبده دار اسلامه کلوب صکره اول کفار اوزره یعنی مسلمان

اولوبده

اولوبده دار اسلامه کلمسنه نك دیارنده که کفار اوزره غلبه اولنسه
پس انك دار حربده اولان نابالغ ولدی کندوسنه تبعیت ایله حر مسلماندر و دخی
معصومدر یعنی مسلمان یا ذمی یاننده اولان ودیعه سی کندونکدر واندن غیریسی
یعنی طفلی ایله معصوم یاننده اولان اما اندن غیری دار حربده هرنه سی وار ●
ایسه جمله سی فیء و غنیمتدر ● فقوله ● پس مصنفك ● وودیعة ● قولی
● مبتداء ● مبتدادر ● ومع معصوم ● قولی ● صفته ● اول مبتدانك
صفتیدر ● وله ● قولی ● خبره ● اول مبتدانك خبریدرکه ● ای الحربی
الذی اسلم ● تفسیر و معناسی اول ودیعه دار حربده مسلمان اولوبده
دار اسلامه کلن حربینکدر دیمك اولور ومن اسلم ثمة وله ورثة
هنالك فقتله مسلم فلا شیء علیه الا الکفارة فی الخطاء ودار حربده مسلمان
اولوب دار اسلامه هجرت ایلمیوب انده وارثلری وار ایکن انی بر مسلمان
قتل ایلسه اوزرینه هیچ برنسنه لازم کلمز الا قتل خطاده کفارت لازم کلور
● ای له ورثة مسلمون فی دار الحرب فان کان القتل عمدا فلا یجب شیء وان
کان خطاء لا یجب الا الکفارة ● یعنی اول مقتولك دار حربده مسلمان وارثلری
اولسه پس اگر اول قتل قصدا اولورسه انی قتل ایدن اوزره هیچ برنسنه لازم
کلمز واگر اول قتل خطا ایله اوزرینه کفارتدن غیری هیچ برنسنه لازم کلمز
● وعند الشافعی یجب القصاص فی العمد والدیة فی الخطاء ● وامام شافعی

قتنده اول صورتده قاتل اولدره قتل عمدده قصاص و قتل خطاده دیت واجب
اولور واخذ الامام دیة مسلم لا ولی له ای مسلم قتل خطاء ولا ولی له
و ولیسی اولمیان مسلمانک دیتنی پادشاه اسلام الور یعنی خطا ایله قتل
اولنوب ولیسی اولمیان مسلمانک قانبهاسنی پادشاه اسلام اخذ قتل ایدنک
عاقله سندن الوب بیت الماله وضع ایدر ومستأمن اسلم هنا من عاقلة قاتله
خطاء ودخی پادشاه بوراده یعنی دار اسلامده مسلمان اولان مستأمنک
دیتنی اخذ خطا ایله قتل ایدنک عاقله سندن الور ای جاء حربی بامان
فاسلم ولا ولی له فقتل خطاء فالامام یأخذ الدیة من عاقلة قاتله یعنی بر
حربی امان ایله دار اسلامه کلوب مسلمان اولوب وانک ولیسی اولمیوب
خطا ایله قتل اولنسه امام یعنی پادشاه اسلام انک دیتنی قاتلنک عاقله
سندن الور وقتل او اخذ الدیة فی عمده ولا یعفو ای ان کان القتل عمداً
فالامام بالخیار اما ان یستوفی القود او یأخذ الدیة لکن لیس له ولایة العفو
و اول صورتده پادشاه قتل عمدده قاتلی قتل ایدر یاخود اندن مقتولک قان
بهاسنی الور یعنی دیلرسه بر ینه قاتلی قتل ایدر و دیلرسه اندن قانبهاسنی
الوب مال بیت ماله قتار یوخسه اندن عفو ایدهمز یعنی اول قتل اکر عمداً
اولورسه امام مخیردر که یا قودی استیفا ایدوب اخی مقتولک یرینه قتل
ایدر یاخود اندن قانبهاسنی الور ولکن پادشاه ایچون قاتلدن عفو ایتمک

ولایت و قدرتی یوقدر یعنی پادشاه ایچون جائز دکلدر که اول قاتلدن
عفو ایلیه

باب الوظایف

بو باب وظیفه لرک
یعنی عشر و خراجک احکامی بیاننده در ارض العرب وما اسلم اهله او فتح
عنوة وقسم بین جیشنا والبصرة عشریة عرب دیارینک ارضی و اهلی
مسلمان اولان یاخود قهر و غلبه ایله فتح اولنوب عسکرمز اراسنده
قسمت اولنان ولایتک ارضی و بصره شهری و توابعی عشریه در یعنی بو یرلک
یرلرندن بتن اشیانک زکوة الخارج بابنده تفصیل اولندوغی اوزره
عشری یا نصف عشری النور والسواد وما فتح عنوة واقر اهله علیه او
صالحهم خراجیة وسواد یعنی بغداد یوره سنده اولان کویلر و یرلر و
قهر ایله فتح اولنوب ینه اهلی اوزره ابقا اولنان ولایتک یاخود پادشاه
اهلی ایله مصالحه ایلدوکی ولایتک ارضی خراجیه در یعنی بو یرلردن
خراج النور ارض العرب ما بین العذیب الی اقصی حجر بالیمن بمهرة
الی حد الشام ارض عرب ایله مراد تمیم قبیله سنک صویی اولان عذیبدن
یمن دیارنده مهره دینلن مکانده که انده ایراق طاشه دکلدر یعنی اول
مهره دینلن یر نهایت بولوب دوکنجیه دکلدر اوزونلغی تا حد شامه دکلدر
انلیلکی وسواد عراق العرب ما بین العذیب الی عقبة حلوان ومن
الثعلبیة ویقال من العلث الی عبادان وعرب عراقینک کویلری عذیبدن

آره سیدر عقبه حلوانه دك اوزونلغی وثعلبیه دن ودینلورکه علثدن
عبادانه دکین اولکی وموات اجبی یعتبر بقربه وشول اسیسز خالی یرکیم
احیا وعمارت اولنور یقینیله اعتبار اولنور بس اگر ارض عشریه یه
یقین ایسه عشریه وخراجیه یه قریب ایسه خراجیه اولور وخراج وضعه
عمر رضی الله تعالی عنه علی السواد لکل جریب یبلغه الماء صاع من بر
او شعیر ودرهم وشول خراج کم حضرت عمر رضی الله تعالی عنه سواد عراق
اوزره وضع ایلدی هر بر جریب ایچوندر کم اکا صو یتشور هر بر ینی صوبصا
بغدای دن یا ارپه دن بر صاع و بر درهمدر جریب دیو طول وعرضی التمش
ارشون یره دینورکه انجیلر اکا دونم دیو تعبیر ایدرلر والجریب الرطبة
خمسة دراهم ویونجه اوتینك هر دونمی ایچون وضع ایلدوکی خراج بش
درهمدر والجریب الکرم او النخل متصلة ضعفها وبری برینه اولاشق وصیق
اولان اصمه لغك وتکلکك یا خود نخلستانك هر بر دونمی ایچون انك
یعنی بش درهمك ایکی تیدر یعنی اون درهمدر ولما سواه کزعفران وبستان
ما تطیق واندن غیرسی چونکه زعفران و بوستان کبیدر انك خراجی طاقت
کتوردوکی قدردر للجریب ستون ذراعا فی ستین ذراعا • جریب
التمش ارشون بر در التمش ایچنده یعنی انی واوزونی التمش اندازه اولان یردر
• وفی کتب الفقه ذراع الکرباس سبع قبضات وذراع المساحة سبع قبضات

واصبع

واصبع قائمة وعند الحساب الذراع اربع وعشرون اصبعا والاصبع ست
شعیرات مضمومة بطون بعضها الی بعض • وفقه کتابلرنده ذکر اولنمشدرکه
بز ارشونی یدی طوتامدر ومساحه نك ذراعی یعنی یر اولچجك ارشون
یدی طوتام و بر اوردوطوردر بر مقدر وحسابجیلر قتنده ذراع یکرمی
دورت برمقدر و برمق بعضیسنك قارنی بعضیسنه ضم اولنمش التی اربه
یاصی لغیدر ونصف الخارج غاية الطاقة ونقص ان لم تطق وظیفتها ولا یزاد
ان اطاقت عند ابی یوسف وجاز عند محمد ویردن چقان یعنی حاصل اولان
نسنه نك نصفی خراج قلمق طاقتك غایتیدر واگر حاصل اولان وظیفه سنه
طاقت کتورمزسه اکسك قلنور یعنی محصولنك نصفی خراج قلنان ارضدن
خارج وحاصل اولان اول وظیفهٔ معینه سنه طاقت کتورمزسه حاصلی
صاحبنك خرجنه الی ویرمزسه اندن نقص اولنور طاقتی مقداری نجه
خراج وضع اولنور واگر وظیفه سندن ارتغه طاقت کتوررسه ابی یوسف
قتنده انك اوزره زیاده قلنمیوب امام محمد قتنده وظیفه سی اوزره
زیاده ایلمك جائز اولور ولا خراج لو انقطع الماء عن ارضه او غلب علیها
او اصاب الزرع آفة ویرده خراج یوقدر یعنی اندن خراج النماز اگر ارض
خراجدن صو کسلورسه یا خود اوزرینه صو غالب اولورسه یا خود اکینه
بر آفت یتشورسه ویجب ان عطلها مالکها وارض خراجیه نك خراجی وبر ملك

واجب اولور اگر انی مالکی ابطال ایدوب انده زراعت ایلمزسه **وينبغي ان يسلم**
المالك او شراها مسلم ويترك خراجي قالور يعني ارض خراجيه اولمسي باقيدر
اگر مالکی مسلمان اولورسه یاخود مالکندن بر مسلمان الورسه حاصلی
ارض خراج خراجیه اولدوغندن هیچ بر حال الله جقماز **ولا عشر في خارج ارضه**
اى ارض الخراج وهذا عندنا وعند الشافعي يجب • وانك خارجنده يعنى
ارض خراجدن حاصل اولاندن عشر یوقدر که بو بزم قتمزده در اما شافعی قتنده
انده عشر دخی واجب اولور یعنی بونك قتنده ارض خراجدن خراج وهم عشر النور
ويتكرر العشر بتكرر الخارج • بخلاف الخراج فانه لا يتكرر • ویردن حقا
متكرر اولغله عشری دخی متكرر اولور یعنی ارض عشردن ییلده قاچ کره
محصول کلورسه هر محصول ویردکجه اندن عشر النور که بو خراجك خلافیدر
زیرا خراج ییلده ایکی کره النماز • واعلم ان الخراج نوعان موظف وهو
الوظيفة التي توضع على الارض كما وضع عمر رضي الله تعالى عنه على سواد العراق
وخراج مقاسمة كربع الخارج وخمسه ونحوهما فالذي لا يتكرر هو الموظف
اما خراج المقاسمة فهو يتكرر كالعشر • ومعلومك اولا که خراج ایکی دورلودر
که برسی موظف اولانیدر و بو شول وظیفه درکه یرا اوزره وضع
اولنور حضرت عمر رضي الله تعالى عنه سواد عراق اوزره وضع ایلدوکی
کبی که بیانی کچدی و برسی دخی خراج مقاسمه در یردن خارج وحاصل

اولانك

اولانك دورتدن و بشدن برسی وانلره بکزر کبی مقدارك اوزرینه قسمت
ایدلمشمك کبی پس بر ییلده تکرار النمیان خراج موظف ومعین اولانیدر اما
خراج مقاسمه متكرر اولور عشر کبی **فصل الجزية** بو جزیه
نك فصلیدر • اعلم ان الجزية نوعان جزية وضعت بالتراضي فيقدر بحسب
ما يقع عليه الاتفاق وجزية يبتدئ الامام وضعها اذا غلب عليهم • معلومك
اولا که جزیه ایکی نوعدر کیم برسی تراضی ایله وضع اولنان جزیه در
پس بو جزیه پادشاه اسلام ایله کفارك اتفاقی اوزرینه واقع اولوب قرار
ایلدوکی مقداره تقدیر وتعیین اولنور و برسی دخی شول جزیه در که
پادشاه اسلام کفار اوزره غالب اولنجه انی وضع ایلمکه باشلر یعنی بونده
کفارك رضا وعلاقه سی اولمقسزن امامك استدوکی کبی مقتضای شرع اوزره وضع
وضعت بصلح لا يغير کفار اوزره صلح ایله قونلان جزیه اول مقداردن
زیاده ونقصان ایله تغییر اولنماز **وحين غلبوا واقروا على املاكهم توضع**
على كتابي ومجوسي ووثني عجمي ظهر غناؤه • فيه خلاف الشافعي فانه لا توضع
عليه عنده • وكفار مغلوب اولوبده یعنی پادشاه اسلام انلرك دیارین
قهر وغلبه ایله فتح ایلیوبده ملکلری اوزره الی قونلدقلرنده یعنی پادشاه
اسلام دیارلرینی عنوة فتح ایدوب انلری کندو دیارلری اوزره قرار
قلوب هر کسه ملکی مقرر اولدوغی حینده غناسی اشکار اولان کتابی کافر

اوزره واتش برست اوزره وعجمدن اولان بت برست اوزره جزیه وضع اولنورکه بوندن یعنی عجمی اولان بت برست اوزره جزیه وضع اولنمقده شافعینك خلافی واردر زیرا بونك اوزره انك قتنده جزیه وضع اولنماز **لكل سنة ثمانية واربعون درهما** • **يوخذ فی كل شهر اربعة دراهم** • هر بر سنه ایچون قرق سكز درهم وضع اولنوب اول غناسی ظاهر اولانیدن هر آیده دورت درهم اخذ اولنور معلوم اولاكه كافرك جزیه حقنده نه مقدار مال ایله اولدوغنده بر صحیح قول اولوب شرح كنز وغررده اختیار اولندوغی اوزره اول بیك درهمه مالك اولانیدر ومتوسط حالده اولانی ایكی یوز درهمه مالك اولانیدر اون بیكه دك وفقیر اولانی ایكی یوز درهمه مالك اولمیانیدر **وعلى المتوسط نصفها** واول ذكر اولنان كافرلرك فقر وغناده اورته حالده اولسی اوزره انك یعنی هر سنه ایچون قرق سكز درهمك نصفی واردر یعنی یكرمی دورت درهمدركه اندن هر آیده ایكی درهم النور **وعلى فقير يكتسب ربعها** واول ذكری كچن كفارك قزانج ایدن فقیری اوزره انك ربعی یعنی اون ایكی درهم وضع اولنوب اندن هر آیده بر درهم النور • **وعند الشافعی توضع على كل حالم دينار الفقير والغنى سواء** • وامام شافعی قتنده هر بر بالغ اولنلری اوزره بر آلتون وضع اولنورکه فقیر وغنی برابردر یعنی امام شافعی انلرك فقیر وغنیسنی بری برندن فرق ایتمیوب هر برسینك اوزرینه

على التسوية بر آلتون وضع اولنوردیر **ولا على وثنى عربى** عربی بت برست اوزره جزیه وضع اولنماز **فان ظهر عليه فعرسه وطفله فئ** پس اگر عربدن اولان بت برست اوزره غلبه اولنورسه عورتی وكوچك اولادی فیء اولور **ولا مرتد ولا يقبل منهما** • ای من الوثنی العربی والمرتد • **الا الاسلام او السيف** ودخی مرتد اوزره جزیه وضع اولنماز وانلردن یعنی عربی اولان بت برست ایله مرتددن قبول اولنماز الا اسلام یا قلج یعنی بو ایكیسی یا مسلمان اولور یاخود قتل اولنورلر والا انلردن هیچ بر حال الله جزیه المق جائز دكلدر • وعند **الشافعی يسترق مشركوا العرب** • وشافعی قتنده عربك مشركلری استرقاق اولنور **ولا على راهب لا يخالط** ودخی ناسه قارشمیان رهبان اوزره یعنی نصارانك دنیادن الچكوب بر كوشه‌ده دوروب هیچ كمسه ایله اختلاط ایتمین باباس لری وكشیشلری اوزره جزیه وضع اولنماز • وعند ابی یوسف وهو روایة محمد عن ابی حنيفة توضع ان كان قادرا على العمل • وابی یوسف قتنده كم بو قول امام محمدك امام اعظمدن رحمهم الله تعالى روایتیدر رهبان اوزره جزیه قونلوراگر عمله وقزانجه قادر ایسه **وصبى وامراة** ونابالغ اوشاق اوزره وعورت اوزره جزیه وضع اولنماز • وعند ابی یوسف یجب ان كان له مال • اما ابی یوسف قتنده صبی اوزره جزیه واجب اولور اگر مالی وار ایسه **ومملوك واعمى وزمن** وكوله وكور وكوترومار اوزره جزیه

وضع اولنماز وفقير لا يكتسب ● وعند الشافعي تجب ● وفراغت ايتمين فقير اوزره
جزيه قونلماز ولكن شافعي قتنده فقير اوزره دخي جزيه وضع ايلمك واجب
اولور وتسقط بالموت والاسلام ● خلافا للشافعي فيهما ● وجزيه ساقط
اولور ذمينك موتي وهم مسلمان اولمسيله ايكيسنده ده امام شافعينك خلافنجه
يعني ذمي اوزره ييل دونوب اول سنه نك جزيه سني ويرمدين
اولورسه ياخود مسلمان اولورسه بزم قتمزده اندن اول سنه نك جزيه سي
ساقط اولوب اوله نك تركه سندن ومسلمان اولاندن النماز اما شافعي ●
قتنده بو ايكيسندن ده جزيه النور وتداخل بالتكرر ● هذا عند ابي حنيفة خلافا
لهما ● وجزيه متكرر اولمغله بري برينه تداخل ايدر كه بو امام اعظم قتنده
در امامينك خلافنجه يعني ذمي اوزره جزيه سن ويرمدين بر قاچ سنه كچرسه
اول سنه لرك جزيه سي بري برينه داخل اولوب اندن انجق ايچنده اولدوغي
ييلك جزيه سي النور لكن امامين قتنده جمله سي اخذ اولنور ولا يحدث بيعة
وكنيسة هنا ولهم اعادة المنهدمة ● ودار اسلامده نصارانك بتخانه سي ويهودك
كليساسي احداث اولنماز وانلر ايچون كهنه لنوب ويرانه اولمغين يقلان
كليسالرين تكرار ياپوب يرينه اعاده ايتمك واردر وميز الذمي في زيه
ومركبه وسرجه وسلاحه فلا يركب خيلا ولا يعمل بسلاح ● وذمي هيئتنده وكيسيسنده
واثوابنده وسلاحنده تمييز وتفريق اولنوب اته بنمز وسلاح استعمال ايلدوب كونورمز

حاصلي

حاصلي حكام اسلامه لازمدر كه ذمي كافرلري اته بندرميه لر وانلره سلاح
قوشاندرميه لر ويظهر الكستيج ● وهو خيط غليظ بقدر الاصبع من الصوف
يشده الذمي على وسطه وهو غير الزنار من الابريسم ● ودخي ذمي كستيجي
اظهار ايده وكستيج يوكدن ياپلمه بارمق قالكلغنده بر غليظ ايپدر كه اني ●
ذمي بلنه بغلر كم بو كستيج ابريشمدن اولان زناردن غيريدر ويركب على
سرج كالاكاف ● وذمي سمر كبي ياپلمش اير اوزره بنر يعني ايرينك اوكي
قاشي سمرك اوكي قاشي كبي اولا وميزت نساؤهم في الطريق والحمام وذميلرك
عورتلريده مسلمانلرك خاتونلرندن تمييز وتفريق اولنور يولده وحمامده
يعني عورتلري دخي كرك يولده وكرك حمام ايچره بر علامت ايله فرق اولنمق
كركدر ويعلم على دورهم لئلا يستغفر لهم ● وذميلرك اولري اوزره علامت
وضع اولنور تا كم بر مسلمان دلنجي واروب قپودن بر نسنه استيجه اني مسلمان
اوي ظن ايدوب انلر ايچون استغفار ودعا ايلميه ونقض عهده ان غلب على
موضع لحربنا او لحق بدارهم وصار كمرتد في الحكم بموته بلحاقه لكن لو اسر يسترق
والمرتد يقتل ● وذمينك عهدي نقض اولنور بزمله جنك ايتمكيچون بر موضعه
غلبه ايدرسه ياخود دار لرينه يعني دار حربه كيدوب لاحق اولورسه
يعني بو صورتلرده ذميلرك عهدي بوزولوب مرتد كبي اولور دار حربه
لاحق اولماسي سببله موتيله حكم اولنمقده حاصلي دار حربه لاحق اولدوغي

موتيله حكم اولنوب انك احكامى مرتدك احكامى كبى اولور ولكن بو كافر برده
اسير قلنورسه استرقاق اولنوب مرتد قتل اولنور اشته ايكيسنك اراسنده
اولان فرق بودر ولا ان امتنع عن الجزية او زنى بمسلمة او قتلها او سب النبى عليه
الصلوة والسلام يوخسه ذمينك عهدى نقض اولنماز اكر جزيه ويرمكدن
امتناع ايدرسه ياخود مسلمان عورتله زنا ايلدرسه يا انى اولدررسه ياخود
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرين سوكرسه ● وعند الشافعي
سب النبى صلى الله تعالى عليه وسلم نقض العهد ● وامام شافعى رحمه الله تعالى
عليهك قتنده حضرت عاليه رسول الله عليه افضل الصلوات واكمل التحيات ●
ذمينك سب ايلسى عهدى بوزمقدر پس اندن بو قباحت صادر اولورسه
قتل اولنور ويؤخذ من مال بالغ تغلبي وتغلبية ضعف زكوتنا وتغلبى و
تغلبيه نك بالغلرينك مالندن بزم زكاتمزك ايكى قاتى النور حاصلى عربدن اولان
نصارانك اركلرندن وعورتلرندن غنى وبالغ اولنجه بزم زكاتمزك ايكى قاتى
اخذ اولنور مثلا بزم ايكى يوز درهم كومشمزدن بش درهم زكات النور اما
انلرك كندن اون درهم النور ومن مولاه الجزية والخراج ● خلافا لزفر فانه
يؤخذ منه ضعف زكوتنا وهو الخمس في الارض ونصف العشر في غيرها مما
يجب فيه الزكوة ● وتغلبينك ازادلولرندن جزيه وخراج النور امام زفرك
خلافنجه زيرا بونك قتنده انلرك ازادلولرندن دخى كندولرندن النديغى كبى

ضعف زكاتمز النور كه اول ضعف زكاتمز يردن چقاندن خمس واندن غيرسنده
كه زكاتى واجب اولان اموالدر نصف عشردر كمولى القرشى ● فانه يؤخذ
منه الجزية والخراج ● قرشينك ازادلوسى كبى زيرا بوندن دخى جزيه وخراج
اخذ اولنور فقوله عليه الصلوة والسلام مولى القوم منهم انما يعمل به
في حرمة الصدقة فيجعل مولى الهاشمي في هذا الحكم لان الحرمات يثبت بالشبهات
● پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك قومك ازادلوسى كندولردندر
ديو بيوردقلريله عمل اولنماز الا انلره صدقه وزكات حرام اولمقده پس
هاشمينك ازادلوسى بو حكمده يعنى زكات المقده هاشمى كبى قلنور زيرا
حرمتلر شبهه لر ايله ده ثابت اولور ومصرف الجزية والخراج ومال التغلبي
وهديتهم للامام وما اخذ منهم بلا حرب مصالحنا كسد ثغر وبناء قنطرة و
جسر وجزيه وخراجك وتغلبيدن النان مالك وپادشاهه ديو كوندردكلرى
پيشكشلرينك وانلردن جنكسز وجدالسز النان مالك مصرفى دربندلرى
سد ايلمك وسوك وكوپرى ياپمق كبى مصلحتلرمزدر يعنى اول
اموال مسلمانلرك بو مقوله مصالحنه صرف اولنور يوخسه هيچ بركمسنه نك
مالى وملكى اولماز ● القنطرة ما يكون مركبا والجسر خلافه مثل ان السفن
قنطره ديو طاشدن وكرجدن وسائر كبرويه لازم اولان اشيادن تركيب
اولنان كبرودر وجسر بونك خلافنجه درمثلا كوچك كميلر برى برينه تعليق

آنلردن كبرو يابنمق كبي وكفاية العلماء والقضاة والعمال و رزق المقاتلة و
ذراريهم ودخى اول اموالك مصرفى علمانك وقاضيلرك وخدمات مسلمين
اوزره اولان عاملرك كفايتى وكفار ايله جنك ايده جك اورلرك ودريشلرك
رزقيدر حاصلى اول اموال بونلره دخى كفايت ايده جك قدر صرف اولنور
ومن مات فى نصف السنة حرم من العطاء فانه صلة فلا يملك قبل القبض
ويسقط بالموت واول ذكر اولنانلردن يارديلده اوله نى عطادن
محروم اولور يعنى الاجنى حصه سى وارثلرينه انتقال ايلمز زيرا آكا ويريله جك
مال صله وبخشيش حكمنده در پس آكا قبضدن اوكدين مالك اولماز زيرا
هبه نك شرطى قبض ايله تمام اولمقدر پس بونده دخى قبض بولنما مغين
موهوب له آكا مالك اولما يوب موتى ايله وظيفه سى ساقط اولور اما آخر
سنه ده وفات ايدرسه انك اول سنه ده كه وظيفه سنى وارثلرينه ويرمك
مستحب اولور واهل العطا فى زماننا القاضى والمفتى والمدرس وبزم
زمانمزده اهل عطا يعنى اول اموالك مصارفندن اولان كمسنه لر قاضى ومفتى
ومدرس اولنلردر **باب المرتد** بو باب مرتده متعلق احكامك
بياننده در من ارتد والعياذ بالله عرض عليه الاسلام وكشف شبهته فان
استمهل حبس ثلثة ايام فان تاب والا قتل اى ان تاب فيها وان لم يتب قتل
مرتد اولان اوزره كيم بوندن الله سبحانه وتعالى يه التجا ايدوب انك عون

وتوفيقنه

وتوفيقنه صغنورز اكر مسلمان اولماسى عرض اولنوب شبهه سى كشف
اولنور يعنى ندن اوتورى مرتد اولدوغندن شبهه سى كشف وحل اولنور
پس اكر مرتد مهلت استرسه اوج كونه دك حبس اولنور پس اكر بو اوج كون
ايچره توبه ايدوب مسلمان اولورسه نه كوزل واكر مسلمان اولمزسه قتل
اولنور يعنى اكر اوج كون ايچره مسلمان اولوب توبه ايدرسه فيها واكر توبه
ايلمزسه قتل اولنور ومعنى فيها اى فبالخصلة الحسنة اخذ وفيهانك معناسى
كوزل وكوكچك خصلت ايله اخذ اولنوردیمكدر وكلمة الا معناها ان لا
وليست للاستثناء والا كلمه سينك معناسى ان لا انك معناسيدر يعنى
ان ايله لادن مركبدر يوخسه استثنا ايچون دكلدر وهى اى التوبة
بالتبرى عن كل دين سوى الاسلام او عما انتقل اليه واو يعنى مرتدك توبه
ايلمسى اسلامدن غيرى جمله دينلردن ياخود دين اسلامدن دونوب قنغى
دينه انتقال ايلديسه اول دينندن برى اولوب دونمسيدر وقتله قبل العرض
ترك ندب بلا ضمان لانه يستحق القتل بالارتداد واى يعنى مرتدى آكا
اسلام عرض ايلمدين قتل ايلمك ندب واستحبابى ترك ايلمكدر ضمان نسنه زيرا
مرتد اولماسيله قتله مستحق اولور پس آكا اسلامى عرض ايتمدن اولدوردن
قاتل بهاسنى ضامن اولماز ولكن آكا عرض اسلام ايتمدين انى اولدوردن كمسنه ندب
واستحبابى ترك ايلمش اولور وبونى ترك ايتمكله آكا هيچ بر نسنه لازم كلمز

وعند الشافعي يجب ان يمهله الامام ثلثة ايام ولا يحل قتله قبل ذلك ●
وامام شافعی قتنده پادشاهك آكا اوچ كونه دك مهلت ويرمسی واجب اولور
آنی اول وقتدن مقدم قتل ايتمك حلال اولماز ويزول ملكه عن ماله موقوفا
فان اسلم عاد ومرتدك مالك اولماسی مالندن زائل اولور اول مالی مرتدك
حالی تبين اولنجيه دك دوردوغی حالده يعنی مرتد اولانك هيچ برنسنه سنه
تصرفی كچميوب مالندن مالكيتی كيدوب اول مالی شويله دوردقده حالی نه يه
منجر اولدوغی معلوم اولنجيه دك پس اگر مسلمان اولورسه ينه آكا ملكی ●
عود ايدر وان مات او قتل او لحق بدارهم وحكم به عتق مدبره وام ولده
وحل دين عليه ● فانه في حكم الميت والدين المؤجل يصير حالا بموت المديون
● واگر مرتد اولحالده اولورسه ياخود قتل اولنورسه ياخود دار حربه
لاحق اولوب لحاقيله دخی حكم اولنورسه يعنی قاضی مرتدك دار حربه لاحق
اولماسيله حكم ايدرسه حاصلی بو اوچ صورتده اول مرتدك مدبری وام ولدی
آزاد اولور واوزرنده اولان بورجلر حلول ايدر يعنی اوزرنده ايلك كلجك
زمانده الاجقی اولان دينی ادا ايلمسينك وقتی كيدر زيرا دار حربه لحاقيله حكم
اولنان مرتد ميت حكمنده اولور وكلجك زمانده ادا اولناجق دين مديونك
موتی ايله حال اولور يعنی ميتك تركه سندن بيشنجه الينوب صاغلغنده تعيين
ايلدكلری وقتينك كلمسنه اليقونلماز پس دار حربه لحاقيله حكم اولنان مرتد

دخی

دخی بو قبيلدن اولمغين اوزرنده كه مؤجل اولان ديون حلول ايدر ●
وعند الشافعي يبقى ماله موقوفا كما كان ● وامام شافعی قتنده اول دار حربه
لحاقيله حكم اولنان مرتدك مالی دار اسلامده اولدوغی حالده كه كبی موقوفا
قالور وكسب اسلامه لورثته المسلم وكسب ردته فيء ● هذا عند ابي حنيفة و
عندهما كلاهما لورثته وعند الشافعي كلاهما فيء ● واول مرتدك اسلامی حالنده
قزاندوغی مالی مسلمان اولان وارثلرينك اولوب مرتدلكی حالنده كسب ايلدوكی
فيء وغنيمت اولور كه بو امام اعظم قتنده در واماميين قتنده ايكيسيده يعنی
اسلامی وردتی حالنده كسب ايلدوكی مالری هب وارثلرينكدر وامام شافعی
قتنده ايكيسيده فيء وغنيمتدر وقضى دين كل حال من كسب تلك ● اي دين حال
الاسلام يقضى من كسب حال الاسلام ودين حال الردة يقضى من كسب حال
الردة ● واول مرتدك هر برحالينك دينی اول حالك كسبندن اودنور يعنی
مسلمانلكی حالنده ايدندوكی بورجی اسلامی حالنده كسب ايلدوكندن وردتی
حالنده ايدندوكی دينی ينه مرتدلكی حالنده قزاندوغندن قضا اولنور وبطل
نكاحه وذبحه وصح طلاقه واستيلاده ● فانه قد انفسخ النكاح بالردة فيكون
المرأة معتدة فان طلقها يقع ● ومرتدك نكاحی وبوغازلامسی باطل اولوب
عورتنه طلاق ويرمسی وجاريه سنی ام ولد قلماسی صحيح اولور زيرا مرتد
اولماسيله نكاحی بوزلوب عورتی معتده اولور پس عدتنده اولان عورتی

بوشارسه طلاق واقع اولور ● **وكذا اذا ارتدا معاً فطلقها فاسلما معاً**
فانه لم ينفسخ النكاح فيقع الطلاق ● كذلك ار ايله عورت ايكيسى بر اوغوردن
العياذ بالله تعالى مرتد اولوبده عورتن بوشايوب صكره ينه ايكيسى معاً
اسلامه كلسه لر ارتدادلرى حالنده عورتنه ويردوكى طلاق واقع اولور
زيرا ارهلرنده اولان نكاح بوزلمامش ايدى يعنى ايكيسنك معاً ارتدادى حالنده
نكاحلرى يرنده ايدى پس اول حالده عورتنه ويردوكى طلاقى واقع اولور
وتوقف مفاوضته وبيعه وشراؤه وهبته واجارته وتدبيره وكتابته
ووصيته ان اسلم نفذ وان مات او قتل او لحق وحكم به بطل ودخى مرتدك
شركة مفاوضه سنى وصاتمسى وصاتون آلماسى وبغشلامسى وكرايه ويرمسى
ومدبر قلماسى ومكاتب قلماسى ووصيت ايلمسى ايقوف اولنوب اگر مسلمان اولورسه
بو عقدلرى نافذ اولور اگر اولورسه ياخود قتل اولنورسه ياخود دار
حربه لاحق اولوبده لحوقى ايله حكم اولنورسه باطل اولور يعنى بو تقديرجه
اول عقدلرى بوزولور ● **اعلم ان النكاح والذبح باطلان اتفاقاً والطلاق**
والاستيلاد صحيحان اتفاقاً والمفاوضة موقوفة اتفاقاً والباقى موقوف عند
ابى حنيفة نافذ عندهما ● معلومك اولا كه مرتدك نكاحى وذبحى يعنى مرتدك
حالنده نكاح ايلمسى وبوغازلمسى بالاتفاق باطل وطلاق واستيلادى
بالاتفاق صحيح وشركة مفاوضه سى بالاتفاق موقوفدر وباقى عقودى

يعنى بيع وشرا وهبه واجاره وتدبير وكتابت ووصيتى امام اعظم قتنده
موقوف امامين قتنده نافذدر **فان جاء مسلماً قبل الحكم فكانه لم يرتد** پس
اگر اول دار حربه كيدن مرتد انك دار حربه لحاقى ايله حكم اولنمدين مسلمان
اولدوغى حالده دونوب دار اسلامه كلورسه كويا مرتد اولمامش پس
بو صورتده مدبرى وام ولدى آزاد اولماز وديون مؤجله سى حلول
ايتميوب ينه اسكى حالى اوزره تأجيل اولنور **وان جاء بعده وماله مع وارثه**
اخذه واگر اول مرتدك دار حربه لحاقى ايله حكم اولندقدنصكره مسلمان
اولوبده دار اسلامه كلوب حال بوكيم مالى وارثلرى ايله اولسه يعنى حكم
قاضى ايله مالنى وارثلرى الدقلرى حالده كلورسه انلردن تلف ايتميوب حالا
موجود بولدوغى مالنى آلور **ولا تقتل مرتدة** ● خلافاً للشافعى ● ومرتد اولان
عورت قتل اولنماز امام شافعينك خلافنجه **وتحبس حتى تسلم** واول مرتد
اولان عورت تا مسلمان اولنجه يه دك حبس اولنور **وصح تصرفها** واول
مرتده نك مالنده بيع وشرا كبى تصرفى صحيح اولور **وكسبها لورثتها** واول
مرتده نك ايكى كسبيده يعنى اسلامى حالنده قزاندوغى وهم ردتى حالنده قزاندوغى
هپ وارثلرينكدر **فان ولدت امته فادعاه فهو ابنه حراً يرثه فى المسلمة مطلقاً**
ان مات او لحق بدارهم پس چونكه مرتدك استيلادى صحيح اولور امدى اگر
انك جاريه سى طوغروبده اول بندندر ديو دعوا ايدرسه اول انك حر اوغلى

حالده اوغلیدر که مسلمان اولان جاریه دن طوغدقده مطلقا وارث اولور
اکر اول مرتد اولورسه یاخود دار حربه لاحق اولورسه **وکذا فی النصرانیة**
الا اذا جاءت به لاکثر من نصف حول منذ ارتد کذلک مرتدک نصرانیه اولان
جاریه سندن طوغدوغنده وارث اولور الا اول جاریه اول ولدی باباسی
مرتد اولدوغی مدتدن بر و سنه نک نصفنده یا اکثرنده یعنی التی ایدن اکثرده
کتورنجه یعنی بو مدتده طوغرسه وارث اولماز ● قوله مطلقا ای سواء
کان بین الارتداد والولادة اقل من ستة اشهر او اکثر لان الولد یتبع خیر
الابوین دینا فیتبع الام فیکون مسلما والمسلم یرث المرتد ● مصنفک مطلقا
قولنک تفسیر معناسی اول مسلمان جاریه دن طوغان ولدی اول مرتدده
وارث اولور برابردر که انک ارتدادی ایله ولادت آره سنده که مدت
التی ایدن آز یا چوق اولسون زیرا ولد اتا سندن انا سندن دینی خیرلو اولنه
تابع اولور امدی بو صورتده ولد مسلمان اولان اناسنه تبعیتله مسلمان
اولور و مسلمان ایسه مرتدده وارث اولور ● اما اذا کانت الام نصرانیة
فان کان بین الارتداد والولادة اقل من ستة اشهر یرث وان کان اکثر من
ستة اشهر لا یرث لان الولد یتبع الاب هناک لانه یجبر علی الاسلام فیکون
اقرب الی الاسلام من النصرانیة ● اما اول ولدک اناسی نصرانیه اولوب
ارتدادی ایله ولادت آره سی دخی التی ایدن از اولورسه ولدینه وارث اولور

واکر

واکر اول مدت التی آی یا اندن زیاده اولورسه ولد وارث اولماز زیرا
بو زیادهده یعنی التی آیده والتی ایدن اکثرده طوغدوغی صورتده ولد باباسنه
تابع اولور یعنی مرتد باباسنه تابع اولوب نصرانیه اناسنه تابع اولماز
زیرا باباسی مسلمان اولماسی اوزره جبر اولنور اما اناسی جبر اولنماز پس
باباسی اسلامه اناسندن یقین اولور ولکن بو ایکی صورتده یعنی باباسنک
ارتدادی ایله کندوسینک ولادتی آره سی التی آی یا دخی زیادهاولدوغنده
باباسنه وارث اولماز زیرا اکا تبعیت ایله مرتد اولور و مرتد ایسه هیچ کمسنه
وارث اولماز **وان لحق بماله** ● ای لحق بدار الحرب مع ماله ● **وظهر علیه
فهو فیء** واکر مرتد مالی ایله لاحق اولورسه یعنی دار حربه مالی ایله معا
قاچوب لاحق اولوب صکره اوزرینه غلبه اولنورسه یعنی اول مرتدک
مالی ایله معا غانمین الورسه اول مالی فیء و غنیمتدر **فان رجع فلحق بماله**
● ای لحق بدار الحرب بلا مال وحکم القاضی به ثم رجع ثم لحق بدار الحرب
مع ماله فظهر علیه فهو لورثته قبل قسمته ای قبل قسمته بین الغانمین
لان القاضی اذا حکم بلحوقه فکان الوارث کالمالک القدیم فکان اولی ● پس
اکر مرتد رجوع ایدوبده تکرار مالی ایله لاحق اولورسه یعنی ابتدا دار حربه
مالسز لاحق اولوب قاضی دخی انک لحوقی ایله حکم ایلسه دخی صکره اول مرتد
دار اسلامه دونوب مالنی الوب بعده دار حربه مالی ایله لاحق اولوب صکره

اوزرینه غلبه اولنسه اول مال قسمت اولندن اوکدین وارثلرینکدر یعنی غانمین
وغزات آره سنده پایلاشمدین وارثلرینکدر زیرا قاضینک دار حربه لحوقیله
حکم ایدنجه کویا کم وارثی اول مالک اسکی مالکی کبی اولوب اول مالی الغه اولی
اولدی **فان قضی بعبد مرتد لحق لابنه فکاتبه فجاء مسلما فبدلها والولاء للاب**
پس اکر دار حربه لاحق اولان مرتدک قوله سی اوغلونه قضا وحکم اولنوب
اوغلی دخی انی مکاتب قلوب صکره اول مرتد اولان باباسی مسلمان اولدوغی
حالده دار اسلامه کلسه بدل کتابت وقوله نک ولاسی باباسنک اولور •

العبد مضاف الی المرتد ولحق صفة للمرتد ای لحق بدار الحرب ولابنه متعلق
بقضی فکاتبه ای کاتبه الابن فجاء ای فجاء الاب المرتد • مصنفک عبد
مرتد قولنده که عبد لفظی مرتد کلمه سنه مضافدر ولحق فعلی مرتدک
صفتیدر که معناسی دار حربه لاحق اولان مرتدک قوله سیدیمکدر ولابنه
قولی قضی قولنه متعلقدر ومکاتبه قولنک تقدیری کاتبه الابن وفجاء
قولنک تقدیری فجاء الاب المرتددر • وانما کان البدل للاب والولاء

له لان الکتابة وقعت جائزة والابن خلیفة للاب فاذا جاء الاب مسلما صار
الابن کالوکیل من الاب فالبدل له والعتق واقع عنه • وبو صورتده مکاتبک
بدل کتابتی باباسنک اولدی وولاسی دخی انک اولدی زیرا کتابت جائز واقع
اولوب واوغلی ایسه باباسنک خلیفه سیدر پس باباسی دار اسلامه مسلما

اولدوغی حالده کلنجه اوغلی باباسندن وکیلی کبی اولور امدی بدل کتابت باباسنک
اولوب عتق اندن واقع اولور **ومن قتله مرتد خطاء فلحق اوقتل فدیته فی**

کسب الاسلام • لان الدیة لاتکون علی العاقلة لعدم النصرة فیکون فی ماله
فعند ابی حنیفة یکون فی کسب الاسلام لان کسب الردة فیء وعندهما فی الکسبین

• شول کمسنه که انی مرتد خطا ایله قتل ایدوب دار حربه لاحق اولور یاخود
قتل اولنور اننک قان بهاسی مرتدک مسلمانلغی حالنده که کسب ایلدوکی مالنده
اولور یعنی اول مالندن النور زیرا بو دیت عاقله اوزره واجب اولماز
مرتدده نصرتلری اولمدوغیچون حاصلی عاقله اوزره اول زمانده دیت
دوشرکیم قاتل ایله تناصر وتعاونلری اولوب بری برینه نصرتلری لازم کله
ومرتدده ایسه هیچ کمسنه نصرت ایلمز پس انکچون انک خطا ایله قتل ایلدوکی کسنک
قان بهاسی عاقله اوزره لازم کلمیوب کندوسینک مالندن اولور ولکن امام
اعظم قتنده مسلمانلغی زماننده که کسبنده اولور زیرا مرتدلکی حالنده که قزاندوغی
فیء وغنیمتدر واما امامین قتنده ایکی کسبنده ده اولور یعنی اول مرتدک خطا ایله
اولدردوکی کمسنه نک قان بهاسی مرتدک هم اسلامی کسبندن وهم ردتی
کسبندن اخذ اولنور **ومن قطع یده عمدا فارتد العیاذ بالله تعالی ومات منه**
اولحق فجاء مسلما فمات منه ضمن القاطع نصف الدیة فی ماله لوارثه قصد ایله
الی قطع اولندقدن صکره العیاذ بالله تعالی مرتد اولوب بعده اول قطعدن اولن

یاخود دار حربه لاحق اولوب صکره مسلمان اولدوغی حالده دار اسلامه
کلوب بینه اول قطعدن اولکن کمسنه نک قان بهاسینک یاروسن الن کسن
کیشی کندو مالندن ضامن اولوب انک وارثنه ادا ایدر حاصلی بو صورتده
عاقله سی دیتی ویرمیوب کندو مالندن ادا ایدر لان القطع حل محلا معصوما
والسرایة حلت محلا غیر معصوم فاعتبر القطع لا السرایة فیجب نصف الدیة
اول صورتده قاطع اوزره نصف دیت واجب اولدی زیرا قطع ید محل
معصومده واقع اولوب سرایت وهلاک معصوم اولمیان محله داخل اولدی
یعنی الی قطع اولندوغی وقتده مسلمان اولمغین معصوم ایدی والی یاره سی
جاننه کار ایدوب هلاک اولدوغی زمانده مرتد اولمغین معصوم دکل
ایدی امدی قطع واقع اولدوغی حالنه اعتبار اولنوب سرایت وهلاک
واقع اولدوغی حالنه اعتبار اولنمادی پس بو تقدیرجه قاطع اوزره انک
یاروقان بهاسی واجب اولور وانما یجب فی ماله لان العمد لا تتحمله العاقلة
وانما لا یجب القصاص لوجود الشبهة وهو الارتداد ودخی اول صورتده
نصف دیت قاطعک کندو مالنده واجب اولوب عاقله سی اوزره لازم
کلمز زیرا عاقله عمد ایله اولان جنایتک وقتلک بهاسن تحمل ایلمز واول قاطعه
قصاص واجب اولماز قصاصک سقوطنده شبهه بولندوغیچونکه اول
وجود شبهه اول هلاک اولانک مرتد اولماسیدر وقوله اولحق ای

لحق بدار الحرب فقضی به ومصنفک اولحق قولنک معناسی اول عمدله الی
قطع اولنان کمسنه ارتداددن صکره دار حربه لاحق اولوب لحوقی ایله
دخی حکم اولنسه دیمکدر زیرا دار حربه لحاقیله حکم اولنمجه میت حکمنده
اولماز وان اسلم هنا فمات ضمن کلها ای فمات من ذلک القطع واکر
اول ابتدا عمدا الی قطع اولنوب صکره مرتد اولان کمسنه دار حربه کیتمدین
دار اسلامده ایکن مسلمان اولوبده اولورسه اول قاطع جمله دیتنی
ضامن اولور یعنی اول قطعک سرایتندن اولورسه بتون قان بهاسنی
اودر وانما یجب کل الدیة لکونه معصوما وقت القطع وکذا وقت
السرایة وبو صورتده کل دیت واجب اولور اول الی کسلن کیشی قطع وقتنده
معصوم اولدوغیچون وهم کذلک سرایت وهلاک وقتنده معصوم اولدوغیچون
پس ایکی حالده ده معصوم بولندوغیچون قاطعه بتون دیتی واجب اولور
هذا عند ابی حنیفة وابی یوسف وعند محمد یجب النصف ههنا لان الارتداد
اهدر السرایة فلا ینقلب بالاسلام الی الضمان شو یعنی بو صورتده قاطع
اوزره کل دیتک ضمانی لازم کلدوکی امام اعظمله ابی یوسف قتنده در
امام محمد قتنده اولکی صورت کبی بونده دخی نصف دیت واجب اولور زیرا
انک ایکی عصمتی اراسنه کیرن ارتدادی سرایتی هدر قلدی یعنی مرتد اولماسی
انک هلاکنی هدر ومفت قلمشدر پس اندن صکره مسلمان اولماسیله ضمانه

دونمز یعنی ردتی حالنده اولیدی سرایت سببیله قاطع اوزره هیچ برنسنه
واجب اولمازدی کذلك اندن صکره مسلمان اولوب صکره انك سرایتندن
اولورسه اول هدر ضمانه دونمز بس قاطع ضامن اولماز مکاتب ارتد فلحق
فاخذ بماله فقتل فبدلها لسیده وما بقی لوارثه مرتد اولوب ودار حربه
لاحق اولوب صکره مالی ایله طوتلوبده قتل اولنان مکاتبك بدل کتابتی افندی
سنك اولوب باقیسی یعنی اندن ارتن مالی وارثنك اولور زوجان ارتدا
فلحقا فولدت هی ثم الولد فظهر علیهم فالولدان فیء والاول یجبر علی الاسلام
لا ولده ایکی زوج یعنی ارله عورتك ایکیسیده العیاذ بالله تعالی مرتد اولوب
دار حربه لاحق اولوب انده اول عورت ولد کتورسه بعده انك ولدی
دخی ولد کتورسه ده بوندنصکره اول دیارك کفاری اوزره غلبه
اولنسه یعنی بزم عسکرمز واروب انلری اسیر قلسه بس اول ایکی ولد یعنی
مرتده اولان عورتك انده طوغردوغی اولادی وهم تورونلری جمله سی
فیء وغنیمتدر ولکن اوکیسی یعنی اول عورتك طوغردوغی ولد باباسی
وانا سی کبی مسلمان اولماسی اوزره جبر اولنوب انك ولدینك ولدی
یعنی اول عورتك توروني اسلام اوزره جبر اولنماز وفی روایة الحسن
یجبر ولد الولد ایضا وهذا بناء علی ان ولد الولد لا یتبع الجد فی الاسلام
فی ظاهر الروایة ویتبعه فی روایة الحسن وامام حسنك امام اعظمدن روایتنده

ولدك ولدی دخی اسلام اوزره جبر اولنور وشو یعنی اوکله ولد جبر اولنوب
ولد ولد جبر اولنمدوغی ولد ولد مسلمان اولمقده ظاهر روایته کوره ده سنه
تابع اولمیوب روایت حسن بن زیاده تابع اولدوغی اوزره بنادر وصح
ارتداد صبی یعقل واسلامه ویجبر علیه ولا قتل ان ابی هذا عندنا وعند زفر
والشافعی لا یصح ارتداده ولا اسلامه وعقل وتمییز صاحبی اولان نابالغ
اوشاغك مرتد اولماسی ومسلمان اولماسی صحیح اولور یعنی اوکلی صورتده
اوزرینه مرتدك احکامی اجرا اولنوب ایکنجی صورتده مسلمانلغك احکامی اجرا
اولنور ودخی اول مرتد اولان صبی اسلام اوزره جبر اولنور ولکن اکر
اسلامدن ابا واعراض ایدرسه انکا قتل یوقدر کم بو بزم قتمزده در واما زفر
وشافعی قتنده اول صبینك ارتدادی واسلامی صحیح اولماز ولنا ان علیا
رضی الله تعالی عنه اسلم فی صباه وصحح النبی علیه الصلوة والسلام اسلامه
وافتخاره بذلك مشهور قال بیت سبقتکم الی الاسلام طرا غلاما ما بلغت
اوان حلم وبزم عاقل اولان صبینك اسلامی صحیح ومعتبر اولدوغنه دلیلمز
بودرکه حضرت علی رضی الله تعالی عنه صبیلکی حالنده مسلمان اولوب
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی انك اسلامنی صحیح قلدوغیدر و
امام علینك ایسه کوچکلکنده مسلمان اولدوغی ایله افتخاری مشهوردر که
بیوردی ای اصحاب الرسول علیه الصلوة والسلام خلعت اسلامیه بی کیمکده بن

سزدن ایلرو یومز زیرا سعادت اسلام بکا صبیلکم حالنده حاصل ومیسر
اولمشدر دیو ● **باب البغاة** ● بو باب باغیلرك مسائل واحکامی
بیاننده در قوم مسلمون خرجوا عن طاعة الامام دعاهم الی العود وکشف شبههم
امامك یعنی پادشاه اسلامك طاعتندن چقان مسلمانلر قومی اول امام
ینه کندوسینه تابع اولمغه دعوت ایدر وشبهه لرین کشف ایدر یعنی طاعت
امامدن نه ایچون چقدیکز ظلممی کوردوکز عذریکز ندر دیو انلرك
شبهه لری کشف اولنور فان تحیزوا مجتمعین حل لنا قتالهم بداء ● ای ان
تحازوا یعنی مالوا الی فئة من المسلمین لیستعینوا بهم واجتمعوا او اتخذوا حیزا
ای مکانا واجتمعوا فیه حل لنا قتالهم بداء ● پس اکر اول باغیلر تحیز ایدوب
جمع اولورلرسه انلرك بداء قتالی بزه حلال اولور یعنی انلر ابتدا ایلمدکلرسه
یعنی انلر ایله یاردم طلب ایچون مسلمانلردن بر جماعته میل ایدوب بر یره
جمع اولورلرسه یاخود بر حیز یعنی بر مکان طوتوب انده اجتماع ایلدکلرسه
انلر جنکه باشلمادین بز باشلایوب انلرله قتالمز حلال اولور که بو شافعینك
خلافیدر زیرا ابتداء مسلمانی قتل ایلمك حلال اولماز یعنی بر مسلمان آخر
مسلمانك قتلنه کلمیجه انی قتل ایتمك حلال دکلدر ● ونحن نقول الحکم یدار
علی دلیله وهو تعسکرهم واجتماعهم فان صبر الامام الی ان یبدوا ربما
لا یمکن دفع شرهم ● وبز امام شافعینك جوابنده دیرزکم حکم که بو محلده انلرك

بداء قتالمزدر دلیلی اوزره دور اولنورکه اول دلیل انلرك عسکر اولوب
بر یره جمع اولمقلریدر پس بو صورتده اکر پادشاه صبر ایدوب انلرك
قتاله باشلمقلرینه قتلانورسه آز اولورکه انلرك شر وضررلرینی دفع
ایلمك ممکن اولماز ویجهز علی جریحهم ویارهلیلری تمامجه اولدورلور
● اجهز علی الجریح ای اتم قتله ● اجهز علی الجریح دینلور قتلنی تمام
ایتدی معناسنه حاصلی بوندن اجهاز ایله مراد یارهلویی ترجه وتمامجه
دپه لیوب هیچ بر یارهلویی صاغ قومامقدر ● وفیه خلاف الشافعی ایضا
● وبونده دخی کیرو کچنلین شافعینك خلافی واردر یعنی شافعی دیرکه
باغیلردن یارهلودوشنلری قتل اولنماز زیرا بونلر جنکه قادر دکلدر اما بز
شافعینك بو قولینك جوابنده دیرزکه بزم یارهلی باغینی اولدورمز قتاله
قادر اولدوغیچون دکلدر بلکه انجق امامك طاعتندن چقوب باغی اولدقلری
ایچوندر ویتبع مولیهم ودخی انلردن قچانك اردنجه قوولوب قتل اولنور
حاصلی بوزلوب قچانلرینی دخی اردنجه یتشوب قتل ایتمك کرکدر فمن لهم فئة
● ای ان کان لهم فئة ● جماعتی اولنلرك ایچنده اولان جریح ایله
مولی یعنی یارهلیلرینك وقچانلرینك جماعتی اولورسه حاصلی بغاتك
جنك ایتدکلری یردن غیری بر مکانده دخی بر طائفه لری اولوب یارهلیلری
وجنکه تحمل ایدهمیوب قچانلری اورایه واروب اول جمعیته داخل اولورلرسه

انلرك دخی یاره لی ویا قچقون اولمقلرینه نظرا اولنمیوب جمله سی قتل
اولنور تا عسکر بغات جمیعا پریشان اولوب جمعیتلری قالمینجیه دك
وفیه خلاف الشافعی ● وبونده دخی شافعینك خلافی واردر یعنی
شافعی قتنده بغاتك عسکری یاجره اولانلردن قچان اردنجه واروب قتل
اولنماز اما برعزم قتمزده اردنجه قولوب یتشلن قتل اولنور جماعتلری
اولدوغیچون ومن لا فلا ● ای من لا فئة له لا یجهز علیه حال کونه جریحا
ولا نتبعه حال کونه مولیا لانه لا نخاف ان یلحق بالفئة فلا ضرورة فی قتله
فلا یقتل لکونه مسلما ● وجماعتی اولمیانه تعرض اتمزز یعنی جماعتی اولمیانك
جریح اولدوغی حالده قتلنی اتمام اتمزز ودخی جنکدن قاچیجی اولدوغی حالده
انك اردنجه قومازز زیرا بونلردن واروب جماعت وطائفه سنه لاحق
اولمقدن خوف اولنماز پس بونلرك قتلنده ضرورت یوقدر امدی مسلمان
اولدوغیچون قتل اولنماز ولا یسبی ذریتهم ودخی باغیلرك ذریت واولادی
اسیر قلنماز حاصلی بغاتك نه کندولری ونه اتباعی اسیر قلنور یعنی بونلر
کوله وجاریه قلنماز ویحبس مالهم الی ان یتوبوا وبغاتك مالی حبس اولنور
تا توبه ایدوب جمعیتلرین داغیدنجیه دك پس صکره هر برسنه مالی ویریلور
ویستعمل سلاحهم وخیلهم عند الحاجة ● خلافا للشافعی ● وحاجت وقتنده
سلاحلری وآتلری استعمال اولنور شافعینك خلافنجه حاصلی مذهبمزده

جائزدر که

جائزدر که امامك طرفندن اولنلر یعنی عادل سلطانك جانبندن
اولنلر اول یولدن چقان باغیلرك آلات حربلرین وآتلرین استعمال ایدرلر
ولا یجب شیء بقتل باغ مثله ان ظفر علیهم ● لان ولایة الامام منقطعة
عنهم ● وهیچ برنسنه واجب اولماز باغی کندو کبی باغیی قتل اتمکله
اکر انلرك اوزرینه ظفر بولنورسه یعنی بغاتدن برسی کندو کبی بر باغیی
اولدروب صکره امام عادل اوزرلرینه ظفر بولوب حکمنی انلرده اجرا
اتمکه قادر اولدوغنده اول قاتل اوزره هیچ برنسنه واجب اولماز زیرا
قتل وقتنده پادشاه عادلك ولایت وحکمی انلردن کسلمش ایدی پس انلرده
حکمی یوریمدوکی وقتده صادر اولان جنایتك مقتضاسیله حکم ایدمز
وان غلبوا علی مصر فقتل من اهله آخر منه فظهر علیهم قتل به ● هذا اذا لم یجر
البغاة فی ذلك المصر احکامهم فحینئذ لم ینقطع ولایة الامام عن ذلك المصر
فیجری احکامه ● واکر بغات برشهر اوزره غلبه ایدوب صکره اول
شهرلیدن برسی آخرنی قتل ایلیوب بعده بزیم امام عادل اول بغات
اوزره غالب اولسه اول قاتل اول قتلی سببیله قتل اولنور که بو بغات
اول شهرده حکملرنی اجرا اتمدکلری زمانده در پس بو تقدیرجه امامك
ولایتی اول شهردن منقطع اولمامش اولوب انده احکامنی جاری قلادر
وباغ قتل عادلا مدعیا حقیقته یرث ● هذا عند ابی حنیفة ● وشول باغی که

بر عادلی یعنی امامه تابع اولانی کندوسی حق اوزره اولدوغنی دعوا ایلدوکی
حالده اولدردی یعنی عادله وارث اولورکه بو بزم قتمزده‌در ● وعند ابی
یوسف والشافعی لا یرث الباغی العادل سواء ادعی حقیقته او اقرّ انه علی
الباطل ● وابی یوسفله شافعی قتنده باغی عادله هیچ وارث اولماز برابردرکه
حق اوزره اولدوغنی دعوا ایلسون یا خود باطل اوزره اولدوغنی اقرار
ایلسون کعکسه ● ای کما یرث العادل الباغی ● انک عکسی کبی یعنی اول کجن
صورتده باغی عادله وارث اولور عادل باغی‌یه وارث اولدوغی کبی ●
فان اقرّ انه علی الباطل لا ● ای ان اقرّ الباغی انه علی الباطل لا یرث ● پس اگر
باطل اوزره اولدوغنی اقرار ایدرسه یعنی باغی کندوسی باطل اوزره اولدوغنی
اقرار ایلدوکی حالده عادلی اولدردرسه اکا وارث اولماز وبیع سلاح من
رجل ان علم انه من اهل الفتنة کره والا فلا وار کشیه سلاح صاتمق اگر فتنه
وفساد اهلندن ایدوکی بلنورسه مکروه اولوب واگر فتنه اهلندن
اولدوغی بلنمزسه اکا سلاح صاتمق مکروه اولماز زیرا بو تقدیرجه
ظالمه وعاصی‌یه اعانت بولنماز ●

کتاب اللقیط

بو کتاب یولده یا محله باشلری کبی یرلرده براغلمش اوشاغی قالدوروب الماغک مسائل
واحکامی بیاننده‌در رفعه احب وان خیف هلاکه یجب کاللقطة ● اول
لقیطی یعنی یرده براغلمش اوشاغی طفلی قالدوروب المق ترکندن یکدر واگر آجلقدن

یاباصلمقدن

یاباصلمقدن یا غیری نسنه‌دن هلاکی خوف اولنورسه قالدرمسی واجب
اولور لقطه کبی یعنی بنی آدمدن اولمیان ستوک کبی یعنی لقطه‌یی قالدرمق
ترکندن یک اولوب تلفندن خوف اولنجه الماسی واجب اولدوغی کبی لقیط
دخی بویله‌در وهو حرّ الا بحجة رقه واول لقیط حرّ وآزاددر الا رق اولدوغنی
اوزره حجت وشاهد کتورمکله یعنی کوله‌سی یا جاریه‌سی اولدوغنی هر کیم
اثبات ایدر بلورسه انک رقیقی اولور والا حرّ اولوب هیچ کمسنه‌نک رقیقی
اولماز ونفقته وجنایته فی بیت المال وارثه له واول لقیطک نفقه وجنایتی
بیت مالده اولوب ارثی دخی انک اولور یعنی بیت مالک اولور ولا یؤخذ
من آخذه ولقیط ابتدا انی هر کیم یردن قالدوروب الدیسه انک الندن النماز
ونسبه ممن ادعاه ولو رجلین او ممن وصف منهما علامة به واول طفلک
نسبی انی دعوا ایدندن ثابت اولور اگر ایکی کشیدن اولورسه‌ده یعنی ایکی
کشی کلوب بنم ولدمدر دیو دعوا ایدرلرسه نسبی ایکیسندن‌ده ثابت اولور
یا خود ایکیسندن هر قنقسی اول طفلده اولان علامتی وصف و بیان ایدرسه
اندن ثابت اولور ● ای لو ادعی رجلان نسبه فان وصف احدهما علامة
فی جسده وکان فی ذلک صادقا فالنسب منه والا فهما سواء ● یعنی اگر انک
نسبنی ایکی کشی دعوا ایدوب ولکن اول طفلک جسدنده اولان علامتی انجق برسی
وصف و بیان ایلیوب فی الواقع اویله اولوب کلامنده صادق اولورسه نسبی اندن

ثابت اولور والا ایکیسیده نسبده برابرلردر ثم عطف على قوله ولو رجلين

قوله او عبدا وكان حرا اى ان كان المدعى عبدا يثبت نسبه منه لكن

اللقيط يكون حرا لان الاصل في دار المسلمين الحرية بعده مصنف رحمه الله

تعالى ولو رجلين قولنه عطف ايلدى او عبدا قولنى يعنى ياخود اول لقيطى

دعوا ايدن كوله اولورسه ده نسبى اندن ثابت اولوب حر اولور يعنى مدعى

كوله اولورسه اندن نسبى ثابت اولور ولكن لقيط حر اولور كوله اولماز

زيرا دار مسلمين ده اصل اولان حريتدر رقيت دكلدر او ذميا وكان مسلما

ان لم يكن في مقرهم اى في مقر ذميين وذميا ان كان فيه

اى كان ذميا ان ادعى نسبه ذمى وقد وجد في مقر اهل الذمة وياخود

اول لقيطى دعوا ايدن ذمى اولورسه نسبى اندن ثابت اولوب لقيط مسلمان

اولورا كر قرار كاهلرنده بولنمديسه يعنى ذميلرك ساكن اولدقلرى

يرده بولنمديسه اى ولد مدرده يو دعوا ايدن ذميدن نسبى ثابت اولور

ولكن لقيط ذمى اولمايوب مسلمان اولور يعنى لقيطك اسلاميله حكم اولنور

واول لقيط ذمى اولورا كر انده اولورسه يعنى اول لقيطك نسبنى ذمى دعوا

ايدوب حال بوكيم اهل ذمتك محله سى كبى قرار كاهلرنده بولنمش ايسه هم

نسبى اندن ثابت اولور وهم ذمى اولور وما شد عليه له صرفه اليه بامر قاض

وقيل بدونه واول لقيط اوزره باغلو اولان مال كندوسينك اولوب لوازمنه

خرج

خرج اولنور امر قاضى ايله وديلمش كه امر قاضيسز صرف اولنور. والملتقط

قبض هبته وتسليمه في حرفة لا انكاحه وتصرفه في ماله ولا اجارته في الاصح

واى يولده بولوب الان ايچون واردر انك هبه سنى قبض ايلمك يعنى بغشلنان

نسنه لرى الوب قبض ايتمك واوستاده تسليم ايدوب صنعته ويرمك ولكن

انى اولندرمسى ومالنده تصرف ايتمسى واجاره يه يعنى كرا ايله خدمته وارغاد

جيلغه ويرمسى يوقدر اصح اولان قولده

كتاب اللقطة

بو كتاب انساندن غيرى بولنان مالك احكامى بياننده در هى امانة ان اشهد

على اخذه ليرد على ربها اول لقطه انى بولوب قالدرانك قتنده امانتدر

اكر انى بولوب قالدردكن صاحبنه ويرمك ايچون الدوغى اوزره شاهد

طوتارسه بس بو صورتده اول مال اندن ضايع اولورسه انى ضامن اولماز

والا ضمن ان جحد المالك اخذه للرد واكر انى قالدردكن صاحبنه رد ايدمكى

اوزره شاهد طوتمايوبده اول مال هلاك اولورسه انى ضامن اولور

اكر مالكى اكا رد ايتمسى ايچون الوب يردن قالدردوغنى انكار ايدرسه

ان الواجد ان اقر انه اخذها لنفسه ضمن بالاجماع وان لم يقر بهذا فان اشهد

انه اخذ للرد لا يضمن وان لم يشهد ضمن عند ابى حنيفة ومحمد وعند ابى يوسف

لا يضمن بل القول قوله في انه اخذها للرد معلوممك اولا كه اول دوشوكى

بولان كشى اكر انى كندو نفسى ايچون الدوغنى اقرار ايدرسه بالاتفاق ضامن اولور

واکرکندو نفسیچون الدوغنی اقرار ایمیوب بلکه صاحبنه ویرمک ایچون
الدم دیو اقرار ایدرسه پس بو تقدیرجه اکر قالدردقن صاحبنه رد
ایتمسیچون شاهد طوتمازسه ضامن اولماز واکر شاهد طوتمازسه
امام اعظم ایله امام محمد قتنده ضامن اولور ابی یوسف قتنده ضامن
اولماز بلکه سوزیدر یعنی انی صاحبنی بولوب اکا ویرمک ایچون الدم
ایدی دیدوکی قبول اولنور یمینی ایله معا حاصلی اکر صاحبنه ویرمکیچون
الدم دیو انداجرسه ابی یوسف قتنده ضامن اولماز • والاشهاد ان
یقول من سمعتموه ینشد لقطة فدلوه علی • وکشی بولدیه بولدوغی نسنه یی
صاحبنه ویرمسی ایچون شاهد طوتماسینک صورتی یانینده اولانلره
سوکنی ارارکمسنه یی اشیدرسکز انی بکا قولاغوزلکز دیمکدر • فقوله
والا ضمن ای ان لم یشهد انه اخذه للرد ضمن • ومصنفک والا ضمن قولنک
تفسیر معناسی اکر انی صاحبنه رد ایچون الدوغی اوزره شاهد طوتماسه
ضامن اولوردیمکدر وعرفت فی مکان وجدت وفی الجامع مدة لاتطلب
بعدها فی الصحیح ودخی اول لقطه بولندوغی یرده وخلقک جمع اولاجقلری
یرلرده تعریف اولنور شول مدتده دک کیم اندنصکره طلب اولنمازکه قول
صحیحده بویله در • قوله عرفت ای وجب تعریفها • مصنفک عرفت
قولنک معناسی اول لقطه نک تعریفی واجب اولوردیمکدر یعنی انی بولو

یرندن قالدرن اوزره واجب اولورکه بولدوغی یرده ناسک درنک
ایتدکلری یرلرده تعریف ایلیه • والمراد بالتعریف ان ینادی انی وجدت
لقطة لا ادری مالکها فلیأت مالکها ولیصفها لاردها علیه • واول
لقطه یی تعریف ایله مراد انی بولان کشینک سوک بولدم مالکنی بلمیورم
پس صاحبی هرکیم ایسه کلوب لقطه سنی صفت وعلامت ایله وصف وبیان
ایلسون تاکیم انی اکا رد ایدوب ویرم دیو ندا ایلمسیدر • واختلفوا فی
مدة التعریف والصحیح انها غیر مقدرة بمدة معلومة بل هی مفوضة الی رأی
الملتقط فیعرفها الی ان یغلب علی ظنه انها لاتطلب بعد ذلک وقدرها محمد
ومالک والشافعی بحول من غیر فصل • واول تعریفک مدتنده علما اختلاف
ایلدیلر اما صحیح اولدر بو درکه معلوم مدت ایله مقدر ومعین دکلدر بلکه
انی بولوب قالدرانک رأی وفکرینه تفویض وتسلیم اولنمشدر پس انی
تعریف ایدرتا اول لقطه شمدنصکره طلب اولنماز دیو ظننه غالب اولنجیه دک
وامام محمد ومالک وشافعی رحمة الله تعالی ابی حنیفة واصاحبه وعلیهم اجمعین
وبولدوغی مالک اون درهم مقداری یا اندن آز اولماسی آره سن فصل
ایتمکسزن بریل ایله تقدیر وتعیین ایلدیلر سواء اخذت من الحل او الحرم •
هذا احتراز عن قول الشافعی فان لقطة الحرم یجب تعریفها الی ان یجیء صاحبها
• برابردرکه اول لقطه حلدن یا حرمدن النسون یعنی انی بولان صاحبی دتوق

طلب اتميه جكين غالب ظني ايله ظن ايلدوكي مدته دك تعريف ايلمسي واجب ولديغي
يكسان اولوب حل وحرمت بولنمق اراده سنده فرق يوقدركه مصنفك بو قولي
شافعينك قولندن احترازدر زيرا انك قتنده حرمتك لقطه سني تا صاحبي كلنجيه دك
تعريف ايلمك واجب اولور وما لا يبقى الى ان يخاف فساده • اى عرف ما لا يبقى
كالاطعمة المعدة للاكل وبعض الثمار • وچوقلق قالميوب تيزده بوزلان
نسنه تا فسادندن خوف اولنجيه دك تعريف اولنور يعني يمك ايچون مهيا
اولان طعاملر كبي وبعض يمشلر كبي چوق دايانمين نسنه فسادندن خوف اولنجه
وقته دك تعريف اولنور ثم تصدق اندنصكره لقطه فقرايه تصدق اولنور
فان جاء ربها اجازه وله اجره • اى ثواب التصدق • او ضمن الاخذ كما في
بهيمة وجدت بن اگر سوكي بولان كشي اول مدته دك تعريف ايدوب صاحبي
چقماغين فقرايه تصدق ايلدوكندنصكره صاحبي چقا كلورسه اگا اجازت
ويرر واجري يعني تصدقك ثوابي انك اولور يعني تصدق ايلدوكنه قائل
اولورسه ثوابي كندوسينك اولور ياخود يتوكي الانه اودتدر يعني
لقطه اولان مال صاحبي مخيردر دلرسه تصدق ايلدوكني جائز كوروب
ثوابني الور ودلرسه اگا راضي اولميوب يتوكي بولانه اودتدرر نته كه بولنان
طوارده دخي حكم بويله در يعني دوه وات وصغر كبي حيوان بولماغك
حكمي سائر مال بولمق كبيدر جميع تفصيلنده • لا فرق عندنا في اللقطة بين

ان يكون

ان يكون بهيمة او غيرها وعند مالك والشافعي اذا وجد بعيرا او بقرة في
الصحراء فالترك افضل • بزم قتمزده لقطه ده بهيمه يا غيريسي اولمق بينده
فرق يوقدر ومالك ايله شافعي قتلرنده كشي بر ويابانده دوه يا صغر
بولورسه اني الماييوب ترك ايلمك افضلدر وما انفق عليها بلا اذن حاكم
تبرع وباذنه دين على ربها • ولقطه يي بولان كشي انك اوزرينه اذن حاكم
انفاق ايلدوكي نفقه تبرع اولوب مالكندن الماز وقاضينك اذني ايله
انفاق ايلدوكي مالكي اوزره دين اولوب كلدوكي زمانده اندن الور و
اجر القاضي ما له منفعة وانفق عليها منه كالابق ودخي قاضي منفعتي اولان
بهيمه يي اجاره يه ويردوروب انك كرا سندن حاصل اولاندن اوزرينه
انفاق ايتدرر ابق كبي يعني قاضي افندي قاچقون كوله يي ايرغادجيلغه ويروب
قزاندوغندن بوغازينه واوستونه باشنه خرج ايتدردوكي كبي سائر منفعتي
اولان بهايمي دخي بويله ايتدرر • وما لا منفعة له اذن بالانفاق عليها وشرط
الرجوع على ربها في الاصح ان كان هو اصلح والا باعها وامر بحفظ ثمنها وشول
بهيمه نك كيم منفعتي يوقدر اني بولانه مثلا قيون كبي يمكه وچفته قوشمغه
منفعتي اولميان حيواني بولانه قاضي انك اوزرينه انفاق ايتمكله امر ايدوب
صكره صاحبنه رجوع ايدوب خرجني اندن الماسني شرط ايلدي قول اصحده اگر
اول صاحبنه زياده يرارسه يعني اول بهيمه يي صاتميوب بسليوب نفقه سني

یاننده ویرمسی ایله امر ایدوب صکره صاحبنه رجوع ایدوب خرجنی
آندن الموق صاحبنه زیاده جه فائده لو ایسه اصح اولان قولده کوره قاضی
اویله امر و شرط ایدر واکر قاضینک اول امر و شرطی صاحبنه چوقلق
یرامز ایسه واجده اول بهیمه یی صاتوب ثمنینی حفظ اتمسیله امر ایدر •

انما قال في الاصح لان هنا رواية اخرى وهي ان الامر بالاتفاق يكفي
لولاية الرجوع على صاحبها لكن الاصح انه لا يكفي بل لا بد ان يشترط الرجوع

• ومصنف رحمه الله تعالى في الاصح ددی یعنی اکر اول بهیمه یی بسلمک
صاحبنک ایسه قاضی افندی انی بولانه امر ایدوب بونک اوزرینه کندو
یانکدن خرج ایله ده صاحبی کلدوکی زمانده اکا رجوع ایلیوب بهیمه سنی
اوزره خرج ایلدوککی اندن الدیو شرط ایدر قول اصحده ددی زیرا
بونده برغیری روایت واردر واول روایت بودرکه قاضینک واجده
اتفاق ایله امر ایلمسی انک صاحبنه رجوع اتمسینک ولایتی ایچون کفایت ایدوب
رجوعنی دخی شرط ایلمسی لازم دکلدر لکن اصح اولان بودرکه انجق اتفاق
ایله امری کفایت اتمز بلکه صاحبنه رجوع اتمسنی دخی شرط ایلمسی لازمدر

• والضمير في قوله ان كان هو اصلح يرجع الى الامر بالاتفاق وشرط
الرجوع • ومصنفک ان کان هو اصلح قولنده که ضمیر قاضینک اول بهیمه
انک اوزرینه اتفاق ایله امر اتمسنه وصاحبنه رجوعی شرط اتمسنه راجعدر ذکره

ترجمه ده معناسی بیان اولندی وللمنفق حبسها لاخذ نفقته • ای نفقة
المنفق • فان هلكت بعد حبسه سقطت • ای النفقة لانه اذا حبسها
للنفقة صارت كالرهن وهو مضمون بالدين • ومنفق ایچون اول بهیمه یی
حبس اتمک واردر نفقه یی الماغیچون یعنی نفقه سنی ویردوکی حیوانک
نفقه سی خرجنی مالکندن الماسی ایچون انی حبس ایدر پس اکر حبسندن صکره
هلاک اولورسه ساقط اولور یعنی نفقه سی دوشر حاصلی صاحبندن
الیماز زیرا انی بولان کشی صاحبندن نفقه سنی الموق ایچون حبس ایدنجه اول
بهیمه رهن کبی اولور و رهن ایسه دین ایله مضموندر یعنی رهن هلاک
اولنجه داینک مدیونی اوزره اولان دینی رهنک قیمتی مقداری نجه ساقط
اولدوغی کبی بونده دخی بهیمه رهن قبیلندن اولمغین هلاک اولندقده صکره
مالکندن نفقه سنی الماز وقبله لا • ای ان هلكت قبل الحبس لا يسقط النفقة
• واندن اوکدین ساقط اولماز یعنی اول بهیمه حبسدن مقدم هلاک
اولورسه نفقه ساقط اولماز فان بين مدعيها علامتها حل الدفع ولا يجب
بلا حجة • هذا عندنا وعند الشافعي يجب الدفع ان بين علامتها • پس اکر اول
لقطه یی بنمدر دیو دعوا ایدن انک علامتنی بیان ایدرسه انی بولانه حلال
اولورکه اکا ویرمک ولکن حجت واثبات سز واجب اولماز که بو بزم قتمزده در
اما شافعی قتنده اکر علامتنی بیان ایدرسه اکا ویرمک واجدا اوزره واجب اولور

ويتنفع بها فقيرا ودخی اول لقطه‌يی اول مدتده‌دك تعريف ايدوب صاحبی
چقمايجه اى بولان كندوسی فقيرا ولدوغی حالده انكله انتفاع ايدر يعنی غيری
فقيره تصدق ايتميوب اى كندوسی خرج ايدر والا ای وان لم يكن الملتقط
فقيرا تصدق ولو على اصله وفرعه وعرسه واگر اوليله اولمازسه يعنی اى
بولان كشی كندو فقير ومحتاج اولمازسه اى فقيره تصدق ايدر اگرچه اصلی
يعنی باباسی وآناسی وفرعی يعنی اولادی وعرسی يعنی عورتی اولورسه ده
يعنی اى بونلره تصدق ايتمسی جائزدر

كتاب الابق

بو كتاب افنديسندن قچان كوله‌نك وجاريه‌نك احكامی بياننده‌در ندب اخذه لمن
قوی عليه وترك الضال قيل احب قاچغون كوله‌يی طوتوب ضبط ايتمك اوزره
قوتی وقدرتی اولانه اى طوتمق مندوب اولوب يولن يتورن كوله‌يی طوتموب
حالی اوزره ترك ايلمك افضلدر ديلدی يعنی كشی افنديسندن قاچمش كوله‌يه
ياخود جاريه‌يه راست كلنجه اى طوتوب ضبط ايلمكه قادر اولورسه اى طوتمسی
افضل اولوب افنديسنك منزلنه واروب كيده‌جك يولی يتورن كوله‌يه
ياجاريه‌يه راست كلنجه اى طوتميوب كندو حالی اوزره قومق افضلدر
الابق المملوك الذی فر من مالكه قصدا آبق شول متمرد مملوكدر كه افنديسندن
قصد ايله قاچدی والضال المملوك الذی ضل الطريق الی منزله من غير قصد
وضال شول مملوكدر كه يعنی شول كوله ياخود جاريه‌در كه افنديسنك

منزل

370

منزل وخانه سنه كيده‌جك يولی يتوردی افنديسندن ايرلمغی قصد ايتمكسزين
وانما كان تركه احب لانه لايبرح من مكانه فيأتی مالكه فيأخذه وان
عرف الواجد بيت مالكه فالافضل ان يوصله اليه واول يولن يتورن
مملوكی ترك ايتمك افضل اولدی زيرا اول كوله مكانندن كيتمز بس اول مكانده
دولانوب دورركن افنديسی كلوب انی آلور واگر انی بولان كشی افنديسنك
اونی بيلورسه اكا افضل اولان انی آلوب افنديسنه اولاشدرمقدر وللراده
ای الابق قنا او مدبرا او ام ولد من مدة سفر اربعون درهما وان لم
يعدلها ان اشهد انه اخذه للرد وانی يعنی آبقی طوتوب افنديسنه رد ايدن
ايچون واردر اول آبق صرف كوله يا جاريه اولدوغی حالده ياخود مدبر
يا ام ولد اولدوغی حالده سفر مدتی اولان يردن كتوردوكنده قرق درهم
اگرچه اول آبق قرق درهمه دكمزسه ده اگر انی طوتدوغی زمان افنديسنه
رد ايتمك ايچون الدم ديو شاهد طوتديسه يعنی انی طوتنجه بونی افنديسنه
ايله توب تسليم ايتمك ايچون طوتدم ديو شاهد طوتوب افنديسنه كلنجه‌دك
اوچ كون اوچ كيجه‌لك منزلدن كتوردرسه كوله‌نك افنديسنه واجب اولور كه
اول مملوكی كتورنه اياق تری ديو قرق درهم ويره اگرچه اول مملوك
قرق درهمه دكمزسه ده ومن اقل منها بقسطه واندن يعنی مدت سفردن
آزدن كتوردن ايچون انك حسابنجه وآزدر يعنی بر كوننك يردن كتورنه

قرق درهمك ثلثی ایكی كونلك یردن كتوردنه ایكی ثلثی واردر • هذا عندنا
وعند الشافعي لا یجب شيء بلا شرط • شو یعنی آبقی كتوردنه اياق تری لازم
كلدوكی بزم قتمزده در اما شافعی قتنده آنكچون شرطسز هیچ برنسنه واجب
اولماز یعنی اكر افندیسی كولهمی كتوردنه بو قدر اياق تری ویرهیم دیو شرط
ایلدیسه الور والا برنسنه ایلماز فان ابق منه لم یضمن بس اكر طوتب افندیسنه
كتوره جكی مملوك آندن دخی قجارسه آنی ضامن اولماز یعنی اول مملوكی
افندیسی اكا اودتدرهمز فان لم یشهد فلا شيء له وضمن ان ابق منه بس اكر اول
مملوكی طوتدوغنده افندیسنه رد ایتمكیچون الدمدی بو شاهد طوتمازسه آنكچون
هیچ برنسنه یوقدر یعنی افندیسندن هیچ برنسنه آلماز و دخی اكر اول كوله
آندن قجارسه آنی ضامن اولور وعلى المرتهن جعل رهنه ومرتهن اوزرهدر
رهننك جعلی یعنی مرتهن الندهكی كوله یا جاریه رهن اولوب آندن قاججه آنی
طوتب كتورهنك اياق تری اول مرتهن اوزرهدر اولور راهن اوزره اولماز

كتاب المفقود

• بو كتاب دیاردن یتوب نام ونشانی
بلونمیان انسانك احكامی بیاننده در غائب لم یدر اثره اول مفقود
اثر وعلامتی بلنمین غائبدر یعنی انی اهل بلدی یتورب حیاتنی وموتنی ومكاننی
بلمدكلری كمسنهدر حی فی حق نفسه اول مفقود كندو نفسی حقنده صاغدر
یعنی انك اوزرینه صاغلرك احكامی اجرا اولنور فلا تنكح عرسه ولا یقسم ماله

ولا تفسخ

ولا تفسخ اجارته بس جونكه اول مفقود كندو حقنده صاغدر امدی عورتی
نكاح اولنماز یعنی زوجهسی آره كیدهمز ومالی قسمت اولنماز یعنی مالنی
وارثلری بایلاشمزلر واجارهسی فسخ اولنماز یعنی كرایه ویردوكی
والدوغی نسنه حالی اوزره دوروب عقد اجارهسی واستیجاری
بوزلماز ویقیم القاضی من یقبض حقه ویحفظ ماله ویبیع ما یخاف فساده
وینفق على ولده وابویه وعرسه و دخی قاضی افندی انك حقنی قبض ایدر ومالنی
حفظ ایدر وفسادندن خوف اولنان مالنی صتار واولادی و پدر ومادر
وعورتنه انفاق ایدوب خرجلرین كوردر بر كمسنهیی نصب ایدر ومیت فی
حق غیره فلا یرث من غیره ای یوقف قسطه من مال مورثه الى تسعین سنة
اول مفقود غیریسنك حقنده میتدر بس غیریسندن وارث اولماز یعنی
مورثنك مالندن یعنی اكا میراثی دكلرندن هر كیم اولورسه انك مالندن
مفقوده دكجك حصه الیقونلور تا ولادتندن طقسان سنهیه دك • اختلف
فی المدة فقیل الارفق ان یقدر بتسعین سنة وظاهر الروایة ان یقدر بموت
الاقران فان فی هذا العصر قلما یعیش المرء تسعین سنة • مفقودك حقنده
مدتده اختلاف اولنوب دینلمشكه یعنی بعضیلر دیمشكه ملایم اولان اول
مدت طقسان سنه ایله تقدیر اولنمقدر وظاهر روایت انك اقرانینك
موتی ایله تقدیر وتعیین اولنمقدر یعنی انك اقرانی منقرض اولوب قالمیجه دك

صاغ حکمنده اولوب اندن صکره میت اولماسیله حکم اولنور زیرا بو زمانده
کشینك طقساندن زیاده یشامسی آزدر یعنی بو زمانمزده طقسانینه وارر کشی
نادردر ونادره ایسه اعتبار یوقدر فان ظهر حیا قبلها فله ذلك پس اکر
مفقود اول مدتدن مقدم دیری اولدوغی حالده ظاهر اولورسه انکدر شول
یعنی مورثندن انکچون الیقونلان میراث کندوسینك حقی اولمش اولوب انی
اخذ ایدر وبعدها ای بعد المدة یحکم بموته فی ماله یوم تمت المدة
فتعتد عرسه للموت ویقسم ماله بین من یرثه الآن واندن صکره یعنی انکچون
تقدیر اولنان مدتدن صکره مالی حقنده مدتی تمام اولدوغی کونده موتیله
حکم اولنور پس عورتی اول کوندن موت ایچون عدت چکر ومالی کاشمدی
وارث اولاجق کمسنه لر آره سنده قسمت اولنور یعنی مدتی تمام اولدوغی عندده
صاغ اولان وارثلری ارثنه کیروب اول مدتك تمامندن مقدم وفات
ایدنلری وارثی اولماز وفی مال غیره من حین فقده فیرد ما وقف الی من
یرث الغیر عند موته واول مفقود غیرینك مالی حقنده موتی ایله یندوکی
وقتدن حکم اولنور یعنی مفقود ایچون تعیین اولنان مدت تمام اولدقدن
صکره غیرینك مالی حقنده موتی ایله غائب اولدوغی زمانك ابتداسندن
حکم اولنور پس انکچون الیقونلان مال اول غیره موتی قتنده وارث اولانه
رد اولنور یعنی مفقود ایچون تعیین اولنان مدتدن اوکدین ارثنه کیره جکی

اقاربندن

اقاربندن وفات ایدنك ترکه سندن بونك حصه سی الیقونلوب ومدتی
تمام اولدقدن صکره همان یندوکی کوندن اولمشدر دیو حکم اولنوب اول
انکچون میراث دیو الیقونلان مال اول غیره یعنی مفقودك ارثنه کیردوکی
کشینك موتی وقتنده اول کشیه وارث اولانه رد اولنور الاصل عندنا
ان ظاهر الحال وهو الاستصحاب حجة للدفع لا للاثبات فاذا تمت المدة فهو
فی مال نفسه حی قبل المدة فلا یرثه الوارث الذی کان حیا وقت فقده ثم
مات بعد ذلك لان الظاهر انه کان حیا فیصلح حجة لدفع ان یرثه الغیر
بزم قتمزده اصل وقاعده بودر که ظاهر حال که استصحابدر یعنی مفقودك
حیاتنه استصحابیدر اول ظاهر حال دفع ایچون حجتدر یوخسه اثبات
ایچون دکل یعنی کندوسندن آخرك تصرف وتعرضنی کیدرمك ایچون حجتدر
یوخسه کندوسیچون آخردن برنسنه یی اثبات اتمك ایچون حجت دکلدر پس
مفقودك مدتی تمام اولنجه کندو مالی حقنده مدتندن اوکدین صاغ اولوب
انك یندوکی وقتنده صاغ اولوب اندن صکره اولن وارثی اکا وارث اولماز
زیرا ظاهر حال اول مفقود مدتندن اوکدین صاغ اولمقدر پس حیاتنه استصحابی
غیری کمسنه نك اکا وارث اولماسنی دفع اتمکیچون حجت اولمغه یرار
وفی مال غیره میت لان الظاهر لا یصلح حجة لایجاب ارثه من الغیر فیرد ما
وقف للمفقود الی من یرث مورثه یوم موته واول مفقود غیرینك

مالی حقنده میتدر زیرا ظاهر حال یعنی فقدی حالنده که حیاتنه استصحاب
اکا غیر یسندن ارث ایجاب واثبات ایتمکیچون حجت اولمغه یراماز پس بو تقدیرجه
مفقود ایچون الیقونلان مال انك مورثنه اولدوغی کونده وارث اولانه
رد اولنور

کتاب الشرکة

بو کتاب اورتاقلغك
مسائل و احکامی بیاننده در وهی ضربان شرکة ملك واول اورتاقلق ایکی
دورلودر که بریسی برنسنه یه مالك اولمقده اورتاق اولمقدر وهی
ان یملك اثنان عینا وکل کاجنبی فی مال صاحبه واول شرکه ملك
ایکی کمسنه بر عینه مالك اولمقدر یعنی مثلا ارثله یا هبه ایله اقلی ایکی
کشی بر ماله مالك اولمقدر و بونلرك هر بریسی صاحبینك مالی حقنده
یادکبیدر که اول یولداشینك حقی اولان مقدارده اذنسز تصرف ایده مز
وشرکة عقد واول شرکه نك ایکنجی نوعی شرکه عقددر یعنی ربحده واصل
مالده اورتاق اولمق اوزره عقد و بازار ایتمکدر وركنها الایجاب
والقبول واول شرکه عقدك رکنی ایجاب وقبولدر یعنی اورتاق اولاجق
ایکی کشیدن بریسی اول برسنه شوقدر مالده وشو قدر اقچه ده سنکله اورتاق
اولدم دیوب اول بریسی دخی بو کابن دخی قبول ایلدم دیمکدر پس بو ایجاب
وقبولدنصکره شرکه عقد متحقق اولور وشرطها عدم ما یقطعها کشرط
دراهم مسماة من الربح لاحدهما فان هذا یقطع الشرکة لاحتمال ان لا یبقی

بعد هذه الدراهم المسماة ربح یشترکان فیه واول شرکه عقدك
شرطی ایکیسندن بریسیچون فائده دن تسمیه وتعیین اولنمش برقچ درهم شرط
ایتمك کبی انی قطع و ابطال ایدر نسنه نك اولمامسیدر زیرا شو یعنی ربحدن
مثلا اون درهم یالکز بنم اولسون دیو ایکیسندن بریسی شرط ایلمك اره
لرنده که شرکتی قطع ایدر شو تسمیه اولنمش دراهم چقدقدنصکره انده
ایکیسینده اورتاق اولاجق اصلا قالمامق احتمالی اولدوغیچون وهی اربعة
اوجه مفاوضة واول شرکه عقد دورت وجهدرکه اولکیسی شرکه مفاوضه
در وهی شرکة متساویین مالا وتصرفا ودینا واول شرکه مفاوضه مال
وتصرف ودین جهتندن یعنی بو اوچ نسنه ده برابر اولان ایکی کشینك
اورتاقلشمغه عقد ایلمکلریدر المراد المساواة فی المال الذی یصح فیه
الشرکة ولا بأس بزیادة مال لا تجری فیه الشرکة اول برابرلك ایله مراد
انلرك شول مالده برابر اولملریدرکه اول مالده شرکت صحیح اولوروعروض
وعقار کبی انده شرکت جاری اولمیان مالك زیاده اولمسیله باس یوقدر
یعنی ایکیسنکده رأس مالری اولان دراهم ودنانیر و المده صاتمده کچن
منقودلری برابر اولدقدنصکره هر برینك زیاده عقاری ومتاعی اولمق
قایرمز یعنی شرکه مفاوضه لرینه ضرر ویرمز فلا تصح الا بین متحدین حریة
وحلما وملة پس شرکه مفاوضه صحیح اولماز الا آزادلوقده وبالغ اولمقده

بعد

وبر ملتدن اولمقدر براولان ایکی کشی آره سنده ◦ ای لابد ان یکونا آخرین بالغین ملتهما واحدة فلا یصح بین مسلم وکافر ویجوز بین مسلمین وبین کافرین سواء کان احدهما کتابیا والآخر مجوسیا فان الکفر کله ملة واحدة ◦ یعنی شرکهٔ مفاوضه عقدینی ایتمك استیین کشیلرك ایکیسیده آزادلو بالغلر اولوب ملتلری بر اولمق لازمدر بس مسلمان ایله کافر آره سنده صحیح اولمیوب ایکی مسلمان آره سنده وایکی کافر آره سنده جائز اولور برابردرکه اول ایکی کافرك برسی نصاری ویهود کبی کتابلی اولوب اول برسی آتش پرست اولسون یعنی کتابی ایله مجوسی آره سنده شرکهٔ مفاوضه جائزدر زیرا کفرك جملهسی بر ملتدر یعنی دین حقدن اوزره اولمدقلری ایچون کویاکم جملهسی بر دینده ایمش پس بو جهتدن جملهسنك ملتی بردر ◦ هذا عند ابی حنیفة ومحمد وعند ابی یوسف یجوز بین المسلم والکافر ◦ شو یعنی مسلمان ایله کافر آره سنده شرکهٔ مفاوضه نك جائز اولماسی امام اعظم ایله امام محمد رحمهما الله تعالی نك قتنده در وابی یوسف رحمه الله تعالی قتنده مسلمان ایله کافر آره سنده شرکهٔ مفاوضه جائز اولور ◦ وعند مالك والشافعی لا تجوز المفاوضة اصلا ◦ وامام مالك ایله امام شافعی رحمهما الله تعالی قتنده شرکهٔ مفاوضه هیچ جائز دکلدر یعنی نه مسلمانلر آره سنده ونه کفار آره سنده جائزدر **وتضمن الوکالة**

والکفالة

والکفالة ◦ ای کل واحد وکیل الآخر فی المعاملة وکذا کل واحد کفیل عن الآخر فاذا اشتری احدهما شیأ فللبایع مطالبة الثمن من الشریك الآخر ◦ ودخی شرکهٔ مفاوضه وکالتی وکفالتی متضمن ومشتمل اولور یعنی ایکی شریکك هر برسی اول برسنك وکیلی اولور جمیع معامله سنده کذلك هر برسی اول برسندن کفیل اولور پس ایکیسندن برسی برنسنه صاتون آلنجه بایع ایچون اول بر شریکدن ثمنی طلب ایلمك وآزدر **ومشری کل لهما الا طعام اهله وکسوتهم** واول شریکلرك هر برسنك صاتون آلدوغی ایکیسنکدر یعنی آره لرنده اورتاقلق اولور الا اهل وعیالینك طعامی وکیسیلری دکل یعنی هر برسی اهلی ایچون وکندو نفسی ایچون یمك وکیجك آلورسه صاتون آلانك اولوب اورتاقلقلری اولماز **وکل دین لزم احدهما بما یصح فیه الشرکة کالشراء والبیع والاستیجار** وهر بر دینکه ایکیسندن برینه لازم کلور شو نسنه ایله کیم آنده شرکت صحیح اولور که صاتون آلمق وصاتمق واجاره یه آلمق کبی در ◦ فیه احتراز عن لزوم دین بسبب لا یصح فیه الشرکة کالجنایة والنکاح والخلع والصلح عن دم عمد وکالنفقة ◦ مصنفك هر برسنه آنده شرکت صحیح اولان نسنه ایله لازم کلن دین دیدوکی قولنده شول سببله اولان دینندن احتراز وارددرکه آنده شرکت صحیح اولمازکه اول نسنه جنایت ونکاح وخلع ودم عمددن صلح کبی ونفقه کبیدر یعنی اوزرینه

نفقه سی واجبه اولنلری ایچون دین ایدنوب اوزرینه بو دینك لازم
کلمسنه اول نفقه سبب اولمشدر پس بو تقدیرجه نفقه دخی جنایت کبی دینه
سبب اولور او بکفالة بامر ضمنه الآخر وبغیر امر لا هو الصحیح • ای لو لزم احدهما
دین بسبب الکفالة من غیر امر المکفول عنه فالصحیح ان هذا الدین لا یضمنه الشریک
الآخر • یاخود هر بر دینکه ایکیسندن برسنه اصیلك امری ایله کفیل اولمغله
لازم کلور انی اول بر شریکی ضامن اولور حاصلی اندن شرکت صحیح اولان نسنه
ایله یاخود مکفول عنهك امری ایله کفیل اولمغله برسنه لازم کلن دینی اول
بر شریکی دخی ضامن اولوب اصیلك یعنی مکفول عنهك امری اولمقسزن کفالت
ایله برسنه لازم کلن دینی اول بر شریکی ضامن اولمازکه صحیح اولان قول
بودر یعنی ایکی شریکدن برسنه مکفول عنهك امری اولمقسزن کفالت سببیله
لازم کلن دینی صحیح اولان قول بودرکه اول بر شریك ضامن اولماز وان
ورث احدهما او وهب له ما صح فیه الشرکة وقبض صارت عنانا واکر اول
ایکی متفاوضدن برسی اندن شرکت صحیح اولان ماله وارث اولورسه یاخود
اکا اندن شرکت صحیح اولان مال هبه اولنوب اول دخی انی قبض ایدرسه
اول شرکة مفاوضه عنان اولور یعنی شرکة مفاوضه لکدن چقوب شرکة
عنان اولور • القبض یشترط فی الهبة • هبه ده قبض شرط قلندیغیچون
مصنف وقبض ایدرسه دیدی وفی العرض والعقار بقیت مفاوضة • ای فی

ارث العرض والعقار بقی مفاوضة لان مال الشرکة لم یزد • ومتاع وعقار
ده مفاوضه ینه یرنده قالور یعنی ایکی شریکدن برسینك عرضنه وعقارینه وارث
اولدوغنده مفاوضه لری قالوب بوزلماز زیرا شرکت مالی آرتمادی •
ثم شرع فی الوجه الثانی فقال • وعنان واندن صکره یعنی وجه اولادن شرکة
مفاوضه نك بیانن ایلدوکندن صکره ایکنجی وجهی بیانن اتمکه شروع ایدوب
وعنان دیدی یعنی دورت وجه اولان شرکة عقدك ایکنجیسی شرکة
عناندر وهو شرکة فی کل تجارة او فی نوع ولا تتضمن الکفالة وتصح ببعض
ماله ومع فضل مال احدهما وتساوی مالیهما لا الربح • ای تصح بان یشترط
ان یکون المال متساویا ولا یکون الربح متساویا خلافا لزفر والشافعی • و
اول شرکة عنان هر بر تجارتده یاخود بر دورلو تجارتده شریك اولمقدر
ودخی شرکه عنان کفالتی متضمن اولماز ودخی هر برسینك بعض مالی ایله
وبرسینك آرتق مالی ایله ومالری برابر اولوب ربح برابر اولمغله صحیح
اولور یعنی ایکیسنکده مالی برابر اولوب اما ربح برابر اولمامغی شرط ایلمکله
صحیح اولور زفر وشافعینك خلافنجه وکون مال احدهما دراهم والآخر
دنانیر وبلا خلط • خلافا لزفر والشافعی ایضا • ودخی شرکه عنان ایکیسندن
برینك مالی دراهم اول برینك دنانیر اولمغله ومالری بری برینه قارشدرلمقسزن
صحیح اولور بونده زفر وشافعینك خلافنجه • وکل مطالب بثمن مشتریه لا غیر •

اى لا غير المشترى بناء على انه لا يتضمن الكفالة • وهر برسي يعني شركة

عنانك شريكلرندن هر برسي صاتون الدوغنك بهاسيله مطالبه اولنور

غيريسي دكل يعني بايع ثمني انجق مشتريدن طلب ايدوب اول برشريكيدن

استه مز شوكه بناء كه شركة عنان كفالتي متضمن اولماز يعني بو شركتك

شريكلري برى برينه كفيل دكللردر ثم رجع على شريكه بحصته منه ان

اداه من ماله بعده يعني مشترى اولان شريك صاتون الدوغنك ثمنن ويردوكدن

صكره اول برشريكنه ثمندن حصه سيله رجوع ايدوب آلور اكر كندو مالندن

ادا ايدرسه يعني مال شركه دن ادا ايتميوب كندو مالندن ويررسه شريكنك

باينه هر نقدر دوشرسه رجوع ايدوب اني شريكندن آلور ولا تصحان الا

بالنقدين والفلوس النافقة والتبر والنقرة ان تعامل الناس بهما وشركة

مفاوضه ايله شركة عنان صحيح اولماز لر الا ايكي نقد ايله يعني دراهم ودنانير

ايله ورايج منقرلر ايله وتبر ونقره ايله اكر ناس اول تبر ونقره ايله معامله

ايدرلرسه يعني بونلرله الم وصاتم ايدرلرسه • التبر ذهب غير مضروب

والنقرة فضة غير مضروبة • تبر سكه سز التوندر ونقره دخي سكه سز

كومشدر وبالعرض بعد ان باع كل نصف عرضه بنصف عرض الاخر ودخي

اول ايكي شركت متاع ايله ده صحيح اولور هر برسي متاعينك نصفني اول برسينك

متاعينك نصفنه صاتدقدن صكره • اعلم انه لا يخلو اما ان يكون قيمة متاعهما

متساوية

متساوية فحينئذ يبيع كل واحد منهما نصف متاعه بنصف متاع الاخر

ثم يعقدان عقد الشركة • معلومك اولسونكه اول برى برينه شريك اولمق

استين ايكي كشينك متاعلرينك قيمتلري برى بريله يا برابر اولمقدن

خالى اولماز پس بو تقديرجه هر برسي متاعنك يارسيني اول برسينك

نصف متاعي ايله بيع ايدوب صكره عقد شركت ايدرلر يعني هر قنغي شركتي

مراد ايدرلرسه اني عقد ايدرلر • واما ان يكون قيمة متاعهما متفاوتة

كما اذا كان قيمة متاع احدهما الفا وقيمة متاع الاخر الفين يبيع صاحب الاقل

ثلثي متاعه بثلث متاع الاخر ليكون كل واحد بينهما اثلاثا ثلثاه لصاحب

الاكثر وثلثه لصاحب الاقل ثم يعقدان عقد الشركة فيكون الربح بقدر

الملك • يا خود ايكيسنكده متاعنك قيمتي برى برندن تفاوتلي اولمقدندر

برسنك متاعنك قيمتي بيك درهم اولوب اول برسينك متاعي قيمتي ايكي

ايكي بيك اولنجه آز صاحبي اولان متاعنك اوج بلوكندن ايكيسني اول

برينك متاعنك اوج بلوكندن بر بلوكي ايله صتار تاكيم هر برينك متاعي

آره لرنده اوج بلوك اولوب اول اوج بلوكدن ايكيسي صاحب اكثرك يعني

مثالمزده متاعنك قيمتي ايكي بيك اولانك اولوب اوج بلوكدن برسي

صاحب اقلك يعني متاعنك قيمتي بيك اولانك اولا وبوندن صكره يعني برى

بريله متاعلرين اول منوال اوزره دكشدكلرندن صكره عقد شركتي عقد

ایدرلر پس بو تقدیرجه تحصیل ایدەجكلری اصی ملكلری مقدارنجه اولور
یعنی فائدەنك اوچ بلوكندن ایكیسی صاحب اكثرك اولوب برسی صاحب اقلك
اولور ● وانما یحتاج الی عقد الشركة لیكون كل واحد وكیلا من الاخر
واول ایكی صورتدە عقد شركەیە محتاج اولنور یعنی ایكیسنكده متاعلری
برابر اولدوغی صورتدە ودخی برینك متاعی چوق واول برینك آز اولدوغی
صورتدە هر برسی متاعنی ذكر اولندوغی اوزرە اول برسینك متاعیله
صاتوب صكرە عقد شركەیی عقد ایدەلر دیدوك تاكیم هر برسی اول برسنك
وكیل اولەلر زیرا متاعلرنی بری برینك متاعیله صاتدقلرندە انجق شركت املاك
ایله شریك اولوب بری برینك نە وكیلی ونە كفیلی اولمش ایدی پس عقد
شركت ایدەنلر تاكم بری برینە هم وكیل وهم كفیل اولەلر شركه‌ء مفاوضەدە
ویاخود انجق وكیل اولەلر شركه‌ء عناندە ● وانما یكون الربح هنا بقدر الملك
لان الربح هنا نماء الملك بخلاف ما اذا كان رأس المال احد النقدین فان
الربح حینئذ یستحق بالشرط وایضا الدراهم والدنانیر لا تتعینان فی العقد فالربح
لا یكون نماء لرأس المال ● وبوندە ربح یعنی هر برسی عرضنی منوال مشروح
اوزرە بیع ایدوب عقد ایلدكلری صورتدە تجارتلرندن حاصل اولان ربح
هر برسنك ملكی مقدارنجه اولدی زیرا بوندە ربح مالك یعنی اول متاعلرینك
نماسی واوزنسیدركه بو صورت رأس مال ایكی نقدك برسی یعنی اقچه یا التون

اولدوغ

اولدوغنك خلافنجەدر زیرا بو تقدیرجه ربح یعنی رأس ماللری ایكی نقدك
برسی اولدوغی صورتدن اصی شرط ایله استحقاق اولنور یعنی هر بر شریك
ابتدانجه شرط ایلدیلرسه ربحی اول شرطه كورە پایلاشورلر ودخی دراهم
ودنانیر عقدده متعین اولمازپس بو تقدیرجه ربح رأس مالك نماسی اولمز
وهلاك مالهما او مال احدهما ● ای هلاك مال الشركة او مال احد الشریكین
قبل الشراء یبطلها وانك مالینك یا برسینك مالینك یعنی شركت مالینك یاخود
ایكی شریكدن برسینك مالینك هنوز بر نسنه صاتون المقلرندن اوكدین
هلاك اولماسی اول عقد ایلدكلری شركەیی ابطال ایدر وهو علی صاحبه
● ای الهلاك علی صاحب المال ● قبل الخلط هلك فی یده او فی ید الاخر
واول هلاك صاحبی اوزرەدر یعنی ماللرین بربرە قارشدرمدین
هلاك اولان مال اول مالك صاحبی اوزرە واقع اولور برابردركه
مالی كندو الندە ایكن یاخود اول شریكی الندە ایكن هلاك اولسون وبعد
الخلط علیهما وماللرین بربرە قارشدردقدنصكرە واقع اولان هلاك
ایكیسنك اوزرینە اولور یعنی ایكیسنكده مالندن هلاك اولمش اولور
فان هلك مال احدهما بعد شراء الاخر بماله فمشتریه لهما ورجع علی الاخر بحصته
من ثمنه ● ای رجع المشتری علی احدهما الذی هلك ماله بحصته من الثمن
لان الشراء قد وقع لهما فلا یتغیر بهلاك المال ● پس اگر برسینك مالی

آخرك كندو مالی ايله صاتون الدوغندنصكره هلاك اولورسه انك
صاتون الدوغی نسنه ايكيسی ايچوندر يعنی ايكيسنك اره سنده اورتاقلق
اولوب ثمنندن حصه سيله اول برسنه رجوع ايدوب الور يعنی
مشتری اولان شريك اول مالی هلاك اولان شريكه ثمندن حصه سيله
رجوع ايدوب اندن الور زيرا شرا ايكيسی ايچون واقع اولدی پس اول
ايكيسی ايچون واقع اولان شرا مالك هلاكی ايله متغير اولماز • وعبارة
الهداية هكذا ولو اشترى احدهما بماله وهلك مال الاخر قبل الشراء فهنا
محل ان يغلط في الفهم ويفهم انه هلك مال الاخر قبل شراء احدهما لكن
يجب ان لا يفهم هذا فان وضع المسئلة فيما اذا كان هلاك مال الاخر
بعد شراء احدهما بماله بدليل قوله ولا يتغير الحكم بهلاك مال الاخر بعد
ذلك وبدليل قوله هذا اذا اشترى احدهما باحد المالين ثم هلك مال الاخر
فيجب ان يفهم وهلك مال الاخر قبل ان يشترى هذا الاخر بماله شيأ
وهدايه نك بو مسئله ده عبارتی شويله دركه اكر ايكی شريكك برسی كندو
مالی ايله صاتون الوب اول برسينك مالی شرا سندن مقدم يعنی كندو مالی
ايله هيچ برنسنه صاتون المدين هلاك اولسه ديو واقع اولمشدر پس
بو راده فهمده غلط اولنوب آخرك مالی ايكيسندن برسينك صاتون
الماسندن اوكدين هلاك اولدی ديو فهم اولنمق محلی واردر ولكن بوناله

فهم

فهم اولنمق واجب اولور زيرا بو مسئله نك وضعی ايكی شريكك برسی
كندو مالی ايله صاتون الدوغندنصكره اول برسينك مالی هلاك اولمقده در
بنه صاحب هدايه نك اول شرادنصكره آخرك مالی هلاك اولمغله شركتك
حكمی متغير اولماز ديدوكی قولی دليلی ايله ودخی صاحب هدايه نك شو
يعنی صاتون الينان نسنه ايكيسنك اره سنده شركت اوزره اولمق ايكی
سندن بری احد المالين ايله يعنی كندوسينك يا اخود اول برشريكنك مالی
ايله صاتون الوب صكره اول برسينك مالی هلاك اولدوغی زمانده در
ديدوكی قولی دليلی ايله حاصلی هدايه نك اول مسئله سی بيان ايلدوكمز كبی
فهم اولنمق واجبدر بنه صاحب هدايه نك اول ايكی قولی دليلی ايله امدی
ايكی شريكك برسی كندو مالی ايله برنسنه صاتون الوب اول برسی كندو
مالی ايله هيچ برنسنه صاتون المادين مالی هلاك اولسه انك صاتون الدوغی
ايكيسنك اره سنده مشترك اولوردیو فهم اولنمق واجب اولور • انما
ذكرت هذا لانه موضع الغلط • بو تقرير وبيانی ذكر ايلمدم الا غلط موضعی
اولدوغيچون يعنی هدايه نك بو تركيبنده كمسه يا كلوب غلط اتمسون ديو بيان
ايلدم وان هلك قبل شراء الاخر ان وكله حين الشركة صريحا فمشريه لهما شركة
ملك ورجع بحصة ثمنه واكر ايكی شريك مالارنی بربره قاردشدردقلری صوكره
برسينك مالی اول برسينك صاتون الماسندن مقدم هلاك اولورسه اكر عقد

شركت ایتدكلرنده اول شریك بونی صریحا وكیل قلدیسه بونك صاتون الدوغی
ایكیسنك اره سنده شركت ملك ایله اورتاقلق اولوب انك بهاسندن
شریكنه دوشن حصه ایله رجوع ایدوب اندن الور **والا فله** واكر انی شركت
وقتنده صراحة وكیل قلمدیسه بو صورتده اول صاتون الان شریكك صاتون
الدوغی انجق كندوسینك اولور • ای ان هلك مال احدهما ثم اشتری
الاخر شیئا بماله فان الشركة قد بطلت بهلاك المال فبطلت الوكالة الثابتة
فی ضمن عقد الشركة • یعنی اكر ایكیسندن برینك مالی هلاك اولوب صكره
اول برسی كندو مالی ایله بر نسنه صاتون السه اول مالك هلاكی ایله شركتلری
باطل اولور بس شركت عقدینك صحتنده ثابت اولان وكالت دخی باطل اولور
• فان وكل احدهما الاخر بالشراء توكیلا صریحا فیقول كل ما اشتریته بالمال
الذی معك فاشتر نصفه لی فیكون المشتری بینهما شركة ملك فللمشتری
ان یرجع علی الاخر بحصته من الثمن وان لم یوكله فالمشتری یكون للمشتری •
بس اكر اول ایكی شریكدن بری اول بر شریكی صاتون المغه توكیل صریح ایله
وكیل قلوب سنكله اولان مال ایله هر صاتون الدوغك نسنه نك نصفنی
بنجون ال دیرسه انك صاتون الدوغی نسنه ایكیسنكده اره سنده شركت
ملك ایله اورتاقلق اولور امدی مشتری ایچون وار دركه یعنی هر قنقیسی
صاتون الورسه انكچون وار دركه صاتون الدوغی نسنه نك بهاسندن

اولی بر شریكنه دوشرسه اول حصه ایله رجوع ایدوب اندن الور
اما احدهما آخری صریحا توكیل ایلمزسه اول صورتده صاتون النان نسنه
انجق صاتون الان شریكك اولور **ولكل من شریكی مفاوضة وعنان ان**
یبضع ویودع ویضارب • ای یدفع المال مضاربة • **ویوكل** • ای
یوكل اجنبیا بالبیع والشراء ونحوهما • ودخی مفاوضه وعنان اورتاقلرندن
هر برسیچون جائزدر ابضاع ایلمك یعنی شركت مالنی هم اصل مال وهم
ربحی مال صاحبلرینك اولوب اشلتدرنه اندن هیچ بر نسنه اولمق اوزره
بر آخر كشیه ویروب ایشلتدرمك وامانته قومق ومضاربه ایله ویرمك
یعنی مال شركه یی مضاربه طریقیله ویرمك ووكیل قلمق یعنی بر یاد كمسنه یی
حاصلی شریكلری اولمین كمسنه یی صاتمغه والمغه وبونلر كبی نسنه لره
وكیل دیكمك حاصلی اول شریكلرك هر برسیچون بو امورده تصرف ایتمكلری
جائزدر **والمال فی یده امانة** • ای فی ید كل واحد من الشریكین امانة
حتی لا یضمنه بلا تعد • ودخی شركت مالی هر شریكك الندە امانتدر یعنی
اول مفاوضه وعنان شریكلرندن هر بر شریكك الندە كه مال شركت
امانتدر حتی تعدی سز ضامن اولماز یعنی هر برسی الندە كه مال شركتی اهلاك
وتلف ایتمكله ضامن اولماز **وشركة الصنایع والتقبل** • هذه هی الوجه الثالث
من الشركة • واورتاقلغك اوچنجیسی صنعتلرك وعملی قبول ایتمكك اورتاقلغیدر كه

بو وجه دورت وجه اوزره اولان شركتك اوچنجی وجهیدر وهی ان یشترك
صانعان كخیاطین او خیاط وصباغ ویتقبلا العمل الاخر بینهما واول شركت
صنایع اولان وجه ایكی درزی یاخود بر درزی ایله بر بویاجی كبی ایكی
اهل صنعت الی امكلرندن حاصل اولان اجرت ایكیسنك اره سنده اولمق
ایچون بری بریله اورتاقلشوب عملی یعنی ایشی قبول امكلریدر صحت وان
شرطا العمل نصفین والمال اثلاثا ● ای الاجرة اثلاثا بینهما ● اول شركهٔ
صنایع صحیحدر اگرچه اره لرنده ایشی ایكی نصف ومالی اوچ بلوك اولمغی
شرط ایدرلرسه ده یعنی صنعتلری هر نه ایسه اول ایشی ایكیسی یاروپاریه
ایشلمكی حاصلی ایكیسیده برابر ایشلمكی ومال یعنی ایشلرندن حاصل اولان
اجرت اره لرنده اوچ پای اولوب ایكیسی برینك وبرسی دخی اول برینك
اولماسنی شرط ایدرلرسه ده شركهٔ صنایع صحیح اولور ● هذا عندنا وعند
الشافعی لایجوز هذه الشركة وعند مالك لایجوز الا اتحاد العمل ● شو یعنی
شركهٔ صنایع وتقبل بزم قتمزده جائزدر اما شافعی قتنده بو شركت هیچ جائز
اولماز وامام مالك قتنده بو شركت جائز اولماز الا ایكی شریكلرده عمللرینك
بر اولدوغی وقتده جائز اولور مثلا ایكیسیده درزی اولورسه جائز
اولوب بری درزی واول برسی بویاجی اولورسه جائز اولماز اما بزم
قتمزده مطلقا جائزدر كه بیانی گچدی ولزم كلا عمل قبله احدهما فیطالب كل

بالعمل

بالعمل ویطالب الاجر ● ای یطالب كل واحد اجر عمل عمله احدهما ●
واول شركهٔ صنایع اورتاقلرینك برسینك قبول ایلدوكی عمل هر برسنه
لازم گلور وبس اول عمل ایله هر برسی طلب اولنور یعنی هر برسنك قبول
ایلدوكی ایشی ایشلمكه كندوسی طلب اولندوغی كبی اول بر شریكیده طلب
اولنور وهر برسی اجری طلب ایدر یعنی ایشلدكلری ایشك كراسنی هر برسی
طلب ایدوب مستأجردن الور ویبراء الدافع بالدفع الیه ● ای بدفع الاجر
الی كل واحد منهما ● ودخی دافع یعنی انلره ایشی ایشلدن كشی كرا دفعله یعنی
انلردن هر برسنه ویرمكله بری اولوب قورتلور والكسب بینهما وان
عمل احدهما فقط وكسب ایلدكلری مال یعنی الدقلری اجرت ایكیسنكده اره سنده
اولور اگرچه انجق برسی ایشلدیسه ده وشركة الوجوه ● هذه هی الوجه
الرابع من الشركة ● واورتاقلغك دوردنجیسی شركهٔ وجوهدر كه بو وجه
شركه دن دوردنجی وجهدر وهی ان یشتركا بلا مال لیشتریا بوجوههما
ویبیعان ● ای لیشتریا بلا نقد الثمن بسبب وجاهتهما فیبیعا فما حصل من
الثمن یدفعان منه الثمن الی بایعهما فان فضل شیء یكون مشتركا ● واول شركهٔ
وجوه ایكی كمسنه نك مالسز یعنی مالری یوغیكن خلق اره سنده وجاهت
واعتبارلری اولمغین اسباب صاتون الوب صاتمق ایچون اورتاق
اولمقلریدر یعنی ایكیسیده الاجقلری نسنه نك بهاسنی نقد ایدوب نتیجه

ویرمكسزن وجاهت نشانلری اولمغله صاتون الوب صاتمغه شریك
اولمقلریدر پس الدقلری نسنه نك بها سندن حاصل اولانی بایعه یعنی الوب
صاتدقلری اسبابك صاحبنه ویروب آكر اندن بر نسنه آرتارسه یعنی صاتون
الدقلری بهادن زیاده جه یه صتارلرسه اول آرتان دخی آره لرنده اورتاقلق
اولور • وهذه الشركة لاتجوز عند الشافعی • وبوشركت یعنی شركهٔ وجوه
امام شافعی قتنده جائز اولماز فتصح مفاوضة • بان یشترط المساواة فی
الامور التی تجب مساواتها فی المفاوضة • پس اول شركهٔ وجوه مفاوضه ده
مساواتی واجب اولان امورده مساواتی شرط قلمغله مفاوضه اولمق جهتندن
صحیح اولور ومطلقها عنان وكل وكیل الاخر فی الشراء • اذا كان عقد الشركة
مطلقا اما ان شرطت فیها المفاوضة فكل وكیل الاخر وكفیله • واول
شركهٔ وجوهك مطلقی یعنی مفاوضه ده مساواتی واجب اولمین اشیاده مساواتی
شرط اتمكسزن عنان اولوب هر بر شریك اول برسنك شراده وكیلی اولور
عقد شركتلری مطلق اولنجه اما انده مفاوضه اولمغی شرط ایدرلرسه
هر برسی اول برسنك هم وكیلی وهم كفیلیدر فان شرطا مناصفة المشتری
اومثالثته فالربح كذلك پس اكر اول شركهٔ وجوهك ایكی شریكی صاتون
الدقلری مالی یارو یارویه شرط ایدرلرسه یاخود اوج بلوككدن ایكیسی
برینك وبرسی دخی اول برینك اولمغی شرط ایدرلر فائده واصیلری

دخی بوتله

دخی بوتله در وشرط الفضل باطل • ای ان شرطا ان المشتری یكون بینهما
نصفین او اثلاثا وربح احدهما زائدا علی قدر ملكه فذلك الشرط باطل لان
الربح یكون بقدر الملك لئلا یؤدی الی ربح ما لم یضمن بخلاف العنان اذا
كان رأس المال غیر العروض فان رأس المال حینئذ لایتعین بالتعیین فلا
یكون الربح نماء رأس المال علی ما مر • وایكی شریكدن برسینه زیاده جه
اصی اولمغی شرط ایتمك باطلدر یعنی اكر ابتدا شرط ایدرلرسه كه صاتون
الدقلری ایكیسنكدر آره سنده ایكی نصف اوله یعنی یاروسی برینك ویاروسی
دخی اول برینك اولوب یاخود اوج بلوكدن ایكیسی برینك وبرسی دخی
اول برینك اولوب ایكی سندن برینك اصیسی ملكندن زیاده اولمغی شرط
ایدرلرسه اشته بوشرط باطلدر زیرا اصیلری ملكلری قدر اولور تا كه
مضمون اولمیانك ربحنه مؤدی اولمیه كه بو شركت رأس مالی عروض
اولمدوغی صورتده كه شركت عنانك خلافنجه در زیرا رأس مال عروض
اولمینجه یعنی نقدینك برسی اولدوغی تقدیرجه تعیین ایله متعین اولماز پس
ربح دخی مقدم كچن بیان اوزره رأس مالك نماسی اولماز ولاتجوز الشركة
فی الاحتطاب والاحتشاش والاصطیاد واودون جمع اتمكه ودخی اوتلق
جمع اتمكه واو آولمغه شریك اولمق جائز اولماز وما حصل لكل فله وما
اخذاه معا فلهما نصفین وبوصورتلرده شریك اولدقلری تقدیرجه

هر برسنه حاصل اولان نسنه یعنی هر برسنك دوشوردوكی ویاكسدوكی
اودون واوتلق وآولدوغی آو آنكدر یعنی هر قنقسی مقدم الورسه
آنك اولوب اول بر شریكنك آنده علاقه سی اولماز وایكیسنك معا
الدقلری اودون واوتلق وآو ایكیسنك اولور یاردویاردویه **وما**
حصل له باعانة الاخر فله • مثل ان يقلع احدهما ويجمع الآخر يكون للقالع
• وهر برسنه اول برسینك یاردمیله حاصل اولان ینه آنكدركه
بونك صورتی اول شریكلرك برسی اودونی یرندن قوپاروب یاكسوب
اول برسی جمع ایلمك كبیدركه بوتقدیرجه آنی یرندن قوپاره نك اولوب
جمع ایدننك اولماز **وللاخر اجر مثله بالغا ما بلغ عند محمد ولا يزاد على**
نصف ثمنه عند ابي يوسف واول برسی ایچون یعنی مثال مزبورده اودونی جمع
ایدن ایچون اجر مثلی واردر یتشدوكی مقدار اجرته یتشدوكی حالده امام
محمدك قتنده یعنی اول اودونی كسلدوكی یردن دوشوروب بر یره
جمع ایدننك ایرغادجیلغی نه قدر ایسه كرك آز وكرك چوق اول قدر اولور
اما ابی یوسف قتنده اول جمع ایلدوكی اودوننك یاری بهاسی اوزره
زیاده قلنماز یعنی ایرغادجیلغی اگر دوشوردوكی اودوننك یاری بهاسندن
چوق اولورسه اول زیاده یه مستحق اولمیوب انجق اول نصف ثمنه مستحق
اولور **ولا في الاستقاء بان كان لاحدهما بغل وللآخر راوية واستقى احدهما**

ودخی

ودخی ایكیسندن برینك قاطری اولوب اول برینك مشكی اولوب برسی
صو طاشیمغله سقالقده شریك اولمق جائز اولماز **والكسب للعامل وعليه**
اجر مثل ما للآخر وكسب یعنی قزاندقلری آقچه ایشلینكدر وآنك اوزرینه
اول برسینك اجر مثلی واردر **والربح في الشركة الفاسدة على قدر المال**
كما اذا شرط في الشركة دراهم مسماة من الربح لاحدهما فيفسد الشركة فيكون
الربح بقدر الملك حتى لو كان المال نصفين وشرط الربح اثلاثا فالشرط باطل
والربح يكون نصفين • فاسد اولان شركتده حاصل اولان اصی ایكی شریكك
مالری مقداری اوزره در یعنی شركتده ایكی شریكدن برسی ایچون اصیدن
تسمیه اولنمش بر قچ درهم شرط اولنجه عقد شركت بوزلوب تجارتلرندن
حاصل اولان اصی هر بر شریكه كندوسینك مالی قدر اولور حتی ایكیسنكده
مالی یاردویاردویه اولوب ایكیسنكده راس مالری برابر اولوب آندن
حاصل اولان ربحك اوچ بلوكندن ایكیسی برسنه وبر بلوكی اول برسنه
اولمغی شرط ایدنلرسه اول شرط باطل اولوب ربح ایكی پای اولور یعنی
ایكیسنكده مالی برابر اولدوغی كبی ربحی ده برابر اولور **وتبطل الشركة بموت**
احد الشريكين ولحاقه بدار الحرب مرتدا اذا قضى به ودخی ایكی شریكدن برسینك
اولمسی ایله ده والعیاذ بالله تعالی مرتد اولدوغی حالده دار حربه لاحق
اولمسیله حكم اولنجه ده آره لرنده كه شركت باطل اولور **ولم يزل احدهما**

مال الآخر بلا اذنه • ای لا یجوز لاحدهما ان یؤدی زكوة الآخر بلا اذنه
• وایکی شریکدن برسی اول برسنک اذن نسز مالینک زکاتنی ویره مز
یعنی ایکیسندن برسنه جائز دکلدر که اول برسنک اذنی اولمایجه آنک
مالی زکاتنی ادا ایلیه فان اذن کل لصاحبه فادیا ولاء ضمن الثانی وان
جهل باداء الاول • هذا عند ابی حنیفة واما عندهما فان جهل باداء الاول
لا یضمن • پس اگر ایکی شریکک هر برسی یولداشنه ادای زکاتی ایچون
اذن ویروب ایکیسیده بری برینک اردنجه زکاتلرینی ویرسه ایکنجیسی
ضامن اولور اگرچه اولکینک اداسنی بلمز ایسه ده یعنی ایکی شریکده
بری برسنی بیم مالمدن زکات ویردیو وکیل قلوب صکره ایکیسیده ادا
ایلسلر یعنی هم وکیل ویرسه وهم موکل بس صکره قنقسی ادا ایدرسه اول
ضامن اولور که بو امام اعظم رحمه الله تعالینک قتنده در واما امامین
قتنده صکره ادا ایدن اول ادا ایده نک ویردوکنی بلمینجه ضامن اولماز وان
ادیا معا ضمن کل قسط غیره • مثل ان ادی کل واحد بغیبة صاحبه
واتفق اداؤهما فی زمان واحد ولا یعلم تقدم احدهما علی الآخر ضمن کل نصیب
الآخر • واگر اول صورتده ایکیسی معا ادا ایدرلرسه هر برسی اول برسنک
مالندن زکاتنک حصه سنی ضامن اولور مثلا هر برسی یولداشینک غیبتنده
ادا ایدوب ایکیسنکده اداسی بر زمانده متفق اولوب ایکیسندن برسنک

ولو

اول برسنی اوزره تقدمی بلنمسه هر برسی اول برسینک مالندن ویردوکی
زکاتی اودر فان شری مفاوض امة باذن شریکه لیطاء فهی له بلا شیء
• هذا عند ابی حنیفة • پس اگر مفاوض اولان کشی وطء ایتمسیچون شریکی
اذنی ایله برجاریه صاتون الورسه اول جاریه انکدر هیچ برنسنه سز
یعنی جاریه نک نصف قیمتنی شریکنه ویرمکسزن اول جاریه کندوسینک
اولور که بو امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده در • وعندهما یرجع
الشریک علی المشتری بنصف الثمن لان المشتری ادی نصف دینه من مال
الشرکة • واما امامین رحمهما الله تعالی قتنده اول صورتده جاریه یی
صاتون الانک شریکی مشتری یه جاریه نک بادوبهاسیله رجوع ایدر
زیرا اول مشتری یعنی جاریه یی صاتون الان شریک بوبرجینک بادوبهاسنی
اورتاقلق مالندن ادا ایلدی پس شریکی اکا رجوع ایدوب جاریه نک نصف
بهاسنی اندن الور • ولابی حنیفة ان الجاریة دخلت فی الشرکة حال الشراء
ثم الاذن بالشراء للوطیء اقتضی الهبة لانه لا طریق لحل الوطیء الا الهبة لانه لو
باع نصیبه من شریکه یصیر هذا النصف مشترکا بینهما فلا یحل الوطیء واذا
اقتضی الهبة لا یکون علی المشتری شیء • وامام اعظم رحمه الله تعالی ایچون
بو دلیل واردر که اول جاریه صاتون الندوغی حالده اورتاقلغه
داخل اولدی صکره شریکک اکا وطء ایتمسی ایچون برجاریه صاتون المغه

اذن ویرمسی اکا باغشلامغی اقتضا ایلدی یعنی اکا شریکنک اول اذنی جاریه‌یی اکا بتون باغشلامق اولدی زیرا انک جاریه‌یی وطء ایلمسی حلال اولمغه هیچ بر طریقی یوقدر الا هبه جهتی واردر زیرا اکر بو مشتری جاریه‌ده بابنی شریکنه صتارسه شو حصه ایکیسنک آره‌سنده مشترکدر اولور پس بو تقدیرجه مشترینک اول جاریه‌یی وطء ایلمسی حلال اولماز واول اذن هبه‌یی اقتضا ایدنجه مشتری اوزره یعنی اول جاریه‌یی صاتون الان اوزره اول شریکنه ویره‌جک هیچ بر نسنه‌یی اقتضا ایلمز واخذ كل ثمنها

ای البایع ان یطالب الثمن من ایهما شاء لان المفاوضة تضمن الکفالة واول شریکلرک هر برسی یعنی جاریه‌یی صاتون الاندن واکا اذن ویرندن جاریه‌نک بهاسیله اخذ اولنور یعنی جاریه‌یی صیاتن ایجون وارد رکه جاریه‌نک بهاسنی اول شریکلرک هر قنقیسندن دلرسه طلب ایدر زیرا شرکه مفاوضه کفالتی متضمن اولور یعنی یوقارده بیان اولنمش ایدیکه بو مفاوضه شرکتی عقد ایدنلر بری برینه هم وکیل وهم کفیل اولوردی پس بو صورتده دخی اول جاریه‌نک ثمنی ایله ایکیسیده طلب واخذ اولنور

کتاب الوقف

بو کتاب وقفه متعلق مسائل واحکامک بیاننده‌در هو حبس العین علی ملك الواقف والتصدق بالمنفعة کالعاریة اول وقف یعنی وقفک معنای شرعیسی مالک عینی یعنی ذاتنی وقف ایدننک ملکی اوزره

حبس

حبس ایدوب یعنی انک ملکندن غیریسنک ملکنه نقل اولنماسنی منع ایدوب اول عینک انجق منفعتنی صدقه ایلمکدر عاریت کبی یعنی عاریه ویرلن مال مالکینک ملکندن زائل اولمیوب مستعیری انجق انک منفعتی ایله انتفاع ایلدوکی کبی وقف دخی امام اعظم قتنده واقفک ملکندن زائل اولمایوب انجق موقوف له اولان کمسنه انک منفعتی ایله انتفاع ایدر وعندهما هو حبس علی ملك الله تعالی واما مین قتنده اول وقفک معنای شرعیسی الله تعالینک ملکی اوزره حبس ایلمکدر پس بو تقدیرجه وقف واقفک ملکندن چقار فلو وقف علی الفقراء او بنی سقایة او خانا لبنی السبیل او رباطا او جعل ارضه مقبرة لا یزول ملك الواقف عنه وان علق بموته بخوان مت فقد وقفت فی الصحیح پس امدی اکر کشی فقیرلر اوزره وقف ایلسه یاخود مصلوق یاپسه یاخود یولجیلر ایجون خان یاپسه یاخود کاروان سرای یاپسه یاخود یرنی مقبره قلسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده واقفک ملکی اول وقف ایلدوکی املاکندن زائل اولماز یعنی بنه کالاول کندو ملك وتصرفنده اولوب اکی هر نجه دلرسه اویله ایدر قول صحیحده یعنی صحیح اولان قوله کوره اکر اولورسم ملکمی وقف ایلدم دیمک کبی اکر جه وقف ایلمسنی موتنه تعلیق ایلدسه‌ده قد ذکر ان الخلاف بین ابی حنیفة وصاحبیه فی جواز الوقف فان الوقف لا یجوز عنده بناء علی انه تصدق بالمنفعة وهی

معدومة لكن الاصح ان الخلاف انما هو في اللزوم فان الوقف غير لازم عنده
وان علق بالموت • تحقيق ذكر اولنمش كيم امام اعظم ايله يا راني رحمهم
الله تعالى قتنده بو وقف مسئله سنده كه خلاف وقفك جائز اولماسنده
واولماسنده در زيرا امام اعظم قتنده وقف جائز اولماز وقف منفعتي
تصدق اولدوغي اوزره بناء ومنفعت ايسه معدومدر يعني امام اعظم
بيورركه وقف موقوف اولان ملكك منافعني تصدق اولوب وانك
منافعي ايسه حالا موجود اولمايوب معدوم اولمغين وقفي جائز اولماز
لكن اصح اولان قول بودركه انلرك اره سنده كه خلاف وقفك جوازي
وعدمنده اولميوب لزوم وعدم لزومنده در زيرا امام اعظم قتنده
وقف لازم دكلدر يعني كشي ملكني وقف ايتمكله انك وقف اولماسي لازم
كلميوب بنه كالاول انده مرادي اوزره تصرف ايدر اكرچه موتنه
تعليق ايدرسه ده يعني اكر اولورسم فلان ملكمي وقف ايلدم ديرسه ده
وقف لازم كلمز • ففي التعليق بالموت روايتان عنه في رواية يصير
لازما وفي رواية لا واختار في المتن هذا • پس موتنه تعليق صورتنده
امام اعظمدن ايكي روايت اولوب بر روايتده وقفي موتنه تعليق ايتمكله
اول وقف لازم كلوب تغيير اولنماز ورواية اخراده لازم كلمز ومصنف
دخي متنده بوني اختيار ايدوب اكرچه وقفي موتنه تعليق ايدرسه ده

لازم

لازم كلمز ديو بيوردي • واما عندهما فالوقف لازم وعليه الفتوى
واما امامين رحمهما الله تعالى قتنده وقف لازمدر يعني بر كمسنه ملكني وقف
ايلينجه انك وقف اولماسي لازم كلوب كندو تصرفندن چقار يعني انده بيع
وهبه كبي تصرف ايدمز • والاصل فيه وقف الخليل الكعبة على نبينا وعليه
الصلوة والسلام • وانده يعني وقفك مشروع اولماسنده اصل ودليل
ابراهيم خليل الله على سيدنا محمد وعليه الصلوات والتسليمات حضرتلرينك
كعبهٔ مكرمه واراضيسني وقف ايلدوكيدر • وعند ابي حنيفة انما يلزم
باحد الشيئين وهو ما قال • وامام اعظم رحمه الله تعالى قتنده وقف لازم
كلمز الا ايكي نسنه نك برسيله كم اول مصنفك استثنا ايدوب الا ان يحكم
به حاكم او الا في مسجد بني وافرز بطريقه واذن للناس بالصلوة فيه وصلى واحد
وان جعل تحته سردابا لمصالحه بيورد دوغيدر يعني امام اعظم قتنده وقف
لازم وثابت اولماز مكر كيم انك وقفي ايله حاكم حكم ايليه يعني قاضي اول
وقفك لازم اولمسيله حكم ايلده وكندو نصكره واقفك ملكندن چقوب
ارتق انده بيع وشرا كبي تصرف ايدمز وده خي اول وقف لازم وثابت اولمز
مكر كيم شول مسجد ده كه اني يا پوب يولي ايله آيردي يعني اكا ملكندن
باشقه يول اچوب انده نماز قلمغيچون ناسه اذن ويردي وكلوب انده بر كشي
نماز قلدي حاصلي ارضني بو شروط ايله مسجد قلنجه اول وقف لازم اولوب

اندن ملكي زائل اولور اگرچه اول مسجدك التنده مسجدك مصلحتلري ايچون
يعني مسجده لازم اولاجق نسنه لر قومغيچون سردابه قلازسه • اختلف في
شرائط صيرورة المكان مسجدا فعند ابي يوسف يكفي مجرد قوله جعلته مسجدا
لان التسليم ليس بشرط للزوم الوقف عنده وعند محمد لا بد ان يصلي فيه بجماعة
وعند ابي حنيفة يكفي صلوة واحد • مكانك مسجد اولماسينك شرطلرنده
اختلاف اولنوب ابي يوسف قتنده واقفك مجرد بري مسجد قلدم ديمسي
كفايت ايدر زيرا مسجدي جماعته تسليم ايلمك انك قتنده وقفك لازم كلمسيچون
شرط دكلدر و امام محمد قتنده واقفك مجرد فلان مكاني مسجد قلدم ديمسي
كفايت اتمز بلكه انك مسجد اولماسنه انده جماعتله نماز قلنماسندن
لازمدر كه صلوة جمعه دن غيري فرائضده اقل جماعت ايكي كشيدر يعني
امامدن غيري بر كشيدر و امام اعظم رحمة الله تعالى عليه وعلى صاحبيه
قتنده انده واروب بر كشينك نماز قلماسي كفايت ايدر كه مصنفك متنده
ذكر ايلدوكي بودر • ثم جعل السرداب تحته لمصالح المسجد لا يمنع ان يكون
مسجدا • انده نصكره مسجدك التنده اول مسجدك مصالحي ايچون بودرم
قلمق اول مكانك مسجد اولماسني منع ايلمز **فان جعل لغيرها او وسط داره**
مسجدا واذن بالصلوة فيه فلا • اي ان جعل تحت المسجد سردابا بالغير
مصالح المسجد لا يصير مسجدا وكذا اذا جعل وسط داره مسجدا واذن

الصلوة

للصلوة فيه لا يصير مسجدا لعدم افراز الطريق • پس اگر انك التنده اندن
غيري ايچون سرداب ايدرسه ياخود سراينك ايچي مسجد قلوب ايچنده نماز
قلمغه ناسه اذن ويررسه اول مكان مسجد اولماز يعني اول مسجد قلدوغي
مكانك التنده اول مسجدك مصلحتلرندن غيري مصالح ايچون بودرم قلادرسه
اول مكان مسجد اولماز كذلك سراينك ايچي يعني اوينك ايچندن بر مكاني
مسجد قلوب وناسه انده نماز قلمق ايچون اذن ويررسه اول مكان مسجد اولمز
انك يولني ايرماديغيچون يعني اكا باشقه يردن يول اچماديغيچون مسجد اولمز
وعند ابي يوسف يزول بنفس القول • اي يزول ملك الواقف عن الوقف
بنفس القول • وابي يوسف قتنده نفس قول ايله زائل اولور يعني واقفك
ملكي اول وقف ايلدوكي نسنه دن مجرد وقف ايلدم ديمسيله زائل اولور
تسليمه محتاج اولمز • وعند محمد بتسليمه الى المتولي وقبضه شرط • وامام
محمد قتنده اول وقفي متوليسنه تسليم اتمكله اندن واقفك ملكي زائل اولور
ولكن ابي متولينك قبض ايلمسي شرطدر • ثم ذكر فروع هذا الاختلاف فقال
تصح وقف المشاع بعده مصنف رحمه الله تعالى شو اختلافك فروع مسائلني
ذكر ايلمكه شروع ايدوب بس مشاعك وقفي صحيح اولور ديدي الى آخره •
المشاع ان لم يحتمل القسمة ففي المسجد والمقبرة لا يجوز الوقف عند ابي يوسف
ايضا وفي غيرهما يجوز الوقف عند محمد ايضا • مشاع اولان ملك اگر قسمته محتمل

اولمازسه بس مسجد ومقبره ده وقف جائز اولماز ابی یوسف قتنده امام محمد قتنده جائز اولمدوغی کبی یعنی بك کوچك اولوب قسمت اولندوغی تقدیرجه واقفك مراد ایلدوکی مسجد یا مقبره اولمغه صالح اولمیان مکاندن امام محمد قتنده جائز اولمادوغی کبی ابی یوسف قتنده دخی جائز اولماز ومسجد ومقبره دن غیریسنده امام محمد قتنده وقف جائز اولور ابی یوسف قتنده جائز اولمدوغی کبی • وان احتمل القسمة فهو محل الاختلاف فصح عند ابی یوسف لا عند محمد ویفتی بقول ابی یوسف • واکر اول مشاع قسمته محتمل اولورسه پس اول وقف اولنان مشاع که قسمت اولنمغه محتمل اولا اندز اشته اول محل نزاعدر بر ابی یوسف قتنده صحیح اولوب امام محمد قتنده صحیح اولماز وابی یوسفك قولی ایله فتوی ویریلور وجعل غلة الوقف او الولایة لنفسه ودخی وقفك غله وحاصلنی یاخود ولایت وتولیتنی واقف کندو نفسیچون قلمق صحیح اولور وشرط ان یستبدل به ارضا اخری اذا شاء عند ابی یوسف خاصة ودخی دلنیجه اول وقف ایله آخر یری استبدال ایلمکی شرط ایتمك صحیح اولور انجق ابی یوسف قتنده • فان شرط الاستبدال لا یمنع صحة الوقف عند ابی یوسف اذ لا منافاة بین صحة الوقف وبین الاستبدال عنده فانه یجوز الاستبدال فی الوقف من غیر شرط اذا ضعف الارض عن الریع • پس استبداله شرط ایلمك ابی یوسف قتنده وقفك صحتنی منع ایلمز زیرا انك قتنده وقفك صحتی ایله استبدال ارضنده

منافاة یوقدر زیرا ابی یوسف رحمه الله تعالی ارض حاصل کتورمکدن ضعیف اولنجه انی اندن ایو جه برغیری ارضه تبدیل ایلمکی شرط ایتمکسزین جائز کورر یعنی اول ارض وقف آخره تبدیل اولنمغی واقفی شرط ایتمزسه ده ضعیف اولوب حاصلدن قالنجه استبدال اولنمغی ابی یوسف جائز کورمشدر • ونحن لا نفتی به فقد شاهدنا فی الاستبدال من الفساد ما لا یعد ولا یحصی فان ظلمة القضاة جعلوه حیلة الی ابطال اکثر اوقاف المسلمین وفعلوا ما فعلوا • وبز ایسه استبدال ایله فتوی ویرمز یعنی وقفی آخر نسنه یه تبدیل ایلیوبده انی بونك یرینه وقف ایلمك جائزدر دکلدر دیو فتوی ویرز زحال بوکه بز استبداده عدد وحساب اولنمیان فسادی مشاهده ایلدك زیرا قاضیلرك ظالملری ابی یوسفك اول قولنی مسلمانلرك چوق وقفلرنی ابطال ایتمکه حیله قلوب ایشلدکلرین ایشلدیلر وشرط لتمامه ذکر مصرف مؤبد وقال ابی یوسف یصح بدونه ودخی وقفك تمام اولوب متحقق وثابت اولماسیچون شرط قلندی بر مؤبد مصرفی ذکر ایلمك وابی یوسف دیدیکه مصرف مؤبدی ذکر ایتمکسزن دخی وقف صحیح اولور واذا انقطع المصرف صرف الی الفقراء و اول مؤبد اولان مصرفی منقطع اولوب بو وقف صرف اولنه جق هیچ بر مصرفی قالمینجه اول وقفك حاصلی فقرایه صرف اولنور وصح وقف العقار لا المنقول وعن محمد صحة وقف منقول فیه تعامل الناس کالفأس

وَالمَرّ وَالقَدُومِ وَالمِنْشَارِ وَالجِنَازَةِ وَثِيَابِهَا وَالقِدْرِ وَالمِرْجَلِ وَالمُصْحَفِ وَعَلَيهِ
أَكْثَرُ فُقَهَاءِ الأَمْصَارِ وعقارى وقف ايلمك صحيح اولوب منقولى وقف ايلمك
صحيح اولمدى وامام محمّد دن مرويدر شول منقولى وقف ايلمكلك صحتى كه
اندن ناسك معامله سى وارد ركه اول منقول بالطه وبيل وكسر وبجقى
وصالحه وصالجه يه متعلق كيسيلر وچوملك وقزان ومصحف كبيدر وبو
قول اوزره درشهرلرك اكثرى چوق فقيهلرى فَإِذَا صَحَّ الوَقْفُ لَا يُمْلَكُ وَلَا
يُمَلَّكُ پس وقف صحيح اولنجه نه ملك اولور ونه كمسه يه ملك قلنور
إِعْلَمْ أَنَّ بَعْضَ المُتَأَخِّرِينَ جَوَّزُوا بَيْعَ بَعْضِ الوَقْفِ إِذَا خَرِبَ لِعِمَارَةِ البَاقِي وَالأَصَحُّ
أَنَّهُ لَا يَجُوزُ فَإِنَّ الوَقْفَ بَعْدَ الصِّحَّةِ لَا يَقْبَلُ المِلْكَ كَالحُرِّ لَا يَقْبَلُ الرِّقِّيَّةَ وَقَدْ
شَاهَدْنَا فِيهِ مِثْلَ مَا شَاهَدْنَا فِي الاِسْتِبْدَالِ معلومك اولاكه بعض علماء
متأخرين وقف خراب اولنجه باقيسنى عمارت ايچون بعضيسنى صاتمغى جائز
كوردى واصح اولان جائز اولمامقدر زيرا وقف صحتدنصكره كمسه يه
ملك اولمغى قبول ايتمز حرو آزاد اولان بردخى درق اولمغى قبول ايتمدوكى
كبى حال بوكه بز بونده دخى استبداله كبى چوق فساد قضاتى مشاهده
ايلدك وَلَكِنْ يَجُوزُ قِسْمَةُ المُشَاعِ عِنْدَ أَبِي يُوسُفَ فَإِنَّ القِسْمَةَ فِي غَيْرِ المِثْلِيَّاتِ
يَغْلِبُ فِيهَا جِهَةُ التَّمْلِيكِ لَا جِهَةُ الإِفْرَازِ وَمَعَ هَذَا يَجُوزُ قِسْمَةُ المُشَاعِ عِنْدَ أَبِي
يُوسُفَ مَعَ أَنَّهُ لَا يَجُوزُ التَّمْلِيكُ فِي الوَقْفِ فَيُجْعَلُ جِهَةُ الإِفْرَازِ غَالِبَةً فِي الأَوْقَافِ

وجا

ولكن ابي يوسف رحمه الله تعالى قتنده مشاعك قسمتى جائز اولور زيرا
مثلى اولميانلرده كه قسمتده تمليك جهتى غالب اولوب افراز جهتى غالب
اولماز وبونكله برله ابي يوسف قتنده مشاعى قسمت جائز اولور با وجود
كه ابي يوسف وقفده تمليكى جائز كورمز پس اوقافده افراز جهتى غالب
اولوب قسمتى جائز اولور فَإِنْ وَقَفَ نَصِيبَهُ مِنْ عَقَارٍ مُشْتَرَكٍ يَجُوزُ
لِلْوَاقِفِ أَنْ يَقْسِمَهُ مَعَ الشَّرِيكِ فَإِنْ وَقَفَ نِصْفَ عَقَارٍ كُلُّهُ لَهُ فَالقَاضِي
يُقَسِّمُ مَعَ الوَاقِفِ لَكِنْ لَا يَجُوزُ قِسْمَةُ الوَقْفِ بَيْنَ المَصَارِفِ پس اكر
كشى اورتاقلغى اولان عقاردن كندو پاينى وقف ايدرسه اول واقفه
شريكى ايله انى قسمت ايلمك جائز اولور پس اكر كشى جمله سى كندوسنك
اولان عقارك ياروسنى وقف ايدرسه قاضى افندى انى واقف ايله
قسمت ايدوب انك ملكندن وقف ايلدوكنى آيرر لكن وقفى مصارفى
آره سنده قسمت ايلمك جائز اولماز وَيُبْدَأُ مِنْ ارْتِفَاعَاتِ الوَقْفِ
بِعِمَارَتِهِ وَإِنْ لَمْ يَشْتَرِطْهَا الوَاقِفُ إِنْ وَقَفَ عَلَى الفُقَرَاءِ وقفك ارتفاعاتندن
يعنى وقفك محصولندن ابتدا وقفك عمارتى ايله بدأ اولنور اگرچه
واقف انى شرط ايلمديسه ده اكر اول وقفى فقرا اوزره وقف ايلديسه
يعنى اكر انى فقرايه وقف ايلديسه اندن حاصل اولان ايله وقف عمارت
اولنوب بعده مصارفى اولان فقرايه صرف اولنور وَإِنْ وَقَفَ عَلَى مُعَيَّنٍ

وآخره للفقراء فهي في ماله فان امتنع او كان فقيرا آجره الحاكم وعمره باجرته ثم
رده الى مصرفه واكر واقف وقفني بر معين كمسنيه وقف ايدوب آخري يعني
اول تعيين ايلدوكي هيچ قالمدقده نصكره فقرايه وقف ايدرسه اول وقفك
عمارتي اول معين اولان موقوف عليهك كندو مالنده ثابت اولور يعني بو
صورتده وقفي كندو يانندن يا يوب معمور ايدر بس بو صورتده اول معين
وقفي مرمات وعمارت اتمكدن قاچنور سه يا خود فقير اولوب عمارتنه قادر
اولماز سه حاكم اول وقفي اجاره يه ويروب كرا سندن حاصل اولان ايله
اني مرمت وعمارت ايدر بعده اول وقفي ينه مصرفي كيم ايسه اكا رد ايدوب
ويرر ونقضه يصرف الى عمارته او يدخر لوقت الحاجة اليها وان تعذر صرفه
اليها بيع وصرف ثمنه اليها ولا يقسم بين مصارفه واول وقفدن بوزلوب
قلان اغچ وطاش كبي نسنه لرينه وقفك عمارتنه صرف اولنور يا خود اكا
حاجت وقتنه دك بر يرده صاقلنوب اليقونلور واكر اني وقفك عمارتنه
صرف ايلمك متعذر اولورسه بيع اولنوب بهاسي انك عمارتنه صرف
اولنوب مصارف وقفك آره سنده
قسمت اولنماز فلله
الحمد